

ILZE GUDRO, ALĪDA ZIGMUNDE

Rīgas Tehniskās universitātes olimpieši 110 gados 1912–2022

Zinātniskā monogrāfija veltīta RTU 160. jubilejai un inženierzinātnu studentiem – olimpiešiem, kuri studējuši vēsturiski pēctecīgajās RTU priekšteča – Rīgas Politehnikuma – fakultātēs, kas dažādu politisko iekārtu un varas apstākļos mainījušas gan nosaukumus, gan augstskolu piederību.

ILZE GUDRO
ALĪDA ZIGMUNDE

Rīgas Tehniskās universitātes olimpieši 110 gados 1912–2022

Gudro, I., Zigmunde, A. Rīgas Tehniskās universitātes olimpieši 110 gados. 1912–2022.
Zinātniskā monogrāfija. Rīga: RTU Izdevniecība, 2022, 432 lpp.

Monogrāfijā apkopoti materiāli par 1862. gadā dibinātā Rīgas Politehnikuma, vēlākā Rīgas Politehniskā institūta, un tā tradīciju turpinātājas Rīgas Tehniskās universitātes, kā arī Latvijas Universitātes inženierzinātņu studentiem, absolventiem un mācībspēkiem, kuri piedalījušies olimpiskajās spēlēs, kā arī viņu saistību ar sportu un Latvijas Olimpisko komiteju. Pētījums veikts par sportistiem, kuri piedalījušies olimpiskajās spēlēs no 1912. līdz 2022. gadam.

Zinātniskā redaktore profesore *Dr. paed.* Alīda Zigmunde, Rīgas Tehniskā universitāte

Recenzenti

Asociētā profesore *Dr. paed.* Antra Gulbe, Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmija

Asociētā profesore *Ph. D.* Līliana Elizabeta Radu, Aleksandru Joana Kuzas universitāte, Rumānija

Zinātniskā monogrāfija veidota, izmantojot Latvijas Nacionālā arhīva Latvijas Valsts vēstures arhīva, RPI / RTU arhīva, Latvijas Olimpiskās komitejas arhīva dokumentus, RTU Sporta centra (līdz 2017. gadam – Sporta kluba) materiālus, Latvijas Sporta muzeja, RTU Inženierzinātņu vēstures pētniecības centra, RTU Vēstures muzeja un bibliotēku krājumus, ko papildina olimpiešu privāto arhīvu materiāli un intervijas ar viņiem.

Angļu valodā tulkoja Ilze Gudro

Literārās redaktores

Rūta Lapsa (latv. val.)

Tatjana Smirnova (angļu val.)

Maketētāji

Eduards Lapsa, Ilze Gudro

Zinātniskā monogrāfija apstiprināta publicēšanai RTU Zinātnes padomes 2022. gada 9. maija sēdē, protokols Nr. 04000-3/04.

© Ilze Gudro, 2022

© Alīda Zigmunde, 2022

© Rīgas Tehniskā universitāte, 2022

ISBN 978-9934-22-754-7 (print)

ISBN 978-9934-22-755-4 (pdf)

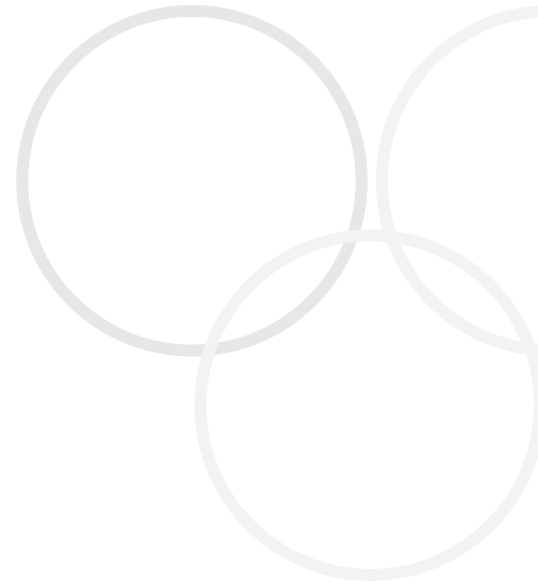
SATURS

IEVADS	7
MĀCĪBU PRIEKŠMETA «SPORTS» PIRMSĀKUMI LATVIJĀ	11
SPORTS RĪGAS POLITEHNIKUMĀ / RĪGAS POLITEHNISKAJĀ INSTITŪTĀ. 1862–1919	13
RĪGAS POLITEHNIKUMA / RĪGAS POLITEHNISKĀ INSTITŪTA STUDENTI UN MĀCĪBSPĒKI DAŽĀDĀS SPORTA ORGANIZĀCIJĀS UN BIEDRĪBĀS. 1862–1919	15
SPORTS UN FIZISKĀ AUDZINĀŠANA LATVIJAS AUGSTSKOLAS / LATVIJAS UNIVERSITĀTES / UNIVERSITĀTES RĪGĀ / LATVIJAS VALSTS UNIVERSITĀTES INŽENIERTEHNISKAJĀS FAKULTĀTĒS. 1919–1958	19
SPORTS ATJAUNOTAJĀ RĪGAS POLITEHNISKAJĀ INSTITŪTĀ / RĪGAS TEHNISKAJĀ UNIVERSITĀTĒ. 1958–2022	21
RĪGAS TEHNISKĀS UNIVERSITĀTES ZINĀTNIKI SPORTAM	27
PIRMIE SPORTISTI UN TOPOŠIE INŽENIERI NO LATVIJAS V OLIMPIĀDES SPĒLĒS STOKHOLMĀ 1912. GADĀ	31
INŽENIERZINĀTŅU STUDENTI OLIMPISKAJĀS UN PARALIMPISKAJĀS SPĒLĒS	35
RĪGAS POLITEHNISKĀ INSTITŪTA / RĪGAS TEHNISKĀS UNIVERSITĀTES INŽENIERI UN MĀCĪBSPĒKI SPORTA VIRSOTNĒS. 1958–2022	47
INŽENIERZINĀTŅU STUDENTU, ABSOLVENTU UN MĀCĪBSPĒKU – OLIMPISKO UN PARALIMPISKO SPĒĻU DALĪBNIEKU – BIOGRĀFIJAS	49
JĀNIS VALENTĪNS ANDRIKSONS (1912–1967) Ātrslidotājs, hokejists un inženieris	50
BORISS ARTEMJEVS (1965) Bobslejists, vieglatlēts un uzņēmējs	52
VITOLDS BARKĀNS (1944) Airētājs, treneris un pedagogs	54
RŪDOLFS BĀRDA (1903–1991) Futbolists, basketbolists un futbola tiesnesis	56
RAIMONDS BERGMANIS (1966) Svarcēlājs, sabiedriskais un politiskais darbinieks	58
ALFONS BĒRZIŅŠ (1916–1987) Ātrslidotājs un treneris	60
JURIS BĒRZIŅŠ (1954–2004) Airēšanas stūrmanis un inženieris	63
KETIJA BIRZULE (1998) Burātāja un autosportiste	64
HARALDS BLAUS (1885–1944) Pirmais latviešu sportists, kurš izcīna olimpisko medaļu, arhitekts	65

ROBERTS BLUĶIS (1913–1998) Hokejists, basketbolists un inženieris	69
DANIILS BOBROVS (1997) Peldētājs un inženieris	73
LIENE BONDARE (1996) Kalnu slēpotāja	75
ARTŪRS DĀRZNIEKS (1993) Kamaniņu braucējs	77
INTARS DĪCMANIS (1979) Bobslejists un uzņēmējs	80
ZINTIS EKMANIS (1958) Bobslejists, treneris, inženieris un uzņēmējs	82
MIĶELIS EŽMALIS (1990) Kanoē airētājs	85
AĻONA FOKINA (DZ. RIBAKOVA; 1991) Peldētāja un trenere	87
ARTŪRS GARONSKIS (1957) Airētājs, inženieris un pedagogs	89
EDGARS GRUZĪTIS (1912–1950) Slēpotājs un dzejnieks	91
HARALDS HĀNE (1892–1940) Vieglatlēts un ķīmiķis	93
ALFRĒDS HERMANOVSKIS (1915–1981) Basketbolists, futbolists, volejbolists un bendija spēlētājs	94
ASKOLDS FĒLIKSS HERMANOVSKIS (1912–1967) Slēpotājs un gleznotājs	96
RŪDOLFS JURCIŅŠ (1909–1947) Basketbolists un treneris	98
PAULS KAŅEPS (1911–2006) Slēpotājs un inženieris	100
KURTS KLASSENS (1895–1973) Burātājs	102
EDGARS PĒTERIS KLĀVS (1913–1983) Hokejists, treneris un tiesnesis	104
KĀRLIS KĻAVA (1907–1943) Šavējs, pirmais Latvijas sportists – pasaules meistars	106
IGORS KOSTINS (1981) Čikstonis	108
HERBERTS FON KŪLBERGS (1893–1915) Peldētājs un karavīrs	109

BIRUTA ĶEMERE (HERCOVA-HERCBERGA; 1944–2022) Airēšanas slalomiste un inženiere	110
ROBERTS LAPAINIS (1913–1947) Hokejists, treneris un tiesnesis	112
IRINA LATVE-SĻESARENOKA (1981) Vieglatlēte un inženiere	114
RENĀTE LĀCE (1943–1967) Vieglatlēte un ķīmiķe	115
DZINTARS LĀCIS (1940–1992) Riteņbraucējs un treneris	118
PAULS LĪTS (1884–1950) Šāvējs un būvinženieris	121
ILONDA LŪSE (1972) Ātrslidotāja	123
GUNTIS NIEDRA (1943–2005) Airētājs un celtnieks	125
KONSTANTINS OVČIŅNIKOVS (1983) Džudists un treneris	127
CĒZARS OZERS (1937) Basketbolists un pedagogs	128
AUGUSTS OZOLS (1908–1980) Hokejists, futbolists un būvuzņēmējs	130
AGNESE PASTARE (1988) Vieglatlēte	131
BORISS FON PERTELS (1888–1955) Šāvējs un sabiedriskais darbinieks	133
ADELFIJS PETROVSKIS (1912–1974) Hokejists un tiesnesis	134
ARVĪDS MĀRTIŅŠ PĒTERSONS (1913–1985) Hokejists, treneris, pedagogs un inženieris	136
MĀRIS POIKĀNS (1962) Bobslejists un uzņēmējs	139
ZINONS POPOVS (1906–1944) Riteņbraucējs un karavīrs	141
ĒRIKS RAGS (1975) Šķēpmetējs un inženieris	142
ANDRIS REINHOLDS (1971) Airētājs un inženieris	143
POĻINA ROŽKOVA (1985) Ratiņkērlingiste, ratiņpaukotāja un vides piekļūstamības konsultante	145

ELMĀRS RUBĪNS (1944–2007) Airētājs, treneris un celtnieks	147
PĀVELS SEĻIVANOVŠ (1952) Volejbolists, inženieris, uzņēmējs un politiķis	149
JĀNIS SILARĀJS (1976) Bobslejists, vieglatlēts un inženieris	151
JURIS SILOVS (1950–2018) Vieglatlēts un uzņēmējs	153
ĻEVŠ SITINS (1891–1973) Šāvējs un fotogrāfs	155
PAULIS SOKOLOVS (1902–1971) Futbolists, basketbolists un bendija spēlētājs	157
KRISTIS STRAUME (1986) Smaļlotājs un treneris	158
JĀNIS TILTIŅŠ (1909–1974) Basketbolists un inženieris	159
BORIŠS TIMOFEJEVS (1957) Šāvējs un treneris	160
AIVARS TROPS (1963) Bobslejists, inženieris un uzņēmējs	162
MIRDZA MARTINSONE-BĒRZIŅA-TURĶE (1916–1983) Slēpotāja un žurnāliste	164
ROLANDS UPATNIEKS (1932–1994) Kamaniņu braucējs, treneris un inženieris	167
ARNOLDS ŪDRIS (1968) Riteņbraucējs	170
LEONĪDS JĀNIS VEDĒJS (1908–1995) Hokejists un agronoms	172
RAIMONDS VILDE (1962) Volejbolists un treneris	174
JĀNIS VILSONS (1944–2018) Rokasbumbas spēlētājs, treneris un inženieris	176
DAINIS ZĪLĪTIS (1969) Svarcēlājs un inženieris	178
RĪGAS POLITEHNISKĀ INSTITŪTA / RĪGAS TEHNISKĀS UNIVERSITĀTES INŽENIERU DALĪBA LATVIJAS UN STARPTAUTISKĀS SPORTA ORGANIZĀCIJĀS	181
NOBEIGUMS	185
LITERATŪRAS AVOTI	189
ILUSTRĀCIJU AVOTI	203

IEVADS

1. attēls. 1912. gada olimpiskā bronzas medaļa (averss).

Zinātniskā monogrāfija ir pārstrādāta, papildināta un precizēta 2013. gadā izdotās zinātniskās monogrāfijas «Rīgas Tehniskās universitātes olimpieši 100 gadus: 1912–2012» izdevums. Tas ir veltīts Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) 160 gadu jubilejai un 110 gadiem, kopš Latvijai un RTU ir sava olimpiskā medaļa.

Pētījumā sniegts īss pārskats par sporta pirmsākumiem augstskolā 19. gadsimta otrajā pusē un tā attīstību 20. un 21. gadsimtā, studentu olimpiešu biogrāfijas, minēti arī tie inženieri, kuri veicinājuši olimpisko un paralimpisko kustību un kuri piedalījušies olimpiešu sagatavošanā un materiālās bāzes nodrošināšanā. Kopš 2013. gada, kad tika izdota pirmā zinātniskā monogrāfija, mūsu augstskolas olimpiešu skaitam piepulcējušies vēl vairāki sportisti, kuru sportiskie sasniegumi atspoguļoti šajā papildinātajā izdevumā.

Ar sportu cilvēki sāka nodarboties jau tālā senatnē – Senajā Grieķijā notika antīkās olimpiskās spēles, kas tika organizētas no 776. gada pirms mūsu ēras līdz mūsu ēras 393. gadam. Mūsdienu olimpisko spēļu vēsture iesākās 19. gadsimta beigās.

Pirmās mūsdienu Olimpiādes (olimpiskajām spēlēm ir divas daļas: ziemas olimpiskās spēles (notiek kopš 1924. gada) un olimpiādes spēles, kurās sportisti sacenšas tajos sporta veidos, kas nav ziemas sporta veidi [1]) spēles 1896. gada pavasarī Atēnās (Grieķija) pulcēja 241 sportistu no 14 pasaules valstīm, taču dalībnieku no Krievijas tajās nebija [2]. Tolaik Vidzeme un Kurzeme bija Krievijas impērijas guberņas, un sports arī te bija īpaši cieņā. Sportisti no tagadējās Latvijas teritorijas pirmo reizi olimpisko medaļu izcīnā piedalījās 1912. gadā.

Individuālu sportistu dalība Olimpiādes spēlēs nebija paredzēta, un sporta biedrībās iestājās arī tie sacensību pretendenti, kuri darbojās ārpus biedrībām. Olimpiādes spēļu gaidās 1911. gada martā tika nodibināta Krievijas Olimpiskā komiteja, savukārt 18. decembrī – Baltijas Olimpiskā komiteja. Pirms Olimpiādes spēlēm notika sportistu atlase, un dažos sporta veidos olimpiešus atlasīja tepat Baltijā, galvenokārt Rīgā [3; 37. lpp.].

Pirmo reizi sportisti no tagadējās Latvijas, viņu vidū – Rīgas Politehniskā institūta (RPI) studenti, piedalījās 1912. gada V olimpiādes spēlēs Stokholmā un ieguva pirmo olimpisko medaļu, tātad – šogad aprit 110 gadu, kopš Latvijai un arī RTU ir sava olimpiskā medaļa. To ieguva «politehniķis» – RPI Arhitektūras nodaļas students Haralds Blaus (1885–1944).

1912. gadā pirmā augstskola Latvijas teritorijā un pirmā politehniskā augstskola Baltijā un arī Krievijā – RPI, kas sāka darbu 1862. gadā kā Rīgas Politehnikums (RP; oficiālais augstskolas nosaukums bija Rīgas Politehniskā skola (*Polytechnische Schule zu Riga*; 14.10.1862–18.05.1896); vēlāk – Rīgas Politehniskais institūts; 18.05.1896–03.08.1919), atzīmēja 50 gadu jubileju, un studentu sportistu sniegums Olimpiādes spēlēs bija laba dāvana augstskolai. RP, salīdzinot ar citām, agrāk dibinātajām specializētajām tehniska profila augstskolām, bija pilna profila tehniskā augstskola – tajā bija pārstāvētas dažādas inženierzinātņu nozares [4].

Lai gan RPI 1919. gadā 3. augustā oficiāli tika slēgts (1918./1919. mācību gadā pastāvēja ar dažādiem nosaukumiem – Baltijas Tehniskā augstskola (BTA);

2. attēls. Krievu–amerikāņu līnijas tvaikonis «Birma» Liepājā (1912).

Baltische Technische Hochschule; 01.10.1918–03.01.1919), Latvijas Augstskola (LA; 08.02.1919–22.05.1919), Rīgas Tehniskā augstskola (RTA; 05.06.1919–06.07.1919) – un uz tā bāzes nodibināja Latvijas Augstskolu (LA; 1919; kopš 1923 – Latvijas Universitāte (LU)), inženieru sagatavošana turpinājās.

Šajā zinātniskajā monogrāfijā apkopoti pētījuma rezultāti arī par tiem inženierzinātņu studentiem, kuri līdz 1958. gada vasarai studēja LU (Otrā pasaules kara laikā (29.01.1942–15.10.1944) – Universitātes Rīgā (UR; *Universität zu Riga*); padomju laikā (1940/1941; 15.10.1944–19.03.1990) – Latvijas Valsts universitātes (LVU), 1958. gadā tai piešķīra Pēteru Stučkas vārdu, 1967. gadā – Darba Sarkanā Karoga ordeni, kas tika atspoguļots augstskolas nosaukumā) tehniskajās fakultātēs. RPI tika atjaunots 1958. gadā, 1990. gadā tika mainīts augstskolas nosaukums – tagad tā ir RTU. Latvijas vecākās augstskolas inženiertehniskās un sportiskās tradīcijas joprojām nav zudušas. Olimpieši studēja un studē joprojām nu jau 160 gadu senajā RTU, un jau 110 gadu tās vēsturē ierakstīti arī sportisti olimpieši.

No 20. gadsimta otrās puses notiek arī paralimpiskās spēles (arī paraolimpiskās spēles). Arī tām ir divas daļas: no 1960. gada notiek Paralimpiskās spēles; no 1976. – Ziemas paralimpiskās spēles [5]. Latvija šajās spēlēs piedalās kopš 1992. gada, kad Barselonā, Spānijā, startēja divi vieglatlēti no mūsu valsts (Aldis Šūpulnieks un Armands Ližbovskis) [6]. Šajās spēlēs bija pārstāvēta arī RTU – mūsu augstskolas absolvente (Bc. 2011; Mg. 2021) Poļina Rožkova 2016. gadā startēja ratiņpaukošanā un 2022. gadā ratiņkērlingā.

Zinātniskā monogrāfija veidota, izmantojot Latvijas Nacionālā arhīva Latvijas Valsts vēstures arhīva, RPI / RTU arhīva, Latvijas Olimpiskās komitejas arhīva dokumentus, RTU Sporta centra (līdz 2017 – Sporta kluba) materiālus, Latvijas Sporta muzeja, RTU Inženierzinātņu vēstures pētniecības centra, RTU Vēstures muzeja un bibliotēku krājumus, ko papildina olimpiešu privātie materiāli un atmiņas.

Olimpiešu un paralimpiešu dzīves gājumi publicēti sportistu uzvārdu alfabēta secībā. Materiālu daudzums par katru sportistu nav vienāds, jo dažādi ir bijuši gan viņu dzīves ceļi, gan sportiskās gaitas. Vēsturiski nozīmīgi ir saglabāt liecības ne tikai par medaļu ieguvējiem, tāpēc autore ir apzinājušas arī visus prestižo sacensību dalībniekus, kuri studējuši inženierzinātnes. RTU lepojas ar ikviena olimpieša un paralimpieša sasniegumiem, jo sporto daudzi, taču olimpiskajās spēlēs piedalās vien nedaudzi.

Svarīgi ir laikabiedri, izglītības sistēma, sporta politika un politiskā situācija, kas veicināja un dažreiz arī bremzēja mūsu olimpiešu izaugsmi un panākumus. Piedzīvoti gan Pirmā, gan Otrā pasaules kara notikumi, kas izmainīja ne tikai visas valsts, bet arī sportistu dzīvi, jo olimpiskās spēles kara laikā netika rīkotas. Padomju laikā obligātās sporta nodarbibas augstskolās veicināja ne tikai nākamo inženieru un citu profesiju pārstāvju sportiskumu un iespēju tikt iekļautiem valsts olimpiskās komandas sastāvā, bet raisīja arī lielāku interesi par sportu. RTU vadība un mācībspēki allaž ir atbalstījuši sportistus, dodot iespēju studēt pēc individuāla plāna. Vēsturiskos notikumus un mācību procesu daļēji atspoguļo augstskolas studentu

3. attēls. 1912. gada olimpiskā bronzas medaļa (reverss).

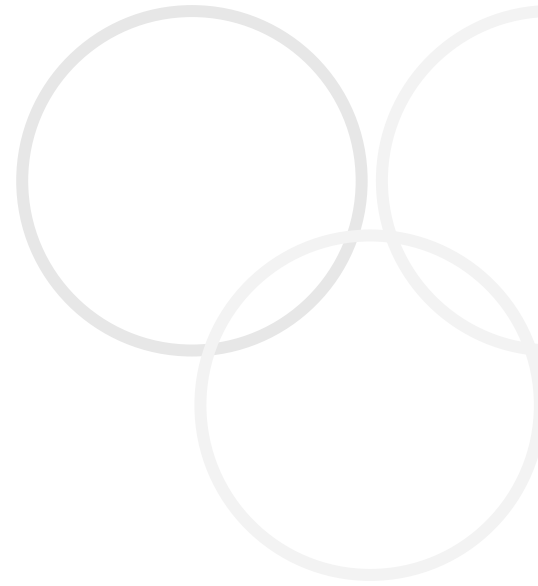
4. attēls. Krievijas olimpiskā delegācija pie tvaikona «Birma» Stokholmā (1912).

personīgo lietu dokumenti, kas apzināti ilgākā laika posmā, daļa no tiem atrodami šajā monogrāfijā.

Olimpiešu dzīvesgājumu atspoguļojumu papildina fakti, kas iegūti vienas no monogrāfijas autorēm – Ilzes Gudro – intervijās ar sportistiem.

Lai tie stāsta par to, kā reiz bijis un kas sasniegts, un motivē nākamos augstskolas studentus sportot un cīnīties par olimpiskajām un paralimpiskajām medaļām!

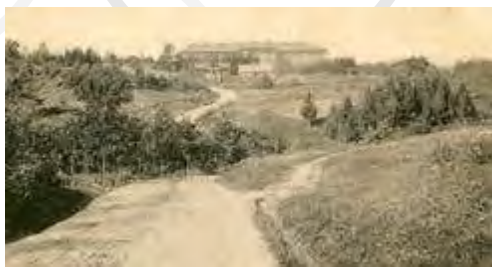

MĀCĪBU PRIEKŠMETA «SPORTS» PIRMSĀKUMI LATVIJĀ

Tagadējās Latvijas teritorijā sports kā mācību priekšmets skolās tika ieviests 19. gadsimta pirmajā pusē (pirmā – Bērzaines ģimnāzija, dib. 1825), un sākumā tā bija vingrošana. Sākot no 1826. gada, skolēni katru pēcpusdienu devās vingrot. Vingrošanas idejas nāca no Prūsijas, kur «vācu vingrošanas tēvs» – Frīdrihs Ludvigs Jāns (*Friedrich Ludwig Jahn*; 1778–1852) aktualizēja vingrošanas nepieciešamību jauniešu sagatavošanai cīņā pret francūžiem un vienotas un brīvas valsts izveidei. F. L. Jāns sarakstījis arī ne vienu vien grāmatu, kas joprojām glabājas Latvijas bibliotēkās, un viņa idejas ienāca Baltijā arī ar literatūru un preses izdevumiem.

F. L. Jāna nodoms bija audzināt jauniešus patriotisma garā un norūdit fiziski. Bērzaines ģimnāzijas direktors Alberts Voldemārs Hollanders (*Albert Woldemar Hollander*; 1796–1868) bija patriotiski noskaņotā F. L. Jāna skolnieks un paziņa, pirmais vingrošanas mācības ieviesējs Vidzemē savā privātskolā 19. gadsimta 20.–30. gados.

19. gadsimta otrajā pusē vingrošana kļuva populāra, drīz vien tā ienāca arī Jelgavā un citās Kurzemes un Vidzemes pilsētās, tostarp Rīgā. Bērzaines ģimnāzijas, Rīgas pilsētas ģimnāziju un citu mācību iestāžu absolventi vēlāk studēja un strādāja Rīgas Politehnikumā (RP; 1862–1896) un Rīgas Politehniskajā institūtā (RPI; 1896–1919), nesot F. L. Jāna idejas tālāk [7]. Vingrošana kā neobligāts mācību priekšmets tika ieviesta ne tikai skolās, bet arī RP Sagatavošanas skolā. RP dibinātāji, Padomes locekļi un mācībspēki lielākoties bija vai nu vācbaltieši, vai arī nāca no vācu valodā runājošajām valstīm – tagadējās Vācijas, Austrijas un Šveices – un bija F. L. Jāna ideju piekritēji. Arī augstskolas pirmā direktora (1862–1875) profesora Ernsta Nauka (*Ernst Nauck*; 1819–1875) brālis Augusts Nauks (*August Nauck*; 1822–1892) 19. gadsimta vidū dažus gadus strādāja ģimnāzijā Berlīnē, kurā bija strādājis «vācu vingrošanas tēvs» F. L. Jāns, iespējams, arī tāpēc F. L. Jāna idejas ienāca augstskolā [8; 134. lpp.].

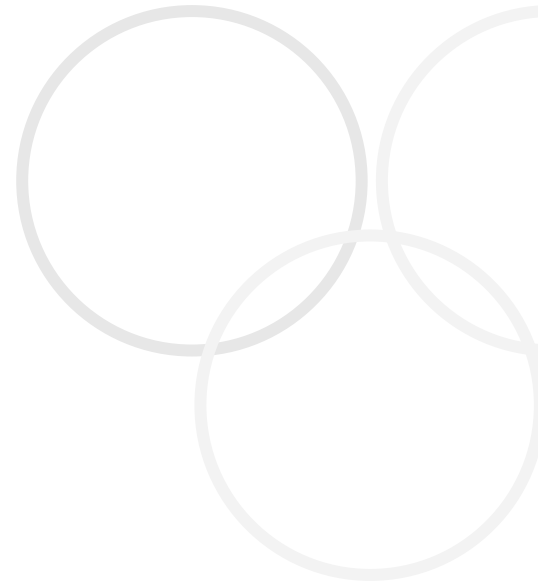
5. attēls. Bērzaines ģimnāzijas ēka (ap 1900–1905).

6. attēls. F. L. Jāns (pastkarte, 20. gadsimta 30. gadi).

7. attēls. A. Hollanders ar sievu Šarloti (19. gadsimta vidus).

SPORTS RĪGAS POLITEHNIKUMĀ /
RĪGAS POLITEHNISKAJĀ INSTITŪTĀ
1862–1919

8. attēls. B. Štrāss
(19. gadsimta pirmā pusē).

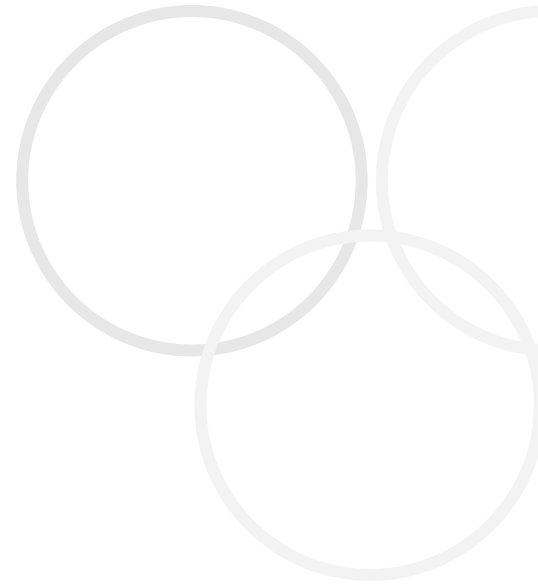

9. attēls. B. Štrāsa paraksts (1870.).

10. attēls. RP Sagatavošanas skolas programmas fragments
(1879/1880).

Rīgas Politehnikuma (RP) Sagatavošanas skolā, kas pastāvēja no 1862. līdz 1892. gadam, vingrošanu mācīja no 1870. gada. 1870./1871. mācību gadā bija trīs, sākot no 19. gadsimta 70. gadu otrās puses, divas vingrošanas stundas nedēļā. Vingrošanas programma aptvēra gan ierindu veidošanu, gan citus vingrinājumus, kas līdzinājās komandu izpildei armijā, vingrošanu ar rīkiem un piedalīšanos dažādos vingrošanas pasākumos [9]. Vingrošanas nodarbības jauniešos ieaudzinaja disciplīnu un kārtību, mācīja pārvaldīt ķermeni, saskaņoti strādāt grupās, kas, attīstoties rūpniecībai un citām nozarēm, bija ļoti svarīgi, jo cilvēki fabrikās, dzelzceļu, tiltu, ēku būvē strādāja brigādēs. Nākam studentu sagatavošana militārajam dienestam tolaik pirmajā plānā netika izvirzīta, jo augstskolas studentus armijā neiesauca. Izņēmums bija ārvalstu pilsoņi, piemēram, Prūsijas pavalstnieki, kuri devās militārajā dienestā. Krievijā 1874. gadā atcēla rekrūšu likumu, ieviešot obligāto karaklausību. RP šajā ziņā bija pielīdzināts I kategorijas mācību iestādei, tā audzēkņus līdz 27 gadu vecumam armijā neiesauca [10; 46., 187. pp.]. 1880. gadā RP Sagatavošanas skolai piešķīra II kategorijas mācību iestādes tiesības, taču militārā dienesta atlikšana uz studiju laiku saglabājās. Studentu skaits palielinājās, piemēram, 1915./1916. mācību gadā, Pirmā pasaules kara laikā, taču drīz vien daudzus tomēr iesauca armijā, un studentu skaits turpmākajos gados samazinājās [10; 79. lpp.]. Pirmie divi RP Sagatavošanas skolas vingrošanas skolotāji – Bernhards Štrāss (*Bernhard Straß*; 1839–1884) un Augusts Engels (*August Engels*; 1850–1929) – bija dzimuši un skolojušies F. L. Jāna ideju garā Vācijā. B. Štrāss strādāja par vingrošanas skolotāju vairākās Rīgas skolās, brīvajā laikā rakstīja dzeju un piedalījās dažādos vingrošanas svētkos Vācijā [11]. Viņš rakstīja arī rakstus par vingrošanu laikrakstiem Vidzemē un Vācijā. Diemžēl smaga slimība 1881. gadā pārtrauca viņa 1870. gadā sekmīgi iesākto darbu RP. B. Štrāsa pēctecis A. Engels RP sāka strādāt 1882. gadā un nākamajiem studentiem mācīja vingrošanu līdz 1890. gadam. Arī A. Engels strādāja par vingrošanas skolotāju vairākās Rīgas skolās un gatavoja nākamos vingrošanas skolotājus. Pedagoģis A. Engels no darba RP aizgāja, jo nepārvaldīja krievu valodu. Tolaik Vidzemē un Kurzemē notika skolu rusifikācija, tāpēc skolotājiem šī valoda bija jāzina. Šajā laikā mainījās arī vingrošanas programma – tika ieviesta militārā vingrošana. No 1890. līdz 1892. gadam par RP vingrošanas skolotāju strādāja militārists Jevgeņijs Jelagins (*Евгений Елагин*; ?–?), kas pēc darba Rīgā pārcēlās dzīvot un strādāt uz Sanktpēterburgu [12]. Zināms, ka 19. gadsimta beigās trūka vingrošanas skolotāju un augstskolā līdz ar RP Sagatavošanas skolas slēgšanu vingrošanas stundu vairs nebija. Rusifikācija skāra arī RP, kas 1896. gadā tika reorganizēts par Rīgas Politehnisko institūtu (RPI) – valsts augstskolu ar krievu mācību valodu. Šajā statusā RPI pastāvēja līdz 1919. gadam, taču vingrošanu vai kādu citu sporta veidu tā mācību programmā neieviesa.

RĪGAS POLITEHNIKUMA /
RĪGAS POLITEHNISKĀ INSTITŪTA
STUDENTI UN MĀCĪBSPĒKI
DAŽĀDĀS SPORTA ORGANIZĀCIJĀS UN BIEDRĪBĀS
1862–1919

11. attēls. RPI Studentu vingrošanas biedrības nolikuma fragments (1913).

12. attēls. A. fon Antropova 1910. gada referāta titullapa.

Studenti un mācībspēki iesaistījās dažādu organizāciju darbībā. Rīgas Politehnikumā (RP) 1863. gadā sāka darboties «Paukbiedrība» (vācu val. – *Fechtbodenverein*), kas 1865. gadā pārtapa par vācu studentu korporāciju «*Fraternitas Baltica*» [13]. Vēlāk tika nodibinātas arī citas studentu korporācijas – vācu «*Concordia Rigensis*» (1869) un «*Rubonia*» (1875), poļu «*Arconia*» (1878), krievu «*Fraternitas Arctica*» (1880), latviešu «*Selonija*» (1880), poļu «*Veletia*» (1883), igauņu «*Vironia*» (1900) un latviešu «*Talavija*» (1900). Kā zināms, studentu korporācijās populāra bija paukošana – prestižs sporta veids gan tā laika sabiedrības augstākajās aprindās, gan akadēmiskajā vidē. Vācu studentu korporācijā «*Fraternitas Baltica*» darbojās Rīgas Politehniskā institūta (RPI) Ķīmijas nodaļas 1904. gada absolvents un RPI docents (1908–1914) Andreass fon Antropovs (*Andreas von Antropoff*; 1878–1956). A. fon Antropovs bija iepazinies ar sporta dzīvi Anglijā, kur 1908. gadā notika IV olimpiādes spēles, un 1910. gadā sagatavoja referātu, aicinot ridziniekus nodarboties ar ūdenssportu, īpaši airēšanu [14]. Ņemot vērā to, ka Baltijas provinces 1908. gada IV olimpiādes spēlēs nebija pārstāvētas vispār (savukārt, piemēram, no Helsinkiem bija aizbraukuši 54 studenti sportisti), A. fon Antropovs aicināja visu sabiedrību, pirmkārt, studentu korporācijas, vairāk domāt par sportu un sportot pašiem.

Pēc diviem gadiem, 1912. gadā, Olimpiādes spēlēs pirmo reizi piedalījās pieci RPI studenti un absolvents: Arhitektu nodaļas students Haralds Blaus (1885–1944); Inženieru nodaļas students Boriss fon Pertels (*Boris von Pertel*; 1888–1955); RPI absolvents Pauls Līts (*Paul Lieth*; 1884–1950); ķīmiķa A. fon Antropova audzēkņi Haralds Hāne (*Harald Hahne*; 1892–1940) un Ļevs Sitins (*Левъ Сытинъ*; 1891–1973), kā arī Herberts fon Kūlbergs (*Herbert von Kuhlberg*; 1893–1915), kurš RPI Komercijas nodaļā iestājās 1913. gadā.

Studentu sporta organizācijas izveidojās 20. gadsimta sākumā. Pirmā tika nodibināta RPI Studentu vingrošanas biedrība, tās Statūti reģistrēti 1908. gada 17. decembrī [15]. Airēšanas un burāšanas sporta akadēmiskā biedrība Statūtus reģistrēja 1912. gada 25. septembrī, savukārt Sporta un Šaha spēles cienītāju pulciņi – 1913. gada 22. martā. Tajā pašā gadā Rīgā izveidojās Vieglatlētu savienība, kurā iekļāvās arī RPI Sporta pulciņš [16]. Viens no Šaha spēles cienītāju pulciņa dibinātājiem bija Ķīmijas nodaļas students Aleksandrs Kannenbergs (1895–1939). Viņš kopā ar savu studiju biedru, vēlāk slavenu ķīmiķi akadēmiķi Arvidu Kalniņu (1894–1981) dibināja Rīgas Akadēmisko šaha biedrību [17]. A. Kalniņš ir arī līdzautors šaha spēles vēsturei veltītai apjomīgai grāmatai, kas iznāca 1940. gadā [18].

Šaha spēlei augstskolā bija senas tradīcijas. RP pirmais direktors profesors Ernsts Nauks (*Ernst Nauck*; 1819–1875) brīvajos brīžos spēlēja šahu un 19. gadsimta 70. gados bija viens no labākajiem šīs spēles pratējiem [18; 6. lpp.]. Spēcīgs šahists bija RPI matemātikas profesors Pirss Bols (*Piers Bohl*; 1865–1921), kurš izstrādāja ievērojamas teorētiskās analīzes, piemēram, karaļa gambitā un spāniešu atklātnē [18; 8. lpp.]. Studentu vidū šaha spēle bija ļoti iecienīta. Arī mūsdienās notiek RTU Rektora kausa izcīņa šahā.

RP un RPI studenti un mācībspēki arī ārpus augstskolas nodarbojās ar dažādiem

sporta veidiem un bija dažādu sporta biedrību biedri. Reizē ar RP 1862. gadā darbību sāka Rīgas Vingrošanas biedrība (*Rigaer Turnverein*), kas savās rindās pulcēja gan studentus, gan profesorus, docētus un asistentus.

Rīgas Vingrošanas biedrībā aktīvi darbojās RP un RPI mācībspēki – ķīmiķis Heinrihs Treijs (*Heinrich Trey*; 1851–1917), ģeologs un mineralogs Karls Bruno Doss (*Karl Bruno Doss*; 1861–1919), matemātiķis un dabaszinātnieks Karls Reinholds Kupfers (*Karl Reinhold Kupffer*; 1872–1935), RP Sagatavošanas skolas vingrošanas skolotāji Bernhards Štrāss (*Bernhard Straß*; 1839–1884) Augusts Engels (*August Engels*; 1850–1929) studenti Gotfrīds Pauls Ostvalds (*Gottfried Paul Ostwald*; 1855–1918) – Nobela prēmijas laureāta, RP profesora Vilhelma Ostvalda (*Wilhelm Ostwald*; 1853–1932) brālis, Gustavs Rūtenbergs (*Gustav Ruthenberg*; 1858–1914) un citi [19]. Starpkaru laikā Rīgas Vingrošanas biedrības sarakstos atrodami RPI absolventi, Latvijas Universitātes (LU) profesori ķīmiķi Mārtiņš Prīmanis (1878–1950) un Valdemārs Fišers (*Waldemar Fischer*; 1881–1939), asistents Pauls Nukke (1890–1938) un daudzi citi bijušie «politehniķi» [20].

1872. gadā dibinātajā Rīgas Airētāju klubā aktīvi darbojās RP / RPI mācībspēks matemātiķis Hermans fon Vestermans (*Hermann von Westermann*; 1842–1918), RPI absolvents Volfgangs Vahtsmūts (*Wolfgang Wachtsmuth*; 1876–1964) un citi. Rīgas Strēlnieku biedrībā, kas dibināta 1859. gadā, aktīvi darbojās RP / RPI mācībspēks Karls Jozeps Loviss (*Karl Joseph Lovis*; 1839–1911), augstskolas studenti un absolventi, vairāki Padomes locekļi [21].

1. Rīgas riteņbraucēju biedrības biedru sarakstos atrodam augstskolas studentus un absolventus Ādolfu Agti (*Adolf Agthe*; 1850–1906) un viņa dēlus, Vilhelmu Bokslafu (*Wilhelm Bockslaff*; 1858–1945), kas Latvijā projektējis ap 30 dzīvojamo un sabiedrisko ēku, kā arī vairākas rūpnīcas. Riteņbraukšanas entuziasts bija arī Gustavs Taube (*Gustav Taube*; 1870–1965), kurš bija gan RPI, gan LU mācībspēks, un vēl citi [22].

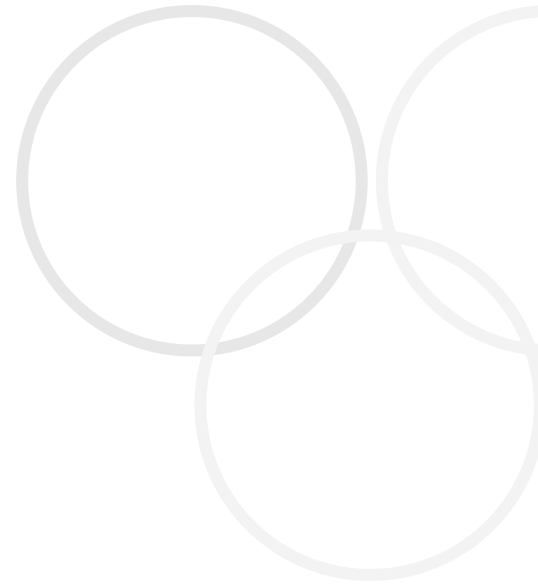
Rīgas Jahtklubā 20. gadsimta pirmajā pusē aktīvi darbojās RPI absolvents un mācībspēks Edgars Jakobi (*Edgar Jacoby*; 1881–1964), RPI 1909. gada absolvents, vēlākais Lietuvas (Kaunās) Universitātes mācībspēks, Jons Šimoļūns (*Jonas Šimoliūnas*; 1878–1965) bija viens no Lietuvas Jahtkluba dibinātājiem 1919. gadā [23]. Sportiskās aktivitātes senākajā Baltijas tehniskajā augstskolā pārtrūka 1915. gada vasarā, Pirmā pasaules kara laikā, kad RPI tika evakuēts uz Maskavu. Tam sekoja RPI oficiāla slēgšana 1919. gada 3. augustā un tā tehnisko fakultāšu iekļaušana LU sastāvā, kurā tās darbojās līdz RPI atjaunošanai 1958. gadā. Inženieru sagatavošana turpinājās LU Arhitektūras, Inženierzinātņu (Inženierceltniecības), Mehānikas, Ķīmijas, Lauksaimniecības un Tautsaimniecības un tiesību fakultātes Tautsaimniecības nodaļā.

13. attēls. Rīgas šaha biedrības spēles komiteja. No kreisās (stāv): Roberts Bētiņš (1875–1961); Kārlis Bētiņš (1867–1943); Augusts Līts (1872–1947); sēž: profesors Pīrss Bols; Pauls Teodors Kerkoviuss (*Paul Theodor Kerkovius*; 1868–1940) (20. gadsimta sākums).

14. attēls. Rīgas Vingrošanas biedrības logo (1912).

SPORTS UN FIZISKĀ AUDZINĀŠANA
LATVIJAS AUGSTSKOLAS / LATVIJAS UNIVERSITĀTES /
UNIVERSITĀTES RĪGĀ / LATVIJAS VALSTS UNIVERSITĀTES
INŽENIERTEHNISKAJĀS FAKULTĀTĒS
1919–1958

1922. gadā tika nodibināta Latvijas Universitātes (LU) Akadēmiskā sporta biedrība, no 1923. gada darbojās LU Studējošo šaha biedrība, 1923. gadā Tērbatā notika pirmais Baltijas studentu sporta sarīkojums, kas pazīstams kā *SELL* (saīsinājumu veido četru dalībvalstu nosaukumu pirmie burti: *Suomi* (Somija), *Eesti* (Igaunija), Latvija, Lietuva). *SELL* spēles pēc kārtas notika visās Baltijas valstīs. 1929. gadā izveidojās biedrība «Universitātes sports» («US»). LU studenti spēlēja futbolu, šahu, tenisu, volejbolu, peldēja, slēpoja, vingroja un piedalījās gan Latvijas, gan Eiropas, gan pasaules mēroga sacensībās, tostarp olimpiādes un olimpiskajās spēlēs.

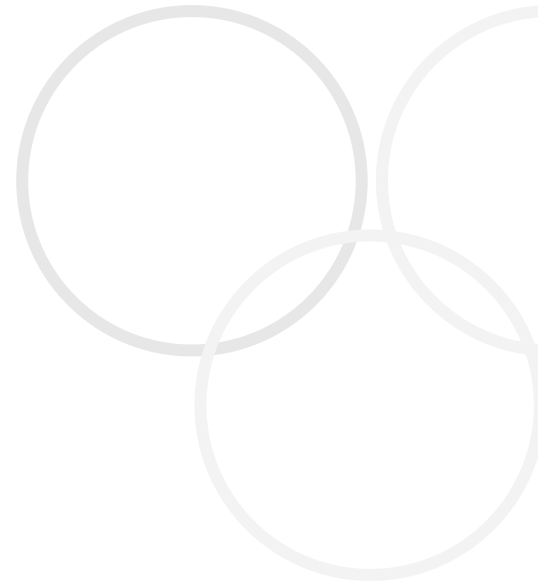
Fizisko audzināšanu kā obligātu mācību priekšmetu 1. kursa studentiem LU ieviesa 1938. gada oktobrī, un pirmo obligāto mācību nodarbību Latvijas Konservatorijas vingrotavā, ko irēja LU, atklāja prorektors studentu lietās inženieris Alfrēds Vītols (1878–1945). Netika aizmirsts arī pirmais sporta veids Latvijas augstskolās – vingrošana – un «1938. gada 25. oktobrī plkst. 10.00 sākās vingrošanas nodarbības. Vingrošanas tērps «US» sportistu krāsās – gaiši zils audekls ar tumšāk zilu apmalojumu – visiem studentiem bija jāiegādājas pašiem. Mācību programmā tika ietverta brīvprātīgā vingrošana un sporta nodarbības studentiem – vingrošana, vingrošana ar rīkiem, basketbols, volejbols, vieglatlētika, futbols, paukošana; studentēm – vingrošana, vingrošana ar rīkiem, volejbols, basketbols un vieglatlētika [24].»

1945. gadā Latvijas Valsts universitātē (LVU) izveidoja Kara un fiziskās audzināšanas katedru, no 1946. gada darbojās Fiziskās audzināšanas un sporta katedra. Studenti nodarbojās galvenokārt ar vieglatlētiķu un vingrošanu, un fiziskā audzināšana joprojām bija obligāta, sākumā – pirmajos divosursos. Turpmākajos gados sporta nodarbības bija saistītas ar normatīvajām prasībām kompleksā «Gatavs darbam un PSRS aizsardzībai» (GDA). Par sportu atbildīgās amatpersonas un mācībspēki centās panākt, lai ikviens nokārtotu GDA I, II vai III pakāpes normatīvus. Ņemot vērā sasniegtos rezultātus, tika iegūta zelta, sudraba vai bronzas GDA nozīmīte.

Normatīvos bija ietverti vairāki sporta veidi, noteiktas prasības un normas, kas jāizpilda. GDA normas bija jākārtoto vispārīzglītojošajās un profesionāli tehniskajās skolās, vidējās un augstākajās mācību iestādēs, kā arī sporta biedrību fiziskās kultūras kolektīvos, atsevišķu uzņēmumu kolektīvos un citur.

15. attēls. GDA nozīmītes dažādos gados (20. gadsimta otrā puse).

SPORTS ATJAUNOTAJĀ
RĪGAS POLITEHNISKAJĀ INSTITŪTĀ /
RĪGAS TEHNISKAJĀ UNIVERSITĀTĒ
1958–2022

16. attēls. A. Mālmeisters ar izcīnīto *Chicago Tribune* kausu (20. gadsimta 30. gadi).

17. attēls. A. Veiss skrienot (20. gadsimta vidus).

18. attēls. E. Lavendelis ar kundzi Dagniju Dirbu Latvijas Tūres finālā bridža Rīgā, viesnīcā «Monika», ar godalgām par izcīnīto 3. vietu (2018).

19. attēls. I. Knēts, spēlējot šahu (1993).

1958. gadā tika atjaunots Rīgas Politehniskais institūts (RPI), no Latvijas Valsts universitātes (LVU) atdalot inženierzinātņu fakultātes. RPI izveidoja Fiziskās audzināšanas un sporta katedru (1958–1999; 1999–2017 – Sporta katedra; 1993–2017 – katedra bija Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) Humanitārā institūta sastāvā; kopš 2017 – iekļauta RTU Sporta centrā), kas darbu sāka 1958./1959. mācību gadā. Tajā strādāja daudzi 1958. gadā slēgtā Rīgas Pedagoģiskā institūta sporta speciālisti. Pirmajos gados pēc RPI atjaunošanas obligātā fiziskā audzināšana bija tikai pirmo divu kursu studentiem, vēlāk to pakāpeniski ieviesa arī 3. un 4. kursā. Tas bija raksturīgi vienīgi RPI, un nevienā citā augstskolā visā toreizējā Padomju Savienībā tā nebija. Vēlāk daudzas augstskolas pēc RPI parauga ieviesa fiziskās audzināšanas nodarbības 3. un 4. kursā [25]. Šajās nodarbībās nepiedalījās tikai pēdējā kursa dienas nodaļas studenti, izstrādājot diplomdarbu. Fiziskās audzināšanas un sporta katedra organizēja mācību procesu tā, lai katrs students varētu izvēlēties sev piemērotāko sporta veidu. Fiziski vājāk sagatavotiem jauniešiem, kā arī tiem, kuriem bija veselības problēmas, tika organizētas tā sauktās sagatavošanas grupas. Studenti, kuriem bija sporta klase kādā no sporta veidiem, nodarbojās grupās ar augstākām prasībām. Jau 1958./1959. mācību gadā obligātās fiziskās nodarbības tika organizētas sešos sporta veidos, nākamajos gados to skaits palielinājās. Piemēram, 1962. gada rudenī institūtā darbojās 27 sporta sekcijas [26]. Katedras mācībspēki vadīja obligātās fiziskās nodarbības un strādāja ar RPI izlases komandām, kā arī gatavoja sporta tiesnešus. Daļa absolventu ieguva sabiedriskā sporta instruktora nosaukumu.

Pēc RPI atjaunošanas 1958. gadā aktuāls bija jautājums par sporta bāzēm. Sākumā tika izmantotas LVU sporta zāles Lāčplēša ielā 117, Raiņa bulvārī 29, kā arī nomāts VEF peldbaseins, Latvijas Mākslas akadēmijas sporta zāle un citas telpas. 20. gadsimta 60. un 70. gados tika iekārtota sporta un atpūtas bāze «Roniši» Tukuma rajonā (tagad – Engures novads), ziemas sporta bāze «Braki» Ērgļos, laivu stacija Lielupē [27]. Uzcelt olimpiskajiem standartiem atbilstošu peldbaseinu un sporta kompleksu bija RPI rektora (1963–1985) Aleksandra Veisa (1918–1985) sapnis, kas viņa dzīves laikā līdzekļu trūkuma dēļ nerealizējās [28]. Pamazām un ilgi celtais peldbaseins tika atklāts 1989. gada 1. jūlijā.

Atjaunotā RPI rektori atbalstīja sportu un paši aktīvi iesaistījās dažādās sporta aktivitātēs. RPI rektors (1961–1963) Aleksandrs Mālmeisters (1911–1996) spēlēja basketbolu, A. Veiss bija kaislīgs mednieks un jaunībā nodarbojās ar vieglatlētiķu un slēpošanu. Profesors A. Veiss sāka trenēties 18 gadu vecumā un studiju gados, tūlīt pēc Otrā pasaules kara, kļuva par jaunās sporta biedrības «Daugava» pirmo slēpošanas treneri un izlases komandas vadītāju. Latvijas un LPSR meistarsacīkstēs no 1937. līdz 1947. gadam A. Veiss 400 m skrējienā četras reizes ierindojās 2. vietā (1937, 1938, 1940, 1942), 1939. gadā – 1. vietā, 1947. gadā – 3. vietā, 400 m barjer-skrējienā ieguva 1. vietu (1942, 1945, 1946, 1947). Viņa rezultāts 400 m barjer-skrējienā 1947. gadā bija 1:00,1 [29].

RPI / RTU rektors (1985–1999) Egons Lavendelis spēlēja bridžu, rektors (1999–

2011) Ivars Knēts (1938–2019) nodarbojās ar vieglatlētiķu un pēc RPI atjaunošanas 1958. gadā kļuva par jaundibinātā RPI Sporta kluba vieglatlētiķikas, tūrisma un peldēšanas sektora vadītāju [25; 604. lpp.], brīvajā laikā spēlēja šahu, RTU rektoram (no 2011) Leonīdam Ribickim tuvs ir šaušanas sports un badmintons.

Līdzās Fiziskās audzināšanas un sporta katedrai sportistu sagatavošanā un sporta dzīves organizēšanā nozīmīgu vietu ieņēma RPI / RTU Sporta klubs (1958–2017; kopš 2017 – iekļauts RTU Sporta centrā), kas fiziskajās aktivitātēs līdzās studentiem iesaistīja arī mācībspēkus. Tā uzdevums bija nodrošināt sporta attīstību RPI / RTU studentu, maģistrantu, doktorantu, mācībspēku, darbinieku un citu RTU Sporta kluba biedru vidū, dodot iespēju sasniegt augstu sporta meistarību un piedalīties dažāda mēroga sacensībās, aizstāvēt gan savas augstskolas, gan valsts godu.

Katru gadu tika sagatavoti vairāki sporta meistari, augstskolas komandas un studenti individuāli piedalījās daudzās sacensībās gan tepat Latvijā, gan citās PSRS republikās, dažreiz arī ārzemēs, galvenokārt sociālisma zemēs. 1965. gadā katedras vadītājam (1959–1978) Verai Molčanovai (1918–2005) tika piešķirts LPSR Nopelniem bagātās fiziskās kultūras un sporta darbinieces nosaukums, 1968. gadā par LPSR Nopelniem bagāto treneri handbolā kļuva Harijs Čebrikovs, kas katedru vadīja no 1978. līdz 1994. gadam.

Laika gaitā mainījies sporta sekciju skaits, nosaukumi un aktivitātes. Par 20. gadsimta 60. un 70. gados populāro sporta veidu loka šaušanu tagad runājam vien pagātnes formā, un informācija par šo sporta veidu atrodama RTU Vēstures muzejā, Latvijas Sporta muzejā un dažās citās tā laika dokumentālo liecību glabātavās. 20. gadsimta 80. gados darbību RPI beidza airēšanas, paukošanas un ritenbraukšanas sekcijas, to vietā vēlāk tika ieviesti tādi sporta veidi kā aerobika, badmintons, florbols, frīsbijis un citi.

1990. gadā, kad mainījās augstskolas nosaukums – RPI tika pārdēvēts par Rīgas Tehnisko universitāti –, vēl nekas neliecināja par izmaiņām augstskolas sporta dzīvē, taču turpmākajos gados, ņemot vērā finansējuma samazināšanos, bija jāpieņem lēmums, ka sports ir obligāts tikai dienas nodaļas 1. un 2. kursa studentiem. Samazinājās mācībspēku un treneru skaits. 21. gadsimta pirmie gadi deva cerības par lielāku finansējumu sportam un tā attīstībai RTU, taču 2008. gada finanšu krīze pasaulē un Latvijā ieviesa korekcijas studiju procesā. Tā sporta nodarbības kļuva obligātas tikai 1. kursa bakalaurantiem. Tomēr turpmākajos gados vēl izdevās saglabāt vēsturisko tradīciju, ka RTU ir augstskola ar «sporta novirzienu», un sports tika saglabāts kā studiju programmas priekšmets, lai gan, sabrūkot PSRS, lielākā daļa augstskolu no obligātajām sporta nodarbībām studentiem atteicās [30; 606. lpp.].

Fiziskās audzināšanas un sporta katedra 1999. gadā mainīja nosaukumu, kļūstot par Sporta katedru. 2014. gadā, nodibinot E-studiju tehnoloģiju un humanitāro zinātņu fakultāti, iekļaujot tajā RTU Humanitāro institūtu, RTU Lietišķās valodniecības institūtu un RTU Tālmācības studiju centru, katedra nonāca Humanitārā institūta sastāvā. 2017. gada pavasarī katedru apvienoja ar RTU Sporta klubu, izveidojot RTU Sporta centru (direktors asociētais profesors Egons Lavendelis) [31, 32].

20. attēls. L. Ribickis šautuvē (2005).

21. attēls. V. Molčanova (20. gadsimta 60. gadi).

22. attēls. E. Lavendelis, jun. (2017).

No 2017. gada 1. septembra sporta nodarbību kvalitātes uzlabošanai obligātais studiju kurss «Sports» tika aizstāts ar plašu sporta nodarbību piedāvājumu, saglabājot iespēju studentam izvēlēties sportu kā izvēles priekšmetu vai ārpusstudiju nodarbību [31]. Līdz ar šīm izmaiņām students kļuva par sporta nodarbību pasūtītāju un apmaksāja vēlamās nodarbības ar universitātes piešķirto vai personīgo finansējumu. Līdz 2017. gada 31. augustam sadarbībā ar Informācijas tehnoloģijas departamentu tika izveidota elektroniska sporta nodarbību apmaksas sistēma, lai piešķirtu virtuālo naudu pamatstudiju 1. kursa pilna laika klātienē studentiem. Šāds konts ir visiem studentiem, tādējādi dodot iespēju arī viņiem piedalīties sporta nodarbībās, iemaksājot atbilstošu naudas summu šajā kontā [31]. Izmantojot virtuālo naudu, studenti var pieteikties šādām sporta nodarbībām: aerobika; ārstnieciskā vingrošana; atlētiskā vingrošana; badmintonss; basketbols; bokss; bridžs; džudo; florbols; futbols; galda teniss; intervāla treniņš; karsēju sports; kendo; klinšu kāpšana; nūjošana; pašaizsardzība; peldēšana; šahs; slēpošana; svarbumbu celšana; telpu futbols; *total body workout*; trenāžieru zāle; ūdens aerobika; vieglatlētika; volejbols; zumba [33].

Studenti var izvēlēties arī brīvās izvēles kursu «Sports» konkrētā sporta veidā, iegūstot 2 KP. Sporta nodarbības brīvās izvēles studiju kursā tiek piedāvātas konkrētos sporta veidos, ko nosaka RTU Sporta centrs: aerobika (funkcionālais treniņš); atlētiskā vingrošana; ārstnieciskā vingrošana; badmintonss; basketbols; bokss; bridžs; cīņa; florbols; futbols; galda teniss; karsēju sports / akrobātika; pašaizsardzība (speckurss); pašaizsardzība (teorijas kurss); peldēšana; šahs; teniss; vieglatlētika; volejbols; izlase [34, 35].

Nozīmīgākie sporta pasākumi studentiem:

- RTU Rektora kauss, kas tiek organizēts atsevišķu sacensību pa sporta veidiem formātā visa studiju gada garumā, pēdējos gados daļa no sacensībām tiek organizētas kā nakts turnīri;
- 1. kursa sporta diena un Rektora kausa noslēgums RTU konferenču un sporta centrā «Roniši»;
- sporta diena ārzemju studentiem;
- RTU un LU studentu un mācībspēku airēšanas regate, Krastu mačs basketbolā u. c. [36].

Lai atbalstītu sportistus, studējot inženierzinātnes, RTU Senāts 2015. gada 23. marta sēdē apstiprināja nolikumu «Par Rīgas Tehniskās universitātes budžeta vietu piešķiršanu sportistiem» [37], nosakot kārtību, kādā iesniedzami, vērtējami kandidātu (sportistu) pieteikumi un piešķiramas budžeta vietas studijām. RTU finansiāli atbalsta labākos Latvijas sportistus studijām RTU bakalaura, maģistra un pirmā līmeņa augstākās profesionālās izglītības programmās (izņemot Arhitektūras un pilsētplānošanas, kopš 2017 – Arhitektūras, fakultātē studējošos). Kandidātus izvērtē RTU rektora apstiprināta komisija. Kandidātam studijām budžeta vietā jābūt vismaz piecus gadus konkrēta komandu sporta veida spēlētājam vai Latvijas izlases kandidātam, vai Latvijas izlases dalībniekam individuālā sporta veidā [38].

23. attēls. RPI baseina celtniecība (20. gadsimta 80. gadi).

24. attēls. RPI baseins Ķīpsalā (1992).

2015./2016. un 2016./2017. studiju gados tika piešķirtas 20 vietas, turpmākajos – 15. 2019./2020. studiju gadā iespēju studēt maģistrantūrā, apgūstot programmu par ilgtspējīgu pilsētu un reģionu attīstību par budžeta līdzekļiem, ieguva arī paralimpiete ratiņkērlingiste un ratiņpaukotāja Poļina Rožkova, kura jau bija ieguvusi bakalaura grādu RTU. P. Rožkova 2016. gadā piedalījās Paralimpiskajās spēlēs Riodežaneiro ratiņpaukošanā, 2022. gadā – Ziemas paralimpiskajās spēlēs Pekinā ratiņkērlingā. Viņa ir viena no tiem retajiem sportistiem, kuri piedalījušies gan paralimpiskajās, gan ziemas paralimpiskajās spēlēs. P. Rožkova ir Latvijas ratiņkērlinga izlases kapteine un «Trīs Zvaigžņu balvas 2020» ieguvēja nominācijā «Paralimpiskā sportiste» [39].

2016. gada 19. decembrī RTU Senāts pieņēma lēmumu [40] par to, ka no 2017./2018. studiju gada sporta nodarbības ir jāorganizē tikai RTU sporta infrastruktūrā. Šobrīd ir šādas RTU īpašumā un valdījumā esošas un izmantojamas sporta bāzes un telpas, kas atrodas Rīgā:

- RTU stadions – Daugavgrīvas iela 56a (divi futbola laukumi);
- basketbola, volejbola un cīņas zāles – Meža ielā 1, 1. korpusā;
- pašaisardzības, trenāžieru un galda tenisa zāles – Meža ielā 1a;
- peldbaseins, boksa, aerobikas un klinšu kāpšanas zāles – Ķīpsalas ielā 5;
- sporta laukums Starptautiskās izstāžu halles balkonā – Ķīpsalas ielā 8;
- RTU Šaha klubs – Meža ielā 1;
- tenisa korti – Kronvalda bulvārī 3.

Sporta pasākumiem ir pieejams arī RTU konferenču un sporta centrs «Ronīši» Klapkalnciemā, Engures novadā.

Starptautiski nozīmīgākās sacensības ir ikgadējās pasaules Universiādes un *SELL* spēles, kurās tradicionāli startē labākie RTU sportisti. RTU komandas un individuālo sporta veidu sportisti katru gadu startē dažādu līmeņu Latvijas čempionātos, sākot no amatieru līgām līdz valsts un starptautisku čempionātu augstākajām līgām.

Arī RTU izlašu treniņi iespēju robežās tiek rīkoti RTU sporta infrastruktūrā.

2022. gadā sportot ir iespēja ne tikai studentiem – sporta sacensībās un pasākumos gan individuālos, gan komandu sporta veidos var piedalīties arī RTU darbinieki. RTU konferenču un sporta centrā «Ronīši» norisinās ikgadējās tradicionālās un netradicionālās sporta dienas [36].

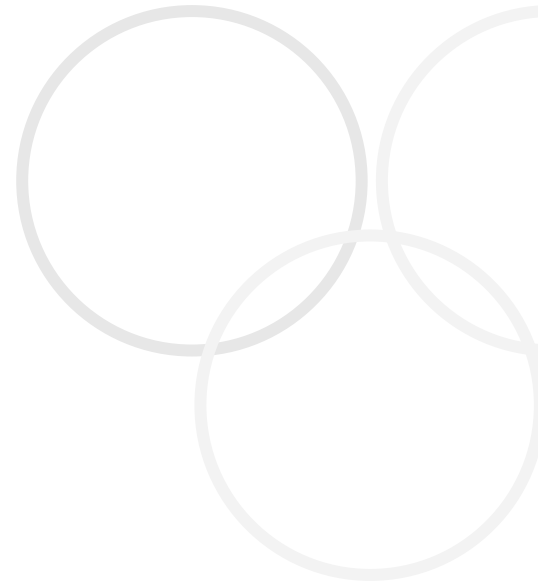
25. attēls. RTU konferenču un sporta centra «Ronīši» sporta laukums (2018).

26. attēls. Atjaunotā sporta zāle Meža ielas kompleksā (2021).

RTU izlases/komandas 2021./2022. studiju gadā

Sieviešu izlases / komandas	<ul style="list-style-type: none">• RTU sieviešu basketbola komanda. Sezonā startē <i>Olybet</i> sieviešu līgā. Treneris Intars Jansons.• RTU sieviešu volejbola komanda. Atjaunota 2016. gadā, spēlē Entuziastu volejbola līgā un Latvijas Universiādes sacensībās. Trenere Svetlana Cepurīte.
Vīriešu izlases / komandas	<ul style="list-style-type: none">• RTU basketbola komanda. Sezonā startē <i>Ramirent</i> Nacionālā basketbola līgā (LBL2). Treneris Dainis Bertāns.• RTU / <i>Rockets</i> florbola izlase. Sezonā startē Rīgas atklātajā čempionātā florbolā (RAČF), vīriešu 1. līgā, <i>Elvi</i> florbola līgā. Treneris Imants Lastovskis.• RTU vīriešu futbola izlase. 2020. gada sezonā sākusi dalību Rīgas futbola čempionātā. Treneris Andis Kronis.• RTU Robežsardze / Jūrmala (volejbols). 2020./2021. gada sezonā komanda startē Baltijas līgā. Treneris Raimonds Vilde.• RTU vīriešu volejbola komanda. Sezonā startē Nacionālajā volejbola līgā. Treneris Maksims Žuks.
Jauktās izlases / komandas	<ul style="list-style-type: none">• RTU karsējkomanda. Trenere Katrīna Kūma.• RTU pašaizsardzības izlase. Treneris Toms Jansons.• RTU poverliftinga izlase. Treneris Jānis Kalnenieks.• RTU šaha izlase. Trenere Signe Kacēna.• RTU vieglatlētikas izlase. Treneris Viktors Bonders.

RĪGAS TEHNISKĀS UNIVERSITĀTES
ZINĀTNIEKI SPORTAM

Rīgas Tehniskā universitāte (RTU) sniedz atbalstu Latvijas sportam, izmantojot arī jaunākos zinātnes sasniegumus. Viens no pirmajiem pētījumiem, sadarbojoties ar Latvijas Kamanīņu sporta federāciju, bija kopējās RTU un Rīgas Stradiņa universitātes (RSU) programmas «Medicīnas inženierija un fizika» studentes Katrinas Dimitres (tagad – Kūma) 2015. gadā aizstāvētais bakalaura darbs «Kamanīņu sportistu plaukstu kustības spēka impulsa detektēšanas metode starta posmā» [41] Mašīnzinību, transporta un aeronautikas fakultātes (MTAF) profesora Alekseja Kataševa vadībā. Darba mērķis bija izstrādāt metodi, ar ko varētu detektēt kamanīņu sportista plaukstu spēka impulsa trases startā. Darba izstrādes gaitā izveidoti īpašu cimdus prototipi, kuros izmantots RTU izgudrotais viedtekstils, kurā iestrādāti sensori. Cimdus Siguldas bobsleja, kamanīņu un skeletoņa trasē testēja kamanīņu braucējs MTAF students Artūrs Dārznieks [42].

Turpmākie pētījumi, sadarbojoties ar Latvijas Kamanīņu sporta federāciju, tika veikti, izstrādājot un tehniski pilnveidojot sporta kamanas un speciālo inventāru. Tika veikti 3D lāzerskenēšanas un modelēšanas darbi, lai uzlabotu kamanu aerodinamiku un mehāniskās īpašības, kamanas individuāli pielāgojot katra sportista augumam.

2018. gadā RTU izveidoja RTU Sporta tehnoloģiju zinātnisko laboratoriju, iekļaujot to MTAF [43]. Tās vadītājs bija Kristens Raščevskis (tagad – Zinātnes un inovāciju centra Inovatīvu produktu izstrādes nodaļas vecākais eksperts). Laboratorijas mērķis – nodrošināt plānveidīgu sadarbību ar sportistiem, izstrādājot un pilnveidojot tiem pieejamās sporta tehnoloģijas un aprīkojumu.

Gatavojoties startam 2018. gada Ziemas olimpiskajās spēlēs Phjončhanā, Latvijas kamanīņu braucēju izlase RTU Dizaina fabrikā uzlaboja savu sacensību inventāru. Tika radīti sportistiem individuāli piemēroti «pingvīni» – uzmaivas ar asām adatām, kas, piestiprinātas cimdus pirkstu galos, palīdz sportistiem startā spēcīgāk atgrūsties no ledu. RTU Dizaina fabrikā veikti uzlabojumi arī pašu kamanu mehānikā – savienojošos elementus, skrūvju stiprinājumus u. tml., kas nepieciešams, lai uzlabotu kamanu ātrumu un vadāmību trasē [44].

2018. gada 3. oktobrī RTU un Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmija (LSPA) «Elektrum» Olimpiskā sporta centra Konferenču zālē parakstīja līgumu par sadarbību un studentu apmaiņu. Līgums paredz RTU un LSPA sadarbību sporta zinātnes jomā. Tā ietvarā RTU piedāvā zinātnisko kapacitāti un laboratoriju iespējas Latvijas sportistiem, lai pētītu, piemēram, kamanu slieču slīdamības efektivitāti, savukārt LSPA piedāvā sportistu biomehānisko kustību analīzi. Augstskolu sadarbības līgumu parakstīja LSPA rektors profesors Jānis Židens un RTU rektors akadēmiķis Leonīds Ribickis.

2019. gadā RTU Dizaina fabrikā, izmantojot 3D printerus, ir izdrukātas arī atsevišķas detaļas, kas iemontētas kamanās un darbojas kā vibrācijas slāpējoši elementi. «Tas sportistiem palīdz trasē nodrošināt stabilitāti, kā arī kamanas padara vieglāk kontrolējamas brauciena laikā un līdz ar to arī – precīzāk vadāmas,» stāsta kamanīņu braucējs Mārtiņš Rubenis, olimpiskās medaļas ieguvējs, tagad –

27. attēls. A. Dārznieks Siguldas kamanīņu trasē, testējot K. Dimitres izstrādātos cimdus prototipus (2015).

28. attēls. M. Rubenis RTU Dizaina fabrikā pie kamanām ar RTU logo (2019).

Latvijas izlases treneris un mehāniķis. Kopā ar RTU Būvniecības inženierzinātņu fakultātes Materiālu un konstrukciju institūta vadošo pētnieku Kasparu Kalniņu kamanām veikti ultraskaņas testi, lai optimizētu kamanu konstrukcijas materiālu mijiedarbību. RTU testēti arī dažādi materiāli, kas varētu būt piemērotāki kamanu daļu savienojumiem. 2019. gada 28. decembrī Latvijas kausa izcīņā kamaniņu sportā Siguldā uz M. Rubeņa vadītajām kamanām bija redzams RTU logo [45].

RTU Materiālzinātnes un lietišķās ķīmijas fakultātes Antropometrijas laboratorijā Dr. sc. ing. Ingas Dāboliņas vadībā iesākti pētījumi sadarbībā ar RTU Dizaina tehnoloģiju institūta zinātniecēm, izmantojot cilvēka ķermeņa 3D skenēšanas iekārtu VitusSmart XXL® (Human Solutions Group GmbH) ar datu apstrādes sistēmu AnthroScan [46]. Pētīti Latvijas kamaniņu braucēju antropometriskie profili un izmēģinātas ķermeņa virsmas izklāšanas sistēmas un metodes potenciālam lietojumam kombinezonu piegrieztņu individualizācijā.

Vairāki pētījumi veikti arī MTAF laboratorijās, lai pārbaudītu kamanu slīdamību. Eksperimentam uzbūvēta speciāla testēšanas iekārta. Ideju iesāka profesors Jānis Rudzītis (1938–2018), kurš vadīja Mašīnbūves tehnoloģijas institūtu (2003–2018), 2014./2015. studiju gadā ERAF projektā par dažādu nanostrukturētu pārklājumu izveidi. Profesora ideja bija izmantot savu pētījumu kamaniņu sportā – slieču pētījumos. J. Rudziša darbu turpina Mehānikas un mašīnbūves institūta pētnieks Jānis Lungevičs, koncentrējot pētījumu uz skeletonu, sadarbojoties ar Latvijas vadošo kamanu būvētāju Daini Dukuru. Laikrakstā «Latvijas Avīze» 2022. gada 15. februārī D. Dukurs norāda par veiksmīgu sadarbību ar RTU un pauž viedokli, ka šī sadarbība nes daudz jaunu zināšanu: «Jānis Lungevičs un Ernests Jansons savā lietā ir galvastiesu pārāki par mums, viņu attieksme pret kopējo lietu ir pozitīva, gāja uz mērķi, gribēja saprast, izziņāt, estakādē veica darbu, mērot berzi. Mums pašiem tam nebūtu ne laika, ne prasmju un zināšanu. Cienu šos vīrus, uzskatu par mūsu komandas daļu un gribu pateikt paldies par ieguldījumu. Domāju, ka tas mums ļauj būt konkurētspējīgākiem. Viņu sniegtā informācija noderēja, izmantojām to slidu būvēšanā, viņiem ir ļoti labas mērīšanas ierīces, daudzi pat nezina, ka Latvijā tādas pieejamas [47].»

Ilggadējs pētījuma vadītājs ir vadošais pētnieks Kārlis Agris Gross. Komandā ar J. Lungeviču strādā arī pētnieki Ernests Jansons, Mārtiņš Irbe, Liene Plūduma un zinātniskie asistenti Ieva Stafecka, Ilze Jerāne, Klāvs Stiprais un Dāvis Petrovics. Patlaban J. Lungevičs vada RTU Mitutoyo metroloģijas laboratoriju, kas jau četrus gadus sadarbojas ar Austrijas uzņēmumu «V-Research GmbH», lai testētu kamanu slīdamību [48].

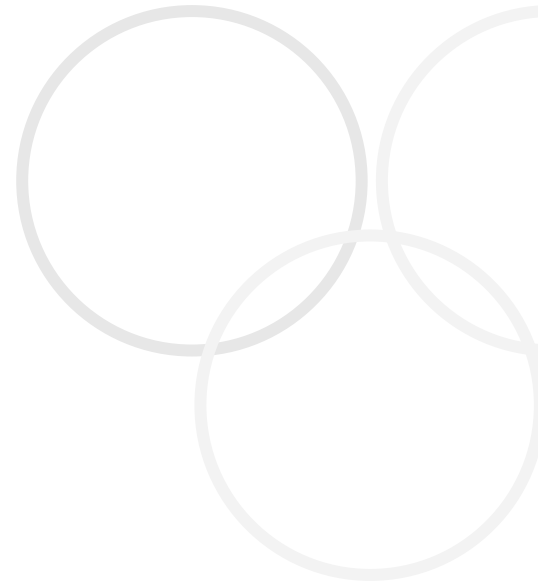
29. attēls. RTU Antropometrijas laboratorijā. No kreisās: kamaniņu braucēji – Juris un Andris Šīci, laboratorijas vadītāja I. Dāboliņa, pētniece Eva Lapkovska, skeletonisti – Tomass un Martins Dukuri (2019).

↑30. attēls. J. Lungevičs, veicot eksperimentus skeletonā Siguldas starta treniņu estakādē (2016).

→31. attēls. J. Lungevičs veic skeletona slieču cietības mērījumus Siguldas starta treniņu estakādē. Fonā Jānis Rudzītis (2016).

PIRMIE SPORTISTI UN TOPOŠIE INŽENIERI NO LATVIJAS
V OLIMPIĀDES SPĒLĒS STOKHOLMĀ 1912. GADĀ

32. attēls. Krievijas olimpiskā vienība V olimpiādes spēju atklāšanas parādē Stokholmā (1912).

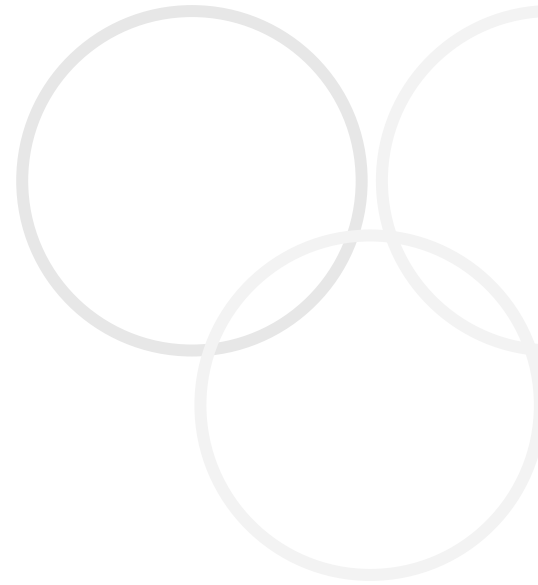
No 1912. līdz 2022. gadam, kopš olimpiskajās spēlēs piedalās arī sportisti no Latvijas, notikušas 32 olimpiādes spēles un 24 ziemas olimpiskās spēles. Kā noskaidrojušas pētījuma autore, 1912. gadā V olimpiādes spēlēs Stokholmā, Zviedrijā, Krievijas izlases sastāvā piedalījās 35 sportisti no tagadējās Latvijas teritorijas, nevis 33, kā tika uzskatīts līdz šim [3; 38. lpp.]. Iepriekš sportistu sarakstā nebija iekļauts Tartu dzimušais Rīgas Politehniskā institūta (RPI) students Pauls Līts (*Paul Lieth*; 1883–1950) [3; 304.–316. lpp.], rīdzinieks riteņbraucējs Ansis Pole (?–?), riteņbraucējs Žanis Eilenbergs (*Jeannot Eulenberg*; ?–?), Maskavā dzimušais riteņbraucējs Fjodors Borisovs (*Фёдор Борисов*; 1892–?), kurš tolaik dzīvoja Rīgā. Citi avoti vēsta, ka kopējais personu skaits, kas no Rīgas ar kuģi devās uz Stokholmu, esot bijis ap 40 [49]. Šāds skaits veidojas, ja pieskaita arī žurnālistus un nestratējušos sportistus. Latvijas sporta vēsture līdz šim bija minēti tikai divi 1912. gada olimpieši – RPI studenti (Haralds Blaus; 1885–1944, Haralds Hāne (*Harald Hahne*; 1892–1940), jo divi (Boriss fon Pertels (*Boris von Pertel*; 1888–1955) un Ļevs Sitins (*Левъ Сытинъ*; 1891–1973)) nāca no citām Krievijas guberņām un tikai studiju laikā dzīvoja Rīgā un Herberts fon Kūlbergs (*Herbert von Kuhlberg*; 1893–1915) RPI iestājās nākamajā gadā pēc Olimpiādes spēlēm – 1913. gadā. Pētījuma gaitā precizējot RPI studentu dalību V olimpiādes spēlēs 1912. gadā, noskaidrots, ka tajās piedalījās seši.

1912. gada V olimpiādes spēju dalībnieki

1	Alfreds Alslēbens (<i>Alfred Alsleben</i> ; 1891–1930)	Vieglatlētika (desmitcīņa), 11. vieta
2	Andrejs Apsītis (1888–1945)	Šosejas riteņbraukšana (individuālas sacensības; 315,385 km), 60. vieta; (komandas sacensības; 315,385 km), izstājās
3	Žanis Eilenbergs (<i>Jeannot Eulenberg</i> ; ?–?)	Šosejas riteņbraukšana (individuālas sacensības; 315,385 km), nestratēja
4	Herberts Baumanis (<i>Herbert Baumann</i> ; 1889–?)	Vieglatlētika (skriešana; 200 m), 55. vieta
5	Haralds Blaus (1885–1944)	Šaušana (māla baložu šaušana), 3. vieta; (skrejoša brieža šaušana), 20. vieta; (komandu šaušana Krievijas izlases sastāvā); 5. vieta
6	Valters Bodnieks (1885–?)	Šaušana (māla baložu šaušana), 36. vieta
7	Fjodors Borisovs (<i>Фёдор Борисов</i> ; 1892–?)	Šosejas riteņbraukšana (individuālas sacensības; 315,385 km), nestratēja; (komandas sacensības; 315,385 km), izstājās
8	Fridrihs Bošs (<i>Friedrich Bosch</i> ; 1887–1950)	Šosejas riteņbraukšana (individuālas sacensības; 315,385 km), izstājās; (komandas sacensības; 315,385 km), izstājās
9	Jēkabs Bukse (1879–1942)	Šosejas riteņbraukšana (individuālas sacensības; 315,385 km), izstājās; (komandas sacensības; 315,385 km), izstājās

10	Nikolajs Fārnasts (1885–?)	Grieķu romiešu cīņa (smagais svars; > 82,5 kg), izstājās
11	Haralds Hāne (<i>Harald Hahne</i> ; 1892–1940)	Vieglatlētika (skriešana; 200 m priekšskrējiens), 5. vieta
12	Arnolds Indriksons (1893–1941)	Vieglatlētika (skriešana; 1500 m), 30. vieta
13	Andrejs Kapmalis (arī Kapmals; 1889 –1994)	Vieglatlētika (maratons; 40,2 km), izstājās
14	Augusts Kepke (<i>August Koepke</i> ; 1886–1950)	Šosejas riteņbraukšana (individuālas sacensības; 315,385 km), izstājās; (komandas sacensības; 315,385 km), izstājās
15	Kārlis Kepke (<i>Karl Koepke</i> ; 1890–?)	Šosejas riteņbraukšana (individuālas sacensības; 315,385 km), izstājās; (komandas sacensības; 315,385 km), izstājās
16	Andrejs Krūkliņš (1891–?)	Vieglatlētika (skriešana; 1500 m), 43. vieta (maratons; 40,2 km), izstājās pēc 10 km
17	Herberts fon Kūlbergs (<i>Herbert von Kuhlberg</i> ; 1893–1915)	Peldēšana (priekšpeldējums, 100 m brīvais stils), 4. vieta
18	Leopolds Lēvenšteins (<i>Leopold Loewenstein</i> ; 1893–?)	Vieglatlētika (skriešana; 100 m), 55. vieta; (4 x 100 m stafete), nestartēja
19	Pauls Lits (<i>Paul Lieth</i> ; 1883–1950)	Šaušana (māla baložu šaušana), 52. vieta; (skrejoša brieža šaušana), 34. vieta
20	Jānis Līvens (1884–?)	Šosejas riteņbraukšana (individuālas sacensības; 315,385 km), izstājās; (komandas sacensības; 315,385 km), izstājās
21	Aleksandrs Miežītis (1890–1946)	Grieķu romiešu cīņa (spalvas svars; ≤ 60 kg), izstājās
22	Arvids Ozols-Bernē (1888–?)	Vieglatlētika (lodes grūšana), 21. vieta; (diska mešana), nestartēja
23	Boriss Pertels (<i>Boris von Pertel</i> ; 1888–1955)	Šaušana (māla baložu šaušana), 55. vieta
24	Ansis Pols (arī Polis; ?-?)	Šosejas riteņbraukšana (individuālas sacensības; 315,385 km), nestartēja
25	Jānis Polis (1892–1953)	Grieķu-romiešu cīņa (vidējais svars ≤ 75 kg), izstājās
26	Jānis Prātnieks (1887–?)	Šosejas riteņbraukšana (individuālas sacensības; 315,385 km), izstājās; (komandas sacensības; 315,385 km), izstājās
27	Nikolajs Rasso (1890–?)	Vieglatlētika (maratons; 40,2 km), izstājās pēc 10 km
28	Edgars Rihters (1887–1931)	Šosejas riteņbraukšana (individuālas sacensības; 315,385 km), izstājās; (komandas sacensības; 315,385 km), izstājās

29	Alfrēds Ruks (1890–1941)	Vieglatlētika (skriešana; 1500 m), 31. vieta
30	Levs Sitins (<i>Лев Ситин</i> ; 1891–1973)	Šaušana (māla baložu šaušana), 23. vieta
31	Nikolajs Švedrēvics (1891–1937)	Vieglatlētika (šķēpa mešana), 20. vieta
32	Aleksandrs Upmāls (1891–?)	Vieglatlētika (maratons; 40,2 km), izstājās pēc 10 km
33	Ēriks Vanags (1892–?)	Vieglatlētika (diska mešana), 39. vieta (lodes grūšana), 20. vieta
34	Dāvids Veiss (1879–1961)	Šaušana (šaušana ar armijas šauteni; 600 m), 51. vieta; (šaušana ar armijas šauteni; 300 m), 60. vieta; (šaušana ar izvēles šauteni; 300 m), 77. vieta; (komandu šaušana ar armijas šauteni Krievijas izlases sastāvā), 9. vieta
35	Rūdolfs Vītols (1892–1942)	Vieglatlētika (skriešana; 1500 m), 33. vieta

INŽENIERZINĀTŅU STUDENTI OLIMPISKAJĀS UN PARALIMPISKAJĀS SPĒLĒS

Sportisti no Latvijas piedalījušies 22 olimpiādes spēlēs un 17 ziemas olimpiskajās spēlēs. Inženierzinātņu studenti nav bijuši visu olimpisko spēļu dalībnieki, un viņu vārdus atrodam 19 olimpiādes spēļu un 11 ziemas olimpisko spēļu sarakstos.

Pētījuma autores apzinājušas 65 olimpiešus, kuri studējuši inženierzinātnēs, kā arī vienu paralimpieti. 29 olimpieši un viena paralimpiete ir absolvējuši augstskolu – 24 Rīgas Politehniskā institūta (RPI) / Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) un seši Latvijas Universitātes (LU) inženiertehniskās fakultātes, 15 studējuši LU, 19 studējuši RPI / RTU un divi vēl studē RTU. Deviņi no 66 olimpiešiem – inženierzinātņu studentiem – ieguvuši desmit medaļas: vienu zelta (1980, Pāvels Seļivanovs); sešas sudraba – (1960, Cēzars Ozers; 1972, Juris Silovs (1950–2018); 1976, Pāvels Seļivanovs; 1980, Juris Bērziņš (1954–2004); 1980, Artūrs Garonskis; 1988, Raimonds Vilde) un trīs bronzas (1912, Haralds Blaus (1885–1944); 1976, Juris Silovs (1950–2018); 1984, Zintis Ekmanis). Lielākā daļa – 51 – olimpiskajās spēlēs piedalījās vienu reizi, deviņi – divas, četri sportisti piedalījušies trīs reizes – Raimonds Bergmanis, Ēriks Rags, Boriss Timofejevs un Ilonda Lūse, četras reizes – tikai Zintis Ekmanis. Paralimpiete Poļina Rožkova piedalījies gan paralimpiskajās, gan ziemas paralimpiskajās spēlēs.

RPI / RTU studenti un absolventi – olimpisko medaļu ieguvēji

Gads	Pilsēta	OS / ziemas OS	Medaļa	Vārds, uzvārds	Saistība ar RPI	Sporta veids
1912	Stokholma	OS	bronza	Haralds Blaus	Absolvents, 1913	šaušana
1960	Roma	OS	sudrabs	Cēzars Ozers	Studējis RPI, RPI mācībspēks	basketbols
1972	Minhene	OS	sudrabs	Juris Silovs	Studējis RPI	vieglatlētika
1976	Monreāla	OS	bronza			
1976	Monreāla	OS	sudrabs	Pāvels Seļivanovs	Absolvents, 1983	volejbols
1980	Maskava	OS	zelts			
1980	Maskava	OS	sudrabs	Juris Bērziņš	Absolvents, 1978	airēšana
1980	Maskava	OS	sudrabs	Artūrs Garonskis	Absolvents, 1988	airēšana
1984	Sarajeva	ziemas OS	bronza	Zintis Ekmanis	Absolvents, 1980	bobslejs
1988	Seula	OS	sudrabs	Raimonds Vilde	Studējis RPI	volejbols

RPI / RTU olimpiešu saimei pieskaitīti ne tikai LU Arhitektūras, Inženierzinātņu un Mehānikas, bet arī Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes Tautsaimniecības nodaļas studenti Rūdolfs Bārda (1903–1991), Edgars Gruzītis (1912–1950), Alfrēds Hermanovskis (1915–1981), Rūdolfs Jurciņš (1909–1947), Mirdza Martinsone-Bērziņa-Turķe (1916–1983), Adelfijs Petrovskis (1912–1974), Paulis Sokolovs (1902–1971), Matemātikas un dabaszinātņu fakultātes Matemātikas nodaļas students Zinons Popovs (1906–1944) un Lauksaimniecības fakultātes studenti Pauls Kaņeps (1911–2006) un Leonīds Jānis Vedējs (1908–1995). Lauksaimniecības nodaļa Rīgas Politehnikumā (RP) pastāvēja jau kopš 1863. gada, 1919. gadā nodaļa arī tika iekļauta jaundibinātajā Latvijas Augstskolā. Uz šīs fakultātes bāzes 1939. gadā dibināja jaunu augstskolu – Jelgavas Lauksaimniecības akadēmiju, tagadējo Latvijas Lauksaimniecības universitāti.

Inženieru un inženierzinātņu studentu dalība olimpiādes spēlēs

Gads	Olimpiādes spēles	Dalībnieku skaits	Dalībnieku skaits no Latvijas	Inženieri olimpieši	Saistība ar augstskolu
1912	V olimpiādes spēles 5. maijs–22. jūlijs Stokholma, Zviedrija	2407	35	Haralds Blaus (1885–1944)	Absolv. RPI AN (1913)
				Haralds Hāne (1892–1940)	Absolv. RPI ĶN (1918)
				Herberts fon Kūlbergs (1893–1915)	Stud. RPI KN (1913–1914)
				Pauls Lits (1884–1950)	Absolv. RPI IN (1912)
				Boriss fon Pertels (1888–1955)	Stud. RPI MN (1907–1911), IN (1911–1916)
				Ļevs Sitins (1891–1973)	Stud. RPI ĶN (1910–1911), AN (1911–1912)
1916	VI olimpiādes spēles nenotiek Pirmā pasaules kara dēļ.				
1920	VII olimpiādes spēles 14. augusts–12. septembris Antverpene, Beļģija	2626	–	–	
1924	VIII olimpiādes spēles 4. maijs–27. jūlijs Parīze, Francija	3089	41	Rūdolfs Bārda (1903–1991)	Stud. LU TTZF (1923–1932)
				Paulis Sokolovs (1902–1971)	Stud. LU TTZF (1923–1929)
1928	IX olimpiādes spēles 17. maijs–12. augusts Amsterdama, Nīderlande	2883	14	Kurts Klasens (1895–1973)	Stud. RPI MN (1911–1918), LU MF (1922)
				Zinons Popovs (1906–1944)	Stud. LU MDF (1924–1927), IF (1927–1928), TTZF (1932)

1932	X olimpiādes spēles 30. jūlijs–14. augusts Losandželosa, ASV	1332	2	–		
1936	XI olimpiādes spēles 1.–16. augusts Berlīne, Vācija	3963	28		Alfrēds Hermanovskis (1915–1981)	Stud. LU TTZF (1933–1934), IF (1934–1944)
					Rūdolfs Jurciņš (1909–1947)	Stud. LU / UR / LVU TTZF (1930–1943; 1945–1946)
					Kārlis Kļava (1907–1943)	Stud. LU MF (1938–1941)
					Jānis Tiltiņš (1909–1974)	Absolv. UR MF (1944)
1940	XII olimpiādes spēles nenotiek Otrā pasaules kara dēļ.					
1944	XIII olimpiādes spēles nenotiek Otrā pasaules kara dēļ.					
1948	XIV olimpiādes spēles 29. jūlijs–15. augusts Londona, Apvienotā Karaliste	4104	–	–		
1952	XV olimpiādes spēles 19. jūlijs–3. augusts Helsinki, Somija	4955	4	–		
1956	XVI olimpiādes spēles 22. novembris–8. decembris Melburna, Austrālija	3314	5	–		
1960	XVII olimpiādes spēles 25. augusts–11. septembris Roma, Itālija	5338	6	Cēzars Ozers (1937)	Stud. RPI CF (1963–1967)	
1964	XVIII olimpiādes spēles 10.–24. oktobris Tokija, Japāna	5151	15		Dzintars Lācis (1940–1992)	Stud. RPI CF (1963–1965)
					Renāte Lāce (1943–1967)	Stud. RPI ĶF (1961–1967)
					Vitolds Barkāns (1944)	Stud. RPI EEF (1962–1963), IEF (1969)
1968	XIX olimpiādes spēles 12.–27. oktobris Mehiko, Meksika	5516	11		Dzintars Lācis (1940–1992)	Skat. 1964. g.
					Guntis Niedra (1943–2005)	Stud. RPI CF (1962–1963), EEF (1963), RVNF (1967–1968), CF (1968–1970)
					Elmārs Rubīns (1944–2007)	Stud. RPI IEF (1963–1968)
1972	XX olimpiādes spēles 26. augusts–11. septembris Mīnhene, Vācijas Federatīvā Republika	7134	4		Biruta Hercova–Hercberga– Ķemere (1944–2022)	Absolv. RPI ASTF (1969)
					Juris Silovs (1950–2018)	Stud. RPI CF (1968–1970)
					Jānis Vilsons (1944–2018)	Absolv. RPI EEF (1967)

1976	XXI olimpiādes spēles 17. jūlijs–1. augusts Monreāla, Kanāda	6084	9	Pāvels Seļivanovs (1952)	Absolv. RPI RSF (1983)
				Juris Silovs (1950–2018)	Skat. 1972. g.
1980	XXII olimpiādes spēles 19. jūlijs–3. augusts Maskava, PSRS	5179	13	Juris Bērziņš (1954–2004)	Absolv. RPI RSF (1978)
				Artūrs Garonskis (1957)	Absolv. RPI EEF (1988)
				Pāvels Seļivanovs (1952)	Skat. 1976. g.
1984	XXIII olimpiādes spēles 28. jūlijs–12. augusts Losandželosa, ASV	6829	–	–	–
1988	XXIV olimpiādes spēles 17. septembris–2. oktobris Seula, Dienvidkoreja	8391	6	Raimonds Vilde (1962)	Stud. RPI IEF (1980–1986)
1992	XXV olimpiādes spēles 25. jūlijs–9. augusts Barselona, Spānija	9356	34	Raimonds Bergmanis (1966)	Absolv. RTU ĶTF (1991)
				Boriss Timofejevs (1957)	Absolv. RPI RVNF (1981)
				Arnolds Ūdris (1968)	Stud. RPI / RTU ABAF (1986–1987; 1989–1991)
1996	XXVI olimpiādes spēles 19. jūlijs–4. augusts Atlanta, ASV	10320	47	Raimonds Bergmanis (1966)	Skat. 1992. g.
				Andris Reinholds (1971)	Absolv. RTU BF (Bc. 1994)
				Boriss Timofejevs (1957)	Skat. 1992. g.
				Dainis Zilītis (1969)	Absolv. RTU MMF (Bc. 1993), RTU IEF (Bc. 2008)
2000	XXVII olimpiādes spēles 15. septembris–1. oktobris Sidneja, Austrālija	10651	45	Raimonds Bergmanis (1966)	Skat. 1992. g.
				Irina Latve-Sļesarenoka (1981)	Absolv. RTU EEF (Bc. 2004; Mg. 2006), studēja doktorantūrā līdz 2009. g.
				Andris Reinholds (1971)	Skat. 1996. g.
				Ēriks Rags (1975)	Absolv. RTU BF (Bc. 2011)
				Boriss Timofejevs (1957)	Skat. 1992. g.
2004	XXVIII olimpiādes spēles 13.–29. augusts Atēnas, Grieķija	10625	32	Igors Kostins (1981)	Stud. RTU BF (2000–2001)
				Ēriks Rags (1975)	Skat. 2000. g.

2008	XXIX olimpiādes spēles 8.–24. augusts Pekina, Ķīna	10942	50	Miķelis Ežmalis (1990)	Stud. RTU DITF (2010–2011), IEVF (2011–2018)
				Ēriks Rags (1975)	Skat. 2000. g.
				Krists Straume (1986)	Absolv. RTU IEF (Bc. 2011)
2012	XXX olimpiādes spēles 27. jūlijs–12. augusts Londona, Apvienotā Karaliste	10768	45	Konstantins Ovčiņņikovs (1983)	Absolv. RTU Liepājas filiāli (Bc. 2005)
				Agnese Pastare (1988)	Stud. RTU TMF (2007–2013)
				Krists Straume (1986)	Skat. 2008. g.
2016	XXXI olimpiādes spēles 5.–21. augusts Riodežaneiro, Brazīlija	11238	33	Ketija Birzule (1998)	Absolv. RTU MTAF (Bc. 2021), studē RTU MTAF maģistrantūrā
				Aļona Fokina (1991)	Absolv. RTU IEVF (Bc. 2013, Mg. 2015)
				Agnese Pastare (1988)	Skat. 2012. g.
2020	XXXII olimpiādes spēles (2021. gada 23. jūlijs–8. augusts) Tokija, Japāna	11656	33	Daniils Bobrovs (1998)	Absolv. RTU MTAF (Bc. 2019), studē RTU MTAF maģistrantūrā

Inženieru un inženierzinātņu studentu dalība ziemas olimpiskajās spēlēs

Gads	Ziemas olimpiskās spēles	Dalībnieku skaits	Dalībnieku skaits no Latvijas	Inženieri olimpieši	Saistība ar augstskolu
1924	I ziemas olimpiskās spēles 25. janvāris–5. februāris Šamonī, Francija	258	2	–	
1928	II ziemas olimpiskās spēles 11.–19. februāris Sanktmorica, Šveice	464	1	–	
1932	III ziemas olimpiskās spēles 4.–13. februāris Leikplesida, ASV	252	–	–	
1936	IV ziemas olimpiskās spēles 6.–16. februāris Garmiša-Partenkirhene, Vācija	668	27	Jānis Valentīns Andriksons (1912–1967)	Absolv. UR IF (1942)
				Alfons Bērziņš (1916–1987)	Stud. UR IF (1942)
				Roberts Bluķis (1913–1998)	Absolv. UR IF (1942)
				Edgars Gruzītis (1912–1950)	Stud. LU TTZF (1929–1941)
				Askolds Fēlikss Hermanovskis (1912–1967)	Stud. LU AF (1931–1936)
				Pauls Kaņeps (1911–2006)	Absolv. LU LF (1939)
				Edgars Pēteris Klāvs (1913–1983)	Stud. LU / UR IF (1934–1944)
				Roberts Lapainis (1913–1947)	Stud. LU AF (1932–1938)
				Augusts Ozols (1908–1980)	Stud. LU IF (1931–1941)
				Arvids Mārtiņš Pētersons (1913–1985)	Absolv. UR MF (1944)
Adelfijs Petrovskis (1912–1974)	Stud. LU TTZF (1932–1939)				
Mirdza Martinsone-Bērziņa- Turķe (1916–1983)	Stud. LU TTZF (1934–1935), UR Med. F (1943)				
Leonīds Jānis Vedējs (1908–1995)	Absolv. LU LF (1934)				
1940	Ziemas olimpiskās spēles nenotiek Otrā pasaules kara dēļ.				
1944	Ziemas olimpiskās spēles nenotiek Otrā pasaules kara dēļ.				
1948	V ziemas olimpiskās spēles 30. janvāris–8. februāris Sanktmorica, Šveice	669	–	–	

1952	VI ziemas olimpiskās spēles 14.–25. februāris Oslo, Norvēģija	694	–	–		
1956	VII ziemas olimpiskās spēles 26. janvāris–5. februāris Kortīna d'Ampeco, Itālija	821	–	–		
1960	VIII ziemas olimpiskās spēles 18.–28. februāris Kalifornija, ASV	665	–	–		
1964	IX ziemas olimpiskās spēles 29. janvāris–9. februāris Insbruka, Austrija	1091	–	–		
1968	X ziemas olimpiskās spēles 6.–18. februāris Grenoble, Francija	1158	1	–		
1972	XI ziemas olimpiskās spēles 3.–13. februāris Saporo, Japāna	1006	–	–		
1976	XII ziemas olimpiskās spēles 4.–15. februāris Insbruka, Austrija	1123	5	–	Rolands Upatnieks (1932–1994)	Absolv. RPI MMF (1965)
1980	XIII ziemas olimpiskās spēles 13.–24. februāris Leikplesida, ASV	1072	6	–		
1984	XIV ziemas olimpiskās spēles 8.–19. februāris Sarajeva, Dienvidslāvija	1274	11	–	Zintis Ekmanis (1958) Māris Poikāns (1962)	Absolv. RPI IEF (1980) Stud. RPI / RTU MMF (1981–1983; 1986–1991)
1988	XV ziemas olimpiskās spēles 13.–28. februāris Kalgari, Kanāda	1423	10	–	Zintis Ekmanis (1958) Māris Poikāns (1962) Aivars Trops (1963)	Skat. 1984. g. Skat. 1984. g. Absolv. RPI MMF (1988)
1992	XVI ziemas olimpiskās spēles 8.–23. februāris Albērvila, Francija	1801	23	–	Boriss Artemjevs (1965) Zintis Ekmanis (1958)	Stud. RPI EEF (1982–1983; 1985–1987) Skat. 1984. g.
1994	XVII ziemas olimpiskās spēles 12.–27. februāris Lillehammer, Norvēģija	1739	27	–	Boriss Artemjevs (1965) Zintis Ekmanis (1958) Ilonda Lūse (1972)	Skat. 1992. g. Skat. 1984. g. Stud. RTU ĶTF (1990–1995)

1998	XVIII ziemas olimpiskās spēles 7.–22. februāris Nagano, Japāna	2305 2177	29	Iļonda Lūse (1972)	Skat. 1994. g.
2002	XIX ziemas olimpiskās spēles 8.–24. februāris Soltleiksitija, ASV	2399	48	Intars Dīcmanis (1979)	Absolv. RTU IEVF (<i>Bc.</i> 2014)
				Iļonda Lūse (1972)	Skat. 1994. g.
				Jānis Silarājs (1976)	Absolv. RTU EEF (<i>Bc.</i> 2001)
2006	XX ziemas olimpiskās spēles 10.–26. februāris Turīna, Itālija	2629	57	Intars Dīcmanis (1979)	Skat. 2002. g.
2010	XXI ziemas olimpiskās spēles 12.–28. februāris Vankūvera, Kanāda	2626	58	–	
2014	XXII ziemas olimpiskās spēles 7.–23. februāris Soči, Krievija	2873	58	–	
2018	XXIII ziemas olimpiskās spēles 9.–25. februāris Phjončhana, Dienvidkoreja	2922	34	Artūrs Dārziņš (1993)	Stud. RTU MTAF (2015–2018)
2022	XXIV ziemas olimpiskās spēles 4.–20. februāris Pekina, Ķīna	2871	57	Liene Bondare (1996)	Absolv. RTU IEVF (<i>Mg.</i> 2021)
				Artūrs Dārziņš (1993)	Skat. 2018. g.

Inženieru dalība paralimpiskajās un ziemas paralimpiskajās spēlēs

Gads	Paralimpiskās / ziemas paralimpiskās spēles	Dalībnieku skaits	Dalībnieku skaits no Latvijas	Inženieri olimpieši	Saistība ar augstskolu
2016	XV paralimpiskās spēles 7.–18. septembris Riodežaneiro, Brazīlija	4342	11	Poļina Rožkova (1985)	Absolv. RTU IEVF (<i>Bc.</i> 2011; <i>Mg.</i> 2021)
2022	XIII ziemas paralimpiskās spēles 4.–13. marts Pekina, Ķīna	564	8		

Tabulās lietotās abreviācijas

ABAF – Aparātu būvniecības un automatizācijas fakultāte; AF – Arhitektūras fakultāte; AN – Arhitektūras nodaļa; ASTF – Automātikas un skaitļošanas tehnikas fakultāte; BF – Būvniecības fakultāte; CF – Celtniecības fakultāte; DITF – Datorzinātnes un informācijas tehnoloģijas fakultāte; EEF – Elektroenerģētikas fakultāte; IEF – Inženierekonomikas fakultāte; IEVF – Inženierekonomikas un vadības fakultāte; IF – Inženierzinātņu fakultāte; IN – Inženieru nodaļa; KN – Komercijas nodaļa; ĶF – Ķīmijas fakultāte; ĶN – Ķīmijas nodaļa; ĶTF – Ķīmijas tehnoloģijas fakultāte; LF – Lauksaimniecības fakultāte; Med.F – Medicīnas fakultāte; MDF – Matemātikas un dabaszinātņu fakultāte; MF – Mehānikas fakultāte; MMF – Mehānikas un mašīnbūves fakultāte; MN – Mehānikas nodaļa; MTAF – Mašīnzinību, transporta un aeronautikas fakultāte; RSF – Radiotehnikas un sakaru fakultāte; RVNF – Rīgas Vispārtehniskā neklāties fakultāte; TMF – Transporta un mašīnzinību fakultāte; TTZF – Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultāte.

33. attēls. R. Bergmanis, nesot valsts karogu, XXV olimpiādes spēlēs Barselonā (1992).

34. attēls. Z. Ekmanis ar Latvijas karogu XVII ziemas olimpisko spēļu atklāšanas parādē Lillehammerē (1994).

35. attēls. P. Rožkova (pirmā no labās) ar Latvijas karogu XIII ziemas paralimpiskajās spēlēs Pekinā (2022).

1936. gadā XI olimpiādes spēļu delegāciju Berlīnē, Vācijā, sagaidīja un visu Olimpiādes laiku par to rūpējās Latvijas ārkārtējais sūtņis un pilnvarotais ministrs Vācijā, Austrijā un Nīderlandē, kurš rezidēja Berlīnē, Hugo Celmiņš (1877–1941) [50] – RPI Lauksaimniecības nodaļas absolvents (1903). Viņš apbalvots ar olimpiādes I šķiras godazīmi [51].

Vairāki mūsu augstskolas olimpieši spēļu atklāšanas ceremonijā ir nesuši Latvijas valsts karogu. L. J. Vedējs nesa Latvijas karogu IX ziemas olimpiskajās spēlēs Garmišā-Partenkirhenē, Vācijā, 1936. gadā, R. Bergmanis – XXV olimpiādes spēlēs Barselonā, Spānijā, 1992. gadā, Z. Ekmanis – XVII ziemas olimpiskajās spēlēs Lillehammerē, Norvēģijā, 1994. gadā, P. Rožkova – XIII ziemas paralimpiskajās spēlēs Pekinā, Ķīnā, 2022. gadā.

Dalībai XXVI olimpiādes spēlēs Atlantā, ASV, 1996. gadā kandidēja RTU students vieglatlēts Ingūns Svikliņš, taču Latvijas komandas sastāvā viņš iekļauts netika. Viņu dažkārt pieskaitīja olimpiešiem. Vieglatlēta I. Svikliņa sasniegumi sportā ir ievērojami – viņš 27 reizes bijis Latvijas čempions vieglatlētikā stadionā un telpās (individuāli un stafetē) [52].

Olimpiādes spēlēm Londonā, Apvienotajā Karalistē, 2012. gadā kandidātu sarakstā bija iekļauta RTU Inženierekonomikas un vadības fakultātes studente Aļona Ribakova (peldēšana, 100 m brass) un Elektronikas un telekomunikāciju fakultātes students Konstantīns Blohins (1988–2012, peldēšana, 100 m uz muguras). Abi sportisti bija izpildījuši olimpisko spēļu normatīva kritēriju, taču Latvijas delegācijas sastāvā startam olimpiskajās spēlēs netika iekļauti. A. Ribakova piedalījās nākamajās Olimpiādes spēlēs 2016. gadā. Tajā pat gadā, RTU absolvente Poļina Rožkova piedalījās XV paralimpiskās spēlēs. Viņa ir vienīgā no inženieriem olimpiešiem, kura startējusi gan paralimpiskajās, gan ziemas paralimpiskajās spēlēs.

Latvijas Olimpiskās vienības sastāvā dalībai XXIV ziemas olimpiskajās spēlēs bija iekļauti RTU Inženierekonomikas un vadības fakultātes studenti bobslejists Dāvis Kaufmanis un skeletoniste Dārta Estere Zunte, kā arī Būvniecības inženierzinātņu fakultātes students bobslejists Lauris Kaufmanis.

Treniņi un dalība dažāda līmeņa sacensībās nereti traucē studējošajiem sportistiem ievērot ieskaīšu un eksāmenu kārtošanas termiņus, kā arī pabeigt augstskolu paredzētajā laikā, tāpēc daļa sportistu mācījās pēc individuālā plāna. Ne visi reiz iesāktās studijas pabeidza. Daļa augstskolas kādreizējo studentu izvēlējās darbu, kas vairāk saistīts ar sportu nekā ar inženierzinātnēm, un studijas turpināja Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijā (Latvijas Fiziskās izglītības institūts (1921–1926), Fiziskās audzināšanas institūts (1926–1940), Latvijas Valsts fiziskās kultūras institūts (1946–1992)), vēl citi dažādu iemeslu dēļ mainīja dzīvesvietu un studijas atlika uz nenoteiktu laiku. Daļa bijušo inženierzinātņu studentu augstskolu nav beiguši, daļa – patlaban studē.

Olimpiskajās spēlēs ir piedalījušies arī tiesneši no Latvijas. RPI Aparātu būvniecības un automatizācijas fakultātes 1964. gada absolvents un RPI mācībspēks, Mašīnu un mehānismu dinamikas zinātniskās pētniecības problēmu laboratorijas vecākais

mehāniķis, inženieris (1961–1978) Andris Vītols (1936–2018) kopš 20. gadsimta 60. gadu sākuma piedalījās rokasbumbas meistarsacīkšu tiesāšanā gan Latvijā, gan ārzemēs [53]. A. Vītols bija LPSR Rokasbumbas federācijas loceklis, starptautiskās klases tiesnesis rokasbumbā un piedalījās rokasbumbas sacensību tiesāšanā XXI olimpiādes spēlēs Monreālā, Kanādā. Viņam tika uzticēta piecu spēļu tiesāšana, tas, kā atzīst sporta dzīves zinātnāji, ir daudz [54; 74. lpp.]. 1980. gadā A. Vītols devās uz XXII olimpiādes spēlēm Maskavā, PSRS. Diemžēl viņš netiesāja XXIII olimpiādes spēlēs Losandželosā, ASV, 1984. gadā, jo PSRS tajās nepiedalījās, to vietā rīkojot alternatīvas draudzības spēles «Družba – 84». A. Vītols ir viens no slavenākajiem visu laiku rokasbumbas tiesnešiem, un viņu aicināja tiesāt visaugstākās raudzes turnīrus visā pasaulē. Viņš kopā ar rokasbumbas treneri Jāni Ņuzuli tiesāja sešos pasaules čempionātos, četrās Eiropas kausa izcīņas finālspēlēs, pasaules izlašu mačos, daudzos PSRS čempionātos [54; 73. lpp.]. Mūža nogalē A. Vītols darbojās Latvijas olimpiēšu sociālajā fondā. XXII olimpiādes spēlēs Maskavā 1980. gadā piedalījās ne tikai «cilvēks ar svilpi» A. Vītols, bet arī vēl viens RPI absolvents (1959), RPI Fiziskās audzināšanas un sporta katedras mācībspēks (1962–2000) un katedras vadītājs (1978–1994), rokasbumbas treneris Harijs Čebrikovs – viņam tika piešķirta Goda zīme par aktīvu darbību spēļu organizācijā.

Ātrslidotājs Alfons Bērziņš (1916–1987) bija PSRS Nopelniem bagātās sporta meistares Lāsma Kaunistes (dz. Avotiņa) pirmais treneris. 1980. gada XIII ziemas olimpisko spēļu sudraba medaļas ieguvēju Helmutu Balderis-Sildedzi savulaik trenējis hokejists Edgars Pēteris Klāvs (1913–1983). Bobslejists Zintis Ekmanis trenējis bobslejistus Gati Gūtu, Otomāru Rihteru, Sandi Prūsi un daudzus citus. Volejbolists Raimonds Vilde ir trenējis Grieķijas un Latvijas volejbola klubus, kā arī Latvijas vīriešu volejbola izlasi. Rokasbumbas spēlētājs Jānis Vilsons (1944–2018) trenēja Latvijas izlases trenerus Valdi Labanovski un Uģi Vikstrēmu.

Līdzās katram olimpietim ir ne tikai treneris, bet arī virkne dažādu speciālistu, kas iesaistīti treniņos, nodrošina tehnisko aprīkojumu un trenēšanās iespējas. Te var minēt ziemas sporta veidus – bobsleju, kamaniņu sportu un skeletonu. RPI Aparātu būvniecības un automatizācijas fakultātes absolvents (1965) Valdis Tiliks (1934–2008) un Mehānikas un mašīnbūves fakultātes absolvents (1980), kamanu būvētājs un skeletona kā sporta veida un tā infrastruktūras attīstītājs Latvijā Dainis Dukurs palīdzējis sagatavot virkni augsta ranga sportistu, bijis olimpiēšu – bobslejistu Ivara Bērzupa un Rodžera Lodziņa – treneris. Viņš trenē pasaules līmeņa skeletonistus Martinu un Tomasu Dukurus. Trīs reizes D. Dukurs ir ieguvis Latvijas Gada labākā trenera titulu (2010, 2011, 2013). V. Tiliks trenējis kamaniņu braucējus – XIII ziemas olimpisko spēļu čempioni Veru Zozuļu un bronzas medaļas ieguvēju Ingridu Amantovu, XII un XIII ziemas olimpisko spēļu dalībniekus Daini Bremzi, Aigaru Kriķi (1954–1999) un Valdi Ņuzi. Inženierzinātņu studijās iegūtās zināšanas un prasmes abi inženieri izmantoja, ne tikai dodot padomus treniņos, bet arī trašu izbūvē, konstruējot kamaniņu sporta, bobsleja un skeletona kamanas. Jau studiju laikā, 1964. gada 14. novembrī, docents Olafs Kepe (1930–2006) un vecākais

36. attēls. H. Čebrikovs (20. gadsimta beigas).

37. attēls. R. Upatnieks ar znotu Ivaru Ādmīni (pirmais no kreisās) piedalās bobsleja kamanu būvē rūpnīcā «VEF» (20. gadsimta 80. gadi).

38. attēls. Latviešu kamaniņu braucēji XII ziemas olimpiskajās spēlēs Insbrukā (1976). No kreisās: D. Bremze, Aigars Kriķis (1954–1999), treneris V. Tiliks, R. Upatnieks un V. Ņuzis.

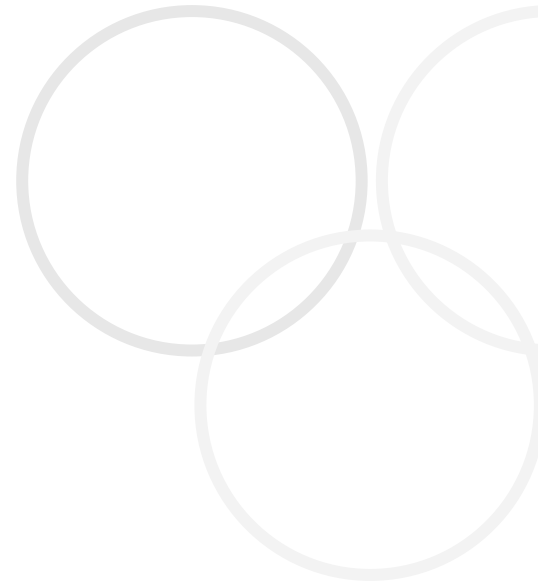

39. attēls. J. Lungevičs, veicot skeletona slieču cietības mērījumus Siguldas starta treniņu estakādē. Fonā – Dainis Dukurs (2016).

pasniedzējs Ilja Merkulovs (1916–1990) rekomendēja V. Tiliku konstruktora darbam [55]. Pāris gadu desmitus V. Tiliks strādāja Rīgas eksperimentālajā mehanizācijas līdzekļu rūpnīcā un konstruēja nestandarta iekārtas un sacensību kamanas. Tikai vēlāk konstruktors V. Tiliks kļuva par treneri. Par sasniegumiem augsta ranga sportistu sagatavošanā viņam piešķirts PSRS Nopelniem bagātā trenera nosaukums [56]. Daudzu bobslejistu un kamaniņu braucēju treneris bijis arī RPI absolvents olimpietis Rolands Upatnieks (1932–1994). Viņš bija viens no bobsleja kamanu ražošanas Latvijā iniciatoriem.

40. attēls. Kamaniņu sporta pārstāvji pēc atgriešanās no pasaules čempionāta 1978. gadā. No kreisās: treneris V. Tiliks; pasaules čempioni – V. Zozuļa, A. Kriķis un D. Bremze; V. Ķuzis.

RĪGAS POLITEHNISKĀ INSTITŪTA /
RĪGAS TEHNISKĀS UNIVERSITĀTES
INŽENIERI UN MĀCĪBSPĒKI SPORTA VIRSOTNĒS
1958–2022

Kļūt par olimpiešiem sapņo daudzi, tomēr tikai retajam izdodas šo ieceri īstenot. Rīgas Politehniskajā institūtā (RPI) / Rīgas Tehniskajā universitātē (RTU) studējuši daudzi sportisti, kuru rezultāti nav mazāk svarīgi par dalību olimpiskajās spēlēs. Piemēram, PSRS sporta meistare (1980), PSRS starptautiskās klases sporta meistare (1966), RPI 1970. gada absolvente Skaidrīte Smildziņa-Budovska bija LPSR un PSRS izlašu dalībniece, trīs reizes bijusi pasaules čempione basketbolā PSRS izlases sastāvā (1959, 1964, 1967), 12 reizes ieguvusi PSRS čempiones titulu (1960–1970, 1972) un piecas reizes Eiropas čempiones titulu (1960, 1962, 1964, 1966, 1968). 1968. gadā toreizējai RPI studentei S. Smildziņai-Budovskai tika piešķirts PSRS Nopelniem bagātās sporta meistares tituls. Inženieres un sportistes S. Smildziņas-Budovskas veikums 1998. gadā tika novērtēts ar IV šķiras Triju Zvaigžņu ordeni [57].

Basketbolistu, vienu no Latvijas Basketbola līgas izveidošanas iniciatoriem, PSRS Nopelniem bagāto sporta meistarū, RPI absolventu (1988) Valdi Valteru pazīst ne tikai Latvijā. Viņš ir piedalījies olimpiskajā kvalifikācijas turnīrā 1992. gadā Latvijas valstsvienības sastāvā, bijis pasaules čempions (1982) un deviņkārtējs Latvijas čempions basketbolā (1974, 1979, 1982, 1984, 1985, 1986, 1992, 1993, 1996), uzņēmis *FIBA (Fédération Internationale de Basketball Amateur)* Slavas zālē (2017).

Arī volejboliste, RPI Fiziskās kultūras un sporta katedras pasniedzēja (1965–1988) Skaidrīte Plismane savulaik bija slavēta sportiste, 1960. gadā Pasaules meistar-sacīkstēs Riodežaneiro, Brazīlijā, viņa ieguva zelta medaļu. Volejbolu Olimpisko spēļu programmā iekļāva 1964. gadā [58].

Pētījuma tapšanā nozīmīgs bija 1998. gads, kad Fiziskās audzināšanas un sporta katedra, kā arī Sporta klubs atzīmēja 40 gadu jubileju [59]. Viens no tās organizatoriem bija RTU Sporta kluba valdes priekšsēdētājs Rihards Jasūns (1945–2008). Viņš rosināja toreizējo RTU Vēstures muzeja vadītāju Alīdu Zigmundi apzināt visus augstskolas olimpiešus, konsultēties ar vēsturnieci Aiju Ertu, kas tolaik strādāja Latvijas Olimpiskajā komitejā un palīdzēja gan ar padomu, gan ar materiālu apzināšanu un kontaktu veidošanu ar olimpiešiem. Toreiz noskaidrojās, ka ziņas par olimpiešu izglītību ir nepilnīgas. Daži no viņiem studēja citās augstskolās vai bija akadēmiskajos atvaļinājumos un ne vienmēr savās sportistu anketēs skrupulozi ierakstīja visus datus. Daļa sāka studēt vēlāk, un pilnīgas informācijas par olimpiešu studijām nebija. Sazinoties ar RTU Personāla nodaļu, arhīvu un olimpiešiem, izdevās noskaidrot, kad, kādās fakultātēs augstskolas slavenākie sportisti ir studējuši un kādu kvalifikāciju ieguvuši, beidzot studijas. Turpmākajos gados tika noskaidrota nākamo olimpisko spēļu dalībnieku izglītība, un RTU olimpiešu skaits auga.

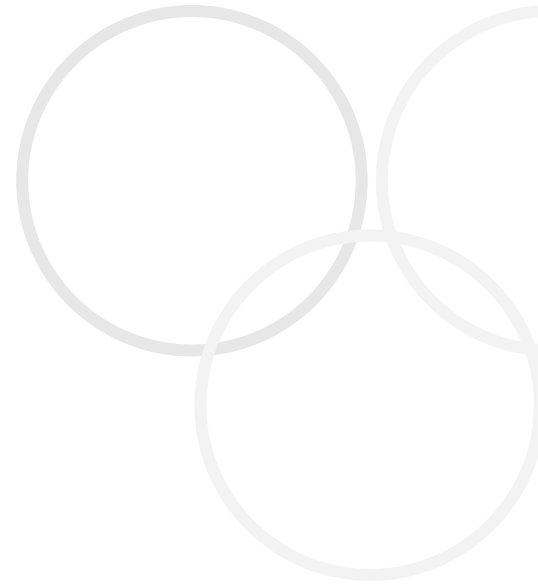
RTU lepojas ar sportiskajiem studentiem. 1998. gada nogalē ar RTU Sporta kluba atbalstu tika izveidota fotoizstāde par 40 gados (1958–1998) pārstāvētajiem sporta veidiem. 2002. gada nogalē pēc RPI absolventes, RTU Sporta katedras praktiskās docentes, toreiz lektores, Brigitas Krievas iniciatīvas salidojumā pulcējās RPI / RTU absolventi vieglatlēti [60]. 2006. gadā RTU administrācijas ēkas 2. stāva vestibālā, Kaļķu ielā 1, tika atklāta RTU studentu olimpiešu fotogalerija. Toreiz visi olimpieši vēl nebija apzināti.

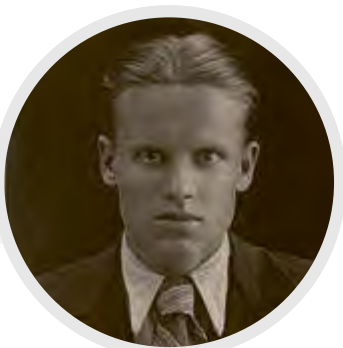
41. attēls. R. Jasūns (2006).

42. attēls. RTU studentu olimpiešu fotogalerijas atklāšana Kaļķu ielā 1 (2006). No labās: Rihards Jasūns (1945–2008), Raimonds Bergmanis, Ivars Knēts (1938–2019), Viktors Bonders, Elmārs Bekēris (1940–2020), Alīda Zigmunde, Juris Briedis (1936–2016), Jānis Muižnieks, Liene Aleksandra Āboliņa (prec. Batare; 1981–2021), Konstantins Didenko, Jānis Petkevičs, Miķelis Ragainis.

INŽENIERZINĀTŅU STUDENTU,
ABSOLVENTU UN MĀCĪBSPĒKU –
OLIMPISKO UN PARALIMPISKO
SPĒĻU DALĪBNIKU – BIOGRĀFIJAS

JĀNIS VALENTĪNS ANDRIKSONS (1912–1967)

Ātrslidotājs, hokejists un inženieris

IV ziemas olimpiskās spēles Garmišā-Partenkirhenē, 1936

Ātrslidošana

16. vieta, 500 m

23. vieta, 1500 m

30. vieta, 5000 m

Jānis Valentīns Andriksone (arī Jānis Andriksone) dzimis 1912. gada 31. martā Vecpiebalgas pagastā, bērnību kopā ar vecākiem pavadījis bēgļu gaitās Krievijā. Ģimene, līdzīgi kā daudzas citas, atgriezās Latvijā pēc Pirmā pasaules kara beigām un Latvijas Republikas proklamēšanas. J. V. Andriksone dzīvoja Rīgā un 1930. gadā absolvēja Rīgas pilsētas 1. ģimnāziju [61; 5. lp.].

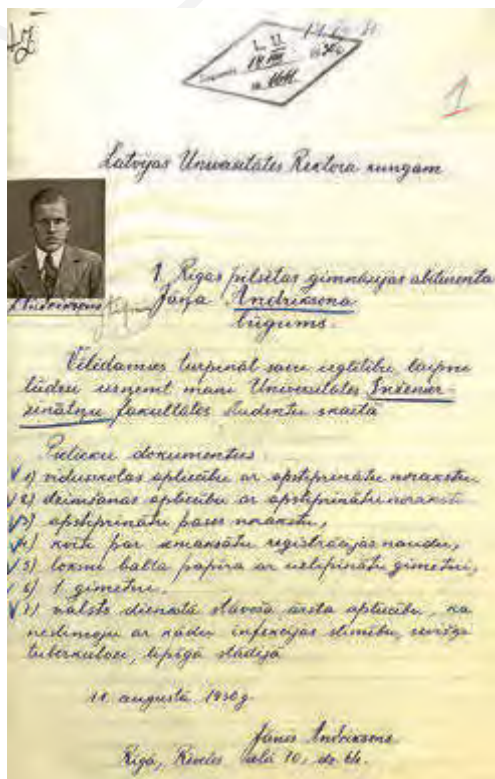
1930. gadā viņš iestājās Latvijas Universitātes (LU) Inženierzinātņu fakultātē, ko absolvēja 1942. gadā. Studiju gados viņš iestājās latviešu studentu korporācijā «Selonija» [61]. Viņš 20. gadsimta 30. gados strādāja Dzelzceļu virsvaldē. Sportistam padomju varas laikā 1940. gadā nācās piedzīvot arī izslēgšanu no Latvijas Valsts universitātes par marksisma-ļeņinisma lekciju neapmeklēšanu [61; 16. lp.].

J. V. Andriksone pārstāvēja «Universitātes sportu» («US») un Latvijas ātrslidošanas čempionātā pirmo reizi kļuva par čempionu 1933. gadā. Viņš gāza no «troņa» ilggadējo meistarus, I un II ziemas olimpisko spēļu dalībnieku Albertu Rumbu (1892–1962) – lideri Latvijas ātrslidošanas čempionātos kopš 1924. gada. J. V. Andriksone Latvijas ātrslidošanas čempiona titulu ieguva arī 1934. gadā [62].

J. V. Andriksone piedalījās 1934. gadā pasaules čempionātā, un 1935. gada februārī – Starptautiskā studentu federācijas kongresa (*Congress of the International Students' Federation*) organizētajā IV studentu pasaules olimpiādē Sanktmoricā, Šveicē, kur daudzciņā ieguva 1. vietu 500 m (46,0), 1000 m (1:32,0) un 5000 m (9:18,6) distancē, kā arī dalītu 2./3. vietu 1500 m distancē [63].

Kā «US» pārstāvis viņš startēja ātrslidošanā IV ziemas olimpiskajās spēlēs 1936. gada februārī Garmišā-Partenkirhenē, Vācijā, iegūstot 16. vietu 500 m (45,9 s) distancē, 23. vietu 1500 m (2:28,9) distancē un 30. vietu 5000 m (9:15,0) distancē [64]. Liela nozīme bija trenerim Robertam Kurtam Leonhardam Vithofam (*Robert Kurt Leonhard Witthoff*; 1892–1983) – Latvijas Ziemas sporta savienības ziemas sporta veidu vispārējās fiziskās sagatavotības trenerim (1934–1940) [65]. Ātrslidošanas sacensībās Latvijā viņš startēja arī pēc olimpiskajām spēlēm un Otrā pasaules kara gados. 1939. gadā piedalījās studentu pasaules olimpiādē Norvēģijā.

J. V. Andriksone 20. gadsimta 30. gadu pirmajā pusē spēlēja «US» hokeja komandā, izmēģinot spēkus gan kā vārtsargs, gan kā laukuma spēlētājs. Tā Zibesturnīra

44. attēls. J. V. Andriksone lūgums LU rektoram Augustam Tentelim (1876–1942) uzņemt viņu augstskolā (1930).

uzvarētāju «US» sastāvā 1933./1934. gada sezonā spēlēja četri vēlākie olimpieši, IV ziemas olimpisko spēļu 1936. gadā dalībnieki (R. Lapainis, J. V. Andriksone, R. Bluķis, L. J. Vedējs): vārtsargs Roberts Lapainis (1913–1947); laukuma spēlētāji – J. V. Andriksone, Aleksejs Auziņš (1910–1997), Roberts Bluķis (1913–1998), Leonīds Jānis Vedējs (1908–1995), Reinholds Beķeris (1907–1940), Andrejs Jessens (1908–1965), Edgars Pēteris Klāvs (1913–1983), Jānis Kļaviņš (1912–1941), Augusts Ozols (1908–1980), Kārlis Pakalns (1907–?), Valentīns Volframs (*Valentin Wolfram*; 1910–1975), un vienā spēlē Ēriks Pētersons (1909–1987), kurš bija Rīgas futbola kluba spēlētājs [66].

J. V. Andriksone startēja arī Latvijas studentu hokeja izlases sastāvā akadēmiskajās meistaros Bardonekijā, Itālijā, 1933. gadā. Otrā pasaules kara laikā viņš atgriezās hokeja laukumā kā «Daugaviešu» hokeja komandas spēlētājs, tostarp sacensībās 1944. gada sākumā. «Daugaviešus» viņš pārstāvēja arī kara laikā Rīgā notikušajās ātrslidošanas sacensībās [62].

Pēc Otrā pasaules kara J. V. Andriksone dzīvoja Vācijā, vēlāk, 1946. gadā, izceļoja uz Kanādu un strādāja par inženieri raktuvēs Norandā [67]. Brīvajā laikā daudz nodarbojās ar glezniecību [68]. J. V. Andriksone mūžs noslēdzās 1967. gada 22. septembrī Norandā, Kvebekas provincē, Kanādā.

Par J. V. Andriksone 1992. gadā žurnālā «Māksla» režisors, aktieris, pedagogs un publicists Oļģerts Kroders (1921–2012) rakstīja: «Nenoliedzami ipatnēja persona bija Eiropas (varbūt arī pasaules, tik labi vairs neatceros) studentu čempions ātrslidošanā Jānis Andriksone – cilvēks, kurš konsekventi realizēja savu iecerēto mērķi; parvarēm viņš gribēja būt oriģināls un kļūt slavens, mazākais, Latvijā. Liktenis nebija viņam dāvājis ne izcilu sabiedrisko stāvokli, ne bagātību, ne kādu īpašu talantu. Tā ka pašam vien vajadzēja ķerties pie savas laimes kalšanas. Jānis sāka ar slidošanu, kas viņam tīri labi padevās. Pēc ilgiem un cītīgiem treniņiem viņš galu galā tiešām kļuva par studentu čempionu un šai sakarībā tika arī fotografēts un aprakstīts presē. Bet tas bija tikai sākums. Jānim Andriksone nepietika ar čempiona popularitāti, viņš gribēja būt ievērojams pats kā tāds, kā individualitāte, tāpēc sportiskos panākumus izmantoja tikai kā atbalsta punktu, lai pievērstu sev uzmanību. Palēnām pamezdams ātrslidošanu, viņš sāka veidot pats savu tēlu, lai tas allaž būtu iespaidīgs, neatkārtojams un pietiekami ekstravagants. Pats galvenais – lai ļaudis vienmēr par viņu runātu. Nebūdam neko naidīgs, mugurā un kājās velkamo Jānis darināja pats un katrā ziņā aizvien atbilstoši vispēdējam modes kliezienam ārzemēs. Lai izsekotu visiem jaunumiem, nācās tērēt milzum daudz laika un pacietības, toties jebkuru jaunievedumu apgērbā bijušais čempions īstenoja pats pirmais, vismaz pusgadu pirms citiem, tā mazpamazām kļūdams par jauniešu modes karali Latvijā. Periodiski Andriksone mainīja savu gaitu, iepriekš visu rūpīgi pārdomājis un detalizēti izstrādājis, iekams demonstrēt to plašākai sabiedrībai, jauno soli pārbaudīja draugi un paziņas – arī mani Jānis vienreiz, uz kāda stūra sastapis, ierāva sānu ieliņā un tepat pusstundu rādīja visvisādus kājošanas variantus. «Vai šitā būs labi? Bet šitā? Un ja nu šitā?...» [69].»

45. attēls. J. V. Andriksone uz žurnāla «Starts» vāka (1935).

46. attēls. J. V. Andriksone Sanktmoricā (1935).

47. attēls. No kreisās: pasaules akadēmisko meistaros uzvarētājs ātrslidošanā J. V. Andriksone, meistars A. Rumba un ģimnāzists A. Bērziņš Rīgā (1935).

BORISS ARTEMJEVS (1965)

Bobslejists, vieglatlētis un uzņēmējs

XVI ziemas olimpiskās spēles Albērvilā, 1992

Bobslejs

16. vieta, četrinieki

XVII ziemas olimpiskās spēles Lillehammerē, 1994

Bobslejs

13. vieta, četrinieki

Boriss Artemjevs dzimis 1965. gada 19. janvārī Rīgā, mācījies Rīgas 48. vidusskolā. RPI viņš iestājās tūlīt pēc vidusskolas 1982. gadā 17 gadu vecumā (vidusskolās ar krievu mācību valodu mācības tolaik ilga 10 gadu). B. Artemjevs jau vidusskolas laikā nodarbojās ar sportu un bija iekļauts PSRS jaunatnes izlases vieglatlētikas komandā.

1982. gada 29. jūlijā viņš iesniedza dokumentus RPI Arhitektūras un celtniecības fakultātes dienas nodaļā, rūpniecības un civilās celtniecības specialitātē. Jau 14. augustā sekoja cits B. Artemjeva iesniegums par vēlmi studēt Rīgas Vakara vispārtehniskajā fakultātē. Vēl pēc divām nedēļām, 1. septembrī, – nākamais iesniegums ar lūgumu ieskaitīt viņu Elektroenerģētikas fakultātes (EEF) dienas nodaļas 1. kursā. B. Artemjevs centās studēt pēc individuāla plāna, taču sacensības un kavējumi traucēja nokārtot visus pārbaudījumus paredzētajā laikā [70].

1983. gada 30. jūnijā B. Artemjevs rakstīja iesniegumu EEF dekānam ar lūgumu ļaut pārtraukt studijas sakarā ar iesaukšanu padomju armijā [70]. Studijas sportists atjaunoja 1985. gada 14. oktobrī pēc atgriešanās no dienesta, bet divu gadu laikā daudz kas no reiz mācītā bija piemirsies.

Students B. Artemjevs 1986. gada janvārī atzina, ka ir grūtības atsākt mācības, taču EEF mācībspēki bija atsaucīgi un mudināja studijas turpināt. Sports prasīja no viņa maksimāli daudz, jo atšķirībā no citiem B. Artemjevs trenējās gan vieglatlētikā, gan bobslejā un bija iekļauts gan Latvijas bobsleja, gan vieglatlētikas izlases sastāvā. Viņš pārstāvēja savu augstskolu, spēlējot RPI vieglatlētikas izlasē. Pirms tam bija daudzi treniņi, sacensības, un studijas 1987. gada pavasarī atkal nācās pārtraukt, jo sports toreiz bija pirmajā vietā. Studijas tā arī palika nepabeigtas. 1988. gadā B. Artemjevs kļuva par LPSR čempionu vieglatlētikā 4 x 100 m (43,1 s) stafetē (komandas sastāvs: Āris Āboliņš, Arvis Jansons, Jurijs Zvoskovs) [71].

Ar bobsleju B. Artemjevs sāka nodarboties 20. gadsimta 80. gados [72]. Vispirms viņš brauca kopā ar Arvi Jansonu, tad ar Uldi Veliku, Sandi Prūsi, Zinti Ekmani, Olafu Klaviņu, Jāni Ķīpuru. Bobslejisti B. Artemjevu dēvēja par «Mīsteru Universumu» [73].

49. attēls. B. Artemjeva RPI eksāmena kartīte (1982).

50. attēls. XVI ziemas olimpiskajās spēlēs startē Latvijas četrinieks – Z. Ekmanis, A. Intlers, B. Artemjevs un O. Rihters (1992).

Turpmākajos gados B. Artemjevs intensīvi trenējās bobslejā un ne reizi vien startēja kopā ar Z. Ekmani, kuram bija labi panākumi olimpiskajās spēlēs un kurš studijas RPI jau bija pabeidzis. 1989. gada pasaules čempionātā četrinieku sacensībās ar Z. Ekmani, Otomāru Rihteru un Juri Toni izcīnīta 2. vieta. 1991. gada Latvijas čempionātā – 1. vieta četrinieku sacensībās ar Z. Ekmani, O. Rihteru un Gunti Osi. B. Artemjevs 1992. gada pasaules kausa izcīņas posmā Vinterbergā, Rietumvācijā, ieguva 3. vietu un olimpiskajās spēlēs piedalījās divas reizes – 1992. un 1994. gadā. 1992. gadā XVI ziemas olimpiskajās spēlēs B. Artemjevs izcīnīja 16. vietu četrinieku sacensībās ar Z. Ekmani, O. Rihteru un Aldi Intleru (1965–1994) (3:56,72) un bija Z. Ekmaņa pilotētās ekipāžas stūmējs [74; 68. lpp.]. 1994. gadā XVII ziemas olimpiskajās spēlēs B. Artemjevs ieguva 13. vietu četrniekā ar Z. Ekmani, A. Intleru un Didzi Skušku (3:29,81; stūmējs) [75; 76., 79. lpp.].

Pēc aktīvajām sporta gaitām B. Artemjevs kļuva par uzņēmēju.

51. attēls. No kreisās: O. Rihters, A. Intlers un B. Artemjevs pie Laplaņas trases XVI ziemas olimpiskajās spēlēs Albērvilā (1992).

52. attēls. No kreisās: J. Tone, O. Rihters, D. Skuška, B. Artemjevs XVII ziemas olimpisko spēļu laikā Lillehammerē (1994).

VITOLDS BARKĀNS (1944)

Airētājs, treneris un pedagogs

XIX olimpiādes spēles Mehiko, 1968

Airēšana

7./11. vieta, četrinieki bez stūrmaņa (M4-)

Vitolds Barkāns dzimis 1944. gada 8. maijā Rīgā. 1951. gadā viņš sāka mācības Rīgas 38. vidusskolā, vēlāk mācījās Rīgas 3. vidusskolā, ko pabeidza 1962. gadā un iestājās RPI Elektroenerģētikas fakultātē (EEF). Studiju praksē no 1962. līdz 1963. gadam bija norīkots Rīgas TEC. 1962. gadā V. Barkāns vienu gadu strādāja par laborantu savā fakultātē. 1963. gadā, būdams 2. kursā, tika atskaitīts nesekmības dēļ [77]. No 1963. līdz 1966. gadam dienēja Padomju armijā – Centrālajā flotes ūdenssporta klubā Maskavā.

Ar airēšanas sportu V. Barkāns aktīvi nodarbojās kopš 1960. gada. Tas arī bija iemesls, kādēļ viņam bija grūti savienot mācības ar sportu. 1962. gadā LPSR Sporta biedrību un organizāciju savienības padome lūdza RPI EEF Siltumenerģētikas (lūgumā kļūdaini ierakstīts – Rūpniecības siltumenerģētikas) katedras vadītājam Artūram Ziņģītim (1901–1973) atbrīvot V. Barkānu no mācībām saistībā ar viņa dalību PSRS akadēmiskās airēšanas jaunatnes izlases komandu sacensībās.

Atkārtoti studijām RPI V. Barkāns pieteicās 1969. gadā, šoreiz – Inženierekonomikas fakultātes celtniecības ekonomikas un organizācijas specializācijas dienas nodaļā, kur tika ieskaitīts 2. kursā. Tomēr arī šeit ar studijām nevedās, un tajā pat gadā V. Barkāns augstskolu pēc paša vēlēšanās atstāja, sākot studijas Latvijas Valsts fiziskās kultūras institūtā (LVFKI) [77]. LVFKI V. Barkāns absolvēja 1973. gadā. 1979. gadā absolvēja arī Ļeningradas fiziskās kultūras zinātniskās pētniecības institūta (*Ленинградский научно-исследовательский институт физической культуры*) aspirantūru.

Nepabeigtās studijas neliedza V. Barkānam atkal atgriezties RPI – šoreiz mācībspēka statusā. 1979. gadā viņš tika pieņemts darbā par vecāko laborantu un stundu pasniedzēju Fiziskās audzināšanas un sporta katedrā [78], 1980. gadā – ievēlēts par stundu vecāko pasniedzēju. 1981. gadā aizgāja no darba RPI pēc paša vēlēšanās, kļūstot par LVFKI mācībspēku.

No 1966. līdz 1968. gadam V. Barkāns bija sporta instruktors sporta biedrībā «Dinamo» Rīgā. No 1968. līdz 1969. gadam – sporta instruktors LPSR Ministru padomes Sporta komitejā. Paralēli studijām un darbam LVFKI no 1972. līdz 1976. gadam strādāja par airēšanas treneri sporta biedrībā «Daugava». 1974. gadā saņēma LPSR Arodbiedrību Centrālās padomes Goda rakstu par augstas klases sportistu sagatavošanu.

1965. gadā viņš izpildīja PSRS sporta meistara un 1967. gadā – starptautiskā sporta

54. attēls. V. Barkāna RPI studenta apliecība (1962).

55. attēls. V. Barkāna iesniegums RPI rektoram Aleksandram Veisam (1918–1985) atkārtoti pieņemt viņu darbā Fiziskās audzināšanas un sporta katedrā (1980).

meistara normatīvu. Bija divkārtējs PSRS čempions četrniekā bez stūrmaņa (M4–; 1967, 1968), IV PSRS Tautu spartakiādes uzvarētājs četrniekā bez stūrmaņa (M4–) 1967. gadā, ieguva PSRS kausu astoņniekā (M8+) 1970. gadā. Septiņas reizes bija LPSR čempions airēšanā [79]. 1967. gadā saņēma LPSR Augstākās Padomes Prezidija Goda rakstu par augstiem sasniegumiem sportā.

V. Barkāns bija PSRS izlases kandidāts XIX olimpiādes spēlēs Mehiko 1968. gadā. Pirms Olimpiādes spēlēm četrnieki bez stūrmaņa, kurā airēja RPI studentni Elmārs Rubīns (1944–2007), Guntis Niedra (1943–2005) un Andris Priedītis, uzvarēja visās sacensībās, arī prestižajā Lucernas regatē (neoficiālajā pasaules čempionātā) Šveicē. Nebija šaubu, ka pirmo reizi Latvijas airētāju laiva pilnā sastāvā piedalīsies Olimpiādes spēlēs. Stāsta V. Barkāns: «Bet daba izspēlēja ļaunu joku. Saslima A. Priedītis, un PSRS izlases galvenais treneris viņa vietā ielika Pāvelu Iljinski (*Павел Ильинский*). Olimpiādes regatē priekšbraucienā 3. vieta, bija tālāk jācinās gandarījuma braucienā. Airējām puslaivas korpusu visiem pa priekšu, taču apmēram 100 m līdz finišam jutu, ka laiva neturas celiņā, jo P. Iljinskis, kurš airēja manā pusē, bija zaudējis samaņu. Mehiko spēles notika 2200 m augstumā, un 0,6 s šķīra no airēšanas fināla brauciena. Es arī atjēdzos ar skābekļa masku uz sejas airēšanas kanāla medicīnas centrā. Tā izplenēja trenera Rolanda Sproga (1936–2001) olimpiskās cerības [80].»

V. Barkāns bija viens no Rīgas airētāju kluba (RAK) atjaunošanas iniciatoriem un prezidents no 1992. līdz 1998. gadam, Latvijas Olimpiešu kluba prezidents no 1993. līdz 1999. gadam.

No 1993. gada V. Barkāns piedalījās airēšanas vecmeistaru sacensībās. 1994. gadā 21. *FISA Master's Regatta* un Groningenā, Nīderlandē, kopā ar G. Niedru, E. Rubīnu un V. Priedienu ieguva 1. vietu četrniekā ar stūrmani un *World Masters Games* Austrālijā kopā ar E. Rubīnu (36 komandu konkurencē), airējot kopā ar ārzemju sportistiem, – 2. vietu četrniekā ar stūrmani [81]. 1998. gadā *World Masters Games* Portlendā, ASV, ieguva 1. vietu astoņniekā (MIX8+). Komandā startēja arī G. Niedra, E. Rubīns, V. Priediēns.

Pēc profesionālā sporta un trenera amata ilgus gadus līdz aiziešanai pensijā V. Barkāns strādāja par sporta darba organizatoru Rīgas Pārdaugavas profesionālajā vidusskolā.

Precējies ar vieglatlēti Ingridu Barkāni (dz. Verbēli), kura arī startēja XIX olimpiādes spēlēs Mehiko 1968. gadā [82]. Ģimenē ir divi dēli – Ģirts un Ingus.

56. attēls. IV PSRS Tautu spartakiādes čempioni airēšanā (četrnieki bez stūrmaņa). No labās: V. Barkāns, E. Rubīns, A. Priedītis, G. Niedra (1967).

57. attēls. V. Barkāns un E. Rubīns (no kreisās) Olimpiskajā ciematā pie Mehiko emblēmas (1968).

58. attēls. G. Niedra, V. Barkāns, I. Verbele-Barkāne, E. Rubīns XIX olimpiādes spēlēs Mehiko (1968).

RŪDOLFS BĀRDA (1903–1991)

Futbolists, basketbolists un futbola tiesnesis

VIII olimpiādes spēles Parīzē, 1924

Futbols

11. vieta

Rūdolfis Bārda dzimis tirgotāja Ernesta Bārdas (1866–?) un viņa sievas Marijas Elizabetes Bārdas (dz. Hāzenfūsa; *Hasenfuß*; 1869–1939) ģimenē 1903. gada 20. februārī Rīgā. Mācījies V. Olava komercskolā un Rīgas pilsētas 1. vidusskolā, pēc tam Rīgas pilsētas 4. vidusskolas reālnodaļā, ko absolvēja 1922. gadā.

R. Bārda ir viens no ievērojamākajiem Latvijas futbolistiem 20. gadsimta 20. gados. Futbolu viņš sāka spēlēt Latvju Nacionālās jaunatnes savienības (LNJS; dib. 1920) sastāvā. Vēlāk spēlēja Jaunu vīriešu kristīgās apvienības (*Young Men's Christian Association; YMCA*) rindās, lielākos panākumus guva Rīgas futbola kluba (RFK) sastāvā, kļūstot par trīskārtēju Latvijas meistaru (1924–1926) un Latvijas izlases spēlētāju [83].

1923. gadā R. Bārda iestājās Latvijas Universitātes (LU) Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes Tautsaimniecības nodaļā, kur studēja ar pārtraukumiem līdz 1932. gada 15. janvārim [84]. Studiju laikā iestājās LU studentu korporācijā «Patria».

Rūdolfā brāļiem Edvīnam Bārdam (1900–1947), Arvīdam Bārdam (1901–1941) un Oskaram Bārdam (1904–1958) arī patika spēlēt futbolu, un viņi darbojās RFK. Rūdolfā brālis A. Bārda 1921. gadā iestājās LU Mehānikas fakultātē, taču nestudēja [85]. Brāļi aktīvi sportoja un 1924. gadā piedalījās (izņemot O. Bārdu) VIII olimpiādes spēlēs Parīzē, Francijā. Lai gan Latvijas Olimpiskā komiteja līdzekļu trūkuma dēļ neatbalstīja futbolistu došanos uz Parīzi, tomēr Latvijas futbola savienība (LFS) cerēja finanses atrast. Daļu naudas futbolistu dalībai izdevās iegūt pēdējās dienās pirms Olimpiādes spēlēm. Rīgas pilsēta Ls 1000 piešķīra tikai 19. maijā, un jau 22. maijā futbolistiem bija jādodas ceļā [3; 61., 62. lpp.].

Latvijas olimpiskajā futbola komandā (vārtsargi: Ādolfs Grebele (1902–1943), Arvīds Jurgens (1905–1955); aizsargi: Kārlis Ašmanis (1898–1962), Aleksandrs Roge (1896–1945), Kurts Plade (1898–1945), Pēteris Kreicbergs (1898–1979); pussargi: Kārlis Bone (arī komandas kapteinis; 1899–1941), Paulis Sokolovs (1902–1971), Česlavs Stančiks (1896–1940), Voldemārs Viņķis (1903–1954); uzbrucēji: A. Bārda, E. Bārda, R. Bārda, Alfrēds Plade (1905–1944), Vladimirs Plade (1900–1961), Arkādijs Pavlovs (1903–1960) [86]) galvenokārt bija Rīgas futbola komandas spēlētāji.

60. attēls. R. Bārdas lūgums LU rektoram Jānim Rubertam (1874–1934) uzņemt viņu augstskolā (1923).

Latvijas futbola komandai 1924. gada 27. maijā bija jāspēlē ar Francijas olimpisko futbola komandu. Diemžēl Latvijas futbola komanda zaudēja ar rezultātu 0 : 7 [87]. Latvijas futbolisti Olimpiādes spēlēs izgāja laukumā tikai vienā spēlē. Olimpiādes spēļu oficiālā atklāšana notika 5. jūlijā, diemžēl Latvijas futbolisti to nepieredzēja, jo pēc sakāves nācās doties mājās. Latvijas komandai bija maza pieredze, lai arī futbols Latvijā bija kļuvis par visai populāru sporta veidu. Vēlāk futbolisti piedalījās dažādās spēlēs, bet otrreiz olimpiādē kā komanda nav startējuši.

Futbolists R. Bārda Latvijas futbola izlasē aizvadīja septiņas spēles, un 1926. gadā viņš sāka arī futbola tiešsa karjeru. Apbalvots ar LFS Lielo nozīmi. Ar labiem panākumiem R. Bārda spēlēja arī basketbolu un Latvijas basketbola izlasē (1926–1927) aizvadīja divas spēles [83].

Pēc ilgāka pārtraukuma futbola norisēs R. Bārda iesaistījās 1934. gadā, kad iestājās 5. Rīgas Aizsargu pulka sporta klubā (APSK), kur bija valdes loceklis un sporta kluba biedrs ar apliecību ar Nr. 1 [83].

Ziņas par viņa turpmākajām gaitām ir visai skopas – ģimene dzīvojusi dažādās vietās tepat Rīgā, 20. gadsimta 30. gados viņš strādājis par muitas ekspertu, tad kasieri. 1937. gadā apprecējies ar Klāru Lūciju Fišeri (dz. Bīrīte; 1908–2001).

Miris 1991. gada 24. janvārī Rīgā.

61. attēls. Latvijas valsts vienība futbolā ar pavadītājiem pirms došanās uz VIII olimpiādes spēlēm Parīzē (1924).

62. attēls. Latvijas valsts vienība futbolā VIII olimpiādes spēlēs Parīzē (1924). No kreisās pirmajā rindā: E. Bārda, A. Jurgens, P. Sokolovs, A. Bārda; otrajā rindā: Č. Stančiks, treneris Juris Rēdlihs (1890–1971), ārsts Emīlis Elsbergs (1893–1936), K. Bone, V. Plade, R. Bārda, K. Ašmanis, A. Pavlovs, A. Roge.

63. attēls. No kreisās: brāļi Edvīns, Arvīds, Rūdolfs un Oskars Bārdas (20. gadsimta 20. gadi).

RAIMONDS BERGMANIS (1966)

Svarcēlājs, sabiedriskais un politiskais darbinieks

XXV olimpiādes spēles Barselonā, 1992

Svarcēšana

14. vieta, supersmagsvars

XXVI olimpiādes spēles Atlantā, 1996

Svarcēšana

9. vieta, supersmagsvars

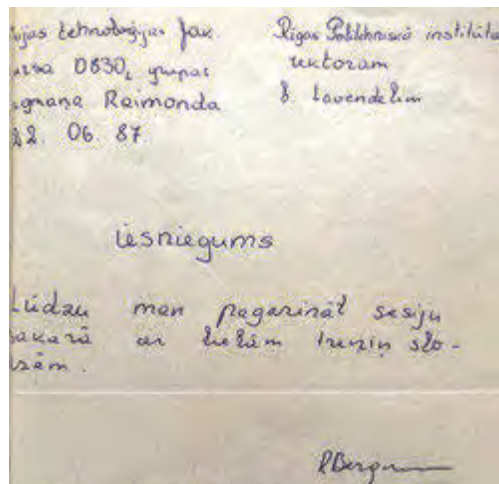
XXVII olimpiādes spēles Sidnejā, 2000

Svarcēšana

23. vieta, supersmagsvars

65. attēls. R. Bergmaņa RPI studenta apliecība (1984).

66. attēls. R. Bergmaņa iesniegums RPI rektoram Egonam Lavendelim ar lūgumu pagarināt sesiju saistībā ar lielo treniņu slodzi (1987).

Raimonds Bergmanis dzimis 1966. gada 25. jūlijā Pļaviņās. 1984. gadā viņš pabeidza Rīgas 49. vidusskolu, kur mācījās klasē ar specializāciju ķīmijā, un sāka studēt RPI Ķīmijas fakultātē.

Pēc pāris mēnešiem R. Bergmani iesauca obligātajā karadienestā, un viņš nepaguva uzrakstīt iesniegumu, lai viņam piešķir akadēmisko atvaļinājumu. To 1984. gada 6. decembrī izdarīja grupas kuratore docente Ruta Švinka [88]. Pēc diviem gadiem, 1986. gada oktobrī, R. Bergmanis demobilizējās un atsāka studijas. Students R. Bergmanis aktīvi sportoja un bija RPI izlases dalībnieks svarcēšanā, tāpēc nācās kavēt nodarbības, lūgt pagarināt sesiju, taču vēlāk sportists nokavēto atguva un 1991. gadā beidza RTU, iegūstot inženiera ķīmiķa tehnologa kvalifikāciju. Viņa studiju gados notika lielas izmaiņas – viņš iestājās augstskolā, kuras nosaukumam laikā gaitā bija pievienoti vēl padomju laika «apbalvojumi» un kuras oficiālais nosaukums bija «Ar Darba Sarkanā Karoga ordeni apbalvotais Arvīda Pelšes Rīgas Politehniskais institūts», 1990. gada 29. janvārī RPI Zinātniskā padome nobalsoja par tā nosaukuma maiņu [89], un RPI kļuva par RTU. 19. martā ar lēmumu Nr. 69 par tradīcijām bagātā RPI nosaukuma maiņu pieņēma arī LPSR Ministru Padome [90]. 1991. gadā R. Bergmanis saņēma Latvijas Republikas augstskolas diplomu. Nosaukumu bija mainījusi arī fakultāte – R. Bergmanis iestājās un pēc dienesta armijā turpināja studijas Ķīmijas fakultātē, kas 1986. gada 10. novembrī tika pārdēvēta par Ķīmijas tehnoloģijas fakultāti [25; 618., 626. lpp.].

Vispirms viņš nodarbojās ar peldēšanu un basketbolu [91], vēlāk pievērsās svarcēšanai. Raimonda tēvs Oļģerts Bergmanis (1931–2016) bija svarcēlājs un svarcēšanas treneris, vēlāk kļuva arī par R. Bergmaņa treneri. Jau 20. gadsimta 80. gadu otrajā pusē R. Bergmanis piedalījās daudzās sacensībās, bet par olimpieti kļuva pēc augstskolas absolvēšanas. Svarcēšanā viņš trenējās «RRR» sporta klubā.

R. Bergmanis bija Latvijas Olimpiskās delegācijas karognesējs XXV olimpiādes spēlēs Barselonā, Spānijā, 1992. gadā. Tās bija pirmās Latvijas sportistu olimpiskās spēles pēc Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas. Svarcēlājs R. Bergmanis Olimpiādē svarcēlšanas sacensībās svara kategorijā virs 110 kg ierindojās 14. vietā, divcīņā paceļot 362,5 kg [92].

XXVI olimpiādes spēlēs Atlantā, ASV, 1996. gadā R. Bergmanis ieguva 9. vietu svara kategorijā virs 108 kg, divcīņā paceļot 402,5 kg, XXVII olimpiādes spēlēs Sidnejā, Austrālijā, 2000. gadā sportistam nācās samierināties ar 23. vietu svara kategorijā virs 105 kg (bez rezultāta), jo savainojuma dēļ no cīņas bija jāizstājas [93]. R. Bergmaņa sasniegumi un dalība trijās olimpiādēs liecina, ka 20. gadsimta beigās viņš bija viens no spēcīgākajiem svarcēlājiem Latvijā. Viņš bija vienpadsmitkārtējs LPSR un Latvijas čempions un 21 reizi ir labojis Latvijas rekordus svarcēlšanā, savulaik bijis arī PSRS junioru čempions supersmagajā kategorijā. 1997. gadā R. Bergmanis izcīnīja Eiropas vicečempiona titulu supersmagajā svara kategorijā. Sportiskās aktivitātes ietekmēja tālāko profesionālo darbību – diplomētais inženieris studēja Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijā, 2003. gadā ieguva smagatlētikas trenera kvalifikāciju [94] un sāka strādāt par treneri.

Latviešu spēkavīrs R. Bergmanis dienējis Latvijas Republikas Nacionālajos bruņotajos spēkos, bijis dižkareivis Saeimas un Valsts prezidenta Drošības dienestā un Nacionālo bruņoto spēku Rekrutēšanas un atlases centrā.

21. gadsimta sākumā bieži piedalījās RTU pasākumos. 2006. gada 10. februārī XX ziemas olimpisko spēļu atklāšanas dienā viņš piedalījās RTU olimpiešu fotogalerijas atklāšanā toreizējās augstskolas administrācijas ēkas Kaļķu ielā 1 otrā stāva vestibilā [95], RTU 150. jubilejai veltītajos pasākumos. Kopā ar RTU mācībspēkiem un studentiem viņš bija sastopams arī Rīgas pilsētas svētkos 2012. gada 18. augustā.

R. Bergmanis piedalījās arī spēkavīru sacensībās, ar panākumiem startējis «*World's Strongest Man*». 2002. gadā viņš izcīnīja 3. vietu, vairākkārt ir bijis pirmajā sešiniekā. Vairākkārt piedalījies ASV aktiera, biznesmeņa, filantropa, kultūrista, politiķa Arnolda Švarcenegera (*Arnold Schwarzenegger*) rīkotajās sacensībās «*Arnold Strongman Classic*» un divreiz izcīnījis 3. vietu (2003, 2004). Aktīvās sporta gaitas viņš beidza 2007. gadā. Vadījis Latvijas spēkavīru čempionāta sacensības, kā arī komentējis tās televīzijā. Darbojies Latvijas Svarcēlšanas federācijā.

R. Bergmanis ir Latvijas Olimpiešu kluba prezidents (2011–2015, no 2019), bijis arī valdes loceklis (2015–2019) un viens no Latvijas Olimpiskās komitejas viceprezidentiem (2013–2020).

2014. gadā R. Bergmanis tika ievēlēts 12., 2018. gadā – 13. Saeimā, bijis Latvijas Republikas aizsardzības ministrs (2015–2019) [96]. R. Bergmanis ir Latvijas Olimpiskās akadēmijas Senāta loceklis un 2021. gada martā tika ievēlēts par Latvijas Šausšanas federācijas prezidentu. R. Bergmaņa darbs ir augstu novērtēts – 2014. gada 14. aprīlī viņam piešķirts valsts augstākais apbalvojums – Atzinības krusts.

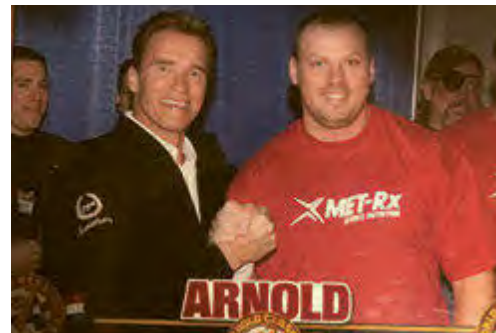
R. Bergmanis ir precējies, ģimenē ir meita un divi dēli.

67. attēls. R. Bergmanis Eiropas čempionātā Horvātijā (1997).

68. attēls. R. Bergmanis XXVII olimpiādes spēlēs Sidnejā (2000).

69. attēls. R. Bergmanis un A. Švarcenegers (2003).

ALFONS BĒRZIŅŠ (1916–1987)

Ātrslidotājs un treneris

IV ziemas olimpiskās spēles Garmišā-Partenkirhenē, 1936

Ātrslidošana

14. vieta, 500 m

18. vieta, 1500 m

18. vieta, 5000 m

19. vieta, 10 000 m

Alfons (arī Alfons Elmārs) Bērziņš dzimis 1916. gada 7. novembrī Rīgā [97]. 1938. gadā absolvējis Rīgas pilsētas 2. ģimnāziju, pabeidzot reālģimnāzijas kursu. Ar slidošanu nodarbojās jau no agras bērnības. Savas pirmās dzelzs slidas A. Bērziņš nopirka septiņu gadu vecumā no iekrātās naudas [98]. Kopš tā laika jaunais puisis aizraušanos atrada tieši ātrslidošanā jeb slidskriešanā, viņš gribēja līdzināties saviem elkiem – slidotājiem Jānim Valentinam Andriksonam (1912–1967) un Albertam Rumbam (1892–1962) [99]. Slidot A. Bērziņš sāka netālu no dzīvesvietas Grīziņkalnā, Rīgā. Viņa pirmās slidošanas vietas bija Artilērijas iela un Rīgas Svētā Pāvila baznīcas apkaime [98]. «Reizēm ielas bija nokaisītas ar smiltīm, tad dzirkstis vien šķīda. Sākumā nemaz nezināju, ka ir slidotavas. Reiz biedri mani turp aizveda. Nevarēju iedomāties, ka uz ledu tik glumi slid,» 1940. gadā intervijā avīzei «Jaunākās Ziņas» stāstīja A. Bērziņš [98].

Pavērsiens sportista dzīvē notika, kad viņš izmēģināja slidošanu ar norvēģu jeb speciālajam ātrslidošanas slidām [100], ko 20. gadsimta 30. gadu pirmajā pusē A. Bērziņam pagādāja J. V. Andriksons, viens no 30. gadu labākajiem latviešu ātrslidotājiem. Sākumā arī ar norvēģu slidām A. Bērziņam neveicās, bija pat doma mest slidošanu pie malas, taču J. V. Andriksons to nav ļāvis [101].

1933. gadā Latvijas ātrslidošanas meistarsacīkstēs jeb čempionātā junioru klasē A. Bērziņš visu distanču kopvērtējumā izcīnīja 1. vietu, 1934. gadā Latvijas ātrslidošanas čempionāta kopvērtējumā ieguva 2. vietu. 20. gadsimta 30. gados rakstijis žurnālam «Skolu Dzīve» par pieredzi sacensībās.

Būdams skolnieks, A. Bērziņš 19 gadu vecumā 1936. gadā kopā ar J. V. Andriksonu devās uz IV ziemas olimpiskajām spēlēm Berlīnē, Vācijā. No Latvijas tajās piedalījās trīs ātrslidotāji (J. V. Andriksons, A. Bērziņš, Arvids Lejnietis (1913–?). Latvijas Universitātes (LU) students J. V. Andriksons un A. Bērziņš (kopš 1932. gada) pārstāvēja sporta biedrību «Universitātes sports», un kādu laiku abiem bija pat kopīgs treneris – Roberts Kurts Leonhards Vithofs (*Robert Kurt Leonhard Witthoff*; 1892–1983). Ātrslidotājs A. Bērziņš IV ziemas olimpiskajās spēlēs 1936. gada februārī startēja 500 m (14. vieta; 45,7), 1500 m (18. vieta; 2:25,8), 5000 m (18. vieta;

71. attēls. A. Bērziņa lūgums UR rektoram Mārtiņam Prīmanim (1878–1950) uzņemt viņu augstskolā (1942).

8:53,4) un 10 000 m (19. vieta; 18:22,5) distancēs [64]. Pasaules 10 labāko ātrslidotāju vidū viņu ierindoja 1938. gadā [102].

20. gadsimta 30. gados kopā ar izcilajiem sportistiem – riteņbraucēju Jāni Krastiņu (1917–1992) un futbolistu Robertu Pakalnu (1911–1986) – tika dēvēti par «velna puikām».

Pēc olimpiskajām spēlēm A. Bērziņš turpināja sportot un piedalīties sacensībās. 1937. gadā pasaules meistarsacīkstēs Oslo, Norvēģijā, četru distanču kopvērtējumā viņš ieguva 9. vietu. Oslo A. Bērziņš satika Latvijas Goda ģenerālkonsulu Norvēģijā Artūru Vanagu (1882–1970), kurš bija studējis RPI Ķīmijas nodaļā, un sarunās ar Latvijas sportistu uzsvēra, ka Norvēģijā ir viss nepieciešamais, lai trenētos un kļūtu par pasaules mestaru. Ātrslidotājs A. Bērziņš 1938. gadā devās uz Norvēģiju un trenējās kopā ar norvēģu slavenākajiem sportistiem, gūstot labu pieredzi [98]. 1938. gada janvārī viņš piedalījās arī Eiropas ātrslidošanas čempionātā Oslo.

A. Bērziņa sporta karjeras augstākais punkts bija Eiropas ātrslidošanas čempionāts 1939. gadā, kas no 4. līdz 5. februārim notika Rīgā, Armijas sporta kluba slidotavā. Kopvērtējumā A. Bērziņš izcīnīja 1. vietu divās distancēs – 3000 m un 5000 m un kļuva par Eiropas čempionu. Viņš izcīnīja arī 2. vietu 500 m distancē un dalīja 3./4. vietu 1500 m slidojumā.

Sezonas turpinājumā – 18. un 19. februārī – Helsinkos, Somijā, aizvadītā pasaules čempionāta kopvērtējumā A. Bērziņš izcīnīja 2. vietu, kļūstot par pasaules vicečempionu, labāko sniegumu demonstrējot 10 000 m distancē, kur ieguva 1. vietu [103]. Labus rezultātus A. Bērziņš sasniedza arī pasaules un Eiropas čempionātos no 1936. līdz 1940. gadam. Viņš bija seškārtējais Latvijas meistars (1935–1940) un LPSR čempions (1941). Līdz 1939. gadam bija labojis Latvijas rekordus ātrslidošanā 27 reizes – 15 Latvijā un 12 ārpus tās [104]. A. Bērziņš rūpīgi pierakstīja savus rezultātus, dokumentējot savas sportista gaitas.

Novērtējot sportiskos panākumus, Latvijas Sporta darbinieku komisija, ko vadīja RPI absolvents Teodors Spāde (1891–1970), atzina A. Bērziņu par Latvijas 1938. gada labāko sportistu, savukārt par Latvijas 1939. gada labākajiem sportistiem komisija izraudzījās divus – ātrslidotāju A. Bērziņu un soļotāju Jāni Daliņu (1904–1978) [105].

No 1939. gada maija līdz 1941. gada jūnijam sportists bija iesaukts obligātajā karadienestā. A. Bērziņš 1940./1941. gada sezonā kļuva par LPSR čempionu un brauca uz sacensībām dažādās Padomju Savienības pilsētās. PSRS 1941. gada čempionātā viņš ieguva 2. vietu. Piedalījās ātrslidošanas sacensībās Latvijā nacistiskās Vācijas okupācijas laikā 1941./1942. un 1942./1943. gada sezonās. 1942. gadā kļuva arī par Latvijas ātrslidošanas čempionu, 1943. gadā uzvarēja t. s. Rīgas meistarsacīkstēs [97]. A. Bērziņš aktīvās sporta gaitas beidza Otrā pasaules kara laikā, 20. gadsimta 40. gados [106]. 1942. gadā viņš iestājās Universitātes Rīgā (UR) Inženierzinātņu fakultātē, taču studijām laika neatlika. Otrā pasaules kara laikā viņš tika iesaukts Sarkanajā armijā, no kuras dezertēja, pēc tam – Latviešu leģionā [107]. Līdz pat Vācijas kapitulācijai 1945. gada maijā A. Bērziņš cīnījās Kurzemes frontē [101].

72. attēls. A. Bērziņa UR studenta karte (1942).

73. attēls. A. Bērziņš (1935).

1940. gada sākumā A. Bērziņa vārdā tika nodēvēts ceļš pāri Daugavai Rīgā, ko Rīgas pilsētas vadība nosauca par Alfona Bērziņa aleju [108].

Jāatzīmē, ka 1936. gada IV ziemas olimpiskajās spēlēs kalnu slēpošanā piedalījās arī viņa pirmā sieva, LU studente Mirdza Martinsone (1916–1983; pēc 1951 – Turķe), kas īsu brīdi – no 1934. līdz 1935. gadam – studēja tautsaimniecību un 1943. gadā turpināja studijas UR Zobārstniecības nodaļā.

Otrā pasaules kara gadi Bērziņu ģimenei nebija viegli, jo grūtajos apstākļos bija jā rūpējas par 1942. gadā dzimušo dēlu, bet ģimenes galva nevarēja būt līdzās, jo tika iesaukts armijā.

Padomju laikā, 1945. gada 28. augustā, A. Bērziņš tika arestēts par dezertēšanu no Sarkanās armijas [109] un līdz 1955. gadam atradās dažādās ieslodzījuma vietās Krievijas Padomju Federatīvajā Sociālistiskajā Republikā [103].

Pēc apcietinājuma, atgriežoties dzimtenē, A. Bērziņa ikdiena neilgu laiku bija saistīta ar sportu – vienu gadu viņš strādāja par ātrslidošanas treneri, trenēja Āriju Gulīti (vēlāk Marksa-Ebele), vēlāk A. Bērziņš bija PSRS Nopelniem bagātās sporta meistarē Lāsmas Avotiņas (vēlāk – Kauniste) pirmais treneris [110]. Pats 20. gadsimta 50.–60. gados piedalījās vecmeistaru ātrslidošanas sacīkstēs, bija LPSR ātrslidošanas sacensību tiesnesis [111]. 1955. gadā A. Bērziņš sāka strādāt sporta biedrībā «Daugava» par ātrslidošanas treneri [112].

Kā padomju sporta funkcionāriem nevēlama persona trenera darbu A. Bērziņš drīz bija spiests pamest. Vēlāk strādāja par sētnieku, stājās laulībā otro reizi ar Olītu Bērziņu (1925–2019), izaudzināja dēlus – Ingvaru un Induli (1987. gadā absolvējis RPI Inženierceltniecības fakultāti [113]). Ar Sporta komitejas palīdzību A. Bērziņam Teikā, Vasku ielā, Rīgā [114, 115] piešķīra zemes gabalu. Tur viņš nodarbojās ar sudrablapsu audzēšanu, vēlāk palīdzēja kaimiņiem būvēt privātmājas un ielika pamatus arī savai mājai. Laika gaitā viņš pagrabā iekārtoja galdnieka darbnīcu un pēc pasūtījuma izgatavoja mēbeles. «Dzimtenes nodevējs» lielāko dzīves daļu bija sētnieks vai elektriķis, augstākus amatus viņam neuzticēja. Cilvēks var sasniegt visu, teica tēvs, vajag tikai dzelzainu gribu un veselību,» tā laikrakstam «Sports» teica A. Bērziņa dēls Indulis [116].

A. Bērziņa mūžs noslēdzās dzimtajā Rīgā 1987. gada 16. decembrī. Apbedīts Rīgas 2. meža kapos.

1998. gada 11. septembrī A. Bērziņš tika rehabilitēts (pēc nāves) saskaņā ar 1990. gada 3. augusta Latvijas Republikas likumu «Par rehabilitāciju», kas apliecina latviešu sportista nevainīgumu un politiski represētā statusu.

74. attēls. A. Bērziņš 40. Eiropas meistarsacīkstēs Rīgā. Žurnāla «Atpūta» vāks (1939).

75. attēls. A. Bērziņš uz žurnāla «Atpūta» vāka (1940).

76. attēls. A. Bērziņš apcietinājumā (1945).

JURIS BĒRZIŅŠ (1954–2004)

Airēšanas stūrmanis un inženieris

XXII olimpiādes spēles Maskavā, 1980

Airēšana

2. vieta, četrinieki ar stūrmani (M4+)

Juris Bērziņš dzimis 1954. gada 8. martā Rīgā. 1972. gadā viņš absolvēja Rīgas 50. vidusskolu ar specializāciju angļu valodā, 1. septembrī sāka studēt RPI Radiotehnikas un sakaru fakultātē radiotehnikas specialitātē.

J. Bērziņš bija LPSR jaunatnes izlases dalībnieks airēšanā, 1972. gada augustā piedalījās PSRS junioru meistarsacīkstēs Kijevā, Ukrainā, tāpēc nācās lūgt RPI Uzņemšanas komisiju atļaut kārtot iestāšanās procedūru latviešu valodā individuāli – ātrāk par citiem reflektantiem.

Studiju laikā viņam bieži nācās lūgt atbrīvojumu no obligātajiem lekciju apmeklējumiem un strādāt patstāvīgi no sporta brīvajā laikā. Ieraksti J. Bērziņa studenta personāllietā liecina, ka pirmajos kursos viņš tika atbrīvots no mācībām no 15. marta līdz 7. aprīlim, no 16. līdz 30. aprīlim 1973. gadā, no 16. marta līdz 8. aprīlim, no 14. līdz 17. jūnijam, no 2. septembra līdz 30. septembrim 1974. gadā, no 1. līdz 21. janvārim 1975. gadā un ka sesiju parasti kārtoja pēc individuāla grafika.

1977. gada septembrī tika nolemts, ka sakarā ar lielo treniņu slodzi J. Bērziņš 5. kursā mācīsies atkārtoti, šoreiz automātisko daudzkanālu sakaru specialitātē. J. Bērziņa zināšanas bija labas, un 1/3 no eksāmeniem viņš ieguva augstāko atzīmi toreizējā vērtēšanas sistēmā – teicami (5) [117]. 1978. gadā viņš beidza RPI, tika norīkots darbā par inženieri konstruktoru rūpnīcā «VEF» un varēja trenēties. Jau studiju laikā viņš kandidēja dalībai 1980. gada XXII olimpiādes spēlēs Maskavā, PSRS.

1979. gadā J. Bērziņš ieguva XII PSRS Tautu spartakiādes un PSRS čempiona titulu un 2. vietu pasaules čempionātā četriniekā ar stūrmani (M4+). XXII olimpiādes spēlēs Maskavā 1980. gadā – 2. vietu (sudraba medaļa) četriniekā ar stūrmani (M4+), startējot PSRS izlases komandā. Šajā airēšanas disciplīnā visi airētāji pārstāvēja Rīgas «Dinamo» klubu – Žoržs Tikmers, Dzintars Krišjānis (1958–2014), Dimants Krišjānis, RPI students Artūrs Garonskis. Olimpiskās komandas treneris – Rolands Sproģis (1936–2001) [118]. Veiksmīgi bija starti pasaules čempionātos, stūrējot PSRS izlases laivas: 3. vieta četriniekā (M4+; 1981), astoņniekā (M8+; 1982, 1983). J. Bērziņam noderēja inženiera izglītība, lai sagatavotu laivas startiem.

Pēc sportista karjeras ilgus strādāja par akmeņkali Saulkrastos. Bija precējies, ģimenē divi bērni – Pēteris un Dace.

J. Bērziņa mūžs aprāvās 50 gadu vecumā 2004. gada 3. aprīlī. Apglabāts Ikšķiles pilsētas kapos.

78. attēls. J. Bērziņa RPI studenta apliecība (1972).

79. attēls. XXII olimpiādes spēļu sudraba medaļas ieguvēji lidostā Rīgā (1968). No kreisās: D. Krišjānis, Dz. Krišjānis; priekšplānā – J. Bērziņš, pirmais no labās – A. Garonskis.

80. attēls. PSRS Tautu spartakiādes uzvarētāji Maskavā (1979). No kreisās: Ž. Tikmers, Dz. Krišjānis, D. Krišjānis, A. Garonskis un J. Bērziņš.

KETIJA BIRZULE (1998)

Burātāja un autosportiste

XXXI olimpiādes spēles Riodežaneiro, 2016

Burāšana

24. vieta, vējdēļu RS:X klase

Ketija Birzule dzimusi 1998. gada 30. oktobrī Rīgā Māra un Loretas (dzim. Fjodorova) Birzūļu ģimenē. Absolvējusi Rīgas 49. vidusskolu. RTU Mašīnzinību, transporta un aeronautikas fakultātē (MTAF) ieguvusi profesionālo bakalaura grādu aviācijas transportā (2021).

K. Birzules lielākais iedvesmotājs sportā ir viņas tēvs M. Birzulis, kuram burāšana nav sveša un kurš ir arī jaunās sportistes treneris. Jaunietes ģimenē šis sporta veids ir iecienīts – arī viņas vecmāmiņa Dace Cine nodarbojās ar burāšanu [119]. K. Birzule ar burāšanu (vindsērfingu) sākusi nodarboties deviņu gadu vecumā, 13 gadu vecumā sākusi piedalīties starptautiskās sacensībās [120].

K. Birzule 2013. gadā uzvarēja Latvijas Jaunatnes olimpiādē. 2014. gadā piedalījās un izcīnīja 12. vietu pasaules jaunatnes olimpiskajās spēlēs Ķīnā [121]. 2015. gadā kļuvusi par Baltijas kausa čempioni RS:X klasē. Viņai ir augsti sasniegumi Latvijas un Baltijas čempionātos sievietes konkurencē 2015. gadā, uzvaras starptautiskās sacensībās Polijā un Lietuvā 2014. gadā, 2016. gadā – uzvara starptautiskās sacensībās «Rīgas Kauss» [122]. 2016. gada jūnijā K. Birzule tika iekļauta 2016. gada Olimpiādes spēļu komandā [123].

17 gadu vecumā piedalījies Olimpiādes spēlēs Riodežaneiro, Brazīlijā, 2016. gadā. Tolaik viņa bija jaunākā Latvijas delegācijas dalībniece, pārstāvēt Latviju burāšanā. Šajā disciplīnā Latvija Olimpiādes spēlēs nebija piedalījies 12 gadu. 26 dalībnieču vidū K. Birzule ieguva 24. vietu.

Šobrīd K. Birzules lielākais hobijs ir autosports (disciplīna – *drifts*). Ar šo sporta veidu viņa aktīvi nodarbojas un piedalās arī sacensībās. Pirmo reizi *driftēt* viņa pamēģināja 2020. gada sākumā. K. Birzule brauc komandā «*BnD performance*», kas arī būvē viņas sporta auto. Šajā autosporta disciplīnā K. Birzule ir vienīgā sieviete Latvijā (2020. un 2021. gada sezonās). 2020. gada sezonas beigās viņa ieguva pirmos punktus par braucienu. 2021. gada sezonas 5. posmā Biķernieku trasē kvalificējās 24. vietā no 52 braucējiem, kā arī uzvarēja savu pirmo tandēmu. K. Birzule uzskata, ka iegūtās inženiera zināšanas noteikti palīdz gūt panākumus autosportā.

Jaunietei patīk braukt arī ar snovbordū un labot automašīnas. Kopā ar dzīvesbiedru Dāvi Dreimani audzina meitiņu. Līdzās studijām strādājusi dažādās jomās, sākot ar viesmīles darbu kafējnīcā, beidzot ar tūristu gidu uz velosipēda. K. Birzule turpina maģistra studijas RTU MTAF programmā «Aviācijas transports» [124].

82. attēls. K. Birzules RTU bakalaura diploms (2021).

83. attēls. K. Birzule un Latvijas Olimpiskās komitejas prezidents (2004–2020) Aldonis Vrublevskis pasaules jaunatnes olimpiskajās spēlēs Ķīnā (2014).

84. attēls. K. Birzule Olimpiādes spēlēs Riodežaneiro. Priekšplānā K. Birzule, stāv – tēvs M. Birzulis un Krievijas sportists Maksims Oberemko (Максим Оберемко) (2016).

HARALDS BLAUS (1885–1944)

Pirmais latviešu sportists, kurš izcīna olimpisko medaļu, arhitekts

V olimpiādes spēles Stokholmā, 1912

Šaušana

3. vieta, māla baložu šaušana

20. vieta, skrejoša brieža šaušana

5. vieta, komandas vērtējums, skrejoša brieža šaušana

Haralds Blaus dzimis 1885. gada 5. februārī Liezēres pagasta Mēdzūlā, kristīts kā Haralds Karls Ādolfs Blaus (*Harald Karl Adolf Blau*) Liezēres evaņģēliski luteriskās baznīcas vācu draudzē [125].

Viņa tēvs – Tērbatas (Tartu) Universitātes (*Universität zu Dorpat*) Medicīnas fakultātes absolvents (1883) – Kārlis Blaus (1853–1906) bija ārsts un literāts. Pēc ārsta diploma iegūšanas 1883. gadā Kārlis Blaus ieradās Cēsu apriņķī, Liezērē (tagad Madonas novads), kur bija pirmais ārsts. Lai uzlabotu medicīnisko palīdzību, ārsts Liezērē uzcēla nelielu slimnīcu, tolaik vienu no pirmajām Latvijas laukos, kas tika atklāta 1896. gada 27. decembrī [126].

K. Blaus izglītību bija baudījis tolaik plaši pazīstamajā 1825. gadā dibinātajā Bērzaines ģimnāzijā, kas bija pirmā mācību iestādē Vidzemē, kur mācīja vingrošanu un «vācu vingrošanas tēva» Frīdrihs Ludvigs Jāna (*Friedrich Ludwig Jahn*; 1778–1852) idejas bija lielā cieņā. Lai gan nav ziņu par tēva ciešu saistību ar sportu, tomēr var apgalvot, ka viņš – gan kā tēvs, gan kā diplomēts ārsts – prata novērtēt sporta lomu jauniešu audzināšanā un attīstībā. H. Blauam bija māsa Katarīna Blaua (*Katharina Blau*; ?–?). K. Blaua sieva un H. Blaua māte Marija Reusnere (*Maria Reusner*; ?–1897) nomira, kad Haraldam bija 12 gadu. Tēvs 1901. gadā apprecējās otrreiz ar Liliju fon Zeku (*Lilly von Seck*; 1862–1944) [127], taču jau 1906. gada martā nomira arī Haralds tēvs. Tajā laikā H. Blaus vēl mācījās Tērbatas reālskolā (*Realschule zu Dorpat*). Pēc tās beigšanas 1906. gadā viņš iestājās RPI Arhitektūras nodaļā. H. Blaus tiek dēvēts gan par latvieti [128], gan vācbaltieti, jo viņa māte bija vācbaltiete.

20. gadsimta sākumā nebija daudz latviešu, kuri varēja atļauties studēt, jo par studijām bija jāmaksā. Kur H. Blaus ieguva naudu studijām, nav izdevies noskaidrot, taču augstskolu viņš beidza pēc septiņu gadu studijām 1913. gadā. Mācību laiks 20. gadsimta sākumā RPI Arhitektūras nodaļā bija pieci gadi [10; 67. lpp.], taču daudzi studēja ar pārtraukumiem, un noteiktajā laikā augstskolu beidza tikai daļa studentu. Nereti studenti palīdzēja skolēniem apgūt matemātiku, fiziku, ķīmiju un arī citus mācību priekšmetus, tā kaut nedaudz nopelnot. Jaunieši izmantoja arī iespēju strādāt dažādos uzņēmumos, fabrikās un skolās. Domājams, H. Blaus nedaudz pelnīja pats, atbalstu viņam sniedza arī radnieki, iespējams, tēva brālis Augusts Blaus

86. attēls. H. Blaua pase (1928).

87. attēls. H. Blaua RPI diploma kopija (1913).

(1863–1920), kas strādāja par ārstu Ventspilī un bija arī pilsētas galva (1901–1904). H. Blaus, salīdzinot ar citiem studentiem, bija gados vecāks. Tolaik varēja sākt studēt no 16 gadu vecuma, taču H. Blaus augstskolā iestājās tikai 21 gada vecumā. Studiju laikā Rīgā 1910. gadā H. Blaus sāka interesēties par šaušanu un piedalījās šaušanas sacensībās [129], iestājās Āgenskalna Strēlnieku biedrībā (*Hagensberger Schuetzenegesellschaft zu Riga*). Ar mednieku ikdienu viņš bija iepazinies jau bērnībā, taču tolaik viņam vairāk patika spēlēt tenisu. V olimpiādes spēlēs 1912. gada vasarā H. Blaus piedalījās kā students, un šo godu viņš izpelnījās pēc tam, kad pirms Olimpiādes spēļu atlases sacensībās Pēterburgā, Krievijā, starp 50 pretendentiem izrādījās labākais. Olimpiādes spēlēs Stokholmā, Zviedrijā, H. Blaus piedalījās māla baložu šaušanā – tā tolaik dēvēja stenda šaušanu. Viņš sašāva 93 baložus no 100 un ieguva bronzas medaļu, kļūstot par pirmo olimpieti no Latvijas, kas ieguvis olimpisko medaļu. Zelta medaļas ieguvējs Džeimss Grēms (*James Graham*; 1870–1950) no Amerikas sašāva 96 māla baložus, sudraba medaļas ieguvējs Alfreds Geldels-Bronikovens (*Alfred Goeldel-Bronikoven*; 1882–?) no Vācijas – 94. Studenta H. Blaua sniegums jāvērtē kā ievērojams, jo viņš toreiz Olimpiādes spēlēs piedalījās tikpat kā bez treniņiem [17].

Māla baložu šaušanas sacensībās H. Blaus ar labiem rezultātiem piedalījās līdz pat 20. gadsimta 30. gadu otrajai pusei. 1932. gadā tika rīkotas pirmās valstu sacensības māla baložu šaušanā. Tās notika Rīgas policijas darbinieku šautuvē, Jelgavas šosejas 8. kilometrā, kas tur bija ierīkota kūdras purvā, tam nolūkam to nosusinot ar kanāliem un ierīkojot attiecīgos stendus. Māla baloži bija ražoti vietējā uzņēmumā – Fedotovska firmā, Rīgā, K. Barona ielā 22, marka «*Speciāl*» [130]. 1936. gada 5. jūlijā biedrības «Vārnas kāja» šaušanas stendā pie Līču kroga māla baložu šaušanā viņš sasniedza jaunu Latvijas rekordu, sašaujot 93 baložus no 100 [131]. 1936. gada 12. jūlijā Latvijas–Lietuvas šaušanas sacensībās māla baložu šaušanā inženieris H. Blaus uzstādīja vēl vienu jaunu Latvijas rekordu, iegūstot 99 punktus no 100.

Sportists piedalījās ne tikai māla baložu šaušanas sacensībās. 1912. gadā Olimpiādes spēlēs sportists piedalījās arī sacensībās skrejoša brieža šaušanā, iegūstot 20. vietu. Krievijas izlase kopvērtējumā komandu sacensībās šaušanā ieguva 5. vietu [132]. Pēc 1912. gada Olimpiādes spēlēm H. Blaus turpināja aktīvi sportot vēl ilgus gadus, viņa vārds dažādu sacensību sarakstos atrodams vēl 30. gados.

1927. gadā H. Blaus bija trīskārtējs Latvijas sporta meistars: māla baložu šaušanā, šaušanā ar mazkalibra ložu bisi stāvošā un arī kustīgā mērķī. Viņš bija deviņkārtējs Latvijas sporta meistars šaušanā (1926, 1928, 1930–1935, 1938), tomēr nākamajām olimpiādes spēlēm nekvalificējās. Latvijas Šaušanas organizāciju savienība 1936. gada 14. jūlijā lūdza Iekšlietu ministriju H. Blauam izsniegt bezmaksas ārzemju pasi dalībai Eiropas un pasaules meistaracīkstēs māla baložu šaušanā [133]. Iespējams, ka viņš bija arī Olimpiādes spēlēs Berlīnē, Vācijā, 1936. gada augustā – šoreiz kā skatītājs.

H. Blaus pievērsās arī daiļslidošanai, kur pirmos panākumus vācu sporta biedrības «*Kaiserwald*» rīkotajās daiļslidošanas sacensībās guva jau 1907. gadā, iegūstot

88. attēls. 1926. gada meistarais daiļslidošanā H. Blaus Rīgā, sporta biedrības «*Union*» laukumā.

89. attēls. «Būvmācība arodskolām un tehnikiem» (1932).

90. attēls. «Šaušanas māksla ar skrošu bisi: rokas grāmata medību un sporta šaušanai» (1935).

3. vietu [134]. 1912. gada janvārī viņš ieguva Baltijas gubernu sporta meistara titulu. 1926. gada janvārī notika pirmās daiļslidošanas sacensības Latvijas Republikā, un tajās uzvarēja arhitekts H. Blaus.

Kopumā H. Blaus bija trīskārtējs Latvijas meistars daiļslidošanā (1926, 1928, 1929) [135]. 1928. gadā viņš piedalījās Slovākijas meistarsacīkstēs un ieguva 4. vietu. Daļu brīvā laika viņš veltīja tenisa spēlei. Vispusīgā sportista gaitas bija saistītas ar dažādām sporta biedrībām un organizācijām, tostarp Āgenskalna Strēlnieku biedrību, Baltijas Pareizas medību un šaušanas biedrību (vēlāk Latvijas Pareizas medību un šaušanas biedrība), Latvijas Mednieku biedrību (valdes loceklis), Rīgas 1. riteņbraucēju biedrību (vadīja arī Tenisa sekciju un piedalījās sporta komisijā), Latvijas Ziemas sporta savienību, Latvijas Daiļslidotāju klubu [136]. H. Blaus aktīvi darbojās Latvijas Mednieku biedrības Kinoloģijas sekcijā, ko pats bija lolojis un radījis 1926. gadā [134]. Bijis Latvijas Aizsargu organizācijas sportists [137].

Pēc RPI absolvēšanas H. Blaus strādāja par arhitektu Krievijas Galvenā karaspēka Dzīvokļu apgādes pārvaldē Sanktpēterburgā. No 1915. līdz 1917. gadam viņš pildīja vecāka inženiera pienākumus Somijā. 1917. gadā atgriezās Vidzemē un strādāja Valkas apriņķa Gaujienā [138]. 1919. gada 15. maijā sāka strādāt Latvijas Dzelzceļu virsvaldē Valmierā un Vecgulbenē, jau oktobrī sākot pildīt inženiera pienākumus Cēsu, Valmieras un Valkas apriņķu Ceļu un būvju pārvaldē. 1920. gadā H. Blaus ieņēma Ceļu un būvju virsvaldes būvju direkcijas Būvinspekcijas nodaļas vadītāja palīga amatu. No 1920. gada oktobra līdz 1923. gada jūlijam H. Blaus strādāja par arhitektu apdrošināšanas sabiedrībā «Rossia», taču to likvidēja, tāpēc nācās pieņemt Rīgas apgabaltiesas nama remonta darbu vadītāja amatu. Tajā viņa darbības laiks bija visai īss – no 1923. gada jūnija līdz novembrim. 1923. gada jūlijā arhitekts H. Blaus iestājās darbā apdrošināšanas un transporta akciju sabiedrībā «Latvija» par inspektoru un taksatoru, kur strādāja līdz 1930. gada augustam. Līdztekus minētajam darbam H. Blaus 1927. gadā sāka strādāt arī par būvmācības skolotāju Rīgas Valsts tehnikumā.

Viņš ir arī mācību grāmatas «Būvmācība arodskolām un tehnikumiem» (1932) autors [139]. 1939. gadā šī grāmata tika izdota atkārtoti [140]. 1935. gadā klajā nāca vēl viena H. Blaua grāmata «Šaušanas māksla ar skrošu bisi: rokas grāmata medību un sporta šaušanai» [141].

Rīgā H. Blaus 20. gadsimta 20. gados dzīvoja Antonijas ielā 16a [142], 30. gados ar ģimeni – Baložu ielā 14, ēkā, kas celta (1910–1911) pēc RPI absolventa (1904) arhitekta Vilhelma Rēslera (*Wilhelm Roman Roessler*; 1879–1949) projekta [143, 144]. 1938. gadā skolotājs H. Blaus pārtrauca pedagoģisko un arhitekta darbu. 1939. gadā Blaui izrakstījās no savas pēdējās dzīvesvietas Baložu ielā 14. H. Blaus pārcēlās uz sievas dzimtajām mājām Valmieras pusē – kādreizējā Kauguru muižā – «Ķiguļu» mājās, kur bija aptuveni 100 hektāru liels īpašums. Te jau 20. gadsimta 30. gados tika izveidota sporta suņu audzētava [145]. Par viņa galveno nodarbi mūža nogalē kļuva medības un suņu audzēšana, ar ko H. Blaus jau bija aizrāvējis daudzus gadus. Viņš piedalījās Rīgā, Ķeizardārzā, rīkotajā pirmajā Latvijas medību sporta piederumu un

91. attēls. Latvijas IV Vispārējo sporta svētku (Latvijas olimpiādes) uzvarētāji šaušanā ar mazkalibra šauteni 25 m distancē pa kustošu mērķi Latvijas Pareizas medību un šaušanas biedrības šaušanas stendā Majoros (1927). No kreisās: Rūdolfs Klinsons (1889–1941; 1. vieta), Pauls Rasiņš (1893–1971; 2. vieta) un Haralds Blaus (1885–1944; 3. vieta).

92. attēls. Latvijas Šaušanas organizāciju savienības 1936. gada 14. jūlija lūgums leģīlietu ministrijai H. Blauam izsniegt bezmaksas ārzemju pasi dalībai Eiropas un pasaules meistarsacīkstēs māla baložu šaušanā.

93. attēls. Latvijas Mednieku biedrības biedrs H. Blaus Livberzē (20. gadsimta 20. gadi).

94. attēls. Baložu iela 14 (20. gadsimta pirmā puse).

95. attēls. Piemiņas plāksne H. Blauam pie Baložu ielas 14 ēkas fasādes (2021).

suņu izstādē 1923. gada 6.–8. oktobrī [146]. Izstādi apmeklēja arī Valsts prezidents Jānis Čakste (1859–1927) ar ministriem. Vairāk nekā 170 suņu vidū trešo godalgu saņēma H. Blaua āpšu dzinējs – taksis Fips, viņa angļu seters Džims ieguva II šķiras godalgu – alus daritavas k/s «*Kymmell*» dāvāto sudraba etviju [147]. H. Blaus 1926. gadā piedalījās Latvijas Mednieku biedrības Kinoloģijas sekcijas izveidē, strādājot ar vairāk nekā 30 salu putnu sugas suņiem. Lielāko daļu no tiem viņš pārdeva ārzemniekiem. Ar saviem suņiem H. Blaus piedalījās sacensībās Latvijā un ārzemēs, kā arī tiesāja suņu sacensības [148].

Pirmais latviešu olimpietis H. Blaus kopā ar sievu Elzu (dz. Grinberga; 1894–?) bērņus Haraldu (1927–2010?) un Ritu (prec. *Basozki*; 1928–2008) [149] audzināja latviskā vidē un garā. Abi bērņi arī nodarbojās ar daiļslidošanu un piedalījās junioru meistarsacīkstēs.

Otrā pasaules kara laikā H. Blaus kopā ar ģimeni devās uz Vāciju. Arhitekts, sportists, mednieks, suņu audzētājs, sporta biedrību un sekciju vadītājs jau vairākus gadus slimoja ar tuberkulozi un 1944. gada 4. jūnijā Vācijas pilsētā Augsburgā aizgāja mūžībā [150, 129; 37. lpp.]. Citos avotos ir kļūdaini minēts, ka viņš miris 1945. gada jūnijā [151]. Vācijā mirst arī viņa pamāte L. Blaua. H. Blaua ģimene izceļoja uz ASV, kur viņa Ņujorkā dzīvojošais dēls 20. gadsimta otrajā pusē bija viens no labākajiem latviešu tenisistiem visā Ziemeļamerikas kontinentā [136]. Meita Rita Vācijā, Augsburgā, 1948. gadā iepazinās ar amerikāņu kareivi Maiku Basocki (*Mike Basozki*; 1929–2009), ar kuru vēlāk pārcēlās uz dzīvi Takomā, ASV. Ģimenē izauga divi bērņi – dēls Stīvs Basockis (*Steve Basozki*) un meita Džoisa Venberga (*Joyce Wennberg*) [152].

1933. gadā, atzīmējot Latvijas 15 gadu neatkarības gadadienu, H. Blauam kā vienam no 106 Latvijas sportistiem Sporta organizāciju apvienība piešķīra īpašu Goda zīmi par panākumiem sportā. Interesanti, ka šo Goda zīmi H. Blaus ieguva «kā vairākkārtējs Latvijas meistars daiļslidošanā» [153, 154].

Kādreizējais H. Blaua sāncensis daiļslidošanā, latviešu jurists un sabiedriskais darbinieks, Merilindas Universitātes (*University of Maryland*; ASV) socioloģijas profesors Pēteris Lejiņš (1909–2002) sportistu H. Blauu raksturojis kā īstu džentlmeni gan sporta laukumā, gan ārpus tā. «Viņš bija pati pieticība un iecietība, bez jebkādam pretenzijām vai iedomības. Vienu gan var teikt: to sporta nozari, ko viņš bija pasācis, tai pieķērās no sirds, strādājot ļoti daudz un smagi, lai sevi izkoptu un vienmēr būtu augstākā sportiskā gatavībā [129; 42. lpp.]»

ROBERTS BLUĶIS (1913–1998)

Hokejists, basketbolists un inženieris

IV ziemas olimpiskās spēles Garmišā-Partenkirhenē, 1936

Hokejs

13./15. vieta

Roberts Bluķis dzimis 1913. gada 4. aprīlī Rīgā lauksaimnieka Jēkaba Bluķa (1870–1945) un viņa sievas Maijas Bluķes (dz. Reiziņa; 1879–1968) ģimenē [154]. Mācījies Rīgas pilsētas 23. pamatskolā (1921–1928) un Rīgas Valsts tehnikuma (1928–1932) Elektrotehnikas nodaļas vājstrāvas nozarē.

No 1932. līdz 1933. gadam dienēja obligātajā karadienestā Vidzemes divīzijas štābā, bija virsnieka vietnieks [156]. Pēc karadienesta, 1934. gadā, iestājās Latvijas Universitātes (LU) Inženierzinātņu fakultātē. Paredzētajos četrarpus gados viņš studijas nebeidza, jo daudz laika veltīja dalībai dažādās sporta sacensībās un regulāriem treniņiem. Līdztekus studijām R. Bluķis no 1937. gada strādāja dažādos tehniskos un ar inženierzinātņi saistītos amatos – Šoseju un zemesceļu departamentā, Jūrniecības departamentā, pēc tam – Latvijas Dzelzceļu virsvaldē (1942–1944) [155]. Viņš studēja sešus gadus un 1942. gadā ieguva būvinženiera grādu [157]. R. Bluķis esot sacenties ar sprinteri Artūru Zigfrīdu Kravinski (1918–?), kurš ātrāk beigs augstskolu, taču inženiera diplomu abi saņēma reizē. A. Z. Kravinskis gan uzstādīja citu rekordu – studēja tikai četrus gadus [158].

Sportists un inženieris R. Bluķis sportu uzskatīja par vislabāko palīgu studijās un 1942. gada rudenī atkal kļuva par pārdēvētās LU, kuras nosaukums Otrā pasaules kara gados bija Universitāte Rīgā (*Universität zu Riga*; 1942–1944) Matemātikas nodaļas studentu [159]. Otrreiz saņemt augstskolas diplomu viņam neizdevās. R. Bluķis bija studentu korporācijas «*Talavija*» filistrs.

R. Bluķis bija viens no ilggadējākiem Latvijas hokeja izlases dalībniekiem. Viņa sportista gaitas sākās ar bendiju (hokejs ar bumbiņu), ko drīz nomainīja ledus hokejs. Jau 16 gadu vecumā viņš tika ieskaitīts Latvijas valstsvienībā un mērojis spēkiem pirmajās valstu sacensībās ar Lietuvu Rīgā 1929. gada 27. februārī, toreiz Latvijas komanda uzvarēja Lietuvu ar rezultātu 3 : 0 [160]. Sākotnēji hokeju spēlēja uzbrucēja pozīcijā, 20. gadsimta 30. gadu beigās pārkvalificējās par aizsargu. Slavēts par slidošanas prasmi, ātrumu, cīņassparu, meistarīgi izpildītiem izrāvieniem, piespēlēm un rezultativitāti [161].

No 1932. līdz 1940. gadam, izņemot 1933. gadu (vienu sezonu obligātā karadienesta laikā bija Armijas sporta kluba (ASK) rindās), viņš bija sporta biedrības «Universitātes sports» («US») hokeja izlases dalībnieks, un viņa pozīcija laukumā bija uzbrucējs. «US» viņš pārstāvēja arī Otrā pasaules kara laikā: no 1942. (1942. gada

97. attēls. R. Bluķa lūguma fragments LU rektoram Jūlijam Auškāpam (1884–1942) uzņemt viņu augstskolā (1934).

nacistu okupētās Latvijas čempions) līdz 1944. gadam, bet pēc tam devās trimdā. Divkārtējs Latvijas meistars (1937, 1940) [155]. 20. gadsimta 30. gadu beigās vadīja «US» hokeja treniņus. 1941. gada LPSR čempions hokejā Rīgas «Dinamo» sastāvā. R. Bluķis bija arī hokeja spēļu tiesnesis.

Viņš startēja arī Latvijas studentu hokeja izlasē, ar kuru 1935. gadā piedalījās akadēmiskajās ziemas meistarsacīkstēs Sanktmoricā, Šveicē, spēlēja izbraukumā Klostersā, Šveicē, un izcīnīja pirmo vietu *SELL (Suomi, Eesti, Latvija, Lietuva)* studentu hokeja turnīrā Rīgā [162].

R. Bluķis IV ziemas olimpiskajās spēlēs 1936. gadā piedalījās kā hokejists, taču Latvijas izlase tajās godalgotu vietu neieņēma. Uz Ziemas olimpiskajām spēlēm tika pieteikti 24 dalībnieki, t. sk. 13 hokejistu [163; 269. lpp.]. Gatavošanās spēlēm sākās 1934. gadā, un 1935. gadā tika atlasīti kandidāti. Tomēr vēlāk izrādījās, ka ar šo sarakstu ir par maz, jo daži kandidāti bija pārtraukuši spēlēt hokeju. Turklāt 1935./1936. gada sezonas izlases treniņos piedalījās arī tādi hokejisti, kas sarakstā nemaz nebija iekļauti [163; 260., 264. lpp.].

Lai sagatavotu sportistus, bija nepieciešams Ls 3700 un vēl Ls 500 trenera Roberta Kurta Leonharda Vithofa (*Robert Kurt Leonhard Wittthoff*; 1892–1983) algošanai uz pieciem mēnešiem [163; 260. lpp.]. Vēlāk bija paredzēts, ka izlasi trenēs kanādietis Bobijs Bells (*Bobby Bell*; 1904–1940), tomēr viņš no amata atteicās, un izlasi trenēja Arvids Jurgens (1905–1955) [163; 268. lpp.].

Līdz pat 1936. gada janvārim nebija zināms olimpiskās hokeja komandas sastāvs, tas bija jāpaziņo līdz 15. janvārim. Tajā tika iekļauti: vārtsargi Herberts Kuške (1913–1994) un Roberts Lapainis (1913–1947); aizsargi Arvids Jurgens (1905–1955), Augusts Ozols (1908–1980) un Leonīds Jānis Vedējs (1908–1995); uzbrucēji Aleksejs Auziņš (1910–1997), Jānis Bebris (1917–1969), R. Bluķis, Harijs Fogels (1906–?), Edgars Pēteris Klāvs (1913–1983), Kārlis Paegle (1911–1997), Arvids Mārtiņš Pētersons (1913–1985), Adelfijs (arī Ādolfs) Petrovskis (1912–1972) un Jānis Rozītis (1913–1942) [163; 275. lpp.]. 24. janvārī Latvijas Olimpiskās komitejas sēdē tika spriests par divu hokejistu H. Fogela un E. P. Klāva izslēgšanu no izlases sastāva naudas trūkuma dēļ. Tādējādi pamatsastāvu veidoja: vārtsargi H. Kuške un R. Lapainis; aizsargi A. Jurgens, L. J. Vedējs; uzbrucēju 1. maiņa – R. Bluķis, A. M. Pētersons, A. Petrovskis; 2. maiņa – A. Auziņš, J. Bebris, K. Paegle. Papildus tika izvēlēts rezerves aizsargs A. Ozols un uzbrucējs J. Rozītis. Pie 12 hokejistiem tika pieskaitīts arī E. P. Klāvs [163; 289. lpp.]. Neoficiāli līdzī brauca arī H. Fogels un Roberts Pakalns (1911–1986).

Garmišā-Pantenkirhenē, Vācijā, startēja 15 komandas, kurām bija jāaizvada priekšsacīkstes četrās apakšgrupās. Pirmajā spēlē 7. februārī ar Kanādas olimpisko hokeja izlasi latvieši piedzīvoja zaudējumu 0 : 11. 8. februārī zaudēja Polijas olimpiskajai hokeja izlasei 2 : 9, 9. februārī – Austrijas olimpiskajai hokeja izlasei 1 : 7. Rezultātā Latvijas hokeja izlase ierindojās dalītā pēdējā 13./15. vietā.

R. Bluķis bija daudzpusīgs sportists un spēlēja ne tikai hokeju, bet arī basketbolu, futbolu, volejbolu, rokasbumbu (komandas «Starts» sastāvā – Latvijas meistars)

98. attēls. R. Bluķa LVU studenta apliecība (1940).

un bendiju (pārstāvēja «Vanderera» un «US» komandas; kara laikā – «Rīgas Dinamo») [155]. Mācoties Rīgas Valsts tehnikumā, trenējās pie trīskārtējā Latvijas meistara daiļslidošanā un šaušanas čempiona Haralda Blaua (1885–1944) [155].

R. Bluķis brauca uz pasaules čempionātiem, divas reizes Latvijas izlases sastāvā kļuva par Vispasaules studentu spēļu uzvarētāju basketbolā (1935, 1937), bija trīskārtējs Latvijas meistars basketbolā Latvijas Valsts karoga apvienības (LVKA) un «US» komandās (1933, 1936, 1937) [3; 327. lpp.]. Kopā ar Latvijas studentu basketbola izlasi divreiz izcīnīja zelta godalgas akadēmiskajās vasaras meistarsacīkstēs – Budapeštā, Ungārijā, (1935) un Parīzē, Francijā, (1937). Šajās sacensībās startēja arī Latvijas studentu futbola izlasē, kuras sastāvā izcīnīja 3. vietu (1937) un 4. vietu (1935). 20. gadsimta 30. gadu beigās bija «US» Futbola sekcijas vadītājs un vadīja «US» futbolistu treniņus. Pēc kara spēlēja futbola latviešu komandās Rietumvācijā [164].

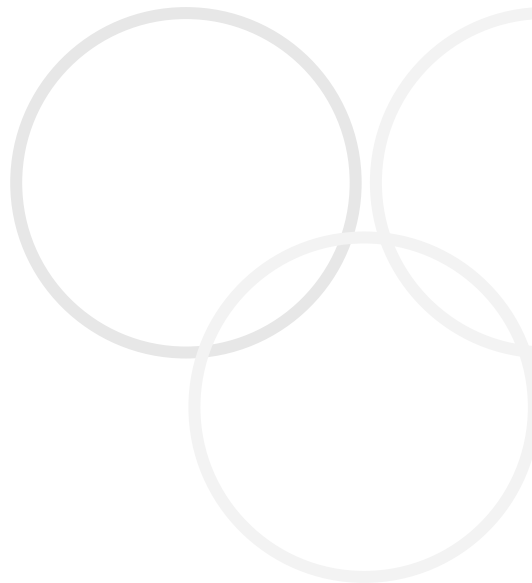
«Par 32 absolvētām valstu sacīkstēm hokejā» 1943. gadā saņēma Latvijas Sporta un fiziskās kultūras apvienības Ledus sporta nozares godalgu [165].

R. Bluķis tika iesaukts Vācijas militārajā dienestā, 1944. gadā devās trimdā uz Vāciju. Vespirms apmetās Gotenhāfenē (tag. Gdiņa Polijā), vēlāk – līdz Otrā pasaules kara beigām dzīvoja Libekā. Pēc Otrā pasaules kara R. Bluķis spēlēja hokeju Vācijā (Rietumvācijā ASV armijas «All Star» vienībā; trīs sezonas «HC Augsburg» komandā (1946/1947–1948/1949)) un strādāja par inženieri. 1947. gadā startēja latviešu komandas sastāvā turnīrā Garmišā-Partenkirhenē [166].

Pēc kara dzīvoja Rietumvācijā – Mūrnavā (*Murnau am Staffelsee*), Bavārijā, no 1945. gada Zillenbuhas (*Sillenbuch*) nometnē Štutgartē, kur strādāja par pašnodarbinātu inženieri.

1949. gadā viņš ieceļoja ASV, apmetās Ziemeļdakotā, dzīvoja Engelandē un Kendo, kur sākumā strādāja lopkopībā un piensaimniecībā (1949–1950). Pēc izceļošanas uz ASV 1949./1950. gada sezonā spēlēja hokeju Kendo (Ziemeļdakota) vienībā «Cando Odnacs», kas aizvadīja spēles ASV un Kanādā. R. Bluķis daudz sportoja arī ASV, esot iedvesmojis komandas biedrus un izcēlies citu sportistu vidū ar cīņas-sparu.

No 1950. līdz 1951. gadam inženieris strādāja privātos birosos Ziemeļdakotā un Minesotā, no 1951. līdz 1953. gadam – par civilinženieri ASV armijas civildienestā – Inženieru korpusā, projektējot Gerisonas dambi (*Garrison Dam*; Ziemeļdakotā). 20. gadsimta 50. gadu pirmajā pusē mainīja dzīvesvietu no Ziemeļdakotas uz Kanzasu. No 1953. līdz 1955. gadam strādāja par projektu inženieri un konstruēšanas vadītāju uzņēmumā «Fred R. Combs Construction Co.», Mineapolisā, Minesotas štatā, projektējot civilos būvniecības objektus. No 1955. līdz 1966. gadam bija galvenais inženieris inženieru birojā «Burns and McDonnell Engineering», Kanzassitijā, Misūri štatā, un nodarbojās ar dažādu būvju projektēšanas darbiem [167]. Līdztekus darbam 20. gadsimta 60. gadu pirmajā pusē studēja Kanzasas Universitātē (*University of Kansas*), Lorensā, ASV, kur ieguva maģistra grādu civilajās inženierzinātnēs un augsnes mehānikā (1964). No 1966. līdz 1982. gadam

99. attēls. «US» uzbrucēji Ā. Petrovskis un R. Bluķis (20. gadsimta. 30. gadi).

100. attēls. «US» komandas spēlētāji Rīgā. No kreisās: R. Bluķis, L. J. Vedējs, E. P. Klāvs, A. Auziņš (20. gadsimta. 40. gadi).

strādāja ASV armijas civildienestā – Inženieru korpusā par ģeotehnikas inženieri, projektējot dambjus, ceļus, tuneļus, šahtas un citus objektus Sanmateo Ziemeļkalifornijā. No 1982. līdz 1987. gadam strādāja ASV Federālajā enerģētikas regulēšanas komisijā, veicot hidroelektrostaciju būvju projektu uzraudzību un drošības pārbaudes. 1987. gadā pensionējās. Amerikas Civilo inženieru biedrības (*American Society of Civil Engineers, ASCE*) un Starptautiskās Augsnes mehānikas un pamatu inženierzinātņu biedrības (*International Society for Soil Mechanics and Foundation Engineering, ISSMFE*; tag. *International Society for Soil Mechanics and Geotechnical Engineering, ISSMGE*) biedrs [164]. Bija Ziemeļkalifornijas Daugavas Vanagu apvienības valdes loceklis [155].

1935. gadā apprecējās ar Dainu Kaņepāju (1914–1990). Laulībā dzimuši bērni – Astrīda Ruta Bluķe Onata (dz. 1940), Ivars Romāns Bluķis (dz. 1942) [168].

R. Bluķis miris 1998. gada 14. aprīlī ASV.

101. attēls. R. Bluķis Vācijā (1948).

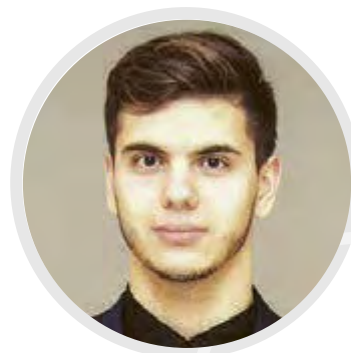
DANIILS BOBROVS (1997)

Peldētājs un inženieris

XXXII olimpiādes spēles Tokijā, 2020

Peldēšana

31. vieta, 200 m brass

Daniils Bobrovs dzimis 1997. gada 8. oktobrī Rīgā Mihaila un Olgas Bobrovu ģimenē. Pēc Rīgas 75. vidusskolas absolvēšanas viņš 2016. gadā iestājās RTU Mašīnzinību, transporta un aeronautikas fakultātē (MTAF) [169]. 2019. gadā ieguva bakalaura grādu. Patlaban D. Bobrovs studē MTAF maģistrantūrā.

Ar peldēšanu sācis nodarboties sešu gadu vecumā. Sporta veida izvēle sākumā bija saistīta ar veselības problēmām [170], jaunajam sportistam peldēšana palīdzēja, un viņš no veselības grupas pārgāja uz sporta grupu.

2015. gada Eiropas spēlēs peldēšanā D. Bobrovs ieguva 7. vietu 200 m peldējumā brasā (2:14,29) un laboja pusfinālā paša uzstādīto iepriekšējo Latvijas rekordu.

2015. gada pasaules čempionātā D. Bobrovs ieguva 31. vietu kvalifikācijas peldējumā 200 m brasā un 26. vietu 4 x 100 m kombinētajā stafetē (ar Jāni Šaltanu, Nikolaju Maskaļenko un Uvi Kalniņu). 2016. gada Eiropas čempionātā – 42. vietu kvalifikācijas peldējumā 100 m brasā un 25. vietu kvalifikācijas peldējumā 200 m brasā.

2016. gada FINA (*Fédération Internationale de Natation*) pasaules peldēšanas čempionātā peldējumos brasā D. Bobrovs ieguva 50. vietu 100 m distancē, 25. vietu 200 m distancē, 55. vietu 50 m distancē.

2017. gada pasaules čempionātā D. Bobrovs ieguva 50. vietu 100 m peldējumā brasā, 18. vietu 4 x 100 m brīvā stila stafetē (šajā peldējumā viņš kopā ar komandas biedriem U. Kalniņu, N. Maskaļenko un Ģ. Feldbergu laboja Latvijas rekordu – 3:24,40), 15. vietu 4 x 100 m kombinētajā stafetē, 30. vietu 200 m peldējumā brasā un 21. vietu 4 x 100 m kombinētajā stafetē [170, 171].

2017. gada Eiropas čempionātā 25 m baseinā D. Bobrovs peldējumos brasā ieguva 47. vietu 50 m distancē, 24. vietu 200 m distancē un 41. vietu 100 m distancē.

2017. gadā Latvijas čempionātā peldēšanā Rīgā sportists laboja valsts rekordu peldēšanā 100 m peldējumā brasā (1:02,34), sev piederošo rekordu 200 m peldējumā brasā (2:13,37) un kopā ar BJSS «Rīdzene»/«Ziepniekkalns» komandas biedriem Filipu Čepjolkinu, Emīlu Poni un Ģirtu Feldbergu laboja 34 gadus seno Latvijas rekordu 4 x 200 m brīvā stila stafetē (7:51,61) [171].

2018. gada Eiropas čempionātā D. Bobrovs ierindojās šādās vietās: 43. vieta 100 m peldējumā brasā; 29. vieta 200 m peldējumā brasā; 16. vieta 4 x 100 m kombinētajā stafetē; 45. vieta 50 m peldējumā brasā un 15. vieta 4 x 100 m brīvā stila stafetē [171].

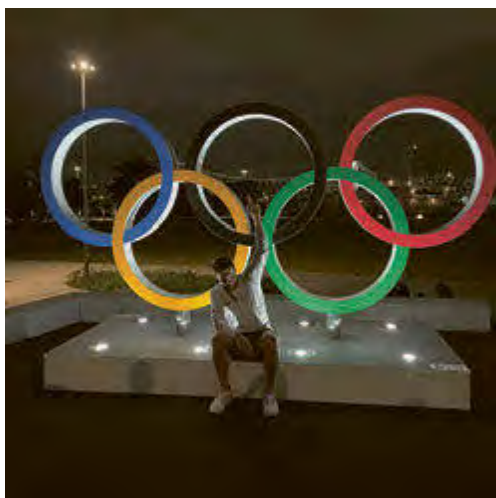
103. attēls. D. Bobrovs 200 m brasa distancē XXXII olimpiādes spēlēs Tokijā (2021).

104. attēls. D. Bobrovs treniņnometnē Rēzeknē (2020).

105. attēls. D. Bobrovs XXXII olimpiādes spēlēs Tokijā (2021).

106. attēls. D. Bobrovs XXXII olimpiādes spēlēs Tokijā (2021).

2018. gada *FINA* pasaules peldēšanas čempionātā – šādās vietās: 38. vieta 200 m kombinētajā stafetē; 19. vieta 4 x 50 m brīvā stila jauktajā stafetē; 35. vieta 200 m peldējumā brasā; 21. vieta 4 x 50 m kombinētajā stafetē [171].

2021. gada pasaules čempionātā – šādās vietās: 55. vieta 100 m peldējumā brasā; 42. vieta 200 m peldējumā brasā; 20. vieta 4 x 100 m mikstētā brīvā stila stafetē [171, 172].

2021. gada Eiropas čempionātā – šādās vietās: 57. vieta 100 m peldējumā brasā; 37. vieta 200 m peldējumā brasā; 26. vieta 4 x 100 m kombinētajā jauktajā stafetē; 52. vieta 50 m peldējumā brasā [171].

D. Bobrovs piedalījās XXXII olimpiādes spēlēs Tokijā, Japānā, kas, *Covid* pandēmijas dēļ notika no 2021. gada 23. jūlija līdz 8. augustam, un ieguva 31. vietu 200 m peldējumā brasā 40 dalībnieku konkurencē.

Piedalīties olimpiskajās spēlēs bija sportista sapnis, kā viņš atklāja intervijā *sportacentrs.com* «..Varu pateikt, ka sapnis ir piepildīts. Esmu lepns par to. Tagad domāju par nākamajām olimpiskajām spēlēm, jo ar vienām ir par maz. Varu teikt, ka šis bija mans lielākais starts dzīvē. Līdz šim tas bija 2015. gada pasaules čempionāts Kazaņā [173].»

2021. gada Eiropas čempionātā 25 m baseinā D. Bobrovs ieguva 33. vietu 100 m peldējumā brasā, 21. vietu 200 m peldējumā brasā, 32. vietu 50 m peldējumā brasā un 17. vietu 4 x 50 m kombinētajā jauktajā stafetē [171].

Paralēli profesionālajam sportam D. Bobrovs strādā par inženieri konstruktoru.

LIENE BONDARE (1996)

Kalnu slēpotāja

XXIV ziemas olimpiskās spēles Pekinā, 2022

Kalnu slēpošana

Izstājās, slaloms

Liene Bondare dzimusi 1996. gada 21. februārī Rīgā. 2015. gadā pabeidza Rīgas Valsts 2. ģimnāziju. 2018. gadā ieguva bakalaura grādu Biznesa, mākslas un tehnoloģiju augstskolā RISEBA. 2019. gadā L. Bondare iestājās RTU Inženierekonomikas un vadības fakultātē (IEVF). 2021. gadā absolvēja RTU IEVF maģistrantūru [174].

Kalnu slēpošanas sporta veidu izvēlējās, jo bērnībā vecāki aizveda pamēģināt, un šis sporta veids iepatikās ātruma, adrenalīna un neaprakstāmo sajūtu dēļ, turklāt patika trenēties svaigā gaisā un iedvesmoja panākumi. Trenējās sporta klubā «Favorīts», sporta klubā «Apex», no 2011. gada trenējās ar Latvijas izlasi, no 2022. gada – «N57», treneris – Dinārs Drošs.

2009. gadā Latvijas kausa izcīņās trešajā kārtā L. Bondare ieguva 1. vietu (jaunietes; milzu slaloms). 2010. gada Latvijas čempionātā – 2. vietu (jaunietes; supergigants), 2. vietu (jaunietes; milzu slaloms), 2. vietu (juniores; milzu slaloms), 3. vietu (elite; milzu slaloms), 2. vietu (jaunietes; slaloms), sacensību kopvērtējumā ierindojoties 2. vietā A grupā. 2010. gada Latvijas kausa izcīņā sportiste ieguva 1. vietu (jaunietes; slaloms) [175], 2011. gadā uzvarēja Latvijas jaunatnes ziemas olimpiādē [176].

Pasaules čempionātā pieaugušajiem L. Bondare pirmo reizi piedalījās 2013. gadā Šladmingā, Austrijā, milzu slalomā izcīnot 66. vietu. L. Bondare startēja arī pasaules čempionātā Biverkrīkā, ASV, 2015. gadā, milzu slalomā ieņemot 74. vietu.

2017. gada janvārī L. Bondare uzvarēja FIS (*Fédération internationale de ski*) sacensībās Somijā, pirmo reizi sasniedzot rezultātu zem 30 FIS punktiem (25,61 punkti).

Pasaules čempionātā junioriem Orē, ASV, 2017. gadā L. Bondare ieņēma 29. vietu slalomā. Tajā pat gadā viņa piedalījās pasaules čempionātā Sanktmoicā, Šveicē, kur kvalifikācijas sacensībās ieguva 7. vietu, novembrī pirmo reizi startēja pasaules kausa posmā Levi, Somijā, taču nekvalificējās finālam, un uzvarēja Baltijas kausa kopvērtējumā.

2019. gadā L. Bondare piedalījās ziemas universiādē Krasnojarskā, Krievijā, kur labāko rezultātu sasniedza kombinācijā, ieņemot 24. vietu.

L. Bondare pasaules čempionātā Kortinā d'Ampeco, Itālijā, 2021. gadā piedalījās tikai slalomā, taču nefinišēja otrajā braucienā.

2022. gadā L. Bondare piedalījās Latvijas čempionātā, Itālijā, *Pozza Di Fassa*, kur gan milzu slalomā, gan klasiskajā slalomā izcīnīja 1. vietu un ieguva Latvijas čempiones titulu [177].

108. attēls. L. Bondares RTU maģistra diploma kopija (2021).

109. attēls. L. Bondare Baltijas kausa otrajā posmā (2017).

110. attēls. L. Bondare XXIV ziemas olimpiskajās spēlēs Pekinā (2022).

2022. gada janvārī tika apstiprināts, ka L. Bondare ieguvusi tiesības piedalīties XXIV ziemas olimpiskajās spēlēs Pekinā, Ķīnā. Slaloma sacensībās L. Bondare pēc pirmā brauciena ieņēma 48. vietu. Otrajā braucienā, ņemot vērā pretinieču kļūdas, viņai bija iespēja ieņemt pat 43. vietu, taču kļūda trases vidusdaļā liedza finišēt [178, 179].

L. Bondare vairākas reizes ir kāpusi uz pjedestāla Latvijas ziemas olimpiādēs kalnu slēpošanā, bijusi uzvarētāja vairākos Baltijas kausu posmos, kā arī uzvarējusi kopvērtējumā 2017. gadā. Sportiste pārstāvējusi Latviju piecos pasaules čempionātos (2013, 2015, 2017, 2019, 2021), uz FIS sacensību goda pjedestāla kāpusi 30 reizes.

L. Bondarei patīk skriet, kā arī nodarboties ar ekstrēmiem sporta veidiem – veikbordū un veiksērfu. Jaunieti aizrauj uzņēmējdarbība, un viņas sapnis ir radīt biznesu, lai atbalstītu jaunos sportistus [177].

111. attēls. L. Bondare Latvijas čempionātā Itālijā (2022).

112. attēls. L. Bondare treniņometnē Šveicē (2021).

ARTŪRS DĀRZNIEKIS (1993)

Kamaniņu braucējs

XXIII ziemas olimpiskās spēles Phjončhanā, 2018

Kamaniņu sports

24. vieta, vieninieki

XXIV ziemas olimpiskās spēles Pekinā, 2022

Kamaniņu sports

18. vieta, vieninieki

Artūrs Dārznieks dzimis 1993. gada 20. aprīlī Jēkabpilī Anda Kāposta un Ingūnas Dārznieces ģimenē. 2010. gadā pabeidza Siguldas pilsētas vidusskolas 9. klasi, 2013. gadā – Murjāņu sporta ģimnāziju. 2015. gadā iestājās RTU Mašīnzinību, transporta un aeronautikas fakultātes (MTAF) koledžstudiju programmā «Inženiertehnikas dizains», kurā viņš studēja pēc individuālā plāna līdz 2016. gadam. 2018. gadā atskaitīts pēc paša vēlēšanās [180].

Ar kamaniņu sportu A. Dārznieks sāka nodarboties 2005. gadā. Šo sporta veidu viņš izvēlējās nejauši – vakaros ar draugiem Siguldā, staigājuši pa trases teritoriju, līdz kāds treneris viņus pamanīja un mudināja pieteikties treniņiem [181]. Savu pirmo braucienu A. Dārznieks veicis ziemas zābakos, turklāt no kombinezona kabatām izbīris to saturs, un brauciens beidzies ar kritienu [181]. Pirmā A. Dārznieka trenere bija Ingrīda Amantova. Karjeras sākumā viņš piedalījās arī divnieku ekipāžu sacensībās.

Pasaules kausa sacensībās A. Dārznieks piedalījās kopš 2011. gada. Kamaniņu sportā startēja junioru pasaules čempionātā, iegūstot: 26. vietu (2011, vieninieki); 7. vietu (2012; komandu stafete); 17. vietu (2012; vieninieki); 15. vietu (2013; vieninieki). Pasaules kausā junioriem 2011./2012. gada sezonas kopvērtējumā viņš ieguva 29. vietu vieninieka, 2012./2013. gada sezonā – 14. vietu [182].

Kamaniņu sportā junioru Eiropas čempionātā A. Dārznieks ierindojās šādās vietās: 12. vietā (2012; vieninieki); 8. vietā (2013; komandu stafete); 10. vietā (2013; vieninieki) [182].

Pirmo reizi pamatsacensībām kvalificējās 2014. gada janvārī Altenbergas trasē, Vācijā. Pirmo medaļu Pasaules kausa sacensībās izcīnīja 2015. gada 29. novembrī Īglsā, Austrijā, komandas stafetē iegūstot 2. vietu.

2015. gadā, studējot RTU MTAF, piedalījās RTU un Rīgas Stradiņa universitātes (RSU) programmas «Medicīnas inženierija un fizika» studentes Katrīnas Dimitres (tagad – Kūma) 2015. gadā aizstāvētā bakalaura darba «Kamaniņu sportistu plaukstu kustības spēka impulsa detektēšanas metode starta posmā» praktiskās daļas izstrādē Siguldas kamaniņu trasē. Darba gaitā izstrādātie cimdi ar speciāliem

114. attēls. A. Dārznieks XXIII ziemas olimpiskajās spēlēs Phjončhanā (2018).

115. attēls. A. Dārznieks kamaniņu stafetē pasaules čempionāta posmā Siguldā (2021).

sensoriem paredzēti treniņiem vasaras un rudens laikā, un A. Dārznieks ar tiem pilnveidoja starta rāvienu [183].

Eiropas čempionātā 2014. gadā A. Dārznieks ieguva 21. vietu (individuālās sacensības), 2013./2014. gada sezonas Pasaules kausa kopvērtējumā – 45. vietu (vieninieki), pasaules čempionātā 2015. gadā – 15. vietu (vieninieki), U-23 grupā – 4. vietu (vieninieki). 2014./2015. gada sezonas Pasaules kausa kopvērtējumā sportists ierindojās 28. vietā (vieninieki) [182].

2017. gada Eiropas čempionātā A. Dārznieks izcīnīja 10. vietu (vieninieki), 3. vietu (komandu stafete), 2017. gada pasaules čempionātā – 20. vietu (vieninieki). 2016./2017. gada sezonas Pasaules kausa kopvērtējumā ierindojās 20. vietā (vieninieki), 2. vietā (komandu stafete; kopā ar Elīzu Cauci, Andri un Juri Šiciem). 2017./2018. gada sezonas Pasaules kausa kopvērtējumā ieguva 22. vietu (vieninieki), 4. vietu (komandu stafete). 2018. gada 49. *FIL (Fédération Internationale de Luge de Course)* Eiropas čempionātā Siguldā izcīnīja 9. vietu (vieninieki) [183].

A. Dārznieks startēja Latvijas komandas sastāvā 2018. gada XXIII ziemas olimpiskajās spēlēs Phjončhanā, Dienvidkorejā, un ieguva 24. vietu (vieninieki). Viņa treneris bija Kaspars Dumpis.

2019. gadā 50. *FIL* Eiropas čempionātā Oberhofā, Vācijā, A. Dārznieks ieguva 12. vietu. 2019. gadā pasaules čempionātā – 21. vietu. 2018./2019. gada sezonas Pasaules kausa kopvērtējumā – 28. vietu. 2020. gadā *FIL* pasaules čempionātā Sočos, Krievijā, izcīnīja 18. vietu. 2020. gadā 51. *FIL* Eiropas čempionātā Lillehammerē, Norvēģijā, ierindojās 18. vietā. 2019./2020. gada sezonas Pasaules kausa kopvērtējumā – 23. vieta. 2020. gadā Pasaules kausa posmā Siguldā *BMW* Sprinta kausa izcīņā – 6. vieta. 2021. gadā 52. *FIL* Eiropas čempionātā Siguldā sportists ieguva 4. vietu (vieninieki) un 2. vietu (komandu stafete). 2021. gada 50. *FIL* Pasaules čempionātā Kēnigszē, Vācijā, – 23. vietā (vieninieki), Sprinta kausa izcīņā – 7. vietā un 3. vietā (komandu stafete). 2020./2021. gadā IX Pasaules kausa posmā Sanktmoricā, Šveicē, izcīnīja 4. vietu [183].

2021. gada novembrī Pasaules kausa pirmajā posmā *Yanqing* trasē, Ķīnā, A. Dārznieks ieguva 11. vietu (vieninieki). 2022. gada 7. janvārī Nāciju kausā Siguldā sportists izcīnīja 1. vietu (vieninieki). Posms Siguldā bija noslēdzošās kvalifikācijas sacensības, kurās tika noskaidroti tie kamaniņu sportisti, kuri pārstāvēs Latvijas valsts vienību Ziemas olimpiskajās spēlēs Pekinā [182]. XXIV ziemas olimpiskajās spēlēs Pekinā A. Dārznieks izcīnīja 18. vietu (vieninieki). Viņa treneri bija Kristaps Mauriņš un Daniels Fogelis.

Kamaniņu sports A. Dārzniekam ir «brīvība, ātrums, spriedze un pārslodzes virāžās. Vienīgais, ko redzi, ir ledus un savas kājas, viņš piebilst», intervijā *lsm.lv* teica A. Dārznieks [181].

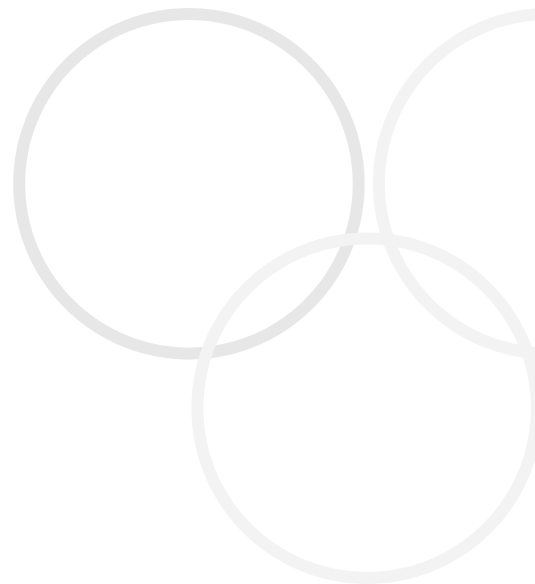
2021. gadā viņš Latvijas Sporta un pedagogijas akadēmijā ieguva kamaniņu sporta trenera kvalifikāciju.

A. Dārznieks ir precējies. Ģimenē aug meita. Viņam patīk atpūta pie dabas, braukšana ar velosipēdu, distanču slēpošana, kā arī skatīties labas filmas [183].

116. attēls. A. Dārznieks ar sievu un meitu (2019).

Kā A. Dārznieks atzina intervijā ar I. Gudro 2022. gada 28. februārī, «mācības savienot ar sportu vienmēr ir sarežģītāk nekā mācīties klātienē, bet nekas nav neiespējams. Ņemot vērā, ka esmu kamaniņu sportists un aktīvā sporta sezona ir ziema, sanāk ļoti daudz kavēt klātienes nodarbības un tad pavasarī un rudenī daudz laika pavadīt konsultācijās, cenšoties iedzīt iekavēto. Jāsaka liels paldies Industriālā dizaina katedras vadītājai Anitai Geriņai-Ancānei par pacietību un pretimnākšanu. Visu vienmēr varēja atrisināt un sarunāt. Mācībspēku kolektīvs kopumā ir ļoti profesionāls un draudzīgs, un nekad neatteica man kādu konsultāciju vai padomu. Studiju laikā, pavasarī, kad mums bija praktiskās nodarbības, bija arī dienas, kad nevēlējos tās pamest, kamēr Siguldas kamaniņu trasē vēl bija ledus un tika testēta tehnika. Nodarbības tiešām bija interesantas un iemācījos daudz jaunu lietu [183].»

117. attēls. A. Dārznieks XXIV ziemas olimpiskajās spēlēs Pekinā (2022).

118. attēls. A. Dārznieks XXIV ziemas olimpiskajās spēlēs Pekinā (2022).

INTARS DĪCMANIS (1979)

Bobslejists un uzņēmējs

XIX ziemas olimpiskās spēles Soltleiksitijā, 2002

Bobslejs

13./14. vieta, divnieki

12. vieta, četrinieki

XX ziemas olimpiskās spēles Turīnā, 2006

Bobslejs

20. vieta, divnieki

21. vieta, četrinieki

Intars Dīcmanis dzimis 1979. gada 22. septembrī Siguldā. 1998. gadā pabeidza Murjāņu sporta ģimnāziju un iestājās RTU Būvniecības fakultātē, izvēloties studiju programmu «Transportbūves». Viņa dzimtajā pilsētā 1986. gadā tika atklāta Siguldas bobsleja un kamanīņu trase, tāpēc viņa interese par bobsleju ir pašsaprotama. Sportistam bija jāapvieno studijas un sports, tāpēc studijas ielga. Pagrieziena punkts bija 1999./2000. gadā *Apollo* ziemas spēles Siguldā, kad bobslejists Ruslans Suharevs (Murjāņu sporta ģimnāzijas klasesbiedrs) uzaicināja I. Dīcmani iestumt viņa kamanas. Jaunietim tas sanāca labi, viņu pamanīja bobsleja treneris Rihards Kotāns (1956–2010) un uzaicināja uz Preiļu sporta nometni. I. Dīcmanis uz nometni devās uzvalkā, tieši no RTU eksāmeniņiem [184]. Tas bija gads, kad viņš saprata, ka vēlas ar šo sportu nodarboties profesionāli, un viņa mērķis bija piedalīties olimpiskajās spēlēs 2002. gadā.

Nācās izvēlēties starp sportu un mācībām, un priekšroka tika dota sportam. 2001. gadā I. Dīcmanis izcīnīja 9. vietu pasaules junioru čempionātā divnieku sacensībās, startējot kopā ar Jāni Miņinu [185]. 2002. gadā sekoja dalība XIX ziemas olimpiskajās spēlēs Soltleiksitijā, ASV, kur tika izcīnīta 13./14. vieta divnieku sacensībās, startējot kopā ar Gati Gūtu (3:12,68) un 12. vieta četrinieku sacensībās kopā ar G. Gūtu, Māri Rozentālu un Gunāru Bumbuli (3:09,44), atpaliekot no olimpiskajiem čempioniem vāciešiem tikai par 1,93 s [186; 74. lpp.]. Sportistu treneri bija Sandis Prūsis un Ivars Čākurs.

Bobslejists I. Dīcmanis bija bobsleja kamanu stūmējs, gadsimta un jaunās tūkstošgades sākumā viņš piedalījās vēl vairākās starptautiskās sacensībās, gūstot visai atzīstamus rezultātus – 2003. gadā bobslejists ieguva 13. vietu Eiropas čempionātā gan divnieku sacensībās kopā ar G. Gūtu, gan četrinieku sacensībās kopā ar G. Gūtu, M. Rozentālu un G. Bumbuli, kā arī izcīnīja Latvijas čempiona titulu divnieku sacensībās ar pilotu Jāni Ozolu [187]. Tajā pat gadā bobsleja sacensībās Leikpleisidā, ASV, tika sasniegta karjerā augstākā – 5. vieta divnieku sacensībās kopā

120. attēls. I. Dīcmaņa RTU bakalaura diploma kopija (2014).

121. attēls. I. Dīcmanis un G. Gūts XIX ziemas olimpiskajās spēlēs Soltleiksitijā (2002).

ar G. Gūtu [188]. Ilgstošie treniņi un sacensības traucēja mācībām, un 2005. gadā nācās rakstīt iesniegumu ar lūgumu piešķirt akadēmisko atvaļinājumu [189].

Treniņi un labie rezultāti bija iemesls tam, ka I. Dīcmanis ieguva tiesības piedalīties arī XX ziemas olimpiskajās spēlēs Turīnā, Itālijā, 2006. gadā, kur divnieku sacensībās kopā ar G. Gūtu (3:47,51) viņš ieguva 20. vietu, četrinieku sacensībās kopā ar Mihailu Arhipovu, Māri Bogdanovu un Reini Rozīti (2:49,01) – 21. vietu [190; 42., 123., 124. lpp.]. Sportistu treneris bija Jānis Skrastiņš.

2008. gadā I. Dīcmanis beidza profesionālo sportista karjeru. 2009. gadā I. Dīcmanis atkārtoti iestājas RTU, izvēloties Inženierekonomikas un vadības fakultātes vakara nodaļas studiju programmu «Uzņēmējdarbība un vadīšana». RTU diplomu ar ierakstu par iegūto sociālo zinātņu bakalaura akadēmisko grādu vadībzinātnē I. Dīcmanis saņēma 2014. gadā.

I. Dīcmanis ir precējies, ģimenē aug divi bērni. Patlaban I. Dīcmanis ir Zviedrijas uzņēmuma «Mitek Industries AB» filiāles «Mitek Baltic» vadītājs [191], Latvijas koka būvniecības klastera valdes loceklis. Brīvajā laikā viņš spēlē hokeju (spēlējis entuziastu līgā «PTA zaķi» un Neatkarīgajā amatieru hokeja līgā; NAHL), nodarbojas arī ar vieglatlētiķi.

122. attēls. G. Gūts ar stūmēju I. Dīcmani XIX ziemas olimpiskajās spēlēs Soltleiksitijā (2002).

123. attēls. No labās: G. Gūts, stūmēji – I. Dīcmanis, M. Rozentāls un G. Bumbulis XIX ziemas olimpiskajās spēlēs Soltleiksitijā (2002).

124. attēls. M. Arhipovs ar savu ekipāžu – M. Bogdanovu, I. Dīcmani un R. Rozīti XX ziemas olimpiskajās spēlēs Turīnā (2006).

ZINTIS EKMANIS (1958)

Bobslejs, treneris, inženieris un uzņēmējs

XIV ziemas olimpiskās spēles Sarajevā, 1984

Bobslejs

3. vieta, divnieki

12. vieta, četrinieki

XV ziemas olimpiskās spēles Kalgari, 1988

Bobslejs

9. vieta, divnieki

XVI ziemas olimpiskās spēles Albērvilā, 1992

Bobslejs

16. vieta, divnieki

16. vieta, četrinieki

XVII ziemas olimpiskās spēles Lillehammerē, 1994

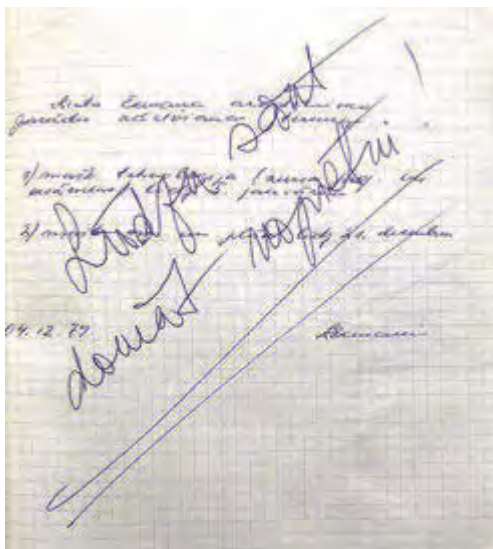
Bobslejs

10. vieta, divnieki

13. vieta, četrinieki

126. attēls. Z. Ekmaņa RPI ieskaīšu grāmatiņa (1975).

127. attēls. Z. Ekmaņa lūgums RPI Inženierekonomikas fakultātes dekānam Jurim Lūsim (1928–2006) pagarināt eksāmenu kārtšanas termiņu (1979).

Zintis Ekmanis dzimis 1958. gada 17. maijā Rīgas rajona Pabažos. Pēc Saulkrastu vidusskolas absolvēšanas 1975. gadā viņš iestājās RPI Inženierekonomikas fakultātē un tūlīt iesaistījās RPI vieglatlētikas izlases komandā.

Z. Ekmanis trenējās vieglatlētikā jau skolas laikā un turpināja to darīt studiju gados sporta biedrībā «Daugava». Pirms studijām viņš spēlēja kolhoza «Pabaži» estrādes orķestrī, dejoja tautas deju kolektīvā un dziedāja skolu koros. Pirmo studiju gadu noslēdzot, viņam bija iekrājušies akadēmiskie parādi, tāpēc bija jālūdz sesiju pagarināt, jo sacensības, treniņi, dažkārt arī veselības problēmas neļāva visus eksāmenus nokārtot laikā. Tas turpinājās arī nākamajos studiju gados, un pēc 3. kursa Z. Ekmanis tika brīdināts, ka viņam ieskaīšu un eksāmenu termiņš tiek pagarināts līdz 1978. gada 20. septembrim un, ja tie netiks nokārtoti, viņu atskaitīs no augstskolas. Zintis sesijas pagarinājumā nokārtoja visas ieskaītes un eksāmenus un turpināja studēt. 1979. gada 4. decembrī 5. kursa students Z. Ekmanis atkal lūdza atļaut kārtot pārbaudījumus ar nokavēšanos. Uz viņa paskaidrojuma ir uzraksts: «Lūdzu sākt domāt nopietni [192]!» Viņš domāja arī, taču treniņi, sacensības un treniņnometnes aizņēma daudz laika, tāpēc iekavēto vēlāk nācās apgūt individuāli. Salīdzinot ar citiem augsta līmeņa sportistiem, viņš augstskolu beidza paredzētajā laikā – piecos gados, kaut gan sesiju pagarinājumi sekoja cits pēc cita. Z. Ekmaņa vārds ierakstīts arī RPI / RTU sporta vēsturē – viņš ir, piemēram, RPI 1980. gada labāko vieglatlētu sarakstā, jo bija guvis atzīstamus rezultātus trissollēkšanā un augstlēkšanā [193]. Pēc augstskolas absolvēšanas 1980. gadā [192] viņš tika norīkots

darbā r/a «Radiotehnika», taču sekoja dienests padomju armijā, tāpēc ieplānotie darbi un sacensības bija jāatceļ.

Interese par sportu neveda, un Z. Ekmaņa lielākie panākumi sekoja jau pēc augstskolas absolvēšanas. Viņš startēja pasaules čempionātos PSRS bobsleja izlases sastāvā 1982. gadā (7. vieta četrinieku sacensībās ar Jāni Ķipuru, Aivaru Šnepstu, Vladimīru Aleksandrovu; stūmējs), 1985. gadā (3. vieta divnieku sacensībās ar Nikolaju Žirovu), 1986. gadā (11. vieta divnieku sacensībās ar Otomāru Rihteru; 15. vieta četrinieku sacensībās ar Juri Toni, Aivaru Tropu, O. Rihteru), 1990. gadā (4. vieta divnieku sacensībās ar J. Toni), 1993. gadā – Latvijas izlases sastāvā 8. vieta divnieku sacensībās ar Aldi Intleru (1965–1994) un 17. vieta četrinieku sacensībās ar A. Intleru, Borisu Artemjevu, Didzi Skušku. Viņš kļuva par divkārtēju PSRS čempionu bobslejā divnieku sacensībās ar J. Toni (1987, 1990) un Latvijas čempionu divnieku sacensībās ar A. Intleru (1992), Eiropas čempionu (1985; divnieku sacensībās ar V. Aleksandrovu) un vicečempionu (1990; divnieku sacensībās ar J. Toni). Godalgotā 3. vieta Eiropas čempionātā tika izcīnīta 1984. gadā divnieku sacensībās ar V. Aleksandrovu un pasaules čempionātā divnieku sacensībās 1985. gadā ar N. Žirovu, kā arī 3. vieta 1991. gada pasaules kausa posmā Vinterbergā, Vācijā, četrinieku sacensībās ar A. Intleru, B. Artemjevu un D. Skušku (tā bija pirmā starptautiskā uzvara Latvijai pēc neatkarības atjaunošanas), 3. vieta divnieku sacensībās ar V. Aleksandrovu 1993. gada pasaules kausa posmā Altenbergā, Vācijā [194].

Starti Eiropas čempionātos PSRS izlases sastāvā: 12. vieta četrinieku sacensībās ar Imantu Muižnieku, A. Šnepstu un V. Aleksandrovu (1982); 12. vieta divnieku sacensībās ar V. Aleksandrovu un 14. vieta četrinieku sacensībās ar V. Aleksandrovu, Rihardu Kotānu (1956–2010) un J. Skrastiņu (1983); 3. vieta divnieku sacensībās ar V. Aleksandrovu un 11. vieta četrinieku sacensībās ar J. Skrastiņu, R. Kotānu un V. Aleksandrovu (1984); 13. vieta četrinieku sacensībās (1987); 7. vieta četrinieku sacensībās ar S. Prūsi, V. Ļubovicki un J. Toni (1990). 1993. gadā Latvijas izlases sastāvā Eiropas čempionātā 5. vieta divnieku sacensībās ar A. Intleru [194]. Latvijas čempions vieglatlētikā trīssoļlēkšanā telpās (1980; 15,59 m). Sportista karjeras laikā pārstāvējis sporta biedrību «Daugava» un Armijas sporta klubu (ASK).

Bobslejists un inženieris Z. Ekmanis ir vienīgais no RPI / RTU studentiem, kas olimpiskajās spēlēs piedalījies četras reizes – 1984., 1988., 1992. un 1994. gadā.

1984. gadā XIV ziemas olimpiskajās spēlēs Sarajevā, Dienvidslāvijā, Z. Ekmanis izcīnīja olimpisko bronzas medaļu divnieku sacensībās ar V. Aleksandrovu (3:26,16), savukārt četrinieku sacensībās ar J. Skrastiņu, R. Kotānu un V. Aleksandrovu – 12. vietu (3:25,20) [195].

1988. gadā XV ziemas olimpiskajās spēlēs Kalgari, Kanādā tika iegūta 9. vieta divnieku sacensībās ar A. Tropu (3:56,92) – tobrīd RPI studentu.

1992. gadā XVI ziemas olimpiskajās spēlēs viņa vadītās ekipāžas ieguva 16. vietu gan divnieku sacensībās ar A. Intleru (4:06,33), gan četrinieku sacensībās ar A. Intleru, B. Artemjevu (bijušo RPI studentu) un O. Rihteru (3:56,72) [74; 66. lpp.]. 1994. gadā

128. attēls. Latvijas bobslejistu pirmais starts pasaules kausa posmā ar savas valsts karogu 1991. gadā Kalgari. No kreisās: komandas «Latvija-1» četrinieks – Z. Ekmanis, A. Intlers, S. Prūsis, Adris Plūksna un Latvijas izlases galvenais treneris J. Skrastiņš.

129. attēls. XIV ziemas olimpiskajās spēlēs Sarajevā. No kreisās: J. Skrastiņš, H. Švānks, Z. Ekmanis un «bronzas raķete» – kamanas, kurās tika izcīnīta pirmā olimpiskā medaļa (1984).

130. attēls. Z. Ekmanis Latvijas Olimpiskās komitejas speciālbalvas pasniegšanas svinīgajā ceremonijā (2014).

XVII ziemas olimpiskajās spēlēs Lillehammerē, Norvēģijā, divnieku sacensībās ar A. Intleru tika izcīnīta 10. vieta (3:32,83), savukārt četrinieku sacensībās ar B. Artemjevu, A. Intleru un D. Skušku – 13. vieta (3:29,81) [75; 28. lpp.].

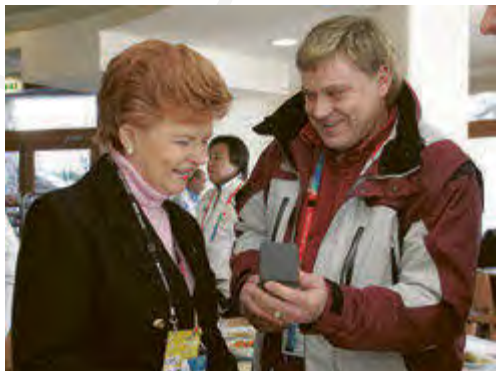
Z. Ekmanis vienmēr bija pilots. Ceturtajās Z. Ekmaņa ziemas olimpiskajās spēlēs Lillehammerē viņš bija Latvijas olimpiskās delegācijas karognesējs.

Viņa treneri bija Aleksandrs Pētersons (1926–2006), Ilmārs Lapiņš (1936–2016), Rolands Upatnieks (1932–1994) un Jānis Skrastiņš.

Z. Ekmanis trenējis bobslejistus Gati Gūtu, Otomāru Rihteru, Sandi Prūsi un citus. Viņam uzticēja valsts izlases vecāka trenera amatu. Sportists Z. Ekmanis ir šī sporta veida pionieris Latvijā un uzskata, ka bobslejs ir latviešu sporta veids [196]. 2014. gadā viņam piešķirta Latvijas Gada balva sportā kategorijā «Latvijas Olimpiskās komitejas speciālbalva».

Z. Ekmanis ir bijis Latvijas Olimpiskās komitejas (LOK) individuālais loceklis no 1992. līdz 1996. gadam, kā arī pārstāvējis šajā organizācijā Latvijas Bobsleja federāciju (1996, 2000, 2003, 2004) [197; 21. lp.] un Latvijas Bobsleja un skeletoņa federāciju (2008, 2012, 2016, 2020), no 2020. gada darbojas LOK Revīzijas komisijā. No 1994. līdz 1997. gadam bijis Latvijas bobsleja izlases treneris, bijis Latvijas Bobsleja federācijas viceprezidents (1994–2014), valdes loceklis. Kopš 2014. gada Z. Ekmanis ir Latvijas Bobsleja un skeletoņa federācijas ģenerālsēkretārs.

Z. Ekmanis ir precējies. Ģimenē ir divas meitas un četri mazbērni.

131. attēls. Latvijas Valsts prezidente (1999–2007) Vaira Viķe-Freiberga un Z. Ekmanis XX ziemas olimpiskajās spēlēs Turīnā (2006).

132. attēls. No kreisās: Z. Ekmanis, meita Elina, sieva Daina, meita Elza un znots Jānis (2014).

MIĶELIS EŽMALIS (1990)

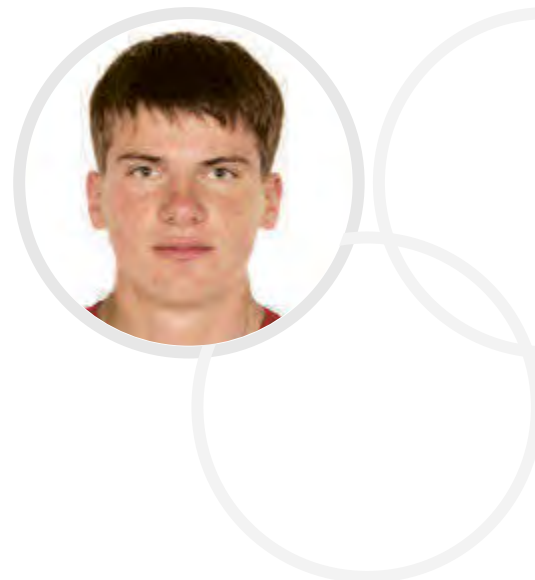
Kanoe airētājs

XXIX olimpiādes spēles Pekinā, 2008

Kanoe airēšana

14./15. vieta, C-1 500 m

20./21. vieta, C-1 1000 m

Miķelis Ežmalis dzimis 1990. gada 12. augustā Limbažos. Mācījās Murjāņu sporta ģimnāzijā, Rīgas 3. ģimnāzijā, 2010. gadā pabeidza Rīgas vakara ģimnāziju [198]. 2010. gadā M. Ežmalis iestājās RTU Datorzinātnes un informācijas tehnoloģijas fakultātē, kur studēja informācijas tehnoloģiju. 2011. gadā jaunietis pēc paša vēlēšanās no augstskolas izstājās. Tajā pat gadā viņš atkārtoti iestājās RTU – šoreiz Inženierekonomikas un vadības fakultātē (IEVF), izvēloties studēt muitas un nodokļu administrēšanu. Studijas viņam patika un bija vēlme tās pabeigt. M. Ežmalim plānotā dalība Olimpiādes spēlēs Londonā 2012. gadā izpalika.

Latvijas Olimpiskās vienība (LOV) lūdza RTU IEVF Starptautisko ekonomisko sakaru un muitas institūta (SESMI) direktoru Aivaru Vilni Krastiņu atļaut M. Ežmalim studēt pēc individuāla grafika saistībā ar Eiropas Olimpiskajām spēlēm 2015. gadā. M. Ežmalis no studijām tika atskaitīts 2018. gadā.

Sportam M. Ežmalis pievērsās jau agrā bērnībā. Vispirms viņš vēlējās kļūt par basketbolistu un trenējās Rīdzenes Bērnu un jaunatnes sporta skolā, taču auguma parametru dēļ šis sporta veids jaunietim nebija īsti piemērots. Sporta skolā bija arī airēšanas sekcija, un ziemā treniņi notika baseinā. M. Ežmalim, jau aizejot pirmo reizi uz treniņu kanoe airēšanā, tas iepatikās. Sekoja daudzi treniņi Daugavā pie Lucavsālas.

Pirms dalības XXIX olimpiādes spēlēs Pekinā, Ķīnā, 2008. gadā sportists piedalījies vairākos Eiropas un pasaules junioru čempionātos. Eiropas junioru čempionātā iegūtas šādas vietas: 6. vieta (C-2, 1000 m) un 6. vieta (C-2, 500 m) 2006. gadā, 4. vieta (C-1, 500 m) un 5. vieta (C-1 1000 m) 2007. gadā, kā arī 3. vieta (C-1, 500 m) un 4. vieta (C-1, 1000 m) 2008. gadā. Pasaules junioru čempionātos iegūta 4. vieta (C-1, 500 m) un 7. vieta (C-1, 1000 m) 2007. gadā. 2008. gadā Eiropas čempionātā jaunietis izcīnīja 9. vietu (C-1, 500 m).

Dodoties uz XXIX olimpiādes spēlēm, M. Ežmalim bija tikai 17 gadu, un viņš bija jaunākais sportists Latvijas delegācijā. Viņa sapnis, dodoties uz šīm spēlēm, bija redzēt slaveno aktieri Džekiju Čanu (*Jackie Chan*) [199]. M. Ežmalis startēja 500 m un 1000 m kanoe distancēs. 500 m distancē viņš izcīnīja dalītu 14./15. vietu, 1000 m distancē ierindojās dalītā 20./21. vietā. Viņa treneri bija Aigars Aglenieks un Aleksandrs Timoškevičs.

134. attēls. LOV lūgums RTU IEVF SESMI direktoram A. V. Krastiņam atļaut M. Ežmalim studēt pēc individuāla studiju grafika (2015).

2009. gada pasaules čempionātā M. Ežmalis izcīnīja 14. vietu 500 m un 23. vietu 1000 m kanoe vieninieku distancē, 2010. gada pasaules čempionātā – 16. vietu (C-1, 200 m) un 25. vietu (C-1, 1000 m). Piedalījies arī 2010. gada Eiropas čempionātā, kurā izcīnīja 13. vietu 1000 m un 15. vietu 200 m kanoe vieninieku distancē. Sacensībās piedalījās arī 2015. gadā.

M. Ežmalim bija savdabīgs ģērbšanās stils – kāpjot laivā, viņam kājās bija vilnas zeķes, turklāt – katra zeķe no sava pāra. Zeķes no dažādiem pāriem sportists sāka vilkt mānīcības dēļ, pirms kādām sekmīgām sacensībām neatrodot otru pāra zeķi [200].

2006. gadā M. Ežmalis un vēl divi vieglatlēti ieguva gadskārtējo Austrālijas Latviešu sporta pārvaldes (ALSP) balvu, ko pasniedz kopš 1995. gada. Balvu saņēma arī viņa treneris A. Aglenieks [201].

135. attēls. M. Ežmalis XXIX olimpiādes spēlēs Pekinā (2008).

AĻONA FOKINA (DZ. RIBAKOVA; 1991)

Peldētāja un trenere

XXXI olimpiādes spēles Riodežaneiro, 2016

Peldēšana

27. vieta, priekšsacīkstes, 200 m brass

Aļona Fokina (dzim. Ribakova) dzimusi 1991. gada 7. februārī Alekseja un Allas Ribakovu ģimenē Rīgā. Tēvs nāk no Igaunijas, māte – no Latvijas, abi vecāki ir sporta meistari jūras daudzciņā. Arī Aļonas jaunāka māsa ir peldētāja. Ar sportu A. Fokina sāka nodarboties jau 1. klasē, mācoties Igaunijā un piedaloties peldēšanas nodarbībās. Pirmais treneris Igaunijā bija tēva draugs peldēšanas treneris Andrejs Divisenko. Pēc pārcelšanās uz Latviju A. Fokina mācības 2. klasē (vienā gadā pabeidzot divas klases) sāka 72. vidusskolā, kur peldētāpmācība ir obligāta visiem bērniem un ir iespēja pieteikties arī peldēšanas treniņiem [202].

Par A. Fokinas pirmo un arī vienīgo treneri Latvijā kļuva Germans Jakobovskis. Viņa mērķtiecīgi sāka trenēties 14 gadu vecumā pēc dalības Eiropas jaunatnes Olimpiskajā festivālā, kur piedalījās pusfinālā peldējumā. Peldēšanas pirmsākumos treniņš izskatījās šādi: skrējieni līdz Zaķusalai, peldējums turp un atpakaļ pāri Daugavai, skrējieni atpakaļ līdz skolai. Ierastais treniņu grafiks pēc mācībām skolā bija «sausais» treniņš (sporta zālē) un treniņš baseinā. Intensīvās sagatavošanās periodos bija vēl papildu treniņš pirms skolas. Fiziskās sagatavotības treniņi notika arī brīvdienās [203].

2009. gadā A. Fokina absolvēja Rīgas 72. vidusskolu un iestājās RTU Inženierekonomikas un vadības (IEVF) fakultātē, izvēloties studiju programmu «Starptautisko ekonomisko sakaru organizēšana un vadīšana». To absolvējot, 2013. gadā viņa ieguva bakalaura grādu.

Tajā pašā gadā A. Fokina turpināja studijas maģistrantūras studiju programmā «Uzņēmējdarbība un vadīšana» un 2015. gadā ieguva maģistra grādu.

A. Fokinas pirmais rekords bija 18 gadu vecumā 400 m kompleksajā peldējumā, startējot 25 m baseinā.

A. Fokina vairākas reizes uzvarējusi Latvijas čempionātā, vairākas uzvaras izcīnījusi arī Baltijas čempionātos. Viņa ir piedalījies vairākos Eiropas un pasaules čempionātos, kā arī pasaules universiādēs. A. Fokinai joprojām pieder arī vairāki Latvijas rekordi, to skaitā 100 m un 200 m brasā, startējot 25 m baseinā (1:10,83 un 2:26,43), un 200 m brasā, startējot 50 m baseinā (2:30,82), viņa savulaik bija labākā valstī arī 100 m, 200 m, 400 m kompleksajā peldējumā un 200 m, 400 m, 800 m un 1500 m brīvajā stilā.

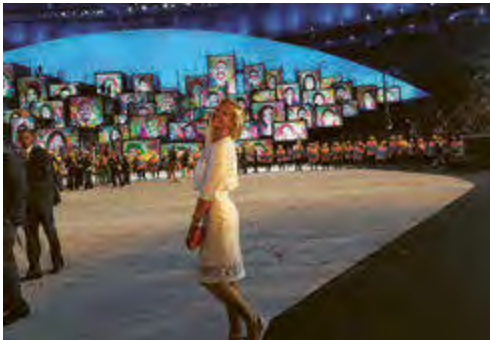
137. attēls. A. Fokinas (tolaik – Ribakovas) RTU maģistra diploma kopija (2015).

138. attēls. A. Fokina (tolaik – Ribakova) maģistru izlaidumā (2015).

139. attēls. A. Fokina (tolaik – Ribakova) treniņā (2012).

140. attēls. A. Fokina (tolaik – Ribakova) Riodežaneiro (2016).

141. attēls. A. Fokina (tolaik – Ribakova) Riodežaneiro. (2016).

Sportiste bija izpildījusi 2012. gada olimpiādes spēļu normatīvu, taču netika iekļauta Latvijas delegācijas sastāvā, kas devās uz XXX olimpiādes spēlēm Londonā, Apvienotajā Karalistē. A. Fokina kvalificējās startam 2016. gada olimpiādes spēlēs. Savienot sportu ar studijām un darbu nav viegli. Lai būtu labā sportiskā limenī, nepieciešami trīs treniņi dienā: divi ūdenī un viens – zālē. Starp tiem nepieciešama atpūta, bet sportisti spiesti strādāt algotu darbu. Arī A. Fokinai šādas iespējas – tikai treniņos – ārpus nometnēm nav bijis. Pirms 2016. gada olimpiādes spēlēm olimpiete vienlaikus studēja maģistrantūrā un strādāja nepilnas slodzes darbu. Olimpiādes spēlēs Riodežaneiro, Brazīlijā, A. Fokina ieguva 27. vietu priekšsacīkstēs 200 m brasā (2:30.82) un vienlaikus par 0,7 sekundēm laboja savu rekordu 200 m brasā [204, 205].

Latvijas čempionātā peldēšanā 25 m baseinā sievietēm par uzvaru peldējumā 200 m brasā A. Fokinai tika piešķirts Latvijas peldētājas – pirmās PSRS sporta meistarē Lilijas Pētersones (1923–1998) – ceļojošais kauss. Līdz 2016. gadam A. Fokina šo ceļojošo kausu bija ieguvusi septiņas reizes, un šis sasniegums bija vienāds ar Latvijas peldētājas olimpistes (1996, 2000) Margaritas Kalmikovas sasniegumu. A. Fokina jau bija izlēmusi beigt sporta karjeru, taču 2017. gadā viņa atgriezās sacensībās, lai iegūtu šo ceļojošo kausu astoto reizi. Un Aļonai tas izdevās [206].

Pēc Olimpiādes spēlēm Riodežaneiro sportiste gandrīz divus mēnešus netrenējās. A. Fokina rudenī pamazām atsāka treniņus reizi nedēļā, sestdienās. Viņai pietrūka ne tikai peldēšanas, bet arī baseina smaržas un gaisotnes, kas ļauj justies – esmu atkal savās mājās [206].

Pēc karjeras beigšanas kādu laiku viņa strādāja par treneres asistenti sinhronajā peldēšanā.

2017. gadā A. Fokina piedalījās Latvijas ziemas čempionātā peldēšanā Jelgavā, 2019. gadā – ziemas peldēšanas sacensībās stafetes peldējumā.

No 2013. līdz 2015. gadam viņa strādāja nepilnas slodzes darbu uzņēmumā «Belam-Rīga». No 2016. līdz 2021. gadam – pilnas slodzes darbu apsardzes uzņēmumā «Global Intellectual Security».

A. Fokina pārsvarā trenējas Rīgas 72. vidusskolas baseinā klubā «Delfins», ik pa laikam – arī Ķīpsalas peldbaseinā un Rimi Olimpiskajā centrā.

Intervijā *Sportland Magazine* 2017. gadā A. Fokina teica, ka «Maģistrantūrā bija laiks, kad no mājas izgāju plkst. 6 no rīta un atgriezos tikai ap plkst. 23.30, turklāt man nebija mašīnas – visu dienu ceļoju no treniņiem līdz darbam un universitātei ar milzīgu mugursomu. Bet, ja cilvēks grib, tad visu var paspēt. Skolas laikā bija viegli, jo gan mācības, gan baseins bija vienā ēkā [206].»

Brīva laika A. Fokinai gandrīz nebija, tomēr brīvdienas viņai patika pavadīt kopā ar draugiem – viņa ir ļoti sociāla.

Patlaban sportiste ir bērna kopšanas atvaļinājumā – 2021. gadā 26. martā pasaulē nāca viņas meita.

ARTŪRS GARONSKIS (1957)

Airētājs, inženieris un pedagogs

XXII olimpiādes spēles Maskavā, 1980

Airēšana

2. vieta, četrinieki ar stūrmani (M4+)

Artūrs Garonskis dzimis 1957. gada 25. maijā Rīgā. 1975. gadā beidza Leona Paegles Rīgas 1. vidusskolu.

No 1974. gada A. Garonskis bija PSRS jaunatnes izlases dalībnieks, 1975. gada augusta sākumā piedalījās jaunatnes (U-18) pasaules meistarsacīkstēs Monreālā, Kanādā, kur kļuva par čempionu (divnieki ar stūrmani) kopā ar Guntaru Miķelsonu un stūrmani Romualdu Rukutu. Tajā pašā gadā A. Garonskis iestājās RPI, taču iestāšanāsamēģinājums sacensību dēļ kārtoja vēlāk nekā citi reflektanti (pēc 15. augusta) un 1975./1976. mācību gadā sāka studijas Automātikas un skaitļošanas tehnikas fakultātē. Ņemot vērā augstos sasniegumus sportā, no 1975. gada rudens bija iecelts LPSR Sporta komitejas sporta instruktora amatā, kurā strādāja līdz 1982. gada rudenim.

1976. gadā A. Garonskis pievienojās Rolanda Sproģa (1936–2001) trenētajam airētāju astoņniekam. Sākās ļoti nopietni treniņi, gatavojoties 1976. gada sezonai, un studijas nonāca otrajā plānā. Veiksmīgie starti 1976. gada sezonā rezultējās ar iekļaušanu PSRS izlases kandidātu vidū XXII olimpiādes spēlēm Maskavā, PSRS, 1980. gadā, tāpēc studijas uz laiku nācās pārtraukt.

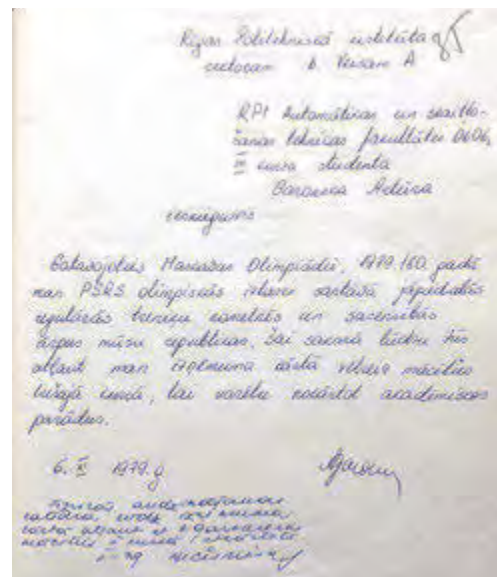
1977. gadā A. Garonskis ieguva 2. vietu PSRS čempionātā un 4. vietu pasaules čempionātā (četrinieki ar stūrmani), startējot kopā ar Žoržu Tikmeru, Dzintaru Krišjāni (1958–2014), Andri Stīģi un RPI studentu Juri Bērziņu (1954–2004).

RPI un fakultātes administrācija, Fiziskās audzināšanas un sporta katedra atbalstīja studenta A. Garonska centienus studēt, neraugoties uz daudzajām sacensībām un ilgo prombūtni un izņēmuma kārtā atļāva viņam 1979./1980. mācību gadā atkārtoti mācīties 3. kursā [207]. Bija jāgatavojas XXII olimpiādes spēlēm 1980. gadā, tāpēc laika nopietni mācīties nebija. 1979. gadā A. Garonskis startēja četrniekā ar stūrmani (visi airētāji pārstāvēja Rīgas «Dinamo» klubu: Ž. Tikmers, Dimants Krišjānis, Dz. Krišjānis, A. Garonskis, stūrmanis J. Bērziņš), izcīnot 1. vietu PSRS Tautu spartakiādē un 1. vietu Lucernas regatē, savukārt pasaules čempionātā – 2. vietu. Tajā pat gadā A. Garonskis kļuva par PSRS čempionu.

Noslēdzošā atlase dalībai XXII olimpiādes spēlēm Maskavā, PSRS, notika 1980. gada maijā PSRS čempionātā. A. Garonskis olimpiādes spēlēs izcīnīja 2. vietu četrniekā ar stūrmani (Ž. Tikmers, A. Garonskis, Dz. Krišjānis, D. Krišjānis, stūrmanis J. Bērziņš). Treneris bija R. Sproģis.

143. attēls. A. Garonska RPI studenta apliecība (1982).

144. attēls. A. Garonska iesniegums RPI rektoram Aleksandram Veisam (1918–1985) atļaut atkārtoti studēt 3. kursā (1979).

1980. gada rudenī A. Garonski iesauca armijā, viņš dienēja PSRS Robežsardzes spēkos, kur apguva jaunkareivja kursu un turpināja piedalīties PSRS airēšanas izlases treniņos. 1982. gada ziemā A. Garonskis turpināja treniņus PSRS izlases nometnē ar komandas biedriem, taču vēl pirms galvenajiem sezonas startiem veselības problēmu dēļ profesionālā sportista karjeru nācās izbeigt, kā arī pamest sporta instruktora darbu. A. Garonskis sāka strādāt Valsts autoinspekcijas patruļdienesta inspektora amatā un atkal varēja domāt par studijām. Viņš iestājās RPI Rīgas Vispārtehniskajā neklātienes fakultātē. Pēc 3. kursa neklātienes un vakara nodaļu studentus ieskaitīja fakultātēs [25; 563. lpp.], un A. Garonskis turpināja studijas Elektroenerģētikas vakara-neklātienes fakultātē. 1988. gada jūnijā A. Garonskis saņēma RPI diplomu, un viņam tika piešķirta inženiera elektriķa kvalifikācija. A. Garonsku RPI ieskaitīja grāmatīņā liecina, ka viņa sekmes vairumā eksāmenu un ieskaitīju piecu ballu sistēmā tika novērtētas ar atzīmi «labi» (4) un «teicami» (5).

A. Garonskis piedalījās pirmā tā laika sporta kluba (airēšanas klubs «Rīgas Dinamo») dibināšanā un vadišanā. No 1989. līdz 1992. gadam strādāja sporta biedrībā «Dinamo» sporta inspektora amatā. No 1993. gada sāka strādāt Latvijas Policijas akadēmijā (LPA), docējot studiju kursus, kas saistīti ar ceļu satiksmes drošību. Turpat A. Garonskis sāka studijas maģistrantūrā un 2000. gadā ieguva akadēmiskā maģistra grādu tiesību zinātnē. LPA A. Garonskis tika ievēlēts par docentu, bija Policijas tiesību un speciālās taktikas katedras vadītājs, kā arī LPA mācību prorektors. 2009. gadā Latvijas Republikas Iekšlietu ministrija pieņēma lēmumu par LPA likvidēšanu, un A. Garonskis devās izdienas pensijā. Vēl aptuveni gadu viņš turpināja darbu ar studentiem, kuri no LPA bija pārcelti uz Latvijas Universitāti [208].

Pēdējos 10 gados A. Garonskis pievēršas tām dzīves jomām, kurām lielās sporta slodzes dēļ agrāk neatlika laika: nodarbojas ar labdarību, piedalās Latvijas Olimpiskās komitejas pasākumos, daudz ceļo pa Eiropu un pievēršas veselīga dzīvesveida jautājumiem.

A. Garonskim ir dēls Rolands un divi mazdēli Gusts un Matīss.

145. attēls. Sudraba medaļas ieguvēji akadēmiskajā airēšanā (četrinieki ar stūrmani) XXII olimpiādes spēlēs Maskavā (1980). No kreisās: A. Garonskis, D. Krišjānis, J. Bērziņš, Ž. Tikmers un Dz. Krišjānis.

146. attēls. A. Garonskis Latvijas simtgades pasākumā (2018).

EDGARS GRUZĪTIS (1912–1950)

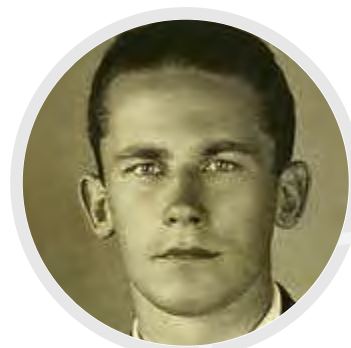
Slēpotājs un dzejnieks

IV ziemas olimpiskās spēles Garmišā-Partenkirhenē, 1936

Slēpošana

13. vieta, 4 x 10 km stafete, distanču slēpošana

42. vieta, ziemeļu divcīņa

Edgars Gruzītis dzimis 1912. gada 14. martā Kišiņevā Besarābijas guberņā Krievijā (tagad – Moldāvijā) Roberta Alfrēda Gruzīša (1881–1972) un Edas Gruzītes (dz. Avotiņa; 1883–1928) ģimenē, kristīts 1917. gadā Kišiņevas evaņģēliski luteriskajā draudzē [209; 3. lp.]. Ģimenē bija arī jaunākā māsa Mirdza Gruzīte (1918–1998). 1929. gadā E. Gruzītis absolvēja V. Olava komercskolu un iestājās Latvijas Universitātes (LU) Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes Tautsaimniecības nodaļā [209; 1. lp.]. Viņš studēja ar pārtraukumiem līdz 1941. gadam [209].

E. Gruzītis nodarbojās ar sportu un pārstāvēja savas *Alma mater* sporta biedrību «Universitātes sports». 1931. gadā viņš laboja Latvijas rekordu 5 + 10 + 15 km stafetē Latvijas meistarsacīkstēs, slēpojot piecus kilometrus. Starptautiskajās slēpošanas sacensībās Rīgas hipodromā E. Gruzītis pieveica Somijas studentus Eino Pūko (*Eino Puukko*; ?–?) un Vaino Saresu (*Vaino Sares*; ?–?) 10 km slēpojumā, uzrādot labāko rezultātu. Abi minētie somi ir arī trenējuši Latvijas slēpotājus pirms 1936. gada IV ziemas olimpiskajām spēlēm [210]. E. Gruzītis vairākkārt uzvarēja dažādās slēpošanas distancēs, kā arī uzrādīja labus rezultātus stafetes skrējienos. Piemēram, 1931. gadā viņš uzstādīja Latvijas rekordus 4 x 1500 m stafetes skrējienā – 27. septembrī (17:49,7) un 4. oktobrī (17:46,6) [211].

E. Gruzītis bija viens no entuziastiem tramplīna būvei Šmerlī 1932. gadā [210]. Tramplīna būve ziemā nebija viegla – ar lāpstām un stangām bija jārok un jālauž sasalusī zeme. E. Gruzīša tēvs – Dreiliņu mežzinis – deva pajūgu baļku vilkšanai, lai būvniecība veiktos ātrāk un vieglāk.

1934. gadā E. Gruzīti iesauca karadienestā, kurā viņš dienēja līdz 1935. gada 15. aprīlim. Viņš bija 6. Rīgas kājnieku pulka virsnieka vietnieks [209; 9. lp.]. Students E. Gruzītis bija pirmais Latvijas meistars ziemēļu divcīņā – viņš uzvarēja 1935. un 1936. gadā. Sportists piedalījās 1936. gada IV ziemas olimpiskajās spēlēs Garmišā-Partenkirhenē, Vācijā, un bija vienīgais no Latvijas, kurš startēja tramplīnlēkšanā. E. Gruzītis izlozēja pirmo starta numuru, un, ņemot vērā to, ka uz sacensībām bija ieradies Vācijas kanclers, valdības un valsts galva Ādolfs Hitlers (*Adolf Hitler*; 1889–1945) un viņam, iespējams, bija nepieciešams speciāli ierādīt vietu, E. Gruzītim starts bija ilgi jāgaida un jāsalst. Vēlāk viņš stāstīja, ka esot bažījies, ka tik neapgāztos un nenodarītu latviešiem lielu kaunu. Gaidot viņš pat

148. attēls. E. Gruzīša lūgums LU rektoram Augustam Tentelim (1876–1942) uzņemt viņu augstskolā (1929).

Tēvreizi noskaitījis [212, 213]. E. Gruzītis startēja ar ielas zābakiem, jo slēpošanas apavus viņam pa ceļam uz olimpiskajām spēlēm nozaga [3; 74. lpp.]. Olimpiskajās spēlēs E. Gruzītis startēja arī 4 x 10 km stafetē, slēpojot kopā ar Herbertu Dāboliņu (1908–?), Paulu Kaņepu (1911–2006) un Albertu Riekstiņu (1907–2004), izcīnot 13. vietu.

E. Gruzītis bija daudzpusīga personība – viņš ne tikai sportoja, bet arī dziedāja LU kori, spēlēja klavieres, darbojās skautu organizācijā un darbojās akadēmiskajā studentu organizācijā konkordijā «Valdemārija» [211]. Viņš rakstīja arī dzejoļus, ar pseidonīmu Edgars Slēpīte publicējās žurnālos, rakstījis arī vairākas slejas Latvijas laikrakstiem, bija žurnāla «Ugunskrusts» redaktors. 1940. gadā iznāca viņa dzejoļu krājums «Greizie rati».

1937. gada 7. augustā salaulājies ar Vilmu Celmiņu (1907–1950) [214]. Ģimenē bija meita Helga [2015].

1950. gadā miris Tukumā, apglabāts Rīgas 1. meža kapos, Gruzīšu dzimtas atdusas vietā.

149. attēls. A. Gruzīša LU lekciju grāmatīna (1929).

150. attēls. E. Gruzīša dzejoļu krājuma vāks un pirmais dzejolis (1940).

HARALDS HĀNE (1892–1940)

Vieglatlēts un ķīmiķis

V olimpiādes spēles Stokholmā, 1912

Vieglatlētika

5. vieta, 200 m priekšskrējienis

Haralds Hāne (*Harald Hahne*, arī Haralds Ādolfs Hāne (*Harald Adolf Hahne*)) dzimis 1892. gada 20. jūnijā Jelgavā. 1911. gadā pēc Jelgavas reālskolas beigšanas sācis studijas RPI Ķīmijas nodaļā [216].

Pāris gadus viņš studēja RPI vienlaikus ar vārdabrali Haraldu Blauu (1885–1944). Pēc viena gada studijām abi piedalījās Olimpiādes spēlēs Stokholmā, Zviedrijā. 1912. gada V olimpiādes spēlēs 200 m priekšskrējienā viņš ieguva 5. vietu [3; 92. lpp.]. Sprinteris pārstāvēja sporta biedrību «Union». Pirmā pasaules kara laikā RPI tika evakuēts uz Maskavu un darbojās tur līdz 1918. gadam, H. Hāne turpināja studijas evakuētajā RPI un absolvēja to 1918. gadā. Studiju gados viņš iesaistījās RPI Sporta pulciņā (bija bibliotekārs) un RPI Studentu muzikālajā biedrībā – 1912./1913. mācību gadā bija vicepriekšsēdētājs un vadīja balalaiku orķestri [217]. Zināms, ka pēc RPI absolvēšanas viņš strādāja Maskavā (1918–1920) – Krievijas Tautsaimniecības Augstākās padomes valsts rūpnīcu galvenās ķīmiskās rūpniecības Galvenās pārvaldes Centrālajā ķīmijas laboratorijā (*Центральная химическая лаборатория главного правления государственных заводов основной химической промышленности при Высшем Совете Народного Хозяйства*).

Atgriezoties Latvijā, strādāja Aleksandra Gustava Rūtenberga (*Alexander Gustav Ruhtenberg*; 1826–1905) tabakas fabrikā Rīgā [218]. Rūtenberga dzimta arī nodarbojās ar sportu. Piemēram, uzņēmuma vadītāja A. G. Rūtenberga dēls Gustavs Rūtenbergs (*Gustav Ruhtenberg*; 1858–1914), RP Lauksaimniecības nodaļas absolvents (1883), darbojās Rīgas Vingrošanas biedrībā [19; 42. lpp.]. H. Hāne bija specializējies raudzēšanas nozarē. 1934. gada novembrī viņš uz 15 gadiem ieguva patentu etiķskābes koncentrēšanai [219]. 20. gadsimta 30. gados viņš vairākkārt devās uz Vāciju papildināt profesionālās zināšanas. Nepilnīgās dokumentārās liecības par H. Hāni liek domāt, ka Vācijā viņš 20. gados vai 30. gadu sākumā ir ieguvis arī doktora grādu. 1936. gadā viņš samaksāja 400 reihsmarkas, lai no 13. līdz 16. augustam apmeklētu XI olimpiādes spēles Berlīnē, Vācijā [220].

H. Hānes ģimenē 1924. gadā piedzima dēls Heinrihs Viktors Hāne (*Heinrich Victor Hahne*; 1924–1991), taču 1936. gadā laulība tika šķirta. Talantīgais ķīmiķis, kas mūža nogalē strādāja minerālūdeņu iestādē «Arnala dēli», Rīgā, 1940. gada 18. decembrī devās mūžībā [221, 222]. Zināms, ka H. Hānes dēls 20. gadsimta otrajā pusē dzīvoja ASV un Hānes dzimtu turpina viņa bērns.

152. attēls. H. Hānes RPI diploma kopija (1918).

153. attēls. H. Hānes izgudrojuma «Paņēmiens etiķskābes koncentrēšanai» izsniegtā patenta apliecība Nr. 1978 (1934).

ALFRĒDS HERMANOVSKIS (1915–1981)

Basketbolists, futbolists, volejbolists un bendija spēlētājs

XI olimpiādes spēles Berlīnē, 1936

Basketbols

15./18. vieta

Alfrēds (arī Alfreds) Hermanovskis dzimis 1915. gada 30. novembrī Harkovā, Krievijā (tagad – Ukraina).

1933. gadā viņš absolvēja Rīgas pilsētas 4. ģimnāziju un iestājās Latvijas Universitātes (LU) Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes Tautsaimniecības nodaļā, 1934. gadā pārgāja uz Inženierzinātņu fakultāti un studēja līdz 1944. gadam, tomēr studijas nepabeidza [223]. A. Hermanovskis bija LU studentu korporācijas «*Fraternitas Metropolitana*» filistrs [224].

Vislielākos panākumus A. Hermanovskis guva basketbolā, kurā viņu iedalīja valstsvienībā septiņas reizes, ieskaitot 1936. gada XI olimpiādes spēles Berlīnē un 3. Eiropas meistarsacīkstēs Kauņā, Lietuvā, kur Latvijas komanda ierindojās otrajā vietā.

A. Hermanovskis tika iekļauts Latvijas delegācijas sastāvā XI olimpiādes spēlēs Berlīnē, Vācijā, 1936. gada vasarā [224], viņš bija rezerves spēlētājs un laukumā neizgāja (komandas sastāvu skatīt 98 lpp.). Vērojot olimpiskās spēles, A. Hermanovskis uzrakstīja aprakstu par tajās pieredzēto un olimpisko spēļu vēsturi un iesniedza to LU studentu korporācijai «*Fraternitas Metropolitana*» kā referātu uzņemšanai šajā organizācijā [224].

Viņš bija Latvijas studentu volejbola vienības sastāvā 1939. gadā Monako, kur kopā ar Kārli Šleiceru (1908–1988), Voldemāru Elmūtu (1910–1966), Uldi Ģērmani (1915–1997), Arvīdu Mārtiņu Pētersonu (1913–1985) un Induli Laukēvicu (1919–1941) izcīnīja pasaules meistara nosaukumu [225].

A. Hermanovskis spēlēja arī futbolu, pārstāvēt savu *Alma mater*. Rokasbumbā [225] viņš 1939. gadā kļuva par Latvijas mestaru, spēlējot 5. Rīgas aizsargu pulka sporta kluba vienībā. A. Hermanovskis spēlēja arī galda tenisu, tenisu, bendiju, hokeju un slēpoja. Ilgus gadus viņš pārstāvēja biedrību «Latvju jaunatne», pēc tās slēgšanas 1939. gadā spēlēja «Universitātes sports» komandā.

Pēc Otrā pasaules kara A. Hermanovskis nonāca bēgļu nometnē Libekā, Vācijā, angļu okupācijas zonā. Tur tolaik bija latviešu sporta «citadele», kur sportists basketbolā un volejbolā komandas «Rīga» sastāvā guva izcilas sekmes, piedaloties arī latviešu izlasē baltiešu sporta svētkos 1947. gadā Augsburgā. Viņš spēlēja arī Valdemāra Baumaņa (1905–1992) vadītajā «*All Stars de Riga*» basketbola vienībā, kas turnejā Francijā 10 spēlēs nepiedzīvoja nevienu zaudējumu [226]. Tajā kopā

155. attēls. A. Hermanovska iesniegums LU rektoram Jūlijam Auškāpam (1884–1942) uzņemt viņu augstskolā (1933).

ar A. Hermanovski spēlēja Kārlis Ārens (1917–1997), Arvīds Pēteris Berkolds (1921–2010), Laimonis Bērziņš (?–?), Andrejs Bičevskis (1922–?), Filips Hartmanis (1924–2009), Alfons Justs (1912–1991), Alfrēds Miežitis (1922–1996), Imants Štāls (?–1949) un Jānis Zebeliņš (?–?). Lībekā A. Hermanovskis strādāja arī Latviešu sporta un fiziskās audzināšanas padomes (LSFAP) sekretariātā [227].

No Vācijas A. Hermanovskis devās uz Austrāliju. Pirmos trimdas gadus viņš dzīvoja Pērtā, kur turpināja nodarboties ar sportu. Turpmākos dzīves gadus A. Hermanovskis pavadīja Melburnā un 20. gadsimta 50. gados aktīvi darbojās sporta kopas «Rīga» sporta laukumā un strādāja administratīvajā darbā. Par panākumiem sportā latviešu trimdas sporta vadība A. Hermanovski 1946. gadā apbalvoja ar trimdas latviešu sporta lielo nozīmi [225].

Publicējis vairākus rakstus par volejbola un rokasbumbas spēli dažādos laikrakstos. 1942. gadā A. Hermanovskis apprecējās ar volejbolisti un fiziskās audzināšanas instruktori Ainu Krūzi (?–?) [228], 1947. gadā Lībekā apprecējās otrreiz – ar Antu Slazdu (?–?) [229].

A. Hermanovskim bija dēls Goars Kristaps Hermanovskis, kurš Austrālijā bija sekmīgs autorallists [230], kā arī spēlēja futbolu.

A. Hermanovskis miris 1981. gada 1. oktobrī Melburnā, Austrālijā.

156. attēls. Latvijas basketbola valstsvienības spēlētāji Maksis Kazāks (1912–1983) un A. Hermanovskis XI olimpiādes spēļu laikā Berlīnē (1936).

157. attēls. Latvijas valstsvienība – III Eiropas basketbola meistarsacīkšu 2. vietas ieguvēja – ar izcīnīto balvu Kauņā (1939). No kreisās pirmajā rindā: Vitolds Kārklīņš (1921–2005), M. Kazāks, K. Ārens, Aleksandrs Vanags (1919–1986), A. Hermanovskis, Voldemārs Šmits (1918–1975); otrajā rindā: Latvijas Basketbola savienības pārstāvis Alfrēds Auziņš (1910–1997), Jānis Graudiņš (1913–1990), Alfrēds Krauklis (1911–1991), treneris V. Baumanis, Visvaldis Melderis (1915–1944), A. Justs, Teodors Grīnbergs (1916–1998), I. Laukēvics, Latvijas Basketbola savienības priekšsēdētājs Eduards Lapiņš (1902–1941); trešajā rindā: Latvijas Basketbola savienības pārstāvis Aleksandrs Celms (1911–1987), Juris Solovjovs-Silarājs (1917–2007), masieris Harijs Bērziņš (1908–1981), Kārlis Sātiņš (1913–2005) un Arnolds Eizēns Jūrmala (1915–1997).

ASKOLDS FĒLIKSS HERMANOVSKIS (1912–1967)

Slēpotājs un gleznotājs

IV ziemas olimpiskās spēles Garmišā-Partenkirhenē, 1936
Kalnu slēpošana
54. vieta, nobrauciens, 3800 m
Diskvalifikācija, slaloms

159. attēls. A. F. Hermanovska lūgums LU rektoram Jūlijam Auškāpam (1884–1942) uzņemt viņu augstskolā (1935).

Askolds Fēlikss Hermanovskis dzimis 1912. gada 19. septembrī Rīgā arhitekta, RPI absolventa, Latvijas Pagaidu valdības satiksmes un darba ministra (1918–1920) Teodora Hermanovska (1883–1964) ģimenē un ir vecākais no četriem dēliem. Pēc Rīgas pilsētas 1. ģimnāzijas absolvēšanas A. F. Hermanovskis Latvijas Universitātē (LU) studēja arhitektūru, taču diplomu nesaņēma [231; 47. lpp.].

A. F. Hermanovskis bija viens no pirmajiem Latvijā, kas sāka nodarboties ar kalnu slēpošanu un šajā sporta veidā 1936. gadā piedalījās IV ziemas olimpiskajās spēlēs, kur divcīņas otrajā disciplīnā slalomā tika diskvalificēts. Trenējās LU sporta biedrībā «Universitātes sports». Kalnu slēpošana 1936. gada ziemas olimpiskajās spēlēs bija iekļauta pirmo reizi.

Turpmākais A. F. Hermanovska dzīvesstāsts saistās ar ASV, un viņa nokļūšana tur saistīta ar kādu bagātu amerikāni, kurš Anglijā bija nopircis izpriecu jahtu «Frenchman», bet nevarēja atrast cilvēkus, kas jahtu nogādātu uz Ņujorku, ASV. Darbā pieteicās toreizējais sportists un students A. F. Hermanovskis, kurš 1940. gadā steidzās uz Plimutu, Anglijā, lai ar komandas biedriem (Miķeli Plēsumu (1906–1978), Edvardu Aleksandru Ozoliņu (1902–1974)) brauktu uz ASV. Ceļojums ilga deviņas nedēļas, līdz tika sasniegtas Bermudu salas, ko sportists iemīlēja. Kad jahta tika nogādāta Ņujorkā, A. F. Hermanovskis steidza atpakaļ uz Bermudu salām, tur kaislīgi aizrāvās ar gleznošanu jaunā tehnikā – skrečbordā. «Skrečbords ir biezs kartons, pārklāts ar plānu ģipša kārtiņu, kas nosepta ar melnu tušu. Tajā ar irbuli kasa zīmējumu – līdzīgu kokgriezumam [232].» Bermudu salās A. F. Hermanovskis pavadīja 12 gadu, iegūdamas daudzas trofejas burāšanas sacensībās un ievēribu kā mākslinieks [233]. Rīkoja savu mākslas darbu izstādes. Viņš gleznoja arī citās tehnikās – eļļa, tempera, akvarelis, krīts, pastelis, tuša, ogle, zīmulis, grebums u. c. Ceļojumos no Bermudu salām uz Kaliforniju, Ņujorku un Kanādu, viņš Ņujorku uzskatīja par interesantu pilsētu un romantisku iemeslu dēļ tā kļuva par viņa nākamā dzīvesvietu. ASV A. F. Hermanovskim bija gleznošanas studija Edžvoterā, Ņūdžersijā. Ņujorkā viņš pievērsās arī rakstniecībai un sarakstīja pāris noveles [232]. Kādu brīdi A. F. Hermanovskis arī slēpoja. Kanādā viņu dēvēja par «lidojošo

kaķi» [232], jo viņš pārsteidza citus sportistus ar savu slēpošanas mākslu un pārgalvību. A. F. Hermanovskis pārsteidza amerikāņus, pārspējot viņu rekordu, šķērsojot Ziemeļameriku, nobraucot 1650 km diennaktī ar 11 cilindru kadiljaku (iepriekšējais amerikāņu sasniegums bija 1300 km diennaktī) [232].

Viņa mužs noslēdzās 1967. gada 18. augustā Ņujorkā [234]. Pēc A. F. Hermanovska nāves vēl daudzus gadus tika izstādīti viņa darbi, kas arī tagad atrodami ASV mākslas darbu izsolēs.

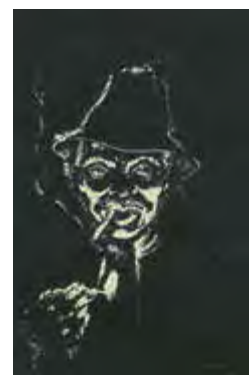
Laikrakstā «Londonas Avīze» no 1976. līdz 1979. gadam publicēts rakstnieka Oļģerta Liepiņa (1906–1983) romāns «Pieci Hermanovski» par inženieri un valstsvīru Teodoru Hermanovski un viņa četriem dēliem – māksliniekiem Askoldu Fēlikšu, Gunāru, Egilu un arhitektu Vidvaru [235].

Sportam pievērsās arī Askolda Fēliksa brālis Egils Hermanovskis (1918–1992), kurš 20. gadsimta 30. gados tāpat kā brālis nodarbojās ar kalnu slēpošanu un piedalījās Latvijas meistersacīkstēs šajā sporta veidā, izcīnīdams Latvijas meistara titulu slalomā. E. Hermanovskis LU studēja arhitektūru, taču saistībā ar Otrā pasaules kara notikumiem studijas pārtrauca [236], pabeidzot tās Štutgartē, Vācijā. E. Hermanovskis pazīstams ne tikai kā arhitekts, bet arī kā mākslinieks, saņēmis daudz godalgas.

Ja kāds tautietis A. F. Hermanovskim prasītu, ko viņš darīja Amerikā, atbilde būtu: «Es propagandēju Latviju!» Būdamis īsts latvietis, kaut arī izskatījās pēc dienvidnieka, tāpēc arī dažkārt tika dēvēts par «dienvidniecisko ziemeļnieku», A. F. Hermanovskis vienmēr un visur uzsvēra savu tautību un sabiedrībā daudz stāstīja par dzimteni [232].

160. attēls.
A. F. Hermanovskis
(20. gadsimta pirmā puse).

161. attēls.
A. F. Hermanovska
pašportrets
(20. gadsimta pirmā puse).

162. attēls.
A. F. Hermanovskis
(20. gadsimta 60. gadi).

RŪDOLFS JURCIŅŠ (1909–1947)

Basketbolists un treneris

XI olimpiādes spēles Berlīnē, 1936

Basketbols

15./18. vieta

164. attēls. R. Jurciņa LU lekciju grāmatīņa (1930).

165. attēls. R. Jurciņa lūgums LU rektoram Augustam Tentelim (1876–1942) uzņemt viņu augstskolā (1930).

Rūdolfs Jurciņš dzimis 1909. gada 19. jūnijā Rīgā, un vecāki deva viņam trīs vārdus – Rūdolfs Eduards Voldemārs, taču vēlāk dokumentos palika tikai pirmais vārds.

1928. gadā viņš absolvēja Rīgas pilsētas 1. vidusskolu, 1930. gadā iestājās Latvijas Universitātes (LU) Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes Tautsaimniecības nodaļā, kur studēja ar pārtraukumiem līdz 1945. gada rudenim, kaut gan tika atskaitīts tikai 1946. gada 20. februārī [237]. Studiju laikā iestājās studentu korporācijā «Beveronija».

Interese par basketbolu R. Jurciņam radās jau vidusskolā vingrošanas skolotāja Jēkaba Bernsona (1887–1968) ietekmē. Studiju gados R. Jurciņš iestājās sporta biedrībā «Universitātes sports» («US») un tika iekļauts Latvijas basketbola izlases – «Sapņu komanda 1935» – sastāvā kopā ar basketbolistiem Jāni Lidmani (ASK; 1910–1986), Alekseju Anufrijevu («Starts»; 1912–1945), Eduardu Andersonu («US»; 1914–1985), Mārtiņu Grundmani (ASK; 1913–1945), Džemu Johanu Raudziņu («US»; 1910–1979), Herbertu Gubiņu («Gongs»; 1914–1980), Andreju Krišonu («US»; 1909–1945), Visvaldi Melderi (ASK; 1915–1944) un Edgaru Rūju («US»; 1915–1942). Komandas treneris bija Valdemārs Baumanis (1905–1992). 1935. gadā komanda uzvarēja Eiropas čempionātā, un tās spēlētāji, tostarp R. Jurciņš, kļuva par Eiropas čempioniem.

1936. gadā, piedaloties XI olimpiādes spēlēs Berlīnē, Vācijā, Eiropas čempioniem tik labi neveicās. Komandā nespēlēja J. Lidmanis, un tā atteicās no sava trenera, tāpēc viņa vietā nāca vieglatlētikas speciālists Rihards Dekšenieks (1899–1981). Turklāt latviešiem bija pieredze spēlēt ar Eiropas, nevis pasaules basketbola komandām, un latviešiem nebija Starptautiskās basketbola federācijas (*International Basketball Federation (FIBA)*) noteikumiem atbilstošas zāles. Par to uztraucās komandas kapteinis R. Jurciņš, paredzot, ka Latvijas basketbolisti neprātīs risināt taktikas uzdevumus [3; 77. lpp.]. Rezultātā Eiropā par vienu no favorītiem uzskatītā komanda ieguva vien 15./18. vietu. Trijās spēlēs [92; 40. lpp.] centra uzbrucējs R. Jurciņš guva 30 punktu.

Uz olimpiādes spēlēm aizbrauca 11 basketbolisti, taču oficiālajās spēlēs piedalījās vien septiņi: E. Andersons, R. Jurciņš, Dž. J. Raudziņš, Voldemārs Elmūts (1910–1966) (visi – «US»), M. Grundmanis, V. Melderis (abi ASK) un Maksis Kazāks («Latvju Jaunatne»; 1912–1983). Rezervē palika E. Rūja, Jānis Tiltiņš (1909–1974)

(abi «US»), A. Anufrijevs («Starts») un Alfrēds Hermanovskis («Latvju Jaunatne»; 1915–1981).

Tolaik R. Jurciņš bija viens no basketbolistiem, bez kura nebija iespējams iedomāties valsts izlasi un kuru pazina teju katrs latvietis. Viņš bija gara auguma (1,85 m), un basketbolistam bija raksturīgi augsti lēcieni, enerģiska cīņa pie groza un noteiktība iemetienos. Basketbolu R. Jurciņš turpināja spēlēt arī pēc olimpiādes spēlēm, līdz pat Otrā pasaules kara beigām. Latvijas basketbola izlases sastāvā aizvadot 23 spēles. R. Jurciņš sešas reizes ir ieguvis Latvijas meistara titulu, sacensībās pārstāvēd gan Latvijas basketbola savienību (LBS), gan sporta biedrības «US» basketbola komandu [238].

Savā autobiogrāfijā 1945. gada 8. augustā viņš rakstīja, ka 10 gadu strādājis grāmatvedībā un septiņus bijis sporta treneris [239]. Kādu laiku viņš strādāja arī Dzelzceļu virsvaldē. 1945. gadā viņa blakusnodarbošanās bija basketbola treneris LPSR Centrālās arodbiedrību padomes sporta biedrībā «Daugava». Viņa un sievas Veronikas Jurciņas (1917–2011) ģimenē auga meita Rudīte un divi dēli – Uldis un Egils (1946–1984), un R. Jurciņam bija jādodomā gan par studiju pabeigšanu, gan par iztikas līdzekļiem.

1942. gadā R. Jurciņa dzīvē notika neplānots gadījums – aizstāvēt kādu latviešu meiteni Rīgā, Tērbatas ielā, viņu sašāva kāds vācietis [240], kurš gan netika sodīts, taču R. Jurciņam kādu laiku nācās ārstēties slimnīcā.

Pēc Otrā pasaules kara, 1945. gada 6. oktobrī, R. Jurciņš atsāka studijas Latvijas Valsts universitātē. Taču padomju varas pārstāvji sāka interesēties par R. Jurciņa pagātni, 1945. gada 18. oktobrī viņu arestēja par «nelegālu ieroču turēšanu» un izsūtīja uz Sibīriju, kur 1947. gada 22. maijā, pēc citām ziņām – 1948. gadā, viņš devās mūžībā.

R. Jurciņš bija viens no tiem, kurš paliks pasaules sporta vēsturē kopā ar Latvijas basketbola izlasi un tās treneri V. Baumanis. Par viņiem tapusi režisora Aigara Graubas filma «Sapņu komanda 1935» (2012).

R. Jurciņa devums sportā atspoguļots arī Ilzes Zvejas, Aigara Graubas, Andreja Ēķa grāmatā «Sapņu komanda 1935. Laika stāsti» (2012).

166. attēls. Latvijas basketbola valstsvienības spēlētāji R. Jurciņš un M. Grundmanis XI olimpiādes spēļu laikā Berlīnē (1936).

167. attēls. Latvijas valstsvienība Ženevā (1935). No kreisās: M. Grundmanis, Dž. Raudziņš, A. Anufrijevs, R. Jurciņš, V. Melderis, J. Lidmanis, H. Gubiņš, E. Andersons un V. Baumanis.

168. attēls. Eiropas meistarkomandas sagaidīšana Rīgas stacijā (1935). Priekšplānā – J. Lidmanis. No kreisās pirmajā rindā: pirmais – R. Dekšenieks, otrs – E. Andersons, trešais – M. Grundmanis, ceturtais – V. Melderis, piektais – A. Anufrijevs; otrajā rindā: pirmais – Dž. Raudziņš, otrs – R. Jurciņš ar izcīnīto kausu, trešais – V. Baumanis.

PAULS KAŅEPS (1911–2006)

Slēpotājs un inženieris

IV ziemas olimpiskās spēles Garmišā-Partenkirhenē, 1936

Slēpošana

50. vieta, distanču slēpošana, 18 km

13. vieta, 4 x 10 km stafete

Neiesākts starts, distanču slēpošana, 50 km

Paula Kaņepa mūžs sākās 1911. gada 14. novembrī Bērzpils pagastā. Viņš mācījās Zilupes sešu klašu pamatskolā, vēlāk – Rīgas pilsētas 2. vidusskolā, 1929. gadā iestājās Latvijas Universitātes (LU) Lauksaimniecības fakultātē. Studiju laikā P. Kaņeps nodarbojās ar slēpošanu un sacensībās pārstāvēja sporta biedrību «Universitātes sports» («US»).

Viņš izcīnīja 3. vietu 1930./1931. gada Latvijas meistarsacīkstēs 50 km slēpošanā (4:16:56) un arī 1932./1933. gada meistarsacīkstēs (4:07:45,6) [241]. Īpaši veiksmīga viņam bija 30. gadu otrā puse – P. Kaņeps kļuva par četrkārtēju Latvijas meistar slēpošanā 18 km distancē (1935, 1937, 1938, 1939). Viņš startēja arī IV ziemas olimpiskajās spēlēs 1936. gadā un 18 km slēpojumā ieguva 50. vietu (1:31:44), savukārt Latvijas izlases sastāvā 4 x 10 km stafetē – 13. vietu (3:26:08) [64].

Vēlāk, pārstāvēt biedrību «US», P. Kaņeps izcīnīja vairākas uzvaras starptautiskās studentu meistarsacīkstēs 18 km distancē [242]. Studentu sacensībās P. Kaņeps startējis Polijā, Čehoslovākijā, Igaunijā, Lietuvā un Latvijā. 1938. gadā starptautiskās sacensībās Polijā, P. Kaņeps 18 km distancē ierindojās 3. vietā 58 sāncenšu vidū. Tajā pašā gadā Kriņīcā, Polijā, izdevās izcīnīt uzvaru.

1938. gada Baltijas valstu studentu ziemas olimpiādē Zarasos, Lietuvā, 18 km distancē P. Kaņeps ieguva 2. vietu [243]. 1939. gada studentu ziemas pasaules meistarsacīkstēs Lillehammerē, Norvēģijā – 12. vietu.

Diemžēl studiju turpināšanai viņam nebija līdzekļu, tāpēc studijas tika pārtrauktas, un topošais inženieris strādāja gan Zilupes, gan Gulbenes virsmežniecībā. Studijas P. Kaņeps atjaunoja 1938. gadā, izstrādāja diplomprojektu un 1939. gadā absolvēja LU Lauksaimniecības fakultātes Mežkopības nodaļu, iegūstot inženiera mežkopja grādu [244].

1939. gadā Ērgļos notika īpašas Latvijas-Igaunijas-Lietuvas studentu sacīkstes, kurās 18 km distancē uzvarēja P. Kaņeps un palīdzēja izcīnīt uzvaru 4 x 6 km stafetē. Nākamā gada martā Otepē, Igaunijā, Baltijas studentu slēpošanas sacensībās P. Kaņeps 18 km distancē ieguva 2. vietu, 4 x 6 km stafetē – 1. vietu [243].

P. Kaņeps darbojās LU studentu biedrībā «Ziemeļis» [243].

Otrā pasaules kara gados viņš strādāja par Cīravas mežsaimniecības skolas pārzini,

170. attēls. P. Kaņepa iesniegums LU rektoram Augustam Tentelim (1876–1942) par uzņemšanu augstskolā (1929).

kara beigās devās emigrācijā uz Bavāriju un piedalījās meža darbos, strādājot par tehnisko vadītāju. Kopš 1950. gada dzīvoja Amerikas Savienotajās Valstīs. Īsu laiku strādāja Bahamu salās kādā angļu firmā, vēlāk – 25 gadus Ilinoisas valsts dienesta Ceļu departamentā. Aktīvi darbojās latviešu draudzē, veicot pērmindera pienākumus [243]. Bija precējies, ģimenē dzimuši divi bērni – meita Liene un dēls Ēriks [243].

P. Kaņeps mūžībā aizgāja 2006. gada 9. novembrī Elginā, Ilinoisas štatā, ASV.

171. attēls. P. Kaņepa LU studenta karte (1939).

172. attēls. P. Kaņepa lūgums Iekšlietu ministrijas Emigrācijas nodaļai izsniegt ārzemju pasi ceļojumam uz Norvēģiju (1939).

KURTS KLASENS (1895–1973)

Burātājs

IX olimpiādes spēles Amsterdamā, 1928

Burāšana

11. vieta, 12 pēdu jollu (*Dinghy*) klasē

Vācbaltietis Kurts Klasens (*Kurt Classen*) dzimis 1893. gada 3. septembrī Rīgā tirgotāja Ernsta Eberharda Klasena (*Ernst Eberhard Classen*; 1866–1931) un viņa sievas Elizabetes Marijas Elfrīdes (*Elisabeth Maria Elfriede*, dz. Hāke; *Haacke*; 1866–?) ģimenē [245]. 1911. gadā viņš absolvēja Rīgas Biržas biedrības komercskolu un iestājās RPI Mehānikas nodaļā, kur studēja līdz 1918. gada 31. augustam [246]. K. Klasens absolvēja Maskavas Augstāko tehnisko skolu (1920) un 1922. gada 10. februārī iestājās Latvijas Augstskolas (no 1923. gada – Latvijas Universitātes; LU) Mehānikas fakultātē, lai iegūtu augstskolas diplomu. Diemžēl K. Klasens diplomdarbu tā arī neaizstāvēja un jau 31. augustā par mācību naudas nesamaksāšanu tika atskaitīts no augstskolas [246].

Lai gan K. Klasens bija RPI 1912. gada olimpiešu laikabiedrs un kopā ar viņiem kopš 1911. gada studēja RPI, viņš piedalījās olimpiskajās spēlēs tikai pēc 16 gadiem – IX olimpiādes spēlēs 1928. gadā, kad viņam bija jau gandrīz 35 gadi. Uz IX olimpiādes spēlēm savus labākos burātājus bija atsūtījušas 20 valstis [247], tostarp Latvija, kuru pārstāvēja viens sportists. K. Klasens bija pirmais Latvijas burātājs, kurš piedalījās olimpiskajās spēlēs [58; 50. lpp.].

Olimpiādes spēļu Amsterdamā, Nīderlandē, rīkotāji ieviesa burāšanas regates programmā jaunumu – 12 pēdu jollu (*Dinghy*) – klasi, nodrošinot visiem dalībniekiem vienādas jahtas, un sportisti pirmo reizi brauca sacensties bez sava inventāra (laivas, buras), to piešķīra izlozes kārtībā. K. Klasens burāšanas sacensībās pārstāvēja Vidzemes jahtklubu. Pēc pirmajiem četriem braucieniem, startējot divās grupās pa desmit katrā, K. Klasens izcīnīja 7. (2:09:20), 3. (1:19:38), 5. (49:15) un 8. (1:27:56) vietu un Latvija iekļuva 10 finālistu vidū, kas četru braucienu summā guva tiesības piedalīties finālā [129; 94. lpp.]. Nākamos četros braucienos, kas notika divās dienās – pa diviem braucieniem katrā, K. Klasens ierindojās 8. (1:21:11), 10. (1:25:24), 7. (1:42:39) un 8. (1:38:03) vietā [129; 94. lpp.]. Pēc oficiāliem olimpiādes spēļu dokumentiem K. Klasens ieguva 11. vietu 12 pēdu jollu (*Dinghy*) klasē [248].

Amsterdamā pirmo reizi olimpiskajās spēlēs bija pārstāvēta arī neatkarīgās Latvijas prese – Ādolfs Plūms (1894–1978) («Latvis») un Eduards Tubelis (1890–1976) («Jaunākās Ziņas»).

Ā. Plūms vēlāk sarakstīja grāmatu «Devītās olimpiskās spēles», kas bija pirmais šāda

174. attēls. K. Klasena lūgums Latvijas Augstskolas rektoram Ernestam Felsbergam (1866–1928) uzņemt viņu augstskolā (1922).

veida darbs latviešu valodā. Interesanti atzīmēt, ka žurnālists ierindo K. Klasenu 10. vietā [247], kas šķiet loģiski, jo bija tikai 10 finālistu. 1978. gada presē K. Klasens tiek ierindots 7. vietā [249], 1990. gada presē – 9. vietā [250].

Pēc olimpiādes spēlēm K. Klasens turpināja nodarboties ar burāšanu, taču 20. gadsimta 30. gados pirmajās vietās noturēties vairs nevarēja. Ar pašbūvētām jollām viņš burāja Babītes ezerā. Burātājam piederēja 1909. gadā būvēta jolla «Tom», kuras garums bija 5,25 m, platums – 1,25 m, vidējā iegrime – 1 m, buru laukums – 11 m² [250].

K. Klasens bija iecienīts Vidzemes jahtklubā, viņu pazina arī Latvijas Zēģelētāju savienībā, kuras pēdējais priekšsēdētājs starpkaru laikā bija RPI absolventa Teodora Spādes (1891–1950) brālis Kārlis Spāde (1880–1953). Ir ziņas, ka brīvajā laikā K. Klasenam patīcis darboties virtuvē – cept un vārit [250].

1939. gadā rīdzinieks K. Klasens kopā ar ģimeni repatriējās uz Vāciju.

K. Klasens miris 1973. gadā Badvilbelā (*Bad Vilbel*) netālu no Frankfurtes pie Mainas, Vācijas Federatīvajā Republikā [251].

175. attēls. Latvijas olimpiskās komandas dalībnieki IX olimpiādes spēlēs Amsterdamā (1928). Trešais no labās – K. Klasens

176. attēls. Ā. Plūma sastādītais rezultātu apkopojums IX olimpiādes spēlēs Amsterdamā 12 pēdu jollu (*Dinghy*) klasē (1929).

EDGARS PĒTERIS KLĀVS (1913–1983)

Hokejists, treneris un tiesnesis

IV ziemas olimpiskās spēles Garmišā-Partenkirhenē, 1936

Hokejs

13./15. vieta

Edgars Pēteris Klāvs dzimis 1913. gada 20. jūlijā Rīgā, mācījies Rīgas pilsētas 1. pamatskolā, vēlāk – no 1930. līdz 1934. gadam – Rīgas pilsētas 1. ģimnāzijā. 1934. gadā E. P. Klāvs iestājās Latvijas Universitātes (LU) Inženierzinātņu fakultātē un ar pārtraukumiem studēja līdz 1944. gadam, diplomu tā arī neiegūstot [252]. Studiju laikā viņš iestājās studentu korporācijā «Lettgallia».

E. P. Klāvs studijas pārtrauca no 1935. līdz 1936. gadam, kad atradās obligātajā karadienestā un dienēja 6. Rīgas kājnieku pulkā [252; 8. lpp.].

Students E. P. Klāvs no 1933. līdz 1940. gadam spēlēja hokeju, pārstāvot LU sporta biedrību «Universitātes sports» («US»), 1937. un 1940. gadā bija Latvijas čempions. Sākot sportista gaitas, viņš bija rezerves aizsargs, vēlāk – viens no komandas vadošajiem uzbrucējiem. Latvijas hokeja izlases sastāvā E. P. Klāvs no 1935. līdz 1940. gadam piedalījās trijos pasaules čempionātos. Rezervista statusā viņš devās uz 1936. gada olimpisko spēļu hokeja turnīru, taču laukumā neizgāja (komandas sastāvs – 70. lpp.). 1938. gada pasaules čempionātā E. P. Klāvs bija Latvijas komandas pirmās maiņas uzbrucējs un aizvadīja visas četras turnīra spēles. Kopumā izlases sastāvā viņš ir spēlējis 26 reizes [253].

1935. gadā E. P. Klāvs devās uz Šveici, startēja Latvijas studentu hokeja izlasē akadēmiskajās ziemas meistarsacīkstēs Sanktmoricā, Šveicē, un spēlēja izbraukumā Klostersā, Šveicē. Minētā izlase togad izcīnīja 1. vietu *SELL (Suomi, Eesti, Latvija, Lietuva)* studentu hokeja turnīrā Rīgā [254].

Latvijas hokeja izlases sastāvā E. P. Klāvs 1939. gada februārī piedalījās pasaules hokeja čempionātā Šveicē, kā arī sacensībās Lietuvā, Nīderlandē un Vācijā. Pateicoties hokejistam, par sacensībām informāciju ieguva sporta laikraksti [255]. Popularizējot hokeju, viņš publicēja izglītojošus materiālus presē (piemēram, mēnešrakstā «Starts»).

E. P. Klāvs 20. gadsimta 30. gados strādāja Rīgas pilsētas Būvju pārvaldes inženieru birojā un Ceļu nodaļā, Otrā pasaules kara laikā – par ugunsdzēsēju Rīgā [252].

1940./1941. gada sezonā viņš spēlēja Rīgas izlasē un kļuva par LPSR hokeja čempionu Rīgas «Dinamo» pirmās komandas sastāvā. Pēc tam bija «US» pirmajā komandā (1941/1942–1943/1944) un tās sastāvā uzvarēja Latvijas čempionātā (1942). Pēc Otrā pasaules kara, 1945./1946. gada sezonā, E. P. Klāvs vēlreiz kļuva par LPSR hokeja čempionu Rīgas «Dinamo» pirmās komandas sastāvā. Pirms

178. attēls. E. P. Klāva lūgums LU rektoram Jūlijam Auškāpam (1884–1942) uzņemt viņu augstskolā (1934).

pirmā PSRS čempionāta 1946. gadā viņš kopā ar hokejistu un hokeja treneri Hariju Vītoliņu (1915–1984) un Aleksandru Rehtšpreheru (1910–1994) devās uz Maskavu mācīt krievu hokejistus kanādiešu hokeja spēlē. E. P. Klāvs apmācīja arī hokeja tiesnešus un tulkoja hokeja spēles noteikumus krievu valodā [256]. Viņš bija arī hokeja tiesnesis un vadīja hokeja tiesnešu seminārus [254, 257].

Pēc tam E. P. Klāvs spēlēja Rīgas «Dinamo» (no 1949./1950. gada sezonas – «Daugava») komandā PSRS hokeja čempionātā (1946/1947–1951/1952). Spēlēja arī LPSR izlasē un Rīgas izlasē (1946), vēlāk – VEF hokeja vienībā (20. gadsimta 50. gados). Pēc hokejista karjeras beigām 50.–60. gados strādāja par hokeja treneri – bija Rīgas hokeja komandas «Dinamo» galvenais treneris, no 1969. līdz 1973. gadam – tās administrators. Viens no viņa audzēkņiem ir latviešu hokejists un treneris, 1980. gada ziemas olimpisko spēļu sudraba medaļas ieguvējs Helmutis Balderis-Sildedzis [258].

Sportista E. P. Klāva biogrāfijā nozīmīga vieta ir arī futbolam. Viņš labi spēlēja sporta biedrību «Latvju Jaunatne» un «US» komandās valsts un starptautiskajās sacensībās, 40. gados pārstāvēja Rīgas «Dinamo» (1941, 1946) un «Studenti» (1941) komandas. Futbola vēsturē E. P. Klāvs pazīstams kā viens no ievērojamākajiem futbola tiesnešiem PSRS turnīros, kurš 50.–60. gados tiesāja PSRS Augstākās līgas un starptautiskās spēles. Divas reizes viņš bija iekļauts PSRS labāko futbola tiesnešu skaitā. Izmantojot savu pieredzi, vadīja futbola tiesnešu kursus [254].

Viņa draugs un komandas biedrs Leonīds Jānis Vedējs (1908–1995) laikraksta «Sports» 1990. gada 85. numurā raksturoja E. P. Klāvu šādi: «Neskatoties uz savu sīko augumu, bija ļoti apdāvināts hokejists un spēlēja par kreiso uzbrucēju. Ar savu izsmalcināto slidošanu, ātrumu, pārdomātajām piespēlēm un izrāvieniem Edgars bieži pārsteidza pretinieka vārtsargu, gūstot vērtīgus vārtus, «Klāviņa» vienīgā nelaime, kas visu laiku pavādīja viņu, bija lētie un nevajadzīgie pārkāpumi spēles laikā, cenšoties neatļauti nogāzt savu pretspēlētāju [258].»

E. P. Klāva mūžs noslēdzās 1983. gada 28. augustā, ģimenē palika sieva un dēls. Apbedīts Rīgas 1. meža kapos.

179. attēls. E. P. Klāva LU studiju grāmatīņa (1934).

180. attēls. Hokeja komandas «US» spēlētāji L. J. Vedējs un E. P. Klāvs Rīgā (20. gadsimta 40. gadu pirmā puse).

181. attēls. Latvijas hokeja izlase pasaules meistarsacīkstēs Prāgā (1938). No kreisās: Ludvigs Putniņš (1920–1945), Arvīds Mārtiņš Pētersons (1913–1985), Kārlis Zilpaušs (1918–1944), Roberts Bluķis (1913–1998), Adelfijs (arī Ādolfs) Petrovskis (1912–1972), Aleksejs Auziņš (1910–1997), Roberts Lapainis (1913–1947), Kārlis Paegle (1911–1997), L. J. Vedējs, E. P. Klāvs.

KĀRLIS KĻAVA (1907–1943)

Šāvējs, pirmais Latvijas sportists – pasaules meistars

XI olimpiādes spēles Berlīnē, 1936

Šaušana

23. vieta, šaušana ar mazkalibra automātisko pistoli

Kārlis Kļava (arī Kļava-Talks) dzimis 1907. gada 9. martā Kuldīgas apriņķa Zvārdes pagasta «Arnikaišos» [259; 21. lp.]. 1928. gadā viņš absolvēja Valsts Liepājas tehnikuma (VLT) Elektrotehnikas nodaļu. No 1928. līdz 1929. gadam K. Kļava bija obligātajā karadienestā un dienēja 3. Jelgavas kājnieku pulkā kareivja (1928), dižkareivja (1929), kaprāļa (1929) pakāpē. Viņš izvēlējās militārsta karjeru un iestājās Latvijas Kara skolā, ko absolvēja 1931. gadā [260]. Pēc tam K. Kļava dienēja 6. Rīgas kājnieku pulkā, būdams leitnants (1931) un virsleitnants (1934). 1938. gadā viņš iestājās Latvijas Universitātes (LU) Mehānikas fakultātē, taču diplomu neieguva, un tika atskaitīts no studijām 1941. gada 25. februārī.

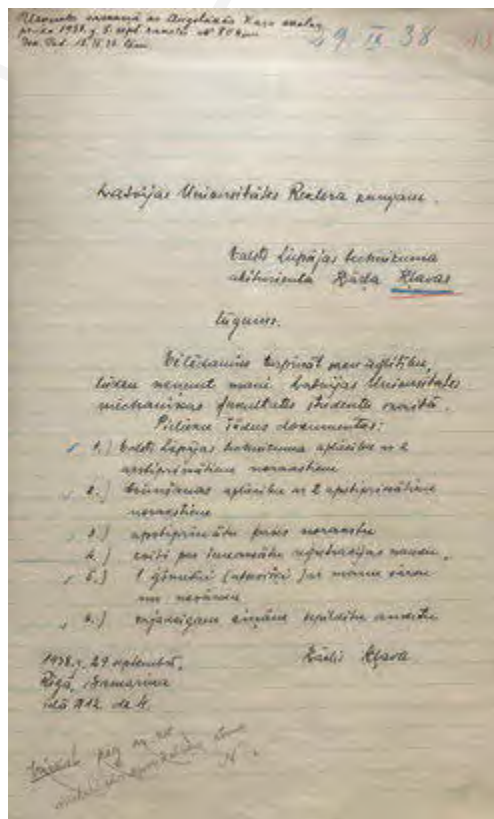
Šaušanas sportam K. Kļava pievērsās Latvijas Kara skolā un godalgotu vietu, šaujot ar kaujas šauteni, izcīnīja jau 1929. gadā Jelgavā. Vēlāk, ņemot vērā ģenerāļa Rūdolfa Klinsona (toreiz – pulkveža; 1889–1941) ieteikumu, īpašu vērību veltīja vingrinājumiem ar automātisko pistoli. K. Kļava 20. gadsimta 30. gados ar panākumiem startēja dažādās šaušanas disciplīnās Latvijas armijas sacensībās, tostarp 6. Rīgas kājnieku pulka šaušanas sacīkstēs [261].

1935. gadā K. Kļava uzvarēja Latvijas olimpiskajā turnīrā un kļuva par Latvijas meistarū jeb čempionū šaušanā ar automātisko pistoli. Šādu titulu viņš izcīnīja arī 1936. gadā [260], 1938. gadā K. Kļava kļuva par Latvijas čempionū šaušanā ar mazkalibra pistoli punktu mērķī.

1936. gadā XI olimpiādes spēlēs Berlīnē, Vācijā, K. Kļava pistoles kļūmes dēļ neiekļuva finālā un palika 23. vietā (22 punkti). 1937. gadā Helsinkos, Somijā, viņš ieguva pasaules meistara titulu šaušanā ar automātisko pistoli un kļuva par pirmo latviešu sportistu, kurš izcīnīja pasaules meistara titulu. Turklāt viņš labi startēja dažādās meistarsacīkšu programmā iekļautās sacensībās un izcīnīja uzvaru arī ārpus oficiālās programmas aizvadītajā šaušanā ar *Parabellum* pistoli (saukta arī – dueļju šaušana) [262]. Par šo panākumu K. Kļavu apbalvoja ar zelta medaļām, septiņiem sudraba kausiem un 1938. gadā – arī ar Viestura ordeni [260, 263].

1939. gadā K. Kļava kopā ar Latvijas izlasi piedalījās pasaules čempionātā Lucernā, Šveicē, un izcīnīja 4. vietu šaušanā ar automātisko pistoli olimpiskajos mērķos [261]. 20. gadsimta 30. gados K. Kļava guva panākumus, startējot dažādās Baltijas valstu līmeņa šaušanas sacensībās [261].

PSRS varas iestādes 1941. gada 14. jūnijā K. Kļavu kopā ar citiem latviešu virsniekiem

183. attēls. K. Kļavas lūgums LU rektoram Mārtiņam Prīmanim (1878–1950) uzņemt viņu augstskolā (1938).

apcietināja un deportēja uz Sibīriju. Pa ceļam K. Kļava uz papirosu kastītes uzrakstīja un 1941. gada 17. jūnijā Krustpils stacijā izmeta zīnīti. Tā ir viena no nedaudzajām rakstiskajām liecībām par apcietināto latviešu virsnieku likteni [261, 264].

K. Kļava atradās apcietinājumā Juhnovā, Krasnojarskā, Noriļskā. PSRS varas iestāžu oficiālās ziņas liecina, ka K. Kļava miris ieslodzījumā 1943. gada 24. augustā, savukārt saskaņā ar ieslodzīto laikabiedru sniegtām ziņām (gan dokumentāli neapstiprinātām) viņš miris jau 1942. gadā [265, 266].

K. Kļavas dzimtu turpina dēls Jānis Kļava (1940), kurš ar māti Laimu Kļavu (?-?) 20. gadsimta 40. gados emigrēja uz ASV [260]. ASV «Daugavas Vanagi» iedibināja K. Kļavas ceļojošo piemiņas balvu [267]. Latvijā šo balvas izcīņu vēlējas ieviest 20. gadsimta 90. gados [268], taču ideja realizējās tikai 21. gadsimta pirmajā gadu desmitā [269].

184. attēls. K. Kļava LU studiju grāmatīņa (1938).

185. attēls. Šavējs K. Kļava (20. gadsimta 30. gadi).

186. un 187. attēls. Publikācijas fragments laikrakstā «Sporta Pasaule», veltīts pasaules meistaram K. Kļavam (1939) un K. Kļavas ceļojošais kauss (2022).

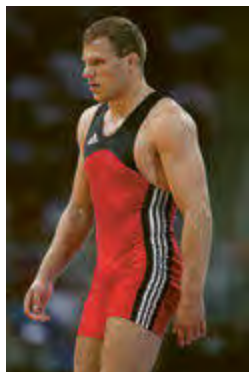
IGORS KOSTINS (1981)

Cikstonis

XXVIII olimpiādes spēles Atēnās, 2004

Ciņas sports

17. vieta, grieķu-romiešu ciņa ≤ 96 kg

189. attēls. I. Kostins
XXVIII olimpiādes spēlēs
Atēnās (2004).

190. attēls. I. Kostins ciņā ar Turcijas pārstāvi Mehmetu Ozalu
(*Mehmet Özal*) XXVIII olimpiādes spēlēs Atēnās (2004).

Igors Kostins dzimis 1981. gada 27. novembrī. 2000. gadā absolvēja Rīgas 32. vidusskolu un iestājās RTU Būvniecības fakultātē. 2001. gada 7. martā jaunietis tika atskaitīts par nesekmību. I. Kostinam bija jāizvēlas – sports vai studijas [270]. Un viņš izvēlējās pirmo, sasniedzot labus rezultātus.

No 2000. gada I. Kostins piedalījās dažādās Eiropas un pasaules mēroga sacensībās. 2000. gada pasaules čempionātā junioriem grieķu-romiešu ciņā (līdz 85 kg) ieguva 13. vietu, 2001. gada pasaules čempionātā junioriem – 23. vietu [271].

Piedalījās Eiropas čempionātos, iegūstot šādas vietas: 23. vietu (grieķu-romiešu ciņā līdz 84 kg) 2002. gadā, 19. vietu (grieķu-romiešu ciņā līdz 96 kg) 2003. gadā, 19. vietu (grieķu-romiešu ciņā līdz 96 kg) 2007. gadā, 21. vietu (grieķu-romiešu ciņā līdz 96 kg) 2008. gadā, 19. vietu (brīvā ciņā līdz 120 kg) 2011. gadā, 13. vietu (grieķu-romiešu ciņā līdz 120 kg) 2012. gadā, 16. vietu (grieķu-romiešu ciņā līdz 130 kg) 2016. gadā [272].

Piedalījās pasaules čempionātos un grieķu-romiešu ciņā līdz 96 kg ieguva: 22. vietu 2002. gadā, 17. vietu 2003. gadā un 23. vietu 2007. gadā [273].

Piedalījies arī olimpiskajos kvalifikācijas turnīros grieķu-romiešu ciņā līdz 96 kg 2004. gadā ieguva 7. un 8. vietu un 2008. gadā 13. un 20. vietu.

2007. gadā piedalījās Ziemeļu (*Nordic*) čempionātā (grieķu-romiešu ciņā līdz 96 kg), iegūstot 17. vietu. Piedalījās Kristjana Palusalu memoriālajās sacensībās (*Kristjan Palusalu Memorial; United World Wrestling*) 2011. gadā, iegūstot 5. vietu (grieķu-romiešu ciņā līdz 120 kg) un 2014. gadā – 5. vietu (grieķu-romiešu ciņā līdz 130 kg). 2015. gadā piedalījās arī Eiropas spēlēs, iegūstot 21. vietu (grieķu-romiešu ciņā līdz 98 kg).

2004. gada martā Taškentā, Uzbekistānā, olimpisko spēļu kvalifikācijas turnīrā I. Kostins izcīnīja 7. vietu un ieguva tiesības piedalīties XXVIII olimpiādes spēlēs Atēnās, Grieķijā, 2004. gadā grieķu-romiešu ciņas turnīrā svara kategorijā līdz 96 kg, kurās ieguva 17. vietu.

2011. gada decembrī sportists debitēja profesionālās MMA (*Mixed Martial arts*) sacensībās.

Patlaban I. Kostins ir Latvijas Sporta Ciņas federācijas viceprezidents.

HERBERTS FON KŪLBERGS (1893–1915)

Peldētājs un karavīrs

V olimpiādes spēles Stokholmā, 1912

Peldēšana

4. vieta, priekšpeldējums, 100 m brīvais stils

Par sportistu Herbertu fon Kūlbergu (*Herbert von Kuhlberg*) Latvijā ilgu laiku bija visai skopas ziņas, un arī viņa mūžs bija visai īss – nepilni 22 gadi. H. fon Kūlbergs dzimis 1893. gada 22. novembrī Rīgā [92; 106. lpp.] tirgotāja Artūra fon Kūlberga (*Arthur von Kuhlberg*; ?–1918) ģimenē, un viņš bija vācu tautības.

Rīgas pilsētas ģimnāzijas absolvents (1913) [274] 18 gadus vecais jauniešs H. fon Kūlbergs darbojās 1. Baltijas peldēšanas biedrībā [275] un V olimpiādes spēlēs Stokholmā, Zviedrijā, piedalījās peldēšanā, iegūstot 4. vietu priekšpeldējumā 100 m brīvajā stilā. Olimpietis H. fon Kūlbergs pieder RPI / RTU saimei [8; 136. lpp.], jo pēc V olimpiādes spēlēm viņš 1913. gadā iestājās RPI Komercijas nodaļā un vācu studentu korporācijā «*Fraternitas Baltica*», taču jau 1914. gada augustā viņu iesauca karadienestā Krievijas armijā [276]. 1915. gada septembra pirmajās dienās H. fon Kūlbergs netālu no Daugavpils tika ievainots un 12. septembrī aizgāja mūžībā.

H. fon Kūlbergs apbedīts Rīgā, Lielo kapu Doma baznīcas nodaļumā [277].

191. attēls. Studentu korporācijas «*Fraternitas Baltica*» konventa paziņojums par H. fon Kūlberga nāvi (1915).

192. attēls. Piederīgo paziņojums par H. fon Kūlberga nāvi laikrakstā «*Рижское Обозрение*» (1915).

BIRUTA ĶEMERE (HERCOVA-HERCBERGA; 1944–2022)

Airēšanas slalomiste un inženiere

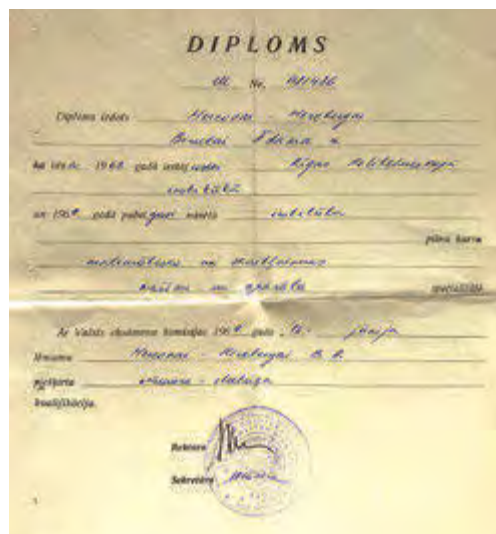
XX olimpiādes spēles Minhenē, 1972

Airēšanas slaloms

19. vieta, K-1

194. attēls. B. Hercovas-Hercbergas RPI ieskašu grāmatīņa (1963).

195. attēls. B. Hercovas-Hercbergas RPI diploma noraksts (1969).

Biruta Ķemere (dz. Romeiko, prec. Hercova-Hercberga; prec. Ķemere, arī Hercova-Hercberga-Ķemere) dzimusi 1944. gada 16. novembrī Limbažu rajonā. Skolas gados viņa nodarbojās ar vieglatlētiķi, slēpoja un bija pat sasniegusi vidusskolas rekordu 100 m skrīšanās. No pirmajām iegūtajām medaļām līdz pat sporta karjeras beigām 1993. gadā viņa tika dēvēta par krāču karalieni [278, 279].

Pēc mācībām Limbažu vidusskolā 1963. gadā viņa iestājās RPI Automātikas un skaitļošanas tehnikas fakultātes vakara nodaļā [280]. 1969. gadā, absolvējot augstskolu, ieguva inženiera elektriķa kvalifikāciju. Sportiste RPI beidza ar uzvārdu Hercova-Hercberga, jo studiju laikā apprecējās. Viņas pirmais vīrs bija katamarānu konstruktors un dedzīgs ūdenstūrists. Pirmās ūdenstūristisma sacensības PSRS, kas notika Amatas upē, rīkoja Jānis Olders (1935–2019) 1964. gadā. Kopā ar vīru Kārli Hercovu-Hercbergu (1939–1981) ar ūdenstūristu nodarbojās arī B. Hercova-Hercberga, ar labiem panākumiem startējot Amatas ūdenstūristisma sacensībās. No 1970. gada abi pievērsās airēšanas slalomam, rūdījumu gūstot Latvijas upēs – Amatā, Lojā, Aiviekstē. Līdztekus tam K. Hercovs-Hercbergs gleznoja akvareļu tehnikā krāčainas upes, pa kurām ar sievu brauca slalomu [281].

Jau studiju laikā sportiste strādāja rūpnīcas «VEF» zinātniskās pētniecības institūtā par inženieri konstruktori, 70. gadu beigās piedalījās unikālas telefona centrāles izstrādē, kas tika izmantota Olimpiādes spēlēs Maskavā, PSRS, 1980. gadā [282].

1969. gadā Rīgas rajona padomju saimniecībā «Budeskalni» LPSR Zinātņu akadēmijas ūdenstūristi izremontēja senu krogu un tajā nodibināja ūdenssporta klubu «Saulkalne». Tajā darbojās lauku sporta biedrības «Vārpa» ūdenstūristi un airēšanas slalomisti, no 1970. gada – arī B. Hercova-Hercberga. 1967. gada ziemā Zinātņu akadēmijas ēkā tika uzbūvētas pirmās piecas vienvietīgās smailītes jeb kajaki airēšanas slalomam. 1969. gadā smailītes tika uzlabotas un ar tām brauca visā PSRS. Vienu no šādām smailītēm 1969. gadā dāvanā saņēma B. Hercova-Hercberga.

1971. gadā B. Hercova-Hercberga un Māris Laidiņš, kurš vēlāk kļuva par sportistes treneri, ar airēšanas slalomu sāka nodarboties sporta biedrībā «Darba rezerves». Viņu treneris bija PSRS sporta meistars burāšanā (1959) Ivans Lazurko (1918–2013). No 1973. gada par airēšanas slaloma treneri sporta biedrībā sāka strādāt arī

B. Hercova-Hercberga. 1971. gadā par neoficiālajiem PSRS čempioniem airēšanas slaloma K-1 klasē kļuva B. Hercova-Hercberga un M. Laidiņš.

Lai sagatavotos Olimpiādes spēlēm, B. Hercova-Hercberga trenējās pie I. Lazurko. Daudzi treniņi tika aizvadīti ārpus Latvijas: Kaukāza, Altaja un citās upēs [278].

Vislabākā treniņu vieta bija Augsburgas, Vācijas Federatīvā Republika, mākslīgais kanāls, kas uzbūvēts tieši šī sporta veida vajadzībām un pirmo reizi izmantots XX olimpiādes spēlēs [283].

XX olimpiādes spēlēs 1972. gadā Minhenē, Vācijas Federatīvajā Republikā, B. Ķemere ieguva 19. vietu airēšanas slalomā. 1975. gadā pirmo reizi tika pasniegta B. Ķemeres ceļojošā balva, to ieguva Inga Valdmane. Balvu izgatavoja airēšanas slalomists, daudzkārtējais Latvijas čempions akadēmiskajā airēšanā Jānis Martinsons [284].

1974. gadā B. Hercova-Hercberga apprecējās ar Hariju Ķemeru (1943–1999), kurš vēlāk kļuva par viņas treneri. Abi kopā nodarbojās ar airēšanas slalomu [285]. H. Ķemera brālis Roberts Ķemers (1938–2016) bija pirmais airēšanas slalomists LPSR.

1983. gadā B. Ķemere tradicionālajās sacensībās airēšanas slalomā Gaujā pie Valmieras pārstāvēja sporta biedrību «Vārpa», kas atradās Zaķumuižā [286].

Viņa turpināja nodarboties ar sportu un 20 gadu pēc dalības olimpiādes spēlēs saņēma speciālu olimpisko spēļu Ricības komitejas lūgumu 1992. gadā XXV olimpiādes spēlēs Barselonā, Spānijā, atklāt spēļu slaloma sacensības, pirmajai veicot ūdens ceļa distanci [287].

Latvijas sporta vēsturē B. Ķemeres vārds ierakstīts gan saistībā ar olimpiskajām spēlēm, gan ar citiem viņas sporta sasniegumiem – 16 reizes viņa bijusi LPSR, 36 reizes – PSRS čempione [288]. Kopumā aktīvam sportam viņa veltījusi vairāk nekā 20 gadu, nozīmīgāko sacensību medaļu kopskaits ir turpat trīs simti, medaļu kopsvars – 11,9 kg [289].

20. gadsimta 90. gados bijusi Kanoē federācijas direktore un Rīgas Kanoē kluba prezidente [290]. 1998. gadā palīdzēja airētājiem sagatavoties XXVII olimpiādes spēlēm Sidnejā, Austrālijā [291].

Bez airēšanas slaloma B. Ķemere aizrāvās arī ar fotografēšanu un filmēšanu. Viņai ļoti patika dejot un sekot līdzī jaunākajai modei [278]. Ģimenē ir dēls un divas meitas.

B. Ķemere mūžībā devās 2022. gada 8. martā.

196. attēls. B. Ķemere Augsburgas airēšanas slaloma kanāla trasē XX olimpiādes spēlēs Minhenē (1972).

197. attēls. Latvijas delegācija ceļā uz XXV olimpiādes spēļu atklāšanas ceremoniju Barselonā (1992). No kreisās otrajā rindā ceturtā – B. Ķemere. Kolonnas priekšā – karognesējs svarcēlājs Raimonds Bergmanis.

ROBERTS LAPAINIS (1913–1947)

Hokejists, treneris un tiesnesis

IV ziemas olimpiskās spēles Garmišā-Partenkirhenē, 1936

Hokejs

13./15. vieta

Roberts Lapainis dzimis 1913. gada 17. oktobrī Jaunjelgavas apriņķa Seces pagastā. 1928. gadā viņš iestājās Rīgas pilsētas 1. ģimnāzijā, ko absolvēja 1932. gadā [292], pēc tam – Latvijas Universitātes (LU) Arhitektūras fakultātē, kurā ar pārtraukumiem studēja līdz 1938. gada 15. septembrim, taču studijas nepabeidza [293].

Jau pirms studijām jauniešs nopietni pievērsās Latvijā jaunajam sporta veidam – hokejam. Vēl būdams ģimnāzists, viņš 18 gadu vecumā iestājās sporta biedrības «Universitātes sports» («US») hokeja komandā un kļuva par komandas vārtsargu. 20. gadsimta 30. gados vārtsarga ekipējums bija visai trūcīgs, un ķermeņa aizsardzībai visbiežāk tika uzvilktas vairākas kārtas džemperu [294].

R. Lapaiņa debija «US» vārtos bija 1932. gada 3. martā Latvijas čempionāta spēlē, kurā nepiedalījās komandas pamatvārtsargs Konstantīns Otlans (1907–1942). Iespēja sevi pierādīt tika dota rezervistam R. Lapainim, kurš arī turpmāk sargāja komandas vārtus [294]. Nākamajā sezonā – 1933. gada februārī – Latvijas nacionālā izlase devās uz savu pirmo pasaules čempionātu, taču R. Lapainis vēl bija jauns vārtsargs bez starptautiskas pieredzes, tāpēc viņš šajā izlasē iekļauts netika. Par leģendāru vārtsargu viņš izauga pakāpeniski, spēlējot studentu hokeja komandā [294].

Vārtos viņš sevi pierādīja arī 1934. gada februārī, kad Rīgā viesojās Lietuvas hokeja komandas no Kauņas un Viļņas. Abas spēlēja pret «US», un sacīkstēs R. Lapainis palīdzēja Rīgas studentiem uzvarēt. 1934. gadā R. Lapainis godam debitēja, arī spēlējot Rīgas izlases sastāvā [294].

Latvijas izlasē R. Lapainis debitēja 1935. gada 20. janvārī pasaules čempionātā Davosā, Šveicē, un rezultatīvākā spēle tajā bija 25. janvārī pret Nīderlandes hokejistiem – ar 7 : 0 uzvarēja Latvijas hokeja izlase. Stāvot valsts hokeja komandas vārtos, R. Lapainis vārtos neielaida nevienu pretinieka raidīto ripu. Kā savos pētījumos secinājis sporta vēsturnieks Andris Zeļenkovs, tolaik Latvijas hokeja izlasei tā bija rezultatīvākā uzvara [294].

Studentu meistarsacīkstes hokejā notika Sanktmoricā, Šveicē, pēc pasaules čempionāta, un, ņemot vērā to, ka liela daļa Latvijas izlases hokejistu bija studenti, viņi palika Šveicē ilgāk par tiem, kuri nestudēja. Šajās meistarsacīkstēs sacentās sešu valstu studentu izlases, un, pateicoties Latvijas izlases komandas vārtsargam R. Lapainim, Latvijas studentu izlase uzvarēja trijās no piecām spēlēm – pret Itāliju, Franciju un Čehoslovākiju. Turklāt Latvijas studentu izlase ar R. Lapaini vārtos

199. attēls. R. Lapaiņa lūgums LU rektoram Mārīņam Bīmanim (1864–1946) uzņemt viņu augstskolā (1932).

izcīnīja uzvaru *SELL (Suomi, Eesti, Latvija, Lietuva)* studentu sporta spēļu turnīrā, kas notika Rīgā, pieveicot Igaunijas un Lietuvas hokejistus [294].

Saistībā ar to, ka R. Lapainis bija Šveicē un piedalījās pasaules čempionātā un studentu meistarsacīkstēs hokejā, viņš nebija laikus samaksājis par studijām, tāpēc lūdza LU prorektoru atļaut samaksāt studiju maksu par 1934./1935. mācību gada pavasara semestri ar kavēšanos.

Pirmajos studiju gados R. Lapainis strādāja par mērnieku palīgu. 1935. gada vasarā R. Lapainis iesauca obligātajā karadienestā Latvijas armijā, kur viņš dienēja līdz 1936. gadam. Studijas tika pārtrauktas līdz 1937. gada 15. septembrim [295]. 1937. gadā R. Lapainis strādāja Pasta telegrāfā [296]. R. Lapainis ne tikai strādāja algotu darbu, bet arī intensīvi nodarbojās ar sportu. Tas rezultējās ar to, ka viņš tika iekļauts Latvijas hokeja izlasē, kas 1936. gadā devās uz savām pirmajām ziemas olimpiskajām spēlēm Garmišā-Partenkirhenē, Vācijā (komandas sastāvs – 70. lpp.). Lai gan hokejisti visās trijās spēlēs zaudēja un ieguva dalītu 13./15. vietu, pamatvārtsargs R. Lapainis neatlaidīgi cīnījās. Viņš sargāja vārtus divās spēlēs [294]. 1938. gada februārī R. Lapainis Latvijas hokeja izlasē spēlēja pasaules čempionātā Čehoslovākijā, taču 1939. gada pasaules čempionātā Šveicē nespēlēja, jo pa ceļam uz sacensībām guva traumu [294]. 1939./1940. gada sezonā «US» komandas hokejisti, tostarp R. Lapainis, izcīnīja otro Latvijas čempionu titulu. Notika arī vairākas starptautiskas spēles pret igauņu komandām [294]. Otrā pasaules kara dēļ plānotās ziemas olimpiskās spēles 1940. gadā nenotika, un outreiz piedalīties tik liela mēroga sacensībās R. Lapainim nebija lemts.

Pēc padomju varas nodibināšanās, 1940. gada rudenī, likvidēto sporta klubu vietā tika izveidoti jauni klubi. Viens no tādiem bija PSRS «Dinamo» filiāle. Tās paspārnē tika formēta Rīgas «Dinamo» hokeja komanda, kurā spēlēja arī R. Lapainis. 1941. gadā tā kļuva par pirmajiem LPSR čempioniem. Hokejisti turpināja spēlēt arī Otrā pasaules kara laikā [294].

R. Lapainis ne tikai spēlēja hokeju, bet arī mācīja to darīt jaunajiem hokejistiem. Arī Otrā pasaules kara laikā, ieskaitot 1943./1944. gada sezonu.

R. Lapainis tika iesaukts Latviešu leģionā un nonāca Sarkanās armijas gūstā, un PSRS varas iestādes viņu apcietināja. R. Lapainis nonāca Ļeņingradas apgabala Ņevdubstrojas ciemā (tagad – Kirovskas pilsēta) un bija nodarbināts mežstrādes darbos. 1946. gadā R. Lapainis atbrīvoja, viņš atgriezās Rīgā, taču ģimene bija devusies bēgļu gaitās [297]. Viņa sieva Irēna pēc Otrā pasaules kara nonāca Rietumvācijā. PSRS pirmais hokeja čempionāts notika 1946./1947. gada sezonā, un tajā startēja Rīgas «Dinamo» komanda, kuras vārtsargs bija R. Lapainis. Rīdzinieki izcīnīja 4. vietu.

Augumā nelielais sportists piedalījās 22 spēlēs no 36, kad Latvijas izlases komanda cīnījās ar citu valstu komandām [298]. 20. gadsimta 30. un 40. gados R. Lapainis bija izcilākais hokeja vārtsargs Latvijā.

Mūžībā viņš devās 33 gadu vecumā 1947. gada septembrī, kā liecina laikabiedri, apendicīta operācijas laikā [258].

200. attēls. Latvijas hokeja izlase Kēnigsbergā ceļā uz pasaules meistarsacīkstēm Davosā (1935). No kreisās pirmajā rindā: Kārlis Paegle (1911–1997), R. Lapainis, Leonīds Jānis Vedējs (1908–1995); otrajā rindā: Arvids Jurgens (1905–1955), Edgars Pēteris Klāvs (1913–1983), Aleksejs Auziņš (1910–1997), Arvids Mārtiņš Pētersons (1913–1985), Andrejs Jessens (1908–1965), Adelfijs (arī Adolfs) Petrovskis (1912–1972), Augusts Ozols (1908–1980).

201. attēls. Latvijas un Kanādas komandu spēle pasaules meistarsacīkstēs hokejā Davosā (1935). Vārtsargs R. Lapainis.

IRINA LATVE-SĻESARENOKA (1981)

Vieglatlēte un inženiere

XXVII olimpiādes spēles Sidnejā, 2000

Vieglatlētika

6. vieta, priekšskrējieni 800 m

29. vieta, kopvērtējums, 800 m

Irina Latve-Sļesarenoka (dz. Latve) dzimusi 1981. gada 26. augustā Rīgā. 1999. gadā viņa absolvēja Rīgas 96. vidusskolu un iestājās RTU Enerģētikas un elektrotehnikas fakultātē.

2006. gada jūlijā viņa absolvēja RTU, iegūstot inženierzinātņu maģistra grādu enerģētikā un elektrotehnikā.

Pēc tam jauniete turpināja studijas RTU doktora studiju programmā «Enerģētika un elektrotehnika» (virziens – elektriskās mašīnas un aparāti), 2009. gadā pabeidza doktora studiju teorētisko daļu [299]. Studējot doktorantūrā, viņa strādāja RTU par zinātnisko asistenti. Viņa ir vienīgā no inženierzinātņu studentiem olimpiešiem, kas studējusi doktorantūrā un izrādījusi interesi par zinātnieka karjeru, ir zinātnisko rakstu līdzautore [300, 301].

Inženiere un sportiste I. Latve-Sļesarenoka, toreiz – I. Latve, piedalījās XXVII olimpiādes spēlēs 2000. gadā Sidnejā, Austrālijā. 800 m priekšskrējienā viņa ierindojās 6. vietā (2:06,05), galarezultātā 38 dalībnieču konkurencē iegūstot 29. vietu [93; 123., 163. lpp.]. Viņas treneris bija Leonīds Strekalovskis (1939–2021).

Viņas sportiskā virsotne ir Eiropas junioru čempiones tituls 800 m skrējienā 1999. gadā. Interesants ir fakts, ka viņa gan toreiz, gan XXVII olimpiādes spēlēs uzrādīja vienādu rezultātu. I. Latve-Sļesarenoka ir arī trīskārtēja Latvijas čempione: 800 m skrējienā 1999. un 2000. gadā, 1500 metru skrējienā – 1999. gadā [3; 264., 302. lpp.]. Pēc olimpiādes spēlēm Irina piedalījās Universiādē Pekinā, Ķīnā 2001. gadā, kā arī *SELL* (*Suomi, Eesti, Latvija, Lietuva*) spēlēs Kauņā, Lietuvā, 2004. gadā.

Kopš 2006. gada I. Latve-Sļesarenoka strādā Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas Nacionālajos bruņotajos spēkos, kur ieņēmusi dažādus amatus [302].

I. Latve-Sļesarenoka ir ieguvusi fitnesa (atlētiskās vingrošanas treneres) sertifikātu. Brīvajā laikā viņai patīk lasīt un pavadīt laiku brīvā dabā kopā ar ģimeni. Ir precējusies, ģimenē aug meita un dēls.

203. attēls. I. Latve-Sļesarenokas 2008./2009. gada pavasara semestra RTU doktora studiju grāmatīņa.

204. attēls. I. Latve-Sļesarenoka XXVII olimpiādes spēlēs Sidnejā (2000).

RENĀTE LĀCE (1943–1967)

Vieglatlēte un ķīmiķe

XVIII olimpiādes spēles Tokijā, 1964

Vieglatlētika

4. vieta, 4 x 100 m stafete, skriešana

Renāte Lāce dzimusi Otrā pasaules kara laikā, 1943. gada 18. februārī, Rīgā. 1961. gadā ar labām sekmēm absolvējusi Rīgas 2. vidusskolu un iestājusies RPI Ķīmijas fakultātē, izvēloties ķīmijas tehnoloģijas specialitāti. R. Lāce studēja dienas nodaļā un saņēma stipendiju.

Īsu brīdi R. Lāce strādāja valsts elektrotehniskajā fabrikā «VEF» (1961. gada 1. jūlijs–1. novembris). Studiju laikā R. Lāce devās praksē uz LPSR Zinātņu akadēmijas Organiskās sintēzes institūtu, un 1963. gada 1. februārī viņai tika piešķirta vecākās laborantes kvalifikācija [303]. Jaunietei studijas RPI Ķīmijas fakultātē bija jāapvieno ar intensīviem treniņiem, dalību dažāda mēroga sacensībās, tāpēc, sākot no 1962. gada 5. februāra, viņai atļāva studēt pēc individuāla plāna [303].

Padomju laikā augstskolās bija noteikts obligāts lekciju un nodarbību apmeklējums, kas tika atzīmēts speciāli šim nolūkam izveidotos lekciju un praktisko nodarbību apmeklējumu žurnālos. Beidzot 1. kursu, nācās lūgt atļauju kārtot ieskaites un eksāmenus vēlāk, nekā to darīja grupas biedri. R. Lācei vairākkārt tika izteikta augstskolas vadības pateicība par labiem sasniegumiem fiziskajā kultūrā un sportā, taču 1963./1964. mācību gadā studēt kļuva vēl grūtāk, jo sports prasīja ne tikai regulāru trenēšanos, bet arī biežāku dalību dažādās sacensībās.

Vieglatlētei R. Lācei patika sportot jau skolas laikā, un viņa guva arvien labākus rezultātus dažādās vieglatlētikas disciplīnās. Ļoti labus panākumus viņa guva skriešanas sacensībās un joprojām tiek uzskatīta par Latvijas visu laiku labāko sprinteri, kuras rezultātu 100 m skrējienā vairāk nekā 40 gadu laikā pēc R. Lāces startiem Latvijā spējušas atkārtot vai pārspēt vien dažas sportistes [58; 11. lpp.].

R. Lāces sportiskā karjera sākās 15 gadu vecumā 1958. gadā stadiona «Daugava» bērnu sporta skolā Rīgā. Viņas trenere bija kādreizējā Latvijas labākā barjerskrējēja Irīna Ozola (1929–2005) [304].

1959. gadā LPSR skolēnu 12. spartakiādē Rīgas 2. vidusskolas skolniece R. Lāce kā pirmā ieguva ceļazīmi uz Vissavienības skolēnu spartakiādi Maskavā, PSRS, pārsteidzot klātesošos ar savu labo fizisko sagatavotību un rezultātu (100 m – 12,45 s) [305]. Spartakiādē Maskavā viņa ieguva arī savu pirmo zelta medaļu komandas stafetē 4 x 100 m (ar Lilitu Ģērku, Ainu Tombergu un Melitu Jakobu).

Jau 1960. gadā 100 m skrējienā R. Lāce uzstādīja jaunu republikas jaunatnes rekordu – 11,8 s. Šis rezultāts bija atkārtots republikas rekords pieaugušajiem [306].

206. attēls. R. Lāces darba grāmatīņa (1961).

207. attēls. R. Lāce (20. gadsimta 60. gadi).

Pionieru spartakiādē
«atrastais» īsbižainais
meitēns

208. attēls. Publikācijas
fragments žurnālā «Zvaigzne»
par R. Lāci (1962).

209. attēls. R. Lācis
fotogrāfija žurnālā «Liesma»
(1961).

210. attēls.
Vieglatlēte
R. Lāce distancē
(20. gadsimta
60. gadu
pirmā puse).

1960. gadā, mācoties 10. klasē, viņa startēja Vissavienības skolu jaunatnes spartakiādē Minskā, Baltkrievijas PSR, un, startējot četrās disciplīnās, visās ieguva pirmās vietas: 100 m (atkārtojot savu rekordu – 11,8 s); piecīņā, kur sasniedza jaunu rekordu jauniešiem – 4165 punkti; tāllēkšanā – 5,70 m un komandu stafetē 4 x 100 m [307].

20. gadsimta 60. gados R. Lāce kļuva par trīskārtēju Latvijas čempioni pieaugušajiem: 100 m sprinta distancē, tāllēkšanā un 4 x 100 m stafetē.

1960. gada Rīgas 1. sporta spēļu vieglatlētikas sacensībās R. Lāce izpildīja PSRS sporta meistes normu tāllēkšanā – 5,84 m [308] un uzstādīja savu personisko rekordu. Vēlāk savu rekordu viņa laboja – 5,88 m, tas bija jauns rekords LPSR jauniešiem un sievietēm. 1961. gadā Vissavienības arodbiedrību 7. spartakiādē Maskavā, PSRS, viņas rezultāts tāllēkšanā bija 6,15 m [309]. Tajā pat gadā R. Lāce, kas jau bija kļuvusi par četrkārtēju spartakiādes čempioni un sasniegusi divus LPSR rekordus, ieguva arī laikraksta «Sports» un «Daugava» Centrālās padomes (CP) balvu kā labākā meistarsacikšu dalībniece [310].

1962. gadā Ļeņingradā (tagad – Sanktpēterburga), PSRS, notika RPI un Ļeņingradas Tehnoloģiskā institūta komandu sacensības, kurās uzvarēja Rīgas studenti. RPI 1. kursa studente R. Lāce izcīnīja trīs pirmās vietas: 100 m skrējienā (12,1 s), 80 m barjerskrējienā (11,8 s) un tāllēkšanā (5,75 m) [311].

1962. gadā sacensībās Viļņā R. Lāce saņēma trešo Baltijas čempiones titulu [312].

1963. gadā R. Lāce un šķēpmetējs Jānis Lūsis (1939–2020) tika atzīti par gada labākajiem Padomju Latvijas sportistiem [313]. R. Lāce šādu godu bija izpelnījies arī 1962. gadā.

1963. gadā R. Lāce piedalījās Vispasaules studentu spēlēs Brazīlijā un atgriezās Rīgā ar divām zelta un vienu sudraba medaļu [314], tajā pat gadā kļuva par četrkārtēju sporta meistari. «Daugavas» CP meistarsacikstēs vieglatlētikā viņa pirmo reizi 100 m distancē izpildīja meistes normu (11,7 s), uzlabojot savu personisko rekordu, taču stiprā vēja dēļ sacensību laikā to neapstiprināja par jauno Latvijas rekordu [315]. Viņas rezultāti meistarsacikstēs: 200 m skrējienā – 24,2 s, tāllēkšanā – 6,15 m, piecīņā – 4500 punkti. Tajā pat gadā R. Lāce (komandā ar Lilitu Auziņu, Allu Čerepeņnikovu un Larisu Maksimovu) uzstādīja jaunu LPSR rekordu 4 x 100 m stafetē – 46,8 s [316].

1963. gadā R. Lāce bija pirmā Padomju Latvijas sieviete, kas kļuvusi par pasaules rekordisti (4 x 200 m) [317]. Togad pirmo reizi Tautu spartakiādē un valsts meistarsacikstēs Maskavā, PSRS, sprinta pārstāvji ieguva medaļu – to izcīnīja RPI studente R. Lāce [318].

1964. gadā Tallinas «Dinamo» stadionā tradicionālajās Igaunijas, Lietuvas un Latvijas vieglatlētu sacensībās R. Lāce kļuva par četrkārtēju Baltijas čempioni: abās sprinta distancēs (100 m – 11,8 s, 200 m – 24,9 s); 4 x 100 m stafetē sievietēm; 100 m barjerskrējienā, kur viņa vienlaikus ar uzvaru uzstādīja arī jaunu republikas rekordu – 14,1 s [319]. 1964. gadā izlases pārbaudes sacensībās R. Lāci 100 m skriešanas disciplīnā (11,4 s) varēja pārspēt tikai 52 republikas vīrieši [320]. Šis

sasniegums no pasaules rekorda atpalika vien par 0,2 s. «Skaidra lieta: šī ir tā reize, kad mazas tautas pārstāve bez kavēkļiem tiek uzņemta PSRS izlasē, jo ir galvas tiesu pārāka par «lielajām māsām», kuras runā krieviski [304]», tā par Renāti izteicās vieglatlētikas vēsturnieks, RPI absolvents Andris Staģis intervijā Ivaram Ošiņam 2013. gadā.

Lieliskie rezultāti pavēra R. Lācei ceļu uz XVIII olimpiādes spēlēm Tokijā, Japānā, 1964. gadā. 21 gadu vecā sportiste, startējot 4 x 100 m stafetē, ieguva 4. vietu un tika prognozēts, ka R. Lācei tās nebūs pēdējās olimpiskās spēles. Pēc olimpiādes sportiste plānoja pievērsties studijām, skriet krosus un spēlēt basketbolu [321].

R. Lāce kopā ar treneri mērķtiecīgi gatavojās 1968. gada olimpiādes spēlēm Meksikas galvaspilsētā Mehiko.

Sākot no 1965. gada, visas PSRS mēroga sacensības, kā arī labāko atlētu treniņnometnes notika Mehiko situācijai atbilstošos augstkalnu apstākļos.

1965. gadā Renāte ieguva Rīgas pilsētas čempiones nosaukumu [322]. 1965. gadā tika atklāts Centrālais sporta nams (vēlāk – Rīgas Sporta manēža) Maskavas ielā, un R. Lāce bija viena no pirmajām, kura iemēģināja tā jauno skrejceļu [323].

1966. gadā Budapeštā R. Lāce, cenšoties izpildīt kvalifikācijas normu (6,10 m) tāllēkšanā, otrajā mēģinājumā sasniedza jaunu Latvijas rekordu – 6,21 m [324].

Diemžēl nākamās olimpiskās spēles jauniešu nesagaidīja un nerealizētas palika daudzas ieceres, jo 1967. gada 3. martā noslēdzās R. Lāces mūžs [325].

R. Lāce 11 reizi ir bijusi LPSR čempione: 100 m skriešanā (1960, 1961), tāllēkšanā (1960, 1961), 4 x 100 m stafetē (1960, 1961), piecīņā (1961), 50 m skriešanā telpās (1966), 300 m skriešanā telpās (1966), 55 m barjerskrējienā telpās (1966), tāllēkšanā telpās (1966), 19 reizi sasniegusi Latvijas rekordus dažādās disciplīnās, PSRS izlases sastāvā sasniegusi pasaules rekordu 4 x 200 m stafetē (1:35,1 – 1963), PSRS rekordu 4 x 100 m stafetē (44,4 s – 1964)). Viņa bija pirmā Latvijas sportiste, kas aizlēkusi tālāk par 6 m [3; 302. lpp.]. R. Lācei pieder arī vairāki RPI rekordi: 100 m skriešanā (1964 – 11,4 s), 200 m skriešanā (1965 – 23,8 s) un tāllēkšanā (1966 – 6,21 m) [193]. Smaidīgo Ķīmijas fakultātes studenti R. Lāci atcerēsies arī kā Latvijas labāko sportisti laikraksta «Sports» 1962. un 1963. gada lasītāju aptaujās. Godinot R. Lāces sportiskos sasniegumus, 1970. gadā tiek nodibināta Renātes Lāces piemiņas balva jauniešiem trijās vieglatlētikas disciplīnās [326], šo balvu pasniedza līdz 2010. gadam.

Pēc sportistes nāves 1968. gadā tika uzņemta filma «Skrējiens», kas veltīts sportistes piemiņai. 1969. gadā atklāta izstāde «Daugavas» stadionā – Renātes piemiņas stūritis – «Renāte Lāce sportā un ikdienā» [327]. Latvijas Nacionālajā Mākslas muzejā glabājas tēlnieces Artas Dumpes veidotais R. Lāces krūšutēls (1967; māls, terakota) un tēlniecības darbs «Finišs» (1971; bronza), kas veltīts sportistei Renātei Lācei.

211. attēls. R. Lāce lidostā Rīgā pēc atgriešanās no Vispasaules studentu spēlēm Brazīlijā (1963).

212. attēls. Artas Dumpes skulptūra «Renāte Lāce» (1967).

DZINTARS LĀCIS (1940–1992)

Riteņbraucējs un treneris

XVIII olimpiādes spēles Tokijā, 1964

Riteņbraukšana

5./8. vieta, iedzišanas brauciens

XIX olimpiādes spēles Mehiko, 1968

Riteņbraukšana

4. vieta, iedzišanas brauciens, 4000 m

Dzintars Lācis dzimis 1940. gada 18. maijā Jelgavā strādnieku ģimenē, mācījies Tērvetes septiņgadīgajā skolā. Ģimenei pārceļoties uz Rīgu, vispirms mācījās 47. vidusskolā, tad pārgāja uz Rīgas 5. vidusskolu, ko absolvēja 1957. gadā.

Sportam tik nepieciešamo rūdījumu un fizisko izturību Dz. Lācis ieguva bērnībā, ejot tālo ceļu kājām no mājām līdz skolai. Ar sportu viņš sāka nodarboties, mācoties Rīgas 5. vidusskolā, – spēlēja volejbolu un skrēja vieglatlētikas sacensībās. Kā vairumam bērnu, arī Dz. Lācim patika braukt ar divriteni turpat skolas tuvumā – dzīvojamo namu masīvā «Āgenskalna priedes», kur tolaik dzīvoja viņa ģimene. Kādu dienu viņš kopā ar diviem klasesbiedriem izlēma aizbraukt uz sporta biedrību «Spartaks» un pieteikties riteņbraukšanas sekcijā. Lai gan visi tika pieņemti, pēc divām nedēļām tika paziņots, ka viņi turpmāk var nenākt. Dz. Lācim patika trenēties, un šāds pavērsiens nebija plānots, turklāt viņš negribēja, lai citi vienaudži par to uzzina. Pārdaugavā trenējās slēpotāji, un viņš nolēma tiem pievienoties. Taču tas atkal nebija uz ilgu laiku, jo sakarā ar siltajām ziemām sporta skolas Slēpošanas sekciju likvidēja. Slēpošanas treneris Ziedonis Krode (1933–2016), visticamāk, saskatīja viņā lielu sportisko potenciālu, tāpēc ieteica turpināt nodarboties ar riteņbraukšanu pie trenera Pētera Stroda (1918–1975) [328]. Riteņbraukšanā Dz. Lācis pirmos panākumus guva 1958. gadā Rīgas pilsētas Ļeņina rajona skolēnu spartakiādē, startējot ar krustmātes aizdoto divriteni. Viņš uzvarēja šosejas braucienā, Rīgas pilsētas spartakiādē izcīnīja 5. vietu, republikas sacensībās atsevišķajā startā – 3. vietu. [328]. Toreiz viņa izaugsmē riteņbraukšanā liela nozīme bija treneri Dainai Janovai.

1959. gadā Dz. Lācis sāka trenēties sporta biedrībā «Dinamo». Sportistam interesēja šosejas un daudzdienu braucieni, taču labākos rezultātus viņš sasniedza trekā. Vēlāk viņš sāka trenēties pie pazīstamā riteņbraucēja un trenera Harija Japiņa (1930–2021), kura vadībā izauga par elites klases riteņbraucēju.

1962. gadā Dz. Lācis uzvarēja ikgadējā Baltijas republiku daudzdienu velobraucienā pa Latvijas ceļiem – tradicionālajā Zvaigznes braucienā [329].

1963. gada rudenī Dz. Lācis iestājās RPI Celtniecības fakultātē. Studijām bija jāvelta

214. attēls. Dz. Lāča RPI ieskaīšu grāmatiņa (1963).

215. attēls.
Dz. Lācis (1968).

daudz laika, un kādu brīdi Dzintaram šķita, ka sports būs jāliek malā. Taču viss izvērtās citādi – 1964. gadā Dz. Lācis paņēma akadēmisko atvaļinājumu, jo nācās trenēties, lai sagatavotos Olimpiādes spēlēm Tokijā, Japānā, kas notika 1964. gada oktobrī. Šo spēļu dalībnieku sarakstā atrodami divi riteņbraucēji no Latvijas – sprinteris Imants Bodnieks, kurš ieguva sudraba medaļu, un iedzišanas braucieniu speciālists Dz. Lācis, kurš startēja 4000 m komandu sacensībās. Dz. Lācis ieguva dalītu 5./8. vietu. Ceturtdaļfinālā viņš no sacensībām izstājās. Sekoja obligātā karadienesta gadi robežapsardzē. Tas traucēja sportistam ne tikai trenēties, bet arī studēt, un 1965. gadā viņš no studijām tika atskaitīts [328].

Dz. Lācis 1967. gadā kopā ar citiem PSRS izlases riteņbraucējiem kļuva par pasaules čempionu 4000 m komandu iedzišanas braucienā, uzvaras tika izcīnītas arī citās starptautiskās sacensībās. Likumsakarīgi, ka perspektīvais sportists 1968. gadā devās uz nākamajām olimpiādes spēlēm Mehiko, Meksikā, taču cerības par medaļām nepiepildījās – komandas vadība kļūdījās, izraugoties aklimatizācijas laiku. Rezultātā Dz. Lācis ieguva tikai 4. vietu (4:33,39) [3; 125. lpp].

Izvērtējot Dz. Lāča sportiskos sasniegumus, jāatzīst, ka 20. gadsimta 60. gados viņš bija viens no labākajiem riteņbraucējiem – ne tikai pasaules čempions 4000 m komandu iedzišanas braucienā (1967) un 3. vietas ieguvējs (1966), bet arī septiņkārtējs PSRS čempions [330]: 4000 m individuālajā braucienā (1967), 4000 m komandu iedzišanā (1961, 1965, 1968, 1969), pāru (1966) un grupas braucienā trekā (1965). Par pēdējo, 1965. gada PSRS čempionātu Erevānā, Armēnijā, Dz. Lācim ir interesants stāsts: «No rīta simt aplū priekšbraucienā man uz lūpas uzmetās lapsene. Rokas atraut nedrīkstēju, tāpēc mēģināju to nosplaut. Bet šī iekoda mēlē. Apjucis tik tikko iekļuva vakara finālbraucienā. Pa to laiku uztūka mēle, uzbrieda mandeles, ka ne ēst, ne runāt. Nodomāju komandas interesēs nobraukt kādus desmit aplū un tad izstāties. Bet, kā iebraucos, tā izturēju līdz galam. Nesapratu, kāpēc treneri mani apsveic. Pietūkusi bija tikai mēle, nevis kājas. Izrādās, ka es, pašam nemanot, biju kļuvis par PSRS čempionu [328].» Dz. Lācis piecas reizes laboja PSRS rekordu, 22 reizes izcīnīja Latvijas čempiona nosaukumu [331]. Viņš bija PSRS Nopelniem bagātais sporta meistars (1970) [332].

Kaislīgais sportists Dz. Lācis 1967. gadā ieguva sen kāroto velosipēda rāmi – riteņbraucēja Leonīda Kolumbeta (*Леонид Колумбет*; 1937–1983) nīderlandiešu firmā «*Brothers Bostraan*» izgatavoto divriteņa rāmi [328], ko izmantoja savā divritenī. Šīs firmas rāmji tolaik bija vieni no labākajiem pasaulē, un to novērtēja arī Dz. Lācis.

Studiju laikos Dz. Lācis īsu brīdi strādāja LPSR Celtniecības ministrijas tresta «Lat-santehmontaž» santehniko darbu Rīgas pārvaldē [333]. Bija diplomēts kinotehniķis, viņam patika fotografēt un filmēt. Tomēr profesionālais sports neļāva šos hobijus īstenot. No 1971. līdz 1980. gadam bija biedrības «Dinamo» Centrālās padomes izlases treneris. 1982. gadā beidzis Latvijas Valsts fiziskās kultūras institūtu (LVFKI). Gandrīz 30 gadu strādāja sporta biedrībā «Dinamo» [334]. Strādājis arī Latvijas Policijas akadēmijas Fiziskās un militārās sagatavošanas katedrā par asistentu.

216. attēls.
1967. gada
pasaules
čempiona Dz. Lāča
sagaidīšana Rīgā.
Dz. Lācis – centrā
(1967).

217. attēls.
Dz. Lācis
(20. gadsimta
60. gadi).

Laulībā ar sievu Guntu dzimuši divi bērni – meita Liene un dēls Gundars [335]. Dz. Lācis miris 1992. gada 7. novembrī Rīgā. Nereti par viņa miršanas datumu kļūdaini tiek minēts 17. novembris.

Godinot sportistu, 2000. gadu pirmajā pusē tika nodibināts «Dzintara Lāča ceļojošais kauss». Pirmajam tas tika pasniegts riteņbraucējam Tomam Skujiņam (2013), kurš kausu atkārtoti ieguva arī 2015. gadā. 2014. gadā tas tika pasniegts labākajam riteņbraucējam – BMX leģendai Mārim Štrombergam. 2016. gadā kauss nonāca pie šosejas riteņbraucēja Gata Smukuļa. 2017. gadā šo balvu ieguva kalnu riteņbraucējs Mārtiņš Blūms, 2018. gadā – T. Skujiņš, 2019. gadā – šosejas riteņbraucējs Kristis Neilands, 2020. gadā T. Skujiņš un 2021. gadā – M. Blūms.

218. attēls.
Dz. Lācis
(20. gadsimta
60. gadi).

219. attēls. Dz. Lāča ceļojošais kauss. (2015).

PAULS LĪTS (1884–1950)

Šāvējs un būvinženieris

V olimpiādes spēles Stokholmā, 1912

Šaušana

52. vieta, māla baložu šaušana

34. vieta, skrejoša brieža šaušana

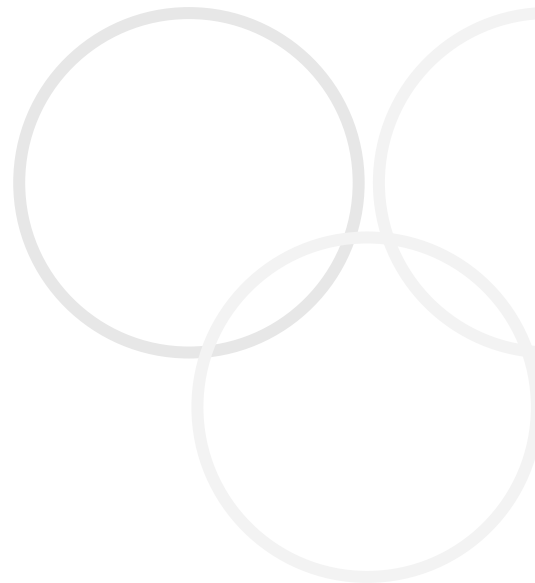
Pauls Līts (*Paul Lieth*; arī Pauls Arnolds Kristiāns Līts, *Paul Arnold Christian Lieth*) ir viens no Haralda Blaua (1885–1944) un Haralda Hānes (1892–1940) studiju biedriem un paziņām. P. Līts dzimis 1884. gada 10. janvārī Igaunijā, Tartu (Tērbatā). 1904. gadā Rīgā absolvējis Imperatora Pētera I reālskolas papildklasi un no 1904. līdz 1912. gadam studējis RPI Inženieru nodaļā. Ieguvis būvinženiera diplomu [336]. Arī viņa brālis Oskars Līts (*Oskar Lieth*; arī Oskars Heinrihs Leonhards Līts, *Oskar Heinrich Leonhard Lieth*; 1885–?) studējis RPI (1905–1912) un saņēmis būvinženiera diplomu [337]. Abi brāļi vienādu profesiju ieguvuši 1912. gadā.

P. Līts pieder pie mazāk pazīstamiem Latvijas olimpiešiem. Viņa rezultāts 1912. gada V olimpiādes spēlēs nebija īpaši augsts – māla baložu šaušanā viņš ieguva 52. vietu (12 punkti) [129; 30. lpp.], skrejoša brieža šaušanā – 34. vietu, iegūstot 10 punktus. Students P. Līts iestājās sporta biedrībā «*Union*», kā arī Āgenskalna Strēlnieku biedrībā. Viņš ar labiem panākumiem piedalījās šaušanas sacensībās [338], un viņa dalība Olimpiādes spēlēs ir likumsakarīga. P. Līts bija pieredzējis sportists, taču, startējot Olimpiādes spēlēs, viņam atšķirībā no mazpieredzējušā H. Blaua vienkārši nepaveicās.

Līdzīgi kā H. Blauam, arī P. Lītam interesēja slidošanas sports. 1905. gada ātrsliodošanas sacensībās, ko rīkoja sporta biedrība «*Kaiserwald*», piedalījās arī P. Līts, iegūstot 1. vietu 500 m distancē [339]. 1910. gada februārī sporta biedrības «*Union*» Rīgas sekcija uz Ķīšežera rīkoja ledus burāšanas sacensības, kurās P. Līts ieguva 2. vietu [340].

Studiju gados P. Līts piedalījās sacensībās arī citos sporta veidos. Visvairāk līdz 1912. gada olimpiādes spēlēm bija pazīstams kā vingrotājs. 1908. gadā Viskrievijas meistarsacīkstēs Sanktpēterburgā, Krievijā, vingrošanā viņš ieguva «lielo zelta medaļu, Goda medaļu, ceļojošo lielfirsta Vladimira Romanova (*Владимир Романов*; 1847–1909) balvu (sudraba kausu, ar Imperatora ģimenes ģerboni, izgatavotu no emaljas, balstītu uz dekorēta un pulēta koka pamatnes) un sporta biedrības «*Union*», kas viņu deleģēja uz sacensībām, Goda diplomu [341].

1910. gada 7. marta Āgenskalna Strēlnieku biedrības rīkotajās sacensībās māla baložu šaušanā P. Līts ieguva 2. vietu. Šaušanā ar šauteni 100 m (5 šāvienī) – pirmo vietu [342].

220. attēls. P. Līta RPI diploma kopija (1912).

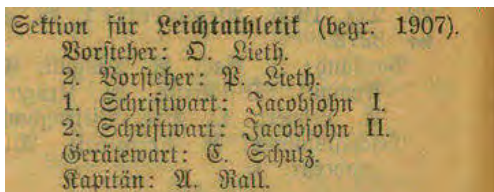
1914. gadā 2. Viskrievijas olimpiādē Rīgā māla baložu šaušanā uzvarēja Valters Bodnieks (1885–?), 2. vietā Ļevs Sitins (*Лев Сьтин*; 1891–1973) un 3. palika P. Lits [343]. Lai gan skrejoša brieža šaušanā P. Lits uzrādīja otro labāko rezultātu (29 punkti), tomēr ieguva 3. vietu [344], jo diviem pirmo vietu ieguvējiem bija vienāds punktu skaits.

1909. gada 14. jūnijā Jelgavā notika sporta biedrības «Union» Rīgas sekcijas sporta svētki. To mērķis bija popularizēt sportu un olimpiskās spēles. Pasākumā tika pārspēti trīs Krievijā rekordi – augstlēkšanā, šķēpa mešanā un 800 m skrējienā. No Rīgas vingrotājiem pārsteidza P. Lita brālis O. Lits, kurš ieguva četras pirmās vietas. Šajās sacensībās piedalījās arī P. Lits. Prese par viņiem jūsmoja [345]. O. Lits sasniedza labus rezultātus vairākos sporta veidos – diska mešanā, tāllēkšanā, šķēpmešanā [346]. 1906. gadā viņš Vācijā ieguva Hesenē lielhercoga ceļojošo akadēmisko balvu, Karlsrūē – sudraba kausu skriešanā [341].

O. Lits ir vadījis sporta biedrības «Union» vieglatlētikas sekciju (dib. 1907), spēlējis arī hokeju minētās biedrības komandā [347]. P. Lits bija arī šīs biedrības vadītāja vietnieks.

Zināms, ka brāļu studiju gados viņu tēvs arī dzīvoja Rīgā un bija Rīgas domes deputāta kandidāts – viņa kandidatūra tika izvirzīta Rīgas pilsētas vēlēšanās 1907. gadā [348].

Olimpietis RPI absolvents P. Lits 1914. gadā Rīgas Doma baznīcā apprecējās ar Haralda Blaua māsu Katarīnu (*Katharine*) [349], sauktu arī par Kētu (*Kaethe*) [151] un 1939. gada rudenī repatriējās uz Vāciju. Ziņas par viņa profesionālo darbību starpkaru laikā un dzīves pēdējiem gadiem nav izdevies atrast. Zināms vien, ka viņš miris 1950. gadā Vācijā.

Sektion für Leichtathletik (begr. 1907).
Vorsteher: D. Lieth.
2. Vorsteher: P. Lieth.
1. Schriftwart: Jacobsohn I.
2. Schriftwart: Jacobsohn II.
Gerätewart: C. Schulz.
Kapitän: A. Rall.

221. attēls. O. Lits un P. Lits vieglatlētikas sekcijas vadītāji 1909. gada Rīgas adrešu grāmatā.

222. attēls. II Viskrievijas olimpiādes atklāšanas parāde Rīgas hipodromā 1914. gada 6. jūlijā.

ILONDA LŪSE (1972)

Ātrslidotāja

XVII ziemas olimpiskās spēles Lillehammerē, 1994

Ātrslidošana

25. vieta, 3000 m

XVIII ziemas olimpiskās spēles Nagano, 1998

Ātrslidošana

39. vieta, 1000 m

32. vieta, 1500 m

28. vieta, 3000 m

XIX ziemas olimpiskās spēles Soltleiksitijā, 2002

Ātrslidošana

35. vieta, 1500 m

30. vieta, 3000 m

Ilonda Lūse dzimusi 1972. gada 11. jūlijā Rīgā. Viņa mācījās Leona Paegles Rīgas 1. vidusskolā, kas 1990. gadā atguva vēsturisko Rīgas 1. ģimnāzijas nosaukumu, un tās 1990. gada 21. jūnijā izdotajā raksturojumā rakstīts, ka I. Lūse nodarbojās ar ātrslidošanu no 1978. gada un «1984. gadā iekļauta LPSR izlasē. Kopš 1988. gada vasaras, kad Latvijā pārtrauc ātrslidotāju trenēšanu, I. Lūse trenējās Maskavas «Dinamo» sporta skolā. 1989. gadā izpildīja PSRS sporta meistarkandidāta normatīvus [350].»

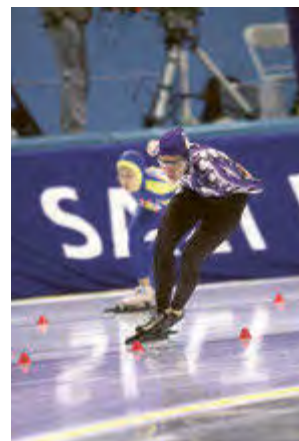
1990. gada rudenī I. Lūse sāka studijas RTU Ķīmijas tehnoloģijas fakultātes ķīmijas tehnoloģijas specialitātē. I. Lūses mamma Austra Lūse ir RPI absolvente, inženiere ķīmiķe, tāpēc jaunietes nākamās profesijas izvēles pamatā bija doma par ģimenes uzņēmumu saistībā ar metālu elektroķīmiskajiem pārklājumiem, kas ir mātes specializācija. Studiju laikā I. Lūsi īpaši saistīja analītiskā ķīmija. Par to laiku I. Lūse saka: «Laboratorijas darbus pie profesora Putniņa es vienkārši dievināju, un atmiņas par tiem ir dzīvas vēl šodien. Analītiskā ķīmija man palikusi atmiņā kā kaut kas ļoti īpašs un aizraujošs [351].»

Jau skolas laikā viņai daudz bija jāmācās patstāvīgi, pēc individuāla mācību plāna, jo daudzo sporta treniņu noņemtu dēļ bieži nācās kavēt stundas. Attīstīta loģiskā domāšana, ātra uztvere un laba atmiņa, kā arī gribasspēks nodrošināja tādu zināšanu līmeni, lai I. Lūse varētu studēt RTU. I. Lūses ieskašu grāmatiņa liecina, ka 1. un 2. kursā gandrīz visus eksāmenus viņa nokārtoja ar vērtējumu «labi» un «teicami», taču palika parāds – nenokārtoti divi eksāmeni un ieskaite organiskajā ķīmijā.

Studiju laikā I. Lūse turpināja trenēties un piedalīties dažāda līmeņa sacensībās. Tāpat kā citi sportisti, I. Lūse studēja pēc individuāla plāna, un jau 1992. gadā bija

224. attēls. I. Lūses RTU ieskašu grāmatiņa (1990).

225. attēls. I. Lūse 3000 m distancē XIX ziemas olimpiskajās spēlēs Soltleiksitijā (2002).

zināms, ka viņa kandidēs dalībai XVII ziemas olimpiskajās spēlēs Lillehammerē, Norvēģijā, 1994. gadā. Būdama akadēmiskajā atvaļinājumā (no 1993. gada jūnija līdz 1994. gada jūlijam), I. Lūse aizbrauca uz Norvēģiju un piedalījās olimpiskajās spēlēs, kur ieguva 25. vietu 3000 m distancē (4:47,75) [75; 78. lpp.]. 1994. gada rudenī studijas tika atsāktas, taču treniņi un sports lika izšķirties, un toreiz priekšroka tika dota sportam. Savienot sportu ar lekcijām un praktiskajiem darbiem laboratorijās var, taču tad bija jānāk uz nodarbībām un jāatsakās no sacensībām un izbraukumiem ārpus Rīgas un valsts. I. Lūse izvēlējās sportu, tāpēc 1995. gada 3. jūlijā viņa tika svītrotā no RTU studentu saraksta.

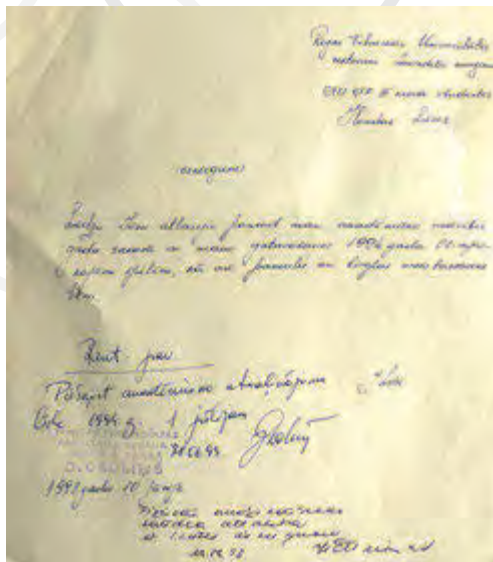
No 1994. līdz 2002. gadam katru gadu I. Lūse startēja pasaules un Eiropas čempionātos ātrslidošanā, un augstākā izcīnītā vieta ir 1999. gada Eiropas čempionātā: 3000 m – 16. vieta, daudzciņā – 17. vieta. I. Lūsei pieder visi Latvijas rekordā ātrslidošanā sievietēm: 500 m, 1000 m, 1500 m, 3000 m, 5000 m, kā arī sprinta (500 m, 1000 m, 1500 m, 3000 m) un klasiskajā daudzciņā (500 m, 1500 m, 3000 m, 5000 m). Kopumā Latvijas rekordus viņa ir labojusi 56 (!) reizes.

Pēc studiju pārtraukšanas RTU ātrslidotāja I. Lūse turpināja trenēties un piedalījās arī XVIII ziemas olimpiskajās spēlēs Nagano, Japānā, 1998. gadā, iegūstot 1000 m distancē 39. vietu (1:24,32), 1500 m distancē – 32. vietu (2:08,71) un 3000 m distancē – 28. vietu (4:33,77) [352]. 2002. gadā XIX ziemas olimpiskajās spēlēs Soltleiksitijā, ASV, I. Lūse 1500 m distancē ieguva 35. vietu (2:04,25), 3000 m distancē – 30. vietu (4:23,13). Ātrslidotāja I. Lūse Latvijas valsti pārstāvēja četrās ziemas olimpiskajās spēlēs [186; 76., 106. lpp.]. I. Lūsi žurnālisti nosauca par Latvijas ātrslidošanas «pēdējo mohikāni [58; 67. lpp.]», jo šis sporta veids mūsu valstī nebija attīstīts, tāpēc cerēt uz augstiem rezultātiem starptautiskā mērogā nevarējām, taču ik pa laikam parādās talantīgi ātrslidotāji, labus rezultātus gūst latviešu ātrslidotājs, olimpietis Haralds Silovs, kurš ir piedalījies četrās olimpiskajās spēlēs.

Pēc aktīvajām sporta gaitām I. Lūse sāka strādāt Latvijas Treneru tālākizglītības centrā par vadītāja asistenti, un Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijas (LSPA) rektors profesors Uldis Grāvītis aicināja viņu apvienot darbu ar studijām. I. Lūse izvēlējās izglītības un sporta darba menedžera programmu un studēja neklātienē. Intereses vadīta, viņa papildus izvēlējās arī smagatlētikas vecākā trenera kvalifikāciju. Studējot pēc individuāla plāna, viņa 2005. gadā pabeidza LSPA, kļūstot par smagatlētikas vecāko treneri, izglītības un sporta menedžeri.

Mācoties LSPA, I. Lūse sāka strādāt Latvijas Viegatlētikas savienībā, no 2005. līdz 2007. gadam bija tās ģenerālsekretāre. Saprotot, ka ir nepieciešamas padziļinātas biznesa zināšanas, I. Lūse nolēma studēt uzņēmējdarbību Rīgas Starptautiskajā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskolā (RISEBA). 2007. gadā, absolvējot RISEBA un iegūstot maģistra grādu, I. Lūse nolēma aiziet no sporta administrācijas un patlaban turpina profesionālās gaitas personālvadībā.

Lai arī I. Lūse savas profesionālās sportistes gaitas ir beigusi – tomēr bijušajai olimpietei patīk kāpt kalnos un nodarboties ar riteņbraukšanu. I. Lūsi ļoti saista arī kulinārija un rokdarbi.

226. attēls. I. Lūses iesniegums RTU rektoram Egonam Lavendelim atļaut ņemt akadēmisko atvaļinājumu saistībā ar dalību Ziemas olimpiskajās spēlēs Lillehammerē (1994).

227. attēls. I. Lūse iesildoties XIX ziemas olimpiskajās spēlēs Soltleiksitijā (2002).

228. attēls. I. Lūse, kāpjot kalnos Kanādā (2015).

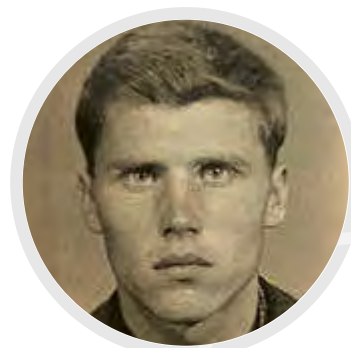
GUNTIS NIEDRA (1943–2005)

Airētājs un celtnieks

XIX olimpiādes spēles Mehiko, 1968

Airēšana

7./11. vieta, četrinieki bez stūrmaņa (M4–)

Guntis Niedra dzimis 1943. gada 8. februārī Rīgā. No 1949. gada ar ģimeni dzīvoja izsūtījumā Amūras apgabalā, Krievijā, Rīgā atgriezās 1957. gadā. 1962. gadā pabeidza Rīgas 3. vidusskolu. Vidusskolas raksturojumā par Gunti minēts, ka viņam ir vidējas sekmes, jo ir liela aizraušānās ar airēšanas sportu. Jau vidusskolas laikā G. Niedra ieguva pieaugušo I sporta klasi airēšanā. Vidusskolas laikā G. Niedru norīkoja ražošanas praksē RPI Mehānikas fakultātes darbnīcā. Viņš ieguva 1. kategorijas atslēdznieka kvalifikāciju.

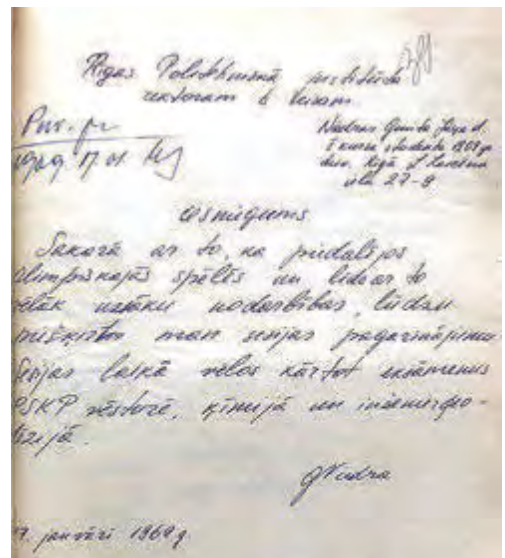
1963. gadā G. Niedra sāka mācības RPI Elektroenerģētikas fakultātes dienas nodaļā rūpniecības siltumenerģētikas specialitātē un strādāja LPSR Rīgas pilsētas dzīvokļu pārvaldes Remontu celtniecības tresta Maskavas rajona remontu celtniecības pārvaldē par fasāžu krāsotāju [353]. 1963. gadā PSRS III Tautu spartakiādē airēšanas sacensībās ar partneri Egonu Frišu (RPI absolventu; 1970) divniekā ar stūrmani (M2+) izcīnīja 3. vietu. Tajā pat gadā G. Niedra tika iesaukts padomju armijā. No 1963. līdz 1966. gadam G. Niedra dienēja Centrālajā flotes ūdens sporta klubā Maskavā. 1965. gadā, dienējot armijā, ieguva PSRS čempiona titulu airēšanā astoņniekā (M8+) un 2. vietu Eiropas čempionātā (M8+), un ieguva PSRS starptautiskās klases sporta meistara nosaukumu. Trīs no viņa komandas biedriem arī bija saistīti ar RPI: absolvents (1973) Andris Priedītis un studenti Elmārs Rubīns (1944–2007) un Vitolds Barkāns. 1967. gadā PSRS IV Tautu spartakiādes un PSRS čempions četriniekā bez stūrmaņa (M4–; G. Niedra, A. Priedītis, E. Rubīns, V. Barkāns). Apbalvots ar LPSR Augstākās padomes Prezidija Goda rakstu. Startējot Eiropas čempionātā 1967. gadā, G. Niedra ierindojās 3. vietā gandarījuma braucienā (četrinieki) bez stūrmaņa [80].

1967. gadā G. Niedra tika ieskaitīts Rīgas Vispārtehniskās neklātienes fakultātes 1. kursā siltuma un gāzes apgādes un ventilācijas specialitātē. Šajā gadā LPSR Sporta biedrību un organizāciju savienības Centrālā padome lūdza RPI rektoram piešķirt brīvu eksāmenu un ieskaīšu grafiku studentiem G. Niedram un E. Rubīnam saistībā ar treniņiem, lai sagatavotos Olimpiādes spēlēm Mehiko 1968. gadā. Savukārt 1968. gadā minētā padome lūdza augstskolas vadībai piešķirt akadēmisko atvaļinājumu G. Niedram un E. Rubīnam.

Šīs varēja būt pirmās Olimpiādes spēles, kurās vienā airētāju komandā piedalītos četri RPI studenti – V. Barkāns, E. Rubīns, G. Niedra un A. Priedītis. Diemžēl

230. attēls. G. Niedras RPI studenta apliecība (1967).

231. attēls. G. Niedras lūgums RPI rektoram Aleksandram Veisam (1918–1985) pagarināt sesiju saistībā ar dalību olimpiskajās spēlēs (1969).

232. attēls. V. Barkāns, E. Rubīns, G. Niedra un A. Priedītis treniņā Lielupē (1967).

233. attēls. V. Barkāns, E. Rubīns, G. Niedra un A. Priedītis pēc treniņa sporta biedrības «Dinamo» airēšanas baseinā Rīgā (1967).

234. attēls. No kreisās: G. Niedra, A. Priedītis, E. Rubīns un V. Barkāns veterānu sacensībās rudens regatē Bostonā (1989).

A. Priediņa slimības dēļ viņa vietā startēja sportists no Ļeņingradas Pāvels Iljinskis (*Павел Ильинский*). XIX olimpiādes spēlēs Mehiko, Meksikā, PSRS izlase četriniekā bez stūrmaņa ieguva 7./11. vietu [3; 125. lpp.], jo nenotika B fināla brauciens. Airētāja treneri bija Edvīns Lēmanis (1935–2014) un Rolands Sproģis (1936–2001).

1968. gadā G. Niedra tika ieskaitīts RPI Celtniecības fakultātes dienas nodaļas 1. kursā ūdens apgādes un kanalizācijas specialitātē. Līdz 1970. gadam viņam piešķīra akadēmisko atvaļinājumu treniņu un sacensību noslodzes dēļ. Tomēr G. Niedra nodarbības neapmeklēja, tāpēc 1970. gadā no RPI tika atskaitīts.

G. Niedra trenējās sporta biedrībās «Daugava» (Rīga), «Centrālais flotes ūdenssporta klubs» (Maskava) un «Dinamo» (Rīga).

No pagājušā gadsimta 90. gadiem G. Niedra aktīvi piedalījās pasaules veterānu airēšanas sacensībās, izcīnot daudzas pirmās vietas četriniekā ar stūrmani (M4+), divniekā bez stūrmaņa (M2-) un astoņniekā ar stūrmani (M8+). Kā atcerējās V. Priediņš, šajos gados G. Niedra tika raksturots kā labākais veterānairētājs [354]. G. Niedra bija precējies, ģimenē divi dēli – Atis un Gints. Pēc profesionālā sportista karjeras beigām nodarbojās ar vecmeistaru sportu un celtniecību.

G. Niedra mūžībā devās 2005. gada 21. decembrī. Apglabāts Raiņa kapos Rīgā.

KONSTANTINS OVČIŅNIKOVS (1983)

Džudists un treneris

XXX olimpiādes spēles Londonā, 2012

Džudo

Džudo (81–90 kg), nekvalificējās finālam

Konstantins Ovčiniņkovs dzimis 1983. gada 10. novembrī Biškekā, Kirgizstānā. Uz Latviju ar tēvu un māti atbrauca, kad K. Ovčiniņkovam bija tikai seši mēneši. Absolvējis Liepājas 12. vidusskolu.

Pirms džudo K. Ovčiniņkovs trenējās vingrošanā, uz to viņu pamudināja tēvs. Taču pašam sportistam vingrošana ne visai gāja pie sirds, tādēļ 1991. gadā viņš nolēma pamēģina spēkus džudo pulciņā [355].

2001. gadā K. Ovčiniņkovs iestājās RTU un studēja Liepājas mācību zinātniski tehniskā kompleksa (līdz 2020. gadam – RTU Liepājas filiāle; patlaban – Liepājas studiju un zinātnes centrs) Vispārtehniskajā fakultātē. 2005. gadā viņš absolvēja RTU un saņēma inženiera diplomu [356]. Studiju gados K. Ovčiniņkovs piedalījās dažādās sacensībās un guva labus panākumus – 2001. gadā Ungārijā un 2002. gadā Nīderlandē izcīnīja otro vietu Eiropas U-20 čempionātā. Arī pēc inženiera diploma saņemšanas viņš turpināja sportot un, piemēram, 2007. gadā uzvarēja Latvijas čempionātā, 2008. gadā – Latvijas II olimpiādē. 2012. gada aprīlī inženieris un sportists K. Ovčiniņkovs izcīnīja bronzas medaļu Eiropas čempionātā.

Vairākas reizes sportists ierindojies pirmajā trijniekā pasaules kausa posmos, tāpēc K. Ovčiniņkovs tika iekļauts Latvijas sportistu delegācijā startam XXX olimpiādes spēlēs Londonā, Apvienotajā karalistē, 2012. gadā. Diemžēl džudists K. Ovčiniņkovs zaudēja sacensību pirmajā kārtā un izstājās no turnīra. K. Ovčiniņkovam bija jācīnās ar vienu no favorītiem – iepriekšējo divu olimpisko spēļu bronzas medaļas ieguvēju brazīlieti Leandro Marquesu Žiljeiru (*Leandro Marques Guilherme*) [357].

K. Ovčiniņkovs ar džudo turpināja nodarboties arī pēc olimpiādes spēlēm. Bija sportistu sastāvā, kas gatavojas nākamajām Olimpiādes spēlēm Riodežaneiro, Brazīlijā. Diemžēl konkurence bija pārāk liela, un ceļazīmi uz Olimpiādes spēlēm neizdevās izcīnīt.

2013. gadā absolvējis Baltijas Valsts zvejas flotes akadēmiju (*Балтийская государственная академия рыбопромыслового флота*) Kaļiņingradā, kur ieguvis augstāko izglītību jūras kravu pārvadājumu jomā. Strādā pasaules lielākajā jūras konteineru līnijā «Maersk» [358]. 2016. gada 11. oktobrī Konstantins Ovčiniņkovs un Andrejs Rebrovs nodibina sporta klubu «Džudo klubs «Mārupe»» Tīrainē, Pakalniņu iela 4 [359], ar mērķi pievērst bērnus aktīvam dzīves veidam un mācīt džudo cīņu. K. Ovčiniņkova ģimenē aug trīs bērni.

236. attēls. K. Ovčiniņkova RTU pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības diploma kopija (2003).

237. attēls. K. Ovčiniņkovs cīņā pret brazīlieti L. M. Žiljeiru Olimpiādes spēlēs Londonā (2012).

CĒZARS OZERS (1937)

Basketbolists un pedagogs

XVII olimpiādes spēles Romā, 1960

Basketbols

2. vieta

Cēzars Ozers dzimis 1937. gada 11. februārī Rīgā. Viņš ir olimpietis, kas RPI ir gan studējis, gan strādājis par mācībspēku un treneri (1966–1983), un tieša saistība ar mūsu augstskolu viņam bija visilgāk [360].

C. Ozers absolvēja Rīgas 36. pamatskolu, pēc tam – Rīgas Būvniecības tehnikumu (1955). Studēja Rīgas Pedagoģiskajā institūtā un 1961. gadā ieguva fiziskās audzināšanas pasniedzēja diplomu Latvijas Valsts fiziskās kultūras institūtā, tāpēc, studējot RPI, neliela daļa nokārtoto pārbaudījumu tika ieskaitīta un nebija jākārt.

C. Ozers iestājās RPI Celtniecības fakultātes dienas nodaļas Rūpniecības un civilās celtniecības specialitātē 1963. gadā un tika ieskaitīts 2. kursā. Tolaik viņam bija liela sacensību slodze, un ieskaites un eksāmenus viņš kārtoja individuāli, tomēr krājas arī mācību parādi. C. Ozeram tika dota iespēja 3. kursā studēt vēlreiz, taču ilgstošs komandējums Vācijas Demokrātiskajā Republikā un dažādi citi apstākļi studijas nesekmēja. Pēc akadēmiskā atvaļinājuma C. Ozers nolēma studijas pārtraukt un 1967. gada 14. janvārī lūdza atskaitīt viņu no RPI studentu skaita.

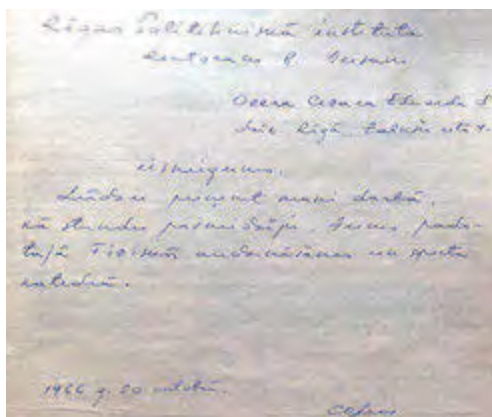
Darba gaitas sportists C. Ozers sāka Rīgas Vagonu rūpnīcas būvremontu cehā, strādājot par brigadieru (1955–1957), 20. gadsimta 60. gados strādāja par instruktoru Brīvprātīgo arodbiedrību sporta biedrībā (BASB) «Daugava». Par stundu pasniedzēju RPI Fiziskās audzināšanas un sporta katedrā C. Ozers sāka strādāt 1966. gada oktobrī, 1968. gada septembrī kļuva par vecāko pasniedzēju, un līdz 1983. gadam tā bija viņa pamatdarba vieta. 1983. gada 22. augustā RPI vecākais pasniedzējs C. Ozers pēc paša vēlēšanās no darba tika atbrīvots sakarā ar pāriešanu darbā uz Rīgas Elektromehānisko tehnikumu [360].

C. Ozers ar basketbolu sāka nodarboties 1951. gadā, mācoties Rīgas Būvniecības tehnikumā. Tajā pašā gadā viņš kļuva par «Daugavas» sporta skolas basketbola nodaļas audzēkni (treneris Augusts Raubens; 1910–1979). Sākot no 1957. gada, C. Ozers spēlēja rūpnīcas «VEF» meistarkomandā (1958–1968) [361].

RPI viņš iestājās, jau būdams olimpietis ar izcīnītu sudraba medaļu. C. Ozers pirms olimpiādes spēlēm 1959. gadā bija PSRS jaunatnes basketbola izlasē, četras reizes bija ieguvis PSRS čempionāta bronzas medaļas (1959, 1960, 1963, 1966). C. Ozers spēlēja labi, un viņu pamanīja, taču ne katrs tika iekļauts PSRS izlasē, un kā C. Ozers atceras PSRS izlases treneris, basketbolists Jevgeņijs Aleksejevs (Евгений Алексеев; 1919–2005) «braucienam uz Romu visiem spēkiem vilka savus Armijas

239. attēls. C. Ozera studenta kartīte (1963).

240. attēls. C. Ozera iesniegums RPI rektoram Aleksandram Veisam (1918–1985) pieņemt viņu darbā par stundu pasniedzēju (1966).

centrāla sporta kluba puikas, un mani aizbīdīja uz jaunatnes izlasi. Bet tur man tika dots spēles laiks, un uzspēlēju pa pirmo. Izšķirīgajā dienā bija tāda nelāga jušana, ka starp četriem braucošajiem aizsargiem man neieklūt – ar nolaistu degunu būs jāatgriežas Rīgā. Vakarā pienāca Valdis Muižnieks un sacīja: «Cezi, tu taču zini, ka brauc?» Man sirds vai otrādi apmetās, jo nekā es nezināju! Galva sareiba [362].»

C. Ozers piedalījās XVII olimpiādes spēlēs Romā, Itālijā, 1960. gadā PSRS izlases sastāvā un trijās spēlēs guva 11 punktu. Komandas sastāvs: Valdis Muižnieks (1935–2013), Maigonis Valdmanis (komandas kapteinis; 1933–1999), Jānis Krūmiņš (1930–1994), Alberts Valtins (*Альберт Вальтин*; 1937–2015), Gurams Minašvili (1936–2015), Viktors Zubkovs (*Виктор Зубков*; 1937–2016), Vladimirs Ugrehelidze (1939–2009), Mihails Semjonovs (*Михаил Семёнов*; 1933–2006), Jurijs Korņejevs (*Юрий Корнеев*; 1937–2002), Aleksandrs Petrovs (*Александр Петров*; 1939–2001), Genādijs Volnovs (*Геннадий Вольнов*; 1939–2008).

Viņš bija Rīgas basketbola komandas «VEF» aizsargs, pamatsastāva spēlētājs un vienīgais no četriem latviešu basketbolistiem Romā pārstāvēja LPSR komandu «VEF». Vilis Čika un Arnolds Šmits par augumā necilo basketbolistu C. Ozeru rakstīja, ka viņš ir «.. visumā ātrs cīnītājs un labs saspēles veidotājs. Pašās svarīgākajās sacensībās viņš laukumā gan netika, tomēr spēlēja pietiekami ilgi, lai kvalificētos sudraba medaļai [129; 279. lpp.]»

C. Ozers ir spēlējis arī basketbola komandā «Daugava», un tās sastāvā viņš kļuva par LPSR čempionu (1958). Pie C. Oзера sportiskajiem panākumiem jāpieskaita arī iegūtās 3. vietas un medaļas PSRS čempionātos 1961. un 1966. gadā. Startējot PSRS Tautu spartakiādēs, LPSR basketbola izlases sastāvā iegūta 3. (1963) un 5. vieta (1967). LPSR basketbola izlases sastāvā spēlēja 66 spēlēs.

C. Ozers gatavojās arī nākamajām, XVIII olimpiādes spēlēm Tokijā, Japānā, 1964. gadā. Pavasarī piedalījās treniņnometnē, kurā trenējās 24 sportisti. Pēc mēneša palika 20, tad – 16. Cerība tikt olimpiskās komandas sastāvā bija, bet konkurence bija pārāk liela, un C. Ozers izlases sastāvā iekļauts netika [363].

C. Ozers 20. gadsimta 90. gados piedalījās arī senioru basketbola spēlēs. Piemēram, 1997. gadā Helsinkos, Somijā, Latvijas senioru izlase pasaules meistarsacīkstēs uzveica tos pašus brazilus, ar ko bija tikušies 1960. gadā Romā. C. Ozers, V. Muižnieks un M. Valdmanis nofotografējās ar Brazīlijas senioru izlasi – piemiņai par 37 gadus senu pagātņi, un beidzot viņi aptvēra, kur tāda Latvija atrodas [364]. Būdam sports veterāns, ar komandas biedriem izbaudīja ceļošanu, piecas reizes ir bijis ASV.

Basketbolists un pedagogs C. Ozers 1998. gadā tika apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeņa Goda zīmi.

Olimpietis un sportists pensijā devās 2003. gadā, isu brīdi vēl strādāja celtniecības jomā. Interesanti, ka 17 dzīves gadu viņš pavadīja, strādājot RPI, tad 17 – Rīgas Elektromehāniskajā tehnikumā bija sporta pasniedzējs un direktora vietnieks sporta darbā. Ilgstoši piedalījās veterānu spēlēs. C. Ozers ir precējies, ģimenē ir divas meitas – Regīna un Vija. Ir mazbērni un mazmazbērni.

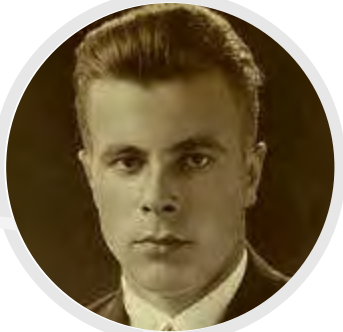
241. attēls. Latvijas sportisti PSRS izlases sastāvā XVII olimpiādes spēlēs Romā. No kreisās: J. Krūmiņš, C. Ozers, M. Valdmanis, V. Muižnieks (1960).

242. attēls. «VEF» komanda. Pirmais no kreisās – C. Ozers (1961).

243. attēls. C. Ozers ar mazmeitu (2019).

AUGUSTS OZOLS (1908–1980)

Hokejists, futbolists un būvuzņēmējs

IV ziemas olimpiskās spēles Garmišā-Partenkirhenē, 1936

Hokejs

13./15. vieta

245. attēls. A. Ozola LU studenta karte (1939).

246. attēls. Latvijas hokeja izlase ASK un «US» formās (ap 1936). No kreisās pirmajā rindā: Edgars Pēteris Klāvs (1913–1983), Herberts Kuške (1913–1994), Roberts Lapainis (1913–1947), Roberts Pakalns (1911–1986); otrajā rindā: Adelfijs (arī Ādolfs) Petrovskis (1912–1972), L. J. Vedējs, Kārlis Paegle (1911–1997), A. Ozols, Arvids Jurgens (1905–1955), Aleksejs Auziņš (1910–1997), Arvids Mārtiņš Pētersons (1913–1985), Roberts Bluķis (1913–1998), Jānis Bebris (1917–1969).

Augusts (arī Augusts Voldemārs) Ozols dzimis 1908. gada 16. augustā Rīgā būvuzņēmēja ģimenē. Pēc Rīgas Valsts tehnikuma Elektrotehnikas nodaļas absolvēšanas 1931. gadā iestājās Latvijas Universitātes (LU) Inženierzinātņu fakultatē. Ar pārtraukumiem viņš studēja līdz 1941. gadam, taču studijas nebeidza [365]. Studiju gados A. Ozols iestājās studentu korporācijā «*Fraternicas Lettica*».

20. gadsimta 30. gadu pirmajā pusē A. Ozols strādāja par telefona tehniķi. No 1935. līdz 1936. gadam viņš atradās obligātajā karadienestā 6. Rīgas kājnieku pulkā. 1941. gadā A. Ozols bija Valsts celtniecības tresta 2. būvkantora būvju vadītājs.

Sportista gaitas viņš sāka, spēlējot futbola aizsarga pozīcijā [366] Latvijas Sporta biedrības komandā, vēlāk bija ilggadējs LU sporta biedrības «Universitātes sports» («US») komandas aizsargs. 20. gadsimta 30. gadu pirmajā pusē prese viņu atzina par vienu no labākajiem «US» futbolistiem. A. Ozols bija Latvijas studentu futbola izlases dalībnieks, Ierēdņu futbola turnīrā pārstāvēja Pasta un telegrāfa resora darbinieku komandu «PT Sports» [367, 368].

Paralēli darbam, studijām un futbolam A. Ozols spēlēja hokeju. Viņš tika iekļauts Latvijas hokeja izlases rezerves aizsargos 1936. gada ziemas olimpiskajās spēlēs Garmišā-Partenkirhenē, Vācijā (komandas sastāvs – 70. lpp.). Būdams rezervists, viņš komentēja Latvijas izlases spēles pret Austrijas, Kanādas, Polijas hokejistiem [163; 302., 307., 308., 311., 313. lpp.]. Latvijas hokeja izlases aizsargs A. Ozols brauca uz pasaules čempionātiem 1935. un 1938. gadā. Izlases oficiālajās spēlēs viņš nespēja. Hokejā viņš no 1930. līdz 1939. gadam spēlēja LU sporta biedrības «US» komandas sastāvā, visbiežāk – aizsargu pāri ar Leonīdu Jāni Vedēju (1908–1995) [369], kurš arī studēja LU un piedalījās ziemas olimpiskajās spēlēs 1936. gadā. A. Ozols bija Latvijas meistars hokejā (1937), piedalījās Latvijas studentu izlases pirmajās sacensībās 1931. gadā un divos studentu pasaules meistarsacīkšu turnīros – 1933. un 1935. gadā [368]. Līdzīgi kā citi studenti, A. Ozols interesējās par vairākiem sporta veidiem – Latvijas meistarsacīkstēs «US» komandā spēlēja bendiju, viņam patika spēlēt arī basketbolu [370].

Otrā pasaules kara beigās A. Ozols nonāca Vācijā, pēc tam izceļoja uz Austrāliju, vēlāk pārcēlās uz dzīvi ASV, kur strādāja par būvuzņēmēju [366].

1980. gada 17. augustā 72 gadu vecumā gāja bojā auto satiksmes negadījumā kopā ar sievu Elisu Džeinu Kerolu (*Elise Jane Carroll*; ?–1980) [366].

AGNESE PASTARE (1988)

Vieglatlēte

XXX olimpiādes spēles Londonā, 2012

Soļošana

24. vieta, 20 km soļošana

XXXI olimpiādes spēles Riodežaneiro, 2016

Soļošana

53. vieta, 20 km soļošana

Agnese Pastare dzimusi 1988. gada 27. oktobrī Rīgā. Pēc Rīgas Valsts 1. ģimnāzijas absolvēšanas 2007. gadā iestājās RTU Transporta un mašīnzinību (TMF; patlaban – Mašīnzinību, transporta un aeronautikas) fakultātes studiju programmā «Medicīnas inženierija un fizika» un studēja dienas nodaļā.

Pēc gada, 2008. gada septembrī, viņa studijas pārtrauca, 2009. gada februārī – tās atjaunoja. 2009. gadā toreizējais RTU rektors akadēmiķis Ivars Knēts (1938–2019) apliecināja, ka RTU atbalstīs jauno sportisti, neprasot viņai studiju maksu [371]. 2011. gada 28. novembrī RTU rektoram akadēmiķim Leonīdam Ribickim lūgumu atbalstīt Latvijas Nacionālās izlases dalībnieci A. Pastari uzrakstīja Latvijas Vieglatlētikas savienības izlases galvenais treneris Edvīns Krūms. RTU TMF Direktoru padome 2011. gada 8. decembrī nolēma viņu atbrīvot no studiju maksas [371]. Taču individuālo plānu studente neizpildīja, un 2012. gada 28. septembrī viņa no augstskolas tika atskaitīta. Vēlme pabeigt studijas A. Pastarei bija, un 2012. gada 1. oktobrī viņa studijas atjaunoja. Sportiste bija sekmīgi pabeigusi 1. un 2. kursu, 3. kursā bija viens, 4. kursā – divi nenokārtoti pārbaudījumi. 2013. gada jūnijā A. Pastare studijas RTU pārtrauca, inženieres diplomu neiegūstot. Viņai bija lieli mērķi sportā, no kuriem sportiste atteikties nevēlējās.

Sporta karjeras sākumā A. Pastares treneris bija Zigurds Karola, vēlāk – pieckārtējais Latvijas čempions soļošanā Georgs Gutpelcs [372]. Viņa trenējās Ogrē, uz kuriem ģimene pārcēlās, kad A. Pastare mācījās 9. klasē. Sportiste guva atzīstamus rezultātus, sākot no 2004. gada, piedaloties daudzās dažāda mēroga sacensībās, piemēram, startējot Latvijas–Zviedrijas mačos u. c. 2007. gada Eiropas junioru čempionātā – 10 000 m soļošanas distancē sportiste izcīnīja 8. vietu, uzrādot rezultātu 49:07,36. 2009. gadā Eiropas U-23 čempionātā A. Pastare izcīnīja 6. vietu, 2010. gada Eiropas vieglatlētikas 2. līgas čempionātā – 6. vietu 5000 m skrējienā, sasniedzot jaunu personīgo rekordu (17:21,72). Par A. Pastares sasniegumiem liecina arī tas, ka no 2008. līdz 2010. gadam viņa ir bijusi deviņkārtēja Latvijas čempione – 3000 m skrējienā (2008); 5000 m skrējienā (2008, 2009); 3000 m soļošanā telpās, 10 km un 20 km soļošanā (2009, 2010).

248. attēls. Latvijas Vieglatlētikas savienības izlases galvenā trenera E. Krūma lūgums RTU rektoram akadēmiķim L. Ribickim atbalstīt Latvijas Nacionālās izlases dalībnieci A. Pastari (2011).

249. attēls. A. Pastare
XXX olimpiādes spēlēs
Londonā (2012).

250. attēls. A. Pastare
XXXI olimpiādes spēlēs
Riodežaneiro (2016).

251. attēls. A. Pastare un treneris G. Gutpelcs XXXI olimpiādes
spēlēs Riodežaneiro (2016).

2011. gada jūlijā Latvijas čempionātā A. Pastare izcīnīja sudraba medaļu 3000 m skrīšanā [373]. Ātrākā Latvijas soļotāja A. Pastare sasniedza labāko rezultātu Latvijā 10 km soļošanā – 46:36,0. 2011. gadā RTU studente A. Pastare pārstāvēja Latviju Pasaules čempionātā, kas notika Daegū, Dienvidkorejā, 20 km soļošanā, uzrādot rezultātu 1:37:48 un ierindojoties 28. vietā [374]. 2012. gada XXX olimpiādes spēlēs Londonā, Apvienotajā Karalistē, A. Pastare 20 km soļošanā izcīnīja 24. vietu 61 dalībnieces konkurencē, uzrādot jaunu sezonas labāko rezultātu (1:31:54) [118; 150. lpp.]. Studentei A. Pastarei tās bija lielākās sacensības, kurās sāncenses bija ļoti spēcīgas, bet sportiste sasniedza labus rezultātus [375]. 2013. gada pasaules čempionātā 20 km soļošanā A. Pastare ierindojās 23. vietā.

2013. gadā Valsts prezidenta balvas sacensībās, kas notika Valmierā, 5000 m distancē A. Pastare uzrādīja sezonas otro labāko rezultātu pasaulē [376].

A. Pastare piedalījās arī 2016. gadā XXXI olimpiādes spēlēs Riodežaneiro, Brazīlijā, 20 km soļošanā izcīnot 53. vietu.

A. Pastare 14 reizes ir bijusi Latvijas čempione soļošanā, trīs reizes uzvarējusi 20 km, septiņas reizes – 5000 m distancē telpās. A. Pastare ir labākā rezultāta īpašniece Latvijā 10 km soļošanā (46:36,0), kā arī rekordiste 20 km soļošanā (1:29:55) [377].

2013. gadā A. Pastare ieguva titulu «Sporta laureāts 2013» Ogres novadā [378].

Patlaban A. Pastare studijas turpina Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijā.

BORISS FON PERTELS (1888–1955)

Šāvējs un sabiedriskais darbinieks

V olimpiādes spēles Stokholmā, 1912

Šaušana

55. vieta, māla baložu šaušana

Borisa fon Pertela (*Boris von Pertel*) dzīve sākās 1888. gada 3. maijā Krievijā, Sanktpēterburgā [379]. Viņš dzimis valsts padomnieka Vladimira fon Pertela (*Владимир фон Пертель*; 1847–1924) un Johannas Luīzes Perteles dz. Kabermane (*Johanna Luise Pertel, b. Kabermann*; 1854–1927) ģimenē. Mācījies Teniševa komercskolā (*Тенишевское коммерческое училище*) Sanktpēterburgā un 1907. gada septembrī sācis studēt RPI Mehānikas nodaļā. No 1911. gada septembra līdz 1916. gada 31. augustam viņš studēja Inženieru nodaļā [380]. Studijas jaunietis pārtrauca, jo viņu iesauca karadienestā. B. fon Pertela studiju dokumentos rodama norāde, ka viņš var būt pielaists pie pārbaudījumiem arī ārpus paredzētā termiņa, lai arī citiem viņa laikabiedriem tādu ierakstu nav [379]. Iespējams, ka šādas atlaides tika dotas valsts padomnieku dēļiem.

Studiju laikā B. fon Pertels aktīvi sportoja un bija RPI Studentu vingrošanas biedrības biedrs [381], kā arī kopā ar vairākiem RPI studentiem darbojās Āgenskalna Strēlnieku biedrībā [382]. V olimpiādes spēlēs 1912. gadā, tāpat kā citi vidzemnieki, viņš pārstāvēja Krieviju. Māla baložu šaušanas sacensībās B. fon Pertels ieguva 55. vietu (11 punkti) [129; 30. lpp.]. Tolaik viņš bija RPI students.

B. fon Pertels 1915. gada 20. jūlijā Valmierā apprecējās ar Augusti Margarētu Leontīnu Heldtu (*Auguste Margarete Leontine Heldt*; 1895–?) [383], taču sākās Pirmais pasaules karš, un daudzi nodomi netika realizēti. 1917. gada 1. maijā Tallinā pasaulē nāca viņa dēls Voldemārs.

20. gadsimta 20. un 30. gados B. fon Pertels dzīvoja un strādāja Igaunijā, jo viņa māte bija dzimusi Paidē – Jervas apriņķa pilsētā un tur dzīvojuši un mūžībā devušies B. fon Pertela vecāki. B. fon Pertels ar ģimeni dzīvoja vecāku mājā un 1933. gadā Paides pilsētas domes deputātu vēlēšanās kandidēja uz deputāta vietu [384]. 1934. gada martā B. fon Pertels tika ievēlēts par Paides pilsētas domes Būvniecības komitejas locekli [385]. 1935. gadā viņš pārcēlās uz Tallinu un no amata Paidē atteicās, taču 1937. gadā B. fon Pertels atkal atgriezās darbā Paides pilsētas domē. B. fon Pertels strādāja pilsētas labā, taču, kad sākās vācbaltiešu izceļošana no Baltijas valstīm 1939.–1940. gados, viņš kopā ar sievu nolēma doties uz Vāciju [386]. B. fon Pertels mūžībā devās 1955. gada 27. martā Vācijas Federatīvajā Republikā, Neištatē, Hessenese federālajā zemē.

253. attēls. B. fon Pertela RPI lekciju grāmatiņa (1911).

254. attēls. B. fon Pertela atestāts par vidējo izglītību (1906).

ADELFIJS PETROVSKIS (1912–1974)

Hokejists un tiesnesis

IV ziemas olimpiskās spēles Garmišā-Partenkirhenē, 1936

Hokejs

13./15. vieta

Adelfijs (arī Ādolfs) Petrovskis dzimis 1912. gada 7. aprīlī Rīgā. 1925. gadā viņš sāka mācīties Rīgas pilsētas 1. ģimnāzijā, ko pabeidza 1932. gadā. Tajā pat gadā A. Petrovskis iestājās Latvijas Universitātes (LU) Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes Tautsaimniecības nodaļā [387], ar pārtraukumiem studēja līdz 1939. gada 15. septembrim, taču diplomu neieguva [231; 278. lpp.].

Pēc gadu ilgām studijām A. Petrovskis tās pārtrauca, tika iesaukts obligātajā karadienestā Latvijas armijā (1933–1934) un bija 6. Rīgas kājnieku pulka dižkareivis [387; 7. lpp.]. Otrā pasaules kara beigās viņš cīnījās Latviešu leģionā, vēlāk devās prom no Latvijas un nonāca Polijā. 1945. gadā, uzkāpjot uz mīnas, zaudēja kāju [258].

A. Petrovskis trenējās hokejā pie Roberta Kurta Leonharda Vithofa (*Robert Kurt Leonhard Witthoff*; 1892–1983) un ziemās brauca treniņos uz Bābelītes ezera ledus un Esplanādes laukumu. Uzbrucēja pozīcijā A. Petrovskis spēlēja Latvijas hokeja izlasē no 1932. līdz 1938. gadam, un tajā ir aizvadījis pirmās 26 valsts sacīkstes [388]. 1936. gadā A. Petrovskis Latvijas hokeja izlases sastāvā piedalījās IV ziemas olimpiskajās spēlēs Garmišā-Partenkirhenē, Vācijā, 1936. gadā (komandas sastāvs – 70. lpp.). Komanda piedzīvoja zaudējumus un ieguva 13./15. vietu. Viņš piedalījās arī trijos pasaules čempionātos (1933, 1935, 1938) un Eiropas čempionātā (1932), kā arī Latvijas izlases spēlēs pret citām Latvijas hokeja komandām [389].

Talantīgais hokejists A. Petrovskis izprata spēles taktiku un bija pazīstams kā sportists, kurš izceļas ar precīzām piespēlēm. Valsts turnīros viņš piedalījās astoņas sezonas, no tām piecās – «Universitātes sports» («US») komandā (1930/1931, 1931/1932, 1935/1936–1937/1938), trijās – Armijas sporta klubā (ASK; 1932/1933–1934/1935). Trīs reizes A. Petrovskis kļuva par Latvijas hokeja čempionu, kā arī par Latvijas olimpiskā turnīra uzvarētāju (1935). A. Petrovskis bija arī hokeja spēļu tiesnesis [389].

Studējot A. Petrovskis startēja arī pirmajā Latvijas studentu hokeja izlases spēlē (1931), divos studentu meistarsacīkšu turnīros – Bardonekijā, Itālijā (1933) un Sanktmoricā, Šveicē (1935), spēlēs Vinē, Austrijā (1933) un Klostersā, Šveicē (1933). Sniedza speciāreportāžas laikrakstam «Sporta Pasaule» par Latvijas studentu izlases 1933. gada izbraukuma spēlēm Bardonekijā, Itālijā [389].

20. gadsimta 30. gadu sākumā A. Petrovskis «US» un ASK komandās spēlēja arī bendiju un tika iekļauts Latvijas studentu bendija izlases sastāvā daļībai *SELL*

256. attēls. A. Petrovskis lūgums LU rektoram Mārtiņam Bimanim (1864–1946) uzņemt viņu augstskolā (1932).

(Suomi, Eesti, Latvija, Lietuva) studentu bendija turnīrā Helsinkos, Somijā (1931). Basketbola spēlē viņa lielākie panākumi bija, spēlējot ASK komandas sastāvā 1934. gadā, kad tika izcīnīts «Chicago Tribune» ceļojošais kauss [389]. A. Petrovskis spēlēja arī futbolu.

Sportista karjeru A. Petrovskis beidza 20. gadsimta 30. gadu beigās, kad Latvijas Ziemas sporta savienība viņu par disciplināriem pārkāpumiem pasaules čempionāta laikā (ārpus spēles) diskvalificēja uz mūžu. Tas bija zaudējums Latvijas hokejam un arī A. Petrovskim, kurš tolaik bija karjeras zenītā [258].

Otrā pasaules kara beigās devās bēgļu gaitās, vispirms – uz Vāciju, pēc tam izceļoja uz ASV. Dzīvoja un strādāja Ņujorkā, darbojās trimdas latviešu organizācijā «Daugavas Vanagi» [389]. Miris 1974. gada 4. jūnijā Ņujorkā, ASV.

257. attēls. Latvijas izlases hokejisti – pasaules meistarsacikšu dalībnieki Davosā pie viesnīcas «Eisenlohr Sport – Hotel» (1935). No kreisās: Arvids Jurgens (1905–1955), Arvids Mārtiņš Pētersons (1913–1985), R. J. Plūmes dzīvesbiedre Irmgarde Plūme (1907–1965), Latvijas hokeja izlases oficiālais pārstāvis Rūdolfs Ceplītis (1895–1941), Leonīds Jānis Vedējs (1908–1995), A. Petrovskis, Latvijas hokeja izlases oficiālais pārstāvis Roberts Johanness Plūme (1897–1956), Aleksejs Auziņš (1910–1997), Augusts Ozols (1908–1980), Herberts Kuške (1913–1994), Edgars Pēteris Klāvs (1913–1983), Roberts Bluķis (1913–1998), Andrejs Jessens (1908–1965).

258. attēls. Latvijas hokeja izlase pasaules meistarsaciktēs Davosā (1935). No kreisās pirmajā rindā: A. Petrovskis, Kārlis Paegle (1911–1997), Arvids Mārtiņš Pētersons (1913–1985), Roberts Lapainis (1913–1947), R. J. Plūmes dzīvesbiedre Irmgarde Plūme (1907–1965), Andrejs Jessens (1908–1965), Aleksejs Auziņš (1910–1997), Roberts Bluķis (1913–1998), Arvids Jurgens (1905–1955); otrajā rindā: trešais – Herberts Kuške (1913–1994), ceturtais – Latvijas hokeja izlases oficiālie pārstāvji – Rūdolfs Ceplītis (1895–1941) un Roberts Johanness Plūme (1897–1956), septītais – Augusts Ozols (1908–1980), astotais – Edgars Pēteris Klāvs (1913–1983); priekšplānā – Leonīds Jānis Vedējs (1908–1995).

ARVĪDS MĀRTIŅŠ PĒTERSONS (1913–1985)

Hokejists, treneris, pedagogs un inženieris

IV ziemas olimpiskās spēles Garmišā-Partenkirhenē, 1936

Hokejs

13./15. vieta

Arvīds Mārtiņš Pētersons dzimis 1913. gada 24. oktobrī Rīgā. No 1928. līdz 1932. gadam viņš mācījās Rīgas Valsts tehnikuma Mehānikas nodaļā, pēc tās absolvēšanas iestājās Latvijas Universitātes (LU) Mehānikas fakultātē un 1944. gadā saņēma inženiera elektrotehniķa diplomu [390]. 1950. gadā A. M. Pētersons absolvēja P. Lешafta Ļeņingradas Fiziskās kultūras institūtu (*Ленинградский институт физической культуры им. П. Ф. Лесгафта*) [391]. Kopš studiju gadiem viņš darbojās studentu korporācijā «Lettgallia» [392].

Studiju laikā, no 1939. līdz 1942. gadam, viņš strādāja ar izvēlēto specialitāti saistītā darbā – Ķeguma spēkstacijā, veicot dažādus elektrisko iekārtu un turboģeneratoru montāžas darbus. 1940. gadā bija tehniķis praktikants LPSR Radiofonā, 1942. gadā īsu brīdi strādāja rūpnīcā «VEF» [392; 20. lр.].

Ar sportu A. M. Pētersons sāka nodarboties 14 gadu vecumā Rīgas Armijas sporta kluba (ASK) futbola un hokeja komandās. Taču nopietni hokejam viņš pievērsās tikai pēc pāris gadiem, 1929. gadā. Ar komandu viņš piedalījās valsts hokeja turnīros. Piecas sezonas (1931/1932–1935/1936) A. M. Pētersons aizvadīja ASK komandas sastāvā un trīs reizes kļuva par Latvijas hokeja čempionu (1934–1936), vienreiz – par Latvijas olimpiskā turnīra uzvarētāju (1935) [393].

Sportistu aprindās A. M. Pētersonam bija iesauka «Peķka» [258]. Pirms 1936./1937. gada sezonas viņš pārgāja uz komandu «Universitātes sports» («US») un saskaņā ar tolaik spēkā esošajiem pārejas noteikumiem vienu gadu nedrīkstēja startēt valsts turnīros, taču tajā sezonā sportists piedalījās, piemēram, «US» draudzības sacensībās ārpus oficiāliem turnīriem. Starptaru periodā A. M. Pētersons «US» komandā spēlēja četras sezonas (1936/1937–1939/1940), piedaloties arī starptautiskajās spēlēs, un vienu reizi kļuva par valsts čempionu (1940) [394].

Vairākus gadus, no 1933. līdz 1940. gadam, A. M. Pētersons bija Latvijas izlases otrais rezultatīvākais hokejists (uzbrucējs), kurš spēlēja gan pret ārzemju, gan Latvijas komandām. 31 spēlē viņš guva astoņus vārtus [165]. A. M. Pētersons 20. gadsimta 30. gados bija labākais vārtu guvējs starptautiskās sacensībās [395]. Valsts hokeja izlases kandidātu sarakstā viņu iekļāva jau 1932. gadā, taču pirmā debija A. M. Pētersonam bija 1933. gadā pasaules čempionātā Prāgā.

1936. gadā A. M. Pētersons piedalījās IV ziemas olimpiskajās spēlēs Garmišā-

260. attēls. A. M. Pēterona lūgums LU rektoram Mārtiņam Bīmanim (1864–1946) uzņemt viņu augstskolā (1932).

Partenkirhenē, Vācijā, Latvijas hokeja izlases sastāvā (komandas sastāvs – 70. lpp.), kas ieguva 13./15. vietu. Latvijas hokeja izlases sastāvā viņš piedalījās arī četros pasaules čempionātos – 1933., 1935., 1938. un 1939. gadā.

Līdz 1939./1940. gada sezonai A. M. Pētersons bija uzbrucējs, bet, sākot no minētās sezonas, viņš izlasē spēlēja arī aizsarga pozīcijā [394]. Arī 40. gados viņš ir bijis gan aizsargs, gan pat vārtsargs – spēles laikā, kad no laukuma bija noraidīts komandas pamatvārtsargs.

1935. gadā A. M. Pētersons Latvijas studentu izlases sastāvā piedalījās studentu ziemas meistarosacīkstēs Sanktmoricā, Šveicē, kur ieguva 3. vietu, kā arī spēlēja izbraukumā Klostersā, Šveicē. Studentu hokeja turnīrā Rīgā viņš ar komandu izcīnīja pirmo vietu *SELL (Suomi, Eesti, Latvija, Lietuva)* spēlēs [394]. «US» pirmās komandas sastāvā spēlēja arī no 1941./1942. līdz 1943./1944. gada sezonai un 1942. gadā uzvarēja Latvijas čempionātā [396].

1941. gadā A. M. Pētersons spēlēja Rīgas hokeja komandā «Dinamo» un arī pēc Otrā pasaules kara bija šīs komandas spēlētājs un treneris. 1940./1941. gada sezonā Rīgas «Dinamo» pirmās komandas sastāvā A. M. Pētersons kļuva par LPSR hokeja čempionu [394]. Viens no augstākajiem A. M. Pētersona sasniegumiem pēckara laikā ir hokeja komandā «Dinamo» iegūtā 4. vieta PSRS čempionātā 1947. gadā [396].

Pēckara gados viņš Rīgā organizēja un trenēja «US» hokeja komandu, bija «US» Hokeja sekcijas vadītājs un «US» priekšsēdētāja vietnieks. Pirmajā pēckara sezonā – 1945./1946. – LPSR hokeja čempionātā bija «US» komandas aizsargs un spēlēja LPSR izlasē, kur bija kapteinis, un Rīgas izlasē (1946). Pirmajā PSRS hokeja čempionātā (1946/1947) startēja Rīgas «Dinamo» sastāvā. 1947./1948. gada sezonā bija spēlētājs treneris PSRS otrā līmeņa hokeja čempionāta vienībā «Daugava» (Rīga).

Epizodiski viņš trenēja PSRS augstākajā līmenī spēlētājo komandu «Daugava» (Rīga; iepriekš – «Dinamo»; 1949/1950, 1950/1951; nepilnas sezonas). A. M. Pētersons vadīja hokeja tiesnešu apmācības, pieņēma tiesnešu eksāmenus, trenēja jaunos hokejistus.

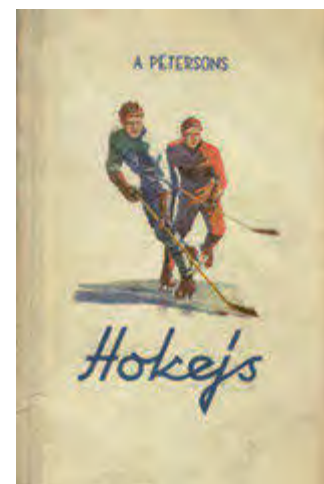
Sportists, treneris, pedagogs un inženieris A. M. Pētersons sagatavoja arī dažādus hokeja metodiskos materiālus, tostarp publikācijas izdevumā «Fiziskā Kultūra», grāmatu «Hokejs» (1951), kas tika papildināta un iznāca ar nosaukumu «Hokejs ar ripu» (1955) [391]. 20. gadsimta 50. gados bija LPSR Hokeja sekcijas (kopš 1991. gada – Latvijas Hokeja federācija) priekšsēdētājs.

A. M. Pētersons bija ne tikai hokejists – viņš spēlēja arī bēdiju, basketbolu, volejbolu, futbolu, rokasbumbu, tenisu un galda tenisu, bija Latvijas meistars basketbolā (1937) un volejbolā (1939) [391].

Pēc Otrā pasaules kara A. M. Pētersons bija LPSR izlases treneris basketbolā un volejbolā. Viņš trenēja arī PSRS Nopelniem bagāto sporta meistari, pasaules čempioni (1960) un pasaules vicečempioni volejbolā (1962) Skaidrīti Plismani, kura 20. gadsimta 60. gados strādāja par mācībspēku RPI Fiziskās audzināšanas un sporta katedrā [25; 604. lpp.].

261. attēls. A. M. Pētersona LU studiju grāmata (1932).

262. attēls. A. M. Pētersona grāmatas «Hokejs ar ripu» vāks (1955).

A. M. Pētersons bija arī Latvijas Valsts universitātes (tagad – Latvijas Universitāte) sieviešu un vīriešu volejbola un basketbola komandas, vēlāk – Latvijas Valsts fiziskās kultūras institūta (LVFKI) komandas, treneris [102] un LVFKI Sporta spēļu katedras mācībspēks (1946–1975) [396]. Trenera un pedagoga, hokejista A. M. Pēterona darbs tika augstu novērtēts – viņam pirmajam no Latvijas hokejistiem 1949. gadā piešķīra PSRS sporta meistara nosaukumu hokejā [393], 1966. gadā – LPSR Nopelniem bagātā trenera nosaukumu [397]. A. M. Pēterona mūžs noslēdzās 1985. gada 6. jūlijā Rīgā. Apglabāts Rīgas 1. meža kapos.

263. attēls. Latvijas izlases hokejisti – pasaules meistarsacīkšu dalībnieki Davosā (1935). No kreisās: Arvids Jurgens (1905–1955), A. M. Pētersons, Latvijas hokeja izlases oficiālais pārstāvis Rūdolfs Ceplītis (1895–1941), Adelfijs (arī Ādolf) Petrovskis (1912–1972), Roberts Blukis (1913–1998), Augusts Ozols (1908–1980), Herberts Kuške (1913–1994).

264. attēls. Latvijas valstsvienības hokejisti IV ziemas olimpiskajās spēlēs Garmišā-Partenkirhenē (1936). No kreisās pirmajā rindā: nezināms, A. M. Pētersons, Latvijas olimpiskās delegācijas vadītāja palīgs Aleksandrs Liepiņš (1900–1974), Adelfijs (arī Ādolf) Petrovskis (1912–1972), Arvids Jurgens (1905–1955), Herberts Kuške (1913–1994); otrajā rindā: Leonīds Jānis Vedējs (1908–1995), Latvijas olimpiskās delegācijas vadītājs Roberts Johanness Plūme (1897–1956), Roberts Lapainis (1913–1947).

MĀRIS POIKĀNS (1962)

Bobslejists un uzņēmējs

XIV ziemas olimpiskās spēles Sarajevā, 1984

Bobslejs

6. vieta, četrinieki

XV ziemas olimpiskās spēles Kalgari, 1988

Bobslejs

5. vieta, četrinieki

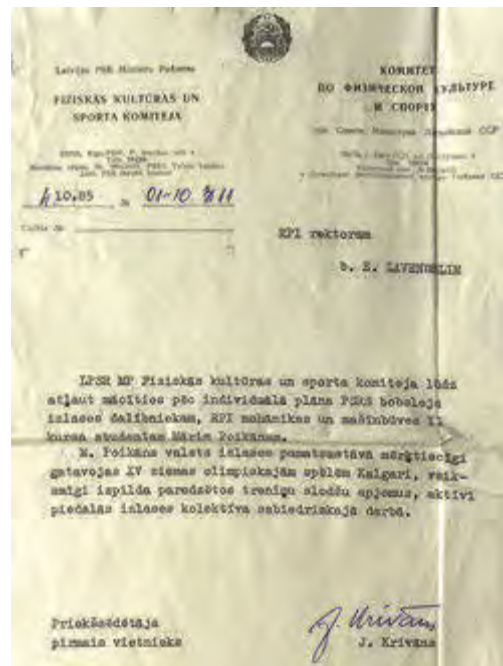

Māris Poikāns dzimis 1962. gada 11. decembrī Vidrižu pagastā. 1978. gadā beidza Vidrižu astoņgadīgo skolu, 1981. gadā pēc Murjāņu sporta internātskolas absolvēšanas iestājās RPI Mehānikas un mašīnbūves fakultātes dienas nodaļas automobiļu un automobiļu saimniecības specialitātē. Trenējās vieglatlētikā, 1980. gadā pievērsās bobslejam.

1981. gadā M. Poikāns tika iekļauts PSRS bobsleja izlases komandas sastāvā, un tas nozīmēja ne tikai treniņus Latvijā un ārpus tās, bet arī startus dažādās sacensībās. Piemēram, jau 1. kursā – no 1982. gada 5. janvāra līdz 17. februārim – nācās lūgt atbrīvot no studijām saistībā ar piedalīšanos PSRS bobsleja izlases komandas sastāvā starptautiskajās sacensībās Austrijā, Itālijā, Šveicē un Vācijas Federatīvajā Republikā [398].

Studijas nesekmējās tā, kā gribējās, un 1983. gada 22. novembrī iesniegumā RPI rektoram Aleksandram Veisam (1918–1985) M. Poikāns atzina, ka viņš nevar turpināt studijas dienas nodaļā, tāpēc pieņēmis lēmumu dienēt padomju armijā un pēc tam turpināt mācības augstskolā. Domājams, ka tas bija saistīts ar tā laika mācību programmu un Kara katedras prasībām. Visiem karaklausībai pakļautajiem studentiem (vīriešiem) bija obligāta militārā apmācība, un reizi nedēļā viena diena bija jāvelta militārajai apmācībai [25; 608. lpp.], taču sportisti šo prasību ne vienmēr varēja izpildīt. Vasarās viens mēnesis bija obligāti jāpavada Baltijas Kara apgabala armijas daļās un jāmacās kara zinības, taču nākamajiem olimpiešiem bija jātrenējas arī vasarā. Pēc 1984. gada XIV ziemas olimpiskajām spēlēm Sarajevā, Dienvidslāvijā, kur M. Poikāna pilotētā ekipāža ieguva 6. vietu (3:23,51) bobsleja sacensībās četriniekā (Jānis Ķipurs, Ivars Bērzups, Aivars Šnepsts) [195; 62. lpp.], sekoja dienests padomju armijā. Pēc dienesta 1986. gadā M. Poikāns studijas atjaunoja. Viņš tika atbrīvots no militārās apmācības, taču jau 1987. gadā lūdza piešķirt «akadēmisko atvaļinājumu sakarā ar lielo sporta slodzi, trenējoties PSRS bobsleja izlasē [398].»

Sekoja starts XV ziemas olimpiskajās spēlēs Kalgari, Kanādā, 1988. gadā, un tajās M. Poikāna pilotētā četrinieku (1964) ekipāža (Olafs Kļaviņš, Juris Jaudzems,

266. attēls. Fiziskās kultūras un sporta komitejas priekšsēdētāja pirmā vietnieka J. Krivāna lūgums RPI rektoram Egonam Lavendelim atļaut M. Poikānam mācīties pēc individuāla plāna (1985).

I. Bērups) ieguva 5. vietu (3:48,35) [64; 647. lpp.]. Tajā pat gadā M. Poikāns ieguva arī LPSR čempiona titulu.

Lai gan pēc tam viņš olimpiskajās spēlēs vairs nepiedalījās, bobslejs viņam patika, un M. Poikāns piedalījās gan Eiropas, gan pasaules čempionātos, iegūstot arī godalgotas vietas. Viens no pēdējiem viņa lielākajiem panākumiem bija 1996. gadā, kad bobslejists M. Poikāns kļuva par Latvijas čempionu divnieku sacensībās, startējot kopā ar Jāni Elsiņu [399]. Sacensības un intensīvie treniņi bija par iemeslu tam, ka studijas nevedās arī 1988./1989. gada sezonā un turpmākajos mācību gados, tāpēc 1991. gadā studijas tika pārtrauktas, augstskolas diplomu neiegūstot.

M. Poikāns ir viens no pirmajiem latviešu bobslejistiem, kurš veicināja šī sporta veida attīstību Latvijā un attīstīja kamanu būvniecību «VEF» eksperimentālajā cehā. M. Poikāns ir seškārtējs PSRS čempions – divniekā (1988) ar Aleksandru Gorohovu, divniekā (1989) ar Gati Timmu un četriniekā (1986) ar J. Ķipuru, I. Bērupu, J. Jaudzemu, četriniekā (1988, 1989, 1990) ar O. Kļaviņu, I. Bērupu, J. Jaudzemu. 1985./1986. gada sezonā divniekā kopā ar I. Bērupu uzvarēja pasaules kausa (PK) kopvērtējumā [400], savukārt 1989./1990. gada sezonā M. Poikāns kļuva par PK ieguvēju divniekā ar A. Gorohovu.

Eiropas čempionātos izcīnīta 4. vieta divniekā (1984) ar I. Bērupu, 6. vieta divniekā (1985) ar J. Ķipuru, 10. vieta divniekā (1986) ar I. Bērupu, 9. vieta divniekā (1987) ar I. Bērupu, 6. vieta četriniekā (1987) ar I. Bērupu, Ā. Āboliņu, N. Rožkalnu, 3. vieta divniekā (1990) ar A. Gorohovu, 9. vieta četriniekā (1990).

Pasaules čempionātos izcīnīta 10. vieta četriniekā (1983) ar J. Ķipuru, I. Bērupu, A. Šnepstu, 6. vieta divniekā (1985) ar J. Ķipuru, 7. vieta divniekā (1986) ar I. Bērupu, 7. vieta četriniekā (1987) ar I. Bērupu, Ā. Āboliņu, N. Rožkalnu, 9. vieta divniekā (1990) ar A. Gorohovu, 12. vieta četriniekā (1990). Pēdējo reizi bobslejā startējis 2005. gadā.

M. Poikāna treneri ir bijuši Leons Luste (vieglatlētika), Rolands Upatnieks (1932–1994), Dainis Dukurs. Pārstāvējis sporta biedrības «Daugava», «Dinamo».

M. Poikāns ir precējies. Viņam ir divas meitas – Zanda un Māra, pieci mazbērni. Patlaban M. Poikāns nodarbojas ar uzņēmējdarbību. Viņa hobiji ir medības [401].

267. attēls. R. Upatnieks, M. Poikāns, J. Ķipurs Rīgas stacijā pirms došanās uz XIV ziemas olimpiskajām spēlēm Sarajevā (1984).

268. attēls. Z. Ekmanis, M. Poikāns, PSRS bobsleja izlases galvenais R. Upatnieks un I. Bērups (1984).

ZINONS POPOVS (1906–1944)

Riteņbraucējs un karavīrs

IX olimpiādes spēles Amsterdamā, 1928

Riteņbraukšana

9. vieta, komandu iedzišanas brauciens, 4000 m

Zinons (arī Zenons) Popovs (*Зинон*, arī *Зенон*, *Попов*) dzimis 1906. gada 28. jūnijā Rīgā. Viņš bija krievu tautības un mācījās Binca skolā Rīgā, 1924. gadā absolvēja Rīgas pilsētas krievu vidusskolas reālskolas klasi.

Z. Popovs no 1924. līdz 1927. gadam studēja Latvijas Universitātes (LU) Matemātikas un dabaszinātņu fakultātes Matemātikas nodaļā, pēc tam līdz 1928. gadam – Inženierzinātņu fakultātē [402]. 1929. gadā viņu iesauca kara dienestā. 1930. gadā absolvēja Autotanku pulka virsnieku vietnieku kursus [403]. 1932. gadā Z. Popovs studijas LU atjaunoja, izvēloties studēt Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes Tautsaimniecības nodaļā.

Būdam students, Z. Popovs 1928. gadā Latvijas izlases sastāvā piedalījās IX olimpiādes spēles Amsterdamā, Nīderlandē, startējot 4000 m komandu iedzišanas braucienā riteņbraukšanā un kopā ar riteņbraucējiem Robertu Johannesu Plūmi (1897–1956) (spēļu oficiālajā statistikā minēts Fridrihs Ukstiņš (1895–?)), Robertu Ozolu (1905–2002) un Ernestu Māleru (1903–1982) izcīnīja 9. vietu [92]. Z. Popovs darbojās sporta biedrībā «*Union*» un bija trīskārtējs Latvijas meistars riteņbraukšanā grupas braucienā šosejā (1927, 1928, 1932).

20. gadsimta 30. gados viņš strādāja par firmu likvidatoru [404]. Z. Popovs bija arī ievērojams motosportists [405]. 1938. gadā Rīgas dzimtsarakstu nodaļā viņš reģistrēja laulību ar Raisu Fatimu Havžokovu (dz. Sosijeva; 1902–?) [406, 407] no Olti, Krievijā [408].

Sportista karjeru pārtrauca Otrais pasaules karš. Z. Popovs tika iesaukts Latviešu leģionā, Volhovas frontē guva smagus ievainojumus un 1944. gadā mira [405]. Apbedīts Brāļu kapos Rīgā.

270. attēls.

Z. Popova lūgums LU rektoram Jānim Rubertam (1874–1934) uzņemt viņu augstskolā (1924).

271. attēls. Riteņbraukšanas sacensību «Šķērsām un apkārt Rīgai» uzvarētāji 25 km distancē. Pirmais no kreisās: Z. Popovs ar Valsts prezidenta Jāņa Čakstes (1859–1927) dāvēto ceļojošo kausu (20. gadsimta 20. gadi).

ĒRIKS RAGS (1975)

Šķēpmetējs un inženieris

XXVII olimpiādes spēles Sidnejā, 2000

Vieglatlētika

26. vieta, šķēpmešana

XXVIII olimpiādes spēles Atēnās, 2004

Vieglatlētika

7. vieta, šķēpmešana

XXIX olimpiādes spēles Pekinā, 2008

Vieglatlētika

13. vieta, šķēpmešana

Ventspilnieks Ēriks Rags dzimis 1975. gada 1. jūnijā. 1993. gadā viņš absolvējis Ventspils 1. vidusskolu. 1993. gadā iestājās RTU Būvniecības fakultātes Siltuma, gāzes un ūdens tehnoloģijas studiju programmā, to pabeidza 2011. gadā.

Ar šķēpmešanu Ē. Rags nodarbojās no 11 gadu vecuma. Viņa treneris bija Māris Grīva. Ē. Rags ir piedalījies trijās olimpiādes spēlēs. 2000. gadā XXVII olimpiādes spēlēs Sidnejā, Austrālijā, viņš ierindojās 26. vietā (75,75 m) [93; 141., 162. lpp.]. 2004. gadā XXVIII olimpiādes spēlēs Atēnās, Grieķijā, Ē. Rags ieguva 7. vietu (83,14 m) [409], 2008. gadā XXIX olimpiādes spēlēs Pekinā, Ķīnā – 13. vietu (79,33 m) [410]. Viņš kandidēja arī uz XXX olimpiādes spēlēm Londonā, Apvienotajā Karalistē, 2012. gadā. Jāpiebilst, ka viņa labākais rezultāts 2004. gada olimpiādē tika iegūts ar līdz galam neizārstētu savainojumu.

Dzimtās pilsētas Ventspils laikrakstā «Ventas Balss» 2011. gada 30. jūlijā rakstīts, ka Ē. Rags ieguvis deviņus Latvijas nacionālā čempiona titulus, pārsniedzis lielmeistara 80 m robežu 121 sacensībā, septiņus gadus izcīnījis tiesības startēt *Grand Prix* Dimanta līgas finālsacensībās, Eiropas čempionātos bijis 4., 9. un 11. vietā, izcīnījis augstu vietu arī pasaules čempionātā – 6. vietu (2005) [411]. Tie ir sasniegumi, ko novērtē ne tikai ventspilnieki, ievērojamā sportista šķēpmetēja Ē. Raga vārds ierakstīts Latvijas vieglatlētikas vēsturē [411].

Ē. Rags patlaban strādā zivsaimniecībā par tehnologu. Viņš turpina aktīvi sportot. Brīvajā laikā joprojām nodarbojas ar šķēpmešanu, kā arī ir pasaules čempions veterāniem 40+ vecuma grupā [412].

Ē. Rags ir precējies, ģimenē aug dēls.

273. attēls. Ē. Raga RTU eksāmenu lapa (1993).

274. attēls. Ē. Rags XXVIII olimpiādes spēlēs Atēnās (2004).

ANDRIS REINHOLDS (1971)

Airētājs un inženieris

XXVI olimpiādes spēles Atlantā, 1996

Airēšana

9. vieta, pāriuru divnieki

XXVII olimpiādes spēles Sidnejā, 2000

Airēšana

8. vieta vieninieki, piešķirta diskvalifikācija

Andris Reinholds dzimis 1971. gada 7. jūnijā Rīgā Andreja Nikuļceva un Dzidras Reinholdes ģimenē. Ar sportu viņš sāka nodarboties jau bērnībā – pirmā lielākā aizraušanās bija hokejs, vēlāk – akadēmiskā airēšana.

1989. gadā pēc Rīgas 6. vidusskolas absolvēšanas A. Reinholds iestājās RPI Arhitektūras un celtniecības fakultātes dienas nodaļā un studēja rūpniecības un civilās celtniecības specialitātē.

Viņa vecākā māsa Evija Pētersone studēja RPI Ķīmijas tehnoloģijas fakultātē, arī vecāki bija ieguvuši inženiera izglītību. A. Reinholda studiju laiks sakrita ar ļoti nozīmīgām pārmaiņām gan valsts, gan arī augstskolu dzīvē. 1989. gada augstskolas uzņemšanas noteikumi paredzēja, ka eksperimentāli var kārtot apvienotos vidusskolas izlaiduma un iestājeksāmenus augstskolā. Sacerējumā par tematu «Man nozīmīgu morāles problēmu risinājums O. Vācieša daiļradē» viņš atzina, ka «cilvēkam nemitīgi jāpildnveidojas. Nedrīkst uzskatīt savu viedokli par vienīgo absolūti pareizo. Jāprot ieklausīties arī citu domās un spriedumos [413].» Toreiz vidusskolās zināšanas vērtēja piecu, savukārt augstskolā – jau 10 ballu sistēmā. Vidusskolas eksāmenā algebrā A. Reinholds ieguva augstāko vērtējumu – 5 un arī RPI novērtēja ar augstāko atzīmi – 10 ballēm [413]. Studiju laikā A. Reinholda zināšanas tika novērtētas tikai ar atzīmēm «labi» (7) un «teicami» (10), un, piemēram, 3. kursā visi eksāmeni tika nokārtoti tikai ar visaugstāko vērtējumu – «teicami»¹. 1994. gadā Andris Reinholds ieguva inženierzinātņu bakalaura grādu būvniecībā.

A. Reinholds, līdzīgi kā, piemēram, olimpieši Zintis Ekmanis, Rolands Upatnieks (1932–1994), Boriss Timofejevs, vispirms pabeidza augstskolu un tikai tad kļuva par olimpieti. Būvzinženieris A. Reinholds divus gadus pēc RTU absolvēšanas, 1996. gadā, piedalījās XXVI olimpiādes spēlēs Atlantā, ASV, un kopā ar Uģi Lasmani ieguva 9. vietu airēšanā, 2000 m (pāriuru divnieki; 6:20,82) [118].

¹ Vēlāk, 1995. gada 24. aprīlī, RTU Senāts pieņēma lēmumu, ka turpmāk vērtējums «teicami» atbilst tikai 9 ballēm nevis 10, kā tas bija dažus gadus pirms tam. Augstākais vērtējums 10 balles turpmāk vārdiski tika apzīmēts kā «izcili».

276. attēls. A. Reinholda RPI ieskašu grāmatiņa (1989).

277. attēls. A. Reinholds (pirmais no labās) pasaules čempionātā Indianapolisē (1994).

278. attēls. A. Reinholds XXVII olimpiādes spēlēs Sidnejā (2000).

279. attēls. A. Reinholds, atgriezoties no XXVI olimpiādes spēlēm Atlantā, Rīgā (1996).

280. attēls. A. Reinholds ar sievu Nacionālās operas atklāšanā pēc rekonstrukcijas (1995).

Pēc Olimpiādes spēlēm Atlantā A. Reinholds turpināja karjeru vieninieku laivu klasē. Pasaules čempionātā 1997. gadā viņš izcīnīja 7. vietu, 1998. gadā 9. vietu un 1999. gadā 9. vietu, iegūstot tiesības startēt nākamajās, XXVII olimpiādes spēlēs 2000. gadā Sidnejā, Austrālijā. Tajās airētājs A. Reinholds pēc dopinga kontroles tika diskvalificēts. Sportists dopinga lietošanu neatzina un centās savu taisnību pierādīt Starptautiskajā arbitrāžas tiesā, taču apelācija tika noraidīta, un viņam tika piešķirta mūža diskvalifikācija. A. Reinholda treneri airēšanā bijuši Ivars Blekte, Zigmunds Čakšs, Gunārs Cekuls (1942–2017), Pēteris Neijs, Andris Konrads.

Pie airētāja A. Reinholda sportiskajām virsotnēm jāmin pasaules studentu vicečempiona tituls vieninieķā 1994. gadā, 3. vieta pasaules studentu čempionātā pārairu divnieķā 1992. gadā un veiksmīgie starti pasaules čempionātos (1994–1999). Viņš 12 reizi ir bijis Latvijas čempions: vieninieķā (1993–1999) un divnieķā (1993–1995), pārairu četrinieķā (1993), astoņnieķā (1998) [3; 313. lpp.].

A. Reinholds ir būvniecības projektu un būvdarbu vadītājs, beidzis vairākus profesionālās pilnveides kursus. Pēc RPI absolvēšanas 1994. gadā paralēli airēšanai strādāja Nacionālās operas celtniecības direkcijā un piedalījās operas nama restaurācijā.

A. Reinholds ir precējies, ģimenē aug meitas Dace un Zane un dēls Māris [414].

POĻINA ROŽKOVA (1985)

Ratiņkērlingiste, ratiņpaukotāja un vides piekļūstamības konsultante

XV paralimpiskās spēles Riodežaneiro, 2016

Ratiņpaukošana

11. vieta

XIII ziemas paralimpiskās spēles Pekinā, 2022

Ratiņkērlings

9. vieta

Poļina Rožkova dzimusi 1985. gada 12. oktobrī Rīgā Aleksandra un Nataljas Rožkovu ģimenē. 2001. gadā ieguvusi pamatizglītību Rīgas 21. vidusskolā. 2005. gadā absolvējusi Rīgas Valsts tehnikumu, iegūstot grāmatveža kvalifikāciju. No 2005. līdz 2011. gadam studēja RTU Inženierekonomikas (kopš 2008 – Inženierekonomikas un vadības) fakultātē un ieguva sociālo zinātņu bakalaura grādu vadībzinātnē [415]. Atgriezoties savā augstskolā, 2021. gadā RTU P. Rožkova ieguva maģistra grādu ekonomikā un ekonomista kvalifikāciju, absolvējot studiju programmu «Pilsētu un reģionu attīstība».

P. Rožkova vienmēr bijusi ļoti sportiska – labi braukusi ar snovborda dēli un apsvērusi domu mācīties par treneri [416]. P. Rožkovai 2009. gadā pēc kritiena ar snovborda dēli, gūstot smagu mugurkaula traumu, studijas RTU nācās pārtraukt un augstskolā viņa atgriezās 2010. gada septembrī. Pirmos trīs gadus viņa aizvadīja rehabilitācijas centros – sportiste vingroja un trenēja ķermeņi katru dienu, izņemot svētdienas [417]. Neraugoties uz grūtībām, paralēli tika iegūts bakalaurs grāds, pabeigti grāmatvedības kvalifikācijas paaugstināšanas kursi, atrasts darbs. Tieši tad P. Rožkova atklāja ratiņkērlingu, pēc kāda laika – arī ratiņpaukošanu.

2011. gadā P. Rožkova sāka spēlēt ratiņkērlingu. Tas no parastā kērlinga atšķiras galvenokārt ar to, ka ratiņkērlingā komandā jābūt abu dzimumu sportistiem, kopā četriem cilvēkiem. Kopā ar P. Rožkovu komandā ir Ojārs Briedis, Agris Lasmans un Sergejs Djačenko (uz Ziemas paralimpiskajām spēlēm Pekinā, Ķīnā, alternatīvs spēlētājs Aleksandrs Dimbovskis). Kā skaidro P. Rožkova, «parastajā kērlingā sportisti ar birstēm sparīgi tīra ledu slidošā akmens priekšā, lai piekorīgtu tā kursu un ātrumu, taču ratiņkērlingā šis sadaļas nav. Spēlētājs ar īpašas nūjas palīdzību izmet akmeni, un tālāk tas slid lepnā vientulībā, atstāts savā vaļā. Tas nozīmē, ka metienam jābūt maksimāli precīzam, jo akmens slidēšanas laikā neko labot vairs nevar. Punktu skaitīšana un akmeņu skaits ir tāds pats kā parastajā kērlingā [418].» No 2017. gada P. Rožkova ir Latvijas ratiņkērlinga komandas kapteine. 2018. gadā ratiņkērlinga komanda no B grupas tika A grupā, un 2021. gada sākumā izpildīja kvalifikāciju, lai 2022. gadā varētu doties uz Ķīnu un startēt Ziemas paralimpiskajās

282. attēls. P. Rožkovas RTU bakalaurs diploms kopija (2011).

283. attēls. P. Rožkova RTU maģistra izlaidumā (2021).

284. attēls. No kreisās: Chui Yee Yu, P. Rožkova XV paralimpiskajās spēlēs (2016).

285. attēls. No kreisās: A. Lasmans, P. Rožkova, O. Briedis, S. Djačenko pasaules čempionātā Šveicē (2020).

286. attēls. P. Rožkova – «Trīs Zvaigžņu balvas 2020» ieguvēja (2021).

spēlēs Pekinā 2022. gadā. Tajās tika iegūta 9. vieta ratiņkērlingā. XIII ziemas paralimpiskās spēlēs Pekinā P. Rožkova ar komandas biedru Ojāru Briedi nesa Latvijas delegācijas karogu.

2009. gadā rehabilitācijā Ukrainā P. Rožkova iepazīna ratiņpaukošanu. Viņa bija pirmā, kas 2012. gadā Latvijā iesāka šo sporta veidu. Vairākus gadus P. Rožkova nopietni nodarbojās ar ratiņpaukošanu un pat izcīnīja iespēju startēt paralimpiskajās spēlēs Riodežaneiro 2016. gadā, taču reglamenta izmaiņu dēļ cerētās uzvaras izpalika, un tika iegūta 11. vieta. Pirms tam P. Rožkova ar ļoti labiem rezultātiem paukoja B grupā, kurā sacensībās piedalās sportisti ar nopietnām muguras traumām, taču Riodežaneiro paralimpisko spēļu organizatori viņu pārcēla uz A grupu, kurā tiek iekļauti sportisti, piemēram, ar amputētu pēdu. Šādā konkurencē P. Rožkova bija ļoti grūti cerēt uz augstu vietu. Viņa bija specializējusies paukošanā ar špagu, taču pēc jaunajiem noteikumiem papildus nācās apgūt ciņu arī floreti vai zobenu [418].

P. Rožkova tika atzīta par 2014. gada Rīgas labāko paralimpisko sportisti. Svinīgā apbalvošanas ceremonija «Rīgas Sporta laureāts 2014» notika 12. decembrī kultūras pili «Ziemeļblāzma».

Patlaban P. Rožkova ir Latvijas ratiņkērlinga izlases kapteine un «Trīs Zvaigžņu balvas 2020» ieguvēja nominācijā «Paralimpiskā sportiste» [39].

P. Rožkovas sirdsdarbs ir arī konsultācijas par vides pieejamības jautājumiem, viņa strādā ERAF un ESF projektos, gatavo ziņojumus un informāciju par šiem jautājumiem, sniedz konsultācijas dažādu ministriju struktūrvienībām [416].

LTV raidījumu redaktorei Laurai Lauziniecei P. Rožkova 2021. gada pavasarī teica, ka viņas skatījumā spēcīgs cilvēks ir cilvēks, kurš pat vājuma brīžos nepadodas un vairākas reizes kritot, vienmēr pieceļas. Un, izturot savu smago dzīves pārbaudījumu, viņa ir atradusi cilvēkus, kuriem spēj palīdzēt [417].

ELMĀRS RUBĪNS (1944–2007)

Airētājs, treneris un celtnieks

XIX olimpiādes spēles Mehiko, 1968

Airēšana

7./11. vieta, četrinieki bez stūrmaņa (M4–)

Elmārs Rubīns dzimis 1944. gada 12. decembrī Daugavpilī. 1963. gadā absolvēja Rīgas 2. vidusskolu.

E. Rubīns 1963. gadā iestājās RPI Inženierekonomikas fakultātē, izvēloties celtniecības ekonomikas un organizācijas specializāciju. No 1963. līdz 1966. gadam dienēja Padomju armijā – Centrālajā flotes ūdenssporta klubā Maskavā. Pēc dienesta turpināja studijas RPI.

LPSR Sporta biedrību un organizāciju savienības padome un Airēšanas sporta federācija 1967. gada 15. septembrī lūdza E. Rubīnu atbrīvot no studijām no 17. septembra līdz 18. oktobrim saistībā ar treniņnometni akadēmiskajā airēšanā Bulgārijā. Tajā pat gadā students E. Rubīns apmeklēja nodarbības pēc individuālā plāna, jo apvienot sacensības un gatavošanos Olimpiādes spēlēm ar studijām bija grūti. 1969. gadā viņš pēc paša vēlēšanās izstājas no augstskolas.

1968. gadā XIX olimpiādes spēlēs Mehiko, Meksikā, PSRS izlases četrinieka bez stūrmaņa (M4–) kopā RPI studentiem Vitoldu Barkānu, Gunti Niedru (1943–2005) un Pāvelu Iljinski (*Павел Ильинский*) no Ļeņingradas izcīnīja dalītu 7./11. vietu (B fināla brauciens nenotika). Olimpиеši augstkalnu apstākļos Mehiko (spēles notika vairāk nekā 2000 m v. j. l.) ieradās 40 dienas pirms spēļu sākuma, tomēr sarežģītie kalnu apstākļi ieviesa nežēlīgas korekcijas. Gandarījuma braucienā 100 m pirms finiša P. Iljinskis zaudēja samaņu, notika izmisīga cīņa par tikšanu finālā, trīs laivas finišēja gandrīz vienlaikus, taču E. Rubīna, V. Barkāna, G. Niedras un P. Iljinska laiva finišēja 0,6 s vēlāk un ieguva 3. vietu. Šajā dienā spēka izsūkuma dēļ samaņu zaudēja vēl 35 airētāji [419]. Sākotnēji olimpiskajā airēšanas komandā bija iekļauts arī RPI Inženierceltniecības fakultātes absolvents (1973) Andris Priedītis, tomēr veselības stāvokļa dēļ viņš Olimpiādes spēlēs piedalīties nevarēja. E. Rubīna treneris bija Rolands Sproģis (1936–2001).

1964. gadā E. Rubīns ieguva PSRS sporta meistara nosaukumu, 1965. gadā – starptautiskā sporta meistara nosaukumu. PSRS izlases sastāvā astoņniekā (M8+) 1965. gadā Eiropas čempionātā un 1966. gadā pasaules čempionātā izcīnīja 2. vietu. Bija PSRS čempions astoņniekā (M8+; 1965, 1966; treneris Mihails Plaksins (*Михаил Плаксин*), Maskava), 1967., 1968. gadā – četrinieka bez stūrmaņa. 1967. gadā IV PSRS Tautu spartakiādes čempions (M4–), par to E. Rubīns saņēma LPSR Augstākās Padomes Prezidija Goda rakstu. Treneris R. Sproģis.

288. attēls. E. Rubīna RPI ieskaistu grāmatiņa (1969).

289. attēls. E. Rubīns un V. Barkāns XIX olimpiādes spēļu laikā Mehiko (1968).

Pārstāvējis sporta biedrības: «Daugava»; «Centrālais flotes ūdenssporta klubs»; CP «Rīgas Dinamo».

Lai sportisti sagatavotos Olimpiādes spēlēm, ziemā treniņi notika sporta zālē (basketbols, volejbols, svarcelšana), kā arī airēšanas baseinā, sportisti trenējās arī slēpojot un skrienot krosu. 1967. gada treniņu dienasgrāmatā E. Rubīns rakstīja: «Šogad bezstūrmaņa četrinieks jau ir nobraucis vairāk nekā 2000 kilometrus! Tāds attālums aptuveni ir no Rīgas līdz Krimai. Un šie divi tūkstoši ir arī daļa no ceļa uz Mehiko, jo Vitolds Barkāns, Elmārs Rubīns, Guntis Niedra un Andris Priedītis ir PSRS olimpiskās komandas kandidāti [420].»

E. Rubīns bija ļoti mierīga, nosvērta rakstura cilvēks, taču sacensībās – allaž azartisks. Tomēr, ja zaudēja, kļuva spītīgs [421].

1992. gadā tika atjaunots Rīgas airētāju klubs (RAK) ar treniņbāzi Lucavsalā, kur E. Rubīns darbojās trenera statusā, rūpējās par inventāru un teritorijas labiekārtošanu, stādot rozes, kas joprojām aug bāzes teritorijā [422].

No 1993. gada E. Rubīns piedalījās airēšanas vecmeistaru sacensībās. 1994. gadā ieguva 2. vietu četriniekā ar stūrmani (vecuma grupā 43–49 gadi), kopā ar V. Barkānu *World Masters Games* Austrālijā (36 komandu konkurencē), airējot kopā ar ārzemju partneriem [81]. 1998. gadā *World Masters Games* Portlendā, ASV, ieguva 1. vietu astoņniekā (MIX8+), startējot kopā ar komandas biedriem G. Niedru, V. Barkānu, V. Priedienu u. c.

Pēc profesionālā sporta bija Rīgas airētāju kluba treneris. Nodarbojās ar amatniecību un celtniecību.

E. Rubīns bija precējies, ģimenē trīs dēli – Martins, Elmārs un Jānis.

E. Rubīns miris 2007. gada 10. septembrī. Apbedīts Jūrmalā, Jaundubultu kapos.

290. attēls. IV PSRS Tautu vasaras spartakiādes čempioni airēšanā (četrinieki bez stūrmaņa). No kreisās: G. Niedra, A. Priedītis, E. Rubīns un V. Barkāns (1967).

291. attēls. FISA Master's Regatta Groningenā. No kreisās: V. Barkāns, G. Niedra, stūrmanis R. Žilinskis, V. Priediens un E. Rubīns (1994).

PĀVELS SEĻIVANOVS (1952)

Volejbolists, inženieris, uzņēmējs un politiķis

XXI olimpiādes spēles Monreālā, 1976

Volejbols

2. vieta

XXII olimpiādes spēles Maskavā, 1980

Volejbols

1. vieta

Pāvels Seļivanovs dzimis 1952. gada 23. jūlijā Rīgā. Pēc Rīgas 16. vidusskolas absolvēšanas 1969. gada rudenī iestājās RPI Radiotehnikas un sakaru fakultātē.

Ar sportu viņš nodarbojās jau skolā un augstskolā treniņus volejbolā turpināja. P. Seļivanovs studiju laikā ne tikai intensīvi trenējās, bet arī piedalījās dažādās sacensībās un bija LPSR, PSRS un RPI volejbola izlases komandas dalībnieks, spēlēja volejbola komandā «Radiotehniķis» (1970–1987). Izbraukumi uz sacensībām un treniņnometnēm, kas ilga gan pāris dienas, gan nedēļu un vairāk, traucēja studijām un bieži vien bija jālūdz sesijas pagarinājums. 1972. gada februārī 2. kursa students P. Seļivanovs lūdza piešķirt viņam akadēmisko atvaļinājumu, šādu lūgumu RPI rektors Aleksandrs Veiss (1918–1985) saņēma arī no LPSR Ministru Padomes Fiziskās kultūras un sporta komitejas.

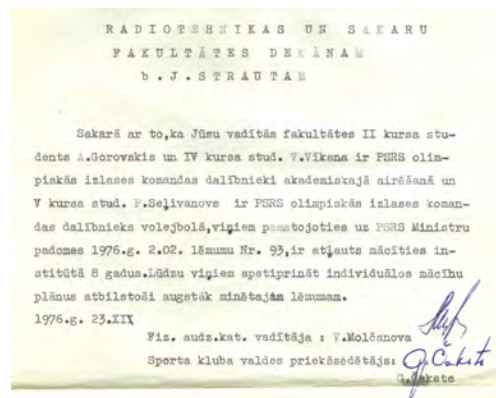
Mācības ar ilgākiem vai īsākiem pārtraukumiem P. Seļivanovs turpināja un 1975./1976. mācību gadā bija jau 4. kursā, taču atkal vairāk laika nācās veltīt sportam, jo 1976. gadā no 17. jūlija līdz 1. augustam notika XXI olimpiādes spēles Monreālā, Kanādā.

PSRS volejbola izlases komandas sastāvā P. Seļivanovs Monreālā, piedalījās piecās spēlēs un kopā ar citiem volejbolistiem (Vladimirs Dorohovs (*Владимир Дорохов*), Aleksandrs Jermilovs (*Александр Ермилов*), Vjačeslavs Zaicevs (*Вячеслав Зайцев*), Vladimirs Kondra (*Владимир Кондра*), Aleksandrs Savins (*Александр Савин*), Oļegs Moļiboga (*Олег Молибоба*), Vladimirs Čerņišovs (*Владимир Чернышев*; 1951–2004), Anatolijs Poļiščuks (*Анатолий Полищук*; 1950–2016), Jurijs Starunskijs (*Юрий Старунский*; 1945–2010), Vladimirs Ulanovs (*Владимир Уланов*; 1951–2000), Jefriems Čulaks (*Ефим Чулак*)) izcīnīja sudraba medaļu.

XXII olimpiādes spēles 1980. gada vasarā notika Maskavā, PSRS, un arī tajās piedalījās volejbolists P. Seļivanovs. No tām viņš pārveda zelta medaļu. Arī Maskavā P. Seļivanovs spēlēja PSRS izlases sastāvā (V. Zaicevs, V. Dorohovs, A. Jermilovs, V. Kondra, A. Savins, O. Moļiboga, V. Čerņišovs, Viļars Lors (*Вильяр Лоор*; 1953–2011), Valērijs Krivovs (*Валерий Кривов*; 1951–1994), Fjodors Laščonovs (*Фёдор Лащёнов*), Jurijs Pančenko (*Юрий Панченко*), piedaloties sešās spēlēs.

293. attēls. P. Seļivanova RPI ieskašu grāmatiņa (1969).

294. attēls. RPI Fiziskās audzināšanas un sporta katedras vadītājas Veras Moļčanovas (1918–2005) un Sporta kluba valdes priekšsēdētāja Gunāra Čakstes (1927–1993) lūgums Radiotehnikas un sakaru fakultātes dekānam Andrejam Strautam (1941–2017) atļaut P. Seļivanovam mācīties astoņus gadus (1976).

Diplomu par augstskolas beigšanu radiotehnikas specialitātē volejbolists P. Seļivanovs saņēma tikai 1983. gada decembrī. 1984. gada 30. jūnijā RPI Radiotehnikas fakultātes dekāns, komjaunatnes pirmorganizācijas sekretārs un arodkomitejas priekšsēdētājs parakstīja P. Seļivanova raksturojumu iesniegšanai Latvijas Valsts fiziskās kultūras institūtā, jo P. Seļivanovs vēlējas līdzās inženiera diplomam iegūt otru augstskolas diplomu. Viņš studēja arī Londonas Biznesa skolā. RPI absolventa volejbolista P. Seļivanova sportiskie panākumi ir ievērojami – viņš izcīnīja olimpiskās zelta (1980) un sudraba medaļas (1976) [58; 28. lpp.], divas reizes – pasaules (1978, 1982), četras reizes – Eiropas čempiona titulu (1977, 1978, 1979, 1983), pasaules kausu PSRS izlases sastāvā (1988), vairākkārt godalgotas vietas PSRS Tautu spartakiādēs un LPSR komandas sastāvā (1975 – 3. vieta; 1979 – 2. vieta; 1983 – 1. vieta) PSRS un Eiropas čempionātos, 10 gadu aizvadījis PSRS izlasē, PSRS čempions (1984), sešas reizes bija PSRS vicečempions (1973–1975, 1983, 1986, 1987). P. Seļivanova sportiskie sasniegumi novērtēti ar divām medaļām «Par darba varonību», no 1975. līdz 1978. gadam viņš izpelnījās Latvijas populārākā sportista godu. Kad Latvija atguva neatkarību un bija iespēja brīvi ceļot un strādāt ārzemēs, P. Seļivanovs spēlēja volejbolu un no 1987. gada strādāja par treneri Beļģijā [423].

295. attēls. Rīgas volejbola komandas «Radiotehnika» spēlētājs P. Seļivanovs (20. gadsimta 70. gadi).

296. attēls. P. Seļivanovs (Nr. 6) spēles momentā XXI olimpiādes spēlēs Monreālā (1976).

297. attēls. P. Seļivanovs RVS treneris (2021/2022).

1997. gadā P. Seļivanovs atgriezās Rīgā un pievērsās uzņēmējdarbībai. 2001. gadā iesaistījās politikā, bija Rīgas domes deputāts (2001–2005).

P. Seļivanovs kopā ar Latvijas Olimpiešu kluba dalībniekiem iesaistījās jauniešu projektā «Pēdas», organizējot uzkopšanas talkas, vasaras nometnes un citas aktivitātes [424].

2003. gada 26. novembrī ievēlēts par nodibinājuma «Sporta kluba Rīga» valdes priekšsēdētāju [425], kurā ar pārtraukumiem darbojās līdz 2015. gadam.

Ir strādājis par Rīgas domes Izglītības, jaunatnes, kultūras un sporta departamenta volejbola programmas koordinātoru, bijis Rīgas futbola skolas direktora vietnieks un uzņēmējs. Īsu brīdi 2021. gadā trenēja Latvijas sieviešu volejbola izlasi. Strādā par Rīgas Volejbola skolas (RVS) sieviešu izlases treneri.

P. Seļivanovs ir precējies, ģimenē ir dēls.

2017. gadā P. Seļivanovs apbalvots ar IV šķiras Triju Zvaigžņu ordeni.

JĀNIS SILARĀJS (1976)

Bobslejists, vieglatlēts un inženieris

XIX ziemas olimpiskās spēles Soltleiksitijā, 2002

Bobslejs

7. vieta, četrinieki

Jānis Silarājs dzimis 1976. gada 3. maijā Rīgā. 1991. gadā viņš pabeidza Rīgas 36. vidusskolas 9. klasi un iestājās Rīgas Radioelektronikas aparātubūves tehnikumā, ko 1992. gadā reorganizēja un pārdēvēja par Rīgas Tehnisko koledžu. To J. Silarājs 1996. gadā absolvēja, iegūstot elektroietaišu ekspluatācijas inženiera kvalifikāciju. 1996. gada 1. septembrī J. Silarājs sāka studēt RTU Enerģētikas un elektrotehnikas fakultātē, taču 2000. gada vasarā lielās darba slodzes dēļ studijas uz brīdi nācās pārtraukt. 2001. gada jūnijā J. Silarājs augstskolu pabeidza, iegūstot inženiera enerģētikā un elektrotehnikā diplomu [426].

Ar sportu J. Silarājs sāka nodarboties astoņu gadu vecumā, VEF sporta skolā spēlēja basketbolu pie treneres Anitas Jandāles, peldēšanu apguva, mācoties Rīgas 36. vidusskolā [427]. Peldēšana viņam patika vairāk, tāpēc treneris Kristīnes Putniņas un Jāņa Podnieka vadībā Daugavas sporta namā J. Silarājs sāka nodarboties nopietnāk. 10 gadu vecumā trīs mēnešus viņš trenējās vieglatlētikā pie Maigoņa Pūliņa.

16 gadu vecumā, mācoties Rīgas Tehniskajā koledžā, Jānis sāka nopietni nodarboties ar šķēpmešanu pie trenera Ulda Doniņa. Jaunietis trenējās septiņus gadus, to laikā auga kā sportists, gūstot vērtīgu pieredzi un fizisko rūdījumu turpmākajiem sasniegumiem.

Studiju laikā RTU J. Silarājam bija ievērojami panākumi vieglatlētikā un peldēšanā – 1998. gadā viņš ieguva Latvijas čempiona titulu 4 x 100 m stafetē skrīšanāsā, 1999. gadā izcīnīja bronzas medaļas Latvijas čempionātos šķēpa mešanā un peldēšanā 50 m tauriņstilā, 2000. gadā kļuva par Latvijas Universiādes čempionu peldēšanā 50 m tauriņstilā.

Veselības problēmu dēļ J. Silarājs aizgāja no peldēšanas un šķēpmešanas, taču interese par sportu saglabājās. Radās interese par vienu no ziemas sporta veidiem – bobsleju. Šķēpmešanas treniņos viņš trenējās kopā ar bobslejistu Mārci Rulli, kas palīdzēja iejusties jaunizvēlētajā sporta veidā. 2000. gadā 24 gadu vecumā J. Silarājs pēc trīs mēnešu treniņiem pie trenera Ivāra Čākura jau startēja pasaules kausa izcīņā bobslejā – bija pilota Gata Gūta bobsleja kamanu stūmējs. Pirmās sezonas labākie sasniegumi bija izcīnītā 4. vieta pasaules kausa posmā bobsleja sacensībās (četrinieki) Leikplesidā, ASV, un 10. vieta (četrinieki) kopvērtējumā [428].

Sekoja starts XIX ziemas olimpiskajās spēlēs Soltleiksitijā, ASV, 2002. gadā, kur

№.	PRASĪBĀRĀTĀ TĒPVS UN NOSAŪSĒMS	Kredit. punkti	Kvalif. atz.	Grād. veids	Strīme	Dejans	Pastāvīgā izvēle, vieta	haušmā paraksts
1	Bilzmeņģeļtāksnā sistēmas	5.0	64.0	0	19.11.98	19.11.98	19.11.98	19.11.98
2	Elektriskā mēlāns	4.0	96.0	0	19.11.98	19.11.98	19.11.98	19.11.98
3	Elektriskā apvērš (R)	3.0	48.0	0	19.11.98	19.11.98	19.11.98	19.11.98
4	Orālā sūsnācība	1.0	16.0	1	19.11.98	19.11.98	19.11.98	19.11.98
5	Būvniecības ekonomika	2.0	48.0	0	19.11.98	19.11.98	19.11.98	19.11.98
6	Tehniskā mehānika	2.0	48.0	0	19.11.98	19.11.98	19.11.98	19.11.98
7	Matemātikā sociālā	1.0	32.0	1	19.11.98	19.11.98	19.11.98	19.11.98
KOPĀ :		18.0	384.0					

RTU Enerģētikas un elektrotehnikas fakultāte

Prasībasrādītāja direktors: J. Silarājs

Dejans: 19.11.98

Students: J. Silarājs

Norādījumi:

- Prasībasrādītāja izraksta atzīmi individuālā plānā ņemot vērā, ka studiju turpināšana ir obligāta ar atbilstošu derīguma termiņu.
- I kredītpunkts atbilst studiju apjomam, kas veicams 40 stundās (auditorijā, semināros un patstāvīgā darbībā).
- Individuālā plāna izstrādāšanai jābūt pozitīvai atzīmei.
- teikami (9) – zināšanu pārbaudē studiju programmas prasības, iegūta prasme patstāvīgi izvēlēties zināšanu.
- labi (8) – zināšanu pārbaudē studiju programmas prasības, labi zināšanu turpināšanai, prasme zināšanu pielietot sarežģītākos jautājumos.
- videviņi (7) – apgūta studiju programmas prasības, labi zināšanu turpināšanai, prasme zināšanu pielietot sarežģītākos jautājumos.
- apmierinoši (6) – zināšanu pārbaudē studiju programmas prasības, labi zināšanu turpināšanai, prasme zināšanu pielietot sarežģītākos jautājumos.

Strukturēvība : 01076 Detorvadības, elektroinstalācijas un enerģ. stud.dep. Jānis Silarājs Studenta apl.nr.: 9618EP019

Studiju veids : Dienam Semestris : Pasaules Mācību gads : 1997/1998 Profesionālo studiju plāms : KPE10 Kuras : 2

299. attēls. J. Silarāja 1989./1999. studiju gada rudens semestra RTU ieskašu grāmatīņa.

300. attēls. Bobsleji XIX ziemas olimpiskajās spēlēs Soltleiksitijā. No kreisās: J. Ozols, M. Rullis, J. Silarājs, S. Prūsis (2002).

bobsleja sacensībās (četrinieki) ar Sandi Prūsi, Mārci Rulli un Jāni Ozolu tika izcīnīta 7. vieta (3:09,06) [186; 107. lpp.].

Pirmo Eiropas čempiona titulu neatkarīgajai Latvijai bobsleja (četrinieki) sacensībās ar S. Prūsi, M. Rulli un J. Ozolu viņš izcīnīja 2003. gadā [58; 61. lpp.].

Bobslejista J. Silarāja vectēvs bija basketbolists un basketbola treneris Juris Solovjovs-Silarājs (1917–2007), kurš 1934. gadā iesāka studijas Latvijas Universitātes Mehānikas fakultātē, taču tās nācās pārtraukt.

J. Silarājs, kurš tiek dēvēts par multisportistu [429], ilgus gadus spēlēja basketbolu amatieru komandā «Latvenergo». Ar profesionālo sportu viņš vairs nenodarbojas, taču sporto joprojām.

Patlaban J. Silarājs strādā savā profesijā AS «Augstsprieguma tīkli».

Ir precējies, ģimenē aug divi dēli Jānis un Gustavs.

301. attēls. S. Prūša ekipāža startā XIX ziemas olimpiskajās spēlēs Soltleiksitijā (2002).

JURIS SILOVS (1950–2018)

Vieglatlēts un uzņēmējs

XX olimpiādes spēles Minhenē, 1972

Vieglatlētika

2. vieta, 4 x 100 m stafete

XXI olimpiādes spēles Monreālā, 1976

Vieglatlētika

3. vieta, 4 x 100 m stafete

31 vieta, 100 m sprints

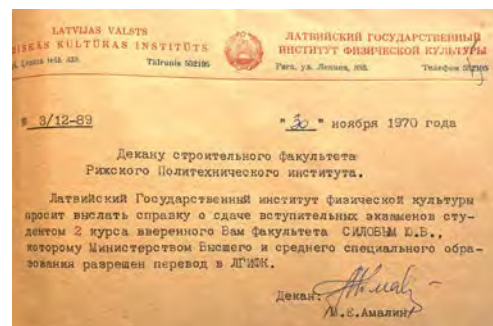
Juris Silovs dzimis 1950. gada 30. augustā Krāslavā. Pēc Krāslavas 2. vidusskolas absolvēšanas 1968. gada septembrī sāka studēt RPI Celtniecības fakultātes vakara nodaļas siltumapgādes, gāzes apgādes un ventilācijas specialitātes 1. kursā. Jau oktobrī viņš pārgāja uz rūpniecības un civilās celtniecības specialitātes dienas nodaļu.

J. Silova sportista gaitas iesākās Krāslavā – pilsētā, kas 20. gadsimta 60. gados bija kļuvusi par istu sporta centru. Vietējā sporta skolā skolēni varēja apgūt daudzus sporta veidus. Pirms tam J. Silovs trenējās Krāslavas pļavās, ar vietējiem jauniešiem spēlējot futbolu un tur pavadot brīvo laiku. Jura sportiskumu 1967. gadā pamanīja un novērtēja Krāslavas 2. vidusskolas fizikultūras skolotājs un Bērnu un jaunatnes sporta skolas treneris Vladislavs Skerškāns. Krāslavā pie pazīstamā trenera augstlēkšanā savulaik trenējās arī Viktors Bonders – sportists [430], RPI / RTU mācībspēks (no 1980), Sporta katedras vadītājs (2001–2017), vieglatlētikas treneris, patlaban – RTU Sporta centra vecākais sporta treneris. Lai arī J. Silovam sporta karjeras sākumā nebija atbilstoša skrejceļa un apavu, tā dēvēto «nagleņu», un bija jāskrien ar parastajām tenisa čībām, viņam bija liels gribasspēks un pārliecība par savām spējām. Tas motivēja izaugsmei sportā. Krāslavā sportista iemīļotā treniņu vieta bija 325 m garais celiņš jaunajā parkā [431]. 1967. gadā J. Silovs kļuva par sporta meistar, izcīnot 3. vietu PSRS jaunatnes sacensībās, kā arī uzvarēja republikas meistarsacīkstēs abās isā sprinta distancēs [432]. 1968. gadā par viņa treneri kļuva Imants Liepiņš (1930–2001) [433].

Paralēli studijām RPI J. Silovs trenējās vieglatlētikā un 1970. gada sākumā Rīgā sasniedza Eiropā labāko rezultātu 50 m distancē (5,5 s) telpās [3; 316. lpp.]. 1970. gadā viņš sasniedza arī RPI rekordu skriešanā – 100 m (10,3 s) un 200 m (21,4 s) [193]. Mācībām laika bija maz, tāpēc 1969./1970. mācību gadā viņš nokārtoja vien dažas trešā semestra ieskaites. Jaunietis apzinājās – savienot inženiera studijas RPI ar sportu nebūs iespējams, un viņu tomēr vairāk saistīja sporta dzīve. Un J. Silovs 1970. gada rudenī ar LPSR Augstākās un vidējās speciālās izglītības ministrijas atļauju pārgāja studēt uz Latvijas Valsts fiziskās kultūras institūtu (LVFKI) [434].

303. attēls. J. Silova RPI studenta apliecība (1968).

304. attēls. LVFKI dekāna Mihaila Amaljina (1920–2007) lūgums RPI atsūtīt izziņu par studenta J. Silova iestāšanās rezultātiem (1970).

Vieglatlēts J. Silovs 1972. gadā piedalījās XX olimpiādes spēlēs un 4 x 100 m stafetē (38,50 s) izcīnīja sudraba medaļu. 1976. gadā XXI olimpiādes spēlēs viņš izcīnīja bronzas medaļu 4 x 100 m stafetē (38,78 s). J. Silovs piedalījās arī 100 m sprintā, taču netika tālāk par priekšsacīkstēm (10,7 s) un ieguva 31. vietu.

Vieglatlēts J. Silovs 1973. gadā kļuva par Universiādes čempionu 100 m skrīšanā. 4 x 100 m stafetē čempiona godus viņam tika 1975. un 1977. gadā, kad viņš startēja PSRS izlases sastāvā. 13 reīžu viņš bija LPSR čempions 100 m (1968, 1970, 1971, 1979), 200 m (1968, 1970), 4 x 100 m stafetē (1968, 1978), 50 m telpās (1971, 1973, 1977, 1978) un 100 m telpās (1973), 1974. gadā tika atzīts par populārāko sportistu Latvijā [423; 131. lpp.]. J. Silovs 11 reīžu laboja Latvijas rekordus un bija Eiropas rekordists 60 m distancē.

J. Silovs pārstāvēja sporta biedrību «Vārpa», vēlāk – Armijas sporta klubu (ASK). Traumu dēļ 1978. gadā J. Silovs sportista karjeru beidza, pēc tās – nodarbojās ar uzņēmējdarbību. 2006. gadā kandidēja 9. Saeimas vēlēšanās, pārstāvot partiju «Dzimtene», taču ievēlēts netika.

J. Silovs bija precējies, laulībā dzimusi meita.

J. Silova mūžs noslēdzās 2018. gada 28. septembrī.

305. attēls. J. Silovs Eiropas kausa izcīņā Edinburgā (1973).

306. attēls. J. Silovs XXI olimpiādes spēlēs Monreālā (1976).

ĻEVS SITINS (1891–1973)

Šāvējs un fotogrāfs

V olimpiādes spēles Stokholmā, 1912

Šaušana

23. vieta, māla baložu šaušana

Ļevs Sitins (*Лев Сытин*, nereti dēvēts arī par Leonu Sītinu vai Leonu Sūitiņu [435]) dzimis 1891. gada 3. decembrī muižnieka, jurista Maksima Sītina (*Максим Сытин*; 1848–1926) un viņa sievas Zinaīdas Sverbejevas (*Зинаида Свербеева*; ?–?) ģimenē Krievijā, Vladimiras guberņā [436]. Ļ. Sitins nāk no septiņu bērnu ģimenes. Pēc tam, kad Ļ. Sītina tēvs darba darīšanās devās uz Nižņijnovgorodu, Krievijā, māte ar bērniem kādu brīdi dzīvoja Rīgā. 20. gadsimta sākumā Ļ. Sītina vecāki pārcēlās uz dzīvi Piemaskavā. Sītinu ģimenes dzīve ilgu laiku bija saistīta ar Viļņu, tur reālskolu beidza arī Ļ. Sitins.

1910. gada 1. septembrī Ļ. Sitins iestājās RPI Ķīmijas nodaļā. Studējot Rīgā, viņš iesaistījās Āgenskalna Strēlnieku biedrībā [134; 16. lpp.] un kopā ar studiju biedriem trenējās šaušanā. Māla baložu šaušanā 1912. gada V olimpiādes spēlēs Ļevs Sitins ierindojās 23. vietā (81 punkts) [129; 30. lpp.]. Par pārstāvi no Latvijas 1912. gada Olimpiādes spēlēs viņu varam uzskatīt nosacīti, jo Rīgā viņš dzīvoja tikai studiju laikā. 1911./1912. mācību gadā Ļ. Sitins turpināja studijas Arhitektūras nodaļā, taču viņš nokārtoja eksāmenu tikai ticības mācībā, saņemot augstāko vērtējumu pēc toreizējās vērtējumu sistēmas – 5.

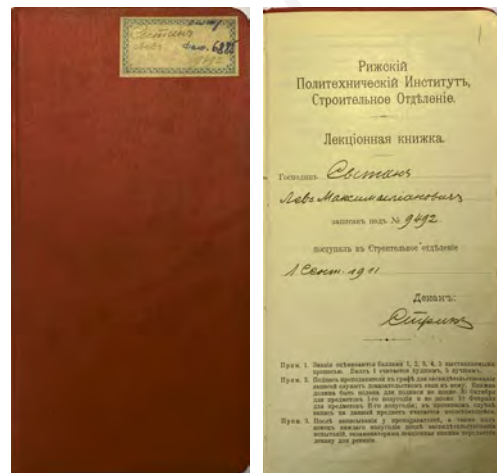
Students Ļ. Sitins 1912. gada 24. septembrī uzrakstīja iesniegumu RPI administrācijai, ka viņš studijas augstskolā pārtrauc [437].

Ļ. Sitins piedalījās Pirmajā pasaules karā, pēc tam daudzus gadus strādāja par fotogrāfu Valsts Darvina muzejā (*Государственный Дарвиновский музей*) Maskavā, Krievijā. Vairāku izgudrojumu autors fotogrāfijas jomā, tostarp attīstīšanas procesa veikšanai gaismā [438].

Ļ. Sitins palīdzēja muzeja direktoram Aleksandram Ēriham Kotam (*Alexander Erich Kohts*; 1880–1964) fotografēt muzeja eksponātus. Muzejā saglabājušās liecības – minēto kungu korespondence.

Ilgus gadus viņš strādāja kopā ar A. Ē. Kota sievu zoopsiholoģi Nadeždu Ladiginu-Kotu (*Надежда Ладыгина-Котс*; 1889–1963), palīdzot sagatavot ilustrācijas N. Ladiginas-Kotas pasaulē pazīstamajai grāmatai «Дитя шимпанзе и дитя человека» (1935) («Šimpanzes bērns un cilvēka bērns»).

Ļ. Sitins ir sadarbojies arī ar ģeologiem: akadēmiķi Vladimīru Obručevu (*Владимир Обручев*; 1863–1956), profesori Veru Varsanofjevu (*Вера Варсанофьева*; 1890–1976); tēlniecēm: Annu Golubkinu (*Анна Голубкина*; 1864–1927) un Rīgā dzimušo

308. attēls. Ļ. Sītina RPI lekciju grāmatīņa (1911).

309. attēls. Ļ. Sitins (ap 1914).

Veru Muhinu (*Вера Мухина*; 1889–1953). Viņš papildinājis ar ilustrācijām zinātnieku monogrāfijas un mākslinieku albumus.

Iespējams, ar topošo sievu Lidiju Matasovu (*Лидия Матасова*; 1887–1969), pēc profesijas vēstures skolotāju, Ļ. Sitins iepazinās jau 1914. gadā, kad viņa ieradās Sitinu ģimenē un palīdzēja gatavoties Ļ. Sitina jaunākajai mātai Verai Sitinai (*Вера Сытина*; 1901–1988) iestājai ģimnāzijā [438].

Ļ. Sitins un L. Matasova apprecējās 1924. gadā Maskavā. Ģimenē bija divi bērni dēls Sergejs (*Сергей Сытин*; 1925–2001) un meita Tatjana (*Татьяна Сытина*; 1926–2006) [438].

Ļ. Sitins miris Maskavā 1973. gadā, apbedīts Novodevičjes kapsētā.

Viena no Ļ. Sitina māsām Zinaīda Bricke (*Зинаида Брицке*; 1889–1998) apprecējās ar ķīmijas tehnologu un metalurgu, RPI Ķīmijas nodaļas 1903. gada absolventu un RPI docētāju (1906–1918), vēlāko PSRS ZA akadēmiķi (1932) un PSRS ZA viceprezidentu (1936–1939) Erhardu Bricki (*Erhard Britzke*; 1877–1953).

Uljanovskā reizi divos gados notiek Ļ. Sitina dēla, vēsturnieka, novadpētnieka S. Sitina piemiņas lasījumi [438].

310. attēls.
Ļ. Sitins
(ap 1912–1914).

311. attēls.
Ļ. Sitins ar
N. Ladiginas-
Kotas grāmatu
(ap 1935).

PAULIS SOKOLOVS (1902–1971)

Futbolists, basketbolists un bendija spēlētājs

VIII olimpiādes spēles Parīzē, 1924

Futbols

11. vieta

Paulis Sokolovs dzimis 1902. gada 17. jūlijā Rīgā [439] kalpotāja Nikolaja Sokolova (*Николай Соколов*; 1873–1931) un viņa sievas Marijas Sokolovas (dz. Ābele; 1877–1965) ģimenē. Tēvs N. Sokolovs bija viens no Rīgas futbola kluba (RFK) dibinātājiem un darbojās arī tā pirmajā valdē [440].

P. Sokolovs 1923. gadā pabeidza Valsts Pieaugušo vidusskolu un pieteicās studijām Latvijas Universitātes (LU) Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes Tautsaimniecības nodaļā. Diemžēl 1929. gadā viņš studijas pārtrauca [441].

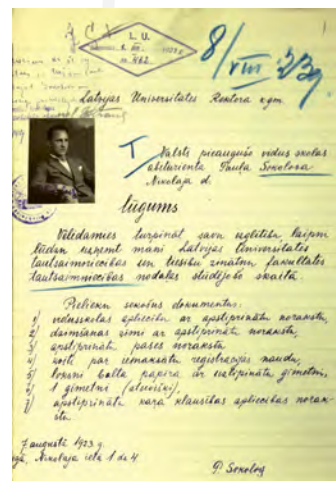
P. Sokolovs sāka spēlēt futbolu Vidzemes divīzijas sporta kluba komandā, pirmo spēli aizvadot pret angļu jūrnikiem 1919. gadā. Vēlāk – pārstāvēja Jaunu vīriešu kristīgās apvienības (JVKA; *Young Men's Christian Association*; YMCA) un RFK komandas. Pirmo reizi kļuva par Latvijas olimpiādes futbola turnīra uzvarētāju 1921. gadā JKS sastāvā. Otro reizi šajā turnīrā uzvarēja 1923. gadā – jau kā RFK futbolists. RFK komandas sastāvā divas reizes izcīnīja Latvijas meistara titulu (1924–1925), kā arī abos šajos gados uzvarēja Rīgas kausa izcīņā. Pēc 1925. gada RFK pirmajā komandā regulāri vairs nespēlēja. 1931. gadā apbalvots ar Latvijas Futbola savienības Lielo nozīmi. Pagājušā gadsimta 30. gados spēlēja savas studentu korporācijas «Patria» futbola komandā [440].

No 1923. līdz 1925. gadam P. Sokolovs mūsu valsti Latvijas futbola izlasē pārstāvēja astoņās spēlēs un piedalījās 1924. gada olimpiādes spēlēs [442]. Spēlēja Latvijas olimpiskajā futbola komandā kopā ar studiju biedru uzbrucēju Rūdolfu Bārdi (1903–1991). Komandas sastāvs – 56. lpp.

P. Sokolovs spēlēja arī bendiju (hokejs ar bumbiņu; JKS, RFK), bija Latvijas meistars bendijā (1924). Ar šo sporta veidu nodarbojās vēl vairākus gadus pēc aktīvo futbola gaitu beigām, bija RFK bendija komandas kapteinis. Spēlējot RFK sastāvā, kļuva par Latvijas meistar basketbolā [440].

No 1930. gada 1. marta līdz 1931. gada 22. maijam P. Sokolovs dienēja obligātajā karadienestā Autotanku pulkā, dienestu beidzot dižkareivja pakāpē. 1931. gada 5. aprīlī apprecējās ar Helēnu Miezi (1904–1948).

Latvijas neatkarības laikā strādāja par burtlicī zīmogdarbniecā, 1944. gadā bija J. Rozes zīmogu fabrikas vadītājs. Arī Padomju laikā un līdz savai nāvei 1971. gada 20. aprīlī turpināja strādāt par zīmogu iecirkņa meistar [445]. Apbedīts Rīgas 1. meža kapos.

313. attēls.

P. Sokolova lūgums LU rektoram Jānim Rubertam (1874–1934) uzņemt viņu augstskolā (1923).

314. attēls. Rīgas futbola kluba komanda (20. gadsimta 20. gadi). No kreisās: tiesnesis Bertolds Buzarovs (1894–1940), vārtsargs Arvids Jurgens (1905–1955), Kārlis Ašmanis (1898–1962), Edvīns Bārda (1900–1947), Rūdolfs Bārda (1903–1991), Arvids Bārda (1901–1941), Markus Osis (1902–?), P. Sokolovs, Kārlis Bone (1899–1941), Harijs Šmits (1901–?), Aleksandrs Roge (1896–1945), Emīls Urbans (1904–1989).

KRISTIS STRAUME (1986)

Smaiļotājs un treneris

XXIX olimpiādes spēles Pekinā, 2008

Smaiļošana

7. vieta, K-2, 1000 m

10. vieta, K-2, 500 m

XXX olimpiādes spēles Londonā, 2012

Smaiļošana

11. vieta, K-2, 200 m

316. attēls. K. Straumes RTU diploma kopija (2011).

317. attēls. K. Zaļupe un K. Straume XXIX olimpiādes spēlēs Pekinā (2008).

318. attēls. A. Rumjancevs un K. Straume XXX olimpiādes spēlēs Londonā (2012).

Kristis Straume dzimis 1986. gada 13. maijā Rīgā. 2005. gadā beidza Rīgas 47. vidusskolu.

2006. gadā iestājās RTU Inženierekonomikas fakultātē (no 2008 – Inženierekonomikas un vadības fakultāte; IEVF), kur studēja nekustamā īpašuma pārvaldību [446]. IEVF absolvēja 2011. gadā.

Kopš astoņu gadu vecuma K. Straume trenējās smaiļošanā. Viņš startēja smailišu divniekā, un viens no viņa lielākajiem panākumiem ir uzvara 2009. gada Eiropas U-23 čempionātā, startējot kopā ar Alekseju Rumjancevu.

Pirms tam, 2007. gadā, pasaules čempionātā smailišu divniekā 500 m distancē viņš izcīnīja godpilno 5. vietu [58; 48. lpp.]. 2008. gada XXIX olimpiādes spēlēs Pekinā, Ķīnā viņš startēja kopā ar Kristapu Zaļupi, izcīnot 7. vietu 1000 m distancē un 10. vietu 500 m distancē [410; 148. lpp.]. K. Straumes treneris – Aigars Aglenieks. Sportista karjerā tas bija viens no labākajiem rezultātiem. Ar panākumiem smaiļotājs K. Straume startējis arī Latvijas čempionātos un Latvijas olimpiādēs.

2011. gadā sportists K. Straume pāri ar A. Rumjancevu lieliski startēja vairākās sacensībās: Pasaules kausa trešajā posmā tika izcīnīta uzvara kanoe airēšanā un smaiļošanā 200 m distancē, Eiropas čempionātā 200 m distancē – 4. vieta, pasaules čempionātā – 6. vieta 200 m distancē, tādējādi kvalificējoties 2012. gada XXX olimpiādes spēlēm Londonā, Apvienotajā karalistē. Tajās viņi izcīnīja 11. vietu 200 m distancē [118; 121. lpp.]. Arī šīm spēlēm sportistus sagatavoja treneris A. Aglenieks.

Pēc Olimpiādes spēlēm Londonā 2012. gadā, no 2014. līdz 2019. gadam, K. Straume mācījās trenera kursos, paralēli strādājot par treneri. Aktīvās gaitas airēšanā K. Straume ir beidzis. Patlaban strādā sporta inventāra ražošanas kompānijā «Prestol Grupa» par ražošanas vadītāju. Ir ģimene, kurā aug divi bērni [447].

JĀNIS TILTIŅŠ (1909–1974)

Basketbolists un inženieris

XI olimpiādes spēles Berlīnē, 1936

Basketbols

15./18. vieta

Jānis Tiltiņš dzimis 1905. gada 5. septembrī Dikļu pagastā [448]. 1927. gadā viņš pabeidza Rīgas pilsētas 4. ģimnāziju un iestājās Latvijas Universitātes (LU) Mehānikas fakultātē, ko absolvēja 1944. gadā, iegūstot inženiera elektrotehniķa grādu [449].

Studiju laikā tika iesaukts obligātajā karadienestā un no 1938. līdz 1940. gadam dienēja Latvijas armijā.

J. Tiltiņš studēja ar pārtraukumiem, studiju starplaikos strādājot. 1931. gadā viņš bija praktikants un komutators Pasta un telegrāfa departamenta Galvenajā darbnīcā [448; 14. lp.]. 1941. gadā J. Tiltiņš strādāja rūpnīcā «VEF», nosakot un pārbaudot elektromašīnu bojājumus, kā arī laboratorijā, projektējot un būvējot mēriekārtas [448; 16. lp.]. 1942. gadā strādāja Spēkstaciju pārvaldē un veica elektrisko iekārtu turboģeneratoru remontdarbus [448; 15. lp.].

Sākot studijas augstskolā, J. Tiltiņš iestājās studentu korporācijā «Tervetia», sāka spēlēt basketbolu biedrības «Universitātes sports» («US») komandas sastāvā un 1930. gadā ar komandu pirmo reizi izcīnīja čempiona titulu basketbolā [450].

Pārstāvēt «US», viņš spēlēja arī Latvijas valsts vienībā un tika iekļauts basketbola komandā, kas piedalījās olimpiskajās spēlēs Berlīnē 1936. gadā (komandas sastāvs – 98. lpp.). Labus panākumus guva, startējot studentu pasaules čempionātos 1935. gadā Budapeštā, Ungārijā, un 1937. gadā Parīzē, Francijā, un izcīnot pasaules meistara nosaukumu [451].

«US» basketbolisti, tostarp J. Tiltiņš, 1934., 1935., 1936. un 1937. gadā kļuva par Latvijas basketbola čempioniem.

J. Tiltiņš piedalījās arī airēšanas sacensībās, bija «US» sacensību laivas «Šautra» ilggadējs airētājs [451]. Otrā pasaules kara beigās J. Tiltiņš devās emigrācijā. 1947. gadā Vācijā viņš apprecējās ar «US» volejbolisti Mirdzu Bīlmani (1919–1999) [452]. 20. gadsimta 50. gados J. Tiltiņš ar ģimeni izceļoja uz Klīvlendu, ASV. Tur viņš vadīja kosmosa kuģu būves zinātniskos pētījumus, daļa no izgudrojumiem tika patentēti [453].

Ar sportu nodarbojušies arī J. Tiltiņa dēli: Andris spēlēja amerikāņu futbolu; Raimonds – peldēja, spēlēja šahu un piedalījās basketbola sacensībās [454].

J. Tiltiņš miris 1974. gada 25. martā Klīvlendā, ASV.

320. attēls. J. Tiltiņa LU studiju priekšmetu grāmatīņa (1927).

321. attēls. «US» basketbola komanda (20. gadsimta 30. gadu vidus). No kreisās: sporta biedrības «US» vadītājs Roberts Johanness Plūme (1897–1956), Eduards Andersons (1914–1985), Džems Johans Raudziņš (1910–1979), J. Tiltiņš, Roberts Bluķis (1913–1998), Andrejs Krisonis (1909–1945).

BORISS TIMOFEJEVS (1957)

Šāvējs un treneris

XXV olimpiādes spēles Barselonā, 1992

Stenda šaušana

11. vieta, apaļais stends

XXVI olimpiādes spēles Atlantā, 1996

Stenda šaušana

6. vieta, apaļais stends

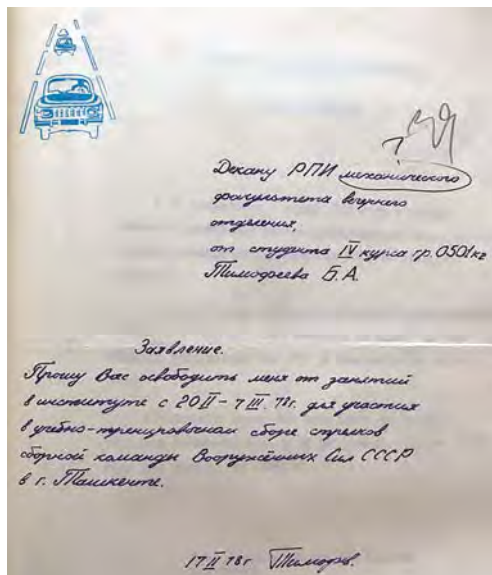
XXVII olimpiādes spēles Sidnejā, 2000

Stenda šaušana

12. vieta, apaļais stends

323. attēls. B. Timofejeva RPI ieskaisti grāmatiņa (1974).

324. attēls. B. Timofejeva iesniegums RPI Rīgas vakara vispārtehniskās fakultātes dekānam Jānim Rudņevam ar lūgumu atbrīvot viņu no studijām no 1978. gada 20. februāra līdz 3. martam saistībā ar mācību treniņiem šaušanā PSRS Bruņoto spēku izlases komandā Taškentā (1978).

Boriss Timofejevs dzimis 1957. gada 4. novembrī Rīgā. 1974. gada jūnijā viņš absolvēja Rīgas 65. vidusskolu un 18. oktobrī tika ieskaitīts ar Darba sarkanā karoga ordeni apbalvotāja RPI Rīgas vakara vispārtehniskās fakultātes mašīnbūves tehnoloģijas, metālgriešanas darbgaldu un instrumentu specialitātes 1. kursā.

Lai studētu vakara nodaļā, bija nepieciešama izziņa no darbavietas un dzīvesvietas. Jau pirms iestāšanās RPI B. Timofejevam bija 1. sporta klase stenda šaušanā. Viņam bieži nācās lūgt atbrīvojumu no mācībām, lai būtu iespēja piedalīties dažāda mēroga sacensībās.

B. Timofejevs bija Baltijas Kara apgabala, no 1977. gada – PSRS Bruņoto spēku izlases komandas dalībnieks šaušanā. Studiju laikā B. Timofejevs strādāja par atlēdznieku Rīgas lokomotīvu depo, 1978. gadā sāka strādāt rūpnīcā «VEF» [455]. 1977. gada augustā students B. Timofejevs pārgāja studēt neklātienē un 1981. gadā absolvēja RPI, iegūstot inženiera mehāniķa kvalifikāciju.

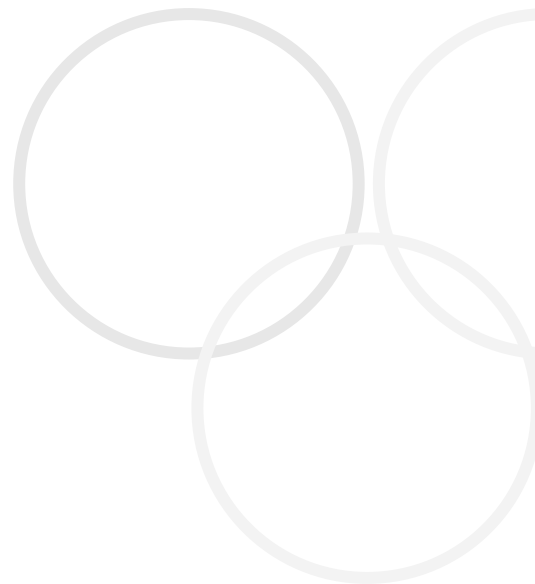
Studiju laikā B. Timofejevs kļuva par LPSR čempionu šaušanā apaļajā stendā (1974, 1977, 1978), un kopumā šo titulu viņš ieguva astoņas reizes (1974, 1977, 1978, 1982–1984, 1989, 1991). Pēc Latvijas Republikas atjaunošanas kļuva par septiņkārtēju (1992, 1994, 1995, 1997, 1998, 2001, 2003) Latvijas čempionu, tāpēc ir likumsakarīgi, ka B. Timofejevs tika iekļauts Latvijas olimpiskajā izlasē un trīs reizes piedalījās olimpiskajās spēlēs. 1992. gadā XXV olimpiādes spēlēs apaļajā stendā viņš ieguva 11. vietu (197 punkti), 1996. gadā XXVI olimpiādes spēlēs – 6. (145 punkti), savukārt 2000. gadā XXVII olimpiādes spēlēs – 12. vietu (122 punkti) [3; 318. lpp.].

PSRS kausa izcīņā B. Timofejevs uzvarējis gan individuāli, gan komandu sacensībās (1985). Vairākas reizes startējis Pasaules čempionātā un Eiropas čempionātā. B. Timofejeva treneri – Ivars Gulbis, Alberts Salmiņš (1917–1990), Ivans Terentjevs, Uldis Leinasaris. Pārstāvējis sporta biedrības «Daugava» un «Vārpa» [456].

1999. gadā Pasaules kausa izcīņas finālsacensībās Kuveitā B. Timofejevs ieguva 147 punktus un izcīnīja 1. vietu šaušanā apaļajā stendā. Balvā sportists ieguva Lielo kristāla globusu. B. Timofejevs ir sportists, kas ilgus gadus pārstāvēja Latviju šaušanā un ar sportu aktīvi nodarbojies vairāk nekā 30 gadu. Pēc aktīvajām sporta gaitām strādāja par treneri un instruktoru stenda šaušanā, kā arī piedalījās vairākās sacensībās, piemēram, Latvijas olimpiādes sacensībās ložu šaušanā Ventpili 2008. gadā [457], kur pārliecinoši uzvarēja apaļajā stendā.

Līdz 2021. gadam strādāja par treneri «Riga Shooting Center» šķīvīšu šaušanā [458]. Patlaban ir pensijā un konsultē topošos šāvējus.

B. Timofejevs ir precējies, ģimenē ir divi dēli [459].

325. attēls. B. Timofejevs XXVI olimpiādes spēlēs Sidnejā (2000).

AIVARS TROPS (1963)

Bobslejis, inženieris un uzņēmējs

XV ziemas olimpiskās spēles Kalgari, 1988

Bobslejs

9. vieta, divnieki

Aivars Trops dzimis 1963. gada 22. janvārī Rīgā. 1981. gadā viņš absolvēja Naukšēnu 23. pilsētas profesionāli tehnisko vidusskolu, iegūstot automašīnu remont-atslēdznieka profesiju. Tajā pat gadā iestājās RPI Mehānikas un mašīnbūves fakultātē mašīnbūves tehnoloģijas, metālgriešanas un instrumentu specialitātē, studiju laikā mācījās pēc individuāla plāna.

1983. gada septembrī, būdams 3. kursā, viņš izlēma mainīt specialitāti, pārejot uz studijām automobiļu un autosaimniecības specialitātē. A. Tropa mācībspēks Staņislavs Navra uz viņa iesnieguma fakultātes dekānam Jānim Ozoliņam uzrakstīja: «A. Trops ir viens no labākiem grupas studentiem, tādēļ ir grūti šķirties no viņa. Ar smagu sirdi atbalstu nodomu [460].» 1986. gadā A. Trops nokārtoja valsts eksāmenus, taču diplomdarba aizstāvēšanu nācās atlikt uz vēlāku laiku.

A. Tropa sportiskās aktivitātes saistītas ar bobsleju, un viens no viņa treneriem – Rolands Upatnieks (1932–1994) – arī ir RPI absolvents (1965). No 1984. gada A. Trops trenējās «VEF» sporta klubā, vēlāk sporta biedrībā «Daugava», un 1986. gadā tika iekļauts PSRS bobsleja izlases komandas sastāvā, tāpēc diplomdarbu izstrādāt nevarēja, jo projektēšanas laikā atradās PSRS bobsleja izlases treniņnometnēs. Līdzās treniņiem A. Trops 1986. gadā sāka strādāt LPSR Valsts fiziskās kultūras un sporta komitejā par instruktoru. Viņš piedalījās Eiropas čempionātos bobslejā 1986. (20. vieta; četrinieki), 1987. (13. vieta; četrinieki) un 1989. gadā (izstājās; četrinieki), kā arī pasaules čempionātā 1987. (15. vieta; četrinieki; izstājās; divnieki kopā ar Zinti Ekmani) un 1989. gadā (divnieki) [461]. XV ziemas olimpiskajās spēlēs 1988. gadā viņš bobsleja sacensībās (divnieki) kopā ar RPI absolventu (1980) pilotu Z. Ekmani ieguva 9. vietu (3:56,92), 1990. gadā bija Latvijas PSR čempions bobslejā divniekā, startējot kopā ar Sandi Prūsi [3; 346. lpp.].

RPI diplomu automobiļu un automobiļu saimniecības specialitātē, un inženiera mehāniķa kvalifikāciju sportists ieguva 1988. gadā.

Inženieris A. Trops izglītību turpināja – studēja Latvijas Universitātes Ekonomikas un vadības fakultātē un ieguva sociālo zinātņu maģistra grādu.

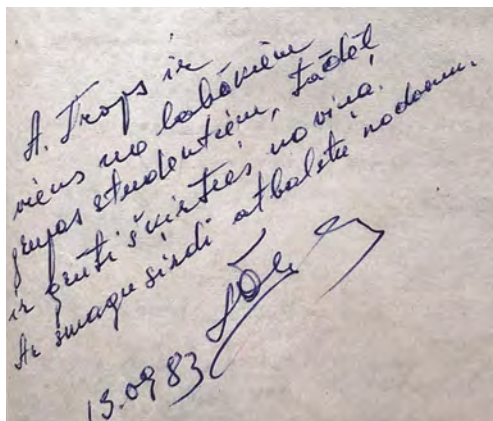
Iegūtās zināšanas un sportā rūditais raksturs ļāva izveidot un vadīt daudzfunkcionālu sporta kompleksu «Keizarmežs» Rīgā, Mežaparkā.

A. Trops nodarbojas ar uzņēmējdarbību, attīstot ar inovācijām saistītus projektus.

Arī bobslejista A. Tropa tēvs Raimonds Trops sportoja – bija aktīvs kalnu slēpotājs,

327. attēls. A. Tropa RPI ieskaīšu grāmatiņa (1981).

328. attēls. Instrumentu ražošanas katedras vecākā pasniedzēja Staņislava Navras (1927–1985) piezīme par A. Tropu (1983).

kurš savā vecuma grupā guva godalgas. Arī viņš bija saistīts ar mūsu augstskolu – no 1964. līdz 2002. gadam bija RPI / RTU Tēlotājas ģeometrijas un rasēšanas un Ūdensapgādes un kanalizācijas katedru mācībspēks [460].

A. Trops ir precējies, ģimenē aug pieci dēli – Kārlis (darbojas apdrošināšanas jomā), Pēteris (darbojas IT jomā), un Krišjānis Miķelis (studē Ventspils Augstskolā, ir Latvijas XXXI Universiādes 1. vietas ieguvējs šķēpmešanā), Everts un Ernests [462].

329. attēls. S. Prūsis un A. Trops Latvijas čempionātā (20. gadsimta 80. gadi).

330. attēls. XV ziemas olimpiskajās spēlēs Kalgari. No kreisās: Z. Ekmanis, mehāniķis J. Akulovs un A. Trops (1988).

331. attēls. No kreisās Aivars ar Evertu, Kārlis, Pēteris ar Ernestu, Krišjānis Miķelis (2018).

MIRDZA MARTINSONE-BĒRZIŅA-TURĶE (1916–1983)

Slēpotāja un žurnāliste

IV ziemas olimpiskās spēles Garmišā-Partenkirhenē, 1936
Kalnu slēpošana
37. vieta, nobrauciens
Diskvalifikācija, slaloms

Mirdza (arī Mirdza Bianka) Martinsone dzimusi 1916. gada 24. novembrī Sanktpēterburgā, Krievijā [463; 3. lp.]. No 1923. līdz 1932. gadam mācījusies M. Milleres pamatskolā un ģimnāzijā Rīgā [463; 4. lp].

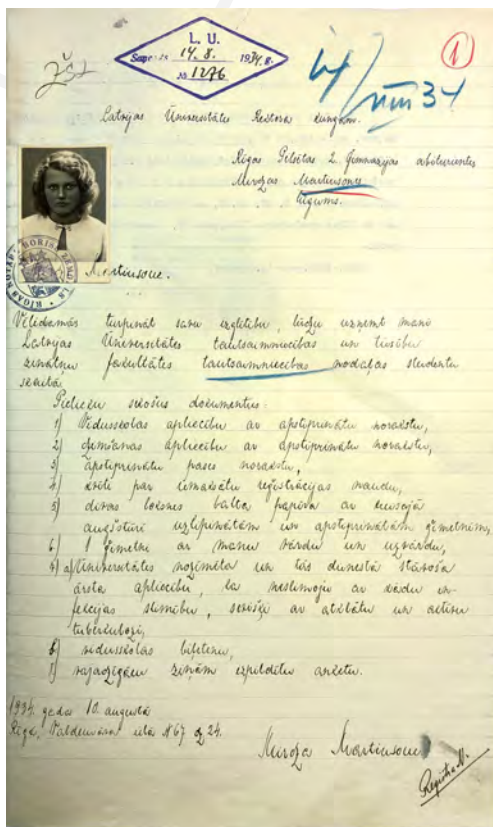
M. Martinsone bija ļoti daudzpusīga sportiste – viņa izmēģināja virkni sporta veidu, vairākos gūstot vērā ņemamus panākumus. Lai gan sākotnēji viņa nodarbojās ar slidošanu, tēvs un brālis esot pierunājuši viņu pamēģināt slēpot. Kā vēsti 1930. gadu laikrakstu ziņas, M. Martinsone distanču slēpošanas sacensībās piedalījās bez grūtiem treniņiem. Viņa patika slaloms un brīvā slēpošana – slēpot tur, kur nebija ierīkotas speciālas trases, brīvi izvēloties maršrutu un baudot ziemas skaistumu. Slēpošanā M. Martinsone saskatīja sievišķību un grāciju, tāpēc uzskatīja, ka šis sporta veids ir kā radīts sievietēm [464]. Turklāt M. Martinsone ierindojās pirmo 10 Latvijas labāko augstlēcēju sarakstā un 1936. gadā spēlēja «Universitātes sports» («US») volejbola komandas izlases sastāvā. Jaunietei patika spēlēt arī tenisu un basketbolu, kā arī peldēt [465].

No 1934. līdz 1935. gadam M. Martinsone studēja Latvijas Universitātes (LU) Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes Tautsaimniecības nodaļā.

Studiju laikā M. Martinsone trenējās LU sporta biedrībā «US». 1934. gadā piedalījās ātrslidotāju pārbaudes sacīkstēs Rīgā, un bija pirmā sieviete Latvijā, kas piedalījās ātrslidošanas 500 m disciplīnā, uzrādot labu trases laiku (1:4,8) [466, 467].

1935. gadā viņa piedalījās studentu pasaules meistarsacīkstēs vingrošanā, iegūstot 5. vietu individuāli un 2. vietu komandu sacensībās.

M. Martinsone bija trīskārtēja Latvijas meistare slalomā 1937., 1938. un 1940. gadā un LPSR čempione slalomā 1941. gadā, divkārtēja Latvijas meistare slēpošanā 5 km distancē 1934. un 1935. gadā. 1935. gadā viņa piedalījās Studentu pasaules meistarsacīkstēs Budapeštā, Ungārijā, un viņas fotogrāfija rotāja žurnāla «Radiolet» (Ungārijā) vāku [468]. Tajā pat gadā viņas fotogrāfija bija redzama arī uz žurnāla «Atpūta» vāka [469]. 1936. gadā franču žurnāls «La Revue du Ski» ievietoja M. Martinsones fotoattēlu ar parakstu: jaunā ziemeļu slēpotāja Mirdza Martinsone no Rīgas, Latvija [470]. Abos ārzemju žurnālos skaistā latviešu sportiste redzama tautastērpā.

333. attēls. M. Martinsones lūgums LU rektoram Jūlijam Auškāpam (1884–1942) ņemt viņu augstskolā (1934).

1936. gadā M. Martinsone piedalījās IV ziemas olimpiskajās spēlēs Garmišā-Partenkirhenē, Vācijā [464], iegūstot 37. vietu nobraucienā (15:21,6) [471]. Startējot kalnu slēpošanas divcīņā, slalomā tika diskvalificēta.

M. Martinsone bija atpūtnieku/slēpotāju grupā, kas 1936. gadā Gaiziņkalnā iesāka karnevāla tradīciju [464]. M. Martinsone bija mācījusies arī Angļu valodas institūtā Rīgā un 1937. gada vasaru pavadīja Parīzē, kur kā laba valodu pratēja darbojās pasaules izstādes Latvijas paviljonā [465].

1938. gadā slēpošanas sacensībās Zakopanē, Polijā, guva smagu traumu – lauza kāju četrās vietās, ārstēšanās aizņēma trīs mēnešus, un tikai pēc tam M. Martinsone atsāka sportošanas gaitas [472]. Tajā pat gadā ieguva titulu «*Mis lido*» [473].

1939. gadā Ērgļos notika Latvijas, Igaunijas, Lietuvas studentu sacensības, kurās M. Martinsone izcīnīja Norvēģijas un Baltijas valstu tuvināšanās biedrības ceļojošo balvu. M. Martinsone bija vienīgā sieviete, kas startēja slalomā, un viņa ierindojās 9. vietā [464].

Kopš 1936. gada M. Martinsone pievērsās žurnālistikai un tika atzīta par veiklu intervētāju. 1936. gadā XI olimpiādes spēļu laikā Berlīnē, Vācijā, viņai vienīgajai no ārzemju žurnālistiem izdevās nointervēt Vācijas kancleru, valsts un valdības galvu Ādolfu Hitleru (*Adolf Hitler*; 1889–1945). 1939. gadā viņa intervēja Albānijas karali Cogu I, kas ar karalieni un dēlu aprīlī īslaicīgi uzturējās Rīgā, bēgot no okupētās Itālijas. Viņa intervēja arī slavenu ungāru aktrisi un dziedātāju Martu Egerti (*Martha Eggerth*; 1912–2013), kas 1939. gada jūnijā uzstājās operā Rīgā [474]. 1939. gadā M. Martinsone sāka strādāt laikraksta «Brīvā Zeme» redakcijā.

1941. gadā M. Martinsone kļuva par Latvijas ātrslidošanas rekordista Alfona Bērziņa (1916–1987) sievu, un 1942. gada 3. augustā pasaulē nāca abu sportistu dēls Gundars Bērziņš. Lai gan Otrā pasaules kara gadi Bērziņu ģimenei bija grūts laiks, jo 1942. gadā vīrs tika iesaukts armijā un M. Martinsonei-Bērziņai bija jā rūpējas par jaundzimušo dēlu, viņa vēlējās turpināt studijas. 1943. gada 12. oktobrī M. Martinsone-Bērziņa rakstīja Universitātes Rīgā rektoram lūgumu atļaut atjaunot studijas augstskolā un pāriet uz Medicīnas fakultātes Zobārstniecības nodaļu, pieminot, ka «mans vīrs, Latvijas Universitātes Inženierzinātņu fakultātes students Bērziņš Alfons patreiz cīnās Latviešu .. leģiona rindās. Bez tam, būdams Eiropas meistars ātrslidošanā, viņš vairākkārt godam aizstāvējis Latvijas Universitātes krāsas starptautiskos sarīkojumos. Arī es kā aktīva studente esmu aizstāvējusi Latvijas Universitātes krāsas, izcīnot Latvijas, *SELL*, kā arī Polijas akadēmiskos meistartiteļus slēpošanā [463; 5. lpp.]»

1944. gadā, nesagaidot vīru A. Bērziņu, M. Martinsone-Bērziņa ar māti un divus gadus veco dēlu devās bēgļu gaitās, dēls Čehoslovākijā mira. Bērņa tēvs saņēma atļauju doties uz dēla bērēm, taču nepaspēja, un 1945. gadā tika ieslodzīts. Pēc Otrā pasaules kara M. Martinsone-Bērziņa strādāja amerikāņu zonā Vācijā, palīdzot bēgļiem. 1948. gadā viņa bija vienīgā latvieti, kas žurnālistes statusā oficiāli piedalījās V ziemas olimpiskajās spēlēs Sanktmoricā, Šveicē. Viņas intervijas publicēja ASV ziņu aģentūra *United Press* [475, 474].

334. attēls.
M. Martinsones foto uz žurnāla «Radiolets» vāka (1935).

335. attēls.
M. Martinsones foto uz žurnāla «Atpūta» vāka (1935).

Kopš 1950. gadu sākuma sportiste un žurnāliste dzīvoja Ziemeļamerikā, vēlāk Ņujorkā, ASV, kur strādāja Komitejā Latvijas brīvībai (1951–1955, 1965–1972). Vēlāk bija saimnieciskā vadītāja uzņēmumā «Atlantic Film». 1951. gadā Ņujorkā Mirdza apprecējās otro reizi ar arhitektu Jāni Turķi (1914–2002). Laulībā dzimis dēls Selgars Turķis.

Bija studenšu korporācijas «Dzintra» filistre.

Rakstniece Ilze Kalnāre (1918–1968) M. Martinsoni-Bērziņu-Turķi izmantojusi par prototipu garstāstā «Sniega Roze». Romāns iespiests žurnālā «Atpūta» [474]. M. Martinsone-Bērziņa-Turķe mirusi 1983. gada 20. septembrī Ņujorkā.

336. attēls. M. Martinsones foto žurnālā «La Revue du Ski» (1936).

337. attēls. Slēpotāji J. Lielmežs un M. Martinsone (20. gadsimta. 30. gadi).

ROLANDS UPATNIEKS (1932–1994)

Kamaniņu braucējs, treneris un inženieris

XII ziemas olimpiskās spēles Insbrukā, 1976

Kamaniņu sports

9. vieta, divnieki

Rolands Upatnieks (dzimšanas apliecībā – Rolands Albins Upatnieks) dzimis 1932. gada 13. decembrī Rīgā. Viņš 1951. gadā absolvēja Leona Paegles Rīgas 1. vidusskolu.

Latvijas Valsts universitātes (LVU) Mehānikas fakultātes vakara nodaļā R. Upatnieks iestājās tūlīt pēc vidusskolas absolvēšanas – 1951. gadā. Viņam studijas nācās pārtraukt 4. kursā, 1954./1955. mācību gadā. Viņš tika uzskatīts par padomju varai nelojālu personu. Formāli R. Upatnieks tika atskaitīts par nesekmību un lekciju kavēšanu, bet faktiski, kā liecina PSRS Iekšlietu ministrijas 1956. gada 30. maijā izdota izziņa, no 1955. gada 9. aprīļa līdz 1956. gada 30. maijam bija labošanas darbu nometnē [476].

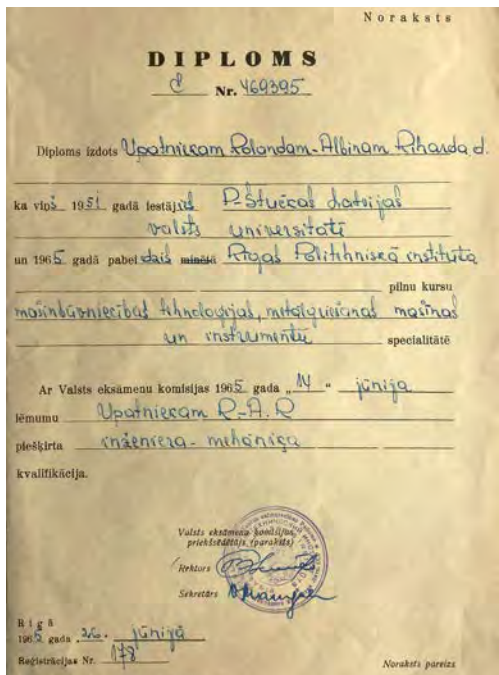
1958./1959. mācību gadā R. Upatnieks turpināja studijas RPI Mehānikas fakultātē. Augstskolas diplomu ar kvalifikāciju «inženieris mehāniķis» viņš saņēma 1965. gada 26. jūnijā.

Sportot R. Upatnieks sāka pusaudža gados un no 1946. līdz 1952. gadam nodarbojās ar boksu. R. Upatnieku interesēja tehnika un saistīja asas izjūtas. Viņš strādāja par konstruktoru, ceha meistar, iecirkņa priekšnieku rūpnīcā «Alfa», par galveno inženieri Madonas zvēraudzētavā. 1958. gadā sāka nodarboties ar ūdens motosportu [477] un šajā sporta veidā bija seškārtējs PSRS čempions [3; 347. lpp.], bijis arī pasaules rekordists kuteru klasē – uzstādījis 17 PSRS rekordu, viens no tiem bija 1973. gada PSRS meistarsacīkstēs Ternopolē, Ukrainā [478]. Tad RPI absolvents R. Upatnieks pievērsās kamaniņu sportam. 1974. gadā viņš kļuva par PSRS Tautu spartakiādes vicečempionu (divniekā ar Valdi Ķuzi), nākamajā gadā – par PSRS vicečempionu. 1976. gadā viņš kopā ar V. Ķuzi startēja XII ziemas olimpiskajās spēlēs Insbrukā, Austrijā, kamaniņu sporta divnieku sacensībās un ieguva 9. vietu (1:27,557). Toreiz R. Upatniekam bija 43 gadi, un viņš ir viens no vecākajiem Latvijas olimpiešiem. Paralēli sportošanai viņš tolaik strādāja par sovhoza «Gauja» drošības tehnikas inženieri [479].

Vēlāk sportists un inženieris R. Upatnieks kļuva par LPSR kamaniņu sporta izlases treneri (1977–1980) un PSRS bobsleja izlases galveno treneri (1980–1986). R. Upatnieks izstrādāja pirmo PSRS bobsleja sacensību nolikumu, par obligātu prasību izvirzot startēt tikai ar pašu zemē gatavotām bobsleja kamanām (bobiem). Tehniskā jaunrade to būvei iekustējās vairākās PSRS pilsētās, tostarp

339. attēls. R. Upatnieka LVU atzīmju grāmatiņa (1951).

340. attēls. R. Upatnieka RPI diploma noraksts (1965).

341. attēls. R. Upatnieks (otrais no kreisās) trasē «Cīruliši» Murjāņos (20. gadsimta 70./80. gadi).

342. attēls. R. Upatnieks pie Lielupes (20. gadsimta 60./70. gadi).

343. attēls. R. Upatnieks (otrais no kreisās) apspriežas par bobsleja kamanu būvi rūpnīcā «VEF». Ceturtais – J. Kisiels (20. gadsimta 80. gadi).

Rīgā. R. Upatnieks runāja ar rūpnīcas «VEF» Sporta kluba priekšsēdētāju Jevģeniju Kisielu, aizrāva viņu ar ideju par bobu izgatavošanu. Atbalstīja «VEF» tehniskais direktors Ivars Bražis un citi administrācijas darbinieki, ideja iepatīkās arī inženieriem un darbiniekiem, kuri tos vēlāk būvēja [480; 16.–17. lpp.]. Ar rūpnīcā «VEF» ražotajiem bobiem latviešu bobslejisti guva panākumus dažāda ranga sacensībās, un bobsleja popularitāte auga. Treneris R. Upatnieks pirms XIV ziemas olimpiskajām spēlēm Sarajevā, Dienvidslāvijā, (1984) prognozēja, ka Latvijas sportisti varētu iegūt kādu no godalgotajām vietām, un viņš nekļūdījās – divniekā Zintis Ekmanis (ar stūmēju Vladimīru Aleksandrovu) izcīnīja bronzas medaļu. Inženieris un sportists R. Upatnieks izplānoja treniņus, domāja, kā uzlabot braukšanas un bobu tehniku, sadarbojās ar zinātniekiem, laboja un konstruēja kamanas un bobus, izmantojot RPI iegūtās zināšanas. Par atsaucīgu domubiedru viņam kļuva Latvijas Valsts fiziskās kultūras institūta problēmu laboratorijas kolektīvs, kuru vadīja Oļegs Šilovs [480; 27. lpp].

1977. gadā, pateicoties R. Upatnieka uzņēmībai un iniciatīvai, Murjāņu sporta intrnātskolā darbu sāka Kamaniņu nodaļa [481], un 1978. gadā nepilnu trīs mēnešu laikā tapa 500 m gara Murjāņu kamaniņu trase «Cīruliši» ar deviņām virāžām [482]. Viņš bija arī Siguldas kamaniņu un bobsleja trases celtniecības aizsācējs, un trases atklāšanas dienā 1986. gada 28. decembrī pārbaudīja trases kvalitāti, sēžoties pie divnieka ekipāžas stūres [483].

1984. gadā R. Upatnieks pirmo reizi LPSR vēsturē tika ievēlēts par Starptautiskās Bobsleja un kamaniņu sporta federācijas (*Fédération Internationale de Bobsleigh et de Tobogganing (FIBT)*), patlaban – Starptautiskā Bobsleja un skeletoņa federācija – Tehniskās komisijas locekli [484]. Pēc XIV ziemas olimpiskajām spēlēm Sarajevā 1984. gadā, kad pirmo reizi olimpiskajās sacensībās bobslejā PSRS komandā tika iekļauti septiņi sportisti no Latvijas un viens no viņiem – Z. Ekmanis – ieguva bronzas medaļu divniekā, bija jādodomā par aprīkojumu. Ārzemēs pirktajiem bobiem bija vairāki trūkumi, tāpēc vajadzēja risināt jautājumu par bobsleja kamanu būvi Latvijā.

Daudz spēka, enerģijas un laika R. Upatnieks veltīja bobsleja kamanu konstrukcijas pilnveidei, konsultējās un sadarbojās ne tikai ar rūpnīcas «VEF», bet arī ar Jelgavas rūpnīcas «RAF» galvenajiem konstruktoriem, lai būvētu jaunu kamanu ārējo karkasu [485] un veiksmīgi startētu nākamajās sacensībās. Jau pirms olimpiskajām spēlēm Sarajevā bija izgatavotas torpēdeveida kamanas, ar tām bija veiksmīgi startēts Vinterbergā, Rietumvācijā. Par tām Ņujorkā, ASV, iznākošais latviešu laikraksts «Laiks» 1984. gada 7. janvārī rakstīja, ka braucējiem tajās ekstrēmi maz vietas un «bremzētājs tagad apgādāts ar bremzi, kas agrāko divu sviru vietā apvienota vienā un atrodas starp kājām. Centriski iekārtā priekšējā ass nodrošina kontaktu ar ledu un atšķirībā no citām kamanām nezaudē kontaktu arī virāžās. Latvijā radītā konstrukcija virāžās brauca augstāk par visiem, taču neapgāzās [486].» Toreiz, kā rakstīts minētajā laikraksta, Latvijā izgatavotās kamanas augstu novērtēja 1972. gada Ziemas olimpisko spēļu bronzas medaļas ieguvējs, vācu bobslejists

Stefans Gaisreiters (*Stefan Gaisreiter*), sakot, ka tās ir «visrevolūcionārākais, ko jebkad esmu redzējis» un «aerodinamiski vērtējot, visā pasaulē nav nekā labāka».

Viens no R. Upatnieka laikabiedriem, kurš 20. gadsimta 80. gados organizēja sportistu sagatavošanu un kamanu būvniecību «VEF» sporta klubā un bija Latvijas Bobsleja federācijas prezidents (1998–2006), J. Kisiels R. Upatnieku ir raksturojis kā ļoti spēcīgu personību «kas, idejas apsēsts, to fanātiski centās īstenot. Prata suģestēt sev apkārt esošos, tieši tāpēc bieži savu panāca. Tāda kaluma cilvēki dzīvē gūst lielus panākumus, un Upatnieks nebija izņēmums [487].» R. Upatnieks tiek dēvēts par «bobsleja tēvu», un, pateicoties viņa deģsmei, 1980. gadā Latvijā sāka veidoties bobslejs profesionālā līmenī.

Bobslejists un uzņēmējs, RPI / RTU bijušais students Māris Poikāns, 2009. gadā intervijā sporta žurnālistam un televīzijas komentētājam Anatolijam Kreipānam par savu bijušo treneri R. Upatnieku teica: «Tautā iegājis arī Upatnieka slavenais teiciens: «Latvietis neskries simts metrus desmit sekundēs, taču ir daudz latviešu, kas var noskriet simts metrus 11 sekundēs ar kartupeļu maisu mugurā [488].»»

Inženieris R. Upatnieks trenēja RPI absolventus, bobslejistus, olimpiešus Aivaru Tropu un Zinti Ekmani, kā arī studentu Māri Poikānu. Par savu treneri R. Upatnieku sauca vēl virkne olimpiešu, kas nodarbojās ar bobsleju un kamaniņu sportu – Ivars Bērzups, Juris Eisaks, Juris Jaudzems, Olafs Kļaviņš, Jānis Ķipurs, Rihards Kotāns (1956–2010), Guntis Osis, Adris Plūksna, Otomārs Rihters, Astra Ribena-Vītola, Jānis Skrastiņš, Aivars Šnepsts, Juris Tone, Einārs Veikša.

Sportists R. Upatnieks ir izcīnījis 13 zelta medaļu. Viņa mūžs aprāvās 1994. gada 11. maijā autokatastrofā Marijampolē, Lietuvā. Apglabāts Rīgas 1. meža kapos.

R. Upatnieka dzimtu turpina pieci bērni – četras meitas un dēls. Vecākā meita Inese Upatniece bērnībā nodarbojās ar mākslas vingrošanu, ir RPI Inženierekonomikas fakultātes absolvente (1978). Meita Ināra Ādmine trenējās kamaniņu braukšanā, un kādu laiku viņas treneris bija tēvs. 20. gadsimta 70. gados Ināra guva labus rezultātus sportā, piemēram, PSRS Tautu spartakiādē jauniešiem ieguva junioru čempiones titulu (1978).

344. attēls. R. Upatnieks rūpnīcā «Alfa» (20. gadsimta 50. gadi).

345. attēls. R. Upatnieks (pirmais no kreisās) ar olimpiešiem R. Kotānu, Z. Ekmani, J. Skrastiņu un A. Šnepstu, atgriežoties no Ziemas olimpiskajām spēlēm Sarajevā (1984).

346. attēls. Elza un Rolands Upatnieki sudrabkāsās ar meitām. No kreisās: Ināra, Inese un Inguna (1978).

ARNOLDS ŪDRIS (1968)

Riteņbraucējs

XXV olimpiādes spēles Barselonā, 1992

Riteņbraukšana

27./28. vieta, treka brauciens

53. vieta, šosejas brauciens, 194 km

PIEKŠMŪS :

1. Ekssāmenu lapa der par ceurlaižu un ekssāmeniem (varbūt obligāti past).
2. Sagatoti etiķi "divi", ekssāmenu lapa paliek jāsānuņem.
3. Pārbauda, kas raksturojums, vai nav ierodādās laikā un ekssāmenu, tādā pielietotā laikā ar uzņemšanu komitejas atbilstīgā sekretāra atļaujumu.
4. Pēc ekssāmenu beigšanas lapa nododama fakultātes uzņemšanas komitejai.
5. Augstskolā nepieciešams saņemt atpakaļ savu dokumentu tikai pēc ekssāmenu lapa nododšana.

AR VĒRĀS BĀRŽĀRĀI KĀRTOJA ĢENĒRĀLIS
ARVIDA PĪLĀRS RĪGAS POLITEHNISKĀS
INŽINĒRINĀTĀJNĪCAS

Fakultāte DRT

Specialitāte 0836

Ekssāmenu lapa Nr. 106/0836

Uzdevs Ūdris

Vārds Arnolds Tēva vārds Imants

Protokols par pielietotā šīs iestādes dokumentu
Nr. 13 no 25.07 1992.g.

Izdodšana datums 20 1992.g.

348. attēls. A. Ūdra RPI ekssāmenu lapa (1986).

226001 Rīga, Tērbatas iela 70
Tālrunis 10763 RTM SU

LATVIJAS RITEŅBRAUKŠANAS FEDERĀCIJA
FEDERATION DU CYCLISME DE LETTONIE

70. Tērbatas 226001 Rīga
Latvija, LPSR, tālrunis 10763 RTM SU

RĪGAS TEHNISKĀS UNIVERSITĀTES REKTORAM

19.06.1990. Nr.100

Sakarā ar piedalīšanos starptautiskās sacensībās riteņbraukšanā Dānijā no 21.-28.maijam, Baltijas kausa izcīņā no 31.maija līdz 6.jūnijam, starptautiskās sacensībās Švedrijā no 23.jūnija līdz 2.jūlijam un PSRS čempionātā daudzdienu braucienā šosejā 10.-28.jūlijam, lūdzam piešķirt sesijas pagarinājumu ENVTF I kursa studentam sporta braucējam Arnoldam ŪDRIM līdz 31.augustam.

Latvijas Riteņbraukšanas federācijas izpilddirektors
V.Oliņa

349. attēls. Latvijas Riteņbraukšanas federācijas lūgums RTU rektoram Egonam Lavendelim piešķirt A. Ūdrim sesijas pagarinājumu (1990).

Arnolds Ūdris dzimis 1968. gada 18. janvārī Rīgā. 1986. gadā viņš absolvēja Murjāņu sporta internātskolu, saņemot uzslavas rakstu par teicamām sekmēm algebrā. A. Ūdrim eksaktajos priekšmetos allaž bija labas sekmes, un tie nesagādāja nekādas grūtības. Zināšanas matemātikā noderēja, studējot RPI, kurā jaunietis iestājās 1986. gada vasarā.

Viņš sāka studēt Aparātu būvniecības un automatizācijas fakultātes mašīnbūvniecības automatizācijas un kompleksās automatizācijas specialitātē. A. Ūdris bija 1986. gada divkārtējs PSRS junioru čempions treka riteņbraukšanā, tāpēc viņam bija intensīvi jātrenējas un bieži jāpiedalās sacensībās un sporta nometnēs LPSR riteņbraukšanas izlases sastāvā [489].

LPSR Ministru Padomes Fiziskās kultūras un sporta komitejas pārvalde 1986. gada 12. novembrī lūdza RPI rektoru Egonu Lavendeli atļaut studentam A. Ūdrim mācīties pēc individuāla plāna. Taču jau 1987. gada vasarā viņu iesauca obligātajā karadienestā.

1989. gada vasarā A. Ūdris atgriezās no dienesta un turpināja studijas, taču jau 10. oktobrī viņš rakstīja nākamo iesniegumu – viņš vēlējās turpmāk studēt Rīgas Neklāties vispārtehniskās fakultātes mašīnbūves tehnoloģijas specialitātes 1. kursā, jo strādāja un nevarēja apvienot studijas dienas nodaļā ar darbu un sportu. 1990. gadā A. Ūdris nokārtoja piecus ekssāmenus un sešas ieskaites, taču daļa pārbaudījumu palika nenokārtoti. Latvijas Riteņbraukšanas federācijas izpilddirektora V. Oliņa 1990. gada 19. jūnija lūgumā RTU rektoram norādītas sacensības, kuru dēļ sportistam un studentam A. Ūdrim nepieciešams sesijas pagarinājums.

Sacensību 1990. gada vasarā bija daudz – no 21. līdz 28. maijam, no 31. maija līdz 6. jūnijam, no 23. jūnija līdz 2. jūlijam, no 10. jūlija līdz 28. jūlijam. No sacensībām brīvajās dienās bija jātrenējas un arī jāstrādā. A. Ūdra studenta personāllietā ir ieraksts, ka 1990. gada 15. augustā ir nolemts viņu atstāt 1. kursā. Viņa darbavieta toreiz bija kolhozs «Carnikava», kur viņš strādāja par elektromontieri [489].

Nākamajā mācību gadā studijām atkal nebija laika, tāpēc 1991. gada 13. augustā A. Ūdri no RTU atskaitīja. Tuvojās XXV olimpiādes spēles Barselonā, Spānijā, 1992. gadā, un A. Ūdris tika iekļauts Latvijas olimpiskās izlases sastāvā. Šajās spēlēs

viņš ieguva 27./28. vietu grupas braucienā, kā arī 53. vietu 194 km šosejas braucienā (4:35:56) [3; 319. lpp.].

1993. gadā A. Ūdris piedalījās Afligemas «Grand Prix» Beļģijā, kur 123,5 km distancē ieguva pirmo vietu (3 h 6 min). Ši bija trešā uzvara liela mēroga sacensībās 1993. gadā [490]. 1993. gada 19. novembrī Latvijas Valsts prezidents (1993–1999) Guntis Ulmanis Reiterņa namā olimpiešiem, kuri piedalījās 1992. gada olimpiādes spēlēs, pasniedza Starptautiskās Olimpiskās komitejas Goda nozīmītes [491]. Pēc aktīvajām sporta gaitām A. Ūdris patlaban dzīvo un strādā ārpus Latvijas.

350. attēls. Riteņbraucēji pēc Daiņa Ozola izcīnītās bronzas medaļas 194 km grupas braucienā šosejā XXV olimpiādes spēlēs Barselonā (1992). No kreisās: A. Ūdris, D. Ozols, treneris Igo Japiņš, Arvis Piziks.

351. attēls. Latvijas olimpiskās komandas ārsts Kārlis Ullis, riteņbraucējs A. Ūdris un šķēpmetējs Jānis Lūsis (1939–2020) XXV olimpiādes spēļu ciematā Barselonā (1992).

LEONĪDS JĀNIS VEDĒJS (1908–1995)

Hokejists un agronoms

IV ziemas olimpiskās spēles Garmišā-Partenkirhenē, 1936

Hokejs

13./15. vieta

Leonīds Jānis (sporta vēsturē – Leonīds) Vedējs dzimis 1908. gada 12. oktobrī Dau-gavpilī. No 1917. līdz 1918. gadam ar ģimeni dzīvoja Petrogradā (tagad – Sankt-pēterburga) [492]. No 1922. līdz 1927. gadam viņš mācījās Rīgas pilsētas krievu vidusskolā, pēc tās absolvēšanas [493; 6. lp.] iestājās Latvijas Universitātes (LU) Lauksaimniecības fakultātē, ko absolvēja 1934. gadā, iegūstot agronoma grādu [493; 7. lp]. L. J. Vedējs 1929. gadā iestājās studentu korporācijā «*Lettgallia*», nodarbojās ar paukošanu.

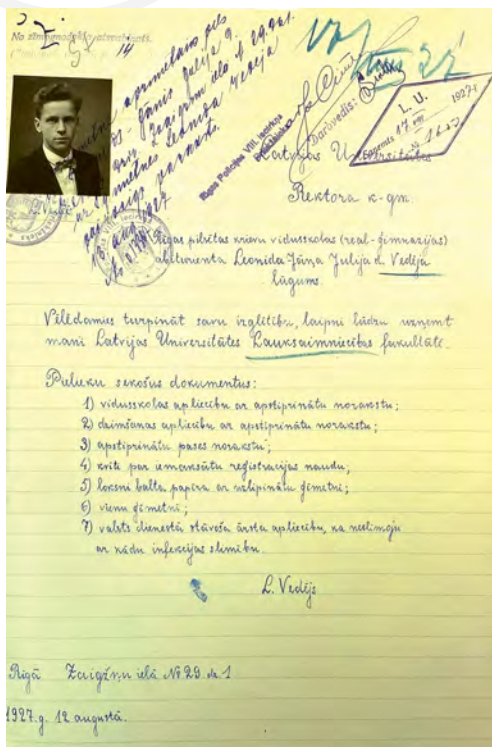
L. J. Vedējs slidot iemācījās jau trīs gadu vecumā. Vēlāk, skolas gados, nodarbojās ar slidošanu un spēlēja futbolu [494].

Studiju laikā L. J. Vedējs turpināja sportot – LU Akadēmiskā sporta kluba (vēlāk – «Universitātes sports»; «US») sastāvā spēlēja bendiju. 1931. gadā viņš tika iekļauts Latvijas studentu bendija izlasē un piedalījās *SELL* (*Suomi, Eesti, Latvija, Lietuva*) ziemas spēlēs Helsinkos, Somijā, 1932. gadā sportists tika iekļauts Rīgas bendija izlasē, kas spēlēja pret Tallinas komandu. 20. gadsimta 30. gados bendijs zaudēja popularitāti [494], un L. J. Vedējs pievērsās citiem sporta veidiem. Paralēli viņš spēlēja futbolu Rīgas futbola kluba 2. komandā kopā ar Latvijas izlases futbolistiem Rūdolfu Slavišenu (1909–1995), kurš LU studēja tautsaimniecību, un Ēriku Pētersonu (1909–1987) [494].

Students L. J. Vedējs spēlēja arī hokeju un pievienojās «US» hokeja komandai. Viņš kļuva par vienu no ievērojamākajiem hokejistiem Latvijā, kurš no 1932. līdz 1944. gadam piedalījās visos Latvijas valsts čempionātos [495]. Sākumā viņš bija uzbrucējs, no 1933. gada – aizsargs [496]. «US» sastāvā viņš divas reizes – 1937. un 1940. gadā – izcīnīja Latvijas meistara titulu hokejā.

Hokejistam L. J. Vedējam pieder arī starpkaru perioda rekords – Latvijas hokeja izlases sastāvā viņš spēlēja 34 no 36 spēlēm, startējis arī Eiropas (1932) un četros (1933, 1935, 1938, 1939) pasaules čempionātos [497]. «US» komandā viņš bija gan spēlētājs un komandas kapteinis, gan treneris.

IV ziemas olimpiskajās spēlēs 1936. gadā Latvijas hokeja izlase (komandas sastāvs – 70. lpp.) godalgotu vietu neieņēma, taču sportistam L. J. Vedējam spēļu atklāšana bija īpašs notikums – Garmišā-Partenkirhenē, Vācijā, viņš nesa Latvijas delegācijas karogu [3; 347. lpp.]. Viņš bija arī Latvijas hokeja izlases kapteinis (1935–1936, 1938–1940).

353. attēls. L. J. Vedēja lūgums LU rektoram Mārtiņam Zilem (1864–1945) uzņemt viņu augstskolā (1927).

L. J. Vedējs bija viens no Latvijas ievērojamākajiem hokeja aizsargiem, viņam pieder arī īpašs hokeja rekords – starptautiskās sacensībās L. J. Vedējs ir piedalījies gandrīz 100 reiz. Viņš ir vienīgais sportists, kuru Latvijas Ziemas sporta savienība (LZSS) 1939. gadā apbalvoja ar «Zelta nozīmi» [494].

Olimpietis un agronoms L. J. Vedējs 1938. gadā ar Latvijas hokeja izlases izbraukuma spēlēm Bukarestē, Rumānijā, un Prāgā, Čehoslovākijā, iepazīstināja Latvijas sabiedrību, uzrakstot par to rakstus laikrakstam «Brīvā Zeme» [498, 499]. Pēc LU absolvēšanas un obligātā karadienesta agronoms L. J. Vedējs sāka strādāt Zemkopības ministrijas laboratorijā Rīgā Eksportostas laboratorijas bakterioloģiskās nodaļas vadītāja amatā. Kā cilvēks ar lauksaimniecības izglītību viņš bija specializējies pārtikas bakterioloģijā, L. J. Vedēja pētījumi šajā nozarē publicēti zinātniskajos žurnālos par piensaimniecības jautājumiem [494].

Jau 1944. gada vasarā L. J. Vedējs savā profesijā vairs nestrādāja un drīz vien kopā ar ģimeni devās uz Vāciju un nonāca Fišbahas bēgļu nometnē. Tur viņš vadīja laboratoriju vietējā bērnu sanatorijā, 1949. gadā ar ģimeni devās uz ASV, kur apmetās Grandrepidsā, Mičiganā [494]. ASV viņš sāka strādāt kādas slimnīcas laboratorijā, pēc gada – savā specialitātē pilsētas modernākajā pienotavā par bakterioloģiskās laboratorijas vadītāju.

Brīvajā laikā L. J. Vedējs mācīja jauniešiem slidošanas un hokeja tehniku. Viņa dēls Dainis, būdams Mičiganas pavalsts universitātes students, spēlēja tās hokeja komandā. Meita Jana pārstāvēja to pašu universitāti, spēlējot tenisu. Arī viņa mazdēli piedalījās sporta sacensībās: Andris hokejā un tenisā, Nikolajs vieglatlētikā (augstlēkšanā) un basketbolā [494, 500].

1988. gadā viņš pensionējās un pēc 46 gadiem, 1990. gada jūnijā, Olimpiskās nedēļas laikā atbrauca ciemos uz dzimteni. Latvijas hokeja leģenda turpmākajos gados atbalstīja hokeju Latvijā – sponsorēja hokejistus. Viņš kopā ar citiem vecmeistariem 84 gadu vecumā izmēģināja arī Rīgas Sporta pils ledu [501]. Dzimto Latviju L. J. Vedējs apciemoja arī 1992. gadā [502]. Viņš uzrakstījis arī vairākus rakstus latviešu laikrakstam Amerikā «Laiks» par iespaidiem, viesojoties Latvijā, un par Latvijas hokejistiem (1989–1992), kā arī rakstus Latvijas laikrakstos «Cīņa», «Padomju Jaunatne», «Sports» (1989–1991).

Sportista L. J. Vedēja mūžs noslēdzās 1995. gada 4. februārī ASV.

Slaveno hokejistu L. J. Vedēju slidojuma brīdī ar hokeja nūju rokās Latvijas valsts vienības tērpā 1955. gadā uzgleznoja bijušais futbolists un LU Tieslietu nodaļas students Nikolajs Štūls (1911–1994) [502], savukārt tēlnieks, pedagogs un izgudrotājs Miķelis Ģeistauts (1910–1992) 20. gadsimta 40. gadu otrajā pusē izveidoja viņa krūšu tēlu marmorā [503]. L. J. Vedēju joprojām atceras un godina – kopš 2021. gada Latvijas hokeja čempionāta izslēgšanas spēļu vērtīgākajam spēlētājam tiek pasniegta L. Vedēja vārdbalva.

L. J. Vedēja brāļa, LU Mehānikas fakultātes absolventa (1940) Nikolaja Vedēja (1912–?), dēlam, Latvijas un ASV ķīmijas profesoram Edvīnam Vedējam (1941–2017) 2009. gadā piešķirts RTU Goda doktora nosaukums.

354. attēls. Latvijas valstsvienības un «US» hokeja vienības spēlētājs un kapteinis L. J. Vedējs Rīgā (20. gadsimta 40. gadu pirmā puse).

355. attēls. Latvijas hokeja vecmeistars studentu korporācijas «Lettgallia» filistrs L. J. Vedējs Grandrepidsā (1993). Pie sienas glezna, kurā attēlots L. J. Vedējs Latvijas valstsvienības tērpā.

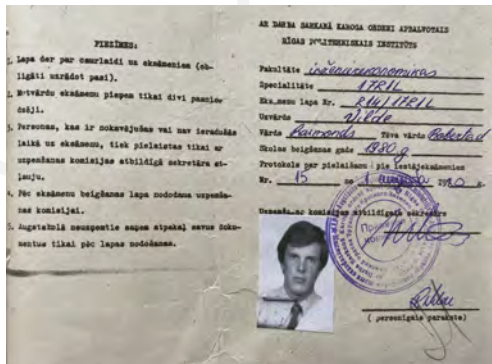
RAIMONDS VILDE (1962)

Volejbolists un treneris

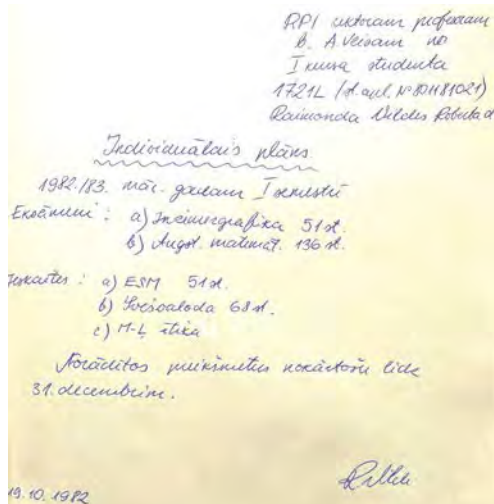
XXIV olimpiādes spēles Seulā, 1988

Volejbols

2. vieta

357. attēls. R. Vildes RPI eksāmenu lapa (1980).

358. attēls. R. Vildes iesniegums RPI rektoram Aleksandram Veisam (1918–1985) atļaut studēt pēc individuālā plāna (1982).

Raimonds Vilde dzimis 1962. gada 19. augustā Rīgā. Sports viņam patika jau pamatskolā, un viņš sāka nodarboties ar biatlonu, taču vairākas ziemas nebija sniega, tāpēc treniņi pagāja skrienot. Savu pirmo balvu sportā R. Vilde ieguva par uzvaru krosā. Ar volejbolu R. Vilde sāka nodarboties 1976. gadā, mainot dzīvesvietu.

Viņš mācījās Murjāņu sporta internātskolā un trenējās pie trenera Jāņa Labucka (1938–2015). Būdams skolnieks, R. Vilde kļuva par PSRS sporta meistarū volejbolā, tika iekļauts PSRS junioru izlasē, kuras sastāvā kļuva par Eiropas čempionu (1979), vēlāk – arī par pasaules čempionu (1981). No 1980. līdz 1991. gadam R. Vilde spēlēja Latvijas meistarkomandā «Radiotehniķis» [504].

1980. gadā R. Vilde iestājās RPI Inženierekonomikas fakultātē, būdams PSRS junioru izlases (treneris Genādijs Paršins (Геннадий Паршин; 1939)) un LPSR izlases komandas dalībnieks volejbolā. Intensīvā treniņu, sacensību grafika un ilgstošās prombūtnes dēļ, kā arī sakarā ar traumu un veselības problēmām pēc tās jaunietim nācās studijas pārtraukt. Pēc akadēmiskā atvaļinājuma viņš mācījās un kārtoja ieskaites un eksāmenus pēc individuāla plāna.

Būdams students, R. Vilde kļuva par PSRS tautu spartakiādes čempionu (1983), PSRS čempionu volejbolā (1984), ieguva 3. vietu PSRS čempionātā (1982), 1985. gadā startēja Eiropas čempionātā, iegūstot 1. vietu, un pasaules kausa izcīņā, iegūstot 2. vietu, spēlējot PSRS izlases sastāvā. Laika studijām atlika maz, bija jādomā arī par veselību, tāpēc 1986. gada 21. martā 2. kursa students R. Vilde uzrakstīja iesniegumu RPI rektoram akadēmiķim Egonam Lavendelim, lūdzot viņu no augstskolas atskaitīt.

Turpmākajos gados R. Vilde kļuva par pasaules (1986) un PSRS vicečempionu (1986, 1987). 1988. gadā XXIV olimpiādes spēlēs Seulā, Dienvidkorejā, R. Vilde PSRS izlases sastāvā (Jaroslavs Antonovs (Ярослав Антонов), Vjačeslavs Zaicevs (Вячеслав Зайцев), Jevgēņijs Krasilņikovs (Евгений Красильников; 1965–2004), Andrejs Kuzņecovs (Андрей Кузнецов; 1966–1994), Valērijs Losevs (Валерий Лосев), Jurijs Pančenko (Юрий Панченко), Igors Runovs (Игорь Рунов; 1963–2011), Jurijs Sapēga (Юрий Сапег; 1965–2005), Aleksandrs Sorokoļets (Александр Сороколет), Vladimirs Škurihins (Владимир Шкурихин; 1958–2017), Jurijs Čeredņiks (Юрий Чередник)) izcīnīja olimpisko sudraba medaļu [58; 23. lpp.].

Pēc tam viņš turpināja startēt Eiropas un PSRS čempionātos, izcīnot augstas

vietas. Latvijas čempiona titulu volejbolists R. Vilde ieguva 1996.–1998. gadā. Par savējo viņu savulaik uzskatījuši grieķi, jo viņš ir pārstāvējis arī Pirejas komandu «*Olympiakos*», ar kuru izcīnīja 2. vietu Eiropas klubu Čempionu kausā un divreiz ieguva arī Grieķijas čempiona titulu (1991–1995). Spēlējis vairākās Latvijas komandās, ne tikai jau minētajā «Radiotehniķi» [505], bet arī «Vildoga-Ventspils nafta» (1995–1998), VSK «Rīga» (1999). R. Vilde spēlējis arī ārpus Latvijas – Falkonāras komandā «*SiraCucine*» (Itālija; 1999) un «*ESS/Pärnu*» (Igaunija; 2000). 2000. gadā volejbolists R. Vilde kļuva par Igaunijas čempionu. Sportists pildījis arī Latvijas Vieglatlētikas federācijas viceprezidenta pienākumus (2000–2003).

Pēc sportista karjeras beigām R. Vilde 2000. gadā ieguva Starptautiskās Volejbola federācijas (*Fédération Internationale de Volleyball*) trenera 1. līmeņa sertifikātu un kļuva par treneri. Viņš ir trenējis Grieķijas un Latvijas klubus. 21. gadsimta sākumā volejbolists bija aizgājis projām no sporta un strādāja par projektu vadītāju celtniecības uzņēmumā. 2005. gadā R. Vilde atgriezās volejbolā – trenēja Latvijas volejbola čempionvienību «Lāse-R/Rīga» (2005–2013), no 2013. gada «RTU Robežsardze/Jūrmala». Strādājis par Latvijas vīriešu volejbola izlases galveno treneri (1999–2003; 2005–2017). Bijis Rīgas domes deputāts (2008–2009) un Drošības un kārtības komitejas priekšsēdētājs, kandidējis arī uz nākamo sasaukumu, taču netika ievēlēts [425; 10. lpp.]. 2013. gadā R. Vilde ieguva C kategorijas sporta speciālista sertifikātu.

Volejbolists R. Vilde ir ticis augstu novērtēts – 1986. gadā viņu atzina par Latvijas populārāko sportistu, 1989. gadā viņam tika piešķirts PSRS Nopelniem bagātā sporta meistara nosaukums, 2012. gada novembrī par nopelniem volejbola attīstībā Latvijā un ieguldījumu jauno sportistu sasniegumu veicināšanā R. Vildem piešķīra Latvijas Republikas augstāko apbalvojumu – V šķiras Triju Zvaigžņu ordeni.

Precējies, sieva Irina, dēls Ričmonds spēlēja basketbolu (bija Latvijas izlases kandidāts), meita Evija arī nodarbojās ar volejbolu (Murjāņu sporta ģimnāzija). Aug trīs mazbērni [506].

Patlaban R. Vilde ir RTU vīriešu volejbola komandas «RTU Robežsardze/Jūrmala» galvenais treneris un sporta treneris Iekšlietu ministrijas veselības un sporta centrā.

359. attēls. R. Vilde (otrajā rindā trešais no kreisās) XXIV olimpiādes spēlēs Seulā (1988).

360. attēls. R. Vilde ar Latvijas Valsts prezidentu (2011–2015) Andri Bērziņu Triju zvaigžņu ordeņa pasniegšanas ceremonijā (2012).

361. attēls. R. Vilde un RTU vīriešu volejbola komanda (2021).

JĀNIS VILSONS (1944–2018)

Rokasbumbas spēlētājs, treneris un inženieris

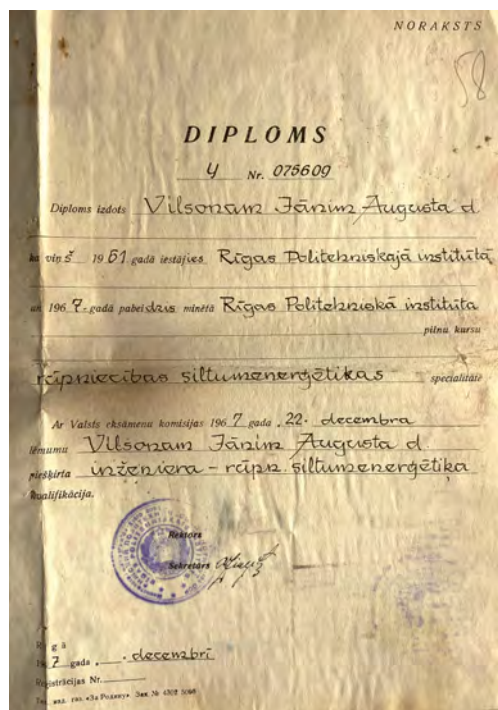
XX olimpiādes spēles Minhenē, 1972

Rokasbumba

5. vieta

363. attēls. J. Vilsona RPI ieskaīšu grāmatiņa (1961).

364. attēls. J. Vilsona RPI diploma noraksts (1967).

Jānis Vilsons dzimis 1944. gada 10. janvārī Alūksnes apriņķa Bejā. 1961. gadā pēc Alūksnes strādnieku jaunatnes vidusskolas absolvēšanas J. Vilsons iestājās RPI Elektroenerģētikas fakultātes dienas nodaļā.

Studiju laikā viņš trenējās rokasbumbā pie RPI Fiziskās audzināšanas un sporta katedras mācībspēka Harija Čebrikova un piedalījās daudzās starptautiskās sacensībās. J. Vilsons bija arī futbola komandas vārtsargs. RPI 1967. gada septembrī izdotajā J. Vilsona raksturojumā, kas toreiz atbilstoši prasībām bija apspriests Latvijas Komunistiskās partijas RPI partijas pirmorganizācijas komitejā un bija nepieciešams izbraukšanai uz ārzemēm, teikts, ka viņš ir 4. kursa students un PSRS rokasbumbas izlases komandas dalībnieks, LPSR rokasbumbas izlases komandas kapteinis, sporta meistars, vairākkārtējs LPSR un Rīgas pilsētas čempions [507]. Students J. Vilsons veiksmīgi savienoja studijas un sportu, apprecējās un 1967. gada decembrī saņēma augstskolas diplomu ar inženiera rūpniecības siltumenerģētiķa kvalifikāciju.

1968. gadā Darmštatē, Vācijas Federatīvajā Republikā, J. Vilsons un Andris Gulbis kļuva par pasaules universitāšu čempioniem PSRS studentu izlases sastāvā. Tajā vācieši J. Vilsonam esot devuši iesauku «cilvēks ar zibens reakciju» [54; 29. lpp.], savukārt Latvijā viņš saukts par «vārtu vīru Nr. 1» [508], kurš spējis paveikt brīnumdarbus.

1970. gadā sacensībās Erevānā, Armēnijā, J. Vilsons tika atzīts par turnīra labāko vārtsargu [509].

Par olimpieti J. Vilsons kļuva pēc RPI absolvēšanas – 1972. gadā. Viņš piedalījās XX olimpiādes spēlēs Minhenē, Vācijas Federatīvajā Republikā, – bija PSRS handbola izlases komandas dalībnieks un kļuva par pirmo olimpieti Latvijas rokasbumbas spēlētāju vidū. Komanda olimpiādē ieguva 5. vietu. Komandas sastāvs: Alberts Ogaņezovs (Альберт Оганезов; 1949–2002), Aleksandrs Panovs (Александр Панов, Aleksandrs Rezanovs (Александр Резанов), Anatolijs Ševčenko (Анатолий Шевченко), Ivans Usatijs (Иван Усатый), Mihailo Iščenko (Михайло Ищенко), Mihails Lucenko (Михаил Луценко), Nikolajs Semjonovs (Николай Семёнов), Valentīns Kuļevs (Валентин Кулев), Valērijs Gasijs (Валерий Гассий, 1949–2004), Vasilijis Iljins (Василий Ильин; 1949–2015), Vladimirs Maksimovs (Владимир Максимов), Jurijs Klimovs (Юрий Климов), Jurijs Lagutins (Юрий Лагутин; 1949–1978). Vārtsargs J. Vilsons piedalījās trīs spēlēs. Padomju laikā

dalībniekus komandu sporta veidos izvēlējās no visas lielās valsts, un viņi pārstāvēja PSRS, nevis kādu atsevišķu republiku, piemēram, LPSR. J. Vilsons 1972. gadā pārstāvēja Maskavas Aviācijas institūta komandu un spēlēm gatavojās Maskavā, jo nokļūt no Latvijas uz treniņiem Maskavā nebija viegli. 1973. gadā sportists atgriezās Latvijā. Viņš turpināja spēlēt rokasbumbu komandā «Celtnieks» (1974–1978), ir pārstāvējis Rīgas komandas «Daugava» (1961–1968) un «Straume» (1969–1970).

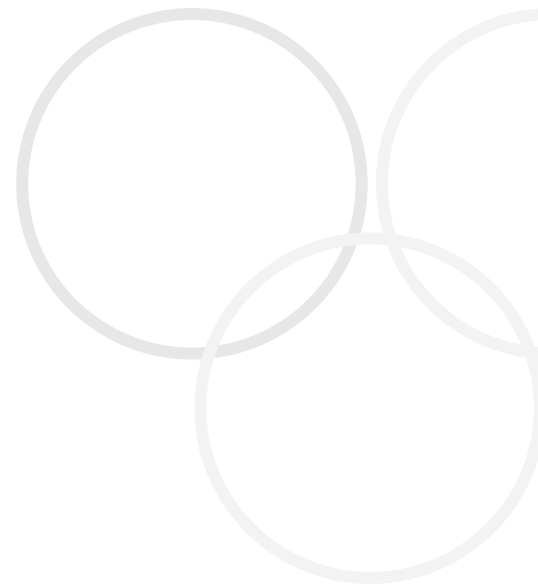
J. Vilsons PSRS izlasē ir aizvadījis 44 spēles.

J. Vilsons bija pirmais un vienīgais latvietis, kurš izcīnīja Eiropas Handbola federācijas Čempionu kausu (1973), bijis divkārtējs PSRS čempions.

Inženieris J. Vilsons līdzās savai profesijai un pēc spēlētāja karjeras beigām ir veicis arī rokasbumbas trenera pienākumus [3; 321. lpp.] – trenējis Murjāņu sporta ģimnāzijas meitenes, zēnus Olainē un Republikas Augstākās sporta meistarības skolas puišus, kuri guva medaļas PSRS čempionātos. Viņš trenēja arī vēlākos Latvijas izlases trenerus Valdi Labanovski un Uģi Vikštrēmu [510].

J. Vilsons bijis arī būvdarbu vadītājs un nodarbojies ar celtniecības materiālu tirdzniecību [511].

J. Vilsona mūžs noslēdzās 2018. gada 18. janvārī 74 gadu vecumā.

DAINIS ZĪLĪTIS (1969)

Svarcēlājs un inženieris

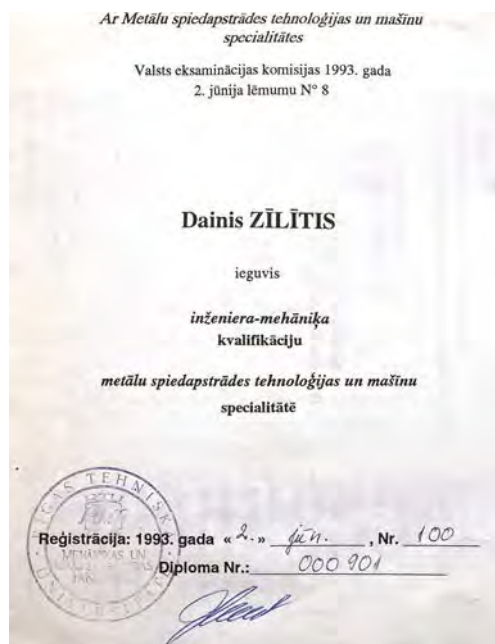
XXVI olimpiādes spēles Atlantā, 1996

Svarcēšana

15. vieta, līdz 83 kg

366. attēls. D. Zīliša RPI ieskaifu grāmata (1987).

367. attēls. D. Zīliša bakalaura diploma kopija (1993).

Dainis Zilītis dzimis 1969. gada 14. septembrī Saldū, 1987. gadā beidzis Saldus 1. vidusskolu. Jau pamatskolas laikā viņš darbojās Saldus Bērnu un jaunatnes sporta skolas svarcēšanas sekcijā un sportoja, arī studējot RPI / RTU.

1987. gada rudenī D. Zilītis iestājās RPI Mehānikas un mašīnbūves fakultātē. 1993. gada februārī ieguva inženierzinātņu bakalaura grādu mehānikā, jūnijā – inženiera mehāniķa kvalifikāciju Metālu spiedapstrādes tehnoloģijas un mašīnu specialitātē [512]. Viņa studiju laiks sakrita ar lielām izmaiņām valsts un augstskolas dzīvē. Tika atjaunota Latvijas Republika un 1990. gadā augstskola mainīja nosaukumu – RPI kļuva par RTU. Laika gaitā RPI bija tikusi pie visai gara oficiālā nosaukuma – Ar Darba sarkanā karoga ordeni apbalvotais Arvida Pelšes Rīgas Politehniskais institūts un, vēloties atbrīvoties no padomju laikos iegūtā garā nosaukuma, studenti sarīkoja augstskolas nosaukuma plāksnes noņemšanu un iemešanu Daugavā. D. Zilītis bija viens no šī pasākuma dalībniekiem.

D. Zilītis studiju laikā, 1988. gadā, kļuva par Latvijas čempionu svara kategorijā līdz 75 kg. Ievērojamus sasniegumus sportā viņš guva pēc augstskolas beigšanas – 1995., 1996. un 1997. gadā svara kategorijā līdz 83 kg viņš bija Latvijas čempions, Eiropas čempionātos izcīnīja 1995. gadā 13. vietu, 1996. gadā – 11. vietu un 1997. gadā – 5. vietu raušanas vingrinājumā.

Pirmais turnīrs ārzemēs viņam bija 1990. gadā, Joensū, Somijā kopā ar treneri, RTU docentu Albertu Bagojanu un RTU studentu Raimonu Bergmani [513].

1996. gadā XXVI olimpiādes spēlēs Atlantā, ASV, D. Zilītis izcīnīja 15. vietu svara kategorijā līdz 83 kg (divcīņā 312,5 kg) [118; 257. lpp.]. Treneri – Jānis Andžāns (RPI absolvents), Oļģerts Bergmanis (1931–2016).

2005. gada 31. augustā D. Zilītis iesniedza RTU rektoram adresētu iesniegumu ar lūgumu uzņemt viņu RTU Inženierekonomikas fakultātes (IEF) Tālākizglītības nodaļā (TIN), jo bija vēlēšanās studēt uzņēmējdarbību un vadību. 2008. gada 26. jūnijā D. Zilītis saņēma sociālo zinātņu bakalaura grādu vadībzinātnē.

D. Zilītis regulāri apmeklēja dzimtās pilsētas Saldus sporta skolu, lai palīdzētu vietējo un starptautisko sacensību organizēšanā [514]. 2004. gadā kā līdzjutējs piedalījies XXVIII olimpiādes spēlēs Atēnās, Grieķijā [513].

Sportists un inženieris D. Zilītis ir bijis Latvijas Svarcēšanas klubu apvienības viceprezidents. Patlaban viņš ir SIA «Energy stream» un uzņēmuma «EA Källa AB»,

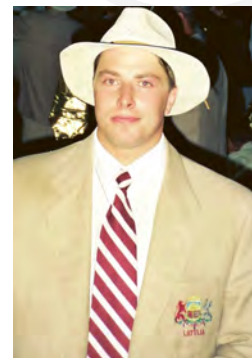
kas nodarbojas ar inženierkomunikāciju (apkure, ventilācija, ūdens un kanalizācija) projektēšanu un būvniecību Zviedrijā, valdes priekšsēdētājs.

D. Zīlītis ir precējies, ģimenē aug četri bērni (trīs meitas un dēls), ir mazdēls. Kopš 2019. gada jūlija dzīvo Zviedrijā, vecākās meitas dzīvo Rīgā [513].

Brīvajā laikā ir ne tikai Latvijas hokeja, bet arī sava dēla, kurš aizrāvēs ar šo spēli, līdzjutējs.

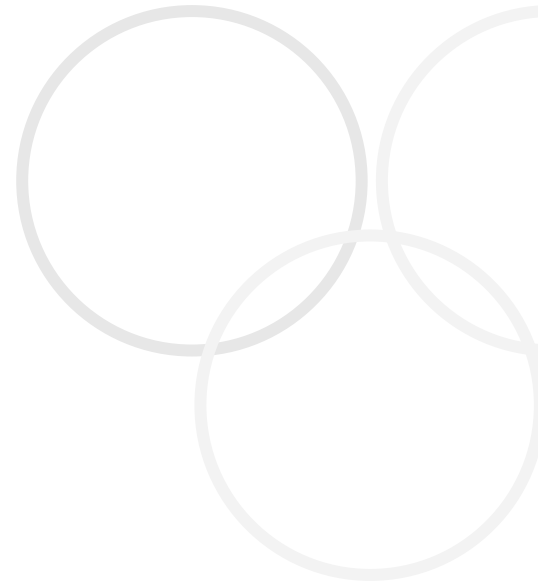
368. attēls. D. Zīlītis Latvijas čempionātā (20. gadsimta 90. gadu beigās).

369. attēls. D. Zīlītis XXVI olimpiādes spēļu atklāšanā Atlantā (1996).

370. attēls. No kreisās: D. Zīlītis XXVI olimpiādes spēļu Atlantā noslēguma ceremonijā kopā ar R. Bergmani (1996).

RĪGAS POLITEHNISKĀ INSITŪTA / RĪGAS TEHNISKĀS UNIVERSITĀTES
INŽENIERU DALĪBA LATVIJAS UN STARPTAUTISKĀS
SPORTA ORGANIZĀCIJĀS

371. attēls. LOK zīmoga nospiedums (1936).

372. attēls. Konferencē, kurā pieņēma rezolūciju par LOK darbības atjaunošanu Centrālajā sporta namā «Daugava» Rīgā (1988).

373. attēls. Olimpiskās nedēļas atklāšana Daugavas stadionā (1990). No kreisās: Daumants Znatnajs, D. Šveica, Vilnis Baltiņš, Teodors Aldzeris. Pie mikroфона Dainis Ivāns.

Rīgas Politehniskā insitūta (RPI) / Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) olimpieši, inženieri, studenti, absolventi un mācībspēki darbojas arī dažādās starptautiskās un Latvijas sporta organizācijās.

Viena no organizācijām, kas koordinē olimpisko kustību Latvijā, sadarbojoties ar olimpiskajām sporta federācijām un citām sporta organizācijām, ir Latvijas Olimpiskā komiteja (LOK) [515]. Tā dibināta 1922. gada 23. aprīlī un darbojās līdz 1940. gada vasarai. Tolaik inženierzinātņu studenti bija iesaistījušies ne tikai Latvijas, bet arī Igaunijas Olimpiskās komitejas darbā. RPI Komercijas nodaļas absolvents (1902), igauņu baņķieris un politiķis Eduards Georgs Aule (*Eduard Georg Aule*; 1878–1947) bija Igaunijas olimpiskās komitejas kasieris (1923–1940). No 1952. līdz 1988. gadam sportisti no Latvijas olimpiskajās spēlēs piedalījās PSRS komandas sastāvā. Sākoties pārmaiņām padomju valstī, 1988. gada 19. novembrī tika ievēlēta Latvijas pagaidu olimpiskā komiteja. LOK atsāka darbību sabiedriskas organizācijas statusā pēc Latvijas Republikas neatkarības atgūšanas, un 1991. gada 18. septembrī Starptautiskā Olimpiskā komiteja sesijā atjaunoja LOK tiesības. Kopš LOK pirmsākumiem tās darbā iesaistījās inženieri. Piemēram, RPI Mehānikas nodaļas absolvents (1914), vēlākais Latvijas kara flotes admirālis Teodors Spāde (1891–1970). Viņš brīvo laiku veltīja sportam, mūzikai un dzejai, bija laikrakstu «Sports» un «Sporta Pasaule» redaktors (1936–1940). T. Spāde bija viens no pirmajiem izcilajiem Latvijas burātājiem [58; 50. lpp.].

LOK atjaunošanas konferencē 1988. gada 19. novembrī LOK prezidenta amatam tika izvirzīti pieci kandidāti, tostarp RPI absolvents (1961), mācībspēks un RTU rektors (1999–2011) akadēmiķis Ivars Knēts (1938–2019) un RPI absolvente (1965) Daina Šveica. Abi kļuva par LOK izpildkomitejas locekļiem (1988–1992) [30; 79. lpp.], D. Šveica šajos gados bija arī LOK viceprezidente. I. Knēts studiju gados aktīvi iesaistījās sporta dzīvē un bija sasniedzis atzīstamus rezultātus desmitciņā [60], bija Latvijas Studentu sporta federācijas prezidents. Inženiere ķīmiķe D. Šveica vairākkārt ieguvusi PSRS čempiones titulu airēšanā, 1963. gadā kopā ar pārinieci Maiju Kaufmani izcīnīja pirmo Eiropas meistarsacīkšu zelta medaļu Latvijas airēšanas sporta vēsturē. Pēc tam D. Šveica vēl trīs reizes izcīnīja Eiropas čempiones titulu pārairu divniekā (1964, 1965, 1967). D. Šveica bija akreditēta XXI olimpiādes spēlēs 1976. gadā Monreālā, Kanādā, rezervistu skaitā, taču sacensībās nestartēja [3; 251. lpp.]. D. Šveica bijusi Latvijas Republikas Fiziskās kultūras un sporta komitejas (vēlāk – Latvijas Sporta departamenta) direktore (1991–1992).

No 1988. līdz 1992. gadam Latvijas pagaidu Olimpiskajā komitejā individuālā locekļa statusā ir darbojies ne viens vien RPI / RTU absolvents – Harijs Čebrikovs (absolv. 1959), Gunārs Dukšte (absolv. 1973), Vitālijs Gavrilovs (absolv. 1973), Dainis Ģeģeris (absolv. 1973), Ivars Knēts (1938–2019; absolv. 1961), Biruta Ķemere (1944–2022; absolv. 1969), Aivars Prūsis (1938–2002; absolv. 1961), Aigars Strauss (absolv. 1986), Daina Šveica (absolv. 1965), Rolands Upatnieks (1932–1994; absolv. 1965), Andris Vītols (1936–2018; absolv. 1969) u. c. Inženieris ķīmiķis H. Čebrikovs savā specialitātē strādāja vien dažus gadus, jo viņa turpmākais darbs

saistījās ar sportu RPI / RTU. Viņš bija Fiziskās audzināšanas un sporta katedras vadītājs (1978–1994) un trenēja handbolistus. 1968. gadā H. Čebrikovs saņēma LPSR Nopelniem bagātā trenera Goda nosaukumu. Strādājot sporta tradīcijām bagātajā augstskolā, H. Čebrikovs nācis pie atziņas, ka «sports, ja to nepadara par tīru naudas pelnišanas līdzekli, ir nepieciešams katram. Tas bieži vien dod dzīvei līdzsvaru, reizēm kļūstot par mazu dzīves un cilvēcisko attiecību modeli [102; 94. lpp.]» 1992. gadā tika ievēlēta jauna LOK izpildkomiteja, kuras locekļi bija RPI absolventi Einars Fogelis (absolv. 1983), kurš tajā darbojas joprojām, un basketbolists un inženieris Valdis Valters (absolv. 1988), kurš izpildkomitejā darbojās no 1992. līdz 1996. gadam, kad par tās locekļiem kļuva RPI absolventi Māris Gailis (absolv. 1978), Aivars Guntis Kreituss (absolv. 1972) un Vilis Krištopāns (absolv. 1980). Nākamajā LOK pārskata vēlēšanu sesijā 2000. gadā iepriekšējo locekļu vietā ievēlēja citus RPI / RTU absolventus, tostarp Induli Šķibeli (absolv. 1973) [197; 23. lpp.]. Turpmākajos gados LOK izpildkomitejā darbojās RPI / RTU absolventi Ģirts Valdis Kristovskis (absolv. 1984), Atis Sausnītis (absolv. 1979) [516; 11. lpp.], Raimonds Bergmanis (absolv. 1991), Dainis Dukurs (absolv. 1980) u. c.

No 2012. gada LOK viceprezidents ir E. Fogelis. Viņš bija arī LOK ģenerālsēkretārs (2004–2012), pirms tam – LOK izpildkomitejas loceklis un Latvijas Izglītības un zinātnes ministrijas Sporta pārvaldes vadītājs (1994–2004). E. Fogelis olimpiskajās spēlēs pārstāvējis Latvijas Olimpiskās komandas delegāciju, būdams kamaniņu un bobsleja komandas vadītājs, vairākkārt bijis arī komandas delegācijas vadītājs [347; 9. lpp.]. 20. gadsimta 80. gados viņš piedalījās Siguldas bobsleja un kamaniņu trases būvē, kur izmantoja RPI iegūtās inženiera zināšanas, bijis 1994. gadā dibinātās Latvijas Olimpiskās vienības (SIA izveidota ar mērķi atbalstīt Latvijas labāko sportistu gatavošanos olimpiskajām spēlēm) valdes priekšsēdētājs (2012–2021) [517], pildījis Starptautiskās kamaniņu braukšanas federācijas viceprezidenta un ģenerālsēkretāra pienākumus, kopš 2020. gada novembra ir tās prezidents.

2021. gadā E. Fogelis ievēlēts Starptautiskās Olimpiskās komitejas (SOK) komisijā, kas lems par nākamo ziemas olimpisko spēļu norises vietu. Šis ir nozīmīgs notikums Latvijas sporta vēsturē, jo pirmo reizi šajā SOK komisijā ievēlēts Latvijas pārstāvis. No 2020. gada LOK vada Žoržs Tikmers – olimpiskais vicečempions airēšanā, kurš 1980. gada olimpiādes spēlēs startēja kopā ar RPI absolventiem Artūru Garonski (absolv. 1988) un Juri Bērziņu (1954–2004; absolv. 1978), izpildkomitejas loceklis – RPI absolvents (1982) Jānis Kols, kurš 2012. gadā tika nominēts LOK prezidenta amatam.

LOK galvenā pārvaldes institūcija ir Ģenerālā asambleja, kuras sesijās piedalās olimpisko sporta veidu federāciju pārstāvji. No RPI / RTU absolventiem un mācībspēkiem tajās bijuši: H. Čebrikovs (absolv. 1959; Fiziskās audzināšanas un sporta katedras vadītājs (1978–1994), Latvijas Handbola federācija), A. G. Kreituss (absolv. 1972, RPI Ķīmijas fakultātes mācībspēks (1972–1978), Latvijas Vieglatlētikas savienība), Indulis Šķibelis (absolv. 1973, Latvijas Airēšanas federācija); mācībspēki: Elmārs Beķeris (1940–2020; RTU mācību prorektors (2000–2007), PSRS sporta

374. attēls. E. Fogelis Latvijas Skolu ziemas olimpiskajā festivālā Erglos (2017).

375. attēls. Dalībvalstu pārstāvji XVII ziemas olimpiskajās spēlēs Lillehammerē karogu pacelšanas laikā olimpiskajā ciematā (1994). Priekšplānā – Latvijas komandas pārstāvji. No labās: pirmajā rindā – kamaniņu braucējas Iluta Gaile, Anna Orlova, Evija Šulce; otrajā rindā – Latvijas delegācijas vadītāja vietnieks Einars Fogelis, LOK ģenerālsēkretārs Aldons Vrubļevskis; trešajā rindā – bobsleja treneris Jānis Vanuška.

meistars loka šaušanā (1968) [518]; Latvijas Loka šaušanas federācija), Pēteris Kažemaks (1937–2015; RTU badmintonā treneris; Latvijas Badmintonā federācija); absolventi: E. Fogelis (absolv. 1983; Latvijas Kamaniņu sporta federācija); M. Gailis (absolv. 1978; Latvijas Zēģelētāju savienība); Ģ. V. Kristovskis (absolv. 1984; Latvijas Vieglatlētikas savienība) [519]; Juris Savickis (absolv. 1970; Latvijas Tenisa savienība); A. Strauss (absolv. 1986; Latvijas Peldēšanas federācija); Zintis Ekmanis (absolv. 1980; Latvijas Bobsleja federācija [516; 25. lpp., 197; 21. lpp.]; Latvijas Bobsleja un skeletoņa federācija); V. Valters (absolv. 1988; Latvijas Basketbola savienība); A. Vītols (1936–2018; absolv. 1969; Latvijas Handbola federācija); A. Prūsis (1938–2002; absolv. 1961; Latvijas Vieglatlētikas savienība) u. c.

Līdzās Latvijas Olimpiskajai komitejai darbojas Latvijas Olimpiskā akadēmija (LOA) – izglītojoša rakstura sabiedriska sporta organizācija, kas veic olimpiskās kustības un olimpisma izpēti darbu. LOA dibināta pēc D. Šveicas iniciatīvas 1989. gadā, viņa tika ievēlēta par tās pirmo prezidenti (amatā 1989–1992), savukārt I. Knēts – par viceprezidentu (amatā 1989–1992). LOA senatori ir RTU absolvents (1991) Raimonds Bergmanis (amatā no 2014) un viena no šīs zinātniskās monogrāfijas autorēm – profesore Alida Zigmunde (amatā no 2014).

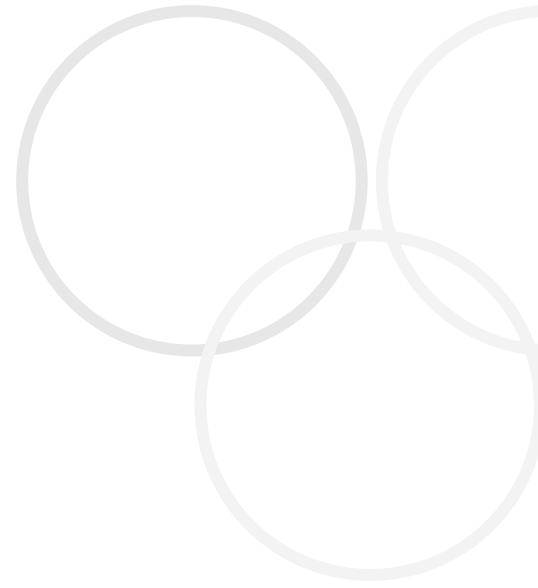

376. attēls. LOA pārskata un vēlēšanu konference (2018).

No kreisās: pirmajā rindā – viceprezidents Jānis Židens, izpilddirektore Antra Gulbe, Goda prezidents Uldis Grāvītis, senators Jānis Melbārdis, prezidents Ivans Klementjevs, viceprezidente Biruta Luika; otrajā rindā – LOA revidente Žanna Nazarova, senatore Irina Tihomirova, A. Zigmunde, Agra Brūne, Rita Jumīke, Signe Luika, trešajā rindā – senatori Aleksandrs Astafičevs, Ilvis Ābelkalns, Gatis Ģermanis un grāmatvede Biruta Puriņa.

377. attēls. LOA izpilddirektore Antra Gulbe un LOA prezidents, LR Saeimas deputāts, olimpietis Ivans Klementjevs sveic LOA senatori, RTU profesori A. Zigmundi nozīmīgā dzīves jubilejā un pasniedz LOA piemiņas medaļu par ieguldījumu olimpisko ideju izpētē un popularizēšanā RTU IVPK ekspozīcijas zālē (2020).

NOBEIGUMS

Atskatoties pirmās Latvijas augstskolas vēsturē, jāsecina, ka līdzās sasniegumiem inženierzinātnēs, inženierzinātņu studenti pievērsušies teju visiem olimpiskajiem sporta veidiem. Pirmo olimpisko medaļu par izcīnīto 3. vietu māla baložu šaušanā ieguva sportists un arhitekts no Latvijas – Haralds Blaus (1885–1944) pirms 110 gadiem, 1912. gadā. Togad olimpiādes spēlēs māla baložu šaušanā piedalījās četri Rīgas Politehniskā institūta (RPI) studenti. Šaušana bija viens no deviņiem sporta veidiem, kas tika iekļauts pirmajās atjaunotajās olimpiskajās spēlēs Atēnās, Grieķijā, 1896. gadā. Šaušana joprojām ir viens no tiem sporta veidiem, kas tehniskās augstskolas absolventiem ir tuvs arī 110 gadu pēc nozīmīgā notikuma sportā un Latvijas sportistu pirmās dalības olimpiskajās spēlēs. Šaušanā startējuši trīs inženierzinātņu studenti un trīs absolventi – četri 1912. gadā (absolventi H. Blaus, Pauls Līts (*Paul Lieth*; 1884–1950) un studenti Boriss fon Pertels (*Boris von Pertel*; 1888–1955), Ļevs Sitins (*Лев Сытин*; 1891–1973)). Latvijas Universitātes (LU) students Kārlis Kļava (1907–1943) par olimpieti kļuva 1936. gadā. Stenda šaušanā RPI absolvents (1981) Boriss Timofejevs ir piedalījies trīs olimpiādes spēlēs (1992, 1996, 2000), vienās no tām izcīnot 6. vietu (1996). Kopš 2021. gada Latvijas Šaušanas federācijas prezidents ir Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) absolvents (1991) Raimonds Bergmanis [520]. Lai gan pēdējos gados olimpiskajās spēlēs augstskolas studenti un absolventi šaušanā nav startējuši, ar šaušanu patlaban nodarbojas gan RTU mācībspēki, gan studenti. Turklāt šaušana ir viens no sporta veidiem, kas iekļauti vienā no olimpiskajām sporta disciplinām – modernajā piecīņā. IEVF absolventi (2016) Olgu Mihailovu (dz. Šišlova) kā vienu no kandidātiem 2016. gada olimpiādes spēlēs modernajā piecīņā 2014. gadā iekļāva Latvijas Olimpiskajā vienībā [521]. Lai gan uz Olimpiādes spēlēm viņa neaizbrauca, sportistes un inženieres sasniegumi ir vērā ņemami – viņa ir pārstāvējusi Latviju vairākās starptautiskās sacensībās, tostarp Eiropas čempionātā 2014. gadā, piecīņā iegūstot 29. vietu.

Viens no populārākajiem olimpiskajiem sporta veidiem Olimpiādes spēlēs, ko pārstāvēja RPI / RTU / LU studenti un absolventi, bija ūdenssports (airēšana, airēšanas slaloms, kanoē airēšana, smaiļošana, peldēšana un burāšana). Šajā sporta veidā piedalījās 14 sportistu – seši RPI / RTU absolventi, septiņi RPI / RTU studenti, viens LU students. Vieglatlētikā startēja – seši (trīs RPI / RTU absolventi, trīs studenti); futbolā – divi LU inženierzinātņu fakultāšu studenti; volejbolā – divi (viens RPI absolvents, viens students); basketbolā – četri (viens LU absolvents inženieris, divi studenti; viens RPI students); handbolā – viens RPI absolvents; riteņbraukšanā – trīs (viens LU inženierzinātnes fakultātes students; divi RPI / RTU studenti); svarcelšanā – divi RTU absolventi; džudo – viens RTU absolvents; grieķu-romiešu cīņā – viens RTU students.

Ziemas olimpiskajās spēlēs populārākais sporta veids inženierzinātņu studentu vidū bija hokejs. Šajā sporta veidā piedalījās septiņi sportisti – starpkaru periodā trīs LU inženierzinātņu fakultāšu absolventi, četri studenti. Bobslejā startēja – seši (četri RPI / RTU absolventi, divi RPI / RTU studenti); slēpošanā – divi (viens LU

absolvents inženieris, viens students); kalnu slēpošanā – trīs (divi LU inženierzinātņu fakultāšu studenti; viena RTU absolvente); ātrsliidošanā – trīs (viens LU absolvents inženieris, viens students; viena RTU studente); kamaniņu sportā – divi (viens RPI absolvents, viens RTU students).

Ar olimpiešiem, neraugoties uz izcīnīto vietu, lepojas gan valsts, gan mācību iestādes, ierakstot viņus savas vēstures nozīmīgākajās lappusēs. RPI / LU tehnisko fakultāšu / RTU olimpiešu gaitas ir daļa no Latvijas senākās augstskolas vēstures, kas nav iedomājama bez sporta un sportistiem, arī olimpiešiem.

Inženierzinātņu studenti un diplomēti inženieri 110 gadu laikā, no 1912. līdz 2022. gadam, ir piedalījušies 30 olimpiskajās spēlēs un izmēģinājuši spēkus gan ziemas, gan vasaras sporta veidos, ieguvuši vienu zelta, sešas sudraba un trīs bronzas medaļas. RPI / RTU studenti startējuši visās olimpiādes spēlēs kopš 1960. gada, izņemot 1984. gadu, kad PSRS tās boikotēja un sportisti no Latvijas tajās nepiedalījās, kā arī visās ziemas olimpiskajās spēlēs no 1984. līdz 2006. gadam. Šo gadu laikā sportisti no Latvijas startējuši 39 olimpiskajās spēlēs – 22 olimpiādes spēlēs un 17 ziemas olimpiskajās spēlēs. Kopš 2016. gada RTU absolventu vārdi saistāmi arī ar paralimpiskajām spēlēm. Daļa no olimpiešiem inženieriem strādā savā arodā un pēc aktīvajām sporta gaitām sporto vien brīvajos brīžos. Daļa saistīti ar uzņēmējdarbību, citi strādā darbu, kas saistīts ar sportu. Kādreizējais RPI rektors (1963–1985) Aleksandrs Veiss (1918–1985) ir teicis, ka sports ir vislabākais dzīvespriekšlikums [522]. Te svarīgi atcerēties, kas ir olimpisms – dzīves filozofija, domāšanas veids, tieksme pēc prāta, miesas un gara saskaņas. Olimpisma ideāls ir harmonisks cilvēks harmoniskā sabiedrībā [523], un tādus RTU vēlas redzēt savus studentus, absolventus un mācībspēkus.

Pētījuma autore apzinājušas 65 olimpiešus un vienu paralimpieti, kuri studējuši inženierzinātnes. Pētījuma gaitā tika atklāts, ka vēl trīs olimpieši – VIII olimpiādes spēļu Parīzē, Francijā, dalībnieki – kādu laiku studējuši inženierzinātnes. Futbolists Kārlis Bone (1899–1941) 1920. gadā iesāka studijas Latvijas Augstskolas Ķīmijas fakultātē, taču 1929. gadā absolvēja Tieslietu nodaļu, vieglatlēts Gvido Jekals (1904–1969) Latvijas Universitātē iesāka ķīmijas studijas, taču 1931. gadā absolvēja Medicīnas fakultāti, savukārt vieglatlētam Artūram Gedvillo (1904–1983) ticis piedēvēts ārsta amats [3; 290. lpp.], lai gan viņš ir studējis LU Tautsaimniecības nodaļā.

32 olimpieši un viena paralimpiete saņēmuši inženiera diplomu, divi no viņiem turpina studijas nākamajā studiju līmenī. Studējot inženierzinātnes, daudzi ir ieguvuši un iegūst zināšanas, ko var izmantot sporta inventāra uzlabošanā, sporta laukumam, sacensību trašu izveidē un sportistu tehniskajā nodrošinājumā. Par to RTU institūtos un laboratorijās tiek veikti pētījumi, līdzdarbojoties zinātniekiem un studentiem. Vairāki inženieri kļuvuši par treneriem sportistiem, tostarp – olimpiešiem. Piemēram, ziemas sporta veidos olimpiešus trenējuši RPI absolventi Zintis Ekmanis (absolv. 1980), Dainis Dukurs (absolv. 1980), Valdis Tiliks (1934–2008; absolv. 1965), Rolands Upatnieks (1932–1994; absolv. 1965). Viens no

olimpiskajiem sporta veidiem – bobslejs – ienāca Latvijā, pateicoties «bobsleja tēvam» R. Upatniekam. Latvijas bobslejisti par olimpiskajām medaļām cinās turpat 40 gadu, viņu vidū ir arī inženierzinātņu studenti un absolventi. Arī otrs olimpiskais sporta veids – skeletons – attīstījies un kļuvis populārs, pateicoties RPI absolventam «Latvijas skeletona tēvam, pamatlicējam, trenerim» D. Dukuram [524].

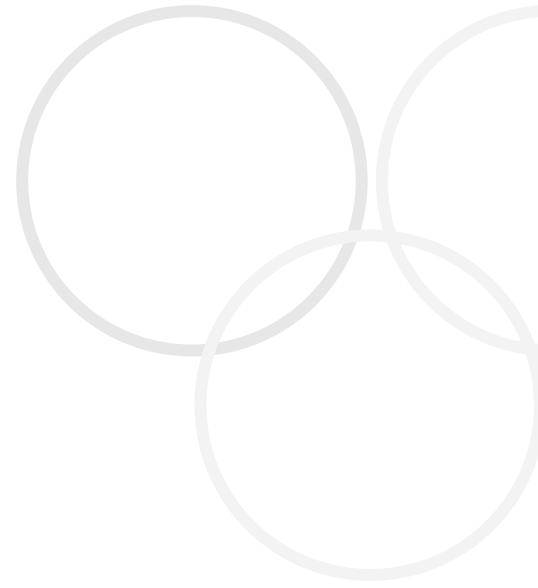
Inženierzinātņu studentu vidū ir arī tādi, kuri bijuši gan RPI studenti, gan mācībbspēki – Cēzars Ozers, Vitolds Barkāns. Izgudrotājdarbībai pievērsās RPI absolvents (1918) Haralds Hāne (*Harald Hahne*; 1892–1940), RTU maģistre (2006) Irina-Latve Šlesarenoka studēja doktorantūrā un iesaistījās zinātniskajā darbā. Reti kuram no olimpiešiem absolventiem izdevās pabeigt studijas paredzētajā laikā. Piecos gados RPI / RTU absolvēja bobslejisti Z. Ekmanis un Jānis Silarājs (absolv. 2001), svarcēlājs R. Bergmanis, airētājs Andris Reinholds (absolv. 1994), smaiļotājs Kristis Straume (absolv. 2011). Visilgāk, 18 gadu, RTU studējis un studijas pabeidzis šķēpmetējs Ēriks Rags (absolv. 2011). Volejbolists Pāvels Selīvanovs RPI diplomu saņēma pēc 14 studiju gadiem (absolv. 1983). Daudziem dažādu iemeslu dēļ studiju ilgums bija visai atšķirīgs – ātrslidotājs Alfons Bērziņš (1916–1987) iestājās UR 1942. gadā, taču Otrā pasaules kara notikumi studijas pārtrauca. Basketbolists LU students Rūdolfs Jurciņš (1909–1947) pēc 15 gadu studijām tika represēts, vēl citi studēja vairākus gadus, arvien cerot pabeigt augstskolu. 2021./2022. akadēmiskajā gadā RTU studē olimpieši Daniils Bobrovs un Ketija Birzule.

Daudzi kādreizējie rekordi ir pārspēti, taču joprojām lepojami ar mūsu peldētājiem RTU absolventiem Daniilu Bobrovu un Aļonu Fokinu, kuru rekordi joprojām nav pārspēti.

Latvijas sportisti gatavojas nākamajiem startiem, tostarp arī olimpiskajās spēlēs. RTU studenti bobslejisti Dāvis Kaufmanis un Lauris Kaufmanis, skeletoniste Dārta Estere Zunte arī bija iekļauti Latvijas Olimpiskajā vienībā, pretendējot dalībai ziemas olimpiskajās spēlēs 2022. gadā, taču tajās nepiedalījās.

LU / RPI inženierzinātņu studentu vārdā nosauktas vairākas sporta balvas: 20. gadsimta 70. gados airēšanas slalomā pasniedza Birutas Ķemereres ceļojošo balvu; 1970. gadā nodibināta Renātes Lāces piemiņas balva jauniešiem trijās vieglatlētikas disciplīnās, šo balvu pasniedza līdz 2010. gadam; 20. gadsimta 90. gados šaušanas sportā ASV «Daugavas Vanagi» vēlējās iedibināt Kārļa Kļavas ceļojošo piemiņas balvu, ko Latvijā sāka pasniegt tikai 21. gadsimta sākumā; 2000. gadu pirmajā pusē nodibināts Dzintara Lāča ceļojošais kauss riteņbraukšanā; no 2021. gada Latvijas hokeja čempionāta izslēgšanas spēļu vērtīgākajam spēlētājam tiek pasniegta L. Vedēja vārdbalva.

Lai nākamajos 110 gados turpina augt RTU olimpiešu un olimpisko medaļu skaits!

LITERATŪRAS AVOTI

- [1] Olympic charter, 2020, p. 21 [online]. <https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/General/EN-Olympic-Charter.pdf> [cited: 11.11.2021].
- [2] Olympic games, Athens 1896 [online]. <https://olympics.com/en/olympic-games/athens-1896> [cited: 12.11.2021].
- [3] Latvijas olimpiskā vēsture: no Stokholmas līdz Soltleiksitijai = The Olympic History of Latvia: from Stockholm to Salt Lake City. Rīga: Latvijas Olimpiskā komiteja, 2003, 37., 38., 61., 62., 74., 77., 92., 125., 251., 264., 292., 302., 304.–316., 318., 319., 321., 327., 346., 347. lpp.
- [4] **Stradiņš, J.** Etides par Latvijas zinātņu pagātņi. Rīga: Zinātne, 1982, 198., 199. lpp.
- [5] Paralympics History [online]. <https://www.paralympic.org/ipc/history> [cited: 01.12.2021].
- [6] Paraolimpiskais sports Latvijā [tiešsaiste]. <https://enciklopedija.lv/skirklis/5593-paraolimpiskais-sports-Latvij%C4%81> [skatīts: 30.11.2021].
- [7] **Zigmunde, A.** Die Ideen von Friedrich Ludwig Jahn in Lettland. In: Krüze, A., Mortag, I., Schulz, D. Globalisierung der Wirtschaft – Internationalisierung der Lehrerbildung. Leipzig: Leipziger Universitätsverlag, 2006, S. 191.–199.
- [8] **Zigmunde, A.** Pedagoģiskā darbība Rīgas Politehnikumā un Rīgas Politehniskajā institūtā (1862–1919). Rīga: RaKa, 2008, 134., 136. lpp.
- [9] Programm der Polytechnischen Schule zu Riga für das Studienjahr 1870/1871. Rīga: Livl. Gouvernements-Typographie, 1870, S. 11.
- [10] Augstākās tehniskās izglītības vēsture Latvijā. 1. daļa. Rīga: RTU, 2002, 46., 67., 79., 187. lpp.
- [11] **Seim, R.** Bernhard Strass. Grūna: R. Seim, 1882, S. 13.
- [12] Latvijas Nacionālā arhīva Latvijas Valsts vēstures arhīvs (LNA LVVA), 7175. f., 1. apr., 262. l. Rīgas Politehnikuma skolotāju A. Engels, B. Štrāsa un J. Jelagina personāllietas.
- [13] Festschrift zum fünfzigjährigen Jubiläum des Rigaschen Polytechnischen Instituts, 1862–1912. Rīga: Häcker, 1912, S. VII.
- [14] **Antropoff, A., v.** Der Sport in England und der Sport als Erziehungsmittel. Rīga: Jonck und Poliewsky, 1910, S. 29.–30.
- [15] LNA LVVA, 4568. f., 1. apr., 276. l., 149.–150. lp. RPI Studentu vingrošanas biedrības statūti, 1908.
- [16] **Čika, V., Gubiņš, G.** Latvijas sporta vēsture: 1918–1944. Vašingtona: Amerikas latviešu apvienības fiziskās audzināšanas un sporta birojs, 1970, 13. lpp.
- [17] **Zigmunde, A., Auziņš, A.** Šaha tradīcijas. *Jaunais Inženieris*, speciālizlaidums Sportiskais inženieris. 1998. gada 30. oktobris, 4. lpp.
- [18] **Bētiņš, K., Kalniņš, A., Petrovs, V.** Šahs Latvijā līdz 1940. gadam. Rīga: Valters un Rapa, 1940, 6., 8., 315. lpp.
- [19] Rechenschafts-Bericht des Rigaer Turn-Vereins für das Jubiläumsjahr 1912. Rīga: E. Plates, 1912, S. 37.–43.
- [20] LNA LVVA, 1799. f., 1. apr., 462. l. Rīgas Vingrošanas biedrības biedru saraksti.
- [21] Chronik des Rigaer Schützen-Vereins von 1859 bis 1934. Rīga, 1934, S. 15.–17.
- [22] Rechenschaftsbericht des I. Rigaer Velocipedisten-Vereins pro 1899/1900 und 1900/1901. Rīga, 1902, S. 15.–25.
- [23] **Zemlickas, G.** Iš Dotenėnų ir Alionių – į platų mokslo kelią. *Mokslo Lietuva*, 2011, Nr. 22, 10. lpp.
- [24] **Grundmane, Dz.** Latvijas Universitātes studentu pašvaldības darbība fiziskajā audzināšanā un sportā 1921.–1944. gadā. *Latvijas Universitātes raksti. 716. sējums. Zinātņu vēsture un muzejniecība*. Rīga: LU, 2007, 194. lpp.
- [25] Augstākās tehniskās izglītības vēsture Latvijā. 3. daļa. Rīgas Politehniskais institūts, 1958–1990. Rīga: RTU, 2007, 563., 601., 604., 608., 618., 626. lpp.
- [26] Sports skaitļos un faktos. *Padomju Jaunatne*, 1962. gada 23. oktobris, Nr. 209, 2. lpp.
- [27] **Muižnieks, J.** Atvadoties no RTU Goda darbinieces Veras Molčanovas. *Jaunais Inženieris*. 2005. gada 15. septembris, Nr. 2, 8. lpp.
- [28] **Muižnieks, J.** Sports bija, ir un būs! *Jaunais Inženieris*, speciālizlaidums *Sportiskais inženieris*. 1998. gada 30. oktobris, 2. lpp.
- [29] **Kehris, Ē.** Visu mūžu ar sportu. Aleksandrs Veiss dzīvē un darbā. Rīga: Zinātne, 1988, 135.–138. lpp.
- [30] Augstākās tehniskās izglītības vēsture Latvijā. 4. daļa. Rīgas Tehniskā universitāte. Rīga: RTU, 2011, 79., 606. lpp.
- [31] 2017. gada 28. marta RTU Senāta sēde (protokola Nr. 608). Par RTU Sporta koncepcijas apstiprināšanu un par uzdevumiem RTU sporta struktūrvienību darba reorganizācijā.
- [32] 2017. gada 21. aprīļa RTU Senāta sēde (protokola Nr. 609). Par Sporta centra nolikuma apstiprināšanu.
- [33] Nodarbibas [tiešsaiste]. <https://www.rtu.lv/lv/sports/sporta-nodarbibas/nodarbibu-apraks/nodarbibu-veidi> [skatīts: 29.11.2021].
- [34] Brīvās izvēles kursi (C daļa) [tiešsaiste]. <https://www.rtu.lv/lv/sports/sporta-nodarbibas/brivas-izveles-kursi-c-dala> [skatīts: 29.11.2021].
- [35] RTU *ORTUS* studiju kursa reģistrs.
- [36] Rīgas Tehniskās universitātes Sporta attīstības koncepcija 2017.–2020. gadam. 2017.

- [37] 2015. gada 23. marta RTU Senāta sēde (protokols Nr. 588). Par Rīgas Tehniskās universitātes budžeta vietu piešķiršanu sportistiem.
- [38] 2021. gada 25. janvāra RTU Senāta sēde (protokola Nr. 646). Par nolikuma «Par Rīgas Tehniskās universitātes budžeta vietu piešķiršanu sportistiem» grozījumiem.
- [39] Mairis Briedis pirmo reizi atzīts par Latvijas «Gada sportistu» [tiešsaiste]. https://www.delfi.lv/sports/news/other_kinds/other/mairis-briedis-pirmo-reizi-atzits-par-latvijas-gada-sportistu.d?id=53095437 [skatīts: 15.11.2021].
- [40] 2016. gada 19. decembra RTU Senāta sēde (protokola Nr. 605). Par RTU sporta struktūrvienību darbības pārplānošanu un par uzdevumiem Sporta koncepcijas izstrādei un ieviešanai.
- [41] I. Gudro intervija ar K. Kūmu. 2021. gada decembris.
- [42] Aizrautība zinātnē. *Jaunais Inženieris*, 2015, rudens, 28., 29. lpp. [tiešsaiste]. https://issuu.com/rigastehniskauniversitate/docs/jaunais_inzenieris_rudens_2015/28 [skatīts: 07.12.2021].
- [43] 2018. gada 25. jūnija RTU Senāta sēde (protokols Nr. 621). Par Mašīnzinību, transporta un aeronautikas fakultātes Sporta tehnoloģiju starpnozaru zinātniskās laboratorijas izveidošanu un tās nolikuma apstiprināšanu.
- [44] Personiskie «pingvini» un stiprinājumi – Latvijas olimpieši RTU Dizaina fabrikā pilnveido inventāru [tiešsaiste]. <https://www.delfi.lv/sports/news/ziemas-olimpiskas-speles/zinas/video-personiskie-pingvini-un-stiprinajumi-latvijas-olimpiesi-rtu-dizaina-fabrika-pilnveido-inventaru.d?id=49714869> [skatīts: 21.11.2021].
- [45] RTU zinātnieki palīdz uzlabot Latvijas kamanīņu sportistu inventāru [tiešsaiste]. <https://www.rtu.lv/lv/universitate/masu-medijiem/zinas/atvert/rtu-zinatnieki-palidz-uzlabot-latvijas-kamaninu-sportistu-inventaru> [skatīts: 07.12.2021].
- [46] I. Gudro intervija ar I. Dāboliņu. 2021. gada decembris.
- [47] **Stūriška, I.** Sportā ar zinātnieku atbalstu. *Latvijas Avīze*, 2022. gada 15. februāris, Nr. 32, 13. lpp.
- [48] I. Gudro intervija ar Jāni Lungēviču. 2021. gada decembris.
- [49] **Staģis, A.** Latvijas vieglatlēti olimpiskajos 100 gados. Rīga: RaKa, 2008, 15. lpp.
- [50] **Plūms, Ā.** Mūsu ekspedīcija jau sasniegusi olimpisko pilsētu – Berlīni. *Sporta Pasaule*, 1936. gada 30. jūlijs, Nr. 280, 4. lpp.
- [51] Valsts Prezidenta 49. rīkojums. *Valdības Vēstnesis*, 1936. gada 30. decembris, Nr. 296, 1. lpp.
- [52] **Kreipāns, A.** Universālais Ingūns Svīkliņš. *Sporta Avīze*, 2011. gada 17. maijs, Nr. 20, 54. lpp.
- [53] RTU arhīvs, 11795. l. RPI darbinieka A. Vitola personāllieta.
- [54] *Rokasbumba Latvijā, 1958–2008* (sast. J. Ķuzulis). Rīga: Valters un Rapa, 2008, 29., 73., 74. lpp.
- [55] RTU arhīvs, 10491. l. Studenta V. Tilika personāllieta.
- [56] **Kehris, Ē.** Divi vienās kamanās. Rīga: Avots, 1980, 4.–5. lpp.
- [57] **Ošiņš, I.** Trīszaigžņu lietus Latvijas basketbolā. *Spogulis*, 1998. gada 19. novembris, Nr. 11, 15. lpp.
- [58] **Staģis, A.** Latvijas sports. Rīga: Zvaigzne ABC, 2008, 11., 22., 23., 28., 48., 50., 61., 67. lpp.
- [59] **Jasūns, R.** Sporta klubs laiku lokos. *Jaunais Inženieris*, speciālzilaidums *Sportiskais inženieris*, 1998. gada 30. oktobris, 3.–4. lpp.
- [60] **Gudakovskis, A.** RTU absolventu vieglatlētu salidojumā. *Jaunais Inženieris*, 2003, Nr. 19, 10. lpp.
- [61] LNA LVVA, 7427. l, 1. apr., 14850. l, 5., 16. LU studenta J. V. Andriksona personāllieta.
- [62] Ātrslidotājs un hokejists Andriksons. Studentu pasaules čempions [tiešsaiste]. <https://www.sportazinas.com/atrslidotajs-un-hokejists-andriksons-studentu-pasaules-cempions/> [skatīts: 10.12.2021].
- [63] Laikraksta «Tēvija» balvas izcīņa ātrslidošanā bez Alfona Bērziņa. *Sporta Pasaule*, 1943. gada 11. janvāris, Nr. 65, 1. lpp.
- [64] **Maritchev, G.** Winter Olympics, 1924–2002: the figures, the results, the athletes. Rīga: Demarko Sport Publishing, 2002, p. 500, 647.
- [65] Vithofs Roberts Kurts Leonhards [tiešsaiste]. <https://hokejvesture.lv/persona/vithofs-roberts-kurts-leonhards/> [skatīts: 15.12.2021].
- [66] Latvijas čempionāts 1934 [tiešsaiste]. <https://hokejvesture.lv/notikums/latvijas-cempionats-1934/> [skatīts: 15.12.2021].
- [67] Emigration results for Andriksons [online]. https://www.ancestry.com/search/categories/40/?name=_Andriksons [cited: 11.11.2021].
- [68] Austrālijas latviešu basketbolisti. *Laiks*, 1966. gada 16. novembris, Nr. 92, 6. lpp.
- [69] **Kroders, O.** Mēģinu būt atklāts. *Māksla*, 1992. gada 1. maijs, Nr. 5–6, 53. lpp.
- [70] RTU arhīvs, 3340302. l. RPI studenta B. Artemjeva personāllieta.
- [71] **Staģis, A.** 1988. gada un visu laiku desmit labākie vieglatlēti Latvijā. *Sports*, 1989. gada 10. janvāris, Nr. 5., 2. lpp.
- [72] Lillehammeras piezīmes. *Laiks*, 1994. gada 6. aprīlis, Nr. 8, 6. lpp.
- [73] Mistery Universums. *Sports*, 1994. gada 27. janvāris, Nr. 22–23, 7. lpp.

- [74] Rapport officiel des XVIes Jeux olympiques d'hiver d'Albertville et la Savoie. Albertville : Comité d'organisation des XVIes Jeux olympiques d'hiver d'Albertville et de la Savoie, 1992, p. 66, 68 (Résultats).
- [75] Latvija XVII Ziemas olimpiskajās spēlēs Lillehammerē. Rīga: Latvijas Olimpiskā komiteja, 1996, 28., 78., 79. lpp.
- [76] I. Gudro intervija ar Z. Ekmani 2022. gada februārī.
- [77] RTU arhīvs, 15901. I. RPI studenta V. Barkāna personāllieta.
- [78] RTU arhīvs, 13677. I. RPI darbinieka V. Barkāna personāllieta.
- [79] Barkānu ģimene [tiešsaiste]. <http://latvijaspports.lv/lv/personalijas/14-personalijas/b/22-barkanu-gimene> [skatīts: 04.02.2022].
- [80] I. Gudro intervija ar V. Barkānu 2022. gada februārī.
- [81] Ja tevī liesmo sportiskā dzirksts. *Neatkarīgā Čiņa*, 1994. gada 2. novembris, Nr. 255, 7. lpp.
- [82] Video: Ingrīda un Vitolds Barkāni par «Mehiko-68», skriešanu, airēšanu un augstkalni [tiešsaiste]. https://sportacentrs.com/citi/17122018-ingrida_un_vitolds_barkani_par_mehiko_68 [skatīts: 04.02.2022].
- [83] Rūdolfis Bārda [tiešsaiste]. <https://kazhe.lv/futbols/personas/rudolfs-barda> [skatīts: 20.12.2021].
- [84] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 7800. I. LU studenta R. Bārdas personāllieta.
- [85] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 4948. I. LU Studenta A. Bārdas personāllieta.
- [86] **Zigmunde, A.** Latvijas Olimpiskā akadēmija. Biļetens Nr. 11. Pirmie trīs poļu tautības Latvijas olimpieši (1924–1928). Rīga: Latvijas Olimpiskā akadēmija, 2018, 18., 19. lpp.
- [87] **Šmits, A.** Pirmo reizi ar pīpi uz jumta. *Sporta Pasaule*, 1944. gada 30. maijs, Nr. 137, 4. lpp.
- [88] RTU arhīvs, 136/0831. I. RPI / RTU studenta R. Bergmaņa personāllieta.
- [89] **Martinsons, O.** Rīgas Tehniskā universitāte – tā mēs turpmāk sauksimies. *Jaunais Inženieris*, 1990, Nr. 12, 1. lpp.
- [90] RTU Vēstures muzejs, Inv. Nr. p. 3871. RPI rektora E. Lavendeļa pavēles kopija par RPI pārdēvēšanu par Rīgas Tehnisko universitāti 1990. gada 30. martā.
- [91] Latviešu baobabs – Raimonds Bergmanis [tiešsaiste]. <https://jauns.lv/raksts/patiesa-dzive/484771-latviesu-baobabs-raimonds-bergmanis> [skatīts: 03.02.2022].
- [92] **Maritchev, G.** Who is who at the summer olympics, 1896–1992: from Athens to Atlanta. Volumen 4. Rīga: Demarko Sport Publishing, 1996, p. 40, 106, 328.
- [93] Latvija XXVII olimpiādes spēlēs Sidnejā. Rīga: Latvijas Olimpiskā komiteja, 2000, 92., 123., 141., 160., 162., 163. lpp.
- [94] Latvijas Sporta pedagogijas akadēmijai – 90. Rīga: Latvijas Sporta pedagogijas akadēmija, 2011, 100. lpp.
- [95] **Kancāne, E., Lapsa, R.** Viņi nes RTU vārdu pasaulē. *Jaunais Inženieris*, 2006, Nr. 14, 1. lpp.
- [96] Bijušie aizsardzības ministri [tiešsaiste]. <https://www.mod.gov.lv/lv/par-mums/aizsardzibas-ministrijas-vesture/bijusie-aizsardzibas-ministri> [skatīts: 10.02.2022].
- [97] **Zelēnkovs, A.** Latvietis ar krampi. Eiropas čempions Alfons Bērziņš. *Klubs*, 2020. gada 1. aprīlis, Nr. 4, 34.–35. lpp.
- [98] **Eglītis, A.** Alfons Bērziņš stāsta. *Jaunākās Ziņas*, 1940. gada 10. februāris, Nr. 34, 3. lpp.
- [99] Alfons Bērziņš [tiešsaiste]. <http://latvijaspports.lv/lv/personalijas/14-personalijas/b/30-alfons-berzins> [skatīts: 01.01.2022].
- [100] Alfons Bērziņš trenējas. *Sports*, 1941. gada 10. novembris, Nr. 4, 2. lpp.
- [101] Latvietis ar krampi – Eiropas čempions ātrslidošanā Alfons Bērziņš [tiešsaiste]. <https://www.santa.lv/raksts/klubs/latvietis-ar-krampi--eiropas-cempions-atrslidosana-alfons-berzins-33782/> [skatīts: 12.12.2021].
- [102] Personības Latvijas Universitātes sportā. (J. Melbārža red.) Rīga: LU, 2004, 73., 94. lpp.
- [103] Alfons Bērziņš [tiešsaiste]. <https://enciklopedija.lv/skirklis/60478-Alfons-B%C4%93rzi%C5%86%C5%A1> [skatīts: 09.01.2022].
- [104] Čiņas uz ledus. Latviešu «velna puika» un viņa pretinieki. *Atpūta*, 1939. gada 3. februāris, Nr. 744, 24. lpp.
- [105] Alfons Bērziņš un Jānis Daliņš 1939. gada labākie sportisti. *Jaunākās Ziņas*, 1940. gada 8. aprīlis, Nr. 78, 11. lpp.
- [106] Laikraksta «Tēvija» balvas izcīņa ātrslidošanā bez Alfona Bērziņa. *Sporta Pasaule*, 1943. gada 11. janvāris, Nr. 65, 1. lpp.
- [107] Dzelzskrusts Alfonam Bērziņam. *Daugavas Vanagi: Latviešu karavīru frontes laikraksts*, 1944. gada 19. maijs, Nr. 20, 2. lpp.
- [108] Ledus aleja Alfona Bērziņa vārdā. *Brīvā Zeme*, 1940. gada 7. februāris, Nr. 31, 8. lpp.
- [109] No NKVD līdz KGB: politiskās prāvas Latvijā, 1940–1986: noziegumos pret padomju valsti apsūdzēto Latvijas iedzīvotāju rādītājs. Rīga: Latvijas Vēstures institūta apgāds, 1999, 77. lpp.
- [110] **Spars, A.** Lāsma Kauniste. *Pionieris*, 1979. gada 7. marts, Nr. 19, 4. lpp.
- [111] Alfons Bērziņš slido Rīgā. *Latvija*, 1958. gada 5. aprīlis, Nr. 13, 7. lpp.
- [112] Alfons Bērziņš. *Sports*, 1987. gada 20. decembris, Nr. 198, 3. lpp.

- [113] Alfons Bērziņš 1916–1987. *Laiks*, 1990. gada 24. marts, Nr. 24, 6. lpp.
- [114] Sveiciens no Alfona Bērziņa. *Par Atgriešanos Dzimtenē*, 1958. gada 27. aprīlis, Nr. 31, 1. lpp.
- [115] No radio ziņām. *Laiks*, 1969. gada 5. aprīlis, Nr. 27, 4. lpp.
- [116] **Pauldis, V.** Cilvēks var sasniegt visu. *Sports*, 1994. gada 5. februāris, Nr. 31, 6. lpp.
- [117] RTU arhīvs, 46889. l. RPI studenta J. Bērziņa personāllieta.
- [118] Latvija Londonā = Latvia at the Games of the XXX Olympiad in London: 2012.27.07.–12.08. Rīga: Latvijas Olimpiskā komiteja, 2012, 121., 150., 250., 257. lpp.
- [119] Olimpiete Ketija Bīrzule par savu kaislību – burāšanu. Iedvesma un dzinuli zelta medaļas iegūšanai [tiešsaiste]. <https://www.delfi.lv/calis/personiba-un-brivais-laiks/stasti-kas-iedvesmo/olimpiete-ketija-birzule-par-savu-kaislibu-burasanu-iedvesma-un-dzinuli-zelta-medalas-iegusana.d?id=47873961> [skatīts: 20.12.2021].
- [120] Sailor biography. Ketija Bīrzule [online]. <https://members.sailing.org/biog.php?unique=1467792470.0894&memberid=384441&js=1> [cited: 19.12.2021].
- [121] Ketija Bīrzule: «Mana kaislība ir ūdens, saule un vējš!» [tiešsaiste]. <https://dieviete.lv/seksiga-un-vesela/17800-ketija-birzule-mana-kaisliba-ir-udens-saule-un-vejs/> [skatīts: 01.01.2022].
- [122] Olimpiete Ketija Bīrzule: Par Latviju ar lielo L! [tiešsaiste]. <https://sports.tvnet.lv/4692831/olimpiete-ketija-birzule-par-latviju-ar-lielo-l> [skatīts: 05.01.2022].
- [123] Simpātiskie olimpieši: Ketija Bīrzule [tiešsaiste]. <https://sejas.tvnet.lv/4653937/simpatiskie-olimpiesi-ketija-birzule> [skatīts: 18.12.2021].
- [124] I. Gudro intervija ar K. Bīrzuli 2021. gada decembrī.
- [125] LNA LVVA, 235. f., 7. apr., 370. l., 12. lpp. Liezeres draudzes dzimušo un kristīto saraksts.
- [126] **Vīksna, A.** Izcilu mediķu piemiņas vietas Latvijā. *Veselibā*, 1983. gada 1. novembris, Nr. 11, 37. lpp.
- [127] **Brennohn, J.** Die Ärzte Livlands. Hannover-Döhren, 1971, S. 104.
- [128] **Apine, R.** Rīgas Politehnikuma Arhitektūras nodaļas students Haralds Blaus – pirmais latvietis – olimpisko spēļu medaļas ieguvējs Latvijas sporta vēsturē. *Latvijas Universitātes raksti. 716. sēj. Zinātņu vēsture un muzejniecība*. Rīga: LU, 2007, 182.–186. lpp.
- [129] **Čika, V., Šmits, A.** Zelts, sudrabs, bronza: latviešu olimpieši no 1912. līdz 1960. gadam Brooklyn, NY: Grāmatu Draugs, 1963, 30., 36., 37., 42., 94., 279. lpp.
- [130] **Endziņš, Ed.** Pirmās valstju sacikstes šaušanā uz māla baložiem 28. augustā, Rīgā, Latvija–Lietuva. *Mednieks un Makšķernieks*, 1932. gada 15. septembris, Nr. 9, 243. lpp.
- [131] Māla baložu šāvēji sasniedz 2 Latvijas rekordus. *Rīts*, 1936. gada 6. jūlijs, Nr. 184, 4. lpp.
- [132] **Klinsons, R.** Lielas pasaules meistarsacikstēs šaušana Helsinkos. *Fiziskā Kultūra un Sports*, 1937. gada 1. septembris, Nr. 5, 15. lpp.
- [133] LNA LVVA, 3234. f., 24. apr., 18344. l., 128.–131. lpp. Izglītības ministrijas dokumenti par H. Blaua komandēšanu uz sacensībām Vācijā, 1936.
- [134] **Apine, R.** Pirmais Olimpisko spēļu medaļas ieguvējs – Haralds Blaus. *Latvijas Olimpiskā akadēmija. Biļetens Nr. 7*, 2008, 14., 16. lpp.
- [135] **Apine, R.** Lasītāju balsis. *Laiks*, 2006. gada 4. marts, Nr. 10, 2. lpp.
- [136] Daudzpusīgais sportists. *Sports*, 1989. gada 12. februāris, Nr. 23, 2. lpp.
- [137] Pasaules čempioni'91. *Sports*, 1989. gada 12. februāris, Nr. 23, 2. lpp.
- [138] LNA LVVA, 6912. f., 1. apr., 764. l., 5. lp. H. Blaua lūgums Rīgas Valsts tehnikuma direktoram Ansim Grinbergam pieņemt darbā par skolotāju, 1927.
- [139] LNA LVVA, 1632. f., 1. apr., 2531. l. Skolotāja H. Blaua personāllieta.
- [140] **Blaus, H.** Būvmācība arodskolām un tehnikumiem (mechanikas, elektrotehnikas, kulturtechnikas un ķīmijas nodaļām). 2. iesp. Rīga: Valters un Rapa, 1939, 202 lpp.
- [141] **Blaus, H.** Šaušanas māksla ar skrošu bisi: rokas grāmata medību un sporta šaušanai. Rīga: J. Kukura praktisku rakstu apg., 1935, 92 lpp.
- [142] Godalgoto eksponātu saraksts. *Mednieks un Makšķernieks*, 1924. gada 1. augusts, Nr. 8, 231. lpp.
- [143] L. A. B. *Latvijas Architektūra*, 1938. gada 1. jūlijs, Nr. 1, 51. lpp.
- [144] L. A. B. *Latvijas Architektūra*, 1939. gada 1. jūlijs, Nr. 7, 335. lpp.
- [145] Elza Blaua [tiešsaiste]. <https://timenote.info/lv/Elza-Blaua> [skatīts: 12.12.2021].
- [146] Pirmā Latvijas medību sporta piederumu un suņu izstāde Rīgā. *Mednieks un Makšķernieks*, 1923. gada 1. jūlijs, Nr. 7, 173. lpp.
- [147] Haralds Blaus [tiešsaiste]. <https://timenote.info/lv/Haralds-Blaus> [skatīts: 10.12.2021].
- [148] Haralds Blaus – vairākkārtējs Latvijas meistars māla baložu šaušanā. *Fiziskā Kultūra un Sports*, 1937, Nr. 6, 271.–272. lpp.

- [149] Rita Basozki [online]. <https://www.legacy.com/us/obituaries/tribnet/name/mike-basozki-obituary?id=18790324> [cited: 01.12.2021].
- [150] Za. J. Haralds Blaus. *Sporta Pasaule*. 1944. gada 3. jūlijs, Nr. 142, 4. lpp.
- [151] Deutsch-baltisches Gedenkbuch: Unsere Toten der Jahre 1939–1947. Darmstadt: Deutsch-Baltische Genealogische Gesellschaft, 1991, S. 45., 252.
- [152] Mike Basozki [online]. <https://www.legacy.com/us/obituaries/tribnet/name/mike-basozki-obituary?id=18790324> [cited: 01.12.2021].
- [153] Pirmais olimpiskās medaļas īpašnieks no Latvijas. *Sports Latvijā un Pasaulē*, 1990. gada 1. oktobris, Nr. 2, 5. lpp.
- [154] Latvijas Ziemas sporta savienības Valdes sēžu protokoli. Protokols Nr. 56, 15.11.1933.
- [155] Roberts Bluķis [tiešsaiste]. <https://kazhe.lv/futbols/personas/roberts-blukis> [skatīts: 15.12.2021].
- [156] Oficiālā daļa. *Latvijas Kareivis*, 1933. gada 18. novembris, Nr. 261, 15. lpp.
- [157] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 19229. l. LU studenta R. Bluķa personālieta.
- [158] Inženieri sporta laukumā. *Sporta Pasaule*, 1942. gada 13. jūlijs, Nr. 39, 1. lpp.
- [159] LNA LVVA, 7427. f., 4. apr., 14. l., 51. lp. Universitātes Rīgā dokumenti, 1942–1944.
- [160] **Grieze, G.** Miris Roberts Bluķis. *Laiks*, 1998. gada 9. maijs, Nr. 19, 6. lpp.
- [161] **Vedejs, L.** Mundrais Olimpietis. *Neatkarīgā Čīņa*, 1994. gada 30. maijs, Nr. 124, 7. lpp.
- [162] Latvijas hokeja pirmsākumi. *Sports*, 1988. gada 4. decembris, Nr. 191, 2. lpp.
- [163] **Zeļenkovs, A.** Latvijas Hokeja izlase. Sākums, 1932–1940. *Salaspils: 27 media*, 2017, 260., 264., 268., 269., 275., 289., 302., 307., 308., 311., 313. lpp.
- [164] Roberts Bluķis [tiešsaiste]. <https://enciklopedija.lv/skirklis/52275-Roberts-Blu%C4%B7is> [skatīts: 16.12.2021].
- [165] **Zeļenkovs, A.** Latvija sāks spēlēt hokeju. *Ilustrētā Pasaules Vēsture*, 2019. gada 1. februāris, Nr. 2, 20. lpp.
- [166] Pirms 50 gadiem. *Laiks*, 1993. gada 22. maijs, Nr. 41, 6. lpp.
- [167] Kur un ko dara? *Technikas Apskats*, 1958. gada 1. aprīlis, Nr. 2, 19. lpp.
- [168] LNA LVVA, 2996. f., 2. apr., 31947. l. R. Bluķa pase.
- [169] RTU arhīvs, 646. l. RTU studenta D. Bobrova personālieta.
- [170] LOK: Daniils Bobrovs [tiešsaiste]. <http://olimpiade.lv/olimpietis/678> [skatīts: 24.02.2022].
- [171] Swimming – Daniils Bobrovs [online]. <https://www.the-sports.org/daniils-bobrovs-swimming-spf400178.html> [cited: 20.02.2022].
- [172] I. Gudro intervija ar D. Bobrovu 2022. gada februārī.
- [173] Bobrovs: «Tagad domāju par nākamajām olimpiskajām spēlēm, jo ar vienu ir par maz» [tiešsaiste]. https://sportacentrs.com/tokija_2021/27072021-bobrovs_tagad_domaju_par_nakamajam_olimpi [skatīts: 20.02.2022].
- [174] RTU arhīvs, 823. l. RTU studentes L. Bondares personālieta.
- [175] Latvijas kaus 2 [tiešsaiste]. https://www.infoski.lv/files/lk2_sl_meitenes.pdf?fbclid=IwAR093T8nW5sC8VR8kdjCz_rzkHOa-6QP4CGPQKJ1dGAJu5uJPhO6Di49X3E [skatīts: 25.02.2022].
- [176] Rezultāti meitenes [tiešsaiste]. <https://www.infoski.lv/files/mmmm.pdf?fbclid=IwAR2fjvsvxjrE-DZMEcSFRxdToZkx7F6RkQAfb-IM8oyhqwW1Ml8PXI30iM> [skatīts: 25.02.2022].
- [177] I. Gudro intervija ar L. Bondari 2022. gada februārī.
- [178] Kalnu slēpotāja Bondare kļūdās otrā brauciena beigās un olimpiskajā debijā paliek bez rezultāta [tiešsaiste]. <https://jauns.lv/raksts/sports/486309-kalnu-slepotaja-bondare-kludas-otra-brauciena-beigas-un-olimpiskaja-debija-paliek-bez-rezultata> [skatīts: 20.02.2022].
- [179] Liene Bondare. Slalom, Women [online]. <https://www.olympedia.org/results/19019516> [cited: 02.02.2022].
- [180] RTU arhīvs, 648. l. RTU studenta A. Dārznieka personālieta.
- [181] Kamanīņu braucējs Dārznieks: Kad iedegas zaļā gaisma, vairs ne ko dzirdu, ne redzu [tiešsaiste]. https://www.lsm.lv/raksts/sports/kamanas/kamaninu-braucejs-darznieks-kad-iedegas-zala-gaisma-vairs-ne-ko-dzirdu-ne-redzu.a264489/?utm_source=ism&utm_medium=theme&utm_campaign=theme [skatīts: 16.01.2022].
- [182] Artūrs Dārznieks [tiešsaiste]. http://www.luge.lv/en/team_members/7-arturs-darznieks [skatīts: 22.02.2022].
- [183] I. Gudro intervija ar A. Dārznieku 2022. gada februārī.
- [184] I. Gudro intervija ar I. Dīcmani 2022. gada februārī.
- [185] **Millere, M.** Junioru komandā aug spēcīgi bobslejisti. *Sports*, 2001. gada 23. februāris, Nr. 45, 2. lpp.
- [186] Latvija XIX Ziemas olimpiskajās spēlēs Soltleiksitijā. Rīga: Latvijas Olimpiskā komiteja, 2002, 74., 76., 106., 107. lpp.
- [187] **M. M.** Par čempioniem kļūst Ozols un Dīcmanis. *Sports*, 2005, Nr. 1, 16. lpp.
- [188] *Sports. Austrālijas Latvietis*, 2003. gada 9. aprīlis, Nr. 2647–2, 7. lpp.
- [189] RTU arhīvs, 733/L. RTU studenta I. Dīcmaņa personālieta.

- [190] Latvija XX Ziemas olimpiskajās spēlēs Turīnā. Rīga: Latvijas Olimpiskā komiteja, 2006, 42., 123., 124. lpp.
- [191] **Kirsons, M.** Latvija kā izņēmums Eiropā. *Dienas Bizness*, 2021. gada 23. marts, Nr. 12, 40.–41. lpp.
- [192] RTU arhīvs, 54755. l. RPI studenta Z. Ekmaņa personāllieta.
- [193] **Barbans, U.** 1980. gada labākie vieglatlēti. *Jaunais Inženieris*, 1981. gada 8. janvāris, Nr. 16, 4. lpp.
- [194] **Caune, D., Zembergs, M.** Latvijas bobsleja olimpiādes. Rīga: Jumava, 2016, 258 lpp.
- [195] Sarajevo`84. Yugoslavia 08. – 19. 02. Final report. Sarajevo: Organising Committee of the XIVth Winter Olympic Games 1984 at Sarajevo, p. 58, 62.
- [196] **Keiselis, G.** Bobslejs – tā ir politika. *Diena*, 1995. gada 15. novembris, 16. lpp.
- [197] Latvijas Nacionālā arhīva Latvijas Valsts arhīvs (LNA LVA) 2145. f., 2. apr., 47. l., 21., 23. lp. LOK Ģenerālās asamblejas 2000. gada darbības pārskats; dokumenti par LOK pārstāvēto sporta federāciju pārstāvju dalību Ģenerālās asamblejas darbā, 2004.
- [198] RTU arhīvs, RRGTE01-031492. l. RTU studenta M. Ežmaļa personāllieta.
- [199] Kanoē airētājs Miķelis Ežmalis olimpiādes dēļ paliek skolā uz otru gadu [tiešsaiste]. <https://jauns.lv/raksts/zinas/224301-kanoe-airetajs-mikelis-ezmalis-olimpiades-del-paliek-skola-uz-otru-gadu> [skatīts: 03.02.2022].
- [200] **Vaidakovs, J.** Olimpiādes dēļ paliek skolā uz otru gadu: Kanoē airētājs Miķelis Ežmalis cenšas atkal mācīties. *Kas Jauns*, 2009. gada 17./23. novembris, Nr. 47, 36.–38. lpp.
- [201] *Laiks*, 2006. gada 9. septembris. Nr. 37, 25. lpp.
- [202] I. Gudro intervija ar A. Fokinu 2021. gada decembrī.
- [203] Latvijas peldētāju portreti [tiešsaiste]. <https://www.facebook.com/LatSwimShop/videos/1678232142246554/> [skatīts: 01.01.2022].
- [204] Ribakova olimpiskajā debijā sasniegusi jaunu Latvijas rekordu 200 metros brasā [tiešsaiste]. https://www.lsm.lv/raksts/sports/peldesana/ribakova-olimpiskaja-debija-sasniesusi-jaunu-latvijas-rekordu-200-metros-brasa.a195697/?utm_source=lsm&utm_medium=theme&utm_campaign=theme [skatīts: 02.01.2022].
- [205] Ribakova labo valsts rekordu, peldētāji paliek trešajā desmitā [tiešsaiste]. <https://www.la.lv/ribakova-labo-valsts-rekordu-peldetaji-paliek-tresaja-desmita> [skatīts: 02.01.2022].
- [206] Peldētājas mērķi, pirms un pēc Rio [tiešsaiste]. <https://sportland.lv/magazine/peldetajas-merki-pirms-un-pec-riol> [skatīts: 03.01.2022].
- [207] RTU arhīvs, 79605. l. RPI studenta A. Garonska personāllieta.
- [208] I. Gudro intervija ar A. Garonski 2022. gada februārī.
- [209] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 13876. l., 1., 3., 9. lp. LU studenta E. Gruzīša personāllieta.
- [210] **Riekstiņš, A.** Pārdomas par ziemas olimpiskajām spēlēm. *Sports*, 1998. gada 3. marts, Nr. 51, 8. lpp.
- [211] **Riekstiņš, A.** Divu olimpiešu jubileja. *Sports*, 1992. gada 14. marts, Nr. 42, 2. lpp.
- [212] Pēc mirkļa 100 gadi. Latvijas Universitātes sports [tiešsaiste]. https://www.mirkli.lu.lv/sleposanas_notikumi.html [skatīts: 10.01.2022].
- [213] **G. Ķ.** Divciņa olimpiādē. *Sports*, 1998. gada 15. janvāris, Nr. 11, 9. lpp.
- [214] Mūsu lielā ģimene. *Ugunskurs*, 1937. gada 1. septembris, Nr. 8, 23. lpp.
- [215] Lēmums Nr. 168 Par apbalvošanu ar rajona darbaļauzū deputātu padomes izpildu komitejas Goda rakstu. *Padomju Druva*, 1967. gada 4. novembris, Nr. 132.–133., 3. lpp.
- [216] Album Academicum Рижского Политехнического института, 1862–1912. Рига: Юнк и Полевский, 1912, 668. с.
- [217] LNA LVVA, 7175. f., 1. apr., 349. l., 137., 190. lpp. l. Dokumenti par RPI studentu piedalīšanos dažādu biedrību darbībā, 1912–1914.
- [218] Rīgas Politehnikums: 1862–1919. Album Academicum (1912–1919). Rīgā: Latvijas Universitātes Studentu grāmatnīca, 1938, 126. lpp.
- [219] Patentu ziņas. *Valdības Vēstnesis*, 1935, Nr. 32, 1. lpp.
- [220] LNA LVVA, 3234. f., 33. apr., 66136. l. H. Hānes ārzemju pase, 1936.
- [221] LNA LVVA, 2942. f., 1. apr., 13890. l. Tilta ielas 22 mājas grāmata, 1930–1940.
- [222] *Padomju Latvija*, 1940. gada 21. decembris, Nr. 114, 11. lpp.
- [223] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 18533. l. LU studenta A. Hermanovska personāllieta.
- [224] LVA LVVA, 3728. f., 1. apr., 159. l., 1.–20. lp. A. Hermanovska raksts «Mani pieredzējumi Berlīnes olimpiādē».
- [225] **Sātiņš, K.** Miris Alfreds Hermanovskis. *Austrālijas Latvietis*, 1981. gada 20. novembris, Nr. 1604, 7. lpp.
- [226] In memoriam. *Laiks*, 1981. gada 25. novembris, Nr. 94, 6. lpp.
- [227] LSFAP sekretāriātam jauna adrese. Tēvzeme: *Latvian Newspaper*, 1947. gada 15. februāris, Nr. 14, 5. lpp.
- [228] Sportistu laulības. *Sporta Pasaule*, 1942. gada 22. jūnijs, Nr. 36, 1. lpp.
- [229] *Latvija*, 1947. gada 21. marts, Nr. 22, 4. lpp.
- [230] Latvieši autorallijā. *Laiks*, 1986. 30. jūlijs, Nr. 61, 6. lpp.

- [231] LNA LVVA 7427. f., 5. apr., 12. l., 47., 278. lp. LU studentu reģistrs.
- [232] Latviešu mākslinieks Bermudu salās. *Atpūta*, 1940. gada 19. janvāris, Nr. 794, 24. lpp.
- [233] A List of Artists who worked in Bermuda prior to 1950 [online]. <http://sites.rootsweb.com/~bmuwgw/artists2.htm> [cited: 01.01.2022].
- [234] Miris Askolds Hermanovskis. *Laiks*, 1967. gada 26. augusts, Nr. 68, 4. lpp.
- [235] Tēpu mākslinieces Milas Hermanovskas brīnišķīgā dzīve. *Laiks*, 2010. gada 19. jūnijs, Nr. 24, 6. lpp.
- [236] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 22446. l. LU studenta E. Hermanovska personālieta.
- [237] LNA LVVA, 7427. f., 5. apr., 11. l., 64. lp. LU studentu reģistrs.
- [238] Neaizmirstamas biogrāfijas. Rūdolfs Jurciņš un Beveronija [tiešsaiste]. <https://www.lu.lv/muzejs/par-mums/zinas/zina/t/65653/> [skatīts: 29.01.2022].
- [239] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 15102. l., 20. lp. R. Jurciņa autobiogrāfija 1945. gada 8. augustā.
- [240] **Visockis, J.** Rūdolfs Jurciņš. *Liesma*, 1990. gada 1. marts, Nr. 3, 19. lpp.
- [241] Latvijas Ziemas Sporta Savienības diplomu P. Kaņepam, 1931., 1933. Latvijas Sporta muzejs 23.224, 23.225.
- [242] **Reinis, U.** Latvijas meistars–olimpietis Pauls Kaņeps mūžībā. *Laiks*, 2007. gada 24. marts, Nr. 13, 22. lpp.
- [243] P. Kaņepam – 75. *Laiks*, 1986. gada 8. novembris, Nr. 90, 6. lpp.
- [244] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 13996. l. LU studenta P. Kaņepa personālieta.
- [245] Rīgas Doma ev. lut. draudzes kristīto reģistrs. 1893, Nr. 221.
- [246] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 5408. l. LU studenta K. Klasena personālieta.
- [247] **Plūms, Ā.** Devītās olimpiskās spēles. Rīga: J. Plikše, 1929, 84. lpp.
- [248] The ninth Olympiad being the official report of the Olympic games of 1928 Celebrated at Amsterdam. Amsterdam: Printers&Publishers, 1928, p. 875.
- [249] **H. B.** Pirmie pasaules miestarsacīkstēs. *Laiks*, 1978. gada 29. novembris, Nr. 95, 6. lpp.
- [250] **Caune, D. Ā.** vācieši. *Liesma*, Nr. 9–10, 1990. gada 1. septembris, 22. lpp.
- [251] **Veigners, I.** *Latvieši Rietumzemēs: un vēl dažās zemēs.* Rīga: Drukātava, 2009, 736. lpp.
- [252] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 19126. l., 8. lp. LU studenta E. P. Klāva personālieta.
- [253] **Lasis, J.** Vēstures lapaspuses. *Sports*, 1992. gada 29. septembris, Nr. 176.–177., 6. lpp.
- [254] Edgars Klāvs [tiešsaiste]. <https://enciklopedija.lv/skirklis/52320-Edgars-Kl%C4%81vs> [skatīts: 12.01.2022].
- [255] Latvijas ledushokejisti dodas ceļā uz pasaules meistarsacīkstēm Šveicē. *Sporta Pasaule*, 1939. gada 28. janvāris, Nr. 599, 2. lpp.
- [256] **Gundars, E.** Pirmais kapteinis. *Sports*, 1971. gada 26. decembris, Nr. 202, 2. lpp.
- [257] Latvijas sporta vēsture: Izcilajam hokejistam Edgaram Klāvam – 105 [tiešsaiste]. <https://www.delfi.lv/sports/news/hokejs/latvijas-sporta-vesture-izcilajam-hokejistam-edgaram-klavam-105.d?id=50228119> [skatīts: 15.01.2022].
- [258] **Vedējs, L.** Neatkarīgās Latvijas izlases hokejisti. *Sports*, 1990. gada 13. jūnijs, Nr. 85, 2. lpp.
- [259] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 22524. l., 21. lp. LU studenta K. Kļavas personālieta.
- [260] **Līrums, A.** Virsleitanta Kārļa Kļavas piemiņai. *Laiks*, 1951. gada 18. jūlijs, Nr. 56,
- [261] Kārlis Kļava [tiešsaiste]. <https://enciklopedija.lv/skirklis/100321-K%C4%81rlis-K%C4%BCava> [skatīts: 22.01.2022].
- [262] **Mežavilks, Z.** Latviešu pirmais pasaules meistars. *Laiks*, 1995. gada 20. maijs, Nr. 40, 6. lpp.
- [263] **Šmits, A.** Pasaules meistars. *Sporta Pasaule*, 1939. gada 18. februāris, Nr. 609, 4. lpp.
- [264] Kas viņus aizstās. *Laikmets*, 1942. gada 9. oktobris, Nr. 41, 22. lpp.
- [265] *Sports*. *Laiks*, 1989. gada 5. aprīlis, Nr. 27, 6. lpp.
- [266] LNA LVA, 1986. f., 2. apr., 8772. l. K. Kļavas-Talka izmeklēšanas lieta sakarā ar apcietināšanu, 1941.
- [267] Vieglatlētu sacensības. *Daugavas Vanagu Mēnešraksts*, 1979. gada 1. novembris, Nr. 6, 75. lpp.
- [268] **Suts, A.** Un tik lādē, un tik šauj... *Sports*, 1992. gada 20. novembris, Nr. 220, 4. lpp.
- [269] **Mežavilks, Z.** Pirmie latvieši pasaules sporta virsotnēs [pētījums par slaveniem latviešu sportistiem ar bagātīgu fotomateriālu]. Rīga, 2005, 16.–22. lpp.
- [270] RTU arhīvs, 271181. l. RTU studenta I. Kostina personālieta.
- [271] **Ķīsis, G.** Latvijas sportisti pasaules junioru meistarsacīkstēs grieķu-romiešu cīņā. *Sports*, 2001. gada 24. augusts, Nr. 97, 7. lpp.
- [272] Biography. Igors Kostins [online]. <https://olympics.com/en/athletes/igors-kostins> [cited: 15.03.2022].
- [273] Igors Kostins [online]. <https://www.olympedia.org/athletes/107675> [cited: 11.03.2022].
- [274] LNA LVVA, 7175. f., 1. apr., 1910. l., 91. lp. RPI studentu reģistrs.

- [275] Auf der Generalversammlung des Baltischen Olympischen Komitees und der Teilnehmer an der Stockholmfahrt 1912. *Rigasche Rundschau*, 1912, 17 Maerz, Nr. 64, S. 14.
- [276] LNA LVVA, 4011. f., 1. apr., 3335. l. Fon Külbergu dzimtas dokumenti.
- [277] Piederigo paziņojums par H. fon Külberga nāvi. *Рижское Обозрение*, No. 116, 1915, c. 8.
- [278] **Kehris, E.** Krāču karaliene. *Ciņa*, 1972. gada 11. februāris, Nr. 35, 4. lpp.
- [279] **Laidiņš, M.** Šokolādes konfekšu kastes uz laivām. *Sports*, 1993. gada 16. oktobris, Nr. 243, 6. lpp.
- [280] RTU arhīvs, 16702. l. RPI studentes B. Hercovas-Hercbergas (Romeiko) personāllieta.
- [281] Kārļa Hercberga akvareļu izstādes katalogs. Rīga, 1976, 8. lpp.
- [282] **Caune, D.** Kvadrātkilometra vienā malā. *Padomju Jaunatne*, 1978. gada 18. oktobris, Nr. 201, 3. lpp.
- [283] **Lūkina, E.** «Laimes trasē». *Sports*, 1972. gada 27. jūlijs, Nr. 117, 2. lpp.
- [284] Ūdenskristības. *Liesma*, 1975. gada 1. decembris, Nr. 12, 10. lpp.
- [285] **Stražds, V.** Pavasarīgajā Amatā. *Sports*, 1981. gada 21. aprīlis, Nr. 63, 2. lpp.
- [286] **Kalns, H.** Starti Gaujas krācēs. *Liesma*, 1983. gada 23. jūlijs, Nr. 115, 4. lpp.
- [287] **Zolte, I.** Paliēkošas dzirkstis. *Laiks*, 1994. gada 26. novembris, Nr. 95, 6. lpp.
- [288] **Meldere, D.** Dāmas un spararats? *Sports Latvijā un Pasaulē*, 1992. gada 1. jūlijs, Nr. 2, 9. lpp.
- [289] **Zolte, I.** Paliēkošās dzirkstis. *Sports*, 1994. gada 1. novembris, Nr. 258, 7. lpp.
- [290] Staiceliešu cerība – vecā papīrfabrika [tiešaiste]. <https://www.diena.lv/raksts/pasaule/krievija/staiceliesu-ceriba-veca-papirfabrika-10008835> [skatīts: 30.01.2022].
- [291] Mārcis Laidiņš turpina gatavoties Sidnejai. *Sports*, 1998. gada 27. jūnijs, Nr. 144, 6. lpp.
- [292] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 17703. l., 12. lp. LU studenta R. Lapaiņa personāllieta.
- [293] LNA LVVA, 7427. f., 5. apr., 15. l., 18. lp. LU studentu reģistrs.
- [294] **Zelenkovs, A.** Leģendārais Roberts Lapainis. *Klubs*, 2019. gada 1. maijs, Nr. 5, 40. lpp.
- [295] Roberts Lapainis [tiešaiste]. <https://enciklopedija.lv/skirklis/52356-Roberts-Lapainis> [skatīts: 21.01.2022].
- [296] Kronika. *Pasta-Telegrāfa Dzīve*, 1937. gada 1. jūnijs, Nr. 6, 221. lpp.
- [297] LNA LVA, 1821. f., 1. apr., 5163. l. R. Lapaiņa apcietināšanas lieta.
- [298] **Vedējs, L.** Miris Roberts Lapainis. *Latvija*, 1947. gada 21. oktobris, Nr. 79, 4. lpp.
- [299] RTU arhīvs, 29262. l. RTU studentes I. Latves-Sļesarenokas personāllieta.
- [300] **Latve-Sļesarenoka, I., Dirba, J., Ketners, K.** Mathematical Modelling of Brushless Motor Transient. *Enerģētika un elektrotehnika*. Nr. 23, 2008, 169.–175. lpp.
- [301] **Ketners, K., Ketnere, E., Bērziņa, K., Latve-Sļesarenoka, I.** The Research of Stability of Synchronization Process with Mathematical Model's Application of Two Generators. *Enerģētika un elektrotehnika*. Nr. 20, 2007, 115.–121. lpp.
- [302] I. Gudro intervija ar I. Latvi-Sļesarenoku 2022. gada janvārī.
- [303] RTU arhīvs, 11787. l. RPI studentes R. Lāces personāllieta.
- [304] Renāte nav izdzisusi zvaigzne [tiešaiste]. https://sportacentrs.com/sporta_avize/22022013-renate_nav_izdzisusi_zvaigzne [skatīts: 10.01.2022].
- [305] Latvijas skolēnu 12. spartakiāde. *Pionieris*, 1959. gada 1. jūlijs, Nr. 26, 4. lpp.
- [306] Lilita Gerika – sporta meistare. *Rīgas Balss*, 1960. gada 25. augusts, Nr. 202, 5. lpp.
- [307] **Viļčuks, V.** 23 uzvaras Minskā. *Dzimtenes Balss*, 1960. gada 4. septembris, Nr. 72, 4. lpp.
- [308] Labi rezultāti tāllēcējam. *Padomju Jaunatne*, 1960. gada 10. jūlijs, Nr. 135, 4. lpp.
- [309] Renāte Lāce – 6,15 m. *Padomju Jaunatne*, 1961. gada 15. augusts, Nr. 160, 4. lpp.
- [310] «Vārpas» lielā uzvara. *Sports*, 1961. gada 8. augusts, Nr. 93, 3. lpp.
- [311] Uzvaras Ļenigradā un Brestā. *Rīgas Balss*, 1962. gada 6. janvāris, Nr. 5, 5. lpp.
- [312] Sports. Viļņas sacensību bilance. *Ciņa*, 1962. gada 23. maijs, Nr. 119, 3. lpp.
- [313] Renāte Lāce un Jānis Lūsis – Padomju Latvijas labākie sportisti. *Rīgas Balss*, 1963. gada 30. decembris, Nr. 307, 5. lpp.
- [314] Okeānam pāri. *Sports*, 1963. gada 14. septembris, Nr. 111, 3. lpp.
- [315] **Novičs, V.** «Daugavas» CP meistarsacīkstes vieglatlētikā. *Sports*, 1963. gada 11. jūnijs, Nr. 69, 3. lpp.
- [316] *Rīgas Balss*. 1963. gada 15. augusts, Nr. 192, 1. lpp.
- [317] Šodien jaunības un veselības svētki. *Rīgas Balss*, 1963. gada 10. augusts, Nr. 188, 5. lpp.
- [318] **Ozoliņš, B.** Pricīgi brīži. *Zvaigzne*, 1963. gada 5. septembris, Nr. 17, 3. lpp.
- [319] Baltijas republiku vieglatlētu salidojumā. *Rīgas Balss*, 1964. gada 1. jūnijs, Nr. 128, 5. lpp.

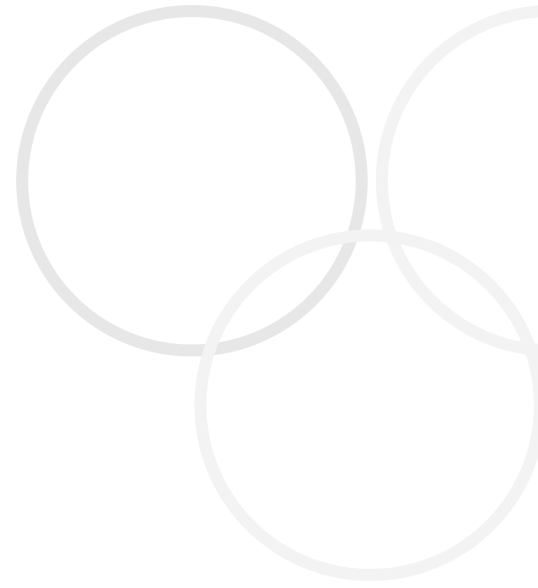
- [320] 10 labākās republikas 1964. gadā. *Sports*, 1964. gada 22. decembris, Nr. 151, 2. lpp.
- [321] **Beķeris, U.** Divas stundas Tokijas atblāzmā. *Jaunais Inženieris*, 1964. gada 4. novembris, Nr. 18, 4. lpp.
- [322] **Liepiņš, K.** Vieglatlēti sāk labi. *Jaunais Inženieris*, 1965. gada 27. septembris, Nr. 12, 4. lpp.
- [323] **Avota, A.** Rīgā Maskavas ielā 160. *Sports*, 1965. gada 9. oktobris, Nr. 154, 1. lpp.
- [324] **Kehris, Ē.** Eiropas zelts brauks uz Rīgu. *Padomju Jaunatne*, 1966. gada 4. septembris, Nr. 173, 6. lpp.
- [325] Renāte Lāce. *Sports*, 1967. gada 5. marts, Nr. 37, 4. lpp.
- [326] Latvijas enciklopēdija, 3. sēj. Rīga: Valērija Belokoņa izdevniecība, 2005, 628. lpp.
- [327] **Spars, A.** Renāti neaizmirsim. *Pionieris*, 1969. gada 25. februāris, Nr. 16, 2. lpp.
- [328] **Kehris, Ē.** Dzintars Lācis. Sportists profilā un pretskatā. *Padomju Jaunatne*, 1967. gada 17. septembris, Nr. 183, 6. lpp.
- [329] Uzvar Dzintars Lācis. *Dzimtenes Balss*, 1962. gada 11. maijs, Nr. 38, 4. lpp.
- [330] **Āzens, D., Keisels, G.** Rīgas zvaigznes pasaules sporta debesjumā. Rīga sporto gadsimta griežos. Rīga: Jumava, 2015, 163. lpp.
- [331] Dzintars Lācis [tiešsaiste]. <http://www.latvijassports.lv/lv/personalijas/24-personalijas/l/101-dzintars-lacis> [skatīts: 18.01.2022].
- [332] Dzintars Lācis nopelniem bagātais. *Padomju Jaunatne*, 1970. gada 19. jūnijs, Nr. 117, 3. lpp.
- [333] RTU arhīvs, 7284. l. RPI studenta Dz. Lāča personālieta.
- [334] Dzintars Lācis [tiešsaiste]. <https://timenote.info/lv/Dzintars-Lacis-00.00.1940> [skatīts: 26.01.2022].
- [335] Dzintars Lācis (19.05.1940.–7.11.1992.). *Sports*, 1992. gada 10. novembris, Nr. 211–212, 1. lpp.
- [336] LNA LVVA, 7175. f., 1. apr., 1907. l., 170. lp. RPI studentu saraksts.
- [337] LNA LVVA, 7175. f., 1. apr., 1908. l., 4. lp. RPI studentu saraksts.
- [338] Hagensberger Schuetzenegellschaft. *Rigasche Zeitung*, 9. Maerz 1910, Nr. 56, S. 4.
- [339] Locales. *Duena Zeitung*, 14. Februar 1905, Nr. 32, S. 5.
- [340] Feuilleton. Sportnachrichten. *Rihische Neueste Nachrichten: Organ für liberales Deutschtum*, 3. Februar 1910, Nr. 27, S. 6.
- [341] Radfahrer-Vereinigung «Union». *Duena Zeitung*, 19. Maerz 1908, Nr. 66, S. 9.
- [342] Lokales. Zum Vau einer zweiten kirche in Hagensberg. *Rigasche Zeitung*, 3. Martz 1910, Nr. 56, S. 4.
- [343] Die 2. Russische Olympiade in Riga 1914. *Libausche Zeitung*, 19. Juli 1914, Nr. 163, S. 3.
- [344] Locales. Sehiesiem. *Baltische Post*, 12. Juli 1914, Nr. 157, S. 4.
- [345] J. Mitauer Local-Nachrichten. *Rigasche Zeitung*, 16. Juni 1909, Nr. 135, S. 9.
- [346] «Union», – Abteiling Riga. Externes Herbstsportfest. *Duena Zeitung*, 10. September 1908, Nr. 210, S. 1.
- [347] **Ulmanis, A.** Melnās ripas bruņinieki: Latvijas hokeja vēsture. Rīga: Latvijas Hokeja federācija, 1998, 49. lpp.
- [348] Zu dem Duma – Wahlen in Riga. *Rigasche Zeitung*, 14. Februar 1907, Nr. 37, S. 1.
- [349] Aufgeboden. *Rigasche Zeitung*, 14. Februar 1914, Nr. 37, S. 5.
- [350] RTU arhīvs, 100579. l. RTU studentes I. Lūses personālieta.
- [351] A. Zigmundes personīgais arhīvs. Ilondas Lūses vēstule RTU vadošajai pētniecei Alīdai Zigmundei 2012. gada 19. novembrī.
- [352] Latvija XVIII Ziemas olimpiskajās spēlēs Nagano. Rīga: Latvijas Olimpiskā komiteja, 1998, 98. lpp.
- [353] RTU arhīvs, 221/120/PN. l. RPI studenta G. Niedras personālieta.
- [354] **Krūmiņa, D.** Desmit medaļu komplekti. *Sports*, 1994. gada 4. jūlijs, Nr. 155, 4. lpp.
- [355] Konstantīns Ovčiņņikovs [tiešsaiste]. <https://www.diena.lv/atsevguards/konstantins-ovcinnikovs> [skatīts: 22.12.2021].
- [356] RTU arhīvs, 122226. l. Studenta K. Ovčiņņikova personālieta.
- [357] **Caune, D.** Kur čempions uzvar čempionu. *Sports*, 2012. gada 21. augusts, Nr. 15/16, 37. lpp.
- [358] I. Gudro intervija ar K. Ovčiņņikovu 2021. gada decembrī.
- [359] Džudo klubs Mārupe [tiešsaiste]. <https://marupejudo.lv/aboutClub> [skatīts: 02.01.2022].
- [360] RTU arhīvs, 15 171. l. RPI vecāka pasniedzēja C. Ozera personālieta.
- [361] Cēzars Ozers. *Sports*, 1959. gada 8. augusts, Nr. 94, 1. lpp.
- [362] *Vējiņš 50 gadu 50 stāstos par basketbolu un ne tikai* (sast. G. Keiselis). Rīga: Jumava, 2008, 20. lpp.
- [363] I. Gudro intervija ar C. Ozeru 2022. gada februārī.
- [364] Cēzars Ozers [tiešsaiste]. <https://www.ainars-vanags.com/history.html> [skatīts: 28.01.2022].
- [365] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 16601. l. LU studenta A. Ozola personālieta.
- [366] In memoriam. *Laiks*, 1980. gada 6. septembris, Nr. 72, 6. lpp.
- [367] Notikušās sacensības. *Pasta-Telegrāfa dzīve*, 1933. gada 1. augusts, Nr. 8, 272. lpp.
- [368] Augusts Ozols [tiešsaiste]. <https://kazhe.lv/futbols/personas/augusts-ozols> [skatīts: 02.02.02022].

- [369] Ledus hokejistu pirmās ciņas. *Rīts*, 1935. gada 16. decembris, Nr. 345, 4. lpp.
- [370] Cēls piemērs. *Rīts*, 1934. gada 15. novembris, Nr. 81, 8. lpp.
- [371] RTU arhīvs, RRGTE01-020442. Studentes A. Pastares personāllieta.
- [372] **Bērziņš-Soms, J.** Soļošu vien tālāk. *Sports*, 2009, Nr. 38/39, 14. lpp.
- [373] **Raits, R.** Agnese Pastare – Latvijas vicečempione 3000 m skriešanā. *Ogres Vēstis*, 2011, Nr. 59, 8. lpp.
- [374] Olympic team Latvia: London 2012. Rīga: Latvian Olympic Committee, 2012, p. 9, 17.
- [375] RTU gados jaunākā olimpiete par sajūtām Londonā. *Jaunais Inženieris*, 2012, rudens, 24. lpp.
- [376] Soļotāja Pastare Valsts prezidenta balvas izcīnā uzstāda sezonas otro labāko rezultātu pasaulē [tiešsaiste]. <https://www.diena.lv/raksts/sports/citi/solotaja-pastare-valsts-prezidenta-balvas-izcina-uzstada-sezonas-otro-labako-rezultatu-pasaule-14017042> [skatīts: 29.12.2021].
- [377] Agnese Pastare [tiešsaiste]. <http://latvijassports.lv/lv/personalijas/28-personalijas/p/297-agnese-pastare> [skatīts: 16.03.2022].
- [378] Ogres novada «Sporta laureāts 2013» [tiešsaiste]. https://travelnews.lv/?view=view_images&g_uid=5051&img_id=111041 [skatīts: 16.03.2022].
- [379] LNA LVVA, 7175. f., 1. apr., 1325. l., 1. lp. RPI studenta B. fon Pertela personāllieta.
- [380] LNA LVVA, 7175. f., 2. apr., 1711. l. RPI studenta B. fon Pertela ieskaīšu grāmatiņa.
- [381] LNA LVVA, 7175. f., 1. apr., 347. l., 85., 155. lp. RPI Studentu vingrošanas biedrības biedru saraksts, 1908–1909.
- [382] **Apine, R.** Āgenskalna Vingrošanas un sporta biedrības darbība un nams Baldones ielā 7. *Inženierzinātņu un augstskolu vēsture*, RTU izdevniecība, 2021/5, 34. lpp.
- [383] Auguste Margarete Leontine Pertel [online]. <https://www.geni.com/people/Auguste-Margarete-Leontine-Pertel/6000000134651932850> [cited: 30.12.2021].
- [384] Paide teateid. *Jaerva Teataja*, 19 detsember 1933, Nr. 147, l. 4.
- [385] Paide teateid. *Jaerva Teataja*, 19 detsember 1934, Nr. 150, l. 4.
- [386] Jaervamaalt lahkunud 260 sakslast. *Jaerva Teataja*, 4 maerts 1940, Nr. 27, l. 2.
- [387] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 17518. l., 7. lp. LU studenta A. Petrovska personāllieta.
- [388] Aiz Austrālijas krastiem. *Austrālijas Latvietis*, 1974. gada 19. jūlijs, Nr. 1236, 11. lpp.
- [389] Petrovskis Ādolfs [tiešsaiste]. <https://hokejavesture.lv/persona/petrovskis-adolfs/> [skatīts: 21.01.2022].
- [390] LNA LVVA, 7427. f., 7. apr., 91. l., 253. lp. LU absolventa Arvida Mārtaņa Pētersona diploms, 1944.
- [391] **Čika, V.** Sports, *Laiks*, 1985. gada 6. jūlijs, Nr. 54, 6. lpp.
- [392] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 17237. l., 20. lp. LU studenta A. M. Pētersona personāllieta.
- [393] **Ošiņš, I.** Četrpusīgais Arvids Pētersons. *Laiks*, 2008. gada 11. oktobris, Nr. 39, 17. lpp.
- [394] Arvids Mārtaņš Pētersons [tiešsaiste]. <https://enciklopedija.lv/skirklis/52416> [skatīts: 21.01.2022].
- [395] Mūsu rekordinternacionāli. *Sporta Pasaule*, 1944. gada 3. jūlijs, Nr. 142, 3. lpp.
- [396] Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijai – 100. Rīga: Jumava, 2021, 89. lpp.
- [397] Spēlētprieks. *Sports*, 1983. gada 23. oktobris, Nr. 166, 2. lpp.
- [398] RTU arhīvs, 68672. l. RPI studenta M. Poikāna personāllieta.
- [399] Kur spēars atbalstīt. *Sports Latvijā un Pasaulē*. 1991. gada 1. decembris, Nr. 3, 5. lpp.
- [400] Pēdējā brīdī. *Ciņa*, 1986. gada 11. februāris, Nr. 35, 4. lpp.
- [401] I. Gudro intervija ar M. Poikānu 2021. gada decembrī.
- [402] LNA LVVA, 7427.f., 1. apr., 8883. l. LU studenta Z. Popova personāllieta.
- [403] **Salnājs, Z.** Kādā tālā ziemas dienā. *Londonas Avīze*, 1977. gada 2. decembris, Nr. 1602, 3. lpp.
- [404] Tiesu sludinājumi. *Valdības Vēstnesis*, 1935. gada 17. decembris, Nr. 287, 4. lpp.
- [405] Frontei un dzimtenei. *Sporta Pasaule*, 1944. gada 2. maijs, Nr. 133, 4. lpp.
- [406] Popova Raisa Fatima [online]. <https://www.travelspo.ru/latvia-db/krievija/popova-raisa-fatima/> [cited: 01.12.2021].
- [407] LNA LVVA, 2996. f., 15. apr., 21949. l. R. F. Havžokovas pase.
- [408] Rīgas dzimtsarakstu nodaļa. *Jaunākās Ziņas*, 1938. gada 23. septembris, Nr. 216, 5. lpp.
- [409] Latvija XXVIII Olimpiskajās spēlēs Atēnās. Rīga: Latvijas Olimpiskā komiteja, 2004, 82., 118. lpp.
- [410] Latvija Pekinā=Latvia at the Games of the XXIX Olympiad in Beijing. Rīga: Latvijas Olimpiskā komiteja, 2008, 148., 224. lpp.
- [411] **Rags, Ē.** (pierakst. Zvaigzne, M.) Runā kautrīgais šķēpmetējs Ēriks: [saruna ar šķēpmetēju]. *Ventas Balss*, 2011, Nr. 145, 7. lpp.
- [412] I. Gudro intervija ar M. Grīvu 2022. gada janvārī.
- [413] RTU arhīvs, 13857. l. RTU studenta A. Reinholda personāllieta.
- [414] I. Gudro intervija ar A. Reinholdu 2022. gada janvārī.
- [415] I. Gudro intervija ar P. Rožkovu 2021. gada decembrī.

- [416] No vasaras uz ziemu [tiešsaiste]. <https://www.diena.lv/raksts/sporta-avize/tuvplana/no-vasaras-uz-ziemu-14242039> [skatīts: 17.12.2021].
- [417] Paralimpiskās sportistes Poļinas Rožkovas stāsts: Sadusmo cilvēki, kas saka «man nesanāks» [tiešsaiste]. <https://www.lsm.lv/raksts/dzive--stils/sarunas/paralimpiskas-sportistes-polinas-rozkovas-stasts-sadusmo-cilveki-kas-saka-man-nesanaks.a403616/> [skatīts: 01.01.2022].
- [418] Pēc nelaimīga kritiena ar sniega dēli viņa nepadevās: spēcīgās parolimpietes Poļinas Rožkovas stāsts [tiešsaiste]. <https://jauns.lv/raksts/sports/427954-pec-nelaimiga-kritiena-ar-sniega-deli-vina-nepadevas-specigas-parolimpietes-polinas-rozkovas-stasts> [skatīts: 10.01.2022].
- [419] Sporta laukos. *Brīvība*, 1969. gada 1. janvāris, Nr. 1, 8. lpp.
- [420] Ceļš uz Mehiko sākas Rīgā. *Liesma*, 1967. gada 1. augusts, Nr. 8, 25. lpp.
- [421] **Sproģis, A.** Četri viri laivā. *Dzimtenes Balss*, 1968. gada 27. septembris, Nr. 39, 7. lpp.
- [422] **Jurševica, M.** Galvu virs ūdens. *Sports*, 1994. gada 5. janvāris, Nr. 3, 6. lpp.
- [423] **Ošiņš, I.** Latvijas olimpiskais zelts, sudrabs, bronza. Rīga: Lauku Avīze, 2008, 36.–39., 131. lpp.
- [424] Pāvels Seļivanovs [tiešsaiste]. <http://latvijassports.lv/lv/personalijas/30-personalijas/s/141-pavels-selivanovs> [skatīts: 03.02.2022].
- [425] Deputātu kandidātu saraksti Rīgas domes vēlēšanām 6. jūnijā. *Latvijas Vēstnesis*, 2009. gada 28. maijs, Nr. 83, 8., 10. lpp.
- [426] RTU arhīvs, 114412. I. RTU studenta J. Silarāja personāllieta.
- [427] **Millere, D.** Šissezonas debitants jau pirmās izlases pretendents. *Sports*, 2001. gada 18. aprīlis, Nr. 89, 5. lpp.
- [428] I. Gudro intervija ar J. Silarāju 2022. gada janvārī.
- [429] Video: Jānis Silarājs par bobsleju un šķēpiem, Sandi Prūsi un Soltleiksitiiju [tiešsaiste]. https://sportacentrs.com/ziemas_sports/bobslejs/13032018-janis_silarajs_par_bobsleju_un_skepiem_sa [skatīts: 30.01.2022].
- [430] **Roga, G.** Paudžu stafete. *Sports*. 1976. gada 17. jūlijs, Nr. 111, 2. lpp.
- [431] **Ošiņš, I.** Jura Silova liktenis sprintā. *Laiks*, 2008. gada 31. maijs, Nr. 22, 8. lpp.
- [432] Juris Silovs. *Liesma*, 1972. gada 1. novembris, Nr. 11, 11. lpp.
- [433] Juris Silovs. *Padomju Jaunatne*, 1974. gada 15. februāris, Nr. 32, 5. lpp.
- [434] RTU arhīvs, 25589. I. RPI studenta J. Silova personāllieta.
- [435] Sports. Olimpiskā pagātne. *Laiks*, 1984. gada 19. maijs, Nr. 40, 6. lpp.
- [436] LNA LVVA, 7175. f., 1. apr., 1909. l., 129. lp. RPI studentu saraksts.
- [437] LNA LVVA, 7175. f., 1. apr., 6885. l. Studenta Ļeva Sitina ieskaīšu grāmatīņa.
- [438] Бородин, О. Е. Предки, ближайшие родственники и окружение С. Л. Сытина (1925–2001). Семейные дневники и воспоминания. *Региональная идентичность в историческом и культурном пространстве России. VII Сытинские чтения. Материалы международной научно-практической конференции, посвященной памяти историка С. Л. Сытина*. Ульяновск, 25–26 сентября 2014 г. Ч. 2 ред.-сост. Беспалова Е. К. Ульяновск: Издательство «Корпорация технологий продвижения». 2015. 10–25 с.
- [439] LNA LVVA, 2996. f., 17. apr., 33334. I. P. Sokolova Latvijas Republikas pase.
- [440] Pauls Sokolovs [tiešsaiste]. <https://kazhe.lv/futbols/personas/pauls-sokolovs> [skatīts: 02.01.2022].
- [441] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 7414. l. I. P. Sokolova personāllieta.
- [442] Dažos vārdos. *Laiks*, 1971. gada 16. oktobris, Nr. 83, 6. lpp.
- [443] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 11269. l. LU studenta A. Sokolova personāllieta.
- [444] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 2668. l. LU studenta N. Sokolova personāllieta.
- [445] Līdzjūtības. *Rīgas Balss*, 1971. gada 24. aprīlis, Nr. 96, 7. lpp.
- [446] RTU arhīvs, 38937. I. RTU studenta K. Straumes personāllieta.
- [447] I. Gudro intervija ar K. Straumi 2021. gada decembrī.
- [448] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 11817. l., 14., 15., 16. LU studenta J. Tiltiņa personāllieta.
- [449] LNA LVVA, 7427. f., 5. apr., 8. l., 286. lp. LU studentu reģistrs.
- [450] Latvijas sporta vēsture: Divkārtējais pasaules studentu čempions basketbolā [tiešsaiste]. <https://www.delfi.lv/sports/news/basketbols/latvijas-sporta-vesture-divkarterjais-pasaules-studentu-cempions-basketbola.d?id=50360029> [skatīts: 22.01.2022].
- [451] Sporta jaunumi dažos vārdos. *Austrālijas Latvietis*, 1974. gada 10. maijs, Nr. 1226, 11. lpp.
- [452] Sportistu laulības Vācijā. *Sporta Pasaules Magazīna*, 1947. gada 16. marts, Nr. 13, 6. lpp.
- [453] Klivlendas chronika. *Laiks*, 1974. gada 3. aprīlis, Nr. 27, 6. lpp.
- [454] In memoriam. *Laiks*, 1974. gada 6. aprīlis, Nr. 28, 6. lpp.
- [455] RTU arhīvs, 7431470. I. RPI studenta B. Timofejeva personāllieta.

- [456] Boriss Timofejevs [tiešsaiste]. <http://www.latvijassports.lv/lv/personalijas/31-personalijas/t/304-boriss-timofejevs> [skatīts: 16.01.2022].
- [457] Seniori joprojām formā [tiešsaiste]. <https://www.sporto.lv/sporta-veidi/individualie-sporta-veidi/seniori-joprojam-forma/> [skatīts: 21.01.2022].
- [458] Rīga Shooting Centre [tiešsaiste]. <http://ssk.sporting.lv/?tab=contacts> [skatīts: 16.01.2022].
- [459] I. Gudro intervija ar B. Timofejevu 2022. gada janvārī.
- [460] RTU arhīvs, 2831609. I. RPI studenta A. Tropa personāllieta.
- [461] Altenberga: 6, 7, 8. *Sports*, 1989. gada 14. novembris, Nr. 176, 3. lpp.
- [462] I. Gudro intervija ar A. Tropa 2022. gada janvārī.
- [463] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 19793. l., 3., 4., 5. lp. LU studentes M. Martinsones personāllieta.
- [464] **Ivanova, L.** Par slēpošanu, Sniega Rozi un Mirdzu Martinsoni. *Laiks*, 2010. gada 18. decembris, Nr. 48, 24. lpp.
- [465] **Riekstiņš, A.** Mūsu spējīgākie sporta reprezentanti. *Fiziskā Kultūra un Sports*, 1937. gada 1. decembris, Nr. 8, 353. lpp.
- [466] **Šmits, A.** «Starta» kokteilis. *Starts*, 1934. 15. februāris, Nr. 2, 42. lpp.
- [467] Sports. Ātrslidotāju pārbaudes sacīkstes. *Latvijas Kareivis*, 1934. gada 26. janvāris, Nr. 20, 4. lpp.
- [468] M. Martinsones foto. *Atpūta*, 1935. gada 6. septembris, Nr. 566, 23. lpp.
- [469] Žurnāla vāks. *Atpūta*, 1935. gada 13. decembris, Nr. 580.
- [470] *Magazina*, 1936. gada 14. februāris, Nr. 196, 28. lpp.
- [471] Visi pasaules skati pievērsti Garmiš-Partenkirchenai. *Sporta Pasaule*, 1936. gada 10. februāris, Nr. 231, 1. lpp.
- [472] Mirdza Martinsone izvešojusies. *Sporta Pasaule*, 1938. gada 19. maijs, Nr. 492, 1. lpp.
- [473] «Mis lido» sportiste. *Rīts*, 1938. gada 28. jūlijs, Nr. 206, 2. lpp.
- [474] **Šulca, A.** Mirdza Martinsone-Turķe sportiste un žurnāliste. *Universitas*, 1984. gada 1. aprīlis, Nr. 53, 51. lpp.
- [475] Nacionālā darbiniece Mirdza Turķis aizsaulē. *Laiks*, 1983. gada 28. septembris, Nr. 78, 5. lpp.
- [476] RTU arhīvs, 8264. I. RPI studenta R. Upatnieka personāllieta.
- [477] Rolands Upatnieks [tiešsaiste]. <http://latvijassports.lv/lv/personalijas/32-personalijas/u/160-rolands-albins-upatnieks> [skatīts: 29.01.2022].
- [478] **Līdums, J.** Nekad nav miera. *Dzimtenes Balss*, 1974. gada 30. maijs, Nr. 22, 8. lpp.
- [479] **Spars, A.** Vai būs pirmās medaļas? *Padomju Jaunatne*, 1976. gada 1. janvāris, Nr. 1, 6. lpp.
- [480] **Solima, M.** Bobsleja uvertūra. Rīga: Avots, 1982, 16.–17., 27. lpp.
- [481] Rolanda Upatnieka trasē. *Sports*, 1995. gada 4. jūlijs, Nr. 160–161, 8. lpp.
- [482] Kamanas kalsim vasarā. *Cīņa*, 1980. gada 3. aprīlis, Nr. 79, 3. lpp.
- [483] Atklāta kamaniņu un bobsleja trase. *Sports*, 1986. gada 30. decembris, Nr. 203–204, 7. lpp.
- [484] **Solima, M.** Kalgari kongresā. *Dzimtenes Balss*, 1984. gada 17. jūlijs, Nr. 29, 8. lpp.
- [485] **Bahovs, B.** «Krievu trijjūga» šūpulis – Rūpnīca RAF. *Darba Uzvara*, 1984. gada 14. marts, Nr. 41, 2. lpp.
- [486] V. Jauna tehnika bobslejā. *Laiks*, 1984. gada 7. janvāris, Nr. 2, 6. lpp.
- [487] **Zembergs, M.** Kā radīts latviešiem. *Diena*, 2000. gada 4. marts, Nr. 12.–13. lpp.
- [488] Māris Poikāns: «Piegāju pie spoguļa, noskuvu ūsas un pateicu: viss, vairs nekāda bobsleja!» [tiešsaiste]. <https://nra.lv/sports/ziemas-sports/1041-maris-poikans-piegaju-pie-spagula-noskuvu-usas-un-pateicu-viss-vairs-nekada-bobsleja.htm> [skatīts: 29.01.2022].
- [489] RTU arhīvs, l. 5528. RPI studenta A. Ūdra personāllieta.
- [490] Arnolds Ūdris. *Latvijas Jaunatne*, 1993. gada 19. aprīlis, Nr. 82, 1. lpp.
- [491] Valsts un sporta kopsakars. *Sports*, 1993. gada 20. novembris, Nr. 271, 8. lpp.
- [492] No Vedēja līdz Balderim. *Latvijas Jaunatne*, 1990. gada 7. jūlijs, Nr. 117, 3. lpp.
- [493] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 11735. l., 6., 7. lp. LU studenta L. J. Vedēja personāllieta.
- [494] **Dumpis, I.** Agronoms Leonīds Vedējs – 85-gadnieks. *Laiks*, 1993. gada 9. oktobris, Nr. 81, 6. lpp.
- [495] Leonīds Vedējs (12.10.1908–4.02.1995). *Sports*, 1995. gada 8. februāris, Nr. 33, 3. lpp.
- [496] **Šm.** Leonīds Vedējs 10 gadu Latvijas valsts vienības tērpā. *Sporta Pasaule*, 1940, Nr. 761, 4. lpp.
- [497] **Šmits, A.** Viena sirds un viena dvēsele. *Sporta Pasaule*, 1943. gada 8. marts, Nr. 73, 4. lpp.
- [498] **Vedējs, L.** Mūsu hokejistu cīņas Prāgā. *Brīvā Zeme*, 1938. gada 16. februāris, Nr. 38, 16. lpp.
- [499] **Vedējs, L.** Mūsu hokejistu spēles Bukarestē. *Brīvā Zeme*, 1938. gada 11. februāris, Nr. 34, 10. lpp.
- [500] Sports. *Laiks*, 1982. gada 16. janvāris, Nr. 5, 6. lpp.
- [501] **Pagodkins, M.** Leonīds Vedējs (12.X 1908–4.II 1995). *Neatkarīgā Cīņa*, 1995. gada 8. februāris, Nr. 30, 7. lpp.
- [502] **Pagodkins, M.** Hokeja dzirkstis. *Neatkarīgā Cīņa*, 1993. gada 14. oktobris, Nr. 199, 8. lpp.
- [503] LSM 23.215. Hokejista L. J. Vedēja krūšu tēls, 20. gadsimta 40. gadu otrā puse.

- [504] RTU arhīvs, 2141721. I. RPI studenta R. Vildes personālieta.
- [505] **Āzens, D., Keiselis, G.** «Radiotehnikis»: sudraba hronika ar zelta odziņām. *Rīga sporto gadsimta griežos*. Rīga: Jumava, 2015, 213. lpp.
- [506] I. Gudro intervija ar R. Vildi 2021. gada decembrī.
- [507] RTU arhīvs, 15559. I. RPI studenta J. Vilsona personālieta.
- [508] **Gailītis, O.** Vārtu vīrs Nr. 1. *Sports*, 1970, Nr. 123, 3. lpp.
- [509] Rīdzinieks – labākais. *Rīgas Balss*, 1970. gada 10. februāris, Nr. 33, 5. lpp.
- [510] Mūžībā devies Jānis Vilsons – pirmais Latvijas handbolists olimpiskajās spēlēs [tiešsaite]. https://sportacentrs.com/handbols/23012018-muziba_devies_janis_vilsons_pirmais_latvi [skatīts: 27.01.2022].
- [511] **Vilsons, J.** Jaunumi būvniecībā no AEROC jaunās paaudzes gāzbetona. *Praktiska Būvniecība*, 2007, Nr. 1, 22.–24. lpp.
- [512] RTU arhīvs, 27143. I. RPI / RTU studenta D. Zīliša personālieta.
- [513] I. Gudro intervija ar D. Zīlīti 2022. gada janvārī.
- [514] Saldus sporta skolas pašnovērtējuma ziņojums 2011./2012. mācību gadā.
- [515] Latvijas Olimpiskā komiteja: Sportam un Latvijai. Rīga: Latvijas Olimpiskā komiteja, 2012, 3. lpp.
- [516] LNA LVA, 2145. f., 2. apr., 37. l., 11., 25. lp. LOK Izpildkomitejas locekļi, 2004.
- [517] **Āzens, D.** Kal ratus...četrus gadus iepriekš. *Sporta Avīze*, 2013. gada 8.–14. janvāris, Nr. 1, 20. lpp.
- [518] Latvijas enciklopēdija. 1. sēj. Rīga: SIA «Valērija Belokoņa izdevniecība», 2002, 582. lpp.
- [519] LNA LVA 2145. f., 2. apr., 48. l., 18. lp. LOK Ģenerālās asamblejas pārskati, 2000.
- [520] Latvijas Šaušanas federācija [tiešsaite]. <http://www.saufed.lv/> [skatīts: 05.03.2022].
- [521] Jaunajā LOV sastāvā vasaras sporta veidos iekļauti 80 sportisti [tiešsaite]. <https://www.la.lv/jaunaja-lov-sastava-vasaras-sporta-veidos-ieklausti-80-sportisti> [skatīts: 05.03.2022].
- [522] **Martinsons, O.** Aleksandra Veisa atceri. *Dzimtenes Balss*, 1988. gada 29. septembris, Nr. 39, 5. lpp.
- [523] *Olimpiskā kustība* (sast. A. Erta u. c.). Rīga: Latvijas Olimpiskā komiteja, 2004, 6. lpp.
- [524] Daudz laimes, jubilar! Latvijas skeletoņa tēvs Dainis Dukurs [tiešsaite]. <https://ltv.lsm.lv/lv/raksts/21.01.2022-daudz-laimes-jubilar-latvijas-skeletoņa-tevs-dainis-dukurs.id250325> [skatīts: 30.01.2022].

ILUSTRĀCIJU AVOTI

1. attēls. Copyright International Olympic Committee.
2. attēls. Liepājas muzejs, LM 22958.
3. attēls. Copyright International Olympic Committee.
4. attēls. Latvijas Sporta muzejs (turpmāk – LSM).
5. attēls. Cēsu muzejs, CM 63243.
6. attēls. A. Zigmundes privātais arhīvs.
7. attēls. Kröger, C. Birkenruher-Album: 1825–1892, 1906–1910. St. Petersburg: A. von Grothuss, 1910, S. 7.
8. attēls. Seim, R. Bernhard Strass, Turnlehrer in Riga (Russland): eine Schilderung seines Lebens und Wirkens. Grüna bei Chemnitz in Sachsen: R. Seim, 1882, S. 21.
9. attēls. LNA LVVA, 4011. f., 1. apr., 5564. l., 1. lp. B. Štrāsa dzimtas dokumenti.
10. attēls. Programm der polytechnischen Schule zu Riga für das Studienjahr 1879/80. Riga: Müllersche Buchdruckerei, 1879, S. 2., 6.
11. attēls. LNA LVVA, 7175. f., 1. apr., 347. l., 99. lp. RPI studentu biedrību dokumenti.
12. attēls. Latvijas Nacionālā bibliotēka (turpmāk – LNB).
13. attēls. Izcilie Rīgas šahisti. *Atpūta*, 1937. gada 12. novembris, Nr. 680, 30. lpp.
14. attēls. Rechenschaftsbericht des Rigaer Turnvereins für das Jubiläumsjahr 1912. Riga: E. Plates, 1912.
15. attēls. A. Gulbes privātais arhīvs.
16. attēls. LSM.
17. attēls. A. Staņa privātais arhīvs.
18. attēls. Latvijas Tūres fināla uzvarētāji [tiešsaiste]. <http://lvbridge.lv/index.php/component/content/article?id=506:latvijas-tures-finala-uzvaretaji> [skatīts: 01.12.2021].
19. attēls. RTU Inženierzinātņu vēstures pētniecības centrs, Vēstures muzejs (turpmāk – IVPC VM).
20. attēls. L. Ribicka privātais arhīvs.
21. attēls. RTU IVPC VM.
22. attēls. E. Lavendeļa jun. privātais arhīvs.
23. attēls. RTU IVPC VM.
24. attēls. RTU IVPC VM.
25. attēls. Roniši. Galerija [tiešsaiste]. <https://www.rtu.lv/lv/ronisi/galerija-ronisi/kategorija/pakalpojumi> [citēts: 20.01.2022].
26. attēls. R. Puriņa privātais arhīvs.
27. attēls. K. Kūmas privātais arhīvs.
28. attēls. Foto: E. Karaseva, RTU.
29. attēls. I. Dāboliņas privātais arhīvs.
30. attēls. J. Lungeviča privātais arhīvs.
31. attēls. J. Lungeviča privātais arhīvs.
32. attēls. LSM. Foto: Ahlen & Akerlund. Izdevums V Olympiaden. Olympiska Spelen i Stockholm 1912 i Bild och Ord. Stockholm: Centraltryckeriet, 1912. 173. lpp.
33. attēls. R. Bergmaņa privātais arhīvs.
34. attēls. Z. Ekmaņa privātais arhīvs.
35. attēls. P. Rožkovas privātais arhīvs.
36. attēls. RTU IVPC VM
37. attēls. Upatnieku dzimtas arhīvs.
38. attēls. LSM.
39. attēls. J. Lungeviča privātais arhīvs.
40. attēls. LSM. Foto: D. Bremzes privātais arhīvs.
41. attēls. RTU IVPC VM.
42. attēls. A. Zigmundes privātais arhīvs.
43. attēls. Latvijas Nacionālā arhīva Latvijas Valsts vēstures arhīvs (turpmāk – LNA LVVA), 3234. f., 33. apr., 47965. l. 3. lp. J. V. Andriksona Latvijas Republikas pase.
44. attēls. LNA LVVA, 7427. l, 1. apr., 14850. l., 1. lp. LU studenta J. V. Andriksona personāllieta.
45. attēls. Mēnešraksta vāks. *Starts*, 1935. gada 15. janvāris, Nr. 13.
46. attēls. Mūsu olimpiskās cerības. *Atpūta*, 1935. gada 15. februāris, Nr. 537, 19. lpp.
47. attēls. LSM.
48. attēls. RTU IVPC VM.
49. attēls. RTU arhīvs, 3340302. l. RPI studenta B. Artemjeva personāllieta.
50. attēls. Z. Ekmaņa privātais arhīvs.
51. attēls. LSM. Foto: K. Ullis.
52. attēls. LSM. Foto: K. Ullis.
53. attēls. RTU arhīvs, 13677. l. RPI darbinieka V. Barkāna personāllieta.
54. attēls. RTU arhīvs, 15901. l. RPI studenta V. Barkāna personāllieta.
55. attēls. RTU arhīvs, 13677. l. RPI darbinieka V. Barkāna personāllieta.
56. attēls. LSM. Foto: V. Barkāna privātais arhīvs.
57. attēls. V. Barkāna privātais arhīvs.
58. attēls. LSM. Foto: V. Barkāna privātais arhīvs.
59. attēls. LNA LVVA, 2996. f., 2. apr., 6546. l., 1. lp. R. Bārda pase.

- 60. attēls.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 7800. l., 1. lp.
LU studenta R. Bārdas personālieta.
- 61. attēls.** LSM.
- 62. attēls.** LSM. Foto: *AN Paris*.
- 63. attēls.** LSM.
- 64. attēls.** R. Bergmaņa privātais arhīvs.
- 65. attēls.** RTU arhīvs, 136/0831. l. RPI / RTU studenta R. Bergmaņa personālieta.
- 66. attēls.** RTU arhīvs, 136/0831. l. RPI / RTU studenta R. Bergmaņa personālieta.
- 67. attēls.** R. Bergmaņa privātais arhīvs.
- 68. attēls.** R. Bergmaņa privātais arhīvs.
- 69. attēls.** R. Bergmaņa privātais arhīvs.
- 70. attēls.** LNA LVVA, 3234 f., 33. apr., 81703. l.
A. Bērziņa ārzemju pase.
- 71. attēls.** LNA LVVA, 7427. f., 2. apr., 18. l., 1. lp.
LU studenta A. Bērziņa personālieta.
- 72. attēls.** LNA LVVA, 7427. f., 2. apr., 18. l., 15. lp. LU studenta A. Bērziņa personālieta.
- 73. attēls.** Mūsu olimpiskās cerības. *Atpūta*, 1935. gada 15. februāris, Nr. 537, 19. lpp.
- 74. attēls.** Žurnāla vāks. *Atpūta*, 1939. gada 3. februāris, Nr. 744.
- 75. attēls.** Žurnāla vāks. *Atpūta*, 1940. gada 16. februāris, Nr. 798.
- 76. attēls.** LNA Latvijas Valsts arhīvs, 1867. f., 1. apr., 44094. l., 12. a. lp. A. Bērziņa apcietināšanas lieta.
- 77. attēls.** RTU IVPC VM.
- 78. attēls.** RTU arhīvs, 46889. l. RPI studenta J. Bērziņa personālieta.
- 79. attēls.** J. Bērziņa dzimtas privātais arhīvs.
- 80. attēls.** LSM. Foto: A. Garonska privātais arhīvs.
- 81. attēls.** K. Birzules privātais arhīvs.
- 82. attēls.** K. Birzules privātais arhīvs.
- 83. attēls.** K. Birzules privātais arhīvs.
- 84. attēls.** K. Birzules privātais arhīvs.
- 85. attēls.** RTU IVPC VM.
- 86. attēls.** LNA LVVA, 3234. f., 33. apr., 69736. l.
H. Blaua pase.
- 87. attēls.** LNA LVVA, 7175. f., 1. apr., 1881. l., 175. lp.
RPI absolventu diplomu kopijas.
- 88. attēls.** LSM. Foto: O. Sprūde
- 89. attēls.** **Blaus, H.** Būvmācība arodskolām un teknikumiem (mechanikas, elektrotehnikas, kulturtehnikas un ķīmijas nodaļām). 2. iesp. Rīga: Valters un Rapa, 1939, 202 lpp.
- 90. attēls.** **Blaus, H.** Šaušanas māksla ar skrošu bisi: rokas grāmata medību un sporta šaušanai. Rīga: J. Kukura praktisku rakstu apg., 1935, 92 lpp.
- 91. attēls.** LSM.
- 92. attēls.** LNA LVVA, 3234. f., 24. apr., 18344. l., 64. lp.
Iekšlietu ministrija. Administratīvais departaments. Emigrācijas nodaļa. Akts. Blaus, H.
- 93. attēls.** LSM. Foto: U. Staaks. *Mednieks un Makšķernieks*, 1926. gada 1. aprīlis, Nr. 4, 103. lpp.
- 94. attēls.** LNB.
- 95. attēls.** A. Zigmundes privātais arhīvs.
- 96. attēls.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 19229. l., 21. lp.
LU studenta R. Bluķa personālieta.
- 97. attēls.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 19229. l., 1. lp.
LU studenta R. Bluķa personālieta.
- 98. attēls.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 19229. l., 12., 15. lp.
LU studenta R. Bluķa personālieta.
- 99. attēls.** LSM.
- 100. attēls.** LSM.
- 101. attēls.** LSM.
- 102. attēls.** D. Bobrova privātais arhīvs.
- 103. attēls.** LSM. Foto: I. Znotiņš (LOK).
- 104. attēls.** D. Bobrova privātais arhīvs.
- 105. attēls.** D. Bobrova privātais arhīvs.
- 106. attēls.** D. Bobrova privātais arhīvs.
- 107. attēls.** L. Bondares privātais arhīvs.
- 108. attēls.** RTU arhīvs, 823. l. RTU studentes L. Bondares personālieta.
- 109. attēls.** L. Bondares privātais arhīvs.
- 110. attēls.** L. Bondares privātais arhīvs. Foto: *Scanpix*.
- 111. attēls.** L. Bondares privātais arhīvs.
- 112. attēls.** L. Bondares privātais arhīvs.
- 113. attēls.** A. Dārznieka privātais arhīvs.
- 114. attēls.** LSM. Foto: R. Kokšarovs (LOK).
- 115. attēls.** A. Dārznieka privātais arhīvs.
- 116. attēls.** A. Dārznieka privātais arhīvs.
- 117. attēls.** A. Dārznieka privātais arhīvs.
- 118. attēls.** A. Dārznieka privātais arhīvs.
- 119. attēls.** RTU IVPC VM.

- 120. attēls.** RTU arhīvs, 733/L. RTU studenta I. Dičmaņa personālieta.
- 121. attēls.** LSM. Foto: A. Puče (LOK).
- 122. attēls.** LSM. Foto: A. Puče (LOK).
- 123. attēls.** LSM. Foto: A. Puče (LOK).
- 124. attēls.** LSM. Foto: Z. Zālmanis (LOK).
- 125. attēls.** Z. Ekmaņa privātais arhīvs.
- 126. attēls.** RTU arhīvs, 54755. I. RPI studenta Z. Ekmaņa personālieta.
- 127. attēls.** RTU arhīvs, 54755. I. RPI studenta Z. Ekmaņa personālieta.
- 128. attēls.** Z. Ekmaņa privātais arhīvs.
- 129. attēls.** Z. Ekmaņa privātais arhīvs.
- 130. attēls.** Z. Ekmaņa privātais arhīvs.
- 131. attēls.** Z. Ekmaņa privātais arhīvs.
- 132. attēls.** Z. Ekmaņa privātais arhīvs.
- 133. attēls.** LSM.
- 134. attēls.** RTU arhīvs, RRGTE01-031492. I. RTU studenta M. Ežmaļa personālieta.
- 135. attēls.** LSM. Foto: R. Kokšarovs (LOK).
- 136. attēls.** A. Fokinas privātais arhīvs.
- 137. attēls.** RTU arhīvs, 15. k. I. RTU studentes A. Ribakovas personālieta.
- 138. attēls.** A. Fokinas privātais arhīvs.
- 139. attēls.** A. Fokinas privātais arhīvs.
- 140. attēls.** A. Fokinas privātais arhīvs.
- 141. attēls.** A. Fokinas privātais arhīvs.
- 142. attēls.** RTU IVPC VM.
- 143. attēls.** RTU arhīvs, 79605. I. RPI studenta A. Garonska personālieta.
- 144. attēls.** RTU arhīvs, 79605. I. RPI studenta A. Garonska personālieta.
- 145. attēls.** LSM. Foto: Z. Mežavilks.
- 146. attēls.** A. Garonska privātais arhīvs.
- 147. attēls.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 13876. l., 28. lp. LU studenta E. Gruzīša personālieta.
- 148. attēls.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 13876. l., 1. lp. LU studenta E. Gruzīša personālieta.
- 149. attēls.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 13876. l., 12. lp. LU studenta E. Gruzīša personālieta.
- 150. attēls.** **Gruzītis**, E. Greizie rati. Rīga, Armijas spiestuve, 1940, 95 lpp.
- 151. attēls.** LNA LVVA, 2996. f. 7. apr. 4713. l., 1. lp. H. Hānes pase.
- 152. attēls.** LNA LVVA, 7175. f., 1. apr. l., 655. lp. RPI absolventu diplomu kopijas.
- 153. attēls.** LNA LVVA, 4893. f., 1. apr., 1906. l. 1. lpp. LR reģistrētie izgudrojumi.
- 154. attēls.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 18533. l., 36. lp. LU studenta A. Hermanovska personālieta.
- 155. attēls.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 18533. l., 1. lp. LU studenta A. Hermanovska personālieta.
- 156. attēls.** LSM.
- 157. attēls.** LSM.
- 158. attēls.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 16441. l., 1. lp. LU studenta A. F. Hermanovska personālieta.
- 159. attēls.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 16441. l., 8. lp. LU studenta A. F. Hermanovska personālieta.
- 160. attēls.** Latviešu mākslinieks Bermudu salās. *Atpūta*, 1940. gada 19. janvāris, Nr. 794, 24. lpp.
- 161. attēls.** Latviešu mākslinieks Bermudu salās. *Atpūta*, 1940. gada 19. janvāris, Nr. 794, 24. lpp.
- 162. attēls.** Miris Askolds Hermanovskis. *Laiks*, 1967. gada 26. augusts, Nr. 68, 4. lp.
- 163. attēls.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 15102. l., 13. lp. LU studenta R. Jurciņa personālieta.
- 164. attēls.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 15102. l., 34. lp. LU studenta R. Jurciņa personālieta.
- 165. attēls.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 15102. l., 1. lp. LU studenta R. Jurciņa personālieta.
- 166. attēls.** LSM.
- 167. attēls.** LSM.
- 168. attēls.** LSM.
- 169. attēls.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 13996. l., 19. lp. LU studenta P. Kaņeņa personālieta.
- 170. attēls.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 13996. l., 1. lp. LU studenta P. Kaņeņa personālieta.
- 171. attēls.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 13996. l., 15. lp. LU studenta P. Kaņeņa personālieta.
- 172. attēls.** LNA LVVA, 3234. f., 24. apr., 6486. l., 15. lp. P. Kaņeņa ārzemju pases lieta.
- 173. attēls.** LNA LVVA, 2996. f., 10. apr., 26865. l., 5. lp. K. Klasena pase.

- 174. attēls.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 5408. l., 1. lp.
LA studenta K. Klasena personālieta.
- 175. attēls.** LSM.
- 176. attēls. Plūms, A.** Devītās olimpiskās spēles. Rīga: J. Plikše, 1929, 88. lpp.
- 177. attēls.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 19126. l., 27. lp.
LU studenta E. P. Klāva personālieta.
- 178. attēls.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 19126. l., 1. lp.
LU studenta E. P. Klāva personālieta.
- 179. attēls.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 19126. l., 19. lp.
LU studenta E. P. Klāva personālieta.
- 180. attēls.** LSM.
- 181. attēls.** LSM.
- 182. attēls.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 22524. l., 27. lp.
LU studenta K. Kļavas (arī Talka) personālieta.
- 183. attēls.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 22524. l., 1. lp.
LU studenta K. Kļavas (arī Talka) personālieta.
- 184. attēls.** LNA LVVA 7427. f., 1. apr., 22524. l., 10. lp.
LU studenta Kārļa Kļavas (arī Talka) personālieta.
- 185. attēls.** LSM. Foto: J. Kļavas privātais arhīvs.
- 186. attēls. Šmits, A.** Pasaules meistars. *Sporta Pasaule*, 1939. gada 18. februāris, Nr. 609, 4. lpp.
- 187. attēls.** Latvijas Šaušanas federācija.
- 188. attēls.** RTU arhīvs, 271181. l. RTU studenta I. Kostina personālieta.
- 189. attēls.** LSM. Foto: R. Kokšarovs (LOK).
- 190. attēls.** LSM. Foto: R. Kokšarovs (LOK).
- 191. attēls.** Studentu korporācijas «*Fraternitas Baltica*» konventa paziņojums par H. fon Kūlberga nāvi. *Рижское Обозрение*, No. 117, 1915, стр. 4.
- 192. attēls.** Piederīgo paziņojums par H. fon Kūlberga nāvi. *Рижское Обозрение*, No. 116, 1915, стр. 8.
- 193. attēls.** RTU IVPC VM.
- 194. attēls.** RTU arhīvs, 16702. l. RPI studentes B. Hercovas-Hercbergas (dz. Romeiko) personālieta.
- 195. attēls.** RTU arhīvs, 16702. l. RPI studentes B. Hercovas-Hercbergas (dz. Romeiko) personālieta.
- 196. attēls.** LSM. Foto: Z. Mežavilks.
- 197. attēls.** LSM. Foto: K. Ullis.
- 198. attēls.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 17703. l., 30. lp.
LU studenta R. Lapaiņa personālieta.
- 199. attēls.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 17703. l., 1. lp.
LU studenta R. Lapaiņa personālieta.
- 200. attēls.** LSM. Foto: E. Wohnsdorf-Steindamm 154, Königsberg Pr.
- 201. attēls.** LSM.
- 202. attēls.** RTU IVPC VM.
- 203. attēls.** RTU arhīvs, 29262. l. RTU studentes I. Latves-Sļesarenokas personālieta.
- 204. attēls.** I. Latves-Sļesaronokas privātais arhīvs.
- 205. attēls.** LSM.
- 206. attēls.** RTU arhīvs, 11787. l. RPI studentes R. Lāces personālieta.
- 207. attēls.** A. Staģa privātais arhīvs.
- 208. attēls.** Pionieru spartakiādē «atrastais» isbižainais meitēns. *Zvaigzne*, 1962. gada 20. janvāris, Nr. 2, 24. lpp.
- 209. attēls. Pavulāns, P.** Kas palicis atmiņā. *Liesma*, 1961. gada 1. oktobris, Nr. 10, 33. lpp.
- 210. attēls.** LSM.
- 211. attēls.** LSM.
- 212. attēls.** Latvijas Nacionālais mākslas muzejs. VMM-15843. Arta Dumpe. Renāte Lāce. 1967. Terakota. 47 x 21 x 38 cm.
Foto: A. Altenbergs.
- 213. attēls.** RTU arhīvs, 7284. l. RPI studenta Dz. Lāča personālieta.
- 214. attēls.** RTU arhīvs, 7284. l. RPI studenta Dz. Lāča personālieta.
- 215. attēls.** LSM.
- 216. attēls.** LSM.
- 217. attēls.** LSM.
- 218. attēls.** LSM. Foto: V. Prikulis.
- 219. attēls.** Foto: Latvijas riteņbraukšanas sezonas godināšanas pasākums [tiešsaiste]. https://sportacentrs.com/ritenbrauksana/22122014-latvijas_ritenbrauksanas_sezonas_godinasa?is_mobile=1 [citēts: 18.01.2022]. Foto: J. Iljina.
- 220. attēls.** LNA LVVA, 7175. f., 1. apr., 1881. l., 111. lp.
RPI absolventu diplomu kopijas.
- 221. attēls.** Rigasches Adressbuch 1909. Rīga: Tanhaeuser, S. 270.
- 222. attēls.** LSM.
- 223. attēls.** I. Lūses privātais arhīvs.
- 224. attēls.** RTU arhīvs, 100579. l. RTU studentes I. Lūses personālieta.

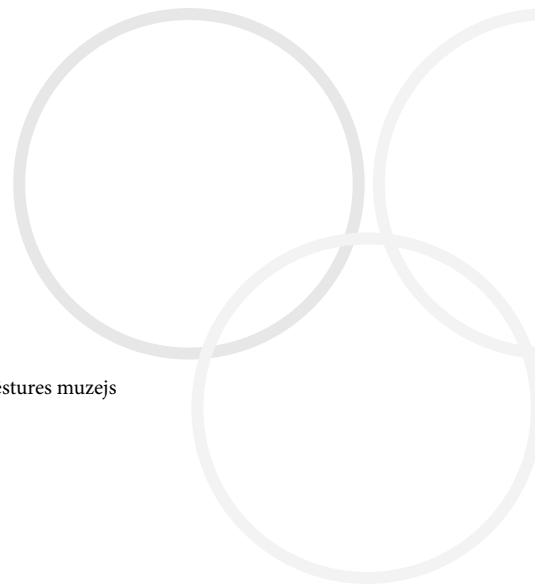
225. attēls. I. Lūses privātais arhīvs.
226. attēls. RTU arhīvs, 100579. I. RTU studentes I. Lūses personālieta.
227. attēls. I. Lūses privātais arhīvs.
228. attēls. I. Lūses privātais arhīvs.
229. attēls. RTU arhīvs, 221/120/PN. I. RPI studenta G. Niedras personālieta.
230. attēls. RTU arhīvs, 221/120/PN. I. RPI studenta G. Niedras personālieta.
231. attēls. RTU arhīvs, 221/120/PN. I. RPI studenta G. Niedras personālieta.
232. attēls. LSM. Foto: V. Barkāna privātais arhīvs.
233. attēls. V. Barkāna privātais arhīvs.
234. attēls. V. Barkāna privātais arhīvs.
235. attēls. RTU arhīvs, 122226. I. Studenta K. Ovčiņņikova personālieta.
236. attēls. RTU arhīvs, 122226. I. Studenta K. Ovčiņņikova personālieta.
237. attēls. K. Ovčiņņikova privātais arhīvs.
238. attēls. RTU arhīvs, 12145. I. RPI studenta C. Ozera personālieta.
239. attēls. RTU arhīvs, 12145. I. RPI studenta C. Ozera personālieta.
240. attēls. RTU arhīvs, 12145. I. RPI studenta C. Ozera personālieta.
241. attēls. C. Ozera privātais arhīvs.
242. attēls. C. Ozera privātais arhīvs.
243. attēls. C. Ozera privātais arhīvs.
244. attēls. LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 16601. l., 22. lp. LU studenta A. Ozola personālieta.
245. attēls. LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 16601. l., 16. lp. LU studenta A. Ozola personālieta.
246. attēls. LSM.
247. attēls. RTU arhīvs, RRGTE01-020442. Studentes A. Pastares personālieta.
248. attēls. RTU arhīvs, RRGTE01-020442. Studentes A. Pastares personālieta.
249. attēls. LSM. Foto: I. Znotiņš (LOK).
250. attēls. LSM. Foto: I. Znotiņš (LOK).
251. attēls. LSM. Foto: I. Znotiņš (LOK).
252. attēls. LNA LVVA, 7175. f., 1. apr., 1325. l., 8a. lp. RPI studenta B. fon Pertela personālieta.
253. attēls. LNA LVVA, 7175. f., 2. apr., 1711. l. RPI studenta B. fon Pertela lekciju grāmatīņa.
254. attēls. LNA LVVA, 7175. f., 1. apr., 1325. l., 9. lp. RPI studenta B. fon Pertela personālieta.
255. attēls. LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 17518. l., 1. lp. LU studenta A. Petrovska personālieta.
256. attēls. LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 17518. l., 1. lp. LU studenta A. Petrovska personālieta.
257. attēls. LSM.
258. attēls. LSM.
259. attēls. LNA LVVA, 2996. f., 15. apr., 9948. l., 5. lp. A. M. Pētersona pase.
260. attēls. LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 17237. l., 1. lp. LU studenta A. M. Pētersona personālieta.
261. attēls. LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 17237. l., 22. lp. LU studenta A. M. Pētersona personālieta.
262. attēls. Pētersons, A. Hokejs, Rīga: Latvijas Valsts Izdevniecība, 1955, 135 lpp.
263. attēls. LSM.
264. attēls. LSM.
265. attēls. M. Poikāna privātais arhīvs.
266. attēls. RTU arhīvs, 68672. I. RPI Studenta M. Poikāna personālieta.
267. attēls. LSM.
268. attēls. LSM.
269. attēls. LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 8883. l., 34. lp. LU studenta Z. Popova personālieta.
270. attēls. LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 8883. l., 1. lp. LU studenta Z. Popova personālieta.
271. attēls. LSM.
272. attēls. LSM. Foto: J. Markvarts (*Fokus studio*).
273. attēls. RTU arhīvs, 356. I. RPI / RTU studenta Ē. Raga personālieta.
274. attēls. LSM. Foto: R. Kokšarovs (LOK).
275. attēls. RTU IVPC VM.
276. attēls. RTU arhīvs, 13857. I. RPI / RTU studenta A. Reinholda personālieta.
277. attēls. A. Reinholda privātais arhīvs.
278. attēls. LSM. Foto: A. Puče (LOK).
279. attēls. A. Reinholda privātais arhīvs.
280. attēls. A. Reinholda privātais arhīvs.
281. attēls. P. Rožkovas privātais arhīvs.

- 282. attēls.** RTU arhīvs, 38580. l. RTU studentes P. Rožkovas personālieta.
- 283. attēls.** P. Rožkovas privātais arhīvs.
- 284. attēls.** P. Rožkovas privātais arhīvs.
- 285. attēls.** P. Rožkovas privātais arhīvs.
- 286. attēls.** P. Rožkovas privātais arhīvs.
- 287. attēls.** RTU arhīvs, 21541. l. RPI studenta E. Rubina personālieta.
- 288. attēls.** RTU arhīvs, 21541. l. RPI studenta E. Rubina personālieta.
- 289. attēls.** LSM. Foto: V. Barkāna privātais arhīvs.
- 290. attēls.** LSM.
- 291. attēls.** V. Barkāna privātais arhīvs.
- 292. attēls.** RTU IVPC VM.
- 293. attēls.** RTU arhīvs, 68993. l. RPI studenta P. Seļivanova personālieta.
- 294. attēls.** RTU arhīvs, 68993. l. RPI studenta P. Seļivanova personālieta.
- 295. attēls.** LSM.
- 296. attēls.** LSM. Foto: Z. Mežavilks.
- 297. attēls.** P. Seļivanova privātais arhīvs.
- 298. attēls.** RTU IVPC VM.
- 299. attēls.** RTU arhīvs, 114412. l. RTU studenta J. Silarāja personālieta.
- 300. attēls.** LSM. Foto: A. Puče (LOK).
- 301. attēls.** LSM. Foto: A. Puče (LOK).
- 302. attēls.** LSM. Foto: J. Silova privātais arhīvs.
- 303. attēls.** RTU arhīvs, 25589. l. RPI studenta J. Silova personālieta.
- 304. attēls.** RTU arhīvs, 25589. l. RPI studenta J. Silova personālieta.
- 305. attēls.** LSM. Foto: J. Silova privātais arhīvs.
- 306. attēls.** LSM. Foto: Z. Mežavilks.
- 307. attēls.** Ļ. Sitina mazmazmeitas O. Borodinas privātais arhīvs.
- 308. attēls.** LNA LVVA, 7175. f., 1. apr., 6885. l. RPI studenta Ļ. Sitina lekciju grāmatiņa.
- 309. attēls.** Ļ. Sitina mazmazmeitas O. Borodinas privātais arhīvs.
- 310. attēls.** Ļ. Sitina mazmazmeitas O. Borodinas privātais arhīvs.
- 311. attēls.** Ļ. Sitina mazmazmeitas O. Borodinas privātais arhīvs.
- 312. attēls.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 7414. l., 1. lp. LU studenta P. Sokolova personālieta.
- 313. attēls.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 7414. l., 1. lp. LU studenta P. Sokolova personālieta.
- 314. attēls.** LSM.
- 315. attēls.** K. Straumes privātais arhīvs.
- 316. attēls.** RTU arhīvs, 38937. l. RTU studenta K. Straumes personālieta.
- 317. attēls.** K. Straumes privātais arhīvs.
- 318. attēls.** K. Straumes privātais arhīvs.
- 319. attēls.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 11817. l., 41. lp. LU studenta J. Tiltiņa personālieta.
- 320. attēls.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 11817. l., 39. lp. LU studenta J. Tiltiņa personālieta.
- 321. attēls.** LSM. Foto: Copyright by Weltbild, GmbH, Berlin.
- 322. attēls.** RTU arhīvs, 7431470. l. RPI studenta B. Timofejeva personālieta.
- 323. attēls.** RTU arhīvs, 7431470. l. RPI studenta B. Timofejeva personālieta.
- 324. attēls.** RTU arhīvs, 7431470. l. RPI studenta B. Timofejeva personālieta.
- 325. attēls.** B. Timofejeva privātais arhīvs.
- 326. attēls.** RTU arhīvs, 2831609. l. RPI studenta A. Tropa personālieta.
- 327. attēls.** RTU arhīvs, 2831609. l. RPI studenta A. Tropa personālieta.
- 328. attēls.** RTU arhīvs, 2831609. l. RPI studenta A. Tropa personālieta.
- 329. attēls.** A. Tropa privātais arhīvs.
- 330. attēls.** Z. Ekmaņa privātais arhīvs.
- 331. attēls.** A. Tropa privātais arhīvs.
- 332. attēls.** LNA LVVA 3234. f., 24. apr., 9595. l.
- 333. attēls.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 19793. l., 1. lp. LU studentes M. Martinsones personālieta.
- 334. attēls.** M. Martinsones foto. *Atpūta*, 1935. gada 6. septembris, Nr. 566, 23. lpp.
- 335. attēls.** Žurnāla vāks. *Atpūta*, 1935. gada 13. decembris, Nr. 580.
- 336. attēls.** *Magazina*, 1936. gada 14. februāris, Nr. 196, 28. lpp.

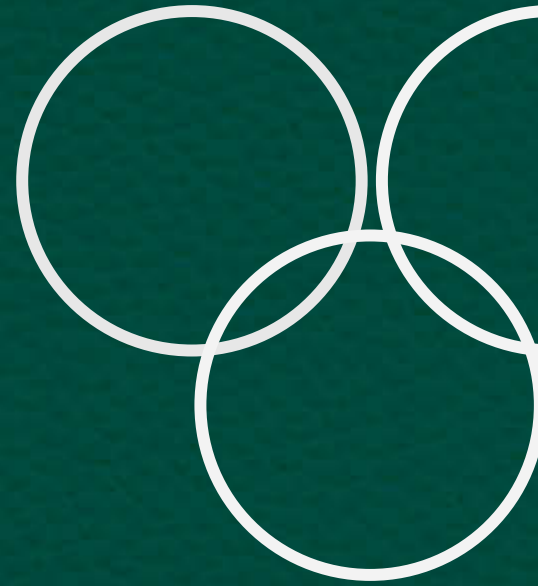
- 337. attēls.** LSM.
- 338. attēls.** RTU arhīvs, 8264. l. RPI studenta R. Upatnieka personāllieta.
- 339. attēls.** RTU arhīvs, 8264. l. RPI studenta R. Upatnieka personāllieta.
- 340. attēls.** RTU arhīvs, 8264. l. RPI studenta R. Upatnieka personāllieta.
- 341. attēls.** Upatnieku dzimtas arhīvs.
- 342. attēls.** Upatnieku dzimtas arhīvs.
- 343. attēls.** Upatnieku dzimtas arhīvs.
- 344. attēls.** Upatnieku dzimtas arhīvs.
- 345. attēls.** Upatnieku dzimtas arhīvs.
- 346. attēls.** Upatnieku dzimtas arhīvs.
- 347. attēls.** RTU arhīvs, l. 5528. RPI studenta A. Ūdra personāllieta.
- 348. attēls.** RTU arhīvs, l. 5528. RPI studenta A. Ūdra personāllieta.
- 349. attēls.** RTU arhīvs, l. 5528. RPI studenta A. Ūdra personāllieta.
- 350. attēls.** LSM. Foto: Z. Zālmanis (LOK).
- 351. attēls.** LSM.
- 352. attēls.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 11735. l., 1. lp. LU studenta L. J. Vedēja personāllieta.
- 353. attēls.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 11735. l., 1. lp. LU studenta L. J. Vedēja personāllieta.
- 354. attēls.** LSM.
- 355. attēls.** LSM.
- 356. attēls.** R. Vildes privātais arhīvs.
- 357. attēls.** RTU arhīvs, 2141721. l. RPI studenta R. Vildes personāllieta.
- 358. attēls.** RTU arhīvs, 2141721. l. RPI studenta R. Vildes personāllieta.
- 359. attēls.** R. Vildes privātais arhīvs.
- 360. attēls.** R. Vildes privātais arhīvs.
- 361. attēls.** R. Vildes privātais arhīvs.
- 362. attēls.** RTU IVPC VM.
- 363. attēls.** RTU arhīvs, 15559. l. RPI studenta J. Vilsona personāllieta.
- 364. attēls.** RTU arhīvs, 15559. l. RPI studenta J. Vilsona personāllieta.
- 365. attēls.** RTU arhīvs, 27143. l. RPI / RTU studenta D. Ziliša personāllieta.
- 366. attēls.** RTU arhīvs, 27143. l. RPI / RTU studenta D. Ziliša personāllieta.
- 367. attēls.** RTU arhīvs, 27143. l. RPI / RTU studenta D. Ziliša personāllieta.
- 368. attēls.** D. Ziliša privātais arhīvs.
- 369. attēls.** D. Ziliša privātais arhīvs.
- 370. attēls.** D. Ziliša privātais arhīvs.
- 371. attēls.** LSM.
- 372. attēls.** LSM.
- 373. attēls.** LSM.
- 374. attēls.** LOK.
- 375. attēls.** LSM.
- 376. attēls.** A. Zigmundes privātais arhīvs.
- 377. attēls.** RTU IVPC VM.

Literatūras un ilustrāciju avotos lietotās abreviācijas

CM	Cēsu muzejs
LNA	Latvijas Nacionālais arhīvs
LNB	Latvijas Nacionālā bibliotēka
LOK	Latvijas Olimpiskā komiteja
LSM	Latvijas Sporta muzejs
LVA	Latvijas Valsts arhīvs
LVVA	Latvijas Valsts vēstures arhīvs
RTU IVPC VM	Rīgas Tehniskā universitātes Inženierzinātņu vēstures pētniecības centra Vēstures muzejs

PAR ZINĀTNISKĀS MONOGRĀFIJAS AUTORĒM

ILZE GUDRO

Dr. sc. ing., docente

Dr. sc. ing. Ilze Gudro ir RTU Inženierzinātņu vēstures pētniecības centra (IVPC) vadītāja un pētniece, Materiālzinātnes un lietišķās ķīmijas fakultātes Dizaina tehnoloģiju institūta (DTI) docente, Dizaina un materiālu tehnoloģiju katedras vadītāja.

Akadēmiskā un zinātniskā darba pieredze RTU kopš 2011. gada. Zinātniskā darba pieredze: 26 zinātniskās publikācijas; viena grāmata; divu zinātnisko monogrāfiju zinātniskā recenzente; septiņu bakalaura darbu un 10 maģistra darbu vadītāja; 11 noslēguma darbu recenzente. Kopš 2017. gada I. Gudro ir RTU IVPC zinātniskā žurnāla «Inženierzinātņu un augstskolu vēsture» redkolēģijas locekle.

Vadītie studiju kursi saistīti ar interjera dizainu, dizaina analīzi un kritiku, dizaina pasākumu pārvaldību, dažādu pasākumu organizēšanu un vadīšanu, sadarbības uzņēmumu piesaistīšanu praktiskajām nodarbībām, kā arī labdarības projektu organizēšana ar maģistratūras studentiem.

No 2008. gada I. Gudro iekārtojusi vairākas izstādes, kurās eksponēti RTU DTI diplomandu labākie darbi, no 2017. gada veidojusi RTU IVPC vēstures ekspozīcijas. I. Gudro galveno akadēmisko interešu lokā ir RTU vēsture, Latvijas dizaina vēsture un attīstība, inženierzinātnes, interjera, mēbeļu un produktu dizains, materiālzinātne.

ALĪDA ZIGMUNDE

Dr. paed., profesore

Dr. paed. Alīda Zigmunde ir RTU Inženierzinātņu vēstures pētniecības centra (IVPC) Vēstures pētniecības un zinātnisko publikāciju nodaļas vadītāja, vadošā pētniece, E-studiju tehnoloģiju un humanitāro zinātņu fakultātes (ETHZF) Humanitārā institūta profesore, Inženierpedagoģijas un psiholoģijas katedras vadītāja, ETHZF domes locekle (no 2017), Zinātnes padomes locekle (no 2017).

Akadēmiskā un zinātniskā darba pieredze RTU kopš 1989. gada. Zinātniskā darba pieredze: vairāk nekā 120 zinātniskās publikācijas; 18 grāmatu autore un līdzautore; sešu monogrāfiju zinātniskā redaktore. A. Zigmunde ir viena no Igaunijas Zinātņu vēstures un filozofijas asociācijas starptautiskā zinātniskā žurnāla «*Acta Baltica Historiae et Philosophiae Scientiarum*» izdevējām (kopš 2013), RTU zinātniskā žurnāla «Humanitārās un sociālās zinātnes» redkolēģijas locekle (2002–2017), RTU IVPC zinātniskā žurnāla «Inženierzinātņu un augstskolu vēsture» redkolēģijas locekle (kopš 2017) un galvenā redaktore (2017–2019).

A. Zigmunde ir Latvijas Olimpiskās akadēmijas senatore, Baltijas Zinātņu vēstures un filozofijas asociācijas valdes locekle, Baltijas Pedagoģijas vēsturnieku asociācijas valdes locekle (no 2010), Igaunijas Zinātņu vēstures un filozofijas asociācijas Goda biedre (2021).

Vadītie studiju kursi: pedagoģija, augstskolu didaktika, tehnisko zinātņu (inženierzinātņu) vēsture. A. Zigmundes akadēmisko interešu lokā ir RTU vēsture, inženierzinātņu, izglītības, medicīnas, psiholoģijas, sporta vēsture un attīstība. Apbalvota ar Latvijas Republikas augstāko apbalvojumu – Atzinības krustu (2021).

ILZE GUDRO, ALĪDA ZIGMUNDE

Olympians of Riga Technical University in 110 Years 1912–2022

The scientific monograph has been published in commemoration of the 160th Anniversary of RTU. It is dedicated to engineering students – Olympians, who studied at the engineering faculties of different universities that were historically successive to the predecessor of RTU – Riga Polytechnicum. Although schools and faculties changed their names and affiliation under different powers and political systems, their origin can be traced back to the oldest technical university in the Baltics – Riga Polytechnicum.

ILZE GUDRO
ALĪDA ZIGMUNDE

Olympians of Riga Technical University in 110 Years 1912–2022

RTU Press
Riga 2022

Gudro, I., Zigmunde, A. Olympians of Riga Technical University in 110 Years. 1912–2022. Scientific monograph. Riga: RTU Press, 2022, 432 p.

The monograph presents materials on the students, graduates and academic personnel of Riga Polytechnicum established in 1862, later called Riga Polytechnic Institute, and its successor Riga Technical University, as well as the engineering faculties of the University of Latvia, who participated in the Olympic Games. The monograph discusses their sports activities and their relationships with the Latvian Olympic Committee. The study is dedicated to the athletes who participated in the Olympic Games from 1912 to 2022.

Scientific editor *Dr. paed. Alīda Zigmunde*, Professor, Riga Technical University

Reviewers

Dr. paed. Antra Gulbe, Associate Professor, Latvian Academy of Sport Education

Ph. D. Liliana Elisabeta Radu, Associate Professor, Alexandru Ioan Cuza University of Iasi, Romania

The scientific monograph is based on documents from the Latvian State Historical Archive of the National Archives of Latvia, the RPI / RTU Archive, the documents of the archive of the Latvian Olympic Committee, materials from the RTU Sports Centre (till 2017 – Sports Club), Latvian Sports Museum, RTU Research Centre for Engineering History, RTU History Museum and library collections, supplemented by materials from the Olympians' private archives and interviews with them.

Translator *Ilze Gudro*

Literary editors

Rūta Lapsa (Latvian)

Tatjana Smirnova (English)

Design by *Eduards Lapsa, Ilze Gudro*

The scientific monograph is published in accordance with the resolution of RTU Scientific Council on 9 May 2022, Minutes No. 04000-3/04.

© *Ilze Gudro*, 2022

© *Alīda Zigmunde*, 2022

© Riga Technical University, 2022

ISBN 978-9934-22-754-7 (print)

ISBN 978-9934-22-755-4 (pdf)

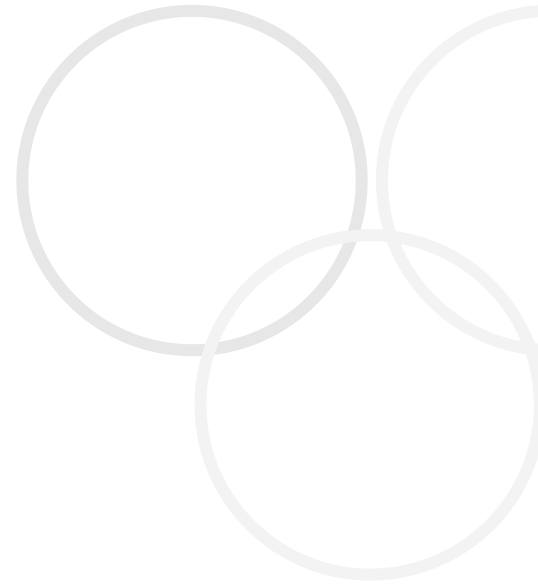
CONTENTS

INTRODUCTION	7
THE BEGINNINGS OF THE STUDY SUBJECT «SPORT» IN LATVIA	11
SPORTS AT RIGA POLYTECHNICUM / RIGA POLYTECHNIC INSTITUTE. 1862–1919	13
MEMBERSHIP OF RIGA POLYTECHNICUM / RIGA POLYTECHNIC INSTITUTE STUDENTS AND ACADEMIC STAFF IN VARIOUS SPORTS' ORGANIZATIONS AND SOCIETIES. 1862–1919	15
SPORTS AND PHYSICAL EDUCATION AT THE ENGINEERING FACULTIES OF THE LATVIAN HIGHER SCHOOL / UNIVERSITY OF LATVIA / UNIVERSITY OF RIGA / STATE UNIVERSITY OF LATVIA. 1919–1958	19
SPORTS AT THE RENEWED RIGA POLYTECHNIC INSTITUTE / RIGA TECHNICAL UNIVERSITY. 1958–2022	21
CONTRIBUTION OF RIGA TECHNICAL UNIVERSITY SCIENTISTS TO SPORTS	27
THE FIRST ATHLETES AND FUTURE ENGINEERS FROM LATVIA AT THE V GAMES OF THE OLYMPIAD IN STOCKHOLM IN 1912	31
ENGINEERING STUDENTS AT THE OLYMPIC AND PARALYMPIC GAMES	35
RIGA POLYTECHNIC INSTITUTE / RIGA TECHNICAL UNIVERSITY ENGINEERS AND ACADEMIC STAFF GOING TO THE TOP IN SPORTS. 1958–2022	47
BIOGRAPHIES OF ENGINEERING STUDENTS, GRADUATES AND ACADEMIC STAFF – PARTICIPANTS OF THE OLYMPIC AND PARALYMPIC GAMES	49
JĀNIS VALENTĪNS ANDRIKSONS (1912–1967) Speed Skater, Hockey Player and Engineer	50
BORISS ARTEMJEVS (1965) Bobsledder, Athlete and Entrepreneur	52
VITOLDS BARKĀNS (1944) Rower, Coach and Pedagogue	54
RŪDOLFS BĀRDA (1903–1991) Football Player, Basketball Player and Football Referee	56
RAIMONDS BERGMANIS (1966) Weightlifter, Public and Political Worker	58
ALFONS BĒRZIŅŠ (1916–1987) Speed Skater and Coach	60
JURIS BĒRZIŅŠ (1954–2004) Rowing Coxswain and Engineer	63
KETIJA BIRZULE (1998) Sailor and Drift Driver	64
HARALDS BLAUS (1885–1944) The First Latvian Athlete – Architect, Who Won an Olympic Medal	65

ROBERTS BLUĶIS (1913–1998) Hockey Player, Basketball Player and Engineer	69
DANIILS BOBROVS (1997) Swimmer and Engineer	73
LIENE BONDARE (1996) Alpine Skier	75
ARTŪRS DĀRZNIEKS (1993) Luger	77
INTARS DĪCMANIS (1979) Bobsledder and Entrepreneur	80
ZINTIS EKMANIS (1958) Bobsledder, Coach, Engineer and Entrepreneur	82
MIĶELIS EŽMALIS (1990) Sprint Canoeer	85
AĻONA FOKINA (b. RIBAKOVA; 1991) Swimmer and Coach	87
ARTŪRS GARONSKIS (1957) Rower, Engineer and Pedagogue	89
EDGARS GRUZĪTIS (1912–1950) Skier and Poet	91
HARALD HAHNE (1892–1940) Athlete and Chemist	93
ALFRĒDS HERMANOVSKIS (1915–1981) Basketball, Football, Volleyball and Bandy Player	94
ASKOLDS FĒLIKSS HERMANOVSKIS (1912–1967) Skier and Painter	96
RŪDOLFS JURCIŅŠ (1909–1947) Basketball Player and Coach	98
PAULS KAŅEPS (1911–2006) Skier and Engineer	100
KURTS KLASSENS (K. CLASSEN; 1895–1973) Sailor	102
EDGARS PĒTERIS KLĀVS (1913–1983) Hockey Player, Coach and Referee	104
KĀRLIS KĻAVA (1907–1943) Shooter, the First Latvian Athlete – World Master	106
IGORS KOSTINS (1981) Wrestler	108
HERBERT VON KUHLBERG (1893–1915) Swimmer and Soldier	109

BIRUTA ĶEMERE (HERCOVA-HERCBERGA; 1944–2022) Slalom Canoeist and Engineer	110
ROBERTS LAPAINIS (1913–1947) Hockey Player, Coach and Referee	112
IRINA LATVE-SĻESARENOKA (1981) Field Athlete and Engineer	114
RENĀTE LĀCE (1943–1967) Field Athlete and Chemist	115
DZINTARS LĀCIS (1940–1992) Cyclist and Coach	118
PAUL LIETH (1884–1950) Shooter and Civil Engineer	121
ILONDA LŪSE (1972) Speed Skater	123
GUNTIS NIEDRA (1943–2005) Rower and Builder	125
KONSTANTINS OVČIŅŅIKOVŠ (1983) Judoka and Coach	127
CĒZARS OZERS (1937) Basketball Player and Pedagogue	128
AUGUSTS OZOLS (1908–1980) Hockey Player, Football Player and Construction Contractor	130
AGNESE PASTARE (1988) Field Athlete	131
BORIS VON PERTEL (1888–1955) Shooter and Social Worker	133
ADELFIJS PETROVSKIS (1912–1974) Hockey Player and Referee	134
ARVĪDS MĀRTIŅŠ PĒTERSONS (1913–1985) Hockey Player, Coach, Pedagogue and Engineer	136
MĀRIS POIKĀNS (1962) Bobsledder and Entrepreneur	139
ZINONS POPOVS (1906–1944) Cyclist and Soldier	141
ĒRIKS RAGS (1975) Javelin Thrower and Engineer	142
ANDRIS REINHOLDS (1971) Rower and Engineer	143
POĻINA ROŽKOVA (1985) Wheelchair Curling Player, Wheelchair Fencer and Environmental Accessibility Consultant	145

ELMĀRS RUBĪNS (1944–2007) Rower, Coach and Builder	147
PĀVELS SEĻIVANOVS (1952) Volleyball Player, Engineer, Entrepreneur and Politician	149
JĀNIS SILARĀJS (1976) Bobsledder, Athlete and Engineer	151
JURIS SILOVS (1950–2018) Athlete and Entrepreneur	153
LEV SITIN (1891–1973) Shooter and Photographer	155
PAULIS SOKOLOVS (1902–1971) Football, Basketball and Bandy Player	157
KRISTIS STRAUME (1986) Sprint Canoeer and Coach	158
JĀNIS TILTIŅŠ (1909–1974) Basketball Player and Engineer	159
BORISS TIMOFEJEVS (1957) Shooter and Coach	160
AIVARS TROPS (1963) Bobsledder, Engineer and Entrepreneur	162
MIRDZA MARTINSONE-BĒRZIŅA-TURĶE (1916–1983) Skier and Journalist	164
ROLANDS UPATNIEKS (1932–1994) Luger, Coach and Engineer	167
ARNOLDS ŪDRIS (1968) Cyclist	170
LEONĪDS JĀNIS VEDĒJS (1908–1995) Hockey Player and Agronomist	172
RAIMONDS VILDE (1962) Volleyball Player and Coach	174
JĀNIS VILSONS (1944–2018) Handball Player, Coach and Engineer	176
DAINIS ZĪLĪTIS (1969) Weightlifter and Engineer	178
PARTICIPATION OF RIGA POLYTECHNIC INSTITUTE / RIGA TECHNICAL UNIVERSITY ENGINEERS IN LATVIAN AND INTERNATIONAL SPORTS ORGANIZATIONS	181
CONCLUSION	185
REFERENCES	189
SOURCES OF ILLUSTRATIONS	203

INTRODUCTION

Figure 1. 1912 Olympics bronze medal (obverse).

The scientific monograph is a revised, supplemented, and clarified edition of the scientific monograph «Olympians of Riga Technical University in 100 Years. 1912–2012» published in 2013. It is dedicated to the 160th anniversary of Riga Technical University (RTU) and 110 years since Latvia and RTU had won their own Olympic medal.

The study provides a brief overview of the beginnings of sports in higher education in the second half of the 19th century and its development in the 20th and 21st centuries. The volume also presents biographies of students-Olympians, as well as information on the engineers who contributed to the Olympic and Paralympic Movement and who provided physical training for the Olympians and participated in the development of the resource base for sports. A number of athletes have joined the team of RTU Olympians since 2013, when the first scientific monograph was published, their sporting achievements are also presented in this supplemented edition.

People began to play sports in ancient times – Ancient Greece hosted the Ancient Olympic Games, which were held from 776 BCE to 393 CE. The history of the modern Olympic Games dates back to the end of the 19th century. The first modern Games of the Olympiad (the Olympic Games are organized in two rounds: the Olympic Winter Games (held since 1924) and the Games of the Olympiad in which athletes compete in athletic disciplines other than winter sports [1]). The first modern Games of the Olympiad was held in the spring of 1896 in Athens, Greece, it gathered 241 athletes from 14 countries from all over the world, but there were no participants from Russia [2]. At that time, *Vidzeme* and *Kurzeme* were the governorates of the Russian Empire, and sports was very popular in these regions. For the first time the athletes from the present territory of Latvia participated in the competition for Olympic medals in 1912.

Individual athletes could not participate in the Games of the Olympiad, and those contestants who competed outside sports societies had to join these societies. In anticipation of the Games of the Olympiad, the Russian Olympic Committee was established in March 1911 and the Baltic Olympic Committee was founded on 18 December, 1911. Athletes were selected before the Games of the Olympiad, and in some athletic disciplines, Olympians were selected here in the Baltics, mainly in Riga [3; p. 37].

For the first time, athletes from the present-day Latvia participated in the Games of the Olympiad and won the first Olympic medal in 1912. Students of Riga Polytechnic Institute (RPI) were among them, so this year marks 110 years since Latvia and also RTU has its own Olympic medal. It was obtained by Harald Blau (1885–1944), a «polytechnician» and a student of RPI Department of Architecture.

1912 was the year when the first higher education institution in the territory of Latvia and the first polytechnical higher education institution in the Baltics and Russia – RPI, established in 1862 as Riga Polytechnicum (RP; the official name of the university was Riga Polytechnic School (*Polytechnische Schule zu Riga*; 14 October 1862–18 May 1896); later – Riga Polytechnic Institute; 18 May 1896–3 August 1919) – celebrated its 50th anniversary, and achievements of students-athletes at the Games of the Olympiad were a good gift for the university. In contrast to other previously established specialized technical higher education institutions, RP was the first full-profile technical higher education institution – it represented various branches of engineering sciences [4].

Figure 2. Steamboat of the Russian-American line «Birma» in Liepāja (1912).

Although RPI was officially closed on 3 August 1919 (during academic year 1918/1919, it operated under different names – Baltic Technical University (*Baltische Technische Hochschule*; 1 October 1918–3 January 1919), Latvian Higher School (LHS; 8 February 1919–22 May 1919), Riga Technical Higher School (RTHS; 5 June 1919–6 July 1919). Eventually, the Latvian Higher School was established on its basis in 1919, which in 1923 was renamed the University of Latvia (UL), and thus the training of engineers continued.

This scientific monograph also presents information on those engineering students who studied at the technical faculties of the UL (during World War II (29 January 1942–15 October 1944) – University of Riga (UR; *Universität zu Riga*); during the Soviet era (study year of 1940/1941; 15 October 1944–19 March 1990) – State University of Latvia (SUL), in 1958 it was named after *Pēteris Stučka*, in 1967 it was awarded the Order of the Red Banner of Labour, which was reflected in the name of the university) until the summer of 1958, when RPI was restored. In 1990, the name of the institute was changed to RTU. The engineering and sports traditions of the oldest university in Latvia have still been maintained. Olympians have been studying at now 160-year-old RTU, and athletes-Olympians have also been part of its history for 110 years.

The Paralympic Games have taken place since the second half of the 20th century. They are also organized in two rounds: the Paralympic Games have taken place since 1960 and Paralympic Winter Games have been held from 1976 [5]. Latvia has participated in these games since 1992, when two track-and-field athletes from our country – *Aldis Šūpulnieks* and *Armands Ližbovskis* – competed in Barcelona, Spain [6]. RTU has also been represented in these games – a graduate of our university (*Bc. 2011; Mg. 2021*) *Polina Rožkova* competed in wheelchair fencing in 2016 and in wheelchair curling in 2022.

The scientific monograph is based on the documents from the Latvian State Historical Archive of the National Archives of Latvia, the RPI / RTU Archive, the documents of the archive of the Latvian Olympic Committee, materials of the RTU Sports Centre (till 2017 – RTU Sports Club), Latvian Sports Museum, RTU Research Centre for Engineering History, RTU History Museum and library collections, supplemented by Olympians' private materials and memories.

The biographies of Olympians and Paralympians are published in the alphabetical order sorted by surname of the athletes. The amount of information on each athlete is not the same, because their paths in life and sports have also been different. In historical perspective, it is important to recognize not only the winners of the medals, but all students-Olympians, so the authors have reflected on all participants of these prestigious competitions who have studied engineering in Latvia. RTU is proud of the achievements of every Olympian and Paralympian, since many people do sports, but only a few take part in the Olympic and Paralympic Games.

Contemporaries, education system, sports policies, and the political situation are important factors that have contributed to and sometimes hindered the growth and success of our Olympians. The events of both World War I and World War II changed the lives of not only the entire country but also of each individual athlete, because Olympic Games were not held during the war. During the Soviet era, compulsory sports classes at universities not only promoted the sportiness of future engineers

Figure 3. 1912 Olympics bronze medal (reverse).

Figure 4. Russian Olympic delegation at the Steambot «Birma» in Stockholm (1912).

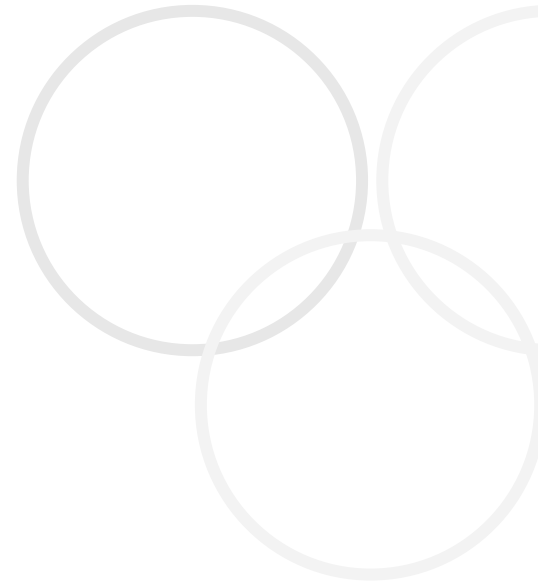

and other professionals and increased their chances to be included in the National Olympic Team, but also promoted greater interest in sports. The administration and academic staff of RTU have always supported athletes, giving them the opportunity to study according to an individual plan.

Historical events and the study process are partly reflected in the documents stored in the personal files of the university students, which have been collected over a long period of time; some of these documents are presented in this monograph.

The *curriculum vitae* of the Olympians is supplemented by facts obtained in interviews with athletes by one of the authors of the monograph – *Ilze Gudro*.

Let them tell their story of the events and achievements of the past times and motivate future university students to go in for sports and compete for Olympic and Paralympic medals!

THE BEGINNINGS OF THE STUDY SUBJECT «SPORT» IN LATVIA

In the territory of present-day Latvia, sports were introduced as a subject in schools in the first half of the 19th century (the first was *Bērzaine* Gymnasium, founded in 1825), and at the beginning it was gymnastics. Beginning in 1826, students went to the gym every afternoon. The ideas of gymnastics came from Prussia, where the «father of German gymnastics» – Friedrich Ludwig Jahn (1778–1852) highlighted the need for gymnastics to prepare young people in the fight against the French and to create a united and free state. F. L. Jahn has also written more than one book that is still kept in Latvian libraries, and his ideas appeared in the Baltics with literature and press publications.

Figure 5. Building of *Bērzaine* Gymnasium (c. 1900–1905).

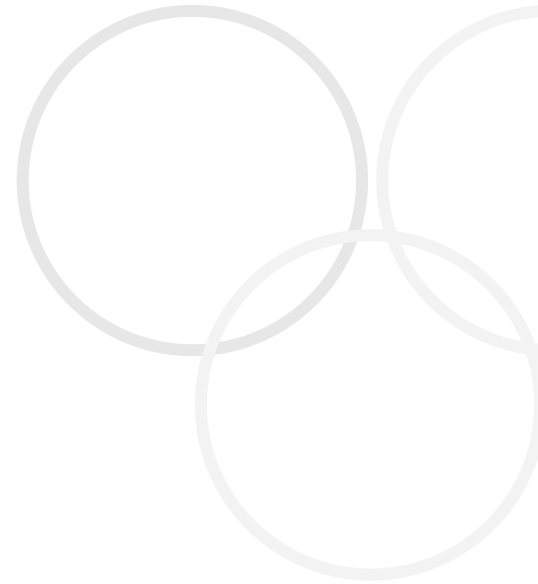
Figure 6. F. L. Jahn (postcard, 1930s).

The F. L. Jahn's intention was to educate young people in the spirit of patriotism and to train them physically. Albert Woldemar Hollander (1796–1868), the Principal of *Bērzaine* Gymnasium, a student and acquaintance of the patriotically-minded F. L. Jahn, was the first who introduced training in gymnastics in *Vidzeme* at his private school in the 1820s–1830s.

In the second half of the 19th century, gymnastics became popular and it soon started to get practiced in *Jelgava* and other cities of *Kurzeme* and *Vidzeme*, including Riga. Graduates of *Bērzaine* Gymnasium, Riga City Gymnasium and other educational institutions later studied and worked at Riga Polytechnicum (RP; 1862–1896) and Riga Polytechnic Institute (RPI; 1896–1919), further promoting the ideas of F. L. Jahn [7]. Gymnastics as an optional subject was introduced not only in schools, but also in the RP Preparatory School. The founders of RP, the members of RP Council, and academic staff were mostly either Baltic-Germans or came from German-speaking countries – now Germany, Austria, and Switzerland – and were supporters of F. L. Jahn's ideas. It should be mentioned that the brother of the first RP Director (1862–1875) Professor Ernst Nauck (1819–1875), August Nauck (1822–1892) worked for a few years in a gymnasium in Berlin in the middle of the 19th century, where «the father of German gymnastics» F. L. Jahn had worked, perhaps that is how F. L. Jahn's ideas entered RP / RPI [8; p. 134].

Figure 7. A. Hollander with his wife Scharlotte (mid-19th century).

SPORTS AT RIGA POLYTECHNICUM /
RIGA POLYTECHNIC INSTITUTE
1862–1919

Figure 8. B. Straß (first half of the 19th century).

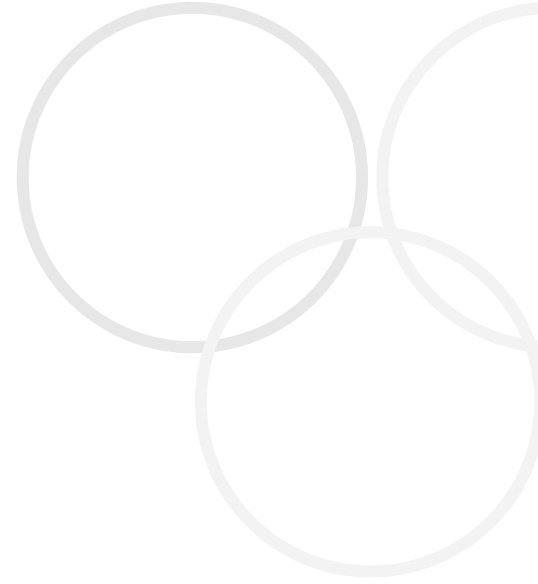
Figure 9. Signature of B. Straß (1870).

Figure 10. Fragment of the program of the RP Preparatory School (1879/1880).

Gymnastics was taught at the Preparatory School of Riga Polytechnicum (RP), which existed from 1862 to 1892, starting from 1870. In academic year 1870/1871, gymnastics classes were held for three hours, and starting with the second half of the 1870s, for two hours per week. The program of gymnastics classes covered both queuing and other exercises similar to those executed by army teams, gymnastics with various equipment, and other gymnastics activities [9]. During gymnastics classes, young people were trained to observe discipline and order, taught to be aware of their body, to work in groups in a coordinated way, which was very important in the age of development of manufacturing and other related industries, as people worked in teams at the factories and on the construction of railways, bridges, and buildings. Training of the next cohorts of students for the military service was not given priority at that time because the students of higher school were not drafted into the army. Foreign nationals, for example, Prussian citizens, were an exception, since they went into the military service. In Russia, the recruitment law was repealed in 1874, introducing the compulsory military service. In this respect, RP was equated with Category I educational institution, its students were not drafted into the army until the age of 27 [10; p. 46, 187]. In 1880, the RP Preparatory School was granted the rights of Category II educational institution, but the right for suspension of military service for the duration of studies remained. The number of students increased, for example, in academic year 1915/1916, during World War I, but soon many were drafted into the army, and the number of students decreased in the following years [10; p. 79]. The first two teachers of gymnastics at the RP Preparatory School – Bernhard Straß (1839–1884) and August Engels (1850–1929) – were born and educated in Germany in the spirit of F. L. Jahn's ideas.

B. Straß worked as a gymnastics teacher in several schools in Riga, in his spare time he wrote poetry and participated in various gymnastics festivals in Germany [11]. He also wrote articles on gymnastics for newspapers in *Vidzeme* and Germany. Unfortunately, a serious illness in 1881 interrupted his successful work at RP in 1870. A successor to B. Straß, A. Engels, started working at RP in 1882 and taught gymnastics to the next generation of students until 1890. A. Engels also worked as a gymnastics teacher in several schools in Riga and trained future gymnastics teachers. Pedagogue A. Engels resigned from RP because he did not speak Russian. At that time schools were Russified in *Vidzeme* and *Kurzeme*, so teaching staff had to know Russian. In this period, the program of gymnastics classes also changed – military gymnastics was introduced. From 1890 to 1892, the military gymnast Yevgeny Yelagin (*Евгений Елагин*; ?-?) worked as an RP gymnastics teacher. After his work in Riga, he moved to live and work in St. Petersburg [12]. It is known that at the end of the 19th century there was a shortage of gymnastics teachers and with the closure of the RP Preparatory School gymnastics classes were not held any more. Russification also affected RP, which was reorganized into Riga Polytechnic Institute (RPI) in 1896, a state university with Russian as the language of instruction. RPI existed in this capacity until 1919, but gymnastics or any other sport was not included in its curriculum.

MEMBERSHIP OF RIGA POLYTECHNICUM /
RIGA POLYTECHNIC INSTITUTE
STUDENTS AND ACADEMIC STAFF
IN VARIOUS SPORTS' ORGANIZATIONS AND SOCIETIES
1862–1919

Figure 11. Fragment of the regulations of RPI Student Gymnastics Society (1913).

Figure 12. Title page of A. von Antropoff's report (1910).

Students and academic staff participated in the work of various organizations. «The Fencing Society» (German: *Fechtbodenverein*) began operating at Riga Polytechnicum (RP) in 1863, in 1865 it was transformed into the German Student Corporation «*Fraternitas Baltica*» [13]. Later, other student corporations were established – German «*Concordia Rigensis*» (1869) and «*Rubonia*» (1875), Polish «*Arconia*» (1878), Russian «*Fraternitas Arctica*» (1880), Latvian «*Selonija*» (1880), Polish «*Veletia*» (1883), Estonian «*Vironia*» (1900) and Latvian «*Talavija*» (1900). As it is known, fencing was popular among student corporations, it was considered a prestigious sport both in the upper circles of society and in the academic environment of that time. Andreas von Antropoff (1878–1956), a graduate (1904) of the Department of Chemistry of Riga Polytechnic Institute (RPI) and an Assistant Professor (1908–1914) at RPI, worked for the German Student Corporation «*Fraternitas Baltica*». A. von Antropoff had become acquainted with sports life in England, where the IV Games of the Olympiad were held in 1908. In 1910, he published a report inviting the Rigans to engage in water sports, especially rowing [14]. Given that the Baltic provinces were not represented in the IV Games of the Olympiad in 1908 at all (whereas, for instance, Helsinki sent 54 students-athletes), A. von Antropovff invited the entire society, first of all student corporations, to think more about sports and engage in sports.

Two years later, in 1912, five students and one RPI graduate took part in the Games of the Olympiad for the first time: a student of the Department of Architecture *Haralds Blaus* (1885–1944); a student of the Department of Engineering Boris von Pertel (1888–1955); RPI graduate Paul Lieth (1884–1950); students of a chemist A. von Antropoff – Harald Hahne (1892–1940) and Lev Sitin (*Левъ Сытинъ*; 1891–1973); and Herbert von Kuhlberg (1893–1915), who entered the Department of Commerce in 1913.

Student sports organizations were established in the early 20th century. RPI Students' Gymnastics Society was the first organization of this kind, its statutes were registered on 17 December 1908 [15]. The Academic Society of Rowing and Sailing registered its statutes on 25 September 1912, and Coteries of Sports and Chess Game Fans – on 22 March 1913. In the same year, the Athletes' Union was founded in Riga, which also comprised the RPI Sports Coterie [16]. *Aleksanders Kannenbergs* (1895–1939), a student of the Department of Chemistry, was one of the founders of the Coterie of Chess Game Fans. Together with his fellow student, later famous chemist Academician *Arvids Kalniņš* (1894–1981), he founded the Riga Academic Chess Society [17]. *A. Kalniņš* also co-authored a voluminous book dedicated to the history of the game of chess, which was published in 1940 [18].

There was a long tradition of playing chess at RP / RPI. The first RP Director Professor Ernst Nauck (1819–1875), played chess in his spare time and was one of the best chess players in the 1870s [18; p. 6]. Piers Bohl (1865–1921), Professor of mathematics at RPI, who developed remarkable theoretical analyses, considering, for example, the Royal gambit and the Spanish postcard, was also a strong chess player [18; p. 8]. The game of chess was very popular among students. The RTU Rector's Cup in Chess is still organized today.

RP and RPI students and academic staff practiced various athletic disciplines also outside the university and were members of various sports societies. Riga Gymnastics Society (*Rigaer Turnverein*) started operating in the same year as RP – in 1862, bringing together students, professors, assistant professors, and assistants.

Academic staff of RP and RPI actively participated in the work of Riga Gymnastics Society – chemist Heinrich Trey (1851–1917), geologist and mineralogist Karl Bruno Doss (1861–1919), mathematician and naturalist Karl Reinhold Kupffer (1872–1935), gymnastics teachers of the RP Preparatory School Bernhard Straß (1839–1884) and August Engels (1850–1929), student Gottfried Paul Ostwald (1855–1918), brother of the Nobel Prize Laureate, Professor Wilhelm Ostwald (1853–1932), student Gustav Ruthenberg (1858–1914) and others [19]. During the Interwar period, membership lists of Riga Gymnastics Society included RPI graduates, professors of the University of Latvia (UL), chemists *Mārtiņš Prīmanis* (1878–1950) and Waldemar Fischer (1881–1939), Assistant *Pauls Nukke* (1890–1938) and many other former «polytechnicians» [20].

Hermann von Westermann (1842–1918), a teacher of mathematics at RP / RPI, Wolfgang Wachsmuth (1876–1964), RPI graduate, and others, actively worked in Riga Rowing Club founded in 1872. Karl Joseph Lovis (1839–1911), a member of RP / RPI academic staff, students and RP / RPI graduates, and several members of the Council were actively involved in the work of Riga Rifle Society founded in 1859 [21]. The names of RP /RPI students and graduates can be also found in the membership lists of the 1st Riga Cycling Society – Adolf Agthe (1850–1906) and his sons, and Wilhelm Bockslaff (1858–1945), an architect who designed about 30 residential and public buildings in Latvia, as well as several factories. Gustav Taube (1870–1965), a member of the academic staff at both RPI and the UL, and others also were prominent cycling enthusiast [22].

In the first half of the 20th century, Edgar Jacoby (1881–1964), an RPI graduate and teacher, was an active member of Riga Yacht Club, just as *Jonas Šimoliūnas* (1878–1965) – RPI graduate (1909), later faculty member at the University of Lithuania (Kaunas), who was one of the founders of the Lithuanian Yacht Club in 1919 [23].

Sports activities at the oldest technical university in the Baltics were interrupted in the summer of 1915, during World War I, when RPI was evacuated to Moscow. This was followed by the official closure of RPI on 3 August 1919 and inclusion of its technical faculties in the UL, where they operated until the restoration of RPI in 1958. The training of engineers continued at the UL faculties of Architecture, Engineering (Construction Engineering), Mechanics, Chemistry, Agriculture, and at the Department of National Economy of the Faculty of National Economics and Law.

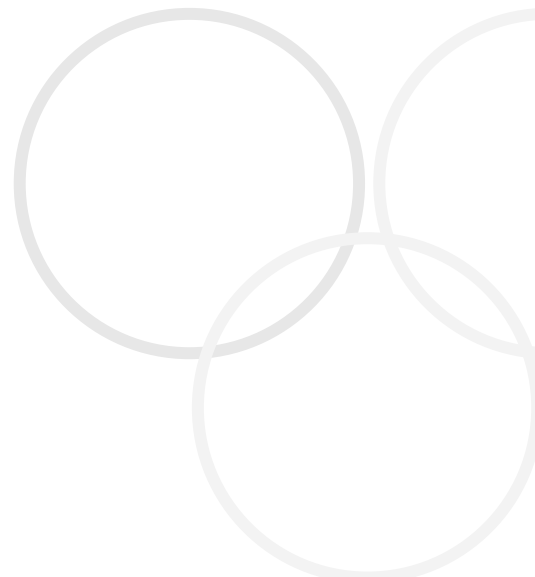
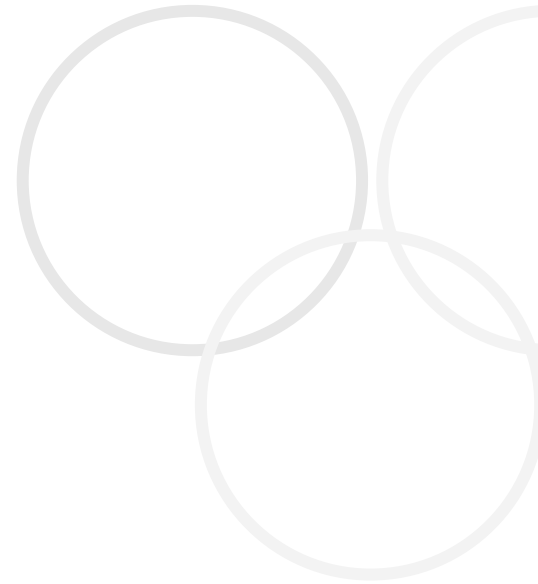

Figure 13. Game Committee of Riga Chess Society. From left (standing): *Roberts Bētiņš* (1875–1961), *Kārlis Bētiņš* (1867–1943), August Lieth (1872–1947); sitting: Professor Piers Bohl and Paul Theodor Kerkovius (1868–1940) (early 20th century).

Figure 14. The logo of Riga Gymnastics Society (1912).

SPORTS AND PHYSICAL EDUCATION
AT THE ENGINEERING FACULTIES
OF THE LATVIAN HIGHER SCHOOL /
UNIVERSITY OF LATVIA /
UNIVERSITY OF RIGA /
STATE UNIVERSITY OF LATVIA
1919–1958

The Academic Sports Society of the University of Latvia (UL) was founded in 1922, Students Chess Society of the UL has been operating since 1923, and the first Baltic student sports event known as *SELL* (the abbreviation consists of the first letters of the names of four member states: *Suomi* (Finland), *Eesti* (Estonia), *Latvija* (Latvia), *Lietuva* (Lithuania)) took place in Tartu in 1923. *SELL* games took place alternately in all Baltic countries. In 1929, the Society «*Universitātes sports*» («*University Sport*»; «*US*») was established. The UL students played football, chess, tennis, volleyball, gymnastics, went in for swimming, skiing, and participated in the Latvian, European, and world competitions, including the Games of the Olympiad and the Olympic Winter Games.

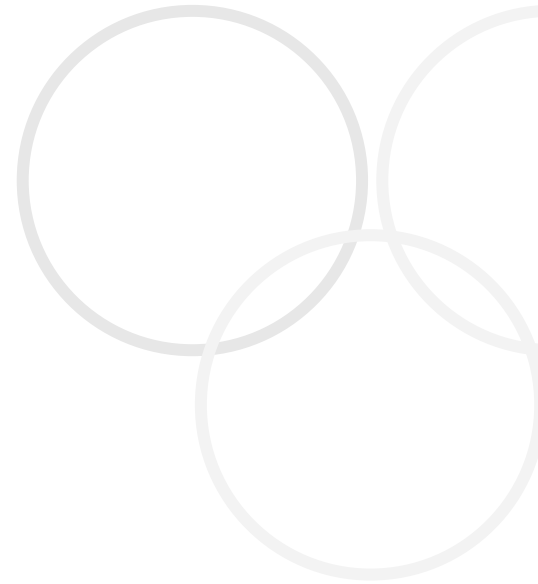
Physical education was introduced as a compulsory subject for the 1st-year students at the UL in October 1938, and the first compulsory lesson at the Latvian Conservatory Gymnasium leased by the UL was solemnly opened by *Alfrēds Vītols* (1878–1945), Vice-Rector for Student Affairs. The first athletic discipline in Latvian universities – gymnastics – was not forgotten either and «on 25 October 1938, Gymnastics classes started at 10.00. All students had to buy their own exercise suit in «*US*» sportsmen colours – light blue canvas with darker blue border. The curriculum included voluntary gymnastics and sports for male students – gymnastics, gymnastics with tools, basketball, volleyball, athletics, football, fencing; for female students – gymnastics, gymnastics with tools, volleyball, basketball and athletics [24].»

In 1945, the Department of War and Physical Education was established at the State University of Latvia (SUL), from 1946 it operated as the Department of Physical Education and Sports. Students were mainly involved in athletics and gymnastics; physical education was still compulsory, initially during the first two years of studies. In the following years, sports activities were related to the regulatory requirements of the initiative «*Gatavs darbam un PSRS aizsardzībai*» (*GDA*; Ready for Work and Defence of the USSR (RWD)). Sports officials and faculty sought to ensure that everyone met the RWD normative standards at Level I, II, or III. Based on the results obtained, a gold, silver, or bronze RWD badge was obtained.

The normative standards covered a number of athletic disciplines and set out requirements and standards that must be met. The compliance to the normative standards of RWD had to be attested in general and vocational technical schools, secondary and higher education institutions, as well as in the physical culture teams of sports societies, in the teams of individual companies, and elsewhere.

Figure 15. RWD badges in different years (second half of the 20th century).

SPORTS AT THE RENEWED
RIGA POLYTECHNIC INSTITUTE /
RIGA TECHNICAL UNIVERSITY
1958–2022

Figure 16. A. Mālmeisters with the Chicago Tribune Cup (1930s).

Figure 17. A. Veiss in athletics competitions (mid-20th century).

Figure 18. E. Lavendelis with Mrs. Dagnija Dirba in the finals of the Latvian Bridge Tour in Riga at the hotel «Monika» with prizes for the won 3rd place. (2018).

Figure 19. I. Knēts while playing chess (1993).

In 1958, Riga Polytechnic Institute (RPI) was restored, separating the engineering faculties from the State University of Latvia (SUL). RPI established the Department of Physical Education and Sports (1958–1999; 1999–2017 – the Department of Sports; 1993–2017 – the Department was part of Institute of Humanities of Riga Technical University (RTU); since 2017 the Department became part of RTU Sports Centre), which started working in academic year 1958/1959. Many sports specialists of Riga Pedagogical Institute, which was closed in 1958, started to work there. In the first years after the restoration of RPI, compulsory physical education was only available to the 1st and 2nd-year students, and later it was gradually introduced in the 3rd and 4th year of studies. This arrangement was unique to RPI, and it was not practiced at any other university in the then Soviet Union. Later, many higher education institutions introduced physical education classes in the 3rd and 4th year of studies following the example of RPI [25]. Only the students of the day department in their last study year did not participate in these classes, since they were developing their diploma papers. The Department of Physical Education and Sports organized the learning process so that each student could choose the most suitable and enjoyable athletic discipline. The so-called preparatory groups were set up for the young people who were less physically prepared, as well as for those who had certain health problems. Students who had sports classes in one of the kinds of sports were part of more advanced groups with higher requirements. Already in 1958/1959, compulsory physical activities were organized in six athletic disciplines, and their number increased in the following years. For example, in the autumn of 1962, 27 sports sections operated at the institute [26]. The academic staff of the Department led compulsory physical classes and worked with the RPI varsity teams, as well as trained sports judges. Some graduates received the title of a Public Sports Instructor.

After the restoration of RPI in 1958, the issue of sports facilities became extremely topical. Initially, the SUL sports halls at 117 *Lāčplēša* Street and 29 *Raiņa* Boulevard were used, whereas the *VEF* swimming pool, the gym of the Latvian Academy of Arts, and other premises were rented. In the 1960s and 1970s, Sports and Recreation Base «*Roniši*» in *Tukums* District (at present – Engure Region), Winter Sports Base «*Braki*» in *Ērgļi*, and a Boat Station in *Lielupe* were established [27]. It was the dream of the RPI Rector (1963–1985) *Aleksandrs Veiss* (1918–1985) to build a swimming pool and a sports complex in accordance with the Olympic standards, but this dream could not be realized during his lifetime due to the lack of funds [28]. The swimming pool, which was built gradually and for a long time, was opened on 1 July 1989.

The rectors of the renewed RPI supported sports and were actively involved in various sports activities. RPI Rector (1961–1963) *Aleksandrs Mālmeisters* (1911–1996) played basketball. Rector *A. Veiss* was a passionate hunter and was engaged in athletics and skiing in his youth. Professor *A. Veiss* started training at the age of 18 and during his studies, immediately after World War II, and became the first ski coach and a team leader of the newly established sports society «*Daugava*». *A. Veiss* came 2nd in the 400-meter race four times (1937, 1938, 1940, 1942) in the Latvian and LSSR championships held from 1937 to 1947, whereas in 1939, he came 1st and in 1947 he was 3rd. He won 1st place in the 400-meter hurdles in 1942, 1945, 1946, and 1947. His result in the 400-meter hurdles in 1947 was 1:00.1 [29].

RPI / RTU Rector (1985–1999) *Egons Lavendelis* played bridge; Rector (1999–2011)

Ivars Knēts (1938–2019) practiced athletics and after the restoration of RPI in 1958 became the Head of the Athletics, Tourism and Swimming Sector of the newly established RPI Sports Club [25; p. 604], in free time he played chess; RTU Rector (since 2011) *Leonīds Ribickis* enjoyed shooting sports and badminton.

In addition to the Department of Physical Education and Sports, RPI/RTU Sports Club (1958–2017; since 2017 – part of the RTU Sports Centre) played an important role in the training of athletes and organization of sports life, involving academic staff in physical activities together with the students. The task of the Sports Club was to ensure the development of sports among RPI/RTU students, master students, PhD students, academic staff, employees, and other members of RTU Sports Club, enabling them to achieve high sports results and participate in the competitions of various scale, defending the colours of both their university and the state.

Every year, several masters of sports were trained; university teams and students individually participated in many competitions both here in Latvia and in other republics of the USSR, sometimes abroad, mainly in the socialist countries. In 1965, *Vera Molčanova* (1918–2005), the Head of the Department (1959–1978), was awarded the title of Meritorious Physical Culture and Sports Worker of the LSSR. In 1968, *Harijs Čebrikovs* became a Meritorious Handball Coach of the LSSR, he headed the Department from 1978 to 1994.

The number, names, and activities of the sports sections have changed over time. We now use only the past tense to talk about archery, which was a popular discipline in the 1960s and 1970s. Information on this kind of sport can be found in RTU History Museum, the Latvian Sports Museum, and some other repositories storing the documentaries of that time. In the 1980s, RPI ceased to operate rowing, fencing, and cycling sections, and such disciplines as aerobics, badminton, floorball, frisbee, and others were introduced later.

In 1990, when the name of the university was changed – RPI was renamed Riga Technical University – there was no sign of any changes in the sports life of the university, but in the following years due to reduced funding it was necessary to make a decision that sports was compulsory only for the 1st and 2nd-year students. The number of teachers and coaches decreased. The first years of the 21st century gave hope that more funding could be allocated for sports and its development at RTU, but the financial crisis of 2008 in the world and in Latvia led to adjustments in the study process. Thus, sports became mandatory only for the 1st-year Bachelor students. However, in the following years it has still been possible to preserve the historical tradition that RTU is the university with a «focus on sports». Sport has been preserved as a study subject, although with the collapse of the USSR, most universities gave up organizing compulsory sport activities for the students [30; p. 606].

The Department of Physical Education and Sports changed its name in 1999 to become the Department of Sports. In 2014, along with the establishment of the Faculty of E-learning Technologies and Humanities, which united RTU Institute of Humanities, RTU Institute of Applied Linguistics and RTU Distance Education Study Centre, the Department became part of the Institute of Humanities. In the spring of 2017, the Department was merged with RTU Sports Club, and RTU Sports Centre was established on their basis (Head of the Department, Associate Professor *Egons Lavendelis*) [31, 32].

Figure 20. *L. Ribickis* in the shooting range (2005).

Figure 21. *V. Molčanova* (1960s).

Figure 22. *E. Lavendelis Jr.* (2017).

From 1 September 2017, in order to improve the quality of sports activities, the compulsory study course «Sport» was replaced by a wide range of sports activities, reserving the possibility for the students to choose sport as an elective subject or extracurricular activity [31]. Along with these changes, students have become customers of sports lessons and pay for the desired lessons with either university allocated or personal funds. Until 31 August 2017, in cooperation with the Department of Information Technology, an electronic payment system for sports activities was established to provide virtual money to full-time 1st-year students of undergraduate study programs. Such an account is available to all students, thus enabling them to take part in sports activities by depositing an appropriate amount of money into this account [31]. Using virtual money, students can apply for the following sports: aerobics, therapeutic exercises, athletic gymnastics, badminton, basketball, boxing, bridge, judo, floorball, football, ping-pong, interval training, cheerleading sports, kendo, rock climbing, Nordic walking, self-defence, swimming, chess, skiing, kettlebell lifting, futsal, total body workout, gym, water aerobics athletics, volleyball, Zumba [33]. Students can also choose an elective course «Sport» in a specific athletic discipline, obtaining 2 credit points. Sport lessons within the elective study course are offered in specific kinds of sports, which are determined by the RTU Sports Centre: aerobics (functional training), athletic gymnastics, therapeutic exercises, badminton, basketball, boxing, bridge, wrestling, floorball, football, ping-pong, cheerleading sports / acrobatics, self-defence (special course), self-defence (theoretical course), swimming, chess, tennis, athletics, volleyball, varsity team [34, 35].

The most important sports events for the students are as follows:

- RTU Rector's Cup, which is organized in the format of separate competitions by sports discipline throughout the academic year, in recent years, part of the competition is organized as night tournaments;
- 1st-year students Sport's Day and closing of the Rector's Cup at RTU Conference and Sports Centre «*Ronīši*»;
- Sport's Day for the foreign students;
- rowing regatta of RTU and UL students and academic staff, Coast Match in basketball, etc. [36].

In order to support the athletes studying engineering, RTU Senate approved the Regulations «On Allocation of Riga Technical University Budget Seats to Athletes» at its meeting on 23 March 2015 [37], determining the procedure for submitting and evaluating applications of the candidates (athletes) and allocating budget-funded study seats. RTU financially supports the best Latvian athletes in their studies at RTU Bachelor's, Master's and first level higher professional education programs (except for the students of the Faculty of Architecture). Candidates are evaluated by a committee approved by the RTU Rector. A candidate for a budget-funded study seat should be a member of a specific sport team for at least five years or be a candidate to the Latvian National Team, or a participant of the Latvian National Team in the individual sport discipline [38]. In academic years 2015/2016 and 2016/2017, 20 seats were awarded, in the following years – 15. During academic year 2019/2020, the Paralympic wheelchair curler and wheelchair fencing athlete *Poļina Rožkova*, who had already obtained a Bachelor's degree at RTU, also had the opportunity to pursue a Master's degree on the state budget funds, undertaking a study program on sustainable urban and regional

Figure 23. Construction of the RPI swimming pool (1979).

Figure 24. RPI swimming pool in *Ķīpsala* (1992).

development. In 2016, *P. Rožkova* participated in the Paralympic Games (wheelchair fencing) in Rio de Janeiro, in 2022 – in the Paralympic Winter Games in Beijing (wheelchair curling). She is one of the few athletes to have participated in both the Paralympic and Paralympic Winter Games. *P. Rožkova* is the Captain of the Latvian Wheelchair National Team and the winner of the «*Trīs Zvaigžņu balvas 2020*» (Three Star Awards 2020) in the nomination «*Paralimpiskā sportiste*» (Paralympic Female Athlete) [39].

On 19 December 2016, RTU Senate made a decision [40] that sports classes from the study year 2017/2018 must be organized using only sports infrastructure of RTU. At present, the following sport bases and premises owned and operated by RTU are located in Riga:

- RTU Stadium – 56a *Daugavgrīvas* Street (two football fields);
- basketball, volleyball and wrestling halls – 1 *Meža* Street, Building 1;
- self-defence, gym and table tennis (ping-pong) halls – 1a *Meža* Street;
- swimming pool, boxing, aerobics, and rock climbing halls – 5 *Ķīpsalas* Street;
- sports field on the balcony of the International Exhibition Hall – 8 *Ķīpsalas* Street;
- RTU Chess Club – 1 *Meža* Street;
- tennis courts – 3 *Kronvalda* Boulevard.

RTU Conference and Sports Centre «*Roniši*» in *Klāpalkneciems*, *Engure* Region can also be used to organize sports events.

The most important competitions internationally are the annual World Universiade and *SELL* games, in which the best RTU athletes traditionally compete. Members of RTU teams and individual athletes compete every year in the Latvian championships of various levels, from amateur leagues to the top leagues of the national and international championships.

Training of RTU varsity teams is also organized using RTU sports infrastructure to the degree possible.

In 2022, not only the students but also RTU employees have the opportunity to engage in sports – they can do sports individually and at various events as part of sports teams. RTU Conference and Sports Centre «*Roniši*» hosts annual traditional and non-traditional sports days [36].

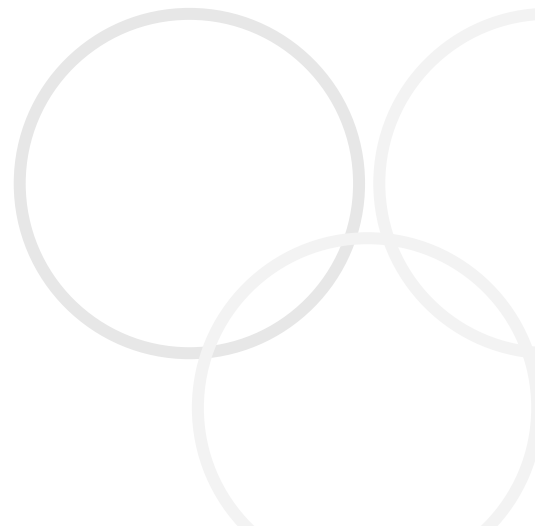

Figure 25. Sports' field at RTU Conference and Sports Centre «*Roniši*» (2018).

Figure 26. Renovated gym in the complex at *Meža* Street (2021).

RTU varsity teams / teams in academic year 2021/2022

Women's varsity teams / teams

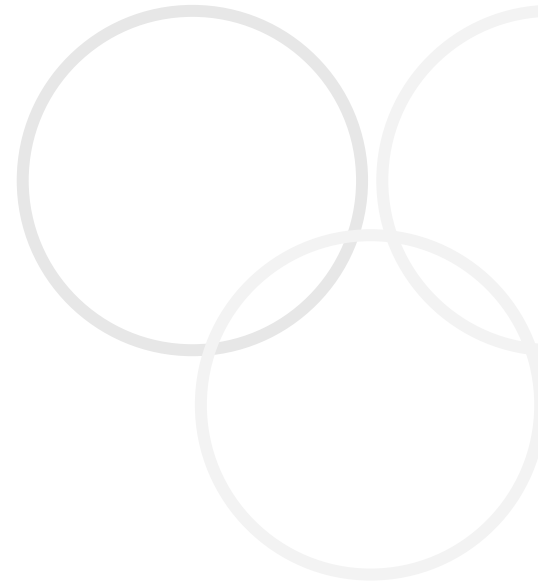
- RTU women's basketball team. In the current season, competes in *Olybet Women's League*. Coach *Intars Jansons*.
 - RTU women's volleyball team. Renovated in 2016, plays in the *Enthusiasts Volleyball League* and the *Latvian Universiade*. Coach *Svetlana Cepurite*.
-

Men's varsity teams / teams

- RTU basketball team. In the current season, competes in *Ramirent National Basketball League (NBL2)*. Coach *Dainis Bertāns*.
 - RTU / Rockets floorball varsity team. In the current season, competes in *Riga Open Floorball Championship (ROFC)*, *Men's 1st League*, *Elvi Floorball League*. Coach *Imants Lastovskis*.
 - RTU men's football varsity team. In the season 2020, started to compete in the *Riga Football Championship*. Coach *Andis Kronis*.
 - RTU *Robežsardze / Jūrmala* (volleyball). In the season 2020/2021, competes in the *Baltic League*. Coach *Raimonds Vilde*.
 - RTU men's volleyball team. In the current season, competes in the *National Volleyball League*. Coach *Maksims Žuks*.
-

Mixed varsity teams / teams

- RTU cheerleading team. Coach *Katrīna Kūma*.
- RTU self-defence varsity team. Coach *Toms Jansons*.
- RTU powerlifting varsity team. Coach *Jānis Kalnenieks*.
- RTU chess varsity team. Coach *Signe Kacēna*.
- RTU track and field varsity team. Coach *Viktors Bonders*.

CONTRIBUTION OF
RIGA TECHNICAL UNIVERSITY SCIENTISTS
TO SPORTS

Figure 27. A. Dārziņš on Sigulda Bobsleigh, Luge and Skeleton Track, testing the prototypes of the gloves developed by K. Dimitre (2015).

Figure 28. M. Rubenis at the sled with RTU logo at RTU Design Factory (2019).

Riga Technical University (RTU) provides support to the Latvian sports, also using the latest scientific achievements. One of the first research projects realized in cooperation with the Latvian Luge Federation was the Bachelor's paper «Equipment for Luge Athletes Force Impulse Detection in the Start Wrench» defended in 2015 by *Katrina Dimitre* (at present – *Kūma*), a student of the joint study program «Medical Engineering and Physics» implemented by RTU and Riga Stradins University (RSU) [41]. The Bachelor's paper was developed under the supervision of Professor *Aleksejs Kataševs* from the Faculty of Mechanical Engineering, Transport and Aeronautics (FMETA). The main goal of this work was to develop a method that detects luge athlete's hand movement force impulse at the start of the track. During the development of the work, the prototypes of special gloves were created from the smart textile incorporating sensors, which was invented at RTU. The gloves were tested on the Bobsleigh, Luge and Skeleton Track in *Sigulda* by FMETA student and luger *Artūrs Dārziņš* [42]. Further research in cooperation with the Latvian Luge Federation was dedicated to the development and technical improvement of sports sleds and special equipment. 3D laser scanning and modelling was performed to improve the aerodynamics and mechanical properties of the sleds, adapting the sleds to the individual height of each athlete.

In 2018, RTU established RTU Sports Technology Research Laboratory, which became part of FMETA [43]. It was initially headed by *Kristens Raševskis* (at present – a Senior Expert of the Innovative Product Development Department of the Science and Innovation Centre). The aim of the laboratory is to ensure systematic cooperation with the athletes in the development and improvement of sports technologies and equipment available to them.

Getting ready for the start in the 2018 Olympic Winter Games in Pyongyang, the Latvian Luge Team improved their sport equipment at RTU Design Factory. Individual «penguins» were custom-designed for each athlete – sleeves with sharp needles, which, attached to the fingertips of the gloves, help athletes to push the sled harder from the start line. Improvements have also been made to the sled mechanics – connecting elements, screw fastenings, and other elements necessary for improvement of the speed and handling of the sleds on the track [44].

On 3 October 2018, RTU and the Latvian Academy of Sports Education (LASE) signed an agreement on cooperation and student exchange in the Conference Hall of «Elektrum» Olympic Sports Centre. The agreement provides for cooperation between RTU and LASE in the field of sports science. Within this framework, RTU offers scientific capacity and laboratory facilities to the Latvian athletes in order to study, for example, the slipperiness efficiency of sled runners, while LASE is responsible for analysis of the biomechanical movements of the athletes. The cooperation agreement between the universities was signed by the LASE Rector, Professor *Jānis Židens*, and the RTU Rector, Academician *Leonīds Ribickis*.

In 2019, separate parts were also printed using 3D printers at RTU Design Factory. These parts were installed in the sleds and act as vibration damping elements. A luger *Mārtiņš Rubenis*, winner of the Olympic medal, now the Coach and Mechanic of the Latvian National Team, noted, «This helps the athletes to ensure stability on the track, as well as makes the sleds easier to control during the ride and, consequently, increases their driving precision.» Together with *Kaspars Kalniņš*, a leading researcher

at the Institute of Materials and Structures of the RTU Faculty of Civil Engineering, ultrasonic tests were performed to optimize the interaction of construction materials in the sleds. RTU has also tested various materials that may be more suitable for the sled joints. On 28 December 2019, RTU logo was displayed on the sled led by *M. Rubenis* in the Latvian Cup in luge sports in *Sigulda* [45].

Under the leadership of *Dr. sc. ing. Inga Dāboliņa* in cooperation with the researchers of RTU Institute of Design Technology, the research that involved application of *VitusSmart XXL®* (Human Solutions Group GmbH) 3D scanning device for the human body with the data processing system *AnthroScan* was started at the Anthropometry Laboratory of RTU Faculty of Materials Science and Applied Chemistry [46]. Anthropometric profiles of the Latvian lugers were studied and body surface distribution systems and methods for potential use in the individualization of the cut-outs of the overalls were tested.

Several studies were also conducted in FMETA laboratories to test the slipperiness of the sled runners. A special testing device was built for the experiment. The idea was suggested by Professor *Jānis Rudzītis* (1938–2018), the Head (2003–2018) of the Institute of Mechanical Engineering, in the academic year 2014/2015 in connection with the ERDF project on the development of various nanostructured coatings. The Professor proposed using his research for the needs of luge sport to analyse sled runners. A Researcher of the Institute of Mechanics and Mechanical Engineering *Jānis Lungevičs* has continued the work of *J. Rudzītis*, focusing his research on the skeleton in cooperation with the leading Latvian sled-builder *Dainis Dukurs*. On 15 February 2022, in his interview to the newspaper «*Latvijas Avīze*» *D. Dukurs* commented on the successful cooperation with RTU and opined that this cooperation brought a lot of new knowledge, «*Jānis Lungevičs* and *Ernests Jansons* are superior to us in their research area, their attitude towards the common cause is positive, they pursued the aim, they wanted to understand, to find out, they worked on the trestle measuring friction. We would not have had the time or skills and knowledge to do that ourselves. I respect these men; I consider them part of our team and I would like to thank them for their contribution. I think that their findings allow us to be more competitive. The information provided by them was useful, we used it in the construction of sledge hubs. They have very good measuring devices, many have not even known that such devices are available in Latvia [47].»

The Leading Researcher *Kārlis Agris Gross* is a long-term leader of this research team. Researchers *Ernests Jansons*, *Mārtiņš Irbe*, *Liene Plūduma*, and Research Assistants *Ieva Staņecka*, *Ilze Jerāne*, *Klāvs Stiprais*, and *Dāvis Petrovics* also work in the team together with *J. Lungevičs*. *J. Lungevičs* is currently running RTU *Mitutoyo* Metrology Laboratory, which has been collaborating with the Austrian company «*V-Research GmbH*» for four years in testing slipperiness of the sleds [48].

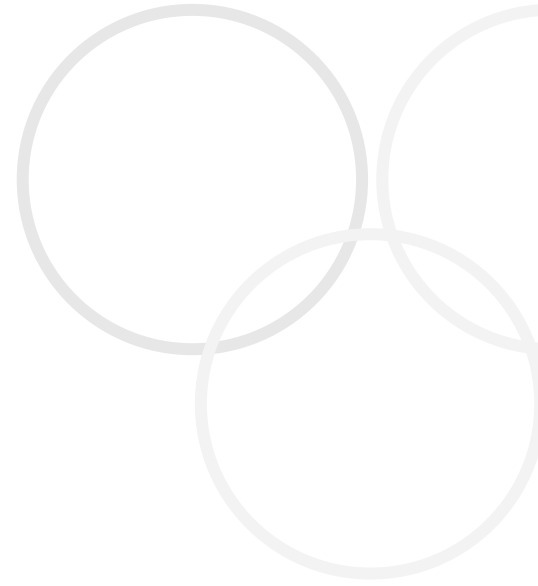
Figure 29. RTU Anthropometry Laboratory. From left: lugers – *Juris Sīcs* and *Andris Sīcs*, Head of the laboratory *I. Dāboliņa*, Researcher *Eva Lapkovska*, skeleton sliders – *Tomass Dukurs* and *Martins Dukurs* (2019).

↑ **Figure 30.** *J. Lungevičs* performing experiments with a skeleton on the *Sigulda* start training platform (2016).

→ **Figure 31.** *J. Lungevičs* performs measurements of the skeleton runner hardness on the *Sigulda* start training platform. In the background – *Jānis Rudzītis* (2016).

THE FIRST ATHLETES AND FUTURE ENGINEERS FROM LATVIA
AT THE V GAMES OF THE OLYMPIAD
IN STOCKHOLM IN 1912

Figure 32. Russian Olympic Team at the opening parade of the V Games of the Olympiad in Stockholm (1912).

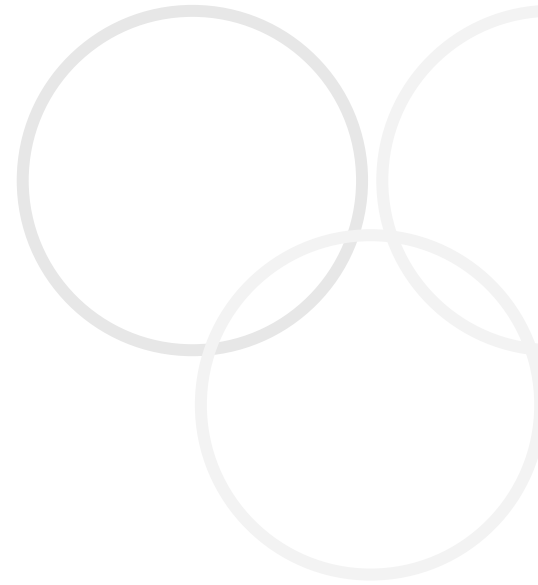
From 1912 to 2022, since the time when the first athletes from Latvia participated in the Games of the Olympiad, 32 Games of the Olympiad and 24 Olympic Winter Games took place. The authors of the monograph have discovered that 35 athletes from the current territory of Latvia participated in the V Games of the Olympiad in Stockholm, Sweden, in 1912 as members of the Russian Team, rather than 33, as it was believed earlier [3; p. 38]. Previously, Tartu-born Riga Polytechnic Institute (RPI) student Paul Lieth (1883–1950) [3; p. 304–316], a cyclist from Riga *Ansis Pole* (?-?), a cyclist Jeannot Eulenberg (?-?), and a Moscow-born cyclist Fyodor Borisov (*Фёдор Борисов*; 1892-?), who lived in Riga at that time, were not included in the list of athletes. Other sources state that the total number of people who sailed from Riga to Stockholm was around 40 [49]. This figure was calculated including journalists and persons who were not athletes into the total count. Until now, only two RPI students-Olympians of 1912 have been mentioned in the history of Latvian sports – Harald Blau (1885–1944) and Harald Hahne (1892–1940), because two other athletes – Boris von Pertel (1888–1955) and Lev Sitin (*Левъ Сытинъ*; 1891–1973) – came from other Russian provinces and lived in Riga only during their studies; Herbert von Kuhlberg (1893–1915) entered RPI the year after the Games of the Olympiad in 1913. In the course of the research, while clarifying the number of RPI students who participated in the V Games of the Olympiad in 1912, it was discovered that six RPI students took part in these games.

Participants in the V Games of the Olympiad in 1912

1	Alfred Alsleben (1891–1930)	Athletics (Decathlon, men), 11th place
2	<i>Andrejs Apsītis</i> (1888–1945)	Cycling-road (road race, individual, men; 315.385 km), 60th place; (road race, team, men; 320 km), withdrew
3	Jeannot Eulenberg (?-?)	Cycling-road (road race, individual, men; 315.385 km), DNS
4	Herbert Baumann (1889-?)	Athletics (running, men; 200 m), 55th place
5	Harald Blau (1885–1944)	Shooting (trap, men), 3rd place; (running target, single shot, men), 20th place; (running target, single shot, team, men), 5th place
6	<i>Valters Bodnieks</i> (1885-?)	Shooting (trap, men), 36th place
7	Fyodor Borisov (<i>Фёдор Борисов</i> ; 1892-?)	Cycling-road (road race, individual, men; 315.385 km), DNS; (road race, team, men; 315.385 km), withdrew
8	Friedrich Bosch (1887–1950)	Cycling-road (road race, individual, men; 315.385 km), withdrew; (road race, team, men; 315.385 km), withdrew
9	<i>Jēkabs Bukse</i> (1879–1942)	Cycling-road (road race, individual, men; 315.385 km), withdrew; (road race, team, men; 315.385 km), withdrew

10	<i>Nikolajs Fārņasts</i> (1885–?)	Wrestling (heavyweight, Greco-Roman, men), withdrew
11	Harald Hahne (1892–1940)	Athletics (running, men; 200 m Flat), 5th place
12	<i>Arnolds Indriksons</i> (1893–1941)	Athletics (running, men; 1500 m), 30th place
13	<i>Andrejs Kapmalis</i> (also <i>Kapmals</i> ; 1889–1994)	Athletics (marathon, men; 40.2 km), withdrew
14	August Koepke (1886–1950)	Cycling-road (road race, individual, men; 315.385 km), withdrew; (road race, team, men; 315.385 km), withdrew
15	Karl Koepke (1890–?)	Cycling-road (road race, individual, men; 315.385 km), withdrew; (road race, team, men; 315.385 km), withdrew
16	<i>Andrejs Krūkliņš</i> (1891–?)	Athletics (running, men; 1500 m), 43rd place (marathon; 40.2 km), withdrew after 10 km
17	Herbert von Kuhlberg (1893–1915)	Swimming (first round, men; 100 m freestyle), 4th place
18	Leopold Loewenstein (1893–?)	Athletics (running, men; 100 m), 55th place; (4 × 100 m relay, men), DNS
19	Paul Lieth (1883–1950)	Shooting (trap, men), 52nd place; (running target, single shot, men), 34th place
20	<i>Jānis Līvens</i> (1884–?)	Cycling-road (road race, individual, men; 315.385 km), withdrew; (road race, team, men; 315.385 km), withdrew
21	<i>Aleksandrs Miezītis</i> (1890–1946)	Wrestling (featherweight, Greco-Roman, men), withdrew
22	<i>Arvīds Ozols-Bernē</i> (1888–?)	Athletics (shot put, men), 21st place; (discus throw, men), DNS
23	Boris von Pertel (1888–1955)	Shooting (trap, men), 55th place
24	<i>Ansīs Pols</i> (also <i>Polis</i> ; ?–?)	Cycling-road (road race, individual, men; 315.385 km), DNS
25	<i>Jānis Polis</i> (1892–1953)	Wrestling (middleweight Greco-Roman, men), withdrew
26	<i>Jānis Prātnieks</i> (1887–?)	Cycling-road (road race, individual, men; 315.385 km), withdrew; (road race, team, men; 315.385 km), withdrew
27	<i>Nikolajs Rasso</i> (1890–?)	Athletics (marathon, men; 40.2 km), withdrew after 10 km
28	<i>Edgars Rihters</i> (1887–1931)	Cycling-road (road race, individual, men; 315.385 km), withdrew; (road race, team, men; 315.385 km), withdrew
29	<i>Alfrēds Ruks</i> (1890–1941)	Athletics (running, men; 1500 m), 31st place
30	Lev Sitin (<i>Лев Сытин</i> ; 1891–1973)	Shooting (trap, men), 23rd place

31	<i>Nikolajs Švedrēvics</i> (1891–1937)	Athletics (javelin throw, men), 20th place
32	<i>Aleksandrs Upmāls</i> (1891–?)	Athletics (marathon, men; 40.2 km), withdrew after 10 km
33	<i>Ēriks Vanags</i> (1892–?)	Athletics (discus throw, men), 39th place; (shot put, men), 20th place
34	<i>Dāvids Veiss</i> (1879–1961)	Shooting (military rifle, any position, men; 600 m), 51st place; (military rifle, three positions, men; 300 m), 60th place; (free rifle, three positions, men; 300 m), 77th place; (military rifle, team, men; 200 m, 400 m, 500 m and 600 m), 9th place
35	<i>Rūdolfs Vītols</i> (1892–1942)	Athletics (running, men; 1500 m), 33rd place

ENGINEERING STUDENTS AT THE OLYMPIC AND PARALYMPIC GAMES

Male and female athletes from Latvia have participated in 22 Games of the Olympiad and in 17 Olympic Winter Games. Engineering students have not participated in all Olympic Games, and their names can be found among participants of 19 Games of the Olympiad and 11 Olympic Winter Games.

The authors of the monograph have identified 65 Olympians and one Paralympian who studied engineering sciences. 29 Olympians and one Paralympian graduated from the university – 24 from Riga Polytechnic Institute (RPI) / Riga Technical University (RTU) and six from the engineering faculties of the University of Latvia (UL). 15 Olympians studied at the UL, 19 studied at RPI / RTU and two are still studying at RTU. Nine out of 66 Olympians – engineering students – won ten medals: one gold medal (1980, *Pāvels Seļivanovs*); six silver medals – (1960, *Cēzars Ozers*; 1972, *Juris Silovs* (1950–2018); 1976, *Pāvels Seļivanovs*; 1980, *Juris Bērziņš* (1954–2004); 1980, *Artūrs Garonskis*; 1988, *Raimonds Vilde*) and three bronze medals (1912, Harald Blau (1885–1944); 1976, *Juris Silovs* (1950–2018); 1984, *Zintis Ekmanis*). Most students – 51 – participated in the Olympic Games once, nine – two, and four athletes participated three times – *Raimonds Bergmanis*, *Ēriks Rags*, *Boriss Timofejevs* and *Ilonda Lūse*, and only *Zintis Ekmanis* participated in the Olympic Games four times. Paralympian *Poļina Rožkova* has participated in both Paralympic and Winter Paralympic Games.

RPI / RTU students and graduates – winners of olympic medals

Year	City	GO / WOG	Medal	Name, Surname	Connection to RPI	Sport
1912	Stockholm	GO	bronze	Harald Blau	Graduate, 1913	Shooting
1960	Rome	GO	silver	<i>Cēzars Ozers</i>	Studied at RPI, RPI lecturer	Basketball
1972	Munich	GO	silver	<i>Juris Silovs</i>	Studied at RPI	Athletics
1976	Montreal	GO	bronze			
1976	Montreal	GO	silver	<i>Pāvels Seļivanovs</i>	Graduate, 1983	Volleyball
1980	Moscow	GO	gold			
1980	Moscow	GO	silver	<i>Juris Bērziņš</i>	Graduate, 1978	Rowing
1980	Moscow	GO	silver	<i>Artūrs Garonskis</i>	Graduate, 1988	Rowing
1984	Sarajevo	WOG	bronze	<i>Zintis Ekmanis</i>	Graduate, 1980	Bobsleigh
1988	Seoul	GO	silver	<i>Raimonds Vilde</i>	Studied at RPI	Volleyball

Not only the students of the Faculties of Architecture, Engineering and Mechanics, but also the students of the Department of the National Economy of the Faculty of National Economics and Law of the UL are included in the list of the Olympians belonging to RPI / RTU. They are *Rūdolfs Bārda* (1903–1991), *Edgars Gruzītis* (1912–1950), *Alfrēds Hermanovskis* (1915–1981), *Rūdolfs Jurciņš* (1909–1947), *Mirdza Martinsone-Bērziņa-Turķe* (1916–1983), *Adelfijs Petrovskis* (1912–1974), *Paulis Sokolovs* (1902–1971). The list is also supplemented with the student of the Department of Mathematics of the Faculty of Mathematics and Natural Sciences *Zinons Popovs* (1906–1944) and students of the Faculty of Agriculture *Pauls Kaņeps* (1911–2006) and *Leonīds Jānis Vedējs* (1908–1995). The Department of Agriculture existed in Riga Polytechnicum (RP) since 1863, in 1919, the Department was also included in the newly established Latvian Higher School. On the basis of this faculty, a new university was established in 1939 – *Jelgava* Academy of Agriculture, now Latvia University of Life Sciences and Technologies.

Engineers and engineering students – participants of the Games of the Olympiad

Year	Games of the Olympiad	Participants	Participants from Latvia	Engineers-Olympians	Connection with the university
1912	V Games of the Olympiad 5 May–22 July Stockholm, Sweden	2407	35	Harald Blau (1885–1944)	Graduate of RPI DA (1913)
				Harald Hahne (1892–1940)	Graduate of RPI DC (1918)
				Herbert von Kuhlberg (1893–1915)	Studied at RPI DT (1913–1914)
				Paul Lieth (1884–1950)	Graduate of RPI DE (1912)
				Boris von Pertel (1888–1955)	Studied at RPI DM (1907–1911), DE (1911–1916)
				Lev Sitin (1891–1973)	Studied at RPI DC (1910–1911), DA (1911–1912)
1916	VI Games of the Olympiad were not held because of World War I.				
1920	VII Games of the Olympiad 14 August–12 September Antwerp, Belgium	2626	–	–	
1924	VIII Games of the Olympiad 4 May–27 July Paris, France	3089	41	<i>Rūdolfs Bārda</i> (1903–1991)	Studied at UL FNEL (1923–1932)
				<i>Paulis Sokolovs</i> (1902–1971)	Studied at UL FNEL (1923–1929)
1928	IX Games of the Olympiad 17 May–12 August Amsterdam, Netherlands	2883	14	Kurt Classen (1895–1973)	Studied at RPI DM (1911–1918), UL FM (1922)
				<i>Zinons Popovs</i> (1906–1944)	Studied at UL FMNS (1924–1927), FE (1927–1928), FNEL (1932)

1932	X Games of the Olympiad 30 July–14 August Los Angeles, USA	1332	2	-	
1936	XI Games of the Olympiad 1–16 August Berlin, Germany	3963	28		<i>Alfrēds Hermanovskis</i> (1915–1981) Studied at UL FNEL (1933–1934), FE (1934–1944)
					<i>Rūdolfs Jurciņš</i> (1909–1947) Studied at UL / UR / SUL FNEL (1930–1943; 1945–1946)
					<i>Kārlis Kļava</i> (1907–1943) Studied at UL FM (1938–1941)
					<i>Jānis Tiltiņš</i> (1909–1974) Graduate of UR FM (1944)
1940	XII Games of the Olympiad were not held because of World War II.				
1944	XIII Games of the Olympiad were not held because of World War II.				
1948	XIV Games of the Olympiad 29 July–15 August London, United Kingdom	4104	-	-	
1952	XV Games of the Olympiad 19 July–3 August Helsinki, Finland	4955	4	-	
1956	XVI Games of the Olympiad 22 November–8 December Melbourne, Australia	3314	5	-	
1960	XVII Games of the Olympiad 25 August–11 September Rome, Italy	5338	6		<i>Cēzars Ozers</i> (1937) Studied at RPI FCE (1963–1967)
1964	XVIII Games of the Olympiad 10–24 October Tokyo, Japan	5151	15		<i>Dzintars Lācis</i> (1940–1992) Studied at RPI FCE (1963–1965)
					<i>Renāte Lāce</i> (1943–1967) Studied at RPI FC (1961–1967)
					<i>Vitolds Barkāns</i> (1944) Studied at RPI FEE (1962–1963), FEEcon (1969)
1968	XIX Games of the Olympiad 12–27 October Mexico City, Mexico	5516	11		<i>Dzintars Lācis</i> (1940–1992) See 1964
					<i>Guntis Niedra</i> (1943–2005) Studied at RPI FCE (1962–1963), FEE (1963), RGTEF (1967–1968), FCE (1968–1970)
					<i>Elmārs Rubīns</i> (1944–2007) Studied at RPI FEEcon (1963–1968)
1972	XX Games of the Olympiad 26 August–11 September Munich, Federal Republic of Germany	7134	4		<i>Biruta Hercova-Hercberga-Ķemere</i> (1944–2022) Graduate of RPI FACT (1969)
					<i>Juris Silovs</i> (1950–2018) Studied at RPI FCE (1968–1970)
					<i>Jānis Vilsons</i> (1944–2018) Graduate of RPI FEE (1967)

1976	XXI Games of the Olympiad 17 July–1 August Montreal, Canada	6084	9	<i>Pāvels Seļivanovs</i> (1952)	Graduate of RPI FRAC (1983)
				<i>Juris Silovs</i> (1950–2018)	See 1972
1980	XXII Games of the Olympiad 19 July–3 August Moscow, USSR	5179	13	<i>Juris Bērziņš</i> (1954–2004)	Graduate of RPI FRAC (1978)
				<i>Artūrs Garonskis</i> (1957)	Graduate of RPI FEE (1988)
				<i>Pāvels Seļivanovs</i> (1952)	See 1976
1984	XXIII Games of the Olympiad 28 July–12 August Los Angeles, USA	6829	–	–	–
1988	XXIV Games of the Olympiad 17 September–2 October Seoul, South Korea	8391	6	<i>Raimonds Vilde</i> (1962)	Studied at RPI FEEcon (1980–1986)
				<i>Raimonds Bergmanis</i> (1966)	Graduate of RTU FCT (1991)
1992	XXV Games of the Olympiad 25 July–9 August Barcelona, Spain	9356	34	<i>Boriss Timofejevs</i> (1957)	Graduate of RPI RGTEF (1981)
				<i>Arnolds Ūdris</i> (1968)	Studied at RPI / RTU FIEA (1986–1987; 1989–1991)
				<i>Raimonds Bergmanis</i> (1966)	See 1992
1996	XXVI Games of the Olympiad 19 July–4 August Atlanta, USA	10320	47	<i>Andris Reinholds</i> (1971)	Graduate of RTU FCE (<i>Bc.</i> 1994)
				<i>Boriss Timofejevs</i> (1957)	See 1992
				<i>Dainis Zilītis</i> (1969)	Graduate of RTU FMME (<i>Bc.</i> 1993), RTU FEEcon (<i>Bc.</i> 2008)
				<i>Raimonds Bergmanis</i> (1966)	See 1992
2000	XXVII Games of the Olympiad 15 September–1 October Sidney, Australia	10651	45	<i>Irina Latve-Sļesarenoka</i> (1981)	Graduate of RTU FEE (<i>Bc.</i> 2004; <i>Mg.</i> 2006), studied at a PhD program until 2009
				<i>Andris Reinholds</i> (1971)	See 1996
				<i>Ēriks Rags</i> (1975)	Graduate of RTU FCE (<i>Bc.</i> 2011)
				<i>Boriss Timofejevs</i> (1957)	See 1992

2004	XXVIII Games of the Olympiad 13–29 August Athens, Greece	10625	32	<i>Igors Kostins</i> (1981)	Studied at RTU FCE (2000–2001)
				<i>Ēriks Rags</i> (1975)	See 2000
2008	XXIX Games of the Olympiad 8–24 August Beijing, China	10942	50	<i>Miķelis Ežmalis</i> (1990)	Studied at RTU FCSIT (2010–2011), FEEM (2011–2018)
				<i>Ēriks Rags</i> (1975)	See 2000
				<i>Krists Straume</i> (1986)	Graduate of RTU FEEcon (Bc. 2011)
2012	XXX Games of the Olympiad 27 July–12 August London, United Kingdom	10768	45	<i>Konstantins Ovčiņņikovs</i> (1983)	Graduate of RTU <i>Liepāja</i> Affiliate (Bc. 2005)
				<i>Agnese Pastare</i> (1988)	Studied at RTU FTME (2007–2013)
				<i>Krists Straume</i> (1986)	See 2008
2016	XXXI Games of the Olympiad 5–21 August Rio De Janeiro, Brazil	11238	33	<i>Ketija Birzule</i> (1998)	Graduate of RTU FMETA (Bc. 2021), currently is studying in RTU FMETA master's program
				<i>Aļona Fokina</i> (1991)	Graduate of RTU FEEM (Bc. 2013, Mg. 2015)
				<i>Agnese Pastare</i> (1988)	See 2012
2020	XXXII Games of the Olympiad (23 July–8 August 2021) Tokyo, Japan	11656	33	<i>Daniils Bobrovs</i> (1998)	Graduate of RTU FMETA (Bc. 2019), currently is studying in RTU FMETA master's program

Engineers and engineering students – participants of the Olympic Winter Games

Year	Olympic Winter Games	Participants	Participants from Latvia	Engineers-Olympians	Connection with the university
1924	I Olympic Winter Games 25 January–5 February Chamonix, France	258	2	–	
1928	II Olympic Winter Games 11–19 February Saint Moritz, Switzerland	464	1	–	
1932	III Olympic Winter Games 4–13 February Lake Placid, USA	252	–	–	

				<i>Jānis Valentīns Andriksons</i> (1912–1967)	Graduate of UR FE (1942)
				<i>Alfons Bērziņš</i> (1916–1987)	Studied at UR FE (1942)
				<i>Roberts Bluķis</i> (1913–1998)	Graduate of UR FE (1942)
				<i>Edgars Gruzītis</i> (1912–1950)	Studied at UL FNEL (1929–1941)
				<i>Askolds Fēlikss Hermanovskis</i> (1912–1967)	Studied at UL FA (1931–1936)
				<i>Pauls Kaņeps</i> (1911–2006)	Graduate of UL FE (1939)
1936	IV Olympic Winter Games 6–16 February Garmisch-Partenkirchen, Germany	668	27	<i>Edgars Pēteris Klāvs</i> (1913–1983)	Studied at UL / UR FE (1934–1944)
				<i>Roberts Lapainis</i> (1913–1947)	Studied at UL FA (1932–1938)
				<i>Augusts Ozols</i> (1908–1980)	Studied at UL FE (1931–1941)
				<i>Arvīds Mārtiņš Pētersons</i> (1913–1985)	Graduate of UR FM (1944)
				<i>Adelfijs Petrovskis</i> (1912–1974)	Studied at UL FNEL (1932–1939)
				<i>Mirdza Martinsone-Bērziņa-Turķe</i> (1916–1983)	Studied at UL FNEL (1934–1935), UR FMed (1943)
				<i>Leonīds Jānis Vedējs</i> (1908–1995)	Graduate of UL FAg (1934)
1940	Olympic Winter Games were not held because of World War II.				
1944	Olympic Winter Games were not held because of World War II.				
1948	V Olympic Winter Games 30 January–8 February Saint Moritz, Switzerland	669	–	–	–
1952	VI Olympic Winter Games 14–25 February Oslo, Norway	694	–	–	–
1956	VII Olympic Winter Games 26 January–5 February Cortina d'Ampezzo, Italy	821	–	–	–
1960	VIII Olympic Winter Games 18–28 February California, USA	665	–	–	–
1964	IX Olympic Winter Games 29 January–9 February Innsbruck, Austria	1091	–	–	–

1968	X Olympic Winter Games 6–18 February Grenoble, France	1158	1	–	
1972	XI Olympic Winter Games 3–13 February Sapporo, Japan	1006	–	–	
1976	XII Olympic Winter Games 4–15 February Innsbruck, Austria	1123	5	<i>Rolands Ūpatnieks</i> (1932–1994)	Graduate of RPI FMME (1965)
1980	XIII Olympic Winter Games 13–24 February Lake Placid, USA	1072	6	–	
1984	XIV Olympic Winter Games 8–19 February Sarajevo, Yugoslavia	1274	11	<i>Zintis Ekmanis</i> (1958) <i>Māris Poikāns</i> (1962)	Graduate of RPI FEEcon (1980) Studied at RPI / RTU FMME (1981–1983; 1986–1991)
1988	XV Olympic Winter Games 13–28 February Calgary, Canada	1423	10	<i>Zintis Ekmanis</i> (1958) <i>Māris Poikāns</i> (1962) <i>Aivars Trops</i> (1963)	See 1984 See 1984 Graduate of RPI FMME (1988)
1992	XVI Olympic Winter Games 8–23 February Albertville, France	1801	23	<i>Boriss Artemjevs</i> (1965) <i>Zintis Ekmanis</i> (1958)	Studied at RPI FEE (1982–1983; 1985–1987) See 1984
1994	XVII Olympic Winter Games 12–27 February Lillehammer, Norway	1739	27	<i>Boriss Artemjevs</i> (1965) <i>Zintis Ekmanis</i> (1958) <i>Ilonda Lūse</i> (1972)	See 1992 See 1984 Studied at RTU FCT (1990–1995)
1998	XVIII Olympic Winter Games 7–22 February Nagano, Japan	2305 2177	29	<i>Ilonda Lūse</i> (1972)	See 1994
2002	XIX Olympic Winter Games 8–24 February Salt Lake City, USA	2399	48	<i>Intars Dīcmanis</i> (1979) <i>Ilonda Lūse</i> (1972) <i>Jānis Silarājs</i> (1976)	Graduate of RTU FEEM (<i>Bc.</i> 2014) See 1994 Graduate of RTU FPPEE (<i>Bc.</i> 2001)
2006	XX Olympic Winter Games 10–26 February Turin, Italy	2629	57	<i>Intars Dīcmanis</i> (1979)	See 2002

2010	XXI Olympic Winter Games 12–28 February Vancouver, Canada	2626	58	–	
2014	XXII Olympic Winter Games 7–23 February Sochi, Russia	2873	58	–	
2018	XXIII Olympic Winter Games 9–25 February Pyeongchang, South Korea	2922	34	<i>Artūrs Dārziņš</i> (1993)	Studied at RTU FMETA (2015–2018)
2022	XXIV Olympic Winter Games 4–20 February Beijing, China	2871	57	<i>Liene Bondare</i> (1996) <i>Artūrs Dārziņš</i> (1993)	Graduate of RTU FEEM (Mg. 2021) See 2018

Engineers and engineering students – participants of the Paralympic and Paralympic Winter Games

Year	Paralympic / Paralympic Winter Games	Participants	Participants from Latvia	Engineers-Olympians	Connection with the university
2016	XV Paralympic Games 7–18 September Rio De Janeiro, Brazil	4342	11	<i>Polīna Rožkova</i> (1985)	Graduate of RTU FEEM (Bc. 2011; Mg. 2021)
2022	XIII Paralympic Winter Games 4–13 March Beijing, China	564	8		

Abbreviations used in the tables

DA – Department of Architecture; DC – Department of Chemistry; DE – Department of Engineering; DM – Department of Mechanics; DT – Department of Trade (Commerce); FA – Faculty of Architecture; FACT – Faculty of Automation and Computer Technology; FAg – Faculty of Agriculture; FE – Faculty of Engineering; FEE – Faculty of Electroenergetics; FEEcon – Faculty of Engineering Economics; FEEM – Faculty of Engineering Economics and Management; FC – Faculty of Chemistry; FCE – Faculty of Civil Engineering; FCSIT – Faculty of Computer Science and Information Technology; FCT – Faculty of Chemical Technology; FIEA – Faculty of Instrument Engineering and Automation; FM – Faculty of Mechanics; FMed – Faculty of Medicine; FMETA – Faculty of Mechanical Engineering, Transport and Aeronautics; FMME – Faculty of Mechanics and Machine Engineering; FMNS – Faculty of Mathematics and Natural Sciences; FNEL – Faculty of National Economics and Law; FPPE – Faculty of Power and Electrical Engineering; FRAC – Faculty of Radio Engineering and Communications; FTME – Faculty of Transport and Mechanical Engineering; RGTEF – Riga General Technical Evenings Faculty.

Figure 33. *R. Bergmanis* carrying the national flag at the XXV Games of the Olympiad in Barcelona (1992).

Figure 34. *Z. Ekmanis* with the Latvian flag at the opening ceremony of the XVII Olympic Winter Games in Lillehammer (1994).

Figure 35. *P. Rožkova* (first from right) with the Latvian flag at the XIII Paralympic Winter Games in Beijing (2022).

In 1936, the Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of Latvia to Germany, Austria and the Netherlands, who resided in Berlin, *Hugo Celmiņš* (1877–1941) [50], a graduate (1903) of the RPI Department of Agriculture, welcomed and took care of the Latvian delegation at the XI Games of the Olympiad in Berlin, Germany. *H. Celmiņš* was awarded the 1st Class Honour Badge of the Games of the Olympiad [51].

Several Olympians from our university carried the national flag of Latvia at the opening ceremony of the Olympic Games. *L. J. Vedējs* carried the Latvian flag at the IX Olympic Winter Games in Garmisch-Partenkirchen, Germany, in 1936, *R. Bergmanis* – at the XXV Games of the Olympiad in Barcelona, Spain, in 1992, *Z. Ekmanis* – at the XVII Olympics Winter Games in Lillehammer, Norway, in 1994, *P. Rožkova* – at the XIII Paralympic Winter Games in Beijing, China, in 2022.

An RTU student athlete *Ingūns Svikliņš* ran for participation in the XXVI Games of the Olympiad in Atlanta, USA, in 1996, but he was not included in the Latvian Team. He is sometimes considered an Olympian. The achievements of athlete *I. Svikliņš* in sports are remarkable – he has been the Latvian Champion in athletics in the stadium and indoors (individually and relay) 27 times [52].

Aļona Ribakova, a student at RTU Faculty of Engineering Economics and Management (Swimming, 100 m Breaststroke), and *Konstantīns Blohins* (1988–2012), a student at the Faculty of Electronics and Telecommunications (Swimming, 100 m Breaststroke) were included in the list of candidates for the Games of the Olympiad in London, United Kingdom, in 2012. Both swimmers had met the normative criteria of the Olympic Games, but were not included in the Latvian Delegation to the Games of the Olympiad. *A. Ribakova* participated in the next Games of the Olympiad in 2016. In the same year, RTU graduate *Polīna Rožkova* participated in the XV Paralympic Games. She is the only engineer-Olympian to have competed in both Paralympic and Winter Paralympic Games.

Students of RTU Faculty of Engineering Economics and Management, bobsledder *Dāvis Kaufmanis* and skeleton racer *Dārta Estere Zunte*, and a student of RTU Faculty of Civil Engineering bobsledder *Lauris Kaufmanis*, were members of the Latvian Olympic Team for participation in the XXIV Olympic Winter Games.

Training and participation in the competitions of various levels often prevent students-athletes from meeting the deadlines for tests and exams, as well as from graduating the university on time, so some athletes studied according to an individual plan. Some athletes were not able to complete their studies. Some of the former students of RTU chose an occupation in sports rather than in engineering, and continued their studies at the Latvian Academy of Sports Education (Latvian Institute of Physical Education (1921–1926), Institute of Physical Education (1926–1940), Latvian State Institute of Physical Culture (1946–1992)), still others changed their place of residence for various reasons and their studies were postponed indefinitely. Some former engineering students have not graduated, some are currently studying.

Referees from Latvia have also participated in the Olympic Games. *Andris Vītols* (1936–2018), a graduate (1964) of the Faculty of Instrument Engineering and Automation and a lecturer at RPI, Senior Mechanic and Engineer (1961–1978) of the Laboratory of Scientific Research Problems of Dynamics of Machines and Mechanics, participated in the handball championship trial since the early 1960s both in Latvia and abroad [53]. *A. Vītols* was a member of the LSSR Handball Federation, an international class

referee in handball. He participated in the judging of handball competitions at the XXI Games of the Olympiad in Montreal, Canada. He was entrusted to judge five games, which, according to sports experts, is quite many [54; p. 74]. In 1980, A. *Vītols* went to the XXII Games of the Olympiad in Moscow, USSR. Unfortunately, he did not perform the duties of a judge at the XXIII Games of the Olympiad in Los Angeles, USA, in 1984, because the USSR did not take part in these games, instead holding alternative friendly games «Friendship – 84». A. *Vītols* is one of the most famous handball referees of all time. He was invited to referee the highest quality tournaments in the world. Together with a handball coach *Jānis Kuzulis*, he refereed six world championships, four European Cup finals, world team matches, and many USSR championships [54; p. 73.]. At the end of his life, A. *Vītols* worked for the Latvian Olympic Social Fund. Not only a «man with a whistle» A. *Vītols*, but also another RPI graduate (1959), a lecturer at the RPI Department of Physical Education and Sports (1962–2000) and the Head (1978–1994) of the Department, a handball coach *Harijs Čebrikovs* took part in the XXII Games of the Olympiad in Moscow in 1980. He was awarded the Badge of Honour for active work in the organization of the games.

A speed skater *Alfons Bērziņš* (1916–1987) was the first coach of the USSR Meritorious Sports Master *Lāsma Kauniste* (b. *Avotiņa*). *Helmuts Balderis-Sildedzis*, winner of the silver medal at the XIII Olympic Winter Games in 1980, was once trained by a hockey player *Edgars Pēteris Klāvs* (1913–1983). A bobsledder *Zintis Ekmanis* trained bobsledders *Gatis Gūts*, *Otomārs Rihters*, *Sandis Prūsis* and many others. A volleyball player *Raimonds Vilde* trained Greek and Latvian volleyball clubs, as well as the Latvian Men's Volleyball National Team. A handball player *Jānis Vilsons* (1944–2018) trained the Latvian National Team coaches *Valdis Labanovskis* and *Uģis Vikštrēms*.

Apart from a personal trainer, each Olympian works with a number of different specialists involved in training, who take care of the technical equipment and provide training opportunities. Winter sports can be specifically mentioned in this respect – bobsleigh, luge and skeleton. A graduate (1965) of Faculty of Instrument Engineering and Automation *Valdis Tiliks* (1934–2008) and a graduate (1980) of the Faculty of Mechanics and Machine Engineering, sledge builder, a person who promoted skeleton as an athletic discipline and helped develop its infrastructure in Latvia *Dainis Dukurs* helped to train a range of high-rank athletes. *D. Dukurs* coached such Olympians as bobsledders *Ivars Bērziņš* and *Rodžers Lodziņš*. He trains world-class skeleton racers *Martins Dukurs* and *Tomass Dukurs*. *D. Dukurs* has won the title of the best coach of the year in Latvia three times (2010, 2011, 2013). *V. Tiliks* has trained lugers – champions of the XIII Olympic Winter Games *Vera Zozuļa* and bronze medallist *Ingrīda Amantova*, participants of the XII and XIII Olympic Winter Games *Dainis Bremze*, *Aigars Kriķis* (1954–1999) and *Valdis Ķuzis*. Both engineers used their knowledge and skills acquired in the course of engineering studies not only in giving advice in training, but also in the construction of tracks, constructing luge, bobsleigh and skeleton sledges. Already during his studies, on 14 November 1964, Assistant Professor *Olafs Kepe* (1930–2006) and a Senior Lecturer *Iļja Merkulovs* (1916–1990) recommended *V. Tiliks* to work as an engineering designer [55]. For a couple of decades, *V. Tiliks* worked at Riga Experimental Mechanization Equipment Factory and designed non-standard equipment and racing sledges. Only later did constructor *V. Tiliks* become a coach. He was awarded the title of the Meritorious Coach of the

Figure 36. H. Čebrikovs (end of the 20th century).

Figure 37. R. Upatnieks with his son-in-law Ivars Ādminis (first from left) participates in the construction of a bobsleigh at «VEF» Factory (1980s).

Figure 38. Latvian lugers at the XII Olympic Winter Games in Innsbruck (1976). From left: D. Bremze, A. Kriķis, Coach V. Tiliks, R. Upatnieks, and V. Ķuzis.

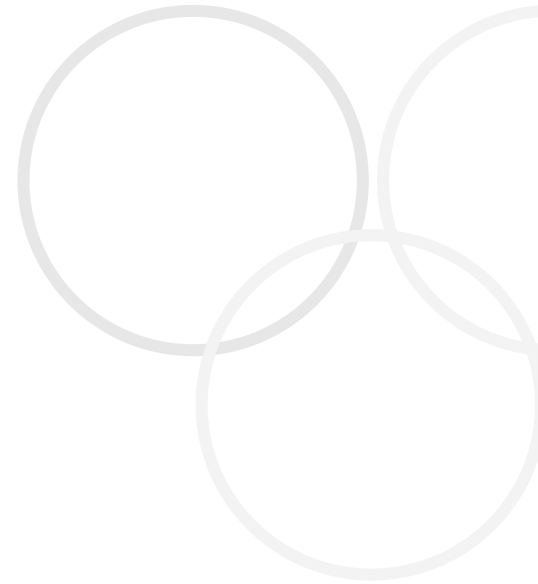

Figure 39. J. Lungevičs performs measurements of the skeleton runner hardness on the Sigulda start training platform. In the background – Dainis Dukurs (2016).

USSR for his achievements in training high-ranking athletes [56]. *Rolands Upatnieks* (1932–1994), an Olympian and RPI graduate, was also the coach to many bobsledders and lugers. He was one of the first who suggested producing bobsleighs in Latvia.

Figure 40. Luge sport representatives after returning from the World Cup in 1978. From left: Coach *V. Tiliks*; world champions – *V. Zozuļa*, *A. Kriķis* and *D. Bremze*; *V. Kuzis*.

RIGA POLYTECHNIC INSTITUTE /
RIGA TECHNICAL UNIVERSITY
ENGINEERS AND ACADEMIC STAFF
GOING TO THE TOP IN SPORTS
1958–2022

Many people dream of becoming Olympians, but only a few succeed in doing so. Many athletes studied at RPI / RTU, and their achievements are no less important than participation in the Olympic Games. For example, the USSR Sports Master (1980), the USSR International Class Sports Master (1966), RPI graduate (1970) *Skaidrīte Smildziņa-Budovska* was a member of the LSSR and USSR national teams, three times World Basketball Champion as a member of the USSR National Team (1959, 1964, 1967), won the title of the USSR Champion 12 times (1960–1970, 1972) and five times the title of the European Champion (1960, 1962, 1964, 1966, 1968). In 1968, the then RPI student *S. Smildziņa-Budovska* was awarded the title of the Meritorious Sports Master of the USSR. An engineer and female athlete *S. Smildziņa-Budovska* was awarded the Order of the Three Stars of the 4th Class in 1998 for her merits in sports [57].

Valdis Valters, a basketball player, one of the initiators of the establishment of the Latvian Basketball League, a Meritorious Sports Master of the USSR and a RPI graduate (1988), is known not only in Latvia. He participated in the Olympic qualifying tournament in 1992 as a member of the Latvian National Team, became the World Champion (1982), and nine times Latvian Champion in basketball (1974, 1979, 1982, 1984, 1985, 1986, 1992, 1993, 1996). In 2017, *V. Valters* was admitted to the Hall of Fame of FIBA (*Fédération Internationale de Basketball Amateur*).

A volleyball player, teacher (1965–1988) of the RPI Department of Physical Culture and Sports *Skaidrīte Plismane* was a famous athlete in her time. In 1960, she won the gold medal at the World Championships in Rio de Janeiro, Brasil. Volleyball was included in the program of the Olympic Games in 1964 [58].

The year 1998 was significant in the development of the current study. It was the year when the Department of Physical Education and Sports, as well as the Sports Club, celebrated its 40th anniversary [59]. *Rihards Jasūns* (1945–2008), the Chairman of the Board of RTU Sports Club was one of the organizers of this event. He encouraged *Alīda Zigmunde*, the then Head of the RTU History Museum, to identify all Olympians of the university, to consult with the historian *Aija Erta*. At that time, she worked in the Latvian Olympic Committee and helped the author with her valuable advice and helped establish contacts with the Olympians. It soon became clear that information about education of the Olympians was incomplete. Some of them studied at other universities or were on academic leave and did not always scrupulously record all the data in their sportsmen questionnaires. Some started studying later and there was no complete information about studies Olympians undertook. By contacting RTU Personnel Unit, archives, and the Olympians, it was possible to find out when, at which faculties the most famous athletes of the university have studied and what qualification they obtained after graduation. In the following years, the education of the participants of the next Olympic Games was clarified, and the number of the recognized RTU Olympians increased.

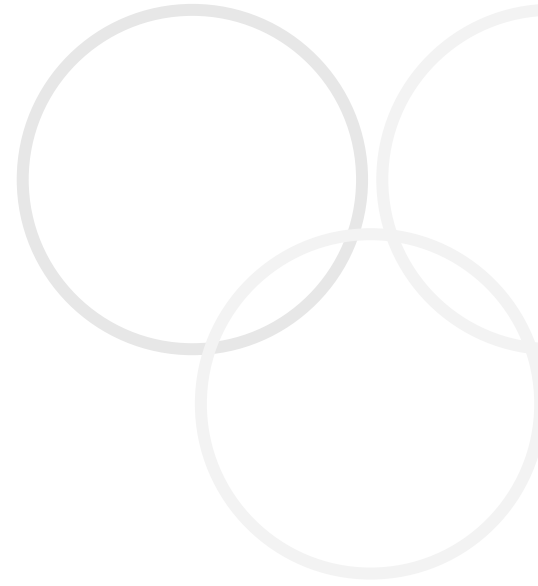
RTU is proud of its sporty students. At the end of 1998, with the support of RTU Sports Club, a photo exhibition about athletic disciplines represented in 40 years (1958–1998) was organized. At the end of 2002, at the initiative of *Brigita Krieva*, an RPI graduate, a Practical Assistant Professor at the RTU Department of Sports, then a lecturer, a reunion of RPI / RTU graduates-athletes was held [60]. In 2006, a photo gallery of RTU student-Olympians was opened in the lobby of the second floor of the administrative building of RTU at *1Kaļķu* Street. At that time, not all Olympians were identified.

Figure 41. Picture of *R. Jasūns* (2006).

Figure 42. Opening of the RTU Student-Olympian photo gallery at *1 Kaļķu* Street (2006). From right: *Rihards Jasūns* (1945–2008), *Raimonds Bergmanis*, *Ivars Knēts* (1938–2019), *Viktors Bonders*, *Elmārs Beķeris* (1940–2020), *Alīda Zigmunde*, *Juris Briedis* (1936–2016), *Jānis Muižnieks*, *Liene Aleksandra Aboliņa* (m. *Batare*; 1981–2021), *Konstantins Didenko*, *Jānis Petkevičs*, *Miķelis Ragainis*.

**BIOGRAPHIES OF ENGINEERING STUDENTS,
GRADUATES AND ACADEMIC STAFF –
PARTICIPANTS OF THE OLYMPIC
AND PARALYMPIC GAMES**

JĀNIS VALENTĪNS ANDRIKSONS (1912–1967)

Speed Skater, Hockey Player and Engineer

IV Olympic Winter Games in Garmisch-Partenkirchen, 1936

Speed Skating

16th place, 500 m, Men

23rd place, 1500 m, Men

30th place, 5000 m, Men

Jānis Valentīns Andriksone (also known as *Jānis Andriksone*) was born on 31 March 1912 in *Vecpiebalga* Parish, Latvia, and spent his childhood with his parents as a refugee in Russia. The family, like many others, returned to Latvia after the end of World War I and the proclamation of the Republic of Latvia. *J. V. Andriksone* lived in Riga and in 1930 graduated from the Riga City 1st Gymnasium [61; p. 5].

In 1930, he entered the Faculty of Engineering of the University of Latvia (UL), graduating it in 1942. During his studies, he joined the Latvian Student Corporation «*Selonija*» [61]. He worked for the Railway Administration in the 1930s. During the Soviet rule in 1940, the athlete had been expelled from the Latvian State University for not attending lectures in Marxism-Leninism [61; p. 16].

J. V. Andriksone represented the society «*Universitātes sports*» («University Sport»; «US») and won the Latvian Speed Skating Championship for the first time in 1933. He dethroned *Alberts Rumba* (1892–1962), a long-time Champion of the I and II Olympic Winter Games, a leader in the Latvian speed skating championships since 1924. *J. V. Andriksone* won the title of the Latvian Champion in Speed Skating also in 1934 [62].

J. V. Andriksone took part in the World Championships in 1934 and in the IV World Student Olympiad in Saint Moritz, Switzerland in February 1935, which was organized by the Congress of the International Students' Federation. He won 1st place in 500 m (46.0), 1000 m (1:32.0) and 5000 m (9:18.6), as well as split 2nd/3rd place at a distance of 1500 m [63]. As an athlete representing the «US», he competed in the IV Olympic Winter Games in February 1936 in Garmisch-Partenkirchen, Germany, finishing 16th in the 500 m (45.9 s) race and 23rd in the 1500 m (2:28.9) race, and gained 30th place at a distance of 5000 m (9:15.0) [64]. The Coach Robert Kurt Leonhard Witthoff (1892–1983), a general physical fitness coach for winter sports (1934–1940) employed by the Latvian Winter Sports Union, played an important role in ensuring success of the athlete [65]. He also competed in various speed skating competitions in Latvia after the Olympic Games. During World War II in 1939, *J. V. Andriksone* participated in the World Student Olympiad in Norway.

J. V. Andriksone also played hockey. In the first half of the 1930s, he played for the «US» Hockey Team, trying his skills both as a goalkeeper and as a field player. Four future Olympians (*R. Lapainis*, *J. V. Andriksone*, *R. Bluķis*, *L. J. Vedējs*) of the Olympic Winter Games of 1936 played in the Lightning Tournament in the United States in the season

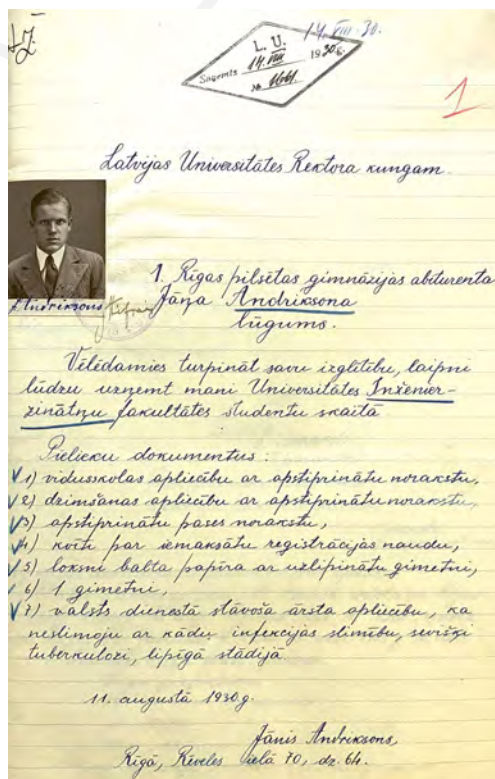

Figure 44. *J. V. Andriksone's* application to the Rector of the UL *Augusts Tentelis* (1876–1942) on his admission to the university (1930).

of 1933/1934. The Team consisted of the goalkeeper *Roberts Lapainis* (1913–1947); field players *J. V. Andriksone*, *Aleksejs Auziņš* (1910–1997), *Roberts Bluķis* (1913–1998), *Leonīds Jānis Vedējs* (1908–1995), *Reinholds Beķeris* (1907–1940), *Andrejs Jessens* (1908–1965), *Edgars Pēteris Klāvs* (1913–1983), *Jānis Kļaviņš* (1912–1941), *Augusts Ozols* (1908–1980), *Kārlis Pakalns* (1907–?), *Valentin Wolfram* (1910–1975), and in one game *Ēriks Pētersons* (1909–1987), who was the player of Riga Football Club [66]. As a member of the Latvian National Hockey Team, *J. V. Andriksone* also competed at the academic championships in Bardonecchia, Italy, in 1933. During World War II, he returned to the hockey field as a player of the «*Daugavieši*» Hockey Team, including the tournament in early 1944. He also represented «*Daugavieši*» in the speed skating races that took place in Riga during the war [62].

After World War II, *J. V. Andriksone* lived in Germany, later, in 1946, emigrated to Canada and worked as an engineer at a mine in Noranda [67]. In his free time, he was a keen painter [68]. *J. V. Andriksone*'s life ended in Noranda, Quebec, Canada, on 22 September 1967.

Olģerts Kroders (1921–2012), director, actor, teacher, and publicist, wrote about *J. V. Andriksone* in the journal «*Māksla*» in 1992, «Undoubtedly, *Jānis Andriksone*, the European Champion in speed skating (maybe also the World Champion, I do not remember so well), was a special person – a man who consistently achieved his goals: he wanted to be original and become famous, at least on the Latvian scale. Destiny had not endowed him with an excellent social status, wealth or any special talent. Thus, he had to forge his own fortune. *Jānis* started with skating, which he did well. After a long period of hard training, he really became a student champion and his photographs and articles about him appeared in the press. But that was just the beginning. Although being popular as a champion was not enough for *Jānis Andriksone*, he wanted to be noticed as an individual, so he used his sporting success only as a launchpad to draw attention to himself. Slowly abandoning speed skating, he began to build his own image so that it would always be impressive, unique, and rather extravagant. The main aim he wanted to achieve it to make people always talk about him. Being in humble circumstances, *Jānis* made his own clothes by himself in accordance with the latest international fashion trends. It took a lot of time and patience to keep up with the latest fashions, but the former champion was first to pick up any innovation in clothing, at least half a year before the others, and gradually he became the king of youth fashion in Latvia. From time to time, *Andriksone* changed his walking style, he carefully thought through and worked out every move before showing his new gait to the general public. The new steps were tested by friends and acquaintances – once *Jānis* pulled me into the street side and showed all kinds of gait for half an hour. «Will this be good? May be this way? Or that way?...» [69].»

Figure 45. Photo of *J. V. Andriksone* on the cover of the journal «*Starts*» (1935).

Figure 46. *J. V. Andriksone* in Saint Moritz (1935).

Figure 47. From left: winner of the World Academic Speed Skating Championships *J. V. Andriksone*, master *A. Rumba*, and a gymnasium student *A. Bērziņš* in Riga (1935).

BORISS ARTEMJEVS (1965)

Bobsledder, Athlete and Entrepreneur

XVI Olympic Winter Games in Albertville, 1992

Bobsleigh

16th place, Four, Men

XVII Olympic Winter Games in Lillehammer, 1994

Bobsleigh

13th place, Four, Men

Figure 49. *B. Artemjevs'* RPI examination sheet (1982).

Figure 50. Latvian 4-man team – *Z. Ekmanis, A. Intlers, B. Artemjevs* and *O. Rihters* at the start at the XVI Olympic Winter Games (1992).

Boriss Artemjevs was born on 19 January 1965 in Riga and studied at Riga Secondary School No. 48. He entered RPI immediately after secondary school in 1982 at the age of 17, because during the Soviet era, pupils in the secondary schools with Russian as the language of instruction studied only for 10 years. *B. Artemjevs* was already engaged in sports during secondary school and was included in the Athletics Team of the USSR National Youth Team.

On 29 July 1982, *B. Artemjevs* applied to the Day Department of RPI Faculty of Architecture and Civil Engineering, majoring in Industrial and Civil Engineering. Already on 14 August, *B. Artemjevs* submitted another application stating that he wished to study at the Riga Evening General Technical Faculty. Two weeks later, on 1 September, the next application followed – he wished to enrol in the 1st-course of the Day Department of the Faculty of Electroenergetics (FEE). *B. Artemjevs* tried to study according to an individual plan, but competitions and absenteeism prevented him from passing all examinations on time [70].

On 30 June 1983, *B. Artemjevs* applied to the Dean of the FEE with a request to be allowed to terminate his studies due to conscription to the Soviet army [70]. The athlete resumed his studies on 14 October 1985, after returning from the service in the Soviet army, but in two years much of what had once been taught had been forgotten. Student *B. Artemjevs* acknowledged in January 1986 that it was difficult to resume his studies, but academic staff of the FEE were responsive and encouraged him to try to continue his studies. At the same time, it must be admitted that sports demanded the most from him, because, unlike others, *B. Artemjevs* trained in both athletics and bobsledding and was included in both Latvian Bobsleigh and Athletics Teams. He represented his university – RPI – as a member of the Athletics Team. Before that there were many trainings and competitions, and he had to interrupt studies again in the spring of 1987, because sport was in the main priority for *B. Artemjevs* at that time. Eventually, he did not manage to finish his studies. In 1988, *B. Artemjevs* became the LSSR Champion in athletics in the 4 x 100 m relay (43.1 s) (squad: *Āris Āboliņš, Arvis Jansons, Jurijs Zvoskovs*) [71].

B. Artemjevs engaged in bobsleigh in the 1980s [72]. First, he started riding with *Arvis Jansons*, then – with *Uldis Veliks, Sandis Prūsis, Zintis Ekmanis, Oļafs Klaviņš*, and *Jānis Ķipurs*. Bobsledders called *B. Artemjevs* «Mister Universe» [73].

In the following years, *B. Artemjevs* intensively exercised in bobsleigh and participated in the competitions more than once with *Z. Ekmanis*, who demonstrated good results at the Olympic Games and had already finished his studies at RPI. At the World Championship of 1989, he won 2nd place in 4-man competition with *Z. Ekmanis*, *Otomārs Rihters* and *Juris Tone*. At the Latvian Championship of 1991, he won 1st place in 4-man competition with *Z. Ekmanis*, *O. Rihters* and *Guntis Osis*.

B. Artemjevs won 3rd place in the World Cup in Winterberg, Germany, in 1992 and participated in the Olympic Games twice – in 1992 and 1994. At the XVI Olympic Winter Games in 1992, *B. Artemjevs* won 16th place in the 4-man competition with *Z. Ekmanis*, *O. Rihters* and *Aldis Intlers* (1965–1994) (3:56.72) and was the pusher in the crew piloted by *Z. Ekmanis* [74; p. 68]. At the XVII Olympic Winter Games in 1994, *B. Artemjevs* took 13th place in the 4-man competition with *Z. Ekmanis*, *A. Intlers* and *Didzis Skuška* (3:29.81; pusher) [75; p. 76, 79].

Having finished an active career in sports, *B. Artemjevs* became an entrepreneur.

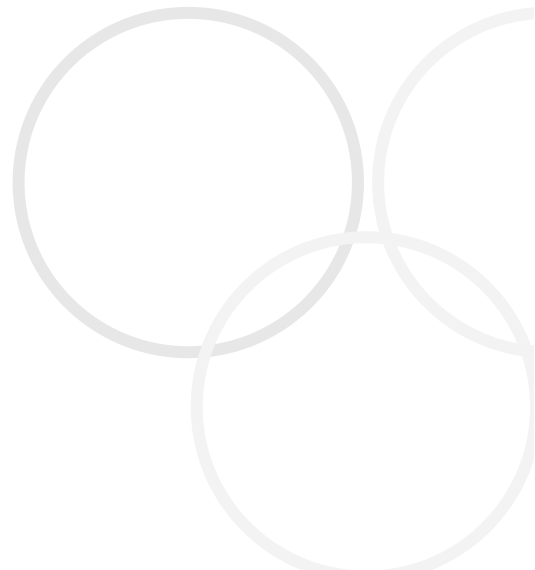

Figure 51. From left: *O. Rihters*, *A. Intlers* and *B. Artemjevs* at the La Plagne track at the XVI Olympic Winter Games in Albertville (1992).

Figure 52. From left: *J. Tone*, *O. Rihters*, *D. Skuška*, *B. Artemjevs* during the XVII Olympic Winter Games in Lillehammer (1994).

VITOLDS BARKĀNS (1944)

Rower, Coach and Pedagogue

XX Games of the Olympiad in Mexico, 1968

Rowing

7th/11th place, Coxless Fours, Men (M4-)

Vitolds Barkāns was born on 8 May 1944 in Riga. In 1951, he began his studies at Riga Secondary School No. 38, and later at Riga Secondary School No. 3, which he completed in 1962 and entered RPI Faculty of Electroenergetics (FEE). From 1962 to 1963, he was assigned for study internship at the thermal power plant Riga TPP. In 1962, *V. Barkāns* worked as a laboratory assistant at his faculty for one year. In 1963, during the 2nd-year of his studies, he was exmatriculated for academic failure [77]. From 1963 to 1966, he served in the Soviet Army at the Central Navy Water Sports Club in Moscow.

V. Barkāns was actively involved in rowing since 1960. This was also the reason why it was difficult for him to combine training with sports. In 1962, the Council of the Union of Sports Societies and Organizations of the LSSR asked the Head of the Department of Thermal Power Engineering of RPI FEE *Artūrs Ziņģītis* (1901–1973) to exempt *V. Barkāns* from studies to let him participate in the USSR Academic Rowing Youth Team competition.

V. Barkāns repeatedly applied for studies at RPI in 1969, this time at the Day Department of Construction Economics and Organization of the Faculty of Engineering Economics, where he was enrolled in the 2nd-course. However, he did not study here either, and in the same year *V. Barkāns* left the university on his own will, starting his studies at the Latvian State Institute of Physical Culture (LSIPC) [77]. *V. Barkāns* graduated from LSIPC in 1973. In 1979, he graduated from Leningrad Scientific Research Institute of Physical Culture (*Ленинградский научно-исследовательский институт физической культуры*) with a postgraduate degree.

The unfinished studies did not prevent *V. Barkāns* from returning to RPI, this time as a lecturer. In 1979, he was employed as a Senior Laboratory Assistant and a Lecturer at the Department of Physical Education and Sports [78], and in 1980, he was elected a Senior Lecturer. In 1981, he left RPI to become a lecturer at LSIPC.

From 1966 to 1968, *V. Barkāns* was a sports instructor at the Sports Society «Dinamo» in Riga. From 1968 to 1969, he was a sports instructor at the Sports Committee of the LSSR Council of Ministers. In parallel with his studies and work at LSIPC from 1972 to 1976, he worked as a rowing Coach at the Sports Society «Daugava». In 1974, he received an Honorary Diploma from the Central Council of Trade Unions of the LSSR for coaching high-class athletes.

In 1965, he fulfilled the requirements of the USSR standard for the sports master and in 1967 – for the international sports master. He was a two-time USSR Champion in Coxless Fours (M4-; 1967, 1968), winner of the IV USSR People's Spartakiad in Coxless

Figure 54. *V. Barkāns*' RPI student ID (1962).

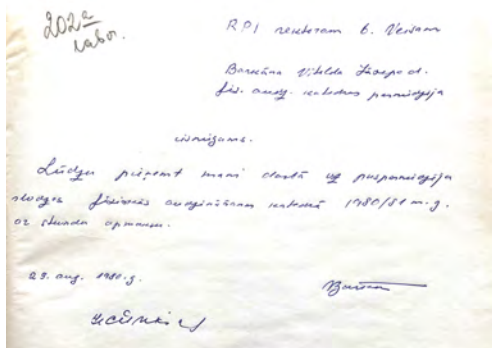

Figure 55. *V. Barkāns*' application to the Rector of RPI *Aleksandrs Veiss* (1918–1985) asking to re-employ him at the Department of Physical Education and Sports (1980).

Fours (M4-) in 1967, won the USSR Cup in Men's Eight (M8+) in 1970. He was the LSSR Rowing Champion seven times [79]. In 1967, he received an Honorary Diploma from the Presidium of the Supreme Council of the LSSR for high achievements in sports.

V. Barkāns was a candidate for the USSR National Team at the XIX Games of the Olympiad in Mexico City in 1968. Before the Games of the Olympiad, the Coxless Fours, which included RPI students *Elmārs Rubīns* (1944–2007), *Guntis Niedra* (1943–2005) and *Andris Priedītis*, won all competitions, including the prestigious Lucerne Regatta (unofficial world championship) in Switzerland. There was no doubt that for the first time the Latvian rowers would participate in the Games of the Olympiad. V. Barkāns recalled, «The nature played a bad joke. Pavel Ilyinsky (*Павел Ильинский*) replaced A. Priedītis, who got ill, by the decision of the Head Coach of the USSR National Team. In the pre-race in the Olympic regatta, we were in 3rd place and had to fight in a race to success. We rowed the hull of the half-boat in front of everyone, but about 100 m to the finish I felt that the boat was not in the way, because P. Ilyinsky, who was rowing on my side, had lost consciousness. The games in Mexico City took place at an altitude of 2200 m, and 0.6 s separated us from the chance to participate in the finals. I also regained senses with an oxygen mask on my face in the medical centre at the paddling channel. Thus, the Olympic expectations of Coach *Rolands Sproģis* (1936–2001) decayed [80].»

V. Barkāns was one of the initiators of the renewal of Riga Rowing Club, as well as was its President from 1992 to 1998, and the President of the Latvian Olympic Club from 1993 to 1999.

From 1993, V. Barkāns participated in the competition of senior rowing masters. In 1994, in the 21st FISA *Master's Regatta* in Groningen, the Netherlands, together with G. Niedra, E. Rubīns and V. Priediēns, he won 1st place in the Coxed Fours. In the World Masters Games in Australia, along with E. Rubīns, rowing together with foreign athletes, he won 2nd place in the Coxed Fours in the competition of 36 teams [81]. In 1998, together with G. Niedra, E. Rubīns, V. Priediēns he won 1st place in the Mixed Eight (MIX8+) at the World Masters Games in Portland, USA.

After finishing his career of a professional athlete and coach, for many years until his retirement V. Barkāns worked as an organizer of sports activities at Riga *Pārdaugava* Vocational Secondary School.

He is married to an athlete *Ingrīda Barkāne* (b. *Verbele*), who also competed in the XIX Games of the Olympiad in Mexico in 1968 [82]. They have two sons – *Ģirts* and *Ingus*.

Figure 56. IV USSR People's Spartakiad Champions in Coxless Fours. From right: V. Barkāns, E. Rubīns, A. Priedītis, G. Niedra (1967).

Figure 57. V. Barkāns and E. Rubīns in the Olympic Village at the Mexico Emblem of the Games of the Olympiad (1968).

Figure 58. G. Niedra, V. Barkāns, I. Verbele-Barkāne, E. Rubīns at the XIX Games of the Olympiad in Mexico City (1968).

RŪDOLFS BĀRDA (1903–1991)

Football Player, Basketball Player and Football Referee

VIII Games of the Olympiad in Paris, 1924

Football

11th place, Men

Rūdolfs Bārda was born in the family of the merchant *Ernests Bārda* (1866–?) and his wife *Marija Elizabete Bārda* (b. Hazenfuss; 1869–1939) on 20 February 1903 in Riga. He studied at *V. Olavs* Commercial School and the Riga City 1st Secondary School, then – at the Vocational Department of the Riga City 4th Secondary School, which he graduated in 1922.

R. Bārda is one of the most notable Latvian football players in the 1920s. He started playing football as a Member of the Latvian National Youth Union (LNYU; founded in 1920). He later played in a team of the Young Men's Christian Association (YMCA), and was the most successful member of the Riga Football Club (RFC), becoming a three-time Latvian Champion (1924–1926) and a player of the Latvian National Team [83].

In 1923, *R. Bārda* entered the Department of National Economy of the Faculty of National Economics and Law of the University of Latvia (UL), where he studied intermittently until 15 January 1932 [84]. During his studies, he joined the UL Student Corporation «*Patria*».

Rūdolfs' brothers *Edvīns Bārda* (1900–1947), *Arvīds Bārda* (1901–1941) and *Oskars Bārda* (1904–1958) also enjoyed playing football, and they took part in the work of RFC.

Rūdolfs' brother *A. Bārda* entered the UL Faculty of Mechanics in 1921 but did not commence his studies [85]. The brothers were actively engaged in sports and in 1924 took part (except for *O. Bārda*) in the VIII Games of the Olympiad in Paris, France. Although the Latvian Olympic Committee did not support the travelling of the footballers to Paris due to the lack of funds, the Latvian Football Association (LFA) hoped to find the necessary finances. Some of the money to cover participation expenses of the football players was obtained in the last days before the Games of the Olympiad. The city of Riga allocated LVL 1000 only on 19 May, and already on 22 May football players had to leave to Paris [3; p. 61, 62].

The Latvian Olympic Football Team consisted mainly of players from Riga Football Team (goalkeepers: *Ādolfs Grebele* (1902–1943), *Arvīds Jurgens* (1905–1955); defenders: *Kārlis Ašmanis* (1898–1962), *Aleksandrs Roge* (1896–1945), *Kurts Plade* (1898–1945), *Pēteris Kreicbergs* (1898–1979); midfielders: *Kārlis Bone* (Team Captain; 1899–1941), *Paulis Sokolovs* (1902–1971), *Česlavs Stancīks* (1896–1940), *Voldemārs Viņķis* (1903–1954); strikers: *A. Bārda*, *E. Bārda*, *R. Bārda*, *Alfrēds Plade* (1905–1944), *Vladimīrs Plade* (1900–1961), *Arkādijs Pavlovs* (1903–1960) [86]).

On 27 May 1924, the Latvian Football Team had to play with the French Olympic

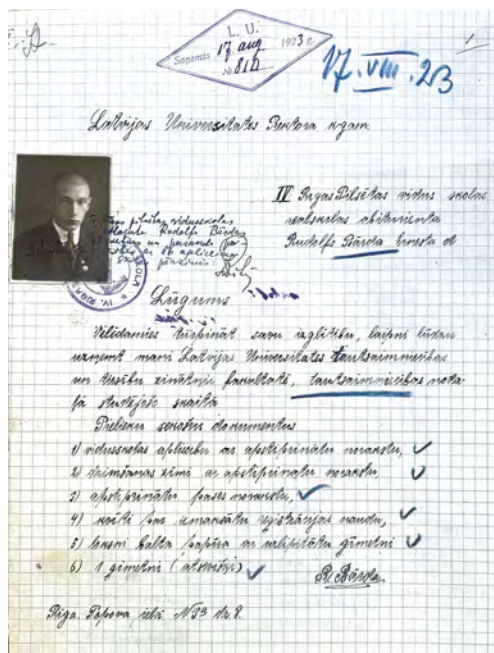

Figure 60. *R. Bārda's* application to the Rector of the UL *Jānis Ruberts* (1874–1934) on his admission to the university (1923).

Football Team. Unfortunately, the Latvian Football Team lost with the score 0 : 7 [87]. Latvian football players participated in only one game at the Games of the Olympiad. The official opening of the Games of the Olympiad took place on 5 July, but unfortunately, Latvian football players did not experience it, because they had to go home after the defeat. The Latvian Team did not have much experience, although football was a very popular sport in Latvia at that time. Later, the football players took part in various games, but as a team they did not have a chance to compete in the Games of the Olympiad for the second time.

Football player *R. Bārda* played seven games for the Latvian National Football Team. In 1926, he also started his career as a football referee. *R. Bārda* was awarded the Great Badge of LFA. *R. Bārda* also played basketball and showed good results – he played two games for the Latvian Basketball Team (1926–1927) [83].

After a long break, *R. Bārda* resumed with football in 1934, when he joined the 5th Riga Defence Regiment Sports Club (DRSC), where he was a Member of the Board and a Member of the Sports Club holding Certificate No. 1 [83].

Not much information about his future is available – the family had lived in various places in Riga. In the 1930s, he worked as a customs expert, then as a cashier. In 1937, he married *Klāra Lūcija Fišere* (b. *Birite*; 1908–2001). *R. Bārda* died in Riga on 24 January 1991.

Figure 61. Latvian National Football Team with accompanists before going to the VIII Games of the Olympiad in Paris (1924).

Figure 62. Latvian National Football Team at the VIII Games of the Olympiad in Paris (1924). In the first row from the left: *E. Bārda*, *A. Jurgens*, *P. Sokolovs*, *A. Bārda*; second row: *Č. Stančiks*, Coach *Juris Rēdlihs* (1890–1971), doctor *Emilis Elsbergs* (1893–1936), *K. Bone*, *V. Plade*, *R. Bārda*, *K. Ašmanis*, *A. Pavlovs*, *A. Roge*.

Figure 63. From left: brothers *Edvins*, *Arvids*, *Rūdolfs* and *Oskars Bārda* (1920s).

RAIMONDS BERGMANIS (1966)

Weightlifter, Public and Political Worker

XXV Games of the Olympiad in Barcelona, 1992

Weightlifting

14th place, Super-Heavyweight, Men

XXVI Games of the Olympiad in Atlanta, 1996

Weightlifting

9th place, Super-Heavyweight, Men

XXVII Games of the Olympiad in Sydney, 2000

Weightlifting

23rd place, Super-Heavyweight, Men

Figure 65. R. Bergmanis' RPI student ID (1984).

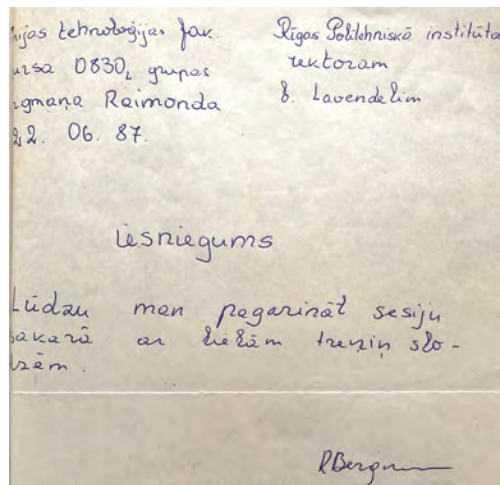

Figure 66. R. Bergmanis' application to the Rector of RPI Egons Lavendelis with a request to extend the examination session due to heavy training load (1987).

Raimonds Bergmanis was born on 25 July 1966 in *Pļaviņas*, Latvia. In 1984, he graduated from Riga Secondary School No. 49, where he studied in a chemistry class, and began studying at RPI Faculty of Chemistry. A few months later, *R. Bergmanis* was drafted to the compulsory military service and was unable to write an application for an academic leave. This was done on 6 December 1984 by the group's curator, Assistant Professor *Ruta Švinka* [88]. Two years later, in October 1986, *R. Bergmanis* demobilized from the Soviet army and resumed his studies. Student *R. Bergmanis* actively engaged in sports and was a Member of RPI Team in weightlifting, so he had to miss the classes, ask to extend the examination session, but later the athlete managed to settle all outstanding academic commitments and graduated from RTU in 1991, obtaining the qualification of a chemist-technologist. During his studies, great changes took place – he entered the university, the name of which over time was supplemented by Soviet-era «awards» and whose official title was «Riga Polytechnic Institute Named after *Arvīds Pelše* and Awarded with the Order of the Red Banner of Labour» but on 29 January 1990, RPI Scientific Council voted to change this name [89], and thus RPI became RTU. On 19 March by decision No. 69, the Council of Ministers of the LSSR also adopted the change of the traditional RPI name [90]. In 1991, *R. Bergmanis* received a diploma of the Republic of Latvia. The faculty had also changed the name – *R. Bergmanis* joined and continued his studies after the army at the Faculty of Chemistry, which was renamed the Faculty of Chemical Technology on 10 November 1986 [3; p. 618, 626].

R. Bergmanis first practiced swimming and basketball [91], but later turned to another sport – weightlifting. *R. Bergmanis*' father *Olģerts Bergmanis* (1931–2016) was a weightlifter and weightlifting coach. He not only sparked his son's interest in this sport, but later became *R. Bergmanis*' coach. Already in the second half of the 1980s, *R. Bergmanis* participated in many competitions, however, he became an Olympian only after graduating from university. He trained in weightlifting at the «RRR» Sports Club. *R. Bergmanis* was the flagbearer of the Latvian Olympic delegation at the XXV Games of the Olympiad in Barcelona, Spain, in 1992. These were the first Olympic Games for

the Latvian athlete after the restoration of the independence of the Republic of Latvia. Weightlifter *R. Bergmanis* ranked 14th in the weightlifting competition over 110 kg in the Games of the Olympiad, lifting 362.5 kg in two events [92].

At the XXVI Games of the Olympiad in Atlanta, USA, in 1996, *R. Bergmanis* won 9th place in the weight category over 108 kg, lifting 402.5 kg in two events. At the XXVII Games of the Olympiad in Sydney, Australia, in 2000, the athlete had to settle at 23rd place in the weight category over 105 kg (no result) because he had to leave the fight due to an injury [93]. *R. Bergmanis'* achievements and participation in three Games of the Olympiads show that at the end of the 20th century he was one of the strongest weightlifters in Latvia. He was an eleven-time LSSR Champion and Latvia and has broken Latvia's weightlifting records 21 times, and was once a USSR Junior Champion in the super heavy category. In 1997, *R. Bergmanis* won the title of European Vice-Champion in the super heavyweight category.

Sports activities influenced further professional activity – the graduate engineer studied at the Latvian Academy of Sports Education. In 2003, he obtained the qualification of a heavy athletics coach [94] and started working as a coach.

Latvian strongman *R. Bergmanis* served in the National Armed Forces of the Republic of Latvia, was an officer in the Saeima and the President Security Service and in the Recruitment Centre of the National Armed Forces.

RTU graduate *R. Bergmanis* often participated in RTU events at the beginning of the 21st century. On 10 February 2006, on the opening day of the XX Olympic Winter Games, he participated in the opening of the RTU Olympic Photo Gallery in the lobby of the second floor of the then university administration building at 1 *Kaļķu* Street [95], dedicated to the 150th anniversary of RTU. Together with academic staff and students of RTU, he was also present at Riga City Festival on 18 August 2012.

R. Bergmanis also participated in the «World's Strongest Man» competition. In 2002, he won 3rd place and was in the top six several times. He repeatedly participated in the competition «Arnold Strongman Classic» organized by the American actor, businessman, philanthropist, bodybuilder, politician Arnold Schwarzenegger and twice won 3rd place (2003, 2004). He finished his active sports career in 2007. *R. Bergmanis* managed the Latvian Strongman Championship competition, as well as commented the airings of the Championship on television. He also worked in the Latvian Weightlifting Federation. *R. Bergmanis* also participated in the weighing of turtles in Riga National Zoo in order to attract attention to the preservation of this species. For several years, he was the Director of television shows («Happy Family» and «Royal Anecdote Tournament»).

R. Bergmanis is the President of the Latvian Olympians Club (2011–2015, since 2019), he also was a member of the Board (2015–2019) and one of the Vice-Presidents of the Latvian Olympic Committee (2013–2020). In 2014, *R. Bergmanis* was elected to the 12th, in 2018 – to the 13th Saeima, he was the Minister of Defence of the Republic of Latvia (2015–2019) [96]. *R. Bergmanis* is a Member of the Senate of the Latvian Olympic Academy and in March 2021, he was elected President of the Latvian Shooting Federation.

R. Bergmanis' work is highly appreciated – on 14 April 2014, he was awarded the highest state award – the Cross of Recognition.

R. Bergmanis is married, he has a daughter and two sons.

Figure 67.
R. Bergmanis at the European Championship in Croatia (1997).

Figure 68. *R. Bergmanis* at the XXVII Games of the Olympiad in Sydney (2000).

Figure 69. *R. Bergmanis* and Arnold Schwarzenegger (2003).

ALFONS BĒRZIŅŠ (1916–1987)

Speed Skater and Coach

IV Olympic Winter Games in Garmisch-Partenkirchen, 1936

Speed Skating

14th place, 500 m, Men

18th place, 1500 m, Men

18th place, 5000 m, Men

19th place, 10 000 m, Men

Alfons (also *Alfons Elmārs*) *Bērziņš* was born on 7 November 1916 in Riga [97]. In 1938, he graduated from the Riga City 2nd Gymnasium, completing the course of a Vocational Gymnasium.

A. Bērziņš practiced skating since early childhood. He bought his first iron skates at the age of seven on the pocket money he saved [98]. Since then, the young man exercised his passion for speed skating, he wanted to resemble his idols – skaters *Jānis Valentīns Andriķons* (1912–1967) and *Alberts Rumba* (1892–1962) [99]. *A. Bērziņš* started skating near his place of residence in *Grīziņkalns*, Riga. His first skating rinks were located on *Artilērijas* Street and in the vicinity of St. Paul's Church in Riga [98]. *A. Bērziņš* told in an interview to the newspaper «*Jaunākās Ziņas*» in 1940, «Sometimes the streets were sprinkled with sand, then the sparks simply disappeared. At first, I did not even know there were skating rinks. Once my friends took me there. I could not imagine that it was so slippery on the ice [98].»

A turning point in the athlete's life occurred when he for the first time tried to skate with the Norwegian or special speed skates [100], which he received in the first half of the 1930s from *J. V. Andriķons*, one of the best Latvian speed skaters of the 1930s. In the beginning, *A. Bērziņš* did not succeed with the Norwegian skates either, he even considered an idea to forgo skating entirely, but *J. V. Andriķons* did not allow him to do so [101].

In 1933, *A. Bērziņš* won 1st place in the overall rating of all distances in the Latvian Speed Skating Championship in the Junior Class. In 1934, he won 2nd place in the overall rating of the Latvian Speed Skating Championship. In the 1930s, he wrote for the journal «*Skolu Dzīve*» about his experience in the competitions.

As a pupil, at the age of 19, *A. Bērziņš* went to the IV Olympic Winter Games in Berlin, Germany, in 1936 together with *J. V. Andriķons*. Three speed skaters from Latvia took part in these games (*J. V. Andriķons*, *A. Bērziņš*, *Arvīds Lejnīeks* (1913–?). *J. V. Andriķons*, a student at the University of Latvia (UL), and *A. Bērziņš* since 1932 represented the Sports Society «*Universitātes sports*» («*University Sport*»), and for some time the two even had a common Coach – *Robert Kurt Leonhard Witthoff* (1892–1983). Speed skater *A. Bērziņš* competed in 500 m (14th place; 45.7), 1500 m (18th place; 2:25.8), 5000 m (18th place; 8:53.4) and 10 000 m (19th place; 18:22.5) races at the IV Olympic Winter Games in February of 1936 [64]. He was ranked among the top 10 speed skaters in the world in 1938 [102].

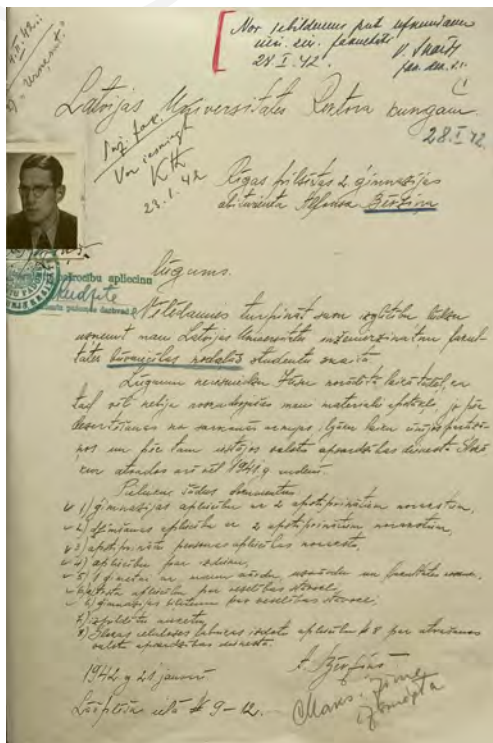

Figure 71. *A. Bērziņš*' application to the Rector of the UR *Mārtiņš Primānis* (1878–1950) on his admission to the university (1942).

In the 1930s, together with the outstanding athletes – a cyclist *Jānis Krastiņš* (1917–1992) and a football player *Roberts Pakalns* (1911–1986) – he received a nickname of one of the «devil boys».

After the Olympic Games, *A. Bērziņš* continued going in for sports and participating in competitions. In 1937, he won 9th place in the World Championships in Oslo, Norway. In Oslo, *A. Bērziņš* met with the Honorary Consul General of Latvia in Norway *Artūrs Vanags* (1882–1970), who had studied at RPI Department of Chemistry and in conversations with the Latvian athlete, he emphasized that Norway had everything one needed to train and become a world champion. Speed skater *A. Bērziņš* went to Norway in 1938 and trained together with the most famous Norwegian athletes, gaining invaluable experience [98]. In January 1938, he also took part in the European Speed Skating Championships in Oslo.

A. Bērziņš reached the top of his sports career at the European Speed Skating Championship in 1939, which took place from 4 to 5 February in Riga, in the skating rink of the Army Sports Club. In the overall rating, *A. Bērziņš* won 1st place in two distances – 3000 m and 5000 m – and became the European Champion. He also won 2nd place in the 500 m race and split 3rd/4th place in 1500 m skating.

Continuing the season on 18 and 19 February in Helsinki, Finland, *A. Bērziņš* won 2nd place in the overall ranking of the World Championship, becoming the World Vice-Champion, demonstrating the best performance at the distance of 10 000 m, where he won 1st place [103]. *A. Bērziņš* also achieved good results in the World and European Championships from 1936 to 1940. He was six times Master of Latvia (1935–1940) and the LSSR Champion (1941). By 1939, he had broken Latvia's speed skating records 27 times – 15 in Latvia and 12 abroad [104]. *A. Bērziņš* carefully recorded his results, documenting his sports performance.

Assessing his sporting success, the Latvian Commission of Sports Employees headed by RPI graduate *Teodors Spāde* (1891–1970) recognized *A. Bērziņš* as the best athlete of Latvia in 1938, while in 1939, the commission selected two – a speed skater *A. Bērziņš* and a race walker *Jānis Daliņš* (1904–1978) [105].

From May 1939 to June 1941, the athlete was drafted into compulsory military service. In the season 1940/1941, *A. Bērziņš* became the LSSR Champion and competed in various cities of the Soviet Union. He won 2nd place in the 1941 USSR Championship. He participated in speed skating competitions in Latvia during the Nazi German Occupation in 1941/1942 and 1942/1943. In 1942, he also became the Latvian Speed Skating Champion; in 1943, he won in so-called Riga Championship [97]. *A. Bērziņš* ended his active sports life during World War II in the 1940s [106]. In 1942, he entered the Faculty of Engineering of the University of Riga (UR) but did not have time to study. During World War II, he was drafted into the Red Army, which he deserted, and then into the Latvian Legion [107]. Until the capitulation of Germany in May 1945, *A. Bērziņš* fought on the *Kurzeme* Front [101]. At the beginning of 1940s, the road across the *Daugava* River in Riga was named after *A. Bērziņš*, which the Administration of Riga called *Alfons Bērziņš Alley* [108].

It should be noted that his first wife, *Mirdza Martinsone* (1916–1983; after 1951 – *Turķe*), a UL student who studied economics for a short time from 1934 to 1935, also took part in Alpine skiing at the IV Olympic Winter Games in 1936. Later, she continued studies at the UR Department of Dentistry.

Figure 72. *A. Bērziņš*' UR student ID (1942).

Figure 73.
A. Bērziņš (1935).

The years of World War II were not easy for the *Bērziņš* family, because in these difficult circumstances they had to take care of their son born in 1942, but the head of the family could not be with him because he was drafted into the army.

During the Soviet era, on 28 August 1945, *A. Bērziņš* was arrested for desertion from the Red Army [109] and until 1955 was held in various prisons in the Russian Soviet Federative Socialist Republic [103].

Returning to his homeland after serving his sentence, *A. Bērziņš*' daily life was for a short period related to sports – for one year he worked as a speed skating coach, coaching *Ārija Gulīte* (later *Marksa-Ebele*). Later *A. Bērziņš* was the first Coach of the Meritorious USSR Sports Master *Lāsma Avotiņa* (later – *Kauniste*) [110]. In the 1950s–1960s, he participated in the old masters speed skating competition, was a judge of the LSSR speed skating competitions [111]. In 1955, *A. Bērziņš* started working at the Sports Society «*Daugava*» as a speed skating coach [112].

As an undesirable person for the Soviet sports officials, *A. Bērziņš* was soon forced to leave his job as a coach. Later he worked as a janitor, married his second wife *Olīta Bērziņa* (1925–2019), and raised his sons *Ingvars* and *Indulis* (in 1987, graduated from RPI Faculty of Civil Engineering [113]). With the help of the Sports Committee, *A. Bērziņš* was given a plot of land in *Teika*, *Vasku* Street, Riga [114, 115]. There he bred silver foxes, later helped his neighbours build private houses, and laid the foundations for his own house. Over time, he set up a carpentry workshop in the basement and made furniture to order. *Indulis*, the son of *A. Bērziņš*, once told the newspaper «*Sports*», ««The traitor of the homeland» for most of his life was a janitor or electrician, he was not entrusted with higher positions. A person can achieve everything, said my father, all you need is an iron will and health [116].»

A. Bērziņš' life ended in his native Riga on 16 December 1987, he was buried in the Riga 2nd Forest Cemetery.

On 11 September 1998, *A. Bērziņš* was justified (after his death) in accordance with the Law of the Republic of Latvia «*Par rehabilitāciju*» (On the Rehabilitation of Unlawfully Repressed Persons) of 3 August 1990, which confirms the innocence and the status of a politically repressed person of the Latvian athlete.

Figure 74. *A. Bērziņš* at the 40th European Championships in Riga. Cover of the journal «*Atpūta*» (1939).

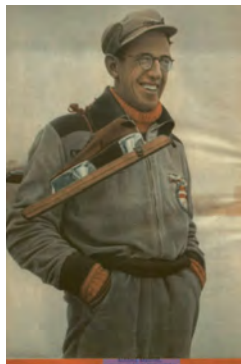

Figure 75. Photo of *A. Bērziņš* on the cover of the journal «*Atpūta*» (1940).

Figure 76. *A. Bērziņš* in custody (1945).

JURIS BĒRZIŅŠ (1954–2004)

Rowing Coxswain and Engineer

XXII Games of the Olympiad in Moscow, 1980

Rowing

2nd place, Coxed Fours, Men (M4+)

Juris Bērziņš was born on 8 March 1954 in Riga. In 1972, he graduated from Riga Secondary School No. 50 with an in-depth specialization in the English language. On 1 September, he started studying at RPI Faculty of Radio Engineering and Communications, majoring in radio engineering. *J. Bērziņš* was a member of the LSSR Youth National Team in rowing. In August 1972, he participated in the USSR Junior Championships in Kyiv, Ukraine, so he had to ask the RPI Admission Commission to allow him to take the entrance exam in Latvian individually – faster than other applicants.

During his studies, he often had to ask for an exemption from compulsory lecture attendance and study independently in the time free from sports activities. Records in *J. Bērziņš*' student personal file show that in the first year he was exempt from studies from 15 March to 7 April and from 16 to 30 April in 1973, from 16 March to 8 April, from 14 to 17 June, from 2 September to 30 September in 1974, from 1 to 21 January in 1975, and that he usually passed his exams according to an individual schedule.

In September 1977, it was decided that due to the heavy training load, *J. Bērziņš* would repeat the 5th-year of his studies, this time majoring in automatic multi-channel communication. Student *J. Bērziņš* demonstrated good knowledge of the curriculum, the highest grades in 1/3 of the exams he passed according to the assessment system that was in place at that time were excellent (5) [117]. He graduated from RPI in 1978 and, as a full-time graduate, was required to serve for three years in a designated job. *J. Bērziņš* was assigned to work as an engineer at the Engineering Factory «VEF» and was able to continue training. Already during his studies, he ran for participation in the XXII Games of the Olympiad in Moscow, USSR, in 1980.

In 1979, *J. Bērziņš* won the title of the XII USSR People's Spartakiad Champion and the USSR Champion, as well as 2nd place in the World Championship in Coxed Fours (M4+). At the XXII Games of the Olympiad in Moscow in 1980, he won 2nd place (silver medal) in Coxed Fours (M4+) as a member of the USSR National Team. In this rowing discipline, all rowers represented Riga «Dinamo» Club – *Žoržs Tikmers, Dzintars Krišjānis* (1958–2014), *Dimants Krišjānis*, RPI student *Artūrs Garonskis*. The Olympic Team was coached by *Rolands Sproģis* (1936–2001) [118]. *J. Bērziņš* demonstrated good results in the world championships, steering the boats of the USSR National Team: 3rd place in Coxed Fours (M4+; 1981) and in Men's Eight (M8+; 1982, 1983). *J. Bērziņš* always used his engineering background to prepare the boats for successful starts. After sports career, he worked as a stonemason in *Saulkrasti*. He was married and had two children – *Pēteris* and *Dace*. *J. Bērziņš*' life ended on 3 April 2004. He was buried in *Iķšķīle* City Cemetery.

Figure 78. *J. Bērziņš*' RPI student ID (1972).

Figure 79. Silver medal winners of the XXII Games of the Olympiad. From left: *D. Krišjānis*, *Dz. Krišjānis*, (in the foreground) *J. Bērziņš*, first from right – *A. Garonskis* at Airport in Riga (1968).

Figure 80. Winners of the USSR People's Spartakiad in Moscow (1979). From left: *Ž. Tikmers*, *Dz. Krišjānis*, *D. Krišjānis*, *A. Garonskis*, *J. Bērziņš*.

KETIJA BIRZULE (1998)

Sailor and Drift Driver

XXXI Games of the Olympiad in Rio de Janeiro, 2016

Sailing

24th place, Windsurfer, Women (Neil Pryde RS:X)

Figure 82. *K. Birzule's* RTU Bachelor's diploma (2021).

Figure 83. *K. Birzule* and the President of the Latvian Olympic Committee (2004–2020) *Aldonis Vrublevskis* at the World Youth Olympic Games in China (2014).

Figure 84. *K. Birzule* at the Games of the Olympiad in Rio de Janeiro. *K. Birzule* is in the foreground, her father *M. Birzulis* is standing, and a Russian athlete *Maxim Oberemko (Максим Оберемко)* – sitting (2016).

Ketija Birzule was born on 30 October 1998 in Riga in the *Birzuli* family of *Māris* and *Loreta* (b. *Fjodorova*). She graduated from Riga Secondary School No. 49. In 2021, she obtained a professional Bachelor's degree in aviation transport at RTU Faculty of Mechanical Engineering, Transport and Aeronautics (FMETA).

K. Birzule's biggest inspiration in sports is her father *M. Birzulis*, who is also engaged in sailing and who has coached the young athlete. This kind of sports has been popular in the *Ketija's* family – her grandmother *Dace Cine* also went in for sailing [119]. *K. Birzule* started sailing (windsurfing) at the age of nine, at the age of 13 she started participating in international competitions [120].

In 2013, *K. Birzule* won the Latvian Youth Olympiad. In 2014, she participated and got 12th place in the World Youth Olympic Games in China [121]. In 2015, she became the Baltic Cup Champion in the RS:X class. She demonstrated high results in the Latvian and Baltic women's championships in 2015, won international competitions in Poland and Lithuania in 2014, and won the international competition «Riga Cup» in 2016 [122]. In June 2016, *K. Birzule* was included in the Latvian Olympic Team to compete in the Games of the Olympiad in 2016 [123].

At the age of 17, she participated in the Games of the Olympiad in Rio de Janeiro, Brasil, in 2016. At that time, she was the youngest member of the Latvian delegation, representing Latvia in sailing. Latvia had not participated in this discipline in the Games of the Olympiad for 12 years. *K. Birzule* finished 24th from 26 participants.

Currently, *K. Birzule's* main hobby is motorsport (drifting). She is actively involved in this sport and also participates in competitions. She tried to drift for the first time at the beginning of 2020. *K. Birzule* drives in the team «*BnD Performance*», which also deals with construction of her sports car. In the seasons of 2020 and 2021, *K. Birzule* was the only woman in Latvia competing in this motorsport discipline. At the end of the 2020 season, she got her first points on the ride. In the 5th stage of the 2021 season, she took 24th place out of 52 riders on the *Biķernieki* Track, as well as won her first tandem. *K. Birzule* believes that the acquired knowledge of an engineer definitely helps her succeed in motorsport.

The young athlete also enjoys snowboarding and repairing cars. Together with her life partner *Dāvis Dreimanis*, she is raising a daughter. In addition to her studies, she worked in various fields, from the work of a waitress in a cafe to a bicycle tour guide. *K. Birzule* continues her Master studies in the study program «*Aviation Transport*» at RTU FMETA [124].

HARALDS BLAUS (1885–1944)

The First Latvian Athlete – Architect, Who Won an Olympic Medal

V Games of the Olympiad in Stockholm, 1912

Shooting

3rd place, Clay Pigeon Shooting (Trap), Men

20th place, Running Deer Shooting (Running Target, Single Shot), Men

5th place, Running Deer Shooting, Team (Running Target, Single Shot), Men

Haralds Blaus (Harald Blau) was born on 5 February 1885 in *Mēdzūla*, *Liezēre* Parish, Latvia, and was baptized as Harald Karl Adolf Blau in the German Congregation of the *Liezēre* Evangelical Lutheran Church [125].

His father, a graduate (1883) of the Faculty of Medicine of the University of Dorpat (*Universität zu Dorpat*), was *Kārlis Blaus* (1853–1906), a doctor and writer. After obtaining a doctor's diploma in 1883, *Kārlis Blaus* arrived in *Liezēre*, *Cēsis* District (at present – *Madona* District), Latvia to become the first doctor in the region. In order to improve medical care in the village, the doctor built a small hospital in *Liezēre*, one of the first hospitals in the countryside of Latvia of that time. It was opened on 27 December 1896 [126].

K. Blaus had been educated at the then well-known *Bērzaime* Gymnasium, founded in 1825, which was the first educational institution in *Vidzeme* organizing gymnastics classes. The ideas of the «father of German gymnastics», Friedrich Ludwig Jahn (1778–1852), were highly respected in this institution. Although there is no information about H. Blau father's close connection with sports, it can be said that he both as a father and as a graduate doctor was able to appreciate the role of sport in the upbringing and development of young people. H. Blau had a sister Katharina Blau (?-?). *K. Blau's* wife and H. Blau's mother, *Maria Reusner* (?–1897), died when Harald was 12 years old. His father *K. Blau* remarried *Lilly von Seck* (1862–1944) in 1901 [127], but unfortunately he passed away in March 1906. At that time, H. Blau was still studying at Dorpat (*Realschule zu Dorpat* Vocational School). After graduating it in 1906, he entered the Department of Architecture of Riga Polytechnic Institute (RPI). H. Blau is referred to both as a Latvian [128] and as a Baltic-German, since his mother was Baltic-German.

At the beginning of the 20th century, there were not many Latvians who could afford to study, because they had to pay for their studies. It was not possible to find out where H. Blau got the money to cover his tuition fees, but he graduated from RPI in 1913 after seven years of study. At the beginning of the 20th century, the duration of studies at RPI Department of Architecture was five years [10; p. 67], but many studied intermittently, and only a fraction of students graduated it at the scheduled time. Often students helped other students learn math, physics, chemistry, and other subjects, earning some money. Young people also took the opportunity to work in various companies, factories, and schools. It is believed that H. Blau earned a little

Figure 86. H. Blau's passport (1928).

Figure 87. Copy of H. Blau's RPI diploma (1913).

himself, his support was also provided by relatives, probably by his father's brother *Augusts Blauss* (1863–1920), who worked as a doctor in *Ventspils*, Latvia, and was also the Mayor (1901–1904) of the city.

H. Blau was older than the other students. At that time, it was possible to start studying at the age of 16, but H. Blau entered RPI only at the age of 21. During his studies in Riga in 1910, H. Blau became interested in shooting and participated in shooting competitions [129]. He joined the *Āgenskalns* Rifle Society (*Hagensberger Schuetzengesellschaft zu Riga*). He had become acquainted with the daily life of a hunter as a child, but at that time, he preferred to play tennis. H. Blau took part in the V Games of the Olympiad in the summer of 1912 as a student, after being selected as the best among 50 candidates in the qualifying tournament before Olympics in St. Petersburg, Russia. At the Games of the Olympiad in Stockholm, Sweden, H. Blau participated in the Clay pigeon shooting – it was called Shotgun Shooting at that time. He hit 93 out of 100 pigeons and won a bronze medal, becoming the first Olympian from Latvia to win an Olympic medal. Gold medal winner James Graham (1870–1950) from America shot 96 clay pigeons, silver medal winner Alfred Goedel-Bronikoven (1882–?) from Germany – 94. Student H. Blau's performance should be considered remarkable because at that time he participated in the Games of the Olympiad almost without training [17].

H. Blau participated in the clay pigeon shooting competition with good results until the second half of the 1930s. In 1932, the first National Competition in Clay Pigeon Shooting was held. It took place at the Shooting Range of Riga Police Officers, at the 8th kilometre of the *Jelgava* highway, Latvia. The range was arranged in a peat bog drained using canals, and the shooting stands were installed. The clay pigeons (brand «*Speciāl*») were produced by a local company of *Fedotovskis*, at 22 *K. Barona* Street in Riga [130]. On 5 July 1936, at the shooting stand of the Society «*Vārņas kāja*» at the *Liči*, he set a new Latvian record in shooting clay pigeons, shooting 93 pigeons out of 100 [131]. On 12 July 1936, in the Latvian–Lithuanian shooting competition in clay pigeon shooting, engineer H. Blau set another Latvian record, obtaining 99 points out of 100.

The athlete did not only participate in the clay pigeon shooting competitions. In 1912, at the Games of the Olympiad, the athlete also competed in the Running Deer shooting, winning 20th place. The Russian Team won 5th place in the team shooting competition [132]. After the Games of the Olympiad of 1912, H. Blau continued to play active sports for many years, his name can be found in the lists of various competitions for more than 30 years.

In 1927, H. Blau was a three-time Latvian Sports Master: in clay pigeon shooting; shooting with a small-calibre rifle at both stationary and moving target. He was a nine-time Latvian Champion in shooting (1926, 1928, 1930–1935, 1938), but did not qualify for the next Games of the Olympiad. On 14 July 1936, the Latvian Union of Shooting Organizations asked the Ministry of the Interior to issue H. Blau a free foreign passport for participation in the European and World Championships in clay pigeon shooting [133]. It is possible that he attended the Games of the Olympiad in Berlin, Germany, in August 1936, this time as a spectator.

From a young age, H. Blau also turned to figure skating, where he achieved his first success in the competitions organized by the German Sports Society «*Kaiserwald*» as

Figure 88. 1926 Latvian Master of Figure Skating H. Blau in Riga, on the skating rink of Sports Society «*Union*».

Figure 89. The cover of the book «Building Construction for Vocational Schools and Technical Schools» (1932).

Figure 90. The cover of the book «The Art of Shooting with a Shotgun: A Handbook for Hunting and Sport Shooting» (1935).

early as 1907, winning 3rd place [134]. In January 1912, he was awarded the title of the Baltic Provinces Sports Master. In January 1926, the first figure skating competition in the Republic of Latvia took place, and architect H. Blau won this tournament. In general, H. Blau was a three-time Latvian Master of Figure Skating (1926, 1928, 1929) [135]. In 1928, he took part in the Slovakia Championship and won 4th place. He devoted part of his free time to tennis. The athlete's career was connected with various sports societies and organizations, including *Āgenskalns* Rifle Society, the Baltic Proper Hunting and Shooting Society (later the Latvian Proper Hunting and Shooting Society), the Latvian Hunters' Society (board member), and the 1st Riga Cycling Society (H. Blau also headed the Tennis Section and participated in the Sports Committee), the Latvian Winter Sports Union, the Latvian Figure Skating Club [136]. H. Blau was active in the Cynology Section of the Latvian Hunters Society, which he had cherished and established in 1926 [134]. He was also a former athlete of the Latvian Defence Organization [137].

After graduating from RPI, H. Blau worked as an architect at the Department of Housing Supply of the Russian Main Troops in St. Petersburg. From 1915 to 1917, he worked as a senior engineer in Finland. In 1917, he returned to *Vidzeme* and worked in *Gaujiena, Valka* District [138]. On 15 May 1919, he started working for the Latvian Railway Administration in *Valmiera* and *Vecgulbene*; already in October, he started working as an engineer in the Road and Building Board of *Cēsis, Valmiera* and *Valka* Counties. In 1920, H. Blau was appointed Assistant to the Head of the Division of Construction Inspection of the Road and Building Administration. From October 1920 to July 1923, H. Blau worked as an architect for the insurance company «*Rossia*», but as it was liquidated, he had to accept the position of the Head of Repairs at the Riga Regional Court. His term was quite short – from June to November 1923. In July 1923, architect H. Blau joined the insurance and transport joint-stock company «*Latvija*» as an inspector and assessor, where he worked until August 1930. In addition to the mentioned work, in 1927 H. Blau also started working as a construction teacher at Riga State Technical School.

He also authored the textbook «*Būvmācība arodskolām un tehnikumiem*» (1932; Building Construction for Vocational Schools and Technical Schools) [139]. This book was republished in 1939 [140]. In 1935, another book by H. Blau «*Šaušanas māksla ar skrošu bisi: rokas grāmata medību un sporta šaušanai*» (The Art of Shooting with a Shotgun: A Handbook for Hunting and Sport Shooting) was published [141]. H. Blau lived at 16a *Antonijas* Street in Riga in the 1920s [142], and in the 1930s he lived with his family at 14 *Baložu* Street, in a building built (1910–1911) under the project of Wilhelm Roman Roessler (1879–1949), an architect and RPI graduate (1904) [143, 144].

In 1938, teacher H. Blau stopped teaching and working as an architect. In 1939, the Blau family checked out of their last residence at 14 *Baložu* Street. H. Blau moved to his wife's native house in the vicinity of *Valmiera*, Latvia, to the former *Kauguri* Manor – the house «*Ķīguļi*» surrounded by the estate of about 100 hectares. A sports dog kennel was established here as early as the 1930s [145]. H. Blau's main occupation at the end of his life was hunting and breeding dogs, which H. Blau had been passionate about for many years. He participated in the first Latvian hunting sports equipment and dog exhibition in *Ķeizardārzs* in Riga, on 6–8 October 1923 [146]. The President of Latvia

Figure 91. Winners of the IV Latvian General Sports Festival (Latvian Olympiad) shooting with a small-calibre rifle at a distance of 25 m on a moving target at the shooting stand of the Latvian Proper Hunting and Shooting Society in *Majori* (1927). From left: *Rūdolfš Klinsons* (1889–1941; 1st place), *Pauls Rasiņš* (1893–1971; 2nd place), and *Harald Blau* (1885–1944; 3rd place).

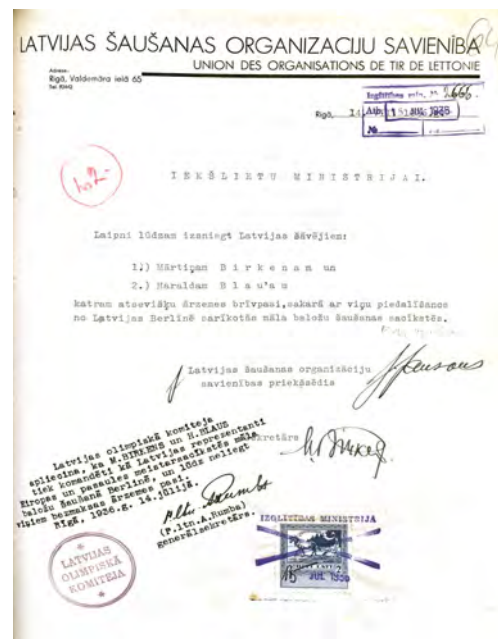

Figure 92. Request of the Latvian Union of Shooting Organizations of 14 July 1936 to the Ministry of the Interior to issue a free foreign passport to H. Blau for participation in the European and World Championships in clay pigeon shooting.

Figure 93. Member of the Latvian Hunters' Society H. Blau in *Livberze* (1920s).

Figure 94. 14 *Baložu* Street (early 20th century).

Figure 95. Memorial plaque dedicated to H. Blau on the facade of the building at 14 *Baložu* Street in Riga (2021).

Jānis Čakste (1859–1927) and the ministers also visited the exhibition. Among more than 170 dogs, 3rd prize was awarded to H. Blau's badger hunter – the dachshund *Fips*, his English setter *Džims* won 2nd class prize – a silver case donated by the brewery «*Kymmēl*» [147]. In 1926, H. Blau participated in the establishment of the Cynology Section of the Latvian Hunters Society, working with more than 30 bird dogs. He sold most of them to foreigners. With his dogs, H. Blau participated in competitions in Latvia and abroad, as well as judged dog competitions [148].

The first Latvian Olympian H. Blau together with his wife Elza (b. *Grīnberga*; 1894–?) raised the children Harald (1927–2010?) and Rita (b. *Basozki*; 1928–2008) [88] in the Latvian environment and spirit. Both children also practiced figure skating and participated in the junior championship.

During World War II, H. Blau went to Germany with his family. An architect, athlete, hunter, dog breeder, head of sports societies and sections had been suffering from tuberculosis for several years and passed away on 4 August 1944 in the German city of Augsburg [150, 129; p. 37]. Other sources incorrectly state that he died in June 1945 [151]. His stepmother L. Blau also passed away in Germany. H. Blau's family moved to the United States, where his son, who lived in New York in the second half of the 20th century, was one of the most excellent Latvian tennis players on the entire North American continent [136]. In 1948, his daughter Rita met Mike Basozki (1929–2009), an American soldier in Augsburg, Germany, with whom she later moved to Tacoma, USA. The family had two children: a son, Steve Basozki, and a daughter, Joyce Wennberg [152].

In 1933, celebrating the 15th anniversary of Latvia's independence, H. Blau, as one of the 106 Latvian athletes, was awarded a special Badge of Honour by the Association of Sports Organizations. It is interesting that H. Blau received this Badge of Honour «as a multiple Master of Figure Skating» [153, 154].

Former H. Blau competitor in figure skating, Latvian lawyer and public figure, professor of sociology at the University of Maryland (USA) *Pēteris Lejiņš* (1909–2002) described H. Blau as a real gentleman both inside and outside the sports field. «He was modest and tolerant, unpretentious and showing no signs of arrogance. One thing can be said about him that the genuinely enjoyed any athletic discipline he had started, working very hard to advance himself and always be in the state of the highest sporting readiness. [129; p. 42].»

ROBERTS BLUĶIS (1913–1998)

Hockey Player, Basketball Player and Engineer

IV Olympic Winter Games in Garmisch-Partenkirchen, 1936

Hockey

13th/15th place, Men

Roberts Bluķis was born on 4 April 1913 in Riga in the family of the farmer *Jēkabs Bluķis* (1870–1945) and his wife *Maija Bluķe* (b. *Reiziņa*; 1879–1968) [154]. He studied at City Elementary School No. 23 (1921–1928) in Riga and at the Department of Electrical Engineering of the Riga State Technical School (1928–1932) majoring in the low-current appliances.

From 1932 to 1933, he did the compulsory military service at the Headquarters of the *Vidzeme* Division, was a deputy officer [156]. After military service, in 1934, he entered the Faculty of Engineering of the University of Latvia (UL). He did not finish his studies in the planned four and a half years, because he spent a lot of time participating in various sports competitions and regular trainings.

Along with his studies, *R. Bluķis* had been working in various technical and engineering-related positions since 1937 – at the Department of Highways and Roads, at the Department of Maritime Affairs, then in the Latvian Railway Administration (1942–1944) [155]. He studied for six years and in 1942 obtained a degree in civil engineering [157].

R. Bluķis competed with sprinter *Artūrs Zigfrīds Kravinskis* (1918–?), betting which one of them would graduate sooner, but both received an engineering diploma at the same time. *A. Z. Kravinskis* set another record – he studied only for four years [158]. Athlete and engineer *R. Bluķis* considered sports to be the best assistant in his studies. In the autumn of 1942, he became a student of the Department of Mathematics at the renamed UL, which was called the University of Riga (*Universität zu Riga*; 1942–1944) during World War II [159]. He did not manage to receive a university diploma for the second time. *R. Bluķis* was a philistine of the Student Corporation «*Talavija*».

R. Bluķis was one of the longest-running members of the Latvian National Hockey Team. His athletic career began with bandy (ball hockey), which was soon replaced by ice hockey. Already at the age of 16, he was included in the Latvian National Team and competed in the first national competition with Lithuania in Riga on 27 February 1929. At that time, the Latvian Team defeated Lithuania with a result of 3 : 0 [160].

R. Bluķis was praised for skating mastery, speed, fighting spirit, masterfully executed breakthroughs, passes, and efficiency [161].

From 1932 to 1940, except 1933 (for one season during compulsory military service, he was a member of the Army Sports Club (ASC)), he was a member of the Hockey Team «*Universitātes sports*» («*University Sport*»; «*US*»), and his position on the field was a striker. He also represented the «*US*» during World War II: from 1942 (Champion of Nazi-occupied Latvia in 1942) until 1944, but then went into exile. He

Figure 97. Fragment of *R. Bluķis'* application to the Rector of the UL *Jūlijs Auškāps* (1884–1942) on his admission to the university (1934).

was a two-times Latvian Champion (1937, 1940) [155]. In the late 1930s, he managed «US» hockey training. In 1941, he became the LSSR Champion in hockey as a member of Riga «Dinamo» Team. *R. Bluķis* was also a referee of hockey games.

He also competed in the Latvian Student Hockey Team. As a member of that Team, he participated in the academic winter championship in St. Moritz, Switzerland, in 1935, played away in Klosters-Serneus, Switzerland, and won the first place in the *SELL* (*Suomi, Eesti, Latvija, Lietuva*) student hockey tournament in Riga [162].

R. Bluķis participated in the IV Olympic Winter Games in 1936 as a hockey player, but the Latvian National Team did not win any awards. 24 participants were registered for the Olympic Winter Games, including 13 hockey players [163; p. 269].

Training for the Games began in 1934, and in 1935, candidates were selected. However, it later turned out that this list was not complete, as some candidates had stopped playing hockey. In addition, in the season of 1935/1936, hockey players who were not included in the list still participated in the National Team training season [163; p. 260, 264].

It cost LVL 3700 to equip and train athletes and another LVL 500 were necessary to pay salary to the Coach Robert Kurt Leonhard Witthoff (1892–1983) for five months [163; p. 260]. It was planned that later the National Team would be trained by a Canadian Coach Bobby Bell (1904–1940), but he resigned and the Team was coached by *Arvids Jurgens* (1905–1955) [163; p. 268].

The list of the participants of the Olympic Hockey Team was not known until January 1936, it had to be announced by 15 January. The squad was as follows: goalkeepers *Herberts Kuške* (1913–1994) and *Roberts Lapainis* (1913–1947); defenders *Arvids Jurgens* (1905–1955), *Augusts Ozols* (1908–1980) and *Leonīds Jānis Vedējs* (1908–1995); strikers *Aleksejs Auziņš* (1910–1997), *Jānis Bebris* (1917–1969), *R. Bluķis*, *Harijs Fogels* (1906–?), *Edgars Pēteris Klāvs* (1913–1983), *Kārlis Paegle* (1911–1997), *Arvids Mārtiņš Pētersons* (1913–1985), *Adelfijs* (also *Ādolfs*) *Petrovskis* (1912–1972) and *Jānis Rozītis* (1913–1942) [163; p. 275].

On January 24, at the meeting of the Latvian Olympic Committee, it was decided to exclude two hockey players – *H. Fogels* and *E. P. Klāvs* – from the National Team due to the lack of funds. Thus, the main team consisted of goalkeepers *H. Kuške* and *R. Lapainis*; defenders *A. Jurgens*, *L. J. Vedējs*; the 1st of attacker line – *R. Bluķis*, *A. M. Pētersons*, *Ā. Petrovskis*; the 2nd line – *A. Auziņš*, *J. Bebris*, *K. Paegle*. In addition, the reserve defender *A. Ozols* and the striker *J. Rozītis* were chosen. *E. P. Klāvs* [163; p. 289] was also added to the 12 selected hockey players. *H. Fogels* and *Roberts Pakalns* (1911–1986) also accompanied the Team unofficially.

In Garmisch-Pantenkirchen, Germany, 15 teams competed in four subgroups. On 7 February, in the first game with the Canadian Olympic Hockey Team, the Latvians lost 0 : 11. On 8 February, they lost 2 : 9 to Poland's Olympic Hockey Team, and on 9 February they lost 1 : 7 to the Austrian Olympic Hockey Team. As a result, the Latvian National Hockey Team ranked in 13th/15th place.

R. Bluķis was a versatile athlete and played not only hockey but also basketball, football, volleyball, handball (as a member of «Starts» Team he became a Latvian Master) and bandy (represented by the «Vanderera» and «US» teams; during the war – «Rīgas Dinamo») [155].

While studying at Riga State Technical School, *R. Bluķis* trained with the three time Latvian Master in figure skating and shooting champion Harald Blau (1885–1944) [155].

Figure 98. *R. Bluķis'*
SUL student ID (1940).

R. Bluķis went to world championships, twice became the winner of the World Student Basketball Games as a member of the Latvian National Team (1935, 1937), was a three-time Latvian Master in basketball in the Latvian National Flag Association (LNFA) and «US» teams (1933, 1936, 1937) [3; p. 327].

Together with the Latvian Student Basketball Team, he twice won the golden awards at the academic summer championships – in Budapest, Hungary (1935) and Paris, France (1937). In the same championships, he also competed in the Latvian Student Football Team, where he won the 3rd (1937) and the 4th place (1935). In the late 1930s, he was the Head of the «US» Football Section and coached «US» football players. After the war, he played football for the Latvian teams in West Germany [164].

In 1943, he received the Ice Sports Prize of the Latvian Association of Sports and Physical Culture for «32 completed national hockey competitions» [165].

R. Bluķis was drafted into the German military service, in 1944 he went into exile to Germany. He first settled in Gothenburg (now Gdynia, Poland) and later lived in Luebeck until the end of World War II.

After World War II, *R. Bluķis* played hockey in West-Germany in the «All Star» unit of the United States of America (USA) Army; in the «HC Augsburg» team for three seasons (1946/1947–1948/1949), and worked as an engineer.

In 1947, he competed as a member of the Latvian Team in the tournament in Garmisch-Partenkirchen [166].

After the war, he lived in Murnau am Staffelsee, Bavaria, from 1945 – in the Sillenbuch Camp in Stuttgart, where he worked as a self-employed engineer.

In 1949 he moved to the USA, settled in North Dakota, and lived in England and Kendo, where he first dealt with animal husbandry and dairy farming (1949–1950). After emigrating to the USA in 1949/1950, he played hockey in Kendo (North Dakota) team «Cando Odnacs», which played in the USA and Canada. *R. Bluķis* also played a lot of sports in the USA, having inspired his teammates. He was remarkable among other athletes for his fighting spirit.

From 1950 to 1951, the engineer worked in private bureaus in North Dakota and Minnesota; from 1951 to 1953, he worked as a civil engineer in the USA Army Civilian Corps, designing the Garrison Dam (North Dakota). In the first half of the 1950s, he moved from North Dakota to Kansas.

From 1953 to 1955, he worked as a project engineer and construction manager at «Fred R. Combs Construction Co», Minneapolis, Minnesota.

From 1955 to 1966, he was the Chief Engineer at «Burns and McDonnell Engineering», Kansas, Missouri, and was engaged in the design of various structures [167]. Along building his career in the first half of the 1960s, he also studied at the University of Kansas, Lawrence, USA, where he obtained a Master's degree in Civil Engineering and Soil Mechanics (1964).

From 1966 to 1982, he worked for the USA Army Civilian Service in the Corps of Engineers as a geotechnical engineer, designing dams, roads, tunnels, shafts and other facilities in San Mateo, Northern California.

From 1982 to 1987, he worked for the USA Federal Energy Regulatory Commission, overseeing projects and conducting safety inspections of hydropower projects. He retired in 1987.

R. Bluķis was a member of the American Society of Civil Engineers (ASCE) and the

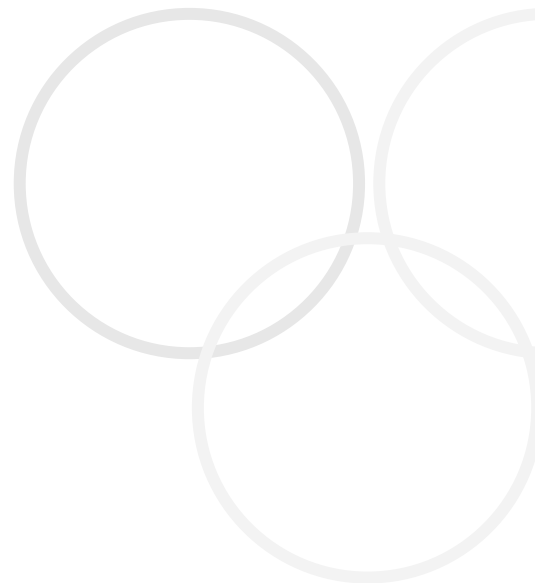

Figure 99. «US» strikers A. Petrovskis and R. Bluķis (1930s).

Figure 100. «US» Team players in Riga. From left: R. Bluķis, L. J. Vedējs, E. P. Klāvs, A. Auziņš ((1940s).

International Society for Soil Mechanics and Foundation Engineering (ISSMFE; at present – International Society for Soil Mechanics and Geotechnical Engineering (ISSMGE)) [164]. He was a Board Member of *Daugavas Vanagi* Association of Northern California [155].

In 1935, he married *Daina Kaņepāja* (1914–1990). There were two children in the family – *Astrīda Ruta Bluķe Onata* (b. 1940) and *Ivars Romāns Bluķis* (b. 1942) [168]. *R. Bluķis* passed away in the USA on 14 April 1998.

Figure 101. *R. Bluķis* in Germany (1948).

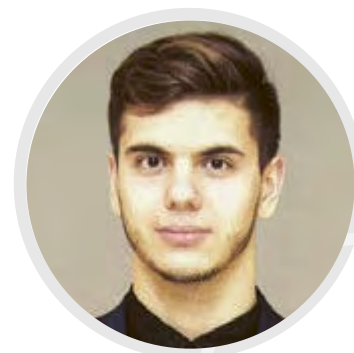
DANIILS BOBROVS (1997)

Swimmer and Engineer

XXXII Games of the Olympiad in Tokyo, 2020

Swimming

31st place, 200 m Breaststroke, Men

Daniils Bobrovs was born on 8 October 1997 in Riga to the family of *Mihails* and *Olga Bobrovs*. After graduating from Riga Secondary School No. 75, he entered RTU Faculty of Mechanical Engineering, Transport and Aeronautics (FMETA) in 2016 [169]. In 2019, he obtained a Bachelor's degree. *D. Bobrovs* is currently pursuing his Master's degree at the FMETA.

He started swimming at the age of six. The choice of sport was initially associated with health problems [170], swimming helped the young athlete, and he switched from a health group to a sports group.

In the European Games in 2015, *D. Bobrovs* won 7th place in the men's 200 m breaststroke (2:14.29) and improved his previous Latvian record in the semi-finals.

In the World Championship of 2015, *D. Bobrovs* finished in 31st place in the men's 200 m breaststroke qualification, and in 26th place in the men's 4 x 100 m medley relay (with *Jānis Šaltans*, *Nikolajs Maskalenko* and *Uvis Kalniņš*).

In the European Championship in 2016, he was 42nd in the men's 100 m breaststroke qualification and 25th in the men's 200 m breaststroke qualification.

At the FINA (*Fédération Internationale de Natation*) World Swimming Championships in 2016, *D. Bobrovs* finished in 50th place in the men's 100 m breaststroke, 25th place in the men's 200 m breaststroke, and 55th place in the men's 50 m breaststroke.

At the World Championship in 2017, *D. Bobrovs* finished in 50th place in the men's 100 m breaststroke; 18th place in the men's 4 x 100 m freestyle relay (in this heat, together with teammates *U. Kalniņš*, *N. Maskalenko* and *Ģirts Feldbergs* he broke the Latvian record – 3:24.40); 15th place in the men's 4 x 100 m medley relay; 30th place in the men's 200 m breaststroke; and 21st place men's 4 x 100 m medley relay [170, 171].

At the European Short Course Swimming Championship in 2017, in the 25 m pool, *D. Bobrovs* ranked 47th in the men's 50 m breaststroke, 24th place in the men's 200 m breaststroke, and 41st place in the men's 100 m breaststroke.

In 2017, at the Latvian Swimming Championship in Riga, the athlete improved the national record in the men's 100 m breaststroke (1:02.34, and broke his own record in the men's 200 m breaststroke (2:13.37)) and together with the members of BJSS «*Rīdzene*»/«*Ziepniekkalns*» Team *Filips Čepjolkins*, *Emīls Pone* and *Ģ. Feldbergs*, he improved a 34-year-old Latvian record in the 4 x 200 m freestyle relay (7:51.61) [171].

In the European Championship in 2018, *D. Bobrovs* ranked in the following places: 43rd place in the men's 100 m breaststroke, 29th place in the men's 200 m breaststroke, 16th place in the men's 4 x 100 m medley relay, 45th place in the men's 50 m breaststroke, and 15th place in the men's 4 x 100 m freestyle relay [171].

Figure 103. *D. Bobrovs* at the Men's 200 m Breaststroke competition at the XXXII Games of the Olympiad in Tokyo (2021).

Figure 104. *D. Bobrovs* at the training camp in Rēzekne, Latvia (2020).

At the FINA World Swimming Championships in 2018, he reached the following positions: 38th place in the men's 200 m medley relay, 19th place in the men's 4 x 50 m freestyle mixed relay, 35th place in the men's 200 m breaststroke, and 21st place in the men's 4 x 50 m medley relay [171].

At the World Championship in 2019, the following results were demonstrated: 55th place in the men's 100 m breaststroke, 42nd place in the men's 200 m breaststroke, 20th place in the men's 4 x 100 m freestyle mixed relay [171, 172].

In the European Championship in 2021, *D. Bobrovs* landed in the following positions: 57th place in the men's 100 m breaststroke, 37th place in the men's 200 m breaststroke, 26th place in the men's 4 x 100 m mixed relay, and 52nd place in the men's 50 m breaststroke [171].

D. Bobrovs participated in the XXXII Games of the Olympiad in Tokyo, Japan, which took place from 23 July to 8 August 2021 due to the *Covid* pandemic, and was in 31st place in the men's 200 m breaststroke competition with 40 participants.

Participation in the Games of the Olympiad had always been the athlete's dream, as he revealed in an interview with *sportacentrs.com* «...I can say that the dream has come true. I am proud of that. Now I am thinking about the next Olympics, because one is never enough. I can say that this was my biggest competition in life. Until now, it was the World Championship in Kazan in 2015 [173].»

In the European Short Course Swimming Championship in 2021, in the 25 m pool, *D. Bobrovs* finished in 33rd place in the men's 100 m breaststroke, 21st place in the men's 200 m breaststroke, 32nd place in the men's 50 m breaststroke, and 17th place in the men's 4 x 50 m medley relay [171].

Along with doing professional sports, *D. Bobrovs* works as a design engineer.

Figure 105. *D. Bobrovs* at the XXXII Games of the Olympiad in Tokyo (2021).

Figure 106. *D. Bobrovs* at the XXXII Games of the Olympiad in Tokyo (2021).

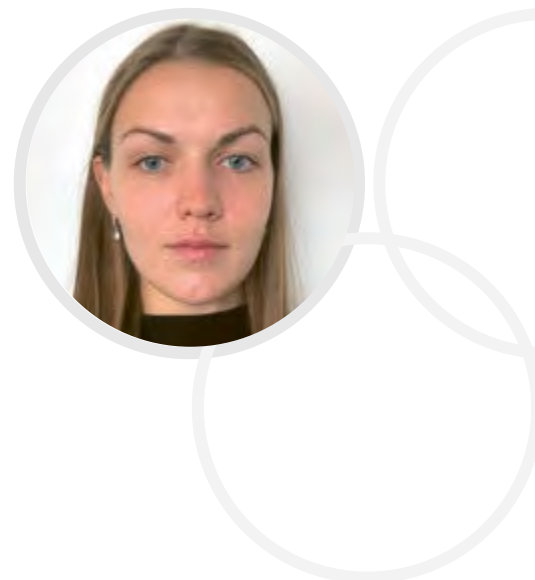
LIENE BONDARE (1996)

Alpine Skier

XXIV Olympic Winter Games in Beijing, 2022

Alpine Skiing

DNF, Slalom, Women

Liene Bondare was born on 21 February 1996 in Riga. In 2015, she graduated from the Riga State 2nd Gymnasium. In 2018, she obtained a Bachelor's degree at the University of Applied Sciences RISEBA. In 2019, *L. Bondare* entered RTU Faculty of Engineering Economics and Management (FEEM). In 2021, she graduated from RTU FEEM professional Master study program [174].

L. Bondare chose alpine skiing because when she was a child, her parents took her to slope try it. She liked this kind of sport for its speed, adrenaline and heart-turning feelings, and enjoyed training in the fresh air and was inspired by success. She trained in the Sports Club «*Favorīts*», Sports Club «*Apex*», and since 2011 she trained with the Latvian National Team, whereas since 2022 she has been part of «*N57*», coached by *Dinārs Drošs*.

In the third round of the Latvian Cup in 2009, *L. Bondare* won 1st place (Young Women; Giant Slalom). In the Latvian Championship of 2010 she won 2nd place in SuperG (Young Women), 2nd place in Giant Slalom (Young Women), 2nd place in Giant Slalom (Junior), 3rd place in Giant Slalom (Elite), 2nd place in Slalom (Young Women), finishing 2nd in Group A in the overall standing. In the 2010 Latvian Cup, the athlete won 1st place (Young Women; Slalom) [175], in 2011, she won the Latvian Winter Youth Olympics [176].

L. Bondare took part in the World Championship for Adults for the first time in 2013 in Schladming, Austria, landing in 66th place in Giant Slalom. *L. Bondare* also competed in the World Championship in Beaver Creek, USA, in 2015, taking 74th place in Giant Slalom. In January 2017, *L. Bondare* won the FIS (*Fédération internationale de ski*) competition in Finland, reaching a score below 30 FIS points (25.61 points) for the first time. At the 2017 Junior World Championships in Ore, USA, *L. Bondare* took 29th position in Slalom. In the same year, she participated in the World Championship in St. Moritz, Switzerland, where she won 7th place in the qualifying competition. In November 2017, she for the first time competed in the World Cup in Levi, Finland, but did not qualify for the finals, and won the Baltic Cup in the overall standing.

In 2019, *L. Bondare* participated in the Winter Universiade in Krasnoyarsk, Russia, where she achieved her best result in the combination, taking 24th place.

L. Bondare participated in the World Championship in Cortina d'Ampezzo, Italy, in 2021, only in Slalom, but did not finish the second race.

In 2022, *L. Bondare* participated in the Latvian Championship in Italy, Pozza Di Fassa, where she won 1st place in both Giant Slalom and Classic Slalom and won the title of the Latvian Champion [177].

Figure 108. Copy of *L. Bondare's* RTU Master's diploma (2021).

Figure 109. *L. Bondare* in the second stage of the Baltic Cup (2017).

Figure 110. *L. Bondare* at the XXIV Olympic Winter Games in Beijing (2022).

In January 2022, it was confirmed that *L. Bondare* had acquired the right to participate in the XXIV Olympic Winter Games in Beijing, China. In the Slalom competition, *L. Bondare* took 48th position after the first race. In the second race, due to the mistakes of the opponents, she had the opportunity to take 43rd place, but the mistake in the middle of the track prevented her from finishing [178, 179].

L. Bondare has climbed the podium in the Latvian Winter Olympics in Alpine Skiing several times, has been the winner in several stages of the Baltic Cup, as well as won the overall rating in 2017. The athlete has represented Latvia in five world championships (2013, 2015, 2017, 2019, 2021) and has risen 30 times on the *FIS* podium.

L. Bondare enjoys running, as well as doing extreme sports – wakeboarding and wakesurfing. Young athlete is passionate about entrepreneurship and her dream is to establish a business to support young athletes [177].

Figure 111. *L. Bondare* at the Latvian Championship in Italy (2022).

Figure 112. *L. Bondare* at the training camp in Switzerland (2021).

ARTŪRS DĀRZNIĒKS (1993)

Luger

XXIII Olympic Winter Games in Pyeongchang, 2018

Luge

24th place, Singles, Men

XXIV Olympic Winter Games in Beijing, 2022

Luge

18th place, Singles, Men

Artūrs Dārznieks was born on 20 April 1993 in *Jēkabpils* City, Latvia, into the family of *Andis Kāposts* and *Ingūna Dārzniece*. In 2010, he graduated from the 9th grade of *Sigulda* Town City Secondary School; in 2013, he finished *Murjāņi* Sports Gymnasium. In 2015, he entered RTU, choosing a college study program «Engineering Design» at the Faculty of Mechanical Engineering, Transport and Aeronautics (FMETA), where he studied according to an individual plan until 2016. He exmatriculated from RTU voluntarily in 2018 [180].

A. Dārznieks got involved in luge in 2005. He chose this sport by accident – in the evenings he together with his friends walked around the bobsleigh, luge and skeleton track in *Sigulda*, Latvia, until a coach noticed them and encouraged them to apply for training [181]. *A. Dārznieks* made his first run in winter boots, moreover, the contents of the pockets of his overalls spilled out, and the run ended with a fall [181]. The first coach of *A. Dārznieks* was *Ingrīda Amantova*. At the beginning of his career, he also participated in Men's Doubles.

A. Dārznieks has participated in the World Cup since 2011. He competed in the luge competitions in the Junior World Championship, gaining 26th place (2011; Singles, Men), 7th place (2012; Team Relay); 17th place (2012; Singles, Men); 15th place (2013; Singles, Men). In the overall rating of the 2011/2012 season of the World Cup for Juniors, he got 29th place in the Singles, in the 2012/2013 season – 14th place [182].

A. Dārznieks ranked in the following positions in luge in the European Junior Championship: 12th place (2012; Singles, Men); 8th place (2013; Team Relay); 10th place (2013; Singles, Men) [182].

For the first time he qualified for the main competition in January 2014 on the Bobsleigh, Luge and Skeleton Track in Altenberg, Germany. The first medal in the World Cup was won on 29 November 2015 on Bobsleigh, Luge and Skeleton Track in Igls, Austria, where *A. Dārznieks* finished 2nd in the Team Relay.

In 2015, while studying at RTU FMETA, the athlete participated in the development of the practical part of the Bachelor Paper «Equipment for Luge Athletes Force Impulse Detection in the Start Wrench» by *Katrina Dimitre* (at present – *Kūma*), a student of the joint study program «Medical Engineering and Physics» implemented by RTU and Riga Stradins University. Experiments were conducted on *Sigulda* Bobsleigh, Luge and Skeleton Track. The gloves with special sensors developed within the framework

Figure 114. *A. Dārznieks* at the XXIII Olympic Winter Games in Pyeongchang (2018).

Figure 115. *A. Dārznieks* in Team Relay at the World Championship stage in *Sigulda* (2021).

of the paper were intended for training during summer and autumn, and *A. Dārziņš* managed to improve his starting stroke with their help [183].

A. Dārziņš got 21st place in the European Championship in 2014 (Individual competitions). In the overall ranking of the World Cup in the season 2013/2014, he landed in 45th place (Singles, Men), in the 2015 World Cup – in 15th place (Singles, Men), in the U-23 group – in 4th place (Singles, Men). In the overall World Cup ranking for the season 2014/2015, the athlete ranked 28th (Singles, Men) [182].

In the 2017 European Championship, *A. Dārziņš* won 10th place (Singles, Men), 3rd place (Team Relay), in the 2017 World Championship – 20th place (Singles, Men). He ranked 20th (Singles, Men) and 2nd (Team Relay; together with *Elīza Čauce* and *Andris* and *Juris* Šici) in the overall World Cup ranking in the season of 2016/2017. In the overall World Cup ranking for the season 2017/2018, he finished in 22nd position (Singles, Men) and 4th position (Team Relay). In the 49th FIL (*Fédération Internationale de Luge de Course*) European Championship in *Sigulda* in 2018, he won 9th place (Singles, Men) [183].

A. Dārziņš competed as a member of the Latvian Team at the XXIII Olympic Winter Games in 2018 in Pyeong Chang, Korea, and got 24th place (Singles, Men). His was coached by *Kaspars Dumpis*.

In 2019, *A. Dārziņš* got 12th place in the 50th FIL European Championship in Oberhof, Germany. In the 2019 World Championship, he got 21st place. In the overall ranking of the World Cup of the season 2018/2019, he ranked 28th. In 2020, in FIL World Championship in Sochi, Russia, he obtained 18th place. In 2020, he ranked 18th at the 51st FIL European Championships in Lillehammer, Norway. In the overall World Cup ranking in the season of 2019/2020, he ranked 23rd. In the stage of the World Cup held in *Sigulda* in 2020, he won 6th place in the BMW Sprint Cup. In 2021, the athlete won 4th place (Singles, Men) and 2nd place (Team Relay) at the 52nd FIL European Championship in *Sigulda*. In 2021, in the 50th FIL World Championship in Koenigssee, Germany, he got 23rd place in Singles, Men, 7th in the Sprint Cup, and 3rd in Team Relay. In the IX World Cup in St. Moritz, Switzerland, he won 4th place in the season of 2020/2021 [183].

In November 2021, in the first stage of the World Cup on the Bobsleigh, Luge and Skeleton Track in Yanqing, China, *A. Dārziņš* won 11th place (Singles, Men). On 7 January 2022, the athlete won 1st place (Singles, Men) at the Nations Cup in *Sigulda*. The stage in *Sigulda* was the final qualification competition that determined the luge athletes who would represent the Latvian National Team at the Olympic Winter Games in Beijing [182]. At the XXIV Olympic Winter Games in Beijing, *A. Dārziņš* won 18th place (Singles, Men). He was coached by *Kristaps Mauriņš* and *Daniels Fogelis*. Luge sport for *A. Dārziņš* is «freedom, speed, tension and overload on the track curves. The only thing you see is ice and your own feet», as *A. Dārziņš* said in an interview to *lsm.lv* [181].

In 2021, he obtained the qualification of a luge sports coach at the Latvian Academy of Sports and Education. *A. Dārziņš* is married, he and his spouse raise a daughter. He enjoys outdoor activities, cycling, cross-country skiing, and watching good movies [183].

As *A. Dārziņš* admitted in an interview with *I. Gudro* on 28 February 2022, «It is always more difficult to combine studies with sport than studying full-time, but

Figure 116. *A. Dārziņš* with his wife and daughter (2019).

nothing is impossible. Considering that I am a luge athlete and for me winter is the season of active sports, I get to miss a lot of on-site classes and then spend a lot of time in spring and autumn at the tutorials, trying to catch up. I would like to express my gratitude to *Anita Geriņa-Ancāne*, Associate Professor, Head of the Department of Industrial Design, for her patience and understanding. Everything could always be resolved and negotiated. The academic staff are generally very professional and friendly and have never spared a consultation or advice. During my studies, in spring, there were days when I did not want to leave practical classes, while there was still ice on *Sigulda* Track and the equipment was tested. The lectures were really interesting and I learned a lot of new things [183].»

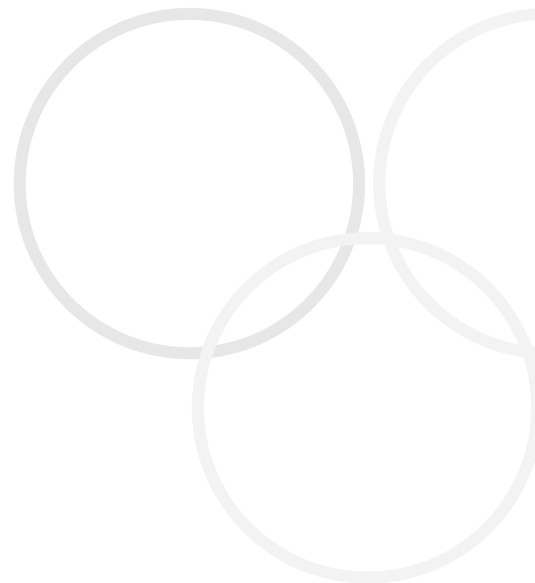

Figure 117. A. Dārznieks at the XXIV Olympic Winter Games in Beijing (2022).

Figure 118. A. Dārznieks at the XXIV Olympic Winter Games in Beijing (2022).

INTARS DĪCMANIS (1979)

Bobsledder and Entrepreneur

XIX Olympic Winter Games in Salt Lake City, 2002

Bobsleigh

13th/14th place, Two, Men

12th place, Four, Men

XX Olympic Winter Games in Turin, 2006

Bobsleigh

20th place, Two, Men

21st place, Four Men

Intars Dīcmanis was born on 22 September 1979 in *Sigulda*, Latvia. In 1998, he graduated from *Murjāņi* Sports Gymnasium and entered RTU Faculty of Civil Engineering, choosing the study program «Transport Engineering». The *Sigulda* Bobsleigh and Luge Track was opened in his hometown in 1986, so it is clear why he got interested in bobsleigh. The athlete had to combine studies and sports, so his studies lasted for a long time. The turning point was season 1999/2000 of Apollo Winter Games held in *Sigulda*, when bobsledder *Ruslans Suharevs* (*I. Dīcmanis*' classmate from *Murjāņi* Sports Gymnasium) invited *I. Dīcmanis* to push his sleigh. The young man did well. He was noticed by a bobsleigh Coach *Rihards Kotāns* (1956–2010), who invited *I. Dīcmanis* to *Preiļi* Sports Camp. *I. Dīcmanis* went to the camp wearing a suit, coming directly from his RTU exams [184]. It was the year when *I. Dīcmanis* realized he wanted to do sports professionally, and his goal was to take part in the Olympic Games in 2002.

I. Dīcmanis had to choose between sports and studies, and he preferred sports. In 2001, *I. Dīcmanis* won 9th place in the World Junior Championships in two-man bobsleigh together with *Jānis Miņins* [185]. In 2002, he participated in the XIX Olympic Winter Games in Salt Lake City, where he got 13th/14th place in the two-man competition together with *Gatis Gūts* (3:12.68) and 12th place in the four-man competition together with *G. Gūts*, *Māris Rozentāls* and *Gunārs Bumbulis* (3:09.44), lagging behind the German Olympic champions by only 1.93 s [186; p. 74]. The coaches of the athlete were *Sandis Prūsis* and *Ivars Čākurs*.

Bobsledder *I. Dīcmanis* was a pusher of bobsleigh sledges, and at the beginning of the century and the new millennium he participated in several other international competitions, gaining noteworthy results – in 2003, the bobsledder got 13th place in the European Championship in both two-man competition together with *G. Gūts* and in the four-man competitions together with *G. Gūts*, *M. Rozentāls* and *G. Bumbulis*, as well as won the title of the Latvian Champion in the two-man competitions together with the pilot *Jānis Ozols* [187]. In the same year, in the bobsleigh competition in Lake Placid, USA, he reached the highest place in his career – 5th place in the two-man competition together with *G. Gūts* [188]. Prolonged training and competitions

Figure 120. Copy of *I. Dīcmanis*' RTU Bachelor's diploma(2014).

Figure 121. *I. Dīcmanis* and *G. Gūts* at the XIX Olympic Winter Games in Salt Lake City (2002).

hindered studying, and in 2005 *I. Dīcmanis* had to apply for an academic leave [189]. Intense training and good results helped *I. Dīcmanis* win the right to participate in the XX Olympic Winter Games in Turin, Italy, in 2006, where he obtained 20th place in the two-man competition together with *G. Gūts* (3:47.51) and 21st place in the four-man competition in the team including *Mihails Arhipovs*, *Māris Bogdanovs* and *Reinis Rozītis* (2:49.01) [190; p. 42, 123, 124]. The athlete was coached by *Jānis Skrastiņš*.

In 2008, *I. Dīcmanis* finished his career as a professional athlete. In 2009, *I. Dīcmanis* re-entered RTU, choosing the study program «Entrepreneurship and Management» of the Evening Department of the Faculty of Engineering Economics and Management. In 2014, *I. Dīcmanis* received an RTU diploma, having obtained a Bachelor's degree in management.

I. Dīcmanis is married and has two children. Currently, *I. Dīcmanis* is the Head of the branch of the Swedish company «Mitek Industries AB» – «Mitek Baltic» [191], a Member of the Board of the Latvian Wood Construction Cluster. In his free time, he plays hockey (he has played in the amateur league «PTA zaķi» and in the Independent Amateur Hockey League (*Neatkarīgā amatieru hokeja līga; NAHL*), he also does track and field athletics.

Figure 122. *G. Gūts* with pusher *I. Dīcmanis* at the XIX Olympic Winter Games in Salt Lake City (2002).

Figure 123. From right: *G. Gūts*, pushers – *I. Dīcmanis*, *M. Rozentāls* and *G. Bumbulis* at the XIX Olympic Winter Games in Salt Lake City (2002).

Figure 124. *M. Arhipovs* with his crew – *M. Bogdanovs*, *I. Dīcmanis* and *R. Rozītis* at the XX Olympic Winter Olympic Games in Turin (2006).

ZINTIS EKMANIS (1958)

Bobsledder, Coach, Engineer and Entrepreneur

XIV Olympic Winter Games in Sarajevo, 1984

Bobsleigh

3rd place, Two, Men

12th place, Four, Men

XV Olympic Winter Games in Calgary, 1988

Bobsleigh

9th place, Two, Men

XVI Olympic Winter Games in Albertville, 1992

Bobsleigh

16th place, Two, Men

16th place, Four, Men

XVII Olympic Winter Games in Lillehammer, 1994

Bobsleigh

10th place, Two, Men

13th place, Four, Men

Figure 126. Z. Ekmanis' RPI academic record book (1975).

Figure 127. Request of Z. Ekmanis to the Dean of RPI Faculty of Engineering Economics Juris Lūsis (1928–2006) to prolong the examination session bearing the Dean's inscription (1979).

Zintis Ekmanis was born on 17 May 1958 in Pabaži Municipality, Riga District, Latvia. After graduating from Saulkrasti Secondary School in 1975, he entered RPI Faculty of Engineering Economics and immediately joined the RPI Athletics Team.

Z. Ekmanis did athletics already during his school years and continued doing it during his studies at the Sports Society «Daugava». Before studying, he played in the light music orchestra of the collective farm «Pabaži», danced in a folk-dance ensemble and sang in school choirs. At the end of his first year of study, he had accumulated academic arrears, so he had to ask for prolongation of the examination session, because competitions, trainings, and sometimes health problems did not allow him to pass all the exams on time. This situation persisted also in the following years of study, and after the 3rd year, Z. Ekmanis was warned that the testing period would be extended until 20 September 1978, and if he would fail to pass exams and credit tests, he would be expelled from RPI. Zintis passed all credit tests and exams in the extension period of the examination session and continued his studies. On 4 December 1979, the 5th-year student Z. Ekmanis repeatedly asked for permission to take tests outside the testing period. There is an inscription on his application – «Please start taking things seriously [192]!» He did take things seriously, but training sessions, competitions and training camps took a lot of time, thus he had to master the missed curriculum later individually. In contrast to other high-rank athletes, he graduated on time in five years, although requests to prolong examination sessions followed one another. Z. Ekmanis' name is also inscribed in the history of RPI / RTU sports – he is included, for example, in the RPI list of the best track and field athletes of 1980, because he had achieved

noteworthy results in Triple Jump and High Jump [193]. After graduating from PRI in 1980 [192], he was assigned to work at the Production Association «Radiotehnika», but since he was summoned to the Soviet army, the planned works and competitions had to be cancelled.

Z. Ekmanis' interest in sports did not disappear, and he reached his greatest success in sports only after graduating from RPI. He competed in the World Championships as a member of the USSR Bobsleigh Team: in 1982 (7th place, four-man, together with Jānis Ķipurs, Aivars Šnepsts, Vladimirs Aleksandrovš; pusher), in 1985 (3rd place, two-man, together with Nikolajs Žirovs), in 1986 (11th place, two-man, together with Otomārs Rihters; 15th place, four-man, together with Juris Tone, Aivars Trops, O. Rihters), in 1990 (4th place, two-man, together with J. Tone), in 1993 – 8th place as a member of the Latvian National Team in the two-man competition together with Aldis Intlers (1965–1994) and 17th place in the four-man competition together with A. Intlers, Boriss Artemjevs, Didzis Skuška. He became a two-time USSR Champion in the two-man bobsleigh together with J. Tone (1987, 1990), Latvian Champion in the two-man competition together with A. Intlers (1992), European Champion (1985; two-man, together with V. Aleksandrovš) and Vice-Champion (1990; two-man, together with J. Tone). Z. Ekmanis won 3rd place in the European Championship in 1984 in the two-man competition together with V. Aleksandrovš and 3rd place in the World Championship in 1985 in the two-man competition together with N. Žirovs, as well as 3rd place in the stage of the World Cup in Winterberg, Germany, in 1991 in the four-man competition together with A. Intlers, B. Artemjevs and D. Skuška (it was the first international victory for Latvia after the restoration of its independence), 3rd place in the two-man competition together with V. Aleksandrovš in the stage of the World Cup in Altenberg, Germany, in 1993 [194].

Z. Ekmanis participated in the European Championships as a member of the USSR National Team: 12th place in the four-man competition together with Imants Muižnieks, A. Šnepsts and V. Aleksandrovš (1982); 12th place in the two-man competition together with V. Aleksandrovš and 14th place in the four-man competition together with V. Aleksandrovš, Rihards Kotāns (1956–2010) and J. Skrastiņš (1983); 3rd place in the two-man competition together with V. Aleksandrovš and 11th place in the four-man competition together with J. Skrastiņš, R. Kotāns and V. Aleksandrovš (1984); 13th place in the four-man competition (1987); and 7th place in the four-man competition together with S. Prūsis, V. Ļubovickis and J. Tone (1990). In 1993, as a member of the Latvian National Team, Z. Ekmanis got 5th place in the European Championship in the two-man competition together with A. Intlers [194].

Z. Ekmanis is the Latvian Champion in the indoor Triple Jump (1980; 15.59 m). During his career as a track and field athlete, he represented sports societies «Daugava» and Army Sports Club.

Bobsledder and engineer Z. Ekmanis is the only RPI / RTU student who participated in the Olympic Games four times – in 1984, 1988, 1992 and 1994.

In 1984, at the XIV Olympic Winter Games in Sarajevo, Yugoslavia, Z. Ekmanis won an Olympic bronze medal in the two-man bobsleigh competition together with V. Aleksandrovš (3:26.16) and took 12th place in the four-man competition together with J. Skrastiņš, R. Kotāns and V. Aleksandrovš (3:25.20) [195].

In 1988, at the XV Olympic Winter Games in Calgary, Canada, he got 9th place in the

Figure 128. The first start of the Latvian bobsledders in the stage of the World Cup with their national flag in 1991 in Calgary. From left: team «Latvija-1» – Z. Ekmanis, A. Intlers, S. Prūsis, Andris Plūksna and the Head Coach of the Latvian National team J. Skrastiņš.

Figure 129. XIV Olympic Winter Games in Sarajevo. From left: J. Skrastiņš, H. Švanks, Z. Ekmanis and the «Bronze Rocket» – the bobsled in which the first Olympic medal was won (1984).

Figure 130. Z. Ekmanis at the solemn ceremony of the «Special Award of the Latvian Olympic Committee» (2014).

two-man competition together with *A. Trops* (3:56.2), then an RPI student. At the XVI Olympic Winter Games in 1992, the crews he led got 16th place in both the two-man competition (together with *A. Intlers*) (4:06.33) and the four-man competition (together with *A. Intlers*, *B. Artemjevs* (former RPI student) and *O. Rihlers*) (3:56.72) [74; p. 66].

At the XVII Olympic Winter Games in Lillehammer, Norway, in 1994, he got 10th place in the two-man competition together with *A. Intlers* (3:32.83) and 13th place in the four-man competition together with *B. Artemjevs*, *A. Intlers* and *D. Skuška* (3:29.81) [75; p. 28].

Z. Ekmanis always took the role of the pilot. At his fourth Olympic Winter Games in Lillehammer, *Z. Ekmanis* was the flag bearer of the Latvian Olympic delegation.

His coaches were *Aleksandrs Pētersons* (1926–2006), *Ilmārs Lapiņš* (1936–2016), *Rolands Upatnieks* (1932–1994), and *Jānis Skrastiņš*.

Z. Ekmanis has trained bobsledders *Gatis Gūts*, *Otomārs Rihlers*, *Sandis Prūsis* and others. He was entrusted with the position of the Senior Coach of the National Team. Athlete *Z. Ekmanis* is a pioneer of this discipline in Latvia and believes that bobsleigh is a Latvian kind of sports [196]. In 2014, he was awarded the Latvian Year Award in Sports in the category «Special Award of the Latvian Olympic Committee».

Z. Ekmanis was an individual member of the Latvian Olympic Committee (LOC) from 1992 to 1996, as well as represented the Latvian Bobsleigh Federation in this organization (1996, 2000, 2003, 2004) [197; p. 21.] and the Latvian Bobsleigh and Skeleton Federation (2008, 2012, 2016, 2020), he has been working in the LOC Audit Commission since 2020. From 1994 to 1997, he was the Coach of the Latvian Bobsleigh Team, he was the Vice-President of the Latvian Bobsleigh Federation (1994–2014), as well as a Member of the Board. Since 2014, *Z. Ekmanis* has been the Secretary General of the Latvian Bobsleigh and Skeleton Federation.

Z. Ekmanis is married. He has two daughters and four grandchildren.

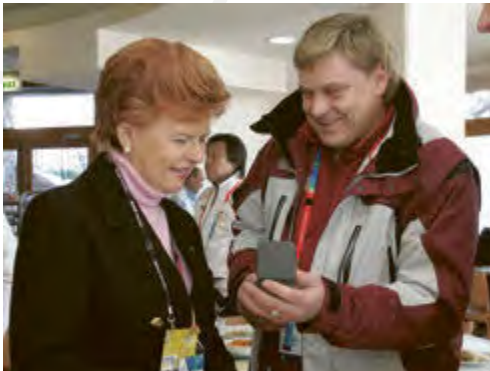

Figure 131. The President (1999–2007) of the Republic of Latvia *Vaira Vīķe-Freiberga* and *Z. Ekmanis* at the XX Olympic Winter Games in Turin (2006).

Figure 132. From left: *Z. Ekmanis*, his daughter *Elina*, wife *Daina*, daughter *Elza*, and son-in-law *Jānis* (2014).

MIĶELIS EŽMALIS (1990)

Sprint Canoeer

XXIX Games of the Olympiad in Beijing, 2008

Canoe Sprint

14th/15th place, Canadian Singles (C-1), 500 m, Men

20th/21st place, Canadian Singles (C-1), 1000 m, Men

Miķelis Ežmalis was born on 12 August 1990 in *Limbaži*, Latvia. He studied at *Murjāņi* Sports Gymnasium, 3rd Riga Gymnasium and in 2010 graduated from Riga Evening Gymnasium [198].

In 2010, *M. Ežmalis* entered RTU Faculty of Computer Science and Information Technology, where he studied information technology. In 2011, the young man decided to leave the university, but in the same year, he re-entered RTU. This time he chose the Faculty of Engineering Economics and Management (FEEM), having entered the study program «Customs and Tax Administration». He liked his studies and wanted to finish them. *M. Ežmalis* planned to participate in the Games of the Olympiad in London, United Kingdom in 2012, but this chance was missed.

The Latvian Olympic Unit (LOU) asked *Aivars Vilnis Krastiņš*, the Head of the International Business and Customs Institute (IBCI) of RTU FEEM, to allow *M. Ežmalis* to study according to an individual schedule in connection with his participation in the European Olympic Games in 2015. *M. Ežmalis* was expelled from the university in 2018.

M. Ežmalis got engaged in sports at an early age. At first, he wanted to become a basketball player and trained at *Rīdzene* Children and Youth Sports School, but due to his height, this sport was not really suitable for him. The Sports School also had a rowing section, and training took place in the pool during the winter. *M. Ežmalis* liked canoe sprint immediately, already after the first training session. Further, he intensively trained on the *Daugava* River near *Lucavsala* in Riga.

Prior to participating in the XXIX Games of the Olympiad in Beijing, China, in 2008, he participated in several European and World Junior Championships. *M. Ežmalis* finished in the following places in the European Junior Championship: 6th place (C-2, 1000 m) and 6th place (C-2, 500 m) in 2006; 4th place (C-1, 500 m) and 5th place (C-1, 1000 m) in 2007; as well as 3rd place (C-1, 500 m) and 4th place (C-1, 1000 m) in 2008. He won 4th place (C-1, 500 m) and 7th place (C-1, 1000 m) in the World Junior Championships in 2007. In 2008, the young athlete got 9th place (C-1, 500 m) in the European Championship. *M. Ežmalis* was only 17 years old when he went to the XXIX Games of the Olympiad, and he was the youngest athlete in the Latvian delegation. Going to these games, his dream was to meet a famous actor Jackie Chan [199]. *M. Ežmalis* competed in 500 m and 1000 m canoe sprint races. In the 500 m race, he finished in 14th/15th place, in the 1000 m race, he ranked 20th/21st. His coaches were *Aigars Aglenieks* and *Aleksandrs Tīmoševičs*.

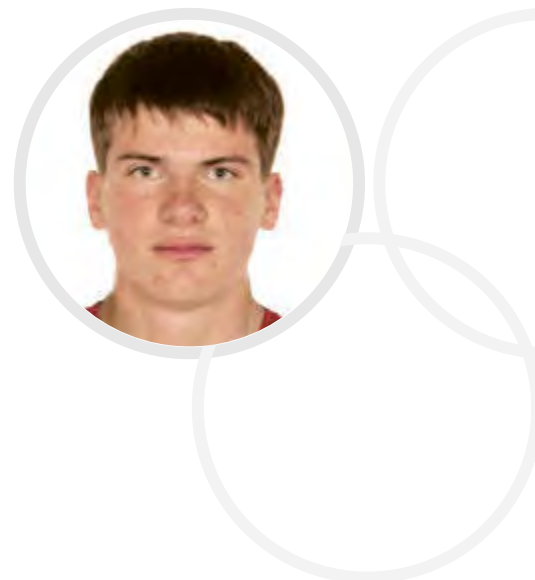

Figure 134. LOU request to the Head of IBCI of RTU FEEM *A. V. Krastiņš* to allow *M. Ežmalis* to study according to the individual study schedule (2015).

M. Ežmalis got 14th place (C-1, 500 m) and 23rd place (C-1, 1000 m) in the World Championship in 2009, 16th place (C-1, 200 m) and 25th place (C-1, 1000 m) in the World Championship in 2010. He also took part in the European Championships in 2010, where he finished in 13th place in the 1000 m race and 15th place in the 200 m Canadian singles race. He also participated in the competitions in 2015.

M. Ežmalis had a peculiar style of dressing during the competitions – when boarding the boat, he wore wool socks, moreover, each sock came from a different pair. The athlete started to wear socks from different pairs because he believed it was his good omen – once he could not find a pairing sock before a successful competition and had to wear two from different pairs [200].

In 2006, *M. Ežmalis* and two other athletes won the annual award of the Australian Latvian Sports Authority (ALSA), which has been presented since 1995. His Coach *A. Aglenieks* also received the award [201].

Figure 135. *M. Ežmalis* at the XXIX Games of the Olympiad in Beijing (2008).

AĻONA FOKINA (B. RIBAKOVA; 1991)

Swimmer and Coach

XXXI Games of the Olympiad in Rio de Janeiro, 2016

Swimming

27th place, R1, 200 m Breaststroke, Women

Aļona Fokina (b. *Ribakova*) was born on 7 February 1991 in the family of *Aleksejs* and *Alla Ribakov* in Riga. Her father comes from Estonia, her mother – from Latvia; both parents are masters in sea multisport. *Aļona's* younger sister is also a swimmer. *A. Fokina* started doing sports already in the 1st grade, while studying in Estonia and attending swimming lessons. Her first coach in Estonia was her father's friend, a swimming Coach *Andrejs Divisenko*. After moving to Latvia, *A. Fokina* started learning in the 2nd grade (completing two grades in one year) at Secondary School No. 72, where swimming lessons are compulsory for all children and it is also possible to apply for swimming training [202].

Germans Jakubovskis became *A. Fokina's* first and also the only coach in Latvia. She purposefully started training at the age of 14 after participating in the European Youth Olympic Festival, where she took part in the semi-final swim. At the beginning of her swimming career, her training session looked like this: a race to *Zakusala*, a round swimming trip across the *Daugava* River in Riga, and a race back to school. The usual training schedule after school was training in the gym and training in the pool. During intensive training periods, there was additional pre-school training. Physical fitness training also took place at the weekends [203].

In 2009, *A. Fokina* graduated from Riga Secondary School No. 72 and entered RTU Faculty of Engineering Economics and Management (FEEM), choosing the study program «Management of International Economic Relations». After graduating in 2013, she received a Bachelor's degree.

In the same year, *A. Fokina* continued her studies at the Master's study program «Entrepreneurship and Management» and in 2015 she obtained a Master's degree.

A. Fokina set her first record at the age of 18 in a 400 m complex swim, competing in a 25 m pool.

A. Fokina has won the Latvian Championship several times; she has also gained several victories in the Baltic Championships. She has participated in several European and World Championships, as well as World Universiades. *A. Fokina* still holds several Latvian records, including 100 m and 200 m breaststroke in the 25 m pool (1:10.83 and 2:26.43) and 200 m breaststroke in the 50 m pool (2:30.82), she was once the best in the country in the 100 m, 200 m, 400 m complex swimming and 200 m, 400 m, 800 m and 1500 m freestyle.

The athlete had fulfilled the regulations of the 2012 Games of the Olympiad, but was not included in the Latvian delegation, which went to the XXX Games of the Olympiad in London, United Kingdom.

Figure 137. Copy of *A. Fokina's* (then *Ribakova*) RTU Master's diploma (2015).

Figure 138. *A. Fokina* (then – *Ribakova*) at the graduation ceremony (2015).

Figure 139. A. Fokina (then – Ribakova) during the training session (2012).

Figure 140. A. Fokina (then – Ribakova) in Rio de Janeiro (2016).

Figure 141. A. Fokina (then – Ribakova) in Rio de Janeiro (2016).

A. Fokina qualified for the start of the 2016 Games of the Olympiad. Combining sports with studies and work is not easy. To stay in a good athletic shape, it is necessary to do three workouts a day: two in the pool and one in the gym. It is also necessary to take some rest between the training sessions, but our athletes are forced to do paid work. A. Fokina did not have an opportunity to dedicate all her time and effort to sports alone, except for the periods when she trained in the sport camps. Prior to the 2016 Games of the Olympiad, the Olympian was studying at a Master study program and working part-time at the same time. At the Games of the Olympiad in Rio de Janeiro, Brazil, A. Fokina got 27th place in the 200 m breaststroke (R1; 2:30.82) and at the same time improved her personal record in the 200 m breaststroke by 0.7 seconds [204, 205].

In the Latvian Swimming Championship in the 25 m pool in women competition, A. Fokina was awarded the Traveling Cup of *Lilija Pētersone* (1923–1998), the first USSR Sports Master, for her victory in the 200 m breaststroke. By 2016, A. Fokina had won this Traveling Cup seven times, reaching the result previously demonstrated by *Margarita Kalmikova*, a Latvian swimmer–Olympian (1996, 2000). A. Fokina had already decided to finish her sports career, but in 2017, she returned to the competition to win this Traveling Cup for the eighth time. And *Aļona* did it [206].

The swimmer did not train for almost two months after the Games of the Olympiad in Rio de Janeiro. A. Fokina gradually resumed training once a week, on Saturdays. She lacked not only swimming as such, but also the smell and atmosphere of the swimming pool that makes her feel at home [206].

After finishing her career, she worked for some time as an assistant coach in synchronous swimming.

In 2017, A. Fokina participated in the Latvian Winter Swimming Championships in *Jelgava*, Latvia, in 2019 – in the winter swimming relay competition.

From 2013 to 2015, she worked part-time at the company «*Belam-Rīga*». From 2016 to 2021, she worked full time in the security company «*Global Intellectual Security*». A. Fokina mostly trains in the pool of the club «*Delfins*» of Riga Secondary School No. 72; from time to time – also in *Kīpsala* Swimming Pool and Rimi Olympic Centre in Riga.

In an interview to *Sportland Magazine* in 2017, A. Fokina said, «There was a time during my Master studies when I left home at 6 in the morning and returned only at around 23.30, and I did not have a car – I travelled all day from training to work and to the university with a huge backpack. But everything can be done if one wishes so. It was easy to train during studies because both study premises and the pool were in the same building [206].»

A. Fokina had almost no free time, but she enjoyed spending her holidays with friends; she is a very outgoing person.

The athlete is currently on parental leave – on 26 March 2021, she gave birth to a daughter.

ARTŪRS GARONSKIS (1957)

Rower, Engineer and Pedagogue

XXII Games of the Olympiad in Moscow, 1980

Rowing

2nd place, Coxed Fours, Men (M4+)

Artūrs Garonksis was born on 25 May 1957 in Riga. In 1975, he graduated from *Leons Paegle* Riga 1st Secondary School.

From 1974, *A. Garonksis* was a member of the USSR Youth Team, and at the beginning of August 1975 he participated in the Youth (U-18) World Championship in Montreal, Canada, where he became the Champion (Men's Coxed Pair; M2+) together with *Guntars Miķelsons* and co-driver *Romualds Rukuts*. In the same year, *A. Garonksis* entered RPI, but due to the need to participate in the competition, he passed his entrance examinations later than other applicants (after 15 August). In the academic year 1975/1976, he commenced his studies at the Faculty of Automation and Computer Engineering. Due to high achievements in sports, in the autumn of 1975 he was appointed to the position of Sports Instructor of the LSSR Sports Committee, where he worked until the autumn of 1982.

In 1976, *A. Garonksis* joined the men's eight trained by *Rolands Sproģis* (1936–2001). Very serious training began in the preparation for the 1976 season, and studies remained in the background. Due to his successful starts in the 1976 season, *A. Garonksis* was included in the USSR National Team as a candidate for the XXII Games of the Olympiad in Moscow, USSR, in 1980, so the athlete had to suspend his studies.

In 1977, *A. Garonksis* won 2nd place in the USSR Championship and 4th place in the World Championship (Coxed Fours, Men (M4+)), starting with *Žoržs Tikmers*, *Dzintars Krišjānis* (1958–2014), *Andris Stīģis* and RPI student *Juris Bērziņš* (1954–2004).

RPI Administration and the faculty, as well as the Department of Physical Education and Sports, supported the efforts of the student *A. Garonksis* to study, despite his long absence due to numerous competitions, and exceptionally allowed him to retake his 3rd year in academic year 1979/1980 [207].

A. Garonksis had to train for the XXII Games of the Olympiad in 1980, so there was no time to study seriously. In 1979, he competed in the coxed fours (M4+; all rowers represented Riga «Dinamo» Club: *Ž. Tikmers*, *Dimants Krišjānis*, *Dz. Krišjānis*, *A. Garonksis*, coxswain *J. Bērziņš*), winning 1st place in the USSR Spartakiad and 1st place in Lucerne Regatta, and 2nd place in the World Championship. In the same year, *A. Garonksis* became the USSR Champion.

The final selection for the XXII Games the Olympiad in Moscow, USSR, took place in May 1980 at the USSR Championship. *A. Garonksis* won 2nd place in the Games of the Olympiad in coxed fours with a coxswain (*Ž. Tikmers*, *A. Garonksis*, *Dz. Krišjānis*, *D. Krišjānis*, coxswain *J. Bērziņš*). The Team was coached by *R. Sproģis*.

Figure 143. *A. Garonksis*' RPI student ID (1982).

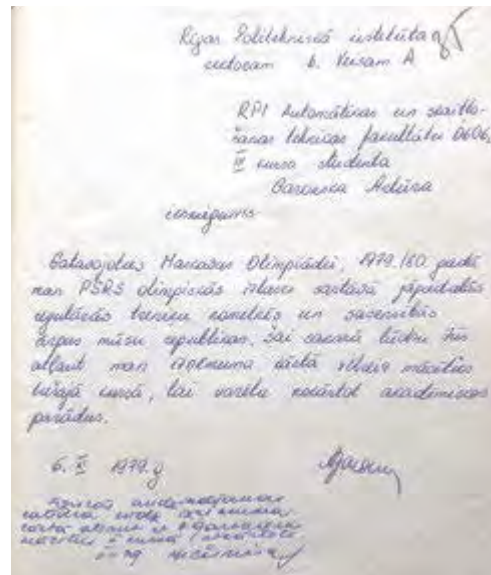

Figure 144. *A. Garonksis*' application to the Rector of RPI *Aleksandrs Veiss* (1918–1985) to be allowed to retake the 3rd-study year (1979).

In the autumn of 1980, *A. Garonskis* was drafted into the army, he served in the USSR Border Guard, where he took the course of a young soldier and continued participating in the training of the USSR Rowing Team. In the winter of 1982, *A. Garonskis* continued training in the USSR National Team with his teammates, but before the main starts of the season, he had to terminate his career of a professional athlete due to health problems. He also had to leave the job of a sports instructor. *A. Garonskis* started working as a patrol service inspector of the State Auto Inspectorate and started considering the opportunity to resume studies. He entered RPI Riga General Technical Extramural Faculty. After the 3rd-year, the students of the part-time and evening departments were enrolled in the faculties [25; p. 563], and *A. Garonskis* continued his part-time studies at the Faculty of Electroenergetics. In June 1988, *A. Garonskis* received an RPI diploma and was awarded the qualification of an electrical engineer. *A. Garonskis*' RPI academic record book shows that his performance in most exams and tests was assessed as «good» (4) and «excellent» (5) according to the five-grade system.

A. Garonskis participated in the establishment and management of the first Sports Club of that time (Rowing Club «*Rīgas Dinamo*»). From 1989 to 1992, he worked as a Sports Inspector at «*Dinamo*» Sports Society. From 1993, he started working at the Latvian Police Academy (LPA), teaching study courses related to road safety. There, *A. Garonskis* began his Master studies and in 2000 obtained an academic Master degree in law. *A. Garonskis* was elected as an Assistant Professor at the LPA, was the Head of the Department of Police Law and Special Tactics, as well as the Vice-Rector for Studies of the LPA. In 2009, the Ministry of the Interior of the Republic of Latvia made a decision to liquidate the LPA, and *A. Garonskis* retired. For about a year he continued working with students who had been transferred from the LPA to the University of Latvia [208].

In the last 10 years, *A. Garonskis* has been focusing on those areas of life for which he previously had no spare time due to heavy sports load: he is engaged in charity, participates in the events of the Latvian Olympic Committee, travels a lot in Europe and focuses on healthy lifestyle issues.

A. Garonskis has a son *Rolands* and two grandsons *Gusts* and *Matīss*.

Figure 145. Winner of a silver medal in academic rowing (Coxed Fours, Men) at the XXII Games of the Olympiad in Moscow (1980). From left: *A. Garonskis*, *D. Krišjānis*, *J. Bērziņš*, *Ž. Tikmers*, and *Dz. Krišjānis*.

Figure 146. *A. Garonskis* at the event dedicated to the Centenary of the Republic of Latvia (2018).

EDGARS GRUZĪTIS (1912–1950)

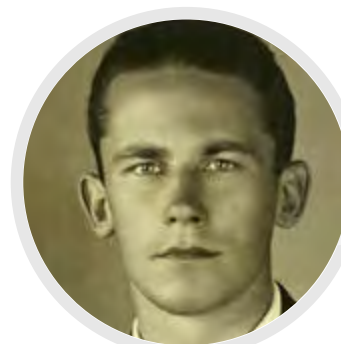
Skier and Poet

IV Olympic Winter Games in Garmisch-Partenkirchen, 1936

Skiing

13th place, 4 x 10 km Relay, Cross-Country, Men

42th place, Nordic Combined, Men

Edgars Gruzītis was born on 14 March 1912 in Chisinau, Bessarabia, Russia (at present – Moldova) in the family of *Roberts Alfrēds Gruzītis* (1881–1972) and *Eda Gruzīte* (b. *Avotiņa*; 1883–1928). He was baptized in the Evangelical Lutheran Church of Chisinau in 1917 [209; p. 3]. *E. Gruzītis* had a sister *Mirdza Gruzīte* (1918–1998).

In 1929, *E. Gruzītis* graduated from *V. Olavs* Commercial School and entered the Department of National Economy of the Faculty of National Economics and Law of the University of Latvia (UL) [209; p. 1]. He studied intermittently until 1941 [209].

E. Gruzītis was engaged in sports and represented his *Alma Mater* Sports Society «*Universitātes sports*» («*University Sport*»). In 1931, he improved the Latvian record in the 5 + 10 + 15 km relay at the Latvian Championship, skiing five kilometres. In the international skiing competition at the Riga Racecourse, *E. Gruzītis* defeated the Finnish students *Eino Puukko* (?-?) and *Väinö Sares* (?-?) in the 10 km skiing race, showing the best result. It is interesting to note that both Finnish athletes trained Latvian skiers before the Olympic Winter Games in 1936 [210]. *E. Gruzītis* won in various skiing distances several times, as well as showed good results in relay races. For example, in 1931 he set the Latvian records in the 4 x 1500 m relay race – on 27 September (17:49.7) and 4 October (17:46.6) [211].

E. Gruzītis was one of the enthusiasts of the construction of a springboard in *Šmerlis* in 1932, in Riga [210]. The construction of the springboard was not an easy task to complete in winter – the frozen ground had to be dug and broken with shovels and poles. *E. Gruzītis*' father – a forester from *Dreiliņi* (Latvia) – gave a cart to tow logs to facilitate construction.

In 1934, *E. Gruzītis* was drafted into the military service, where he served until 15 April 1935. He was the Deputy Officer of the 6th Riga Infantry Regiment [209; p. 9]. Student *E. Gruzītis* was the first Latvian Champion in the Nordic combined – he won the competitions in 1935 and 1936. The athlete participated in the Olympic Winter Games in Garmisch-Partenkirchen, Germany, and was the only athlete from Latvia to compete in ski jumping. *E. Gruzītis* drew the first start number, and taking into account that the German Chancellor, the Head of Government and the state Adolf Hitler (1889–1945) had arrived at the competition and he probably needed to be shown to a special place, *E. Gruzītis* had to wait for a long time and freeze until he could start. He later said that he was worried that he would be overthrown and would bring shame to the Latvians. While waiting, he even recited a prayer [212, 213]. *E. Gruzītis* competed in street boots because his ski boots were stolen on his way to

Figure 148. *E. Gruzītis*' application to the the rector of the UL *Augusts Tentelis* (1876–1942) on his admission to the university (1929).

the Olympic Winter Games [3; p. 74]. *E. Gruzītis* also competed in the 4 x 10 km relay at the Olympic Winter Games, skiing together with *Herberts Dāboliņš* (1908–?), *Pauls Kaņeps* (1911–2006) and *Alberts Riekstiņš* (1907–2004) gaining 13th place.

E. Gruzītis was a versatile personality – he not only played sports but also sang in the choir of the UL, played the piano, worked in the scouts organization and worked in the Academic Student Organization «*Valdemārija*» [211]. He also wrote poems, published his works under the pseudonym *Edgars Slēpīte* in the magazines, wrote several columns for the Latvian newspapers, and was the editor of the journal «*Ugunskrusts*».

His collection of poems «*Greizie rati*» was published in 1940. On 7 August 1937, he married *Vilma Celmiņa* (1907–1950) [214]. The family had a daughter *Helga* [2015].

E. Gruzītis passed away in *Tukums* in 1950, and was buried in the Riga 1st Forest Cemetery, in the resting place of the *Gruzītis* family.

Figure 149. *E. Gruzītis'* UL lecture book (1929).

Figure 150. The cover and the first poem of the collection of poems «*Greizie rati*» by *E. Gruzītis* (1940).

HARALD HAHNE (1892–1940)

Athlete and Chemist

V Games of the Olympiad in Stockholm, 1912

Athletics

5th place, 200 m Flat, Men

Harald Hahne (also Harald Adolf Hahne) was born on 20 June 1892 in *Jelgava*, Latvia. In 1911, after graduating from *Jelgava* Vocational School, he began his studies at RPI Department of Chemistry [216].

H. Hahne was of German descent and studied at RPI for a few years with his name-brother Harald Blau (1885–1944). After one study year, H. Hahne participated in the Games of the Olympiad in Stockholm, Sweden, together with H. Blau. He won 5th place in the first round of the 200 m Flat at the Games of the Olympiad in 1912 [3; p. 92]. The sprinter represented the Sports Society «*Union*». During World War I, RPI was evacuated to Moscow and worked there until 1918. Thus, H. Hahne continued his studies at the evacuated RPI and graduated from it in 1918. During his studies, he participated not only in the RPI Sports Coterie, where he performed the duties of a librarian, but also in the RPI Student Musical Society – during academic year 1912/1913, he was its Vice-President and conducted a balalaika orchestra [217]. It is known that after graduating from RPI he worked in Moscow (1918–1920) in the Central Chemistry Laboratory of the Head Department of the State Plants of the General Chemical Industry supervised by the Supreme Economic Council of Russia. He then returned to Latvia and worked at the Alexander Gustav Ruhtenberg (1826–1905) tobacco factory in Riga [218]. By the way, the Ruhtenberg family was also involved in sports. For example, Gustav Ruhtenberg (1858–1914), son of A. G. Ruhtenberg, the Manager of the Company, a graduate (1883) of RPI Department of Agriculture, participated in the Riga Gymnastics' Society [19; p. 42]. H. Hahne, specialized in the fermentation industry. In November 1934, he obtained a patent for his invention allowing to produce concentrated acetic acid for 15 years [219].

In the 1930s, H. Hahne went to Germany several times to improve his professional knowledge. The incomplete documentary evidence on the life of H. Hahne suggests that he also obtained a PhD in Germany in the 1920s or early 1930s. In 1936, he paid 400 Reichsmark to attend the XI Games of the Olympiad in Berlin, Germany, from 13 to 16 August [220]. H. Hahne's son, Heinrich Victor Hahne (1924–1991), was born in 1924; however, in 1936, the marriage of the athlete and engineer H. Hahne finished with a divorce. H. Hahne was not destined to raise his son until he reached adulthood, because a talented chemist, who at the end of his life worked at the company «*Arnala dēli*» in Riga, passed away on 18 December 1940 [221, 222].

It is known that H. Hahne's son lived in the United States in the second half of the 20th century and that Hahne's family line is continued by his child.

Figure 152. Copy of H. Hahne's RPI diploma (1918).

Figure 153. Patent No. 1978 for H. Hahne's invention «*Paņēmiens etiķskābes koncentrēšanai*» (Method for Concentration of the Acetic Acid) (1934).

ALFRĒDS HERMANOVSKIS (1915–1981)

Basketball, Football, Volleyball and Bandy Player

XI Games of the Olympiad in Berlin, 1936

Basketball

15th/18th, Men

Alfrēds (also *Alfreds*) *Hermanovskis* was born on 30 November 1915 in Kharkov, Russia (at present – Ukraine).

In 1933, he graduated from Riga City 4th Gymnasium entered the Department of National Economy of the Faculty of National Economics and Law of the University of Latvia (UL). In 1934, he moved to the Faculty of Engineering and studied there until 1944, but did not complete his studies [223]. *A. Hermanovskis* was a philister of the UL Student Corporation «*Fraternitas Metropolitana*» [224].

A. Hermanovskis achieved the greatest success in basketball, where he was summoned into the National Team seven times, including the 1936 Games of the Olympiad in Berlin and the 3rd European Championship in Kaunas, Lithuania, where the Latvian Team took 2nd place.

A. Hermanovskis was included in the Latvian delegation to the XI Games of the Olympiad in Berlin, Germany, in the summer of 1936 [224], he was a substitute player and did not enter to the field (squad – p. 98). While watching the Games of the Olympiad, *A. Hermanovskis* wrote a description of what he had experienced and the history of the Olympic Games, and submitted it to the UL Student Corporation «*Fraternitas Metropolitana*» as a report making him eligible for admission to this organization [224].

He was a member of the Latvian Student Volleyball Team in Monaco in 1939, where he together with *Kārlis Šleicers* (1908–1988), *Voldemārs Elmūts* (1910–1966), *Uldis Ģērmanis* (1915–1997), *Arvīds Mārtiņš Pētersons* (1913–1985) and *Indulis Laukēvics* (1919–1941) won the title of World Master [225].

A. Hermanovskis also played football, representing his *Alma Mater*. In handball [225], he became a Latvian Champion in 1939, playing in the sports club unit of the 5th Riga Guard Regiment. *A. Hermanovskis* also played table tennis, tennis, bandy, hockey and skied. For many years, he represented the Society «*Latvju jaunatne*», after its closure in 1939 he played in the «*Universitātes sports*» («*University Sport*») Team.

After World War II, *A. Hermanovskis* arrived in a refugee camp in Luebeck, Germany, in the English occupation zone. The Latvian sports «citadel» was situated in Luebeck at that time, where the athlete demonstrated excellent results in basketball and volleyball as a member of «*Rīga*» Team. He also was the member of the Latvian National Team at the Baltic Sports Festival in Augsburg in 1947. He also played for «*All Stars de Riga*» Basketball Team led by *Valdemārs Baumanis* (1905–1992), which did not lose a single game in 10 games on their tour across France [226]. The team also included *Kārlis Ārens* (1917–1997), *Arvīds Pēteris Berkolds* (1921–2010), *Laimonis*

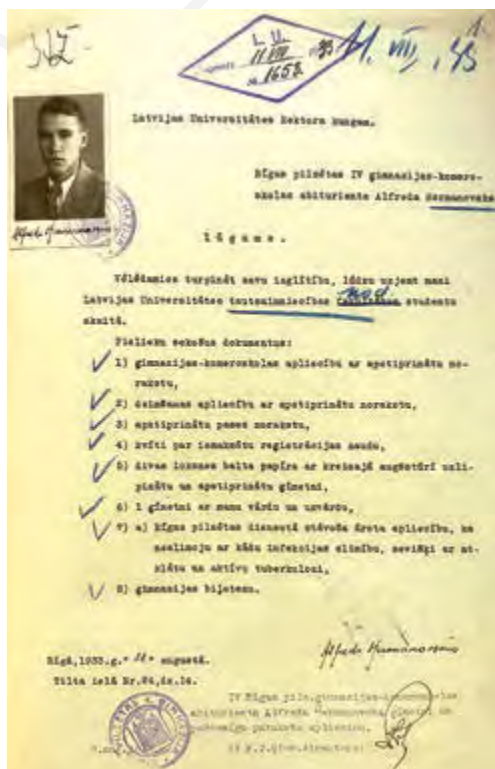

Figure 155. *A. Hermanovskis'* application to the Rector of the UL *Jūlijs Auskāps* (1884–1942) on his admission to the university (1933).

Bērziņš (?-?), *Andrejs Bičevskis* (1922-?), *Filips Hartmanis* (1924-2009), *Alfons Justs* (1912-1991), *Alfrēds Miežītis* (1922-1996), *Imants Štāls* (?-1949) and *Jānis Zebeliņš* (?-?). In Luebeck, *A. Hermanovskis* also worked in the secretariat of the Latvian Sports and Physical Education Council [227].

A. Hermanovskis moved to Australia from Germany. During his first years in exile, he lived in Perth, where he continued to play sports. *A. Hermanovskis* spent the next years of his life in Melbourne and in the 1950s, he was actively participated in the sports activities of the sports group «*Rīga*» and did administrative work. In 1946, the Management of the Latvian Sports in Exile awarded *A. Hermanovskis* the Great Badge of Latvian Sports in Exile [225].

He published several articles on the game of volleyball and handball in various newspapers.

In 1942, *A. Hermanovskis* married *Aina Krūze* (?-?), a volleyball player and physical education instructor. In 1947, he married *Anta Slazda* (?-?) [228] in Luebeck [229].

A. Hermanovskis had a son, *Goars Kristaps Hermanovskis*, who was a successful rally driver in Australia [230], he also played football.

A. Hermanovskis died in Melbourne, Australia, on 1 October 1981.

Figure 156. Players of the Latvian National Basketball Team *Maksis Kazāks* (1912-1983) and *A. Hermanovskis* during the XI Games of the Olympiad in Berlin (1936).

Figure 157. Latvian National Team – 2nd place winner of the III European Basketball Championship with the prize in Kaunas (1939). In the first row from the left: *Vitolds Kārklīšs* (1921-2005), *M. Kazāks*, *K. Ārens*, *Aleksandrs Vanags* (1919-1986), *A. Hermanovskis*, *Voldemārs Šmits* (1918-1975). In the second row: *Alfrēds Auziņš* (1910-1997), *Jānis Graudiņš* (1913-1990), *Alfrēds Krauklis* (1911-1991), Coach *V. Baumanis*, *Visvaldis Melderis* (1915-1944), *A. Justs*, *Teodors Grinbergs* (1916-1998), *I. Laukēvics*, Chairman of the Latvian Basketball Union *Eduards Lapiņš* (1902-1941). In the third row: representative of the Latvian Basketball Union *Aleksandrs Celms* (1911-1987), *Juris Solovjovs-Silarājs* (1917-2007), masseuse *Harijs Bērziņš* (1908-1981), *Kārlis Sātiņš* (1913-2005), and *Arnolds Jūrmala* (1915-1997).

ASKOLDS FĒLIKSS HERMANOVSKIS (1912–1967)

Skier and Painter

IV Olympic Winter Games in Garmisch-Partenkirchen, 1936

Alpine skiing

54th place, Downhill 3800 m, Men

DQ, Slalom, Men

Figure 159. A. F. Hermanovskis' application to the Rector of the UL Jūlijs Auskāps (1884–1942) on his admission to the university (1935).

Askolds Fēlikss Hermanovskis was born on 19 September 1912 in Riga into the family of Teodors Hermanovskis (1883–1964), an architect, RPI graduate, Minister of Transport and Labour of the Interim Government of Latvia (1918–1920). A. F. Hermanovskis was the eldest of four sons.

After graduating from Riga City 1st Gymnasium, A. F. Hermanovskis studied architecture at the University of Latvia (UL), but did not receive a diploma [231; p. 47].

A. F. Hermanovskis was one of the first in Latvia to start alpine skiing. As an alpine skier, he participated in the IV Olympic Winter Games, where he was disqualified in the second discipline – in slalom. He trained at the UL sports society «Universitātes sports» («University Sport»). Alpine skiing was included in the 1936 Olympic Winter Games for the first time.

A. F. Hermanovskis' later life is connected with the United States of America (USA). He arrived to the USA thanks to a rich American who had bought a pleasure yacht «Frenchman» in England, but could not find the people to deliver the yacht to New York, USA. The then athlete and student A. F. Hermanovskis applied for the job. In 1940, he went to Plymouth, England, to continue his journey to the USA together with his teammates Miķelis Plēsums (1906–1978) and Edvards Aleksandrs Ozoliņš (1902–1974). It took nine weeks to reach the shores of Bermuda, which A. F. Hermanovskis fell in love with. When the yacht was delivered to New York, A. F. Hermanovskis rushed back to the Bermuda Islands, where he became passionate about painting in a new technique – scratchboard. «The scratchboard is a thick cardboard covered with a thin layer of plaster covered with a black drafting ink. An artist draws with a stylus, the technique is similar to wood carving [232].» A. F. Hermanovskis spent 12 years in Bermuda, winning many trophies in sailing competitions and gaining recognition as an artist [233]. He organized exhibitions of his art works. He also painted in other techniques – oil, tempera, watercolour, chalk, pastels, mascara, charcoal, pencil, carvings, etc.

A. F. Hermanovskis annually travelled from the Bermuda Islands to California, New York, and Canada. He considered New York an interesting city and for romantic reasons, it became his next residence. In the USA, A. F. Hermanovskis had a painting studio in Edgewater, New Jersey. In New York, he also turned to writing and wrote several short stories [232].

For a while, *A. F. Hermanovskis* also went in for skiing. In Canada, he was called the «flying cat» [232] because he impressed other athletes with his skiing art and recklessness. *A. F. Hermanovskis* surprised the Americans by breaking their record in crossing North America, having covered 1650 km with an 11-cylinder Cadillac in a day (the previous American achievement was 1300 km in one day) [232].

His life ended in New York on 18 August 1967 [234]. After the death of *A. F. Hermanovskis*, his art works were exhibited for many years, some of them can still be found at USA art auctions.

From 1976 to 1979, the newspaper «*Londonas Avīze*» published the novel «*Pieci Hermanovski*» by *Olģerts Liepiņš* (1906–1983) about the engineer and statesman *Teodors Hermanovskis* and his four sons – artists *Askolds Fēlikss*, *Gunārs*, *Egils* and architect *Vidvars* [235].

Askolds Fēlikss' brother *Egils Hermanovskis* (1918–1992) also turned to sports. In the 1930s, he, similar to his brother, was involved in alpine skiing and participated in the Latvian Championship in this sport, winning the title of Latvian Champion in slalom. *E. Hermanovskis* studied architecture at the UL, but due to the events of World War II, he stopped studying [236] and graduated later in Stuttgart, Germany. *E. Hermanovskis* is known not only as an architect, but also as an artist, having received many awards. If a compatriot asked *A. F. Hermanovskis* what he was doing in America, the answer was «I promote Latvia!» Being a true Latvian, although he looked like coming from the South, he was sometimes called the «Southern Northman». *A. F. Hermanovskis* always and everywhere emphasized his nationality and told a lot about his homeland to the public [232].

Figure 160.
A. F. Hermanovskis
(early 20th century).

Figure 161. Self-portrait of
A. F. Hermanovskis
(early 20th century).

Figure 162.
A. F. Hermanovskis (1960s).

RŪDOLFS JURCIŅŠ (1909–1947)

Basketball Player and Coach

XI Games of the Olympiad in Berlin, 1936

Basketball

15th/18th place, Men

Figure 164. R. Jurciņš' UL lecture book (1930).

Figure 165. R. Jurciņš' application to the Rector of the UL Augusts Tentelis (1876–1942) on his admission to the university (1930).

Rūdolfs Jurciņš was born on 19 June 1909 in Riga, and his parents gave him three names – *Rūdolfs Eduards Voldemārs*, but later only the first name remained in his documents.

In 1928, he graduated from Riga City 1st Secondary School. In 1930, he entered the Department of National Economy of the Faculty of National Economics and Law of the University of Latvia (UL), where he studied intermittently until the autumn of 1945, although he was exmatriculated only on 20 February 1946 [237]. During his studies, he joined the Student Corporation «*Beveronija*».

R. Jurciņš became interested in basketball already in the secondary school under the influence of gymnastics teacher *Jēkabs Bernsons* (1887–1968). During his studies, *R. Jurciņš* joined the Sports Society «*Universitātes sports*» («*University Sport*»; «*US*») and was included in the Latvian Basketball Team – «*Sapņu komanda 1935*» (The Dream Team 1935). The following players also played in this team: *Jānis Lidmanis* (ASC; 1910–1986), *Aleksejs Anufrijevs* («*Starts*»; 1912–1945), *Eduards Andersons* («*US*»; 1914–1985), *Mārtiņš Grundmanis* (ASC; 1913–1945), *Džems Johans Raudziņš* («*US*»; 1910–1979), *Herberts Gubiņš* («*Gongs*»; 1914–1980), *Andrejs Krisons* («*US*»; 1909–1945), *Visvaldis Melderis* (ASC; 1915–1944) and *Edgars Rūja* («*US*»; 1915–1942). The coach of the team was *Valdemārs Baumanis* (1905–1992). In 1935, the Team won the European Championship, and its players, including *R. Jurciņš*, became European champions.

In 1936, while participating in the XI Games of the Olympiad in Berlin, Germany, the European champions did not fare so well. *J. Lidmanis* did not play in the Team, the Team also refused working with their coach, so *Rihards Dekšenieks* (1899–1981), an athletics specialist, replaced *V. Baumanis*. In addition, Latvians had experience of playing with the European rather than world basketball teams, and Latvians did not have a training hall that complied with the rules of the International Basketball Federation (FIBA). Team Captain *R. Jurciņš* was worried about this, anticipating that Latvian basketball players would not be able to solve tactical tasks [3; p. 77]. As a result, the Team that was considered one of the favourites in Europe finished only in 15th/18th place. In three games [92; p. 40], the centre striker *R. Jurciņš* scored 30 points. Eleven basketball players went to the Games of the Olympiad, but only seven took part in the official games: *E. Andersons*, *R. Jurciņš*, *Dž. J. Raudziņš*, *Voldemārs Elmūts* (1910–1966) (all – «*US*»), *M. Grundmanis*, *V. Melderis* (both ASC) and *Maksis Kazāks* («*Latvju Jaunatne*»; 1912–1983). *E. Rūja*, *Jānis Tiltiņš* (1909–1974) (both «*US*»), *A. Anufrijevs* («*Starts*») and *Alfrēds Hermanovskis* («*Latvju Jaunatne*»; 1915–1981) remained in the reserve.

At that time, it was impossible to imagine the National Basketball Team without *R. Jurciņš*, he was known to almost every Latvian. He was tall (1.85 m) and was famous for his high jumps, vigorous fight at the basket, and determination in the throw-ins. *R. Jurciņš* continued playing basketball after the Games of the Olympiad until the end of World War II, when he played 23 games for the Latvian Basketball Team. *R. Jurciņš* won the title of the Latvian Champion six times, representing both the Latvian Basketball Union (LBU) and the Basketball Team of the Sports Society «US» [238].

In his autobiography on 8 August 1945, he wrote that he had worked in accounting for 10 years and had been a sports coach for seven years [239]. For some time, he also worked for the Railway Board. In 1945, his side job was basketball coaching at the «*Daugava*» Sports Society of the Central Trade Union Council of the LSSR. He and his wife *Veronika Jurciņa* (1917–2011) raised a daughter *Rudīte* and two sons – *Uldis* and *Egils* (1946–1984), so *R. Jurciņš* had to think both about graduating the university and earning subsistence.

In 1942, an unplanned event occurred in *R. Jurciņš*' life – while defending a Latvian girl in *Tērbatas* Street, Riga, he was shot by a German [240], who was not punished, but *R. Jurciņš* had to be treated in hospital for some time.

After World War II, on 6 October 1945, *R. Jurciņš* resumed his studies at the State University of Latvia. However, the Soviet authorities became interested in *R. Jurciņš*' past. He was arrested on 18 October 1945 for «illegal possession of weapons» and deported to Siberia, where he passed away on 22 May 1947, or in 1948 according to other information.

R. Jurciņš will remain in the history of world sports together with the Latvian Basketball Team and its Coach *V. Baumanis*. A film directed by *Aigars Grauba* «*Sapņu komanda 1935*» (The Dream Team 1935; 2012) was dedicated to their sports life and achievements.

R. Jurciņš' contribution to sports is also reflected in the book «*Sapņu komanda 1935. Laika stāsti*» (The Dream Team 1935. Time Stories; 2012) by *Ilze Zveja*, *Aigars Grauba* and *Andrejs Ēķis*.

Figure 166. Players of the Latvian National Basketball Team *R. Jurciņš* and *M. Grundmanis* during the XI Games of the Olympiad in Berlin (1936).

Figure 167. Latvian National Team in Geneva (1935). From left: *M. Grundmanis*, *Dž. Raudziņš*, *A. Anufrijevs*, *R. Jurciņš*, *V. Melderis*, *J. Lidmanis*, *H. Gubiņš*, *E. Andersons*, and *V. Baumanis*.

Figure 168. Welcoming the European Champion Team at the Riga station (1935). In the foreground – *J. Lidmanis*. In the first row from the left: first – *R. Dekšenieks*, second – *E. Andersons*, third – *M. Grundmanis*, fourth – *V. Melderis*, fifth – *A. Anufrijevs*. In the second row: first – *Dž. Raudziņš*, second – *R. Jurciņš* with the Cup, third – *V. Baumanis*.

PAULS KAŅEPS (1911–2006)

Skier and Engineer

IV Olympic Winter Games in Garmisch-Partenkirchen, 1936S

Skiing

50th place, Cross-Country Skiing, 18 km, Men

13th place, 4 x 10 km Relay, Men

DNS, Cross-Country Skiing, 50 km, Men

Pauls Kaņeps was born on 14 November 1911 in *Bērziņi* Parish, Latvia. He studied at the six-grade Primary School in *Zilupe*, later – at Rīga City 2nd Secondary School and in 1929, he entered the Faculty of Agriculture of the University of Latvia (UL). During his studies, *P. Kaņeps* practiced skiing and represented the Sports Society «*Universitātes sports*» («*University Sport*»; «*US*») in different competitions.

He won 3rd place in the 50 km cross-country skiing (4:16:56) competition in the Latvian Championship 1930/1931, and he took the same place in the same competition in 1932/1933 Annual Championship (4:07:45.6) [241]. The second half of the 1930s was especially successful for him – *P. Kaņeps* became a four-time Latvian Master in cross-country skiing in the 18-kilometer race (1935, 1937, 1938, 1939). He also competed in the IV Olympic Winter Games in 1936 and took 50th place in the 18 km cross-country race (1:31:44), while in the 4 x 10 km relay of the Latvian National Team he got 13th place (3:26:08) [64].

Later, representing the Society «*US*», *P. Kaņeps* won several victories in the international student championships in the distance of 18 km [242]. *P. Kaņeps* competed in student competitions in Poland, Czechoslovakia, Estonia, Lithuania, and Latvia. In 1938, in the International Competition in Poland, *P. Kaņeps* ranked 3rd among 58 competitors in the 18 km race. In the same year, he won the first place in Krinica, Poland.

In 1938, *P. Kaņeps* won 2nd place in the Baltic Student Race in Zarasai, Lithuania, in 18 km race [243]. He obtained 12th place at the 1939 Student Winter World Championship in Lillehammer, Norway.

Unfortunately, he did not have sufficient funds to continue his education, so he had to quit his studies, and the future engineer worked in both *Zilupe* and *Gulbene* forestry in Latvia. *P. Kaņeps* renewed his studies in 1938, developed a diploma project and in 1939 graduated from the Department of Forestry of the UL Faculty of Agriculture obtaining a degree of engineer forester [244].

In 1939, a special Latvian-Estonian-Lithuanian Student Race took place in *Ērgļi*, Latvia, where *P. Kaņeps* won in the 18 km race and helped to win the 4 x 6 km relay race. In March of the following year, *P. Kaņeps* won 2nd place in the Baltic Student Skiing Competition in *Otepää*, Estonia, and 1st place in the 4 x 6 km relay [243].

P. Kaņeps was a member of the UL Student Society «*Ziemeļis*» [243].

During World War II, he worked as an administrator of *Cirava* Forestry School. He emigrated to Bavaria at the end of the war and dealt with forestry as a technical

Figure 170. *P. Kaņeps*' application to the Rector of the UL *Augusts Tentelis* (1876–1942) on his admission to the university (1929).

manager. He lived in the United States of America since 1950. For a short time, he worked in the Bahamas for an English firm, and later for 25 years he worked in the Illinois State Department of Roads. He was an active member of the Latvian Congregation, performing the duties of an assistant pastor [243]. He was married and had two children – a daughter *Liene* and a son *Ēriks* [243].

P. Kaņeps passed away in Elgin, Illinois, USA, on 9 November 2006.

Figure 171. *P. Kaņeps'* UL student card (1939).

Figure 172. *P. Kaņeps'* request to the Emigration Division of the Ministry of the Interior to issue a foreign passport for a trip to Norway (1939).

KURTS KLASSENS (K. CLASSEN; 1895–1973)

Sailor

IX Games of the Olympiad in Amsterdam, 1928

Sailing

11th place, 12-foot Dinghy Class (single person)

Baltic-German Kurt Classen was born on 3 September 1893 in Riga, into the family of a merchant Ernst Eberhard Classen (1866–1931) and his wife, Elisabeth Maria Elfriede (b. Haacke; 1866–?) [245]. In 1911, he graduated from Riga School of Commerce of Riga Stock Exchange Society and entered RPI Department of Mechanics, where he studied until 31 August 1918 [246].

K. Classen graduated from Moscow Higher Technical School (1920) and on 10 February 1922, he entered the Faculty of Mechanics of the Latvian Higher School (since 1923 – the University of Latvia; UL) to obtain a university degree. Unfortunately, K. Classen did not manage to defend his diploma paper and on 31 August, he was exmatriculated from the university for non-payment of tuition fees [246].

Although K. Classen was a contemporary of the RPI Olympians of 1912 and studied with them at RPI since 1911, he participated in the Games of the Olympiad only after 16 years – in the IX Games of the Olympiad in 1928, when he was almost 35 years old. 20 countries [247], including Latvia, represented by just one athlete in this discipline, had sent their best sailors to the IX Games of the Olympiad. K. Classen was the first Latvian sailor to participate in the Olympic Games [58; p. 50].

The organizers of the Games of the Olympiad in Amsterdam, Netherlands, introduced a new class in the sailing regatta – the 12-foot Dinghy Class, providing all participants with the same yachts, and for the first time the athletes went to compete without their own equipment (boats, sails), equipment was awarded by lot. K. Classen represented Vidzeme Yacht Club in sailing competitions. After the first four races, competing in two groups of ten, K. Classen won the 7th (2:09:20), 3rd (1:19:38), 5th (49:15) and 8th (1:27:56) place, and in the sum of four races, Latvia was among the 10 finalists who won the right to participate in the finals [129; p. 94]. In the next four races, which took place in two days (two races on each day), K. Classen ranked 8th (1:21:11), 10th (1:25:24), 7th (1:42:39) and 8th (1:38:03) [129; p. 94]. According to official documents of the Games of the Olympiad, K. Classen won the 11th place in the 12-foot Dinghy Class [248].

In Amsterdam, the press of independent Latvia was represented at the Games of the Olympiad for the first time, *Ādolfs Plūms* (1894–1978) represented «*Latvis*» and *Eduards Tūbelis* (1890–1976) – «*Jaunākās Ziņas*». *Ā. Plūms* later wrote a book «*Devītās olimpiskās spēles*» (Ninth Olympic Games), which was the first work of that kind written in Latvian. It is interesting to note that the journalist ranked K. Classen in the 10th place [247], which seems logical, as there were only 10 finalists. In the press of 1978, K. Classen was ranked 7th [249], and in the 1990s – 9th [250].

Figure 174. K. Classen's application to the Rector of the Latvian Higher School Ernesta Felsberga (1866–1928) on his admission to the university (1922).

After the Games of the Olympiad, K. Classen continued sailing, but in the 1930s he could no longer stay in the sports elite. He sailed on Lake *Babīte* with self-built dinghies. The sailor owned the yacht «*Tom*» built in 1909 with a length of 5.25 m, a width of 1.25 m, an average draft of 1 m and a sailing area of 11 m² [250].

K. Classen was popular in *Vidzeme* Yacht Club, he was also known in the Latvian Association of Sailors, whose last Chairman during the interwar period was *Kārlis Spāde* (1880–1953), the brother of RPI graduate *Teodors Spāde* (1891–1953). It is known that in his free time K. Classen enjoyed working in the kitchen – he loved baking and cooking [250].

In 1939, K. Classen and his family repatriated from Riga to Germany.

K. Classen died in Bad Vilbel, near Frankfurt am Main, in the Federal Republic of Germany, in 1973 [251].

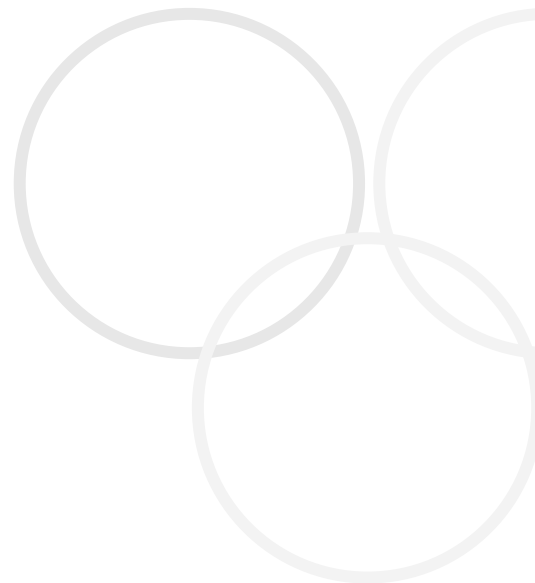

Figure 175. Latvian Olympians at the IX Games of the Olympiad in Amsterdam (1928). Third from the left – K. Classen.

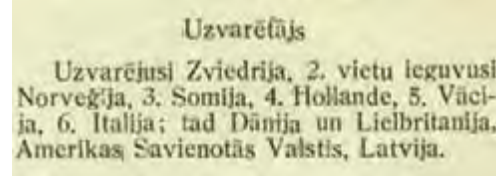

Figure 176. *Ā. Plums'* summary of the results of the IX Games of the Olympiad in the 12-foot Dinghy Class in Amsterdam (1929).

EDGARS PĒTERIS KLĀVS (1913–1983)

Hockey Player, Coach and Referee

IV Olympic Winter Games in Garmisch-Partenkirchen, 1936

Hockey

13th//15th place, Men

Edgars Pēteris Klāvs was born on 20 July 1913 in Riga. He studied at Riga City 1st Primary School, later, from 1930 to 1934 – at Riga City 1st Gymnasium. In 1934, *E. P. Klāvs* entered the Faculty of Engineering of the University of Latvia (UL) and studied intermittently until 1944, without obtaining a diploma [252]. During his studies, he joined the Student Corporation «*Lettgallia*».

E. P. Klāvs interrupted his studies from 1935 to 1936, when he was doing compulsory military service and served in the 6th Riga Infantry Regiment [252; p. 8].

Student *E. P. Klāvs* played hockey from 1933 to 1940, representing the UL sports society «*Universitātes sports*» («*University Sport*»; «*US*»), in 1937 and 1940 he was the Champion of Latvia. Starting as an athlete, he was a reserve defender, later he was one of the team's leading forwards. From 1935 to 1940, *E. P. Klāvs* participated in three World Championships as part of the Latvian Hockey Team. As a reservist, he went to the 1936 Olympic Hockey Tournament, but did not participate in the games (squad – p. 70).

At the 1938 World Championship, *E. P. Klāvs* was the forward of the first line of the Latvian Team and played all four games of the tournament. In total, he played 26 times for the National Team [253].

In 1935, *E. P. Klāvs* went to Switzerland, he played in the Latvian Student Hockey Team at the Academic Winter Championship in St. Moritz, Switzerland, and played away in Klosters, Switzerland. In that same year, the team won 1st place in the *SELL* (*Suomi, Eesti, Latvija, Lietuva*) Student Hockey Tournament in Riga [254].

As part of the Latvian National Hockey Team, *E. P. Klāvs* participated in the World Hockey Championship in Switzerland in February 1939, as well as in the competitions in Lithuania, the Netherlands, and Germany. Thanks to the hockey player, sports newspapers obtained information about the competition [255]. Promoting hockey, he published educational materials in the press (for example, in the «*Starts*» monthly edition).

E. P. Klāvs worked in the engineering office and the Road Department of Riga City Construction Board during the 1930s; during World War II, he was a firefighter in Riga [252].

In the season of 1940/1941, he played for Riga Team and became the Hockey Champion of the LSSR as a member of the first Team of Riga «*Dinamo*». After that, he was in the first Team of the «*US*» (1941/1942–1943/1944) and won the Latvian Championship (1942). After World War II, in the season of 1945/1946, *E. P. Klāvs* once again became the LSSR Hockey Champion in the first Team of Riga «*Dinamo*». Before

Figure 178. *E. P. Klāvs'* application to the Rector of the UL Jūlijs Auškāps (1884–1942) on his admission to the university (1934).

the first Championship of the USSR in 1946, he went to Moscow with a hockey player and hockey Coach *Harijs Vītolīņš* (1915–1984) and *Aleksandrs Rehtšprehers* (1910–1994) to teach Russian hockey players to play Canadian hockey. *E. P. Klāvs* also trained hockey referees and translated the rules of the game of hockey into Russian [256]. He was also a hockey referee and led hockey referee seminars [254, 257].

After that, *E. P. Klāvs* played for Riga «*Dinamo*» (from the 1949/1950 season – «*Daugava*») team in the USSR Hockey Championship (1946/1947–1951/1952). He also played for the LSSR National Team and the Riga Team (1946), and later for the VEF Hockey Team (in the 1950s). At the end of his career of a hockey player in the 1950s and 1960s, he worked as a hockey coach – he was the Head Coach of Riga Hockey Team «*Dinamo*», from 1969 to 1973 – its administrator. *Helmuts Balderis-Sildedzis* is one of his students, he is a Latvian hockey player and coach who won the silver medal at the 1980 Olympic Winter Games [258].

Football also played an important role in the life of *E. P. Klāvs*. He played well in the teams of the Sports Society «*Latvju Jaunatne*» and the «*US*» in the national and international competitions. In the 1940s, he represented the teams of Riga «*Dinamo*» (1941, 1946) and «*Studenti*» (1941). In the history of football, *E. P. Klāvs* is known as one of the most prominent football referees at the USSR tournaments. He judged the USSR Supreme League and international games in the 1950s and 1960s. He was twice named one of the best football referees in the USSR. Using his experience, he led courses for football referees [254].

His friend and teammate *Leonīds Jānis Vedējs* (1908–1995) described *E. P. Klāvs* in the 85th issue of the newspaper «*Sports*» in 1990 as follows, «Despite his small height, he was a very talented hockey player and played as a left-defender. With his sophisticated skating, speed, thoughtful passes, and breakthroughs, *Edgars* often hit the opponent's goalkeeper, scoring a valuable goal. The only misfortune of «*Klāviņš*» (diminutive from *Klāvs*) that accompanied him all the time were futile and unnecessary violations during the game, when he illegally tried to knock down his opponent [258].»

E. P. Klāvs was married and had a son. His life ended on 28 August 1983. He was buried in the Riga 1st Forest Cemetery.

Figure 179. *E. P. Klāvs*' UL student book (1934).

Figure 180. Players of the «*US*» Hockey Team *L. J. Vedējs* and *E. P. Klāvs* in Riga (first half of the 1940s).

Figure 181. Latvian Hockey Team at the World Championships in Prague (1938). From left: *Ludvigs Putniņš* (1920–1945), *Arvids Mārtiņš Pētersons* (1913–1985), *Kārlis Zilpausis* (1918–1944), *Roberts Blukis* (1913–1998), *Adelfijs* (also *Ādolfs*) *Petrovskis* (1912–1972), *Aleksejs Auziņš* (1910–1997), *Roberts Lapainis* (1913–1947), *Kārlis Paegle* (1911–1997), *L. J. Vedējs*, *E. P. Klāvs*.

KĀRLIS KĻAVA (1907–1943)

Shooter, the First Latvian Athlete – World Master

XI Games of the Olympiad in Berlin, 1936

Shooting

23rd place, Rapid-Fire Pistol, Men

Kārlis Kļava (also *Kļava-Talks*) was born on 9 March 1907 in «*Arnikaiši*», *Zvārde* Parish, *Kuldīga* District, Latvia [259; p. 21]. In 1928, he graduated from the Department of Electrical Engineering of the State *Liepāja* Technical School (SLTS). From 1928 to 1929, *K. Kļava* was doing compulsory military service and served in the 3rd *Jelgava* Infantry Regiment in the rank of a soldier (1928), great soldier (1929), and Corporal (1929). He chose a career of a military man and entered the Latvian Military School, graduating it in 1931 [260]. After that, *K. Kļava* served in the 6th Riga Infantry Regiment, being a Lieutenant (1931) and a Senior Lieutenant (1934). In 1938, he entered the Faculty of Mechanics of the University of Latvia (UL), but did not obtain a diploma and was expelled from studies on 25 February 1941.

K. Kļava turned to shooting sports at the Latvian Military School and won an award-winning place in rifle shooting in *Jelgava*, Latvia, in 1929. Later, following the recommendation of General *Rūdolfs Kļinsons* (then – Colonel; 1889–1941), he paid more attention to exercises with an automatic pistol. In the 1930s, *K. Kļava* successfully competed in various shooting disciplines in Latvian army competitions, including the 6th Riga Infantry Regiment shooting competition [261].

In 1935, *K. Kļava* won the Latvian Olympic Tournament and became the Master or Champion in shooting with an automatic pistol. He also won such a title in 1936 [260], and in 1938, *K. Kļava* became the Champion of Latvia in shooting with a small-calibre rapid-fire pistol for points.

At the XI Games of the Olympiad in Berlin, Germany, in 1936, *K. Kļava* did not make it to the finals due to pistol failure and remained in 23rd place (22 points). In 1937, in Helsinki, Finland, he won the title of World Master in rapid-fire pistol shooting and became the first Latvian athlete to win the title of the World Master. In addition, he competed well in various competitions included in the championship program and also won a shooting with a *Parabellum* pistol (also called duel shooting) outside the official program [262]. *K. Kļava* was awarded with gold medals, seven silver cups and in 1938, he was also awarded the Order of *Viesturs* [260, 263].

In 1939, *K. Kļava* together with the Latvian National Team participated in the World Championship in Lucerne, Switzerland, and won 4th place in the shooting with an automatic pistol in the Olympic targets [261].

In the 1930s, *K. Kļava* succeeded in competing in various Baltic level shooting competitions [261].

On 14 June 1941, the authorities of the USSR arrested and deported *K. Kļava* to Siberia together with other Latvian officers. On the way, *K. Kļava* wrote a note on a cigarette

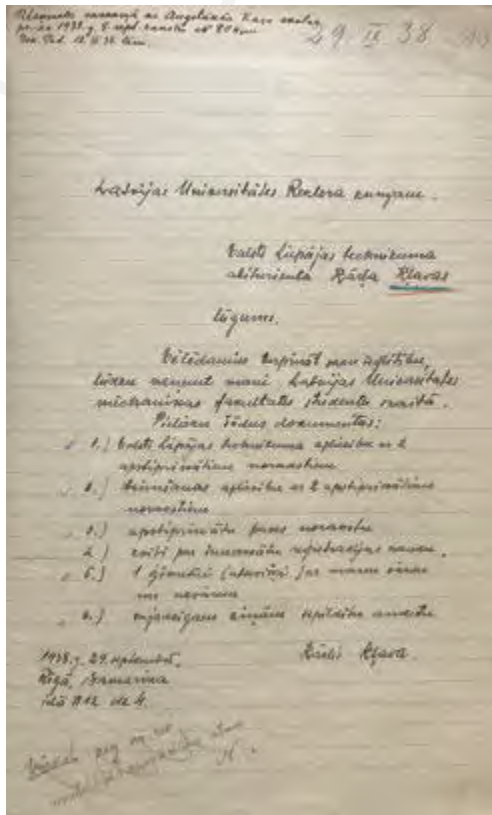

Figure 183. *K. Kļava*'s application to the Rector of the UL *Mārtiņš Primānis* (1878–1950) on his admission to the university (1938).

box and on 17 June 1941, threw a note at *Krustpils* Railway Station, Latvia. It is one of the few pieces of written evidence about the fate of the imprisoned Latvian officers [261, 264].

K. Kļava did his sentence in Yukhnov, Krasnoyarsk, Norilsk. According to the official data of the USSR authorities, *K. Kļava* died in prison on 24 August 1943, but according to the information provided by the imprisoned contemporaries (although not documented), he died already in 1942 [265, 266].

K. Kļava's family is continued by his son *Jānis Kļava* (1940), who emigrated to the United States with his mother *Laima Kļava* (?-?) in the 1940s [260]. In the USA, «*Daugavas Vanagi*» established the Traveling Memorial Award of *K. Kļava* [267]. Latvia wanted to introduce this prize competition from the 1990s [268], but the idea could be realized only in the first decade of the 21st century [269].

Figure 184. *K. Kļava's* UL student book (1938).

Figure 185. Shooter *K. Kļava* (1930s).

Figures 186 and 187. The title of the newspaper «*Sporta Pasaule*» dedicated to the World Master *K. Kļava* (1939) and *K. Kļava* Traveling Cup (2022).

IGORS KOSTINS (1981)

Wrestler

XXVIII Games of the Olympiad in Athens, 2004

Wrestling

17th place, Heavyweight, Greco-Roman, Men

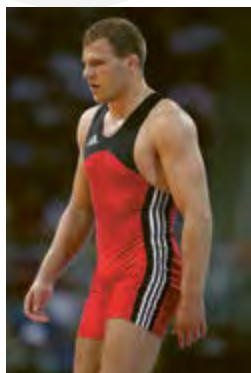

Figure 189. *I. Kostins* at the XXVIII Games of the Olympiad in Athens (2004).

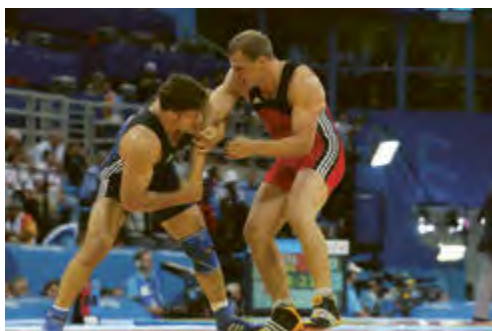

Figure 190. *I. Kostins* in the fight against the Turkish representative Mehmet Özal at the XXVIII Games of the Olympiad in Athens (2004).

Igors Kostins was born on 27 November 1981. In 2000, he graduated from Riga Secondary School No. 32 and entered RTU Faculty of Civil Engineering. On 7 March 2001, the young man was exmatriculated for academic failure. *I. Kostins* had to choose between sports and studies [270]. He chose sports, having achieved good results. Since 2000, *I. Kostins* has participated in various European and world competitions. He got 13th place in the Greco-Roman Wrestling (up to 85 kg) at World Junior Championship in 2000 and 23rd place in the World Junior Championship in 2001 [271].

He participated in the European Championships, winning the following places: 23rd place (Greco-Roman Wrestling up to 84 kg) in 2002; 19th place (Greco-Roman Wrestling up to 96 kg) in 2003; 19th place (Greco-Roman Wrestling up to 96 kg) in 2007; 21st place (Greco-Roman Wrestling up to 96 kg) in 2008; 19th place (Free Fight up to 120 kg) in 2011; 13th place (Greco-Roman Wrestling up to 120 kg) in 2012; 16th place (Greco-Roman Wrestling up to 130 kg) in 2016 [272].

I. Kostins participated in world championships and got the following places in Greco-Roman Wrestling up to 96 kg: 22nd place in 2002, 17th place in 2003, and 23rd place in 2007 [273].

He also took part in the Greco-Roman Olympic qualifying tournament up to 96 kg in 2004 and won 7th and 8th place in 2004; and 13th and 20th place in 2008.

In 2007, he took part in the Nordic Championship (Greco-Roman Wrestling up to 96 kg), taking 17th place.

I. Kostins participated in the Kristjan Palusalu Memorial (United World Wrestling) in 2011, winning 5th place (Greco-Roman Wrestling up to 120 kg) and 5th place (Greco-Roman Wrestling up to 130 kg) in 2014. In 2015, he also took part in the European Games, finishing in 21st place (Greco-Roman Wrestling up to 98 kg).

In March 2004, in the Olympic qualifying tournament in Tashkent, Uzbekistan, *I. Kostins* won 7th place and gained the right to participate in the XXVIII Games of the Olympiad in Athens, Greece, in the Greco-Roman Wrestling tournament up to 96 kg in 2004, where he got 17th place.

In December 2011, the athlete made his debut in the professional MMA (Mixed Martial Arts) competition.

Currently, *I. Kostins* is the Vice-President of the Latvian Wrestling Sports Federation.

HERBERT VON KUHMBERG (1893–1915)

Swimmer and Soldier

V Games of the Olympiad in Stockholm, 1912

Swimming

4th place, R1, 100 m Freestyle, Men

For a long time, there was not much information available about the athlete Herbert von Kuhlberg in Latvia, it can be noted that his life was also quite short – less than 22 years. H. von Kuhlberg was born on 22 November 1893 in Riga [92; p. 106] in the family of Arthur von Kuhlberg (?–1918), a merchant of German descent.

A graduate (1913) of Riga City Gymnasium [274], the 18-year-old H. von Kuhlberg worked for the 1st Baltic Swimming Society [275] and took part in the 100 m Freestyle first-round swimming in the V Games of the Olympiad in Stockholm, Sweden, and gained 4th place. Olympian H. von Kuhlberg belongs to the RPI/RTU family [8; p. 136], because after the V Games of the Olympiad he joined RPI Department of Commerce (Trade) and the German Student Corporation «*Fraternitas Baltica*» in 1913, but in August 1914 he was drafted into the Russian army [276]. In the first days of September 1915, H. von Kuhlberg was wounded near *Daugavpils*, Latvia, and passed away on 12 September. He is buried in Riga, in the Dome Church section of the Great Cemetery [277].

Figure 191. Statement of the Student Corporation «Fraternitas Baltica» on the death of H. von Kuhlberg (1915).

Figure 192. Obituary notice from relatives in the newspaper «Рижское Обозрение» for H. von Kuhlberg (1915).

BIRUTA ĶEMERE (HERCOVA-HERCBERGA; 1944–2022)

Slalom Canoeist and Engineer

XX Games of the Olympiad in Munich, 1972
Canoe Slalom
19th place, Kayak Singles, Slalom, Women

Figure 194. B. Hercova-Hercberga's RPI academic record book (1963).

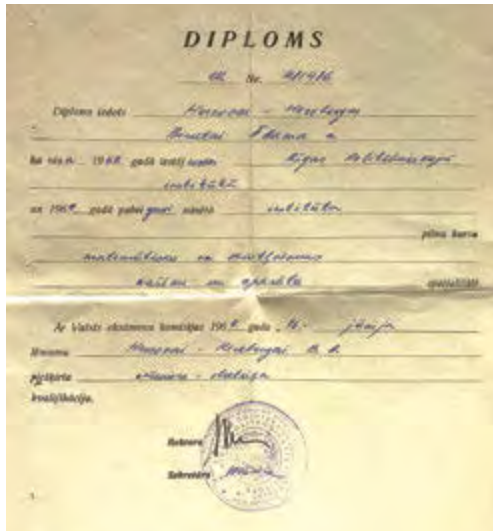

Figure 195. Copy of B. Hercova-Hercberga's RPI diploma (1969).

Biruta Ķemere (b. *Romeiko*, m. *Hercova-Hercberga*; m. *Ķemere*, also *Hercova-Hercberga-Ķemere*) was born on 16 November 1944 in *Limbaži* District, Latvia. During her school years, she was involved in athletics, skiing and had even set a secondary school record in the 100 m run. From the first medals she won, until the end of her sports career in 1993 [283], she was called the queen of river rapids [278, 279].

After finishing *Limbaži* Secondary School in 1963, she entered the Evening Department of RPI Faculty of Automation and Computer Technology [280]. In 1969, after graduating from the university, she obtained the qualification of an electrician engineer. The athlete graduated from RPI with the surname *Hercova-Hercberga*, because she got married during her studies. Her first husband was a catamaran designer and avid water tourist. The first water tourism competition in the USSR, which took place on the *Amata* River, was organized by *Jānis Olders* (1935–2019) in 1964. Together with her husband *Kārlis Hercovs-Hercbergs* (1939–1981), *B. Hercova-Hercberga* was also involved in water tourism, starting with good success in the *Amata* Water Tourism competition. Since 1970, both were engaged in canoe slalom and got hardened in the rivers of Latvia – *Amata*, *Loja*, *Aiviekste*. At the same time, *K. Hercovs-Hercbergs* painted watercolours of the white-water rivers where he and his wife sailed [281].

Already during her studies, the athlete worked at the research institute of «VEF» Factory as a design engineer and in the late 1970s, she took part in the development of a unique telephone exchange, which was used at the Games of the Olympiad in Moscow, USSR, in 1980 [282].

In 1969, the Riga District Soviet farm «*Budeskalni*» water tourists of the LSSR Academy of Sciences repaired an old pub and established a Water Sports Club «*Saulkalne*». Water tourists and slalom canoeists of the rural Sports Society «*Vārpa*» took part in it, and from 1970, also *B. Hercova-Hercberga*. In the winter of 1967, the first five kayaks for canoe slalom were built in the building of the Academy of Sciences. In 1969, the kayaks were improved and were used throughout the USSR. In 1969, one of these kayaks was given as a gift to *B. Hercova-Hercberga*.

In 1971, *B. Hercova-Hercberga* and *Māris Laidiņš*, who later became the coach of the athlete, started canoe slalom at the Sports Society «*Darba rezerves*». Their Coach was *Ivans Lazurko* (1918–2013), a USSR Sports Master in sailing (1959). From 1973, *B. Hercova-Hercberga* also started working as a canoe slalom coach in the Sports

Society. In 1971, *B. Ķemere* and *M. Laidiņš* became the unofficial champions of the USSR in the Kayak Singles of Canoe Slalom.

In order to prepare for the Games of the Olympiad, *B. Ķemere* trained with the USSR Sports Master in Sailing (1959) *I. Lazurko*. Many trainings were held outside Latvia: in the rivers of Caucasus, Altai and other rivers [278]. The best place to train was the artificial canal in Augsburg, Federal Republic of Germany, which was built specifically for this athletic discipline and was used for the first time at the XX Games of the Olympiad [283].

At the XX Games of the Olympiad in Munich, Federal Republic of Germany, in 1972, *B. Ķemere* took 19th place in the canoe slalom kayak singles, women. The Traveling Award named after *B. Ķemere* was awarded for the first time in 1975, and it was won by *Inga Valdmane*. The award was made by slalom canoeist, many times Latvian Champion in academic rowing *Jānis Martinsons* [284].

In 1974, *B. Hercova-Herberga* married *Harijs Ķemers* (1943–1999), who later became her coach. Together they were engaged in canoe slalom [285]. *H. Ķemers'* brother *Roberts Ķemers* (1938–2016) was the first slalom canoeist in the LSSR.

In 1983, *B. Ķemere* represented the Sports Society «*Vārpa*» in *Zaķumuiža, Ropaži* Municipality, in the traditional Canoe Slalom competition in *Gauja* River near *Valmiera*, Latvia [286].

She continued to play sports and 20 years after taking part in the Games of the Olympiad, she received a special request from the Organizing Committee of the Games of the Olympiad to open a slalom competition at the XXV Games of the Olympiad in Barcelona, Spain [287].

In the history of Latvian sports, *B. Ķemere's* name is inscribed both in connection with her participation in the Olympic Games and her other achievements in sports – 16 times she was the LSSR Champion and 36 times – the USSR Champion [288]. In total, she dedicated more than 20 years to active sports, the total number of medals in the most important competitions is almost three hundred, the total weight of medals is 11.9 kg [289].

In the 1990s, she was the Head of the Canoe Federation and the President of Riga Canoe Club [290]. In 1998, she helped rowers prepare for the XXVII Games of the Olympiad in Sydney, Australia [291].

Besides canoe slalom, *B. Ķemere* was fascinated with water tourism, photography, and filming. She really enjoyed dancing and following the latest fashion [278]. The family has a son and two daughters.

B. Ķemere passed away on 8 March 2022.

Figure 196. *B. Ķemere* at the Augsburg Rowing Slalom Canal at the XX Games of the Olympiad in Munich (1972).

Figure 197. Latvian delegation on its way to the opening ceremony of the XXV Games of the Olympiad in Barcelona (1992). In the second row from the left – fourth – *B. Ķemere*. In front of the column – flagbearer, weightlifter *Raimonds Bergmanis*.

ROBERTS LAPAINIS (1913–1947)

Hockey Player, Coach and Referee

IV Olympic Winter Games in Garmisch-Partenkirchen, 1936

Hockey

13th/15th place, Men

Roberts Lapainis was born on 17 October 1913 in *Secē* Parish, *Jaunjelgava* District, Latvia. In 1928, he entered Riga City 1st Gymnasium graduating it in 1932 [292]. Then he entered the Faculty of Architecture of the University of Latvia (UL), where he studied intermittently until 15 September 1938, but did not complete his studies [293]. Even before he started his studies, the young man seriously considered playing the new sport in Latvia – hockey. While being a Gymnasium pupil, at the age of 18 he joined the Hockey Team of the Sports Society «*Universitātes sports*» («University Sport»; «US») and became the team's goalkeeper. In the 1930s, the goalkeeper's equipment was rather poor, and several layers of sweaters were most often worn to protect the body [294].

R. Lapainis' debut in the «US» hockey goal occurred on 3 March 1932 in the game of the Latvian Championship, in which the team's goalkeeper *Konstantīns Otlans* (1907–1942) did not participate. A reserve player *R. Lapainis* was given the opportunity to prove himself, and he continued guarding the team's goal [294].

In the following season, in February 1933, the Latvian National Team went to its first World Championship, but *R. Lapainis* was still a young goalkeeper without international experience, so he was not included in this team. He gradually grew into a legendary goalkeeper, playing in a Student Hockey Team [294].

He proved himself at the goal in February 1934, when the Lithuania hockey teams of Kaunas and Vilnius visited Riga. Both teams played against the «US», and *R. Lapainis* helped the students from Riga to win. In 1934, *R. Lapainis* made his debut also playing for Riga National Team [294].

R. Lapainis made his debut in the Latvian National Team on 20 January 1935 at the World Championships in Davos, Switzerland. He played his most productive game on 25 January against the Dutch hockey players. The Latvian Hockey Team won 7 : 0. While standing at the goal of the National Hockey Team, *R. Lapainis* did not miss any puck sent by the opponent. As sports historian *Andris Zelenkovs* concluded in his research, at that time it was the most productive victory for the Latvian Hockey Team [294].

The Student Hockey Championship took place in St. Moritz, Switzerland, after the World Championship, and considering that many members of the Latvian National Team were students, they stayed in Switzerland longer than those who did not study. National student teams from six countries competed in this championship, and thanks to the goalkeeper of the Latvian National Team *R. Lapainis*, the Latvian National Team won three out of the five games – against Italy, France and Czechoslovakia. In

Figure 199. *R. Lapainis'* application to the Rector of the UL *Mārtiņš Bīmanis* (1864–1946) on his admission to the university (1932).

addition, the Latvian National Team together with *R. Lapainis* won the *SELL (Suomi, Eesti, Latvija, Lietuva)* Student Sports Tournament, which took place in Riga, beating Estonian and Lithuanian hockey players [294].

Due to the fact that *R. Lapainis* was in Switzerland and participated in the World Championship and Student Hockey Championship, he had not paid for his studies on time, so he asked the UL Vice-Rector to allow him to pay tuition fees for the spring semester of the study year 1934/1935 with delay.

During his first years of study, *R. Lapainis* worked as a surveyor's assistant. In the summer of 1935, *R. Lapainis* was drafted into compulsory military service in the Latvian Army, where he served until 1936. Studies were suspended until 15 September 1937 [295]. In 1937, *R. Lapainis* worked in the Postal Telegraph [296].

R. Lapainis not only worked to earn his living, but was also intensively engaged in sports. As a result, he was included in the Latvian National Hockey Team, which went to its first Olympics Winter Games in Garmisch-Partenkirchen, Germany, in 1936 (squad – p. 70) Although the hockey players lost in all three games and gained 13th/15th place, the goalkeeper *R. Lapainis* fought persistently. He defended the goal in two games [294].

In February 1938, *R. Lapainis* played in the Latvian National Hockey Team at the World Championship in Czechoslovakia, but did not play at the 1939 World Championships in Switzerland, because he was injured on the way to the competition [294].

In the season of 1939/1940, the hockey players of the «US» Team, including *R. Lapainis*, won the second title of the Latvian Champion. There were also several international games against Estonian teams [294]. Due to World War II, the planned Olympics Winter Games did not take place in 1940, and *R. Lapainis* was not destined to take part in such a large-scale competition for the second time.

After the establishment of the Soviet power in the autumn of 1940, new clubs were established in place of the liquidated ones. One of them was the USSR «Dinamo» affiliate. Riga «Dinamo» Hockey Team was formed under its auspices, *R. Lapainis* also played in this team. In 1941, it became the first LSSR Champion. Hockey players continued playing during World War II [294].

R. Lapainis not only played hockey but also taught young hockey players to do so, also during World War II, including the season of 1943/1944.

R. Lapainis was drafted into the Latvian Legion and captured by the Red Army, and was arrested by the USSR authorities. *R. Lapainis* was sent to Nevdubstroy Village in Leningrad Region (at present – Kirovsk City) and was employed in forestry. In 1946, *R. Lapainis* was released, he returned to Riga, but the family had fled [297]. His wife *Irena* moved to West Germany after World War II.

The first USSR Hockey Championship took place in 1946/1947. The Team of Riga «Dinamo», whose goalkeeper was *R. Lapainis* participated in it and Rigans won 4th place.

Being of a modest height, the athlete participated in 22 games out of 36, when the Latvian National Team fought with the teams from other countries [298]. In the 1930s and 1940s, *R. Lapainis* was the most outstanding hockey goalkeeper in Latvia.

He passed away at the age of 33 in September 1947, according to contemporaries, during appendicitis surgery [258].

Figure 200. Latvian Hockey Team in Koenigsberg on the way to the world championships in Davos (1935). In the first row from the left: *Kārlis Paegle* (1911–1997), *R. Lapainis*, *Leonids Jānis Vedējs* (1908–1995). In the second row: *Arvids Jurgens* (1905–1955), *Edgars Pēteris Klāvs* (1913–1983), *Aleksejs Auziņš* (1910–1997), *Arvids Mārtiņš Pētersons* (1913–1985), *Andrejs Jessens* (1908–1965), *Adelfijs* (also *Ādolfs*) *Petrovskis* (1912–1972), *Augusts Ozols* (1908–1980).

Figure 201. Latvian-Canadian game at the World Hockey Championship in Davos (1935). Goalkeeper *R. Lapainis*.

IRINA LATVE-SĻESARENOKA (1981)

Field Athlete and Engineer

XXVII Games of the Olympiad in Sydney, 2000

Athletics

6th place, First Round, Heat Four, 800 m, Women

29th place, Overall, 800 m, Women

Irina Latve-Sļesarenoka (b. *Latve*) was born on 26 August 1981 in Riga. In 1999, she graduated from Riga Secondary School No. 96 and entered RTU Faculty of Power and Electrical Engineering.

In July 2006, she graduated from RTU with a Master's degree in power and electrical engineering

After that, the young woman continued her studies at the RTU PhD study program «Power and Electrical Engineering» (field – electrical machines and apparatuses). In 2009, she completed developing the theoretical part of her PhD Thesis [299]. While studying for a doctorate, she worked at RTU as a research assistant. She is the only engineering student from Olympians who has studied for a doctorate and has shown interest in a scientific career, and is a co-author of scientific articles [300, 301].

Engineer and athlete *I. Latve-Sļesarenoka*, then *I. Latve*, participated in the XXVII Games of the Olympiad in Sydney, Australia, in 2000. In the first round fourth heat in 800 m, she finished in 6th place (2:06.05), finishing 29th overall in women competition with 38 participants [93; p. 123, 163]. Her coach was *Leonīds Strekalovskis* (1939–2021).

The top of her athletic career is the title of the European Junior Champion in the 800 m race in 1999. It is interesting that she showed the same result both then and in the XXVII Games of the Olympiad. *I. Latve-Sļesaronoka* is also a three-time Latvian champion: 800 m in 1999 and 2000, 1500 m in 1999 [3; p. 264, 302]. After the Games of the Olympiad, *Irina* participated in the Universiade in Beijing, China, in 2001, as well as in the *SELL (Suomi, Eesti, Latvija, Lithuania)* Games in Kaunas, Lithuania, in 2004.

Since 2006, *I. Latve-Sļesaronoka* has been working in the National Armed Forces of the Ministry of Defence of the Republic of Latvia, where she has held various positions [302].

I. Latve-Sļesaronoka has obtained a certificate of the fitness coach (athletic gymnastics coach). In her free time, she enjoys reading and spending time outdoors with her family. She is married and has a daughter and a son.

Figure 203. *I. Latve-Sļesaronoka's* RTU PhD academic record book for the spring semester of the study year 2008/2009.

Figure 204. *I. Latve-Sļesaronoka* at XXVII Games of the Olympiad in Sydney (2000).

RENĀTE LĀCE (1943–1967)

Field Athlete and Chemist

XVIII Games of the Olympiad in Tokyo, 1964

Athletics

4th place, 4 x 100 m Relay, Women

Renāte Lāce was born during World War II on 18 February 1943 in Riga. In 1961, she graduated with good marks from Riga Secondary School No. 2 and entered the RPI Faculty of Chemistry majoring in chemical technology. *R. Lāce* studied at the Day Department and received a scholarship.

For a short time, *R. Lāce* worked at the state electrotechnical factory «VEF» (1 July–1 November 1961). During her studies, *R. Lāce* underwent internship at the Institute of Organic Synthesis of the Academy of Sciences of the LSSR, and on 1 February 1963, she was awarded the qualification of a Senior Laboratory Assistant [303].

The young woman had to combine her studies at the RPI Faculty of Chemistry with intensive training, participation in competitions of various scale, therefore, starting from 5 February 1962, she was allowed to study according to an individual plan [303]. During the Soviet era, attendance of lectures and practical classes was compulsory in higher education institutions, it was noted in attendance logs of lectures and practical classes created especially for this purpose. At the end of the 1st year, she had to ask permission to take tests and exams later than her group mates. *R. Lāce* repeatedly received gratitude from the university administration for her good achievements in physical culture and sports; but in the study year 1963/1964, it became even more difficult to study, because sport required not only regular training but also more frequent participation in various competitions.

Athlete *R. Lāce* enjoyed sports already during school, and she achieved better and better results in various athletics disciplines. She was very successful in running competitions and is still considered to be the best sprinter of all time in Latvia, whose results in the 100 m run more than 40 years after *R. Lāce*'s starts in Latvia have been repeated or beaten by only a few athletes [58; p. 11].

R. Lāce's sports career began at the age of 15 in 1958 at the Children's Sports School of the Stadium «*Daugava*» in Riga. Her trainer was *Irīna Ozola* (1929–2005), the former best hurdler runner in Latvia [304].

In 1959, at the 12th LSSR Pupils Spartakiad, *R. Lāce*, a pupil of Riga Secondary School No. 2, was the first to receive a ticket to the All-Union Pupils Spartakiad in Moscow, USSR, surprising those present with her good physical fitness and result (100 m, 12.4 s) [305]. At the Spartakiad in Moscow, she also won her first gold medal in the team relay 4 x 100 m (with *Lilīta Gērka*, *Aina Tomberga* and *Melīta Jakoba*). *R. Lāce*'s growth in sports was rapid – already in 1960, she set a new youth record for the republic in the 100 m race – 11.8 s. This result was a repeated republican record for adults [306].

In 1960, in her 10th grade, she took part in the All-Union School Youth Spartakiad in

Figure 206. *R. Lāce*'s employment record book (1961).

Figure 207. *R. Lāce* (1960s).

Pionieru spartakiādē «atrastais» īsbižainais meitēns

Figure 208. Fragment from an article about *R. Lāce* in the magazine «Zvaigzne» (A girl with ponytail found at a pioneer spartakiad; 1962).

Figure 209. Photo of *R. Lāce* in the journal «Liesma» (1961).

Figure 210. Athlete *R. Lāce* in the distance (first half of the 1960s).

Minsk, Belarus SSR, and won the first place in all four disciplines: 100 m (repeating her record of 11.8 s); in the pentathlon, where a new record was reached for young women – 4165 points; long jump – 5.70 m and team relay 4 x 100 m [307].

In the 1960s, *R. Lāce* became a three-time Latvian Champion among adults: 100 m sprint, long jump and 4 x 100 m relay.

In 1960, in the Athletics Competitions within the 1st Riga Sport Games, *R. Lāce* fulfilled the norms of the sports master of the USSR in long jump – 5.84 m [308] and set her personal record. Later she improved her record – 5.88 m, it was a new record for the young women and women of the LSSR. In 1961, at the 7th Spartakiad of All-Union Trade Unions in Moscow, USSR, her long jump result was 6.15 m [309]. In the same year, *R. Lāce*, who had already become a four-time Spartakiad Champion and set two LSSR records, also won the Award of the Central Council (CC) of «*Daugava*» and the newspaper «*Sports*» as the best participant in the championships [310].

In 1962, the team competitions of RPI and Leningrad Institute of Technology took place in Leningrad (at present – St. Petersburg), which were won by Riga students. RPI 1st year student *R. Lāce* won three gold medals: 100 m run (12.1 s), 80 m hurdle run (11.8 s) and long jump (5.75 m) [311].

In 1962, *R. Lāce* received the third title of the Baltic Champion in the competition in Vilnius [312]. In 1963, *R. Lāce* and a javelin thrower *Jānis Lāsis* (1939–2020) were recognized as the best athletes of the year in the Soviet Latvia [313]. *R. Lāce* had earned such an honour also in 1962.

In 1963, *R. Lāce* participated in the World Student Games in Brazil and returned to Riga with two gold and one silver medals [314].

In 1963, *R. Lāce* became a four-time Sports Master. In the CC «*Daugava*» Championships in athletics, she for the first time fulfilled the master's standard in the 100 m race (11.7 s), improving her personal record, but due to the strong wind, it was not confirmed as the new Latvian record during the competition [315]. Her results in the championship: in the 200 m race – 24.2 s, in the long jump – 6.15 m, in the pentathlon – 4500 points.

In 1963, *R. Lāce* (in a team with *Lilita Auziņa*, *Alla Čerepeņņikova* and *Larisa Maksimova*) set a new LSSR record in the 4 x 100 m relay – 46.8 s [316].

In 1963, *R. Lāce* was the first Soviet Latvian woman to become a World Record Holder (4 x 200 m) [317]. That year, for the first time in the People's Spartakiad and the State Championship in Moscow, USSR, the sprinters won a medal – it was won by RPI student *R. Lāce* [318].

In 1964, *R. Lāce* became a four-time Baltic Champion in the traditional Estonian, Lithuanian and Latvian athletics competitions at «*Dinamo*» Stadium in Tallinn: in both sprint distances (100 m – 11.8 s, 200 m – 24.9 s); 4 x 100m women's relay; in the 100 m hurdles, where along with winning gold she set a new National Record – 14.1 s [319].

In 1964, only 52 male athletes from the LSSR Team were able to beat *R. Lāce* in the 100 m running discipline (11.4 s) in the random test competition [320]. This achievement was only 0.2 s behind the World Record. «A clear thing: this is the time when a representative of a small nation is admitted to the USSR Team without hindrance, because she is superior to the «big sisters» who speak Russian [304]», *Andris Staķis*, an athlete historian and RPI graduate, said in an interview to *Ivars Ošiņš* in 2013.

The great results paved the way for *R. Lāce* to the Games of the Olympiad in Tokyo, Japan, in 1964. A 21-year-old athlete won 4th place in the 4 x 100 m relay and it was predicted that *R. Lāce* would participate in the next Olympic Games. After the Games of the Olympiad, the athlete planned to study, run cross-country and play basketball [321].

R. Lāce and her coach were purposefully training for the Games of the Olympiad in Mexico City in 1968.

From 1965 onwards, all competitions on the USSR scale, as well as training camps for the best athletes, took place in high-altitude conditions similar to the conditions in Mexico City. In 1965, *R. Lāce* won the title of Riga City Champion [322]. In 1965, the Central Sports House (later – Riga Sports Arena) was opened on *Maskavas* Street, and *R. Lāce* was one of the first to try out new treadmill [323].

In 1966, in Budapest, *R. Lāce*, trying to meet the qualification standard (6.10 m) in long jump, set a new Latvian record in the second attempt – 6.21 m [324].

Unfortunately, the athlete did not live to the next Games of the Olympiad, and many plans remained unrealized, because on 3 March 1967, *R. Lāce* passed away [325].

R. Lāce was the LSSR Champion 11 times: 100 m running (1960, 1961), long jump (1960, 1961), 4 x 100 m relay (1960, 1961), pentathlon (1961), 50 m indoor running (1966), 300 m indoor running (1966), 55 m indoor hurdle (1966), long jump indoors (1966); 19 times set Latvian records in various disciplines, as a member of the USSR National Team, set the World Record in the 4 x 200 m relay (1:35.1 – 1963), USSR record in 4 x 100 m relay (44.4 s – 1964). She was the first Latvian athlete to jump beyond 6 m [3; p. 302]. *R. Lāce* also held several RPI records: 100 m running (1964 – 11.4 s), 200 m running (1965 – 23.8 s), and long jump (1966 – 6.21 m) [193].

Smiling student of the Faculty of Chemistry *R. Lāce* will also be remembered as the best Latvian athlete according to the reader polls conducted by the newspaper «*Sports*» in 1962 and 1963. In honour of *R. Lāce*'s sporting achievements, the Commemorative Award of *Renāte Lāce* for young people in three athletics disciplines was established in 1970 [326], which was presented until 2010.

After the athlete's death in 1968, the film «*Skrējiens*» (Run) was made in her memory. In 1969, an exhibition was opened at the «*Daugava*» Stadium – *Renāte*'s Memorial Corner – «*Renāte Lāce sportā un ikdienā*» (*Renāte Lāce* in Sports and Everyday Life) [327].

The Latvian National Museum of Art houses a bust of *R. Lāce* (1967; clay, terracotta) created by the sculptor *Arta Dumpe* and a sculpture work «*Finišs*» (1971; bronze) dedicated to the athlete *Renāte Lāce*.

Figure 211. *R. Lāce* at the airport in Riga after returning from Brazil (1963).

Figure 212. Sculpture of «*Renāte Lāce*» by artist *Arta Dumpe* (1967).

DZINTARS LĀCIS (1940–1992)

Cyclist and Coach

XVIII Games of the Olympiad in Tokyo, 1964

Cycling Track

5th/8th place, Team Pursuit, Men

XIX Games of the Olympiad in Mexico, 1968

Cycling Track

4th place, Team Pursuit, Men

Dzintars Lācis was born on 18 May 1940 in *Jelgava*, Latvia, in a working family and studied at the seven-year school in *Tērvete*. When the family moved to Riga, he first studied at Secondary School No. 47, then moved to Riga Secondary School No. 5, which he graduated in 1957.

Dz. Lācis developed stamina and physical endurance required for sports in his childhood by walking long way from home to school. He started playing sports while studying at Riga Secondary School No. 5 – he played volleyball and ran in athletics competitions. Like most children, *Dz. Lācis* enjoyed riding a bicycle right near the school – in *Āgenskalns* Pines neighbourhood, where his family lived at that time. One day, together with two classmates, he decided to go to the Sports Society «*Spartaks*» and join a cycling section. Although everyone was accepted, it was announced two weeks later that they might not come any further. *Dz. Lācis* enjoyed training and he did not expect such a turn. He did not want his peers to know about it. Skiers also trained in *Pārdaugava*, Riga, on the left side of the *Daugava* River, and he decided to join them. However, this did not last long either, as the ski section of the sports school was closed down due to warm winters. Ski Coach *Ziedonis Krode* (1933–2016) probably saw great athletic potential of *Dz. Lācis*, so he recommended him to continue cycling under guidance of Coach *Pēteris Strods* (1918–1975) [328]. In cycling, *Dz. Lācis* achieved his first success in 1958 at the Students Spartakiad in the Lenin District of Riga, taking part in the race with a bicycle lent by his godmother. He won the road race, gaining 5th place in Riga City Spartakiad, and 3rd place in the National Competition [328]. At that time, Coach *Daina Janova* played an important role in his advancement in cycling.

In 1959, *Dz. Lācis* started training in the Sports Society «*Dinamo*». The athlete was interested in road racing and multi-day rides, but he achieved the best results on the track. He later began training with the well-known cyclist and Coach *Harijs Japiņš* (1930–2021), and grew into an elite cyclist.

In 1962, *Dz. Lācis* won the annual multi-day cycling tour of the Baltic republics on the Latvian roads – the traditional Star Ride [329].

In the autumn of 1963, *Dz. Lācis* entered RPI Faculty of Civil Engineering. He had to spend a lot of time studying, and for a while it seemed to *Dz. Lācis* that sports would have to be put aside. However, everything turned out differently – in 1964,

Figure 214. *Dz. Lācis'* RPI academic record book (1963).

Figure 215.
Dz. Lācis (1968).

Dz. Lācis took an academic leave because he had to train to prepare for the Games of the Olympiad in Tokyo, Japan, in October 1964. The list of participants of these games includes two cyclists from Latvia – sprinter *Imants Bodnieks*, who won a silver medal, and team pursuit specialist *Dz. Lācis* who competed in the 4000 m team pursuit competition. *Dz. Lācis* got a split 5th/8th place. He withdrew from the competition in the quarterfinals. Years of compulsory military service in the border guard followed. This prevented the athlete not only from training but also from studying, and in 1965, he was expelled [328].

Dz. Lācis became the World Champion in the 4000 m team pursuit in 1967 together with other cyclists of the USSR Team. Victories were also won in other international competitions. Naturally, the promising athlete went to the next Games of the Olympiad in Mexico City, Mexico, in 1968, but the expectations for the medals did not come true – the team leadership made a mistake in choosing the time of acclimatization. As a result, *Dz. Lācis* finished only in 4th place (4:33.39) [3; p. 125].

Evaluating *Dz. Lācis* sporting achievements, it must be admitted that in the 1960s he was one of the best cyclists – not only the World Champion in the 4000 m team pursuit (1967) and 3rd place winner (1966), but also the seven-time USSR Champion [330]: in 4000 m individual race (1967), in the 4000 m team pursuit (1961, 1965, 1968, 1969), in the pairs (1966) and in the group track (1965). *Dz. Lācis* used to tell an interesting story about the USSR Championship in Yerevan, Armenia, in 1965, « In the morning, in 100 laps test race, a wasp landed on my lip. I could not take my hands off the handlebar, so I tried to spit it off, but it bit me in the tongue. Confused, I got into the final race of the evening by a narrow margin. Meanwhile, my tongue and tonsils swelled, I could neither eat nor speak. I intended to drive about ten laps in the interests of the team and then quit. But as I entered, I endured the race to the end. I did not understand why the coaches congratulated me. It appeared that only the tongue was swollen, not the legs. It turned out that without even realizing it, I had become the USSR Champion [328].» *Dz. Lācis* improved the USSR record five times and won the title of the Latvian Champion 22 times [331]. He was the USSR Meritorious Sports Master (1970) [332].

In 1967, a passionate sportsman *Dz. Lācis* got a long-craved bicycle frame – the bicycle frame [328] made by the Dutch company «*Brothers Bostraan*» from the cyclist Leonid Columbet (*Леонид Колумбет*; 1937–1983). *Dz. Lācis* used this frame for his own bicycle. The frames of this company were one of the best in the world at that time, and it was also appreciated by *Dz. Lācis*.

During his studies, *Dz. Lācis* for a short time worked as a plumber in the Trust «*Latsantehmontaž*» of the LSSR Ministry of Construction in Riga Administration [333]. He was a certified film technician and enjoyed photography and filming. However, professional sports did not allow him to practice these hobbies. From 1971 to 1980, he was the Coach of the National Team of «*Dinamo*» Central Council. In 1982, he graduated from the Latvian State Institute of Physical Culture (LSIPC). He worked for almost 30 years in the Sports Society «*Dinamo*» [334]. He also worked as an Assistant at the Department of Physical and Military Training of the Latvian Police Academy. He and his wife *Gunta* had two children – a daughter *Liene* and a son *Gundars* [335]. *Dz. Lācis* died in Riga on 7 November 1992. 17 November is often mistakenly mentioned as the date of his death. In honour of the athlete, the «Traveling Cup of

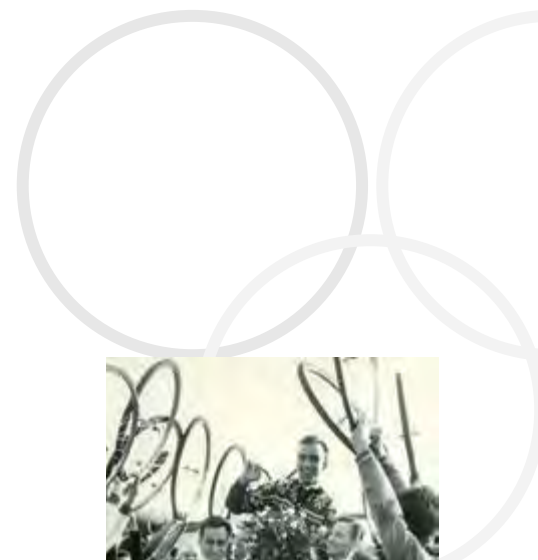

Figure 216.
World Champion
Dz. Lācis
welcoming in
Riga. *Dz. Lācis* –
in centre (1967).

Figure 217.
Dz. Lācis (1960s).

Dzintars Lācis» was established in the first half of 2000. The first Cup was presented to a cyclist *Tomas Skujiņš* (2013), who won the Cup again in 2015. In 2014, it was presented to the best cyclist – BMX legend *Māris Štrombergs*. In 2016, the Cup was awarded to the road cyclist *Gatis Smukulis*. In 2017, this award was won by a mountain cyclist *Mārtiņš Blūms*, in 2018 – by *T. Skujiņš*, in 2019 – by a road cyclist *Kristis Neilands*, in 2020 – by *T. Skujiņš* and in 2021 – by *M. Blūms*.

Figure 218.
Dz. Lācis (1960s).

Figure 219. Traveling Cup of
Dz. Lācis (2015).

PAUL LIETH (1884–1950)

Shooter and Civil Engineer

V Games of the Olympiad in Stockholm, 1912

Shooting

52nd place, Clay Pigeon Shooting (Trap), Men

34th place, Running Deer Shooting (Running Target, Single Shot), Men

Paul Lieth (also Paul Arnold Christian Lieth) was a university fellow and acquaintance of Harald Blau (1885–1944) and Harald Hahne (1892–1940). P. Lieth was born on 10 January 1884 in Tartu (Dorpat), Estonia. In 1904, he graduated from the supplementary class of Emperor Peter 1st Vocational School in Riga and from 1904 to 1912, he studied at RPI Department of Engineering. He obtained a diploma in civil engineering [336]. His brother Oskar Lieth (also Oskar Heinrich Leonhard Lieth; 1885–?) also studied (1905–1912) at RPI and received a degree in civil engineering [337]. Both brothers got the same profession in 1912.

P. Lieth is a lesser-known Latvian Olympian. His results at the V Games of the Olympiad in 1912 were not very impressive – he got 52nd place (12 points) in the clay pigeon shooting [129; p. 30] and 34th place in running deer shooting scoring 10 points. Student P. Lieth joined the Sports Society «Union», as well as *Āgenskalns* Rifle Society. He competed successfully in shooting [338], and it was rather logical that he participated in the Games of the Olympiad. P. Lieth was an experienced athlete, but when he started at the Games of the Olympiad, he simply did not succeed, unlike the inexperienced H. Blau.

Like H. Blau, P. Lieth was interested in skating. P. Lieth also took part in the 1905 Speed Skating Competition organized by the Sports Society «Kaiserwald», winning 1st place in the 500 m race [339]. In February 1910, Riga Section of the Sports Society «Union» organized an ice sailing competition on *Kīšezers* Lake, in which P. Lieth won 2nd place [340].

During his studies, P. Lieth also participated in competitions in other sport disciplines. Until the Games of the Olympiad in 1912, he was best known as a gymnast. In 1908, at the All-Russian Championships in St. Petersburg, Russian Empire, in gymnastics, he won the «Grand Gold Medal, Medal of Honour, the Traveling Award of Grand Duke Vladimir Romanov (*Владимир Романов*; 1847–1909) (silver cup, with the coat of arms of the Imperial Family, made of enamel, mounted on a decorated and polished wooden base) and an Honorary Diploma from the Sports Society «Union», which delegated him to the competition [341].

On 7 March 1910, P. Lieth won 2nd place in the competition organized by *Āgenskalns* Rifle Society in clay pigeon shooting. He also gained 1st place in shooting with a rifle at 100 m (5 shots) [342].

At the 2nd All-Russian Olympiad held in Riga in 1914, *Valters Bodnieks* (1885–?) won the competition in clay pigeon shooting; *Lev Sitin* (*Лев Сытин*; 1891–1973) took

Figure 220. Copy of P. Lieth's RPI diploma (1912).

2nd place and P. Lieth remained 3rd [343]. Although P. Lieth showed the second-best result in the running deer shooting (29 points), he still finished in 3rd place [344], because the winners of the two first places had the same number of points.

On 14 June, 1909, the sports festival of Riga Section of the Sports Society «Union» took place in Jelgava, Latvia. The aim of this festival was to promote sports and the Olympic Games. Three Russian records were broken at this event – in high jump, javelin throw, and 800 m flat. P. Lieth's brother O. Lieth demonstrated the most surprising result among all gymnasts from Riga – he won the first four places. P. Lieth also took part in this competition. The press was excited about the brothers [345]. O. Lieth achieved good results in several sports – discus throwing, long jump, javelin throw [346]. In 1906, in Karlsruhe, he won the Traveling Academic Prize of the Grand Duke of Hessen, Germany – the Silver Cup in Running [341].

O. Lieth headed the Athletics Section of the Sports Society «Union» (founded in 1907), he also played hockey in the team of this Society [347]. P. Lieth was the Deputy Head of this Society.

It is known that during the years when the brothers studied, their father also lived in Riga and was a candidate for a Deputy of Riga City Council – his candidacy was nominated in the Riga city elections in 1907 [348].

P. Lieth, an Olympian, RPI graduate, married Harald Blau's sister Katharine (also known as Kaethe) [151] at Riga Dome Church in 1914 [349] and repatriated to Germany in the autumn of 1939.

Information about his professional activities during the interwar period and the last years of his life could not be found. It is known that he died in Germany in 1950.

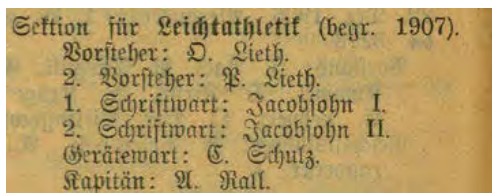

Figure 221. Heads of the Athletics Section O. Lieth and P. Lieth. Riga Address Book (1909).

Figure 222. The opening parade of the II All-Russian Olympiad at the Riga Hippodrome on 6 July 1914.

ILONDA LŪSE (1972)

Speed Skater

XVII Olympic Winter Games in Lillehammer 1994

Speed Skating

25th place, 3000 m, Women

XVIII Olympic Winter Games in Nagano, 1998

Speed Skating

39th place, 1000, Women

32nd place, 1500, Women

28th place, 3000, Women

XIX Olympic Winter Games in Salt Lake City, 2002

Speed Skating

35th place, 1500 m, Women

30th place, 3000, Women

Ilonda Lūse, a former student of RTU, was born on 11 July 1972 in Riga. She studied at Riga *Leons Paegle* Riga Secondary School No. 1, which regained the historical title of Riga 1st Gymnasium in 1990. The school booklet issued on 21 June 1990 stated that *I. Lūse* was engaged in speed skating since 1978 and «in 1984, she was included in the LSSR Team. Since the summer of 1988, when the training in speed skaters stopped in Latvia, *I. Lūse* trained at the Moscow «*Dinamo*» sports school. In 1989, she fulfilled the norms of the USSR sports master candidate [350].»

In the autumn of 1990, *I. Lūse* began studies at RPI Faculty of Chemical Technology, majoring in chemical technology. *I. Lūse's* mother *Austra Lūse* is a graduate of RPI, a chemist, so the young woman's choice of her next profession was based on the idea of a family business in the field of electrochemical coatings of metals, her mother's specialization. During her studies, *I. Lūse* was especially interested in the analytical chemistry. Talking about this time, *I. Lūse* notes, «I just adored the laboratory works with Professor *Putniņš*, and the memories of them are still alive today. I recall the analytical chemistry as something very special and exciting [351].»

However, already while at school, she had to study a lot on her own, according to an individual curriculum, because due to the need to attend many sports training camps she often had to miss the classes. Developed logical thinking, advanced perception abilities and good memory, as well as willpower, allowed *I. Lūse* to enrol in RTU. *I. Lūse's* academic record book shows that in the 1st and 2nd year she passed almost all the exams with the grade «good» and «excellent», but some academic arrears remained – two failed exams and a test in organic chemistry.

During her studies, *I. Lūse* continued to train and participate in the competitions of various scale. Similar to many other athletes, *I. Lūse* studied according to an individual plan. Already in 1992, it was known that she would run for the XVII Olympic Winter Games in Lillehammer, Norway, in 1994. While on academic leave (from June 1993 to

Figure 224. *I. Lūse's* RTU academic record book (1990).

Figure 225. *I. Lūse* in the distance of 3000 m at the XIX Olympic Winter games in Salt Lake City (2002).

July 1994), *I. Lūse* left for Norway and took part in the Olympic Winter Games, where she took 25th place in the 3000 m distance (4:47.75) [75; p. 78]. In the autumn of 1994, studies were resumed, but *I. Lūse* had to choose between sports and studies, and at that time she preferred sport. It is possible to combine sports with lectures and practical work in laboratories, but then one had to come to classes and give up competitions and trips outside Riga and the state. *I. Lūse* chose sports, therefore, on 3 July 1995 she was exmatriculated from RTU.

From 1994 to 2002, *I. Lūse* competed in the world and European speed skating championships every year, she demonstrated her best results in the 1999 European Championships: 3000 m – 16th place, in team pursuit – 17th place.

I. Lūse holds all Latvian records in women's speed skating: 500 m, 1000 m, 1500 m, 3000 m, 5000 m, as well as in sprint (500 m, 1000 m, 1500 m, 3000 m) and classic team pursuit (500 m, 1500 m, 3000 m, 5000 m). In total, she has improved Latvian records 56 (!) times.

After leaving RTU, speed skater *I. Lūse* continued to train and also participated in the XVIII Olympic Winter Games in Nagano, Japan, in 1998, finishing in 39th place in the 1000 m race (1:24.32), 32nd place in the 1500 m race (2:08.71), and in 28th place at a distance of 3000 m (4:33.77) [352]. In 2002, at the XIX Olympic Winter Games in Salt Lake City, USA, *I. Lūse* got 35th place in the 1500 m race (2:04.25) and 30th place in the 3000 m race (4:23.13). Speed skater *I. Lūse* represented Latvia in the three Olympic Winter Games [186; p. 76, 106].

Journalists once called *I. Lūse* «The Last of the Mohicans» of the Latvian speed skating [58; p. 67], because this sport was not developed in our country, so we could not expect high results internationally. However, from time-to-time talented speed skaters appear, and now Latvian speed skaters are demonstrating good results, for example, an Olympian *Haralds Silovs*, who has participated in four Olympic Games.

After active sports career, *I. Lūse* started working at the Latvia Centre of Coaches' Continuing Education as an Assistant Manager, and the Rector of the Latvian Academy of Sports Pedagogy (LASP), Professor *Uldis Grāvītis*, invited her to combine her work with studies. *I. Lūse* chose the program of education and sports work manager and studied part-time. Driven by her interests, she also chose to pursue the qualification of a senior weight training coach. Studying according to an individual plan, she graduated from LASP in 2005, becoming a senior weight training coach, education and sports manager.

While studying at LASP, *I. Lūse* started working in the Latvian Athletics Association and from 2005 to 2007, she was its Secretary-General. Realizing that in-depth knowledge of business is required, *I. Lūse* decided to study entrepreneurship at Riga International School of Economics and Business Administration (RISEBA). In 2007, after graduating from RISEBA and obtaining a Master's degree, *I. Lūse* decided to leave the sports administration and is currently pursuing a professional career in personnel management.

Although *I. Lūse* has finished her career as a professional athlete, the former Olympian enjoys mountain climbing and cycling. *I. Lūse* is also interested in cooking and handicrafts.

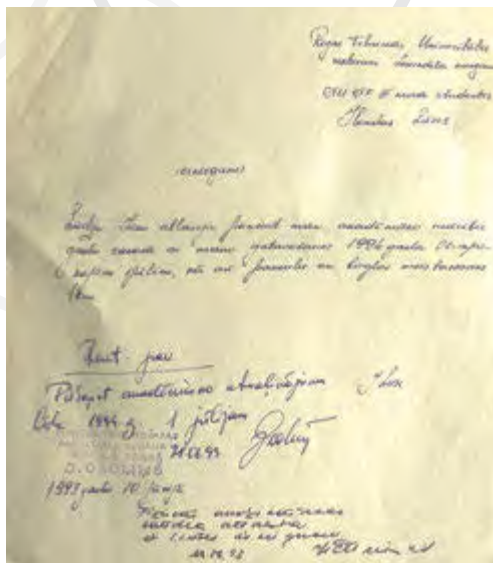

Figure 226. *I. Lūse's* application to the Rector of RTU *Egons Lavendelis* requesting to allow her to take an academic leave in connection with participation in the 1994 Olympic Winter Games in Lillehammer (1994).

Figure 227. *I. Lūse* warming up for the XIX Olympic Winter games in Salt Lake City (2002).

Figure 228. *I. Lūse* climbing mountains in Canada (2015).

GUNTIS NIEDRA (1943–2005)

Rower and Builder

XX Games of the Olympiad in Mexico, 1968

Rowing

7th/11th place, Coxless Fours, Men (M4–)

Guntis Niedra was born on 8 February 1943 in Riga. From 1949, he lived with his family in exile in the Amur Oblast of Russia. They returned to Riga in 1957. In 1962, he graduated from Riga Secondary School No. 3. According to *Guntis'* description issued by his secondary school, he demonstrated average academic success because of his great passion for rowing. Already while at the secondary school, *G. Niedra* gained 1st adult sports class in rowing. During secondary school, *G. Niedra* was assigned to a production internship in a workshop at RPI Faculty of Mechanics. He qualified as Category I locksmith.

In 1963, *G. Niedra* began his studies at RPI Faculty of Electroenergetics in the field of industrial thermal energy and worked as a facade painter at the Moscow District Repair Construction Trust of the Riga City Housing Administration of the LSSR [353]. In 1963, at the USSR III People's Spartakiad, he won 3rd place in the rowing competition with his partner *Egons Frišs* (RPI graduate; 1970) in a Men's Coxed Pair (M2+). In the same year, *G. Niedra* was drafted into the Soviet Army. From 1963 to 1966, *G. Niedra* served in the Central Navy Water Sports Club in Moscow. In 1965, while serving in the army, he won the title of the USSR Rowing Champion in Men's Eight (M8+) and 2nd place in the European Championship (M8+); and obtained the title of the USSR International Class Sports Master. Three of his teammates were also associated with RPI: a graduate (1973) *Andris Priedītis* and students *Elmārs Rubīns* (1944–2007) and *Vitolds Barkāns*. In 1967, *G. Niedra* became the Champion of the USSR IV People's Spartakiad and the USSR Champion in Coxless Fours, Men (M4–; *G. Niedra, A. Priedītis, E. Rubīns, V. Barkāns*). He was awarded the Honorary Diploma of Presidium of the Supreme Council of the LSSR. Participating in the European Championship in 1967, *G. Niedra* took 3rd place in the consolation race in Coxless Fours, Men [80].

In 1967, *G. Niedra* was admitted to the 1st year of the Riga General Technical Extramural Faculty in the field of heat and gas supply, and ventilation. This year, the Central Council of the Union of Sports Societies and Organizations of the LSSR asked the RPI Rector to allow students *G. Niedra* and *E. Rubīns* to pass examinations and tests according to a free schedule in connection with training getting ready for the Games of the Olympiad Games in Mexico City, Mexico, in 1968. In 1968, the Council asked the administration of the institute to grant academic leave to *G. Niedra* and *E. Rubīns*.

This could be the first Games of the Olympiad in which four RPI students would participate in one rowing team – *V. Barkāns, E. Rubīns, G. Niedra* and *A. Priedītis*. Unfortunately, due to the illness of *A. Priedītis*, an athlete from Leningrad Pavel

Figure 230. *G. Niedra's* RPI student ID (1967).

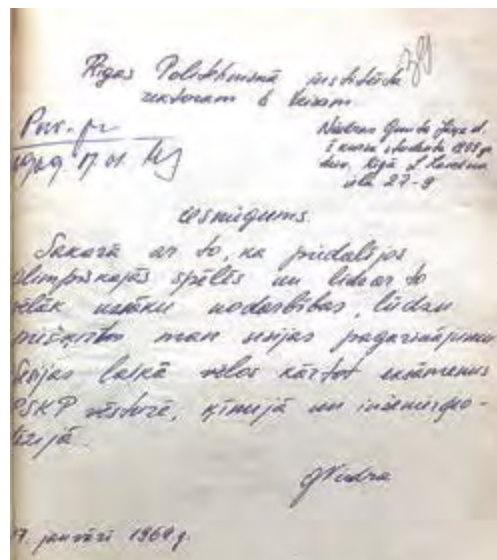

Figure 231. *G. Niedra's* request to the Rector of RPI *Aleksandrs Veiss* (1918–1985) to extend the examination session in connection with participation in the Games of the Olympiad (1969).

Figure 232. V. Barkāns, E. Rubīns, G. Niedra, and A. Priedītis at training in Lielupe River (1967).

Figure 233. V. Barkāns, E. Rubīns, G. Niedra and A. Priedītis after training session in the rowing pool of the Sports Society «Dinamo» in Riga (1967).

Figure 234. From left: G. Niedra, A. Priedītis, E. Rubīns and V. Barkāns at the veteran competition in the autumn regatta in Boston (1989).

Ilyinsky (*Павел Ильинский*) participated in the race in his place. In the XIX Games of the Olympiad in Mexico, the USSR National Team in the Coxless Fours won 7th /11th place [3; p. 125]. Rowing coaches were *Edvīns Lēmanis* (1935–2014) and *Rolands Sproģis* (1936–2001).

In 1968, G. Niedra was admitted to the 1st year of the RPI Faculty of Civil Engineering in the field of water supply and sewerage. Until 1970, he was granted academic leave due to the training load and competitions. However, G. Niedra did not attend classes, so in 1970 he was exmatriculated from RPI.

G. Niedra trained in sports societies «Daugava» (Riga), «Centrālais flotes ūdenssporta klubs» (Central Navy Water Sports Club; Moscow) and «Dinamo» (Riga).

Since the 1990s, G. Niedra had actively participated in the world's veteran rowing competition, winning many victories in Coxed Fours (M4+), Men's Pair (M2-) and Men's Eight (M8+). As V. Priediēns recalled, during these years G. Niedra was described as the best veteran-rower [354].

G. Niedra was married and had two sons – *Atis* and *Gints*. At the end of his career as a professional athlete, he was involved in veteran sports and construction.

G. Niedra passed away on 21 December 2005. He was buried in *Rainis* Cemetery in Riga.

KONSTANTINS OVČIŅŅIKOVŠ (1983)

Judoka and Coach

XXX Games of the Olympiad in London, 2012

Judo

Judo (81–90 kg), Men, DNQ

Konstantins Ovčīņņikovs was born on 10 November 1983 in Bishkek, Kyrgyzstan. He came to Latvia with his father and mother when *K. Ovčīņņikovs* was only six months old. He graduated from *Liepāja* Secondary School No. 12.

Before judo, *K. Ovčīņņikovs* trained in gymnastics, his father encouraged him to do so. However, the athlete was not excited about gymnastics, so in 1991, he decided to try his faith at a judo club [355]. In 2001, *K. Ovčīņņikovs* entered RTU and studied at the General-Technical Faculty of the *Liepāja* Scientific and Technical Complex (until 2020 – *Liepāja* Affiliate of RTU; at present – RTU *Liepāja* Study and Science Centre) [356].

During his studies, *K. Ovčīņņikovs* participated in various competitions and achieved success – in 2001 in Hungary and in 2002 in the Netherlands he won 2nd place in the European U-20 Championship. Even after receiving his engineering diploma, he continued to play sports and, for example, won the Latvian Championship in 2007 and the Latvian II Olympiad in 2008. In April 2012, an engineer and athlete *K. Ovčīņņikovs* won the bronze medal at the European Championship.

The athlete has been ranked in the top three of the World Cup several times, so *K. Ovčīņņikovs* was included in the Latvian delegation of athletes to participate in the XXX Games of the Olympiad in London, United Kingdom, in 2012. Unfortunately, judoka *K. Ovčīņņikovs* lost the competition in the first round and withdrew from the tournament. *K. Ovčīņņikovs* had to fight with one of the favourites, Leandro Marques Guilheiro, a Brazilian who had won two bronze medals at the previous Games of the Olympiad [357].

K. Ovčīņņikovs continued practicing judo after the Games of the Olympiad. He was among the athletes preparing for the next Games of the Olympiad in Rio de Janeiro, Brazil. Unfortunately, the competition was too high and the pass to the Olympic Games could not be won.

In 2013, he graduated from the Baltic State Fishing Fleet Academy (*Балтийская государственная академия рыбопромыслового флота*) in Kaliningrad, where he obtained higher education in the field of maritime freight transport. *K. Ovčīņņikovs* works in the world's largest sea container line «*Maersk*» [358].

On 11 October 2016, *Konstantins Ovčīņņikovs* and *Andrejs Rebrovs* founded the sports club «*Judo Club «Mārupe»*» at 4 *Pakalniņu* Street in *Tiraine*, Latvia [359], with the aim to attract children to active lifestyle and to teach them judo. There are three children in *K. Ovčīņņikovs*' family.

Figure 236. Copy of *K. Ovčīņņikovs*' RTU first level professional higher education diploma (2003).

Figure 237. *K. Ovčīņņikovs* in battle against Brazilian L. M. Guilheiro at the Games of the Olympiad in London (2012).

CĒZARS OZERS (1937)

Basketball Player and Pedagogue

XVII Games of the Olympiad in Rome, 1960

Basketball

2nd place, Men

Cēzars Ozers was born on 11 February 1937 in Riga. He is an Olympian who has both studied and worked as a Lecturer and a Coach (1966–1983) at RPI, thus he has had the longest direct connection with our university [360].

C. Ozers graduated from Riga Primary School No. 36, then from Riga Construction Technical School (1955). He studied at Riga Pedagogical Institute and in 1961 obtained a diploma of a physical education teacher at the Latvian State Institute of Physical Culture, therefore, while studying at RPI, a small part of the passed examinations was credited and he did not have to take them repeatedly. *C. Ozers* entered RPI Faculty of Civil Engineering in 1963, majoring in Industrial and Civil Engineering, and was enrolled in the 2nd study year. At that time, he had a heavy competition load, and many trainings made it difficult to pass the tests on time. He took the tests and exams individually, but he also accumulated academic arrears. *C. Ozers* was given the opportunity to study again in the 3rd study year, but his long mission to the German Democratic Republic and various other circumstances did not facilitate his studies. After his academic leave, *C. Ozers* decided to discontinue his studies and, on 14 January 1967, applied for exmatriculation from the RPI.

C. Ozers started working in the repair workshop of Riga Wagon Factory, working as a foreman (1955–1957). In the 1960s, he worked as an instructor at the Voluntary Trade Union Sports Society «*Daugava*». *C. Ozers* started working as an adjunct lecturer at the RPI Department of Physical Education and Sports in October 1966. In September 1968, he became a Senior Lecturer, and until 1983, it was his main job. On 22 August 1983, *C. Ozers*, a Senior Lecturer at RPI, resigned due to his transfer to Riga Electromechanical Technical School [360]. *C. Ozers* started playing basketball in 1951 while studying at Riga Construction Technical School. In the same year, he became a student of the Basketball Department of the Sports School «*Daugava*» (Coach *Augusts Raubens*; 1910–1979). From 1957, *C. Ozers* played in the master team of «*VEF*» Factory (1958–1968) [361].

From his teenage years, *C. Ozers* spent a lot of time training, sometimes even half a day, and got better and better results in the competitions of various scale. He joined RPI being an Olympic silver medallist. Before the Games of the Olympiad in 1959, *C. Ozers* was a member of the USSR Youth Basketball Team, he won bronze medals at the USSR Championship four times (1959, 1960, 1963, 1966). He played well and was noticed, but not every player was included in the USSR National Team. *C. Ozers* recalled that the Coach of the USSR National Team, basketball player *Yevgeny Alekseev* (*Евгений Алексеев*; 1919–2005), «did his best to make sure his «boys» from

Figure 239. *C. Ozers*' RPI student's personal file (1963).

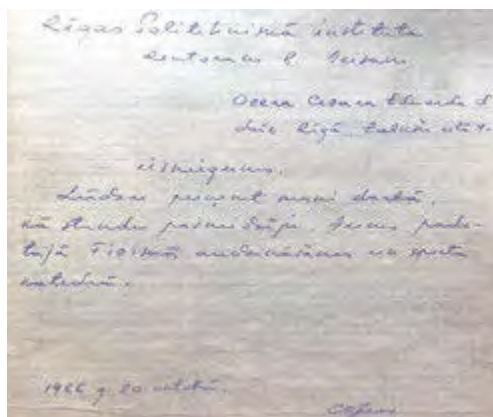

Figure 240. *C. Ozers*' application to the Rector of RPI *Aleksandrs Veiss* (1918–1985) requesting to hire him as an adjunct lecturer (1966).

the Central Army Sports Club were selected to go to Rome, and I was transferred to the junior team. But there I was given time to play and I played well. On the decision day, I had such a bad feeling that I would not be selected among the four defenders and would return to Riga with a long face. In the evening *Valdis Muižnieks* came to me and said, «*Cezi*, do you know that you have been selected?» My heart turned, because I did not know anything! My head was spinning [362].»

C. Ozers participated in the XVII Games of the Olympiad in Rome, Italy, in 1960, as a member of the USSR National Team and scored 11 points in three games. He could be proud about this result and 2nd place the team won, thus the coach made the right decision including him in the National Team. Team squad: *Valdis Muižnieks* (1935–2013), *Maigonis Valdmanis* (Team Captain; 1933–1999), *Jānis Krūmiņš* (1930–1994), Albert Valtin (*Альберт Вальтин*; 1937–2015), Guram Minashvili (1936–2015), Viktor Zubkov (*Виктор Зубков*; 1937–2016), Vladimir Ugrehelidze (1939–2009), Mikhail Semyonov (*Михаил Семёнов*; 1933–2006), Yuri Korneev (*Юрий Корнеев*; 1937–2002), Aleksandr Petrov (*Александр Петров*; 1939–2001), Gennadi Volnov (*Геннадий Вольнов*; 1939–2008).

C. Ozers was the defender of Riga Basketball Team «*VEF*», a player of the main lineup, and the only one of the four Latvian basketball players to represent the LSSR Team «*VEF*» in Rome. *Vilis Čika* and *Arnolds Šmits* wrote about the stately basketball player *C. Ozers* that he «... overall a fast fighter and a good support for matchplay. He did not play in the field in the most important competitions, but he played long enough to qualify for the silver medal [129; p. 279].»

Basketball player *C. Ozers* has also played for the Basketball Team «*Daugava*», and as a member, he became the LSSR Champion (1958). Among the sports successes of *C. Ozers* the 3rd places and medals won in the USSR Championships in 1961 and 1966 can be mentioned. Participating in the USSR People's Spartakiads, he won 3rd (1963) and 5th (1967) place together with the LSSR Basketball Team. He played in 66 games for the LSSR Basketball Team. *C. Ozers* was also training for the next, the XVIII Games of the Olympiad in Tokyo, Japan, in 1964. In spring, he attended the training camp, where 24 athletes trained for the Olympiad. After a month only 20 candidates remained, then – only 16. The was hope that *C. Ozers* might become part of the Olympic Team, but the competition was too high and he was not included in the National Team [363].

C. Ozers also participated in senior basketball games in the 1990s. For example, at the World Championships in 1997 in Helsinki, Finland, the Latvian Senior Team defeated the same Brazilian Team they had met in Rome in 1960. *C. Ozers*, *V. Muižnieks*, and *M. Valdmanis* took photos with the Brazilian seniors to commemorate the memory of a 37-year-old past. Finally, the Brazilian Team realized where Latvia is situated [364]. As a sports veteran, he enjoyed traveling with his teammates and visited the United States of America five times. In 1998, basketball player and teacher *C. Ozers* was awarded the Badge of Honour of the Order of the Three Stars. The Olympian and athlete retired in 2003, and for some time worked in construction. It is interesting that he spent 17 years working at RPI, then 17 years working at Riga Electromechanical Technical School where he was a sports teacher and the Deputy Director for Sports. For a long time, *C. Ozers* participated in senior games. He is married and has two daughters – *Regina* and *Vija*, as well as grandchildren and great-grandchildren.

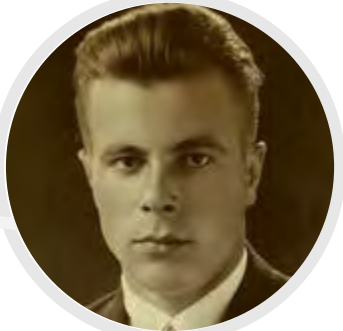
Figure 241. Latvian athletes included in the USSR National Team at the XVII Games of the Olympiad in Rome. From left: *J. Krūmiņš*, *C. Ozers*, *M. Valdmanis*, *V. Muižnieks* (1960).

Figure 242. «*VEF*» Team. First from left: *C. Ozers* (1961).

Figure 243. *C. Ozers* with his granddaughter (2019).

AUGUSTS OZOLS (1908–1980)

Hockey Player, Football Player and Construction Contractor

IV Olympic Winter Games in Garmisch-Partenkirchen, 1936

Hockey

13th/15th place, Men

Figure 245. A. Ozols' UL student ID (1939).

Figure 246. Latvian Hockey Team in ASC and «US» in sports forms (c. 1936). In the first row from the left: *Edgars Pēteris Klāvs* (1913–1983), *Herberts Kuške* (1913–1994), *Roberts Lapainis* (1913–1947), *Roberts Pakalns* (1911–1986). In the second row: *Adelfijs* (also *Ādolfs*) *Petrovskis* (1912–1972), *L. J. Vedējs*, *Kārlis Paegle* (1911–1997), *A. Ozols*, *Arvids Jurgens* (1905–1955), *Aleksejs Auziņš* (1910–1997), *Arvids Mārtiņš Pētersons* (1913–1985), *Roberts Blukis* (1913–1998), *Jānis Bebris* (1917–1969).

Augusts (also *Augusts Voldemārs*) *Ozols* was born on 16 August 1908 in Riga in the family of a construction contractor. He studied at the Department of Electrical Engineering of Riga State Technical School and after graduating it in 1931, he entered the Faculty of Engineering of the University of Latvia (UL). He studied intermittently until 1941, but did not complete his studies [365]. During his studies, A. *Ozols* joined the Student Corporation «*Fraternicas Lettica*». In the first half of the 1930s, A. *Ozols* worked as a telephone technician. From 1935 to 1936, he did the compulsory military service in the 6th Riga Infantry Regiment. In 1941, A. *Ozols* was the construction manager of the 2nd Construction Office of the State Construction Trust. He started his career as an athlete in the position of a football defender [366] in the team of the Latvian Sports Society, later he was a long-term defender of the team of the UL Sports Society «*Universitātes sports*» («*University Sport*»; «*US*»). In the first half of the 1930s, the press recognized him as one of the best «*US*» football players. A. *Ozols* was a member of the Latvian National Football Team, represented the team of employees of the Post and Telegraph Department at «*PT Sports*» in the Official Football Tournament [367, 368].

In parallel with work, studies and football, A. *Ozols* played hockey. He was included in the reserve of the Latvian National Hockey Team at the Olympics Winter Games in Garmisch-Partenkirchen, Germany, in 1936 (squad – p. 70). While in reserve, he commented on the games of the Latvian National Team against the hockey players of Austria, Canada, and Poland [163; p. 302, 307, 308, 311, 313]. The defender of the Latvian National Hockey Team A. *Ozols* participated in the world championships in 1935 and 1938. He did not play in the official games of the National Team. From 1930 to 1939, he played hockey as a member of the team of the UL Sports Society «*US*», most often as a defender together with *Leonīds Jānis Vedējs* (1908–1995) [369] who also studied at the UL and participated in the Olympic Winter Games in 1936. A. *Ozols* was a Latvian Master of Hockey (1937), participated in the first competitions of the Latvian Student Team in 1931 and in two World Student Championship tournaments – in 1933 and 1935 [368]. Similar to other students, A. *Ozols* was interested in several sports – he played bandy in the Latvian Championship as part of the «*US*» Team, he also enjoyed playing basketball [370]. At the end of World War II, A. *Ozols* moved to Germany, then to Australia, and later he moved to the United States of America, where he worked as a construction contractor [366].

On 17 August 1980, he died in a car accident together with his wife, Elise Jane Carroll (?–1980) [366].

AGNESE PASTARE (1988)

Field Athlete

XXX Games of the Olympiad in London, 2012

Athletics

24th place, 20 km Walk, Women

XXXI Games of the Olympiad in Rio de Janeiro, 2016

Athletics

53rd place, 20 km Walk, Women

Agnese Pastare was born on 27 October 1988 in Riga. After graduating from the Riga State 1st Gymnasium in 2007, she entered RTU Faculty of Transport and Mechanical Engineering (FTME; at present – Faculty of Mechanical Engineering, Transport and Aeronautics), chose the study program «Medical Engineering and Physics», and studied full-time.

A year later, in September 2008, she dropped out of her studies, but in February 2009 renewed them. In 2009, the then RTU Rector, Academician *Ivars Knēts* (1938–2019), confirmed that RTU would support a young female athlete without charging her tuition fees [371]. On 28 November 2011, a request to the RTU Rector, Academician *Leonīds Ribickis*, to support the participant of the Latvian National Team *A. Pastare* was submitted by the Head Coach of the Latvian Athletics Association Team *Edvīns Krūms*. On 8 December 2011, the Board of Directors of RTU FTME decided to exempt her from paying tuition fees [371]. However, the student did not fulfil her individual plan and on 28 September 2012, she was expelled from the university. *A. Pastare* had a desire to complete her studies, and on 1 October 2012, she resumed her studies. The female athlete had successfully completed the 1st and 2nd year of studies, in the 3rd year she had one and in the 4th year – two outstanding tests. In June 2013, *A. Pastare* stopped studying at RTU without obtaining an engineering diploma. She had big goals in sports that the female athlete did not want to give up.

At the beginning of her sports career, *A. Pastare* was coached by *Zigurds Karola*, later – by the five-time Latvian Champion in Walking *Georgs Gutpeļcs* [372]. She was training in *Ogre*, Latvia, where the family moved when *A. Pastare* was in the 9th grade. The female athlete achieved recognizable results starting from 2004, participating in many competitions of various scale, for example, competing in Latvian-Swedish matches, etc. In the European Junior Championship in 2007, in 10 000 m distance, *A. Pastare* got 8th place with a score of 49:07.36. In 2009, *A. Pastare* took 6th place in the European U-23 Championship, and 6th place in the 2nd League European Championship in Athletics in 2010 in 5000 m race setting a new personal record (17:21.72). *A. Pastare's* achievements are also evidenced by the fact that from 2008 to 2010 she was a nine-time Latvian Champion – in the 3000 m distance (2008); in the 5000 m distance (2008, 2009); 3000 m walking indoors, 10 km and 20 km walking (2009, 2010).

In July 2011, *A. Pastare* won a silver medal in the 3000 m distance at the Latvian

Figure 248. Request of the Head Coach of the Latvian Athletics Association *E. Krūms* to the Rector of RTU Academician *L. Ribickis* to support the participant of the Latvian National Team *A. Pastare* (2011).

Figure 249. A. Pastare at the XXX Games of the Olympiad in London (2012).

Figure 250. A. Pastare at the XXXI Games of the Olympiad in Rio de Janeiro (2016).

Figure 251. A. Pastare and Coach G. Gutpelcs at the XXXI Games of the Olympiad in Rio de Janeiro (2016).

Championship [373]. The fastest Latvian walker A. Pastare achieved the best result in Latvia in 10 km walking – 46:36.0. In 2011, RTU student A. Pastare represented Latvia at the World Championship, which took place in Daegu, Korea, in a 20 km walk, showing a result of 1:37:48. She ranked 28th [374]. At the XXX Games of the Olympiad in London, UK, in 2012, A. Pastare got 24th place in the 20 km distance in the competition among 61 women, presenting a new best result of the season (1:31:54) [118; p. 150]. For the student A. Pastare, it was the biggest competition in which the competition was very strong, but female athlete demonstrated good results [375]. At the World Championships in 2013 in 20 km walking, A. Pastare ranked 23rd. In 2013, A. Pastare showed the second-best result of the season in the world in the 5000 m distance in the Competition of the President of Latvia, which took place in Valmiera, Latvia [376].

A. Pastare also participated in the XXXI Games of the Olympiad in Rio de Janeiro, Brasil, in 2016, gaining 53rd place in the 20 km Walk.

A. Pastare has been the Latvian Champion in Walking 14 times, won the 20 km race three times, and 5000 m race indoors seven times. A. Pastare is the holder of the best result in Latvia in 10 km walking (46:36.0), as well as a record holder in 20 km walking (1:29:55) [377].

In 2013, A. Pastare won the title «Sporta laureāts 2013» (Sports Laureate 2013) in Ogre Region [378].

Currently, A. Pastare is continuing her studies at the Latvian Academy of Sport Education.

BORIS VON PERTEL (1888–1955)

Shooter and Social Worker

V Games of the Olympiad in Stockholm, 1912

Shooting

55th place, Clay Pigeon Shooting (Trap), Men

The life of Boris von Pertel began on 3 May 1888, in St. Petersburg, Russia [379]. He was born in the family of the State Counsellor Vladimir von Pertel (*Владимир фон Пертель*; 1847–1924) and Johanna Luise Pertel (b. Kabermann; 1854–1927). He studied at Tenischeff School of Commerce (*Тенишевское коммерческое училище*) in St. Petersburg and in September 1907 began studying at RPI Department of Mechanics. From September 1911 to 31 August 1916, he studied at the Department of Engineering [380]. The young man stopped studying because he was drafted for the military service. B. von Pertel's study records indicate that he might have been admitted to exams outside the prescribed testing period, even though there are no such records on other his contemporaries [379]. It is possible that such preferences were given to the sons of state counsellors.

During his studies, B. von Pertel was active in sports and was a member of the RPI Student Gymnastics' Society [381], as well as of *Āgenskalns* Rifle Society [382] together with several RPI students. At the V Games of the Olympiad in 1912, like other *Vidzeme* players, he represented Russia. B. von Pertel got 55th place in the clay pigeon shooting competition (11 points) [129; p. 30]. He was an RPI student at the time.

B. von Pertel married Auguste Margarete Leontine Heldt (1895–?) in *Valmiera* on 20 July 1915 [383]. However, World War I broke out and many plans should have been forgone. On 1 May 1917, his son Voldemar was born in Tallinn.

In the 1920s and 1930s, B. von Pertel lived and worked in Estonia, as his mother was born in Paide, a town in the Järva County, where both of B. von Pertel's parents lived and passed away. B. von Pertel lived with his family in his parents' house and ran for office in the 1933 elections to the Paide City Council [384]. In March 1934, B. von Pertel was elected a Member of the Construction Committee of Paide City Council [385]. In 1935, he moved to Tallinn and resigned in Paide, but in 1937, B. von Pertel returned to work in Paide City Council. B. von Pertel worked for the city, but when the Baltic-German emigration from the Baltic States began in 1939–1940, he and his wife decided to go to Germany [386]. B. von Pertel died in Neustadt, in the Federal Land of Hessen, in the Federal Republic of Germany on 27 March 1955.

Figure 253. B. von Pertel's RPI lecture book (1911).

Figure 254. B. von Pertel's certificate of secondary education (1906).

ADELIJS PETROVSKIS (1912–1974)

Hockey Player and Referee

IV Olympic Winter Games in Garmisch-Partenkirchen, 1936

Hockey

13th//15th place, Men

Adelfijs (also *Ādolfs*) *Petrovskis* was born on 7 April 1912 in Riga. In 1925, he began studying at Riga City 1st Gymnasium, which he graduated in 1932. In the same year, *A. Petrovskis* entered the Department of National Economy of the Faculty of National Economics and Law of the University of Latvia (UL) [387]. He studied intermittently until 15 September 1939, but did not obtain a diploma [231; p. 278].

After one year of studies, *A. Petrovskis* stopped them, since he was drafted into compulsory military service in the Latvian Army (1933–1934). He was a Private First Class of the 6th Riga Infantry Regiment [387; p. 7]. At the end of World War II, he fought in the Latvian Legion, later he left Latvia and came to Poland. In 1945, he lost his leg stepping on a mine [258].

A. Petrovskis trained in hockey at Robert Kurt Leonhard Witthoff (1892–1983) and in winter he went to train on the ice of Lake *Bābelīte* and the *Esplanāde* Square. In the position of a forward, *A. Petrovskis* played in the Latvian Hockey Team from 1932 to 1938, and he played in the first 26 national competitions [388].

In 1936, *A. Petrovskis* participated in the IV Olympic Winter Games in Garmisch-Partenkirchen, Germany, as a member of the Latvian National Hockey Team (squad – p. 70). The team suffered a loss and gained 13th/15th place. He also participated in three World Championships (1933, 1935, 1938) and the European Championship (1932), as well as in the games of the Latvian National Team against other Latvian hockey teams [389].

The talented hockey player *A. Petrovskis* understood the tactics of the game and was known as an athlete who stood out with precise passes. He participated in the national tournaments for eight seasons, five of them as a member of the «*Universitātes sports*» («*University Sport*»; «*US*») team (1930/1931, 1931/1932, 1935/1936–1937/1938), and three – as a member of the Army Sports Club (ASC; 1932/1933–1934/1935). *A. Petrovskis* became the Latvian Hockey Champion three times, as well as the winner of the Latvian Olympic tournament (1935). *A. Petrovskis* was also a hockey referee [389].

While studying, *A. Petrovskis* also participated in the first game of the Latvian Student Hockey National Team (1931), two student championship tournaments – in Bardonecchia, Italy (1933) and St. Moritz, Switzerland (1935), games in Vienna, Austria (1933) and Klosters-Serneus, Switzerland (1933). He wrote special reports for the newspaper «*Sporta Pasaule*» (*Sport's World*) about the 1933 away games of the Latvian National Team in Bardonecchia [389].

At the beginning of the 1930s, *A. Petrovskis* also played bandy in the «*US*» and ASC

Figure 256. *A. Petrovskis*' application to the Rector of the UL *Mārtiņš Bīmanis* (1864–1946) on his admission to the university (1932).

teams and was included in the Latvian Student Bandy National Team for the *SELL* (*Suomi, Eesti, Latvija, Lietuva*) Student Bandy Tournament in Helsinki, Finland (1931). His greatest success in basketball was playing for the ASC Team in 1934, when he won the «*Chicago Tribune*» Traveling Cup [389]. *A. Petrovskis* also played football. *A. Petrovskis* ended his athletic career at the end of the 1930s, when the Latvian Winter Sports Union disqualified him for life for disciplinary violations during the World Championship (out of play). It was a loss for the Latvian hockey and also for *A. Petrovskis*, who was at the zenith of his career at that time [258]. At the end of World War II, he fled Latvia, first to Germany, then to the United States of America. He lived and worked in New York, participated in the activities of the Latvian exile organization «*Daugavas Vanagi*» [389]. *A. Petrovskis* passed away in New York, USA, on 4 June 1974.

Figure 257. Latvian National Team hockey players – participants of the World Championship in Davos near the hotel «*Eisenlohr Sport – Hotels*» (1935). From left: *Arvids Jurgens* (1905–1955), *Arvids Mārtiņš Pētersons* (1913–1985), wife of *R. J. Plūme Irmgarde Plūme* (1907–1965), official representative of the Latvian National Hockey Team *Rūdolfs Ceplītis* (1895–1941), *Leonīds Jānis Vedējs* (1908–1995), *A. Petrovskis*, official representative of the LNHT team *Roberts Johanness Plūme* (1897–1956), *Aleksejs Auziņš* (1910–1997), *Augusts Ozols* (1908–1980), *Herberts Kuške* (1913–1994), *Edgars Pēteris Klāvs* (1913–1983), *Roberts Bluķis* (1913–1998), *Andrejs Jessens* (1908–1965).

Figure 258. Latvian Hockey National Team in World Championship in Davos (1935). In the first row from the left: *A. Petrovskis*, *Kārlis Paegle* (1911–1997), *Arvids Mārtiņš Pētersons* (1913–1985), *Roberts Lapainis* (1913–1947), wife of *R. J. Plūme Irmgarde Plūme* (1907–1965), *Andrejs Jessens* (1908–1965), *Aleksejs Auziņš* (1910–1997), *Roberts Bluķis* (1913–1998), *Arvids Jurgens* (1905–1955). In the second row: third – *Herberts Kuške* (1913–1994), fourth – official representatives of the Latvian National Hockey Team – *Rūdolfs Ceplītis* (1895–1941) and *Roberts Johanness Plūme* (1897–1956), seventh – *Augusts Ozols* (1908–1980), eighth – *Edgars Pēteris Klāvs* (1913–1983); in the foreground – *Leonīds Jānis Vedējs* (1908–1995).

ARVĪDS MĀRTIŅŠ PĒTERSONS (1913–1985)

Hockey Player, Coach, Pedagogue and Engineer

IV Olympic Winter Games in Garmisch-Partenkirchen, 1936
Hockey
13th/15th place, Men

Arvīds Mārtiņš Pētersons was born on 24 October 1913 in Riga. From 1928 to 1932, he studied at the Department of Mechanics of Riga State Technical School, after graduating he entered the Faculty of Mechanics of the University of Latvia (UL) and in 1944 received a diploma in electrical engineering [390]. In 1950, *A. M. Pētersons* graduated from Leningrad Institute of Physical Culture named after P. Leshaft (*Ленинградский институт физической культуры им. П. Ф. Лесгафта*) [391]. Since his study years, he was a member of the Student Corporation «*Lettgallia*» [392]. During his studies, from 1939 to 1942, he worked in a job related to his chosen area of specialization – at the *Ķegums* Power Plant, performing various assembly works of electric equipment and turbo-generators. In 1940, he was a technician trainee at the LSSR Radiophone (radio broadcasting station); in 1942, he worked for a short time at «*VEF*» Factory [392; p. 20].

A. M. Pētersons started playing sports at the age of 14 in the football and hockey teams of the Riga Army Sports Club (ASC). However, he started taking hockey seriously only some years later, in 1929. Together with his team, he participated in the national hockey tournaments. *A. M. Pētersons* spent five seasons (1931/1932–1935/1936) as a member of the ASC Team and became the Latvian Hockey Champion three times (1934–1936), and once he became the winner of the Latvian Olympic Tournament (1935) [393].

In the sports community, *A. M. Pētersons* had a nickname «*Petjka*» [258]. Before season 1936/1937, he switched to the Team «*Universitātes sports*» («*University Sport*»; «*US*») and was not allowed to compete in the national tournaments for one year under the transitional rules effective at that time. During that season, the athlete competed outside the official tournaments. In the interwar period, *A. M. Pētersons* played for the «*US*» Team for four seasons (1936/1937–1939/1940), he also participated in international games, and once became the National Champion (1940) [394].

For several years, from 1933 to 1940, *A. M. Pētersons* was the second most successful hockey player (striker) in the Latvian National Team, playing against both foreign and Latvian teams. He scored eight goals in 31 games [165]. *A. M. Pētersons* was the best goal scorer in international competitions in the 1930s [395]. He was included in the list of candidates to the National Hockey Team in 1932, but *A. M. Pētersons* made his debut only at the World Championships in Prague in 1933. In 1936, *A. M. Pētersons* participated in the IV Olympic Winter Games in Garmisch-Partenkirchen, Germany, as a member of the Latvian Hockey Team (squad – p. 70), which finished in 13th/15th place.

Figure 260. *A. M. Pētersons'* application to the Rector of UL *Mārtiņš Bimaniš* (1864–1946) on his admission to the university (1932).

Until season 1939/1940, A. M. Pētersons was a forward, but from that season onwards, he also played in the National Team as a defender [394]. He was both a defender and even a goalkeeper in the 1940s – during the game, when the team's main goalkeeper was ejected from the game.

In 1935, A. M. Pētersons participated in the Student Winter Championship in St. Moritz, Switzerland, as a member of the Latvian National Team, where he won 3rd place, as well as played away in Klosters-Serneus, Switzerland. In the Student Hockey Tournament in Riga, he and his team won 1st place in the *SELL* (*Suomi, Eesti, Latvija, Lietuva*) games [394]. From 1941/1942 season until 1943/1944 season, he also played in the first «US» Team, and together with this team he became the winner of the Latvian Championship in 1942 [396].

In 1941, A. M. Pētersons played for Riga Hockey Team «Dinamo» and was a player and coach of this team even after World War II. In the season of 1940/1941, A. M. Pētersons became the LSSR Hockey Champion a member the first team of Riga «Dinamo» [394]. One of the highest achievements of A. M. Pētersons during the post-war period was 4th place in the USSR Championship won together with the Hockey Team «Dinamo» in 1947 [396].

In the post-war years, he organized and trained the «US» Hockey Team in Riga, was the Head of the «US» Hockey Section, and the Vice-Chairman of the «US». In the first post-war season of 1945/1946 in the LSSR Hockey Championship, he was the defender of the «US» Team and played in the LSSR National Team, where he was the Captain. He also played in Riga Team (1946). He participated in the first hockey championship (1946/1947) of the USSR as a member of Riga «Dinamo». In season 1947/1948, he was the playing coach of «Daugava» Team (Riga) in the second league of the USSR Hockey Championship. Occasionally, he trained the Team «Daugava», which played in the top league of the USSR (Riga; previously – «Dinamo»; 1949/1950, 1950/1951; part-seasons). A. M. Pētersons conducted trainings for hockey referees, took referees' exams, and trained young hockey players.

Sportsman, coach, pedagogue and engineer A. M. Pētersons also developed various methodological materials for hockey, including the publications in the edition «Fiziskā Kultūra» (Physical Culture), the book «Hokejs» (1951; Hockey), which was supplemented and published under the title «Hokejs ar ripu» (1955; Hockey with a Puck) [391]. In the 1950s, he was the Chairman of the Hockey Section of the LSSR (since 1991 – the Latvian Ice Hockey Federation).

A. M. Pētersons was not only a hockey player, he also played bandy, basketball, volleyball, football, handball, tennis, and table tennis. He was a Latvian Master in basketball (1937) and volleyball (1939) [391].

After World War II, A. M. Pētersons was the Coach of the LSSR National Team in basketball and volleyball. He also trained the USSR Meritorious Sports Champion, World Champion (1960) and World Volleyball Vice Champion (1962) *Skaidrite Plismane*, who worked as a lecturer at the RPI Department of Physical Education and Sport in the 1960s [25; p. 604].

A. M. Pētersons also coached women's and men's volleyball and basketball teams of the State University of Latvia (at present – University of Latvia), later he coached [102] the Team of the Latvian State Institute of Physical Culture (LSIPC). He worked as a lecturer at the Department of Sports Games (1946–1975) of LSIPC [396]. The work of

Figure 261. A. M. Pētersons' UL study book (1932).

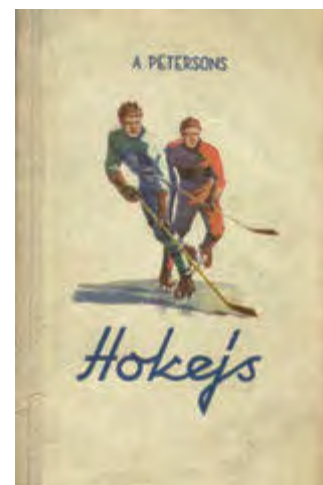

Figure 262. The cover of the book «Hokejs ar ripu» by A. M. Pētersons (1955).

the coach and pedagogue, hockey player *A. M. Pētersons* was highly appreciated – in 1949, he was the first Latvian hockey player to be awarded the title of USSR Sports Master in hockey [393], in 1966 – the title of the LSSR Meritorious Coach [397]. *A. M. Pētersons'* life ended in Riga on 6 July 1985. He was buried in the Riga 1st Forest Cemetery.

Figure 263. Latvian National Team hockey players – participants of the World Championship in Davos (1935). From left: *Arvids Jurgens* (1905–1955), *A. M. Pētersons*, official representative of the Latvian National Hockey Team *Rūdolfš Ceplītis* (1895–1941), *Adelfijs* (also *Ādolfs*) *Petrovskis* (1912–1972), *Roberts Blukis* (1913– 1998), *Augusts Ozols* (1908–1980), *Herberts Kuške* (1913–1994).

Figure 264. Hockey players of the Latvian National Team at the IV Olympic Winter Games in Garmisch-Partenkirchen (1936). In the first row from the left: unknown, *A. M. Pētersons*, Assistant to the Head of the Latvian Olympic delegation *Aleksandrs Liepiņš* (1900–1974), *Adelfijs* (also *Ādolfs*) *Petrovskis* (1912–1972), *Arvids Jurgens* (1905–1955), *Herberts Kuške* (1913–1994). In the second row: *Leonīds Jānis Vedējs* (1908–1995), Head of the Latvian Olympic delegation *Roberts Johannes Plūme* (1897–1956), *Roberts Lapainis* (1913–1947).

MĀRIS POIKĀNS (1962)

Bobsledder and Entrepreneur

XIV Olympic Winter Games in Sarajevo, 1984

Bobsleigh

6th place, Four, Men

XV Olympic Winter Games in Calgary, 1988

Bobsleigh

5th place, Four, Men

Maris Poikāns was born on 11 December 1962 in *Vidriži* Parish, Latvia. He graduated from *Vidriži* Eight-Year School in 1978, and in 1981, after graduating from *Murjāņi* Sports Boarding School, he entered the Day Department of RPI Faculty of Mechanics and Machine Engineering, majoring in automobiles and automobile management. First, he trained in athletics, but in 1980, he turned to bobsleigh.

In 1981, *M. Poikāns* was included in the USSR Bobsleigh Team, which meant not only training in Latvia and abroad, but also starts in various competitions. For example, already in the 1st year of studies – from 5 January to 17 February 1982 – he had to apply for exemption from studies as a member of the USSR Bobsleigh Team in international competitions in Austria, Italy, Switzerland and the Federal Republic of Germany [398].

The studies did not go as smoothly as it was desired, and on 22 November 1983, in an application to the RPI Rector *Aleksandrs Veiss* (1918–1985), *M. Poikāns* admitted that he could not continue his studies at the full-time department, so he decided to serve in the Soviet army and then continue his studies at the university. This was probably due to the curriculum of the time and the requirements of the Department of War. All draft-age (male) students were required to complete military training, and one day per week was reserved for military training [25; p. 608], but athletes were not always able to meet this requirement. In the summers, it was mandatory to spend one month in the army units of the Baltic Military District and learn the principles of warfare, but the next Olympians also had to train in the summer. After the XIV Olympic Winter Games in Sarajevo, Yugoslavia, in 1984, where the crew piloted by *M. Poikāns* won 6th place (3:23.51) in the bobsleigh competition (four-men; *Jānis Ķipurs*, *Ivars Bērzsups*, *Aivars Šnepsts*) [195; p. 62], *M. Poikāns* had to undergo compulsory service in the Soviet army. After his service in 1986, *M. Poikāns* resumed his studies. He was exempted from military training, but already in 1987, he applied for «an academic leave due to heavy sports load while training in the USSR Bobsleigh Team [398].»

This was followed by the start at the XV Olympic Winter Games in Calgary, Canada, in 1988, where the four-man crew piloted by *M. Poikāns* (*Olafs Kļaviņš*, *Juris Jaudzems*, *I. Bērzsups*) won 5th place (3:48.35) [64; p. 647]. In the same year, *M. Poikāns* also won the title of the LSSR Champion.

Although *M. Poikāns* did not take part in the Olympic Games afterwards, he enjoyed

Figure 266. Request from *Jānis Krivāns*, First Deputy Chairman of the Committee on Physical Culture and Sports, to the Rector of RPI *Egons Lavendelis* to allow *M. Poikāns* to study according to an individual plan (1985).

bobsleigh, and participated in both European and World Championships, winning prizes. One of his last great achievements was in 1996, when bobsledder *M. Poikāns* became the Latvian Champion in the two-men competition, starting together with *Jānis Elsiņš* [399]. Competitions and intensive trainings were the reason why the studies were not resumed in academic year 1988/1989 either. In 1991, *M. Poikāns* terminated his studies without obtaining a university degree.

M. Poikāns is one of the first Latvian bobsledders to promote the development of this sport in Latvia and to develop sledge construction at the «VEF» Experimental Workshop.

M. Poikāns is a six-time USSR Champion – in two-men competition (1988) with *Aleksandrs Gorohovs*, two-men competition (1989) with *Gatis Timms* and four-men competition (1986) with *J. Ķipurs*, *I. Bērziņš*, *J. Jaudzems*, four-men competition (1988, 1989, 1990) with *O. Kļaviņš*, *I. Bērziņš*, *J. Jaudzems*. In the season of 1985/1986, in two-men competition with *I. Bērziņš* he won the World Cup (WC) in the overall rating [400]. In the season of 1989/1990, *M. Poikāns* became the winner of the WC in two-men competition with *A. Gorohovs*.

M. Poikāns got the following places in the European Championships: 4th place (two-men; 1984) together with *I. Bērziņš*; 6th place (two-men; 1985) with *J. Ķipurs*; 10th place (two-men; 1986) with *I. Bērziņš*; 9th place (two-men; 1987) with *I. Bērziņš*; 6th place (four-men; 1987) with *I. Bērziņš*, *Ā. Āboliņš*, *N. Rožkalns*; 3rd place (two-men; 1990) with *A. Gorohovs*; and 9th place (four-men; 1990).

In the World Championships, he demonstrated the following results: 10th place (four-men; 1983) together with *J. Ķipurs*, *I. Bērziņš*, *A. Šnepsts*; 6th place (two-men; 1985) with *J. Ķipurs*; 7th place (two-men; 1987) with *I. Bērziņš*; 7th place (four-men; 1987) with *I. Bērziņš*, *Ā. Āboliņš*, *N. Rožkalns*; 9th place (two-men; 1990) with *A. Gorohovs*; 12th place (four-men; 1990). In 2005, he participated in bobsleigh competition for the last time.

M. Poikāns was coached by *Leons Luste* (athletics), *Rolands Upatnieks* (1932–1994), and *Dainis Dukurs*. He represented sports societies «*Daugava*» and «*Dinamo*».

M. Poikāns is married and has two daughters – *Zanda* and *Māra* – and five grandchildren. Currently, *M. Poikāns* runs his business. *M. Poikāns* enjoys hunting [401].

Figure 267. *R. Upatnieks*, *M. Poikāns*, *J. Ķipurs* at Riga station before going to the XIV Olympic Winter Games in Sarajevo (1984).

Figure 268. *Z. Ekmanis*, *M. Poikāns*, Chief of the USSR Bobsleigh Team *R. Upatnieks*, and *I. Bērziņš* (1984).

ZINONS POPOVS (1906–1944)

Cyclist and Soldier

IX Games of the Olympiad in Amsterdam, 1928

Track Cycling

9th place, Team Pursuit 4000 m, Men

Zinons (also *Zenons*) *Popovs* (Зинон, also Зенон, Попов) was born on 28 June 1906 in Riga. He was of Russian descent and studied at Binčs' School in Riga. In 1924, he graduated from the Vocational School Class of the Russian Secondary School in Riga. From 1924 to 1927, *Z. Popovs* studied at the Department of Mathematics of the Faculty of Mathematics and Natural Sciences at the University of Latvia (UL), then until 1928 – at the Faculty of Engineering [402]. In 1929, he was drafted for military service. In 1930, he graduated from the Courses of Deputy Officers of the Autotank Regiment [403]. In 1932, *Z. Popovs* renewed his studies at the UL, choosing to study at the Department of National Economy of the Faculty of National Economics and Law. As a student, *Z. Popovs* participated at the IX Games of the Olympiad in Amsterdam, Netherlands, in 1928. He was a member of the Latvian National Team, participating in men's team pursuit 4000 m race. Together with team mates *Roberts Johanness Plūme* (1897–1956) (*Friedrich Ukstiņš* (1895–?) was mentioned in the official statistics of the games), *Roberts Ozols* (1905–2002) and *Ernests Mālers* (1903–1982) he won 9th [92]. *Z. Popovs* worked in the Sports Society «*Unions*» and was a three-time Latvian Champion in road cycling (1927, 1928, 1932).

In the 1930s, he worked as a liquidator for companies [404]. *Z. Popovs* was also a prominent motorcyclist [405]. In 1938, at the Riga Registry Office, he registered a marriage with *Raisa Fatima Havžokova* (b. *Sosijeva*; 1902–?) [406, 407] from Olti Okrug in Russia [408].

The athlete's career was interrupted by World War II. *Z. Popovs* was drafted into the Latvian Legion, suffered serious injuries on the Volkhov Front, and died in 1944 [405]. He was buried in Riga Brethren Cemetery.

Figure 270. *Z. Popovs'* application to the Rector of the UL *Jānis Ruberts* (1874–1934) on his admission to the university (1924).

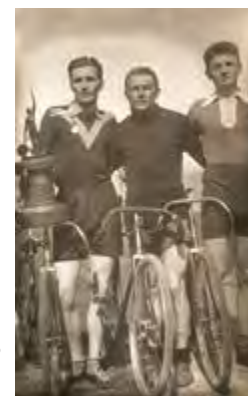

Figure 271. Winners of the cycling competition «Crossing and around Riga» in the distance of 25 km (1920s). First from left: *Z. Popovs* with a Traveling Cup donated by State President *Jānis Čakste* (1859–1927).

ĒRIKS RAGS (1975)

Javelin Thrower and Engineer

XXVII Games of the Olympiad in Sydney, 2000

Athletics

26th place, Javelin Throw, Men

XXVIII Games of the Olympiad in Athens, 2004

Athletics

7th place, Javelin Throw, Men

XXIX Games of the Olympiad in Beijing, 2008

Athletics

13th place, Javelin Throw, Men

Figure 273. Ē. Rags' RTU examination sheet (1993).

Figure 274. Ē. Rags at the XXVIII Games of the Olympiad in Athens (2004).

Ēriks Rags from *Ventspils*, Latvia, was born on 1 June 1975. In 1993, he graduated from *Ventspils Secondary School No. 1*. In 1993, he entered the study program «Heat, Gas and Water Technology» implemented by RTU Faculty of Civil Engineering, graduating it in 2011.

Ē. Rags has been engaged in javelin throwing since the age of 11. His Coach was *Māris Grīva*. Ē. Rags has participated in three Games of the Olympiad. In 2000, he finished 26th (75.75 m) at the XXVII Games of the Olympiad in Sydney, Australia [93; p. 141, 162]. In 2004, at the XXVIII Games of the Olympiad in Athens, Greece, Ē. Rags finished in 7th place (83.14 m) [409], and in 2008, he got 13th place (79.33 m) at the XXIX Games of the Olympiad in Beijing, China [410]. He was also nominated for the XXX Games of the Olympiad in London, United Kingdom, in 2012. It should be noted that the athlete demonstrated his best result at the Games of the Olympiad in 2004 with an unhealed injury.

On 30 July 2011, the newspaper of his hometown *Ventspils* «*Ventas Balss*» wrote that Ē. Rags won nine titles of the Latvian National Champion; exceeded the grandmaster's 80 m limit in 121 competitions; won the right to compete in the finals of the Grand Prix Diamond League for seven years; was 4th, 9th and 11th in the European Championships; also got high place in the World Championship – 6th place (2005) [411].

These achievements are appreciated not only by the residents of *Ventspils*, the name of the prominent athlete – javelin thrower Ē. Rags is written in the history of the Latvian athletics [411].

Ē. Rags is currently working at a fishery as a technologist. He continues to actively play sports. In his spare time, he is still involved in javelin throwing and is a World Champion among veterans in the 40+ age group [412].

Ē. Rags is married and has a son.

ANDRIS REINHOLDS (1971)

Rower and Engineer

XXVI Games of the Olympiad in Atlanta, 1996

Rowing

9th place, Double Sculls, Men

XXVII Games of the Olympiad in Sydney, 2000

Rowing

8th place, Single Sculls, Men, DQ

Andris Reinholds was born on 7 June 1971 in Riga into the family of *Andrejs Nikuļcevs* and *Dzidra Reinholde*. He started doing sports as a child – his first hobby was hockey, later he turned to academic rowing.

In 1989, after graduating from Riga Secondary School No. 6, *A. Reinholds* entered the Day Department of RPI Faculty of Architecture and Civil Engineering and studied industrial and civil engineering. His older sister *Evija Pētersone* studied at RPI Faculty of Chemical Technology, and his parents had also studied engineering. *A. Reinholds'* study time coincided with very significant changes in the life of both the state and universities. The 1989 rules for admission to a higher education institutions envisioned that the combined secondary school graduation and entrance examinations at the university could be taken on an experimental basis. In his essay on «The Solution of Moral Problems Important to me in *O. Vācietis'* Works», he acknowledged that «a person must constantly improve. A person should never consider his or her opinion to be the only absolutely correct one and must be able to listen to the thoughts and judgments of others [413].» At that time, knowledge in secondary schools was assessed based on a five-grade scale, while in higher education – on a 10-grade scale. In the secondary school exam in algebra, *A. Reinholds* obtained the highest grade – 5 and also RPI evaluated him with the highest grade – 10 [413]. During his studies, *A. Reinholds'* knowledge was assessed only with the marks «good» (8) and «excellent» (10), and, for example, during the 3rd year of his studies, all exams were passed only with the highest grade – «excellent»¹. In 1994, *Andris Reinholds* obtained a Bachelor's degree in civil engineering.

A. Reinholds, similar to, for example, the Olympians *Zintis Ekmanis*, *Rolands Upatnieks* (1932–1994), *Boriss Timofejevs*, first graduated from the university and only then became an Olympian. Civil engineer *A. Reinholds* participated in the XXVI Games of the Olympiad in Atlanta, USA, two years after graduating from RTU in 1996 and together with *Uģis Lasmanis* got 9th place in rowing, 2000 m race (Double Sculls; 6:20.82) [118].

¹ Later, on 24 April 1995, the RTU Senate decided that the rating «excellent» corresponds to only 9 points instead of 10, as it had been a few years before. The highest score of 10 points was hereinafter referred to as «with distinction».

Figure 276. *A. Reinholds'* RPI academic record book (1989).

Figure 277. *A. Reinholds* (right) at the World Cup in Indianapolis (1994).

Figure 278. A. Reinholds at the XXVII Games of the Olympiad in Sydney (2000).

Figure 279. A. Reinholds in Riga, returning from the XXVI Games of the Olympiad in Atlanta (1996).

Figure 280. A. Reinholds and his wife at the opening of the National Opera Building after reconstruction (1995).

After the Games of the Olympiad in Atlanta, A. Reinholds continued his career in the single sculls. He won 7th place at the 1997 World Cup, 9th place in 1998 and 9th place in 1999, qualifying for the next XXVII Games of the Olympiad in Sydney, Australia, in 2000. At these games, a rower A. Reinholds was disqualified after doping control. The athlete did not acknowledge the use of doping and tried to appeal to the International Court of Arbitration, but his appeal was dismissed and he was disqualified for life. A. Reinholds was coached in rowing by Ivars Blekte, Zigmunds Čakšs, Gunārs Cekuls (1942–2017), Pēteris Neijs, Andris Konrads.

Among the peaks of rower's A. Reinholds sporting career are the title of the World Student Vice-Champion in 1994 (Single Sculls), 3rd place in the World Student Championship in Double Sculls in 1992 and successful starts in world championships (1994–1999). He has been the Latvian Champion 12 times: in Single Sculls (1993–1999) and Double Sculls (1993–1995), in the Coxless Fours (1993) and Men's Eight (1998) [3; p. 313].

A. Reinholds is a construction project and construction manager, he has completed several professional development courses. After graduating from RPI in 1994, in parallel with rowing, he worked at the Construction Directorate of the National Opera and participated in the restoration of Opera building.

A. Reinholds is married and has daughters Dace and Zane, and a son Māris [414].

POĻINA ROŽKOVA (1985)

Wheelchair Curling Player, Wheelchair Fencer and Environmental Accessibility Consultant

XV Paralympic Games in Rio de Janeiro, 2016

Wheelchair Fencing

11th place

XIII Paralympic Winter Games in Beijing, 2022

Wheelchair Curling

9th place

Poļina Rožkova was born on 12 October 1985 in Riga into the family of *Aleksandrs* and *Natālija Rožkovi*. In 2001, she received her secondary education at Riga Secondary School No. 21. In 2005, she graduated from Riga State Technical School, obtaining the qualification of an accountant. From 2005 to 2011, she studied at RTU Faculty of Engineering Economics (since 2008 – Engineering Economics and Management) and obtained a *Bc.* degree in management [415]. Returning to her university in 2021, *P. Rožkova* obtained a Master's degree in economics and the qualification of an economist, graduating from RTU study program «Engineering of Regional Development and Urban Economics».

P. Rožkova has always been very sporty – she rode a snowboard well and considered learning to be a coach [416]. In 2009, after a fall from a snowboard and a serious spinal injury, *P. Rožkova* had to stop studying at RTU and returned to university in September of 2010. She spent the first three years in rehabilitation centres – the athlete exercised and trained her body every day except Sundays [417]. Despite these difficulties, she managed to obtain the Bachelor's degree, completed the courses in advanced accounting, and found a job. That is when *P. Rožkova* discovered curling, and after a while also fencing.

In 2011, *P. Rožkova* started playing wheelchair curling. It differs from regular curling mainly in that a wheelchair team should comprise four people of both sexes. Apart from *P. Rožkova*, the team includes *Ojārs Briedis*, *Agris Lasmans* and *Sergejs Djačenko* (*Aleksandrs Dimbovskis* was included as an alternative player at the Winter Paralympic Games in Beijing). As *P. Rožkova* explains, «in ordinary curling, athletes with brushes vigorously clean the ice in front of the rolling rock to adjust its course and speed, but in the wheelchair curling, there is no such section. The player throws the rock with the help of a special stick, and then it slides in proud loneliness, left to its own destiny. This means that the throw must be as accurate as possible, as nothing can be corrected while the stone is slipping. The counting of points and the number of rocks is the same as in the ordinary curling [418].»

Since 2017, *P. Rožkova* has been the Captain of the Latvian Wheelchair Curling Team. In 2018, the Wheelchair Curling Team got from Group B to Group A, and in early 2021, the Latvian Wheelchair Curling Team qualified to go to China in 2022 and

Figure 282. Copy of *P. Rožkova's* RTU Bachelor's diploma (2011).

Figure 283. *P. Rožkova* with RTU Master's diploma at the graduation ceremony (2021).

Figure 284. From left: Chui Yee Yu, *P. Rožkova* at the XV Paralympic Games (2016).

Figure 285. From left: *A. Lasmans*, *P. Rožkova*, *O. Briedis*, *S. Djačenko* in World Cup in Switzerland (2020).

Figure 286. *P. Rožkova* – winner of the «Three Star Awards 2020» (2021).

compete in the Winter Paralympic Games in Beijing in 2022. Latvian Wheelchair Curling Team took the 9th place in Wheelchair Curling. During the XIII Winter Paralympic Games in Beijing, *P. Rožkova* and her teammate *Ojārs Briedis* carried the flag of the Latvian delegation.

In 2009, during rehabilitation in Ukraine, *P. Rožkova* got acquainted with wheelchair fencing. She was the first to start this sport in Latvia in 2012. For several years, *P. Rožkova* was serious about wheelchair fencing and even won the opportunity to go to the Paralympic Games in Rio de Janeiro in 2016, but due to changes in regulations, she fell short of the expected victory and finished in the 11th place. Prior to that, *P. Rožkova* fenced with very good results in Group B, where athletes with serious back injuries take part in the competition, but the organizers of the Paralympic Games in Rio de Janeiro transferred her to Group A, which includes athletes with, for example, an amputated foot. In such a competition, it was very difficult for *P. Rožkova* to hope for a high place. She specialized in fencing with an *épée*, but according to the new rules she also had to learn to fight with the *foil* or a *sabre* [418].

P. Rožkova was recognized as the Best Paralympic Female Athlete of Riga in 2014. The solemn award ceremony «Riga Sports Laureate 2014» took place on 12 December at the cultural palace «*Ziemeļblāzma*».

Currently, *P. Rožkova* is the Captain of the Latvian Wheelchair Curling Team and the winner of the «Three Star Awards 2020» in the nomination «Paralympic Female Athlete» [39].

P. Rožkova also dedicates much of her effort to the consultations on the environmental accessibility issues, she works on ERDF and ESF projects, draws up reports and information on these issues, provides consultations to the organizational units of various ministries [416].

In the spring of 2021, *P. Rožkova* told in the interview to *Laura Lauziniece*, the editor of LTV programs, that a strong person is a person who does not give up even in times of weakness and always stands up even after several falls. *P. Rožkova* also mentioned that having gone through the ordeal of her life, she found people she can help [417].

ELMĀRS RUBĪNS (1944–2007)

Rower, Coach and Builder

XX Games of the Olympiad in Mexico, 1968

Rowing

7th/11th place, Coxless Fours, Men (M4–)

Elmārs Rubīns was born on 12 December 1944 in *Daugavpils*, Latvia. In 1963, he graduated from Riga Secondary School No. 2.

E. Rubīns entered RPI Faculty of Engineering Economics in 1963, choosing the specialization of Construction Economics and Organization. From 1963 to 1966, he served in the Soviet Army at the Central Navy Water Sports Club in Moscow. After military service, he continued studies at RPI.

On 15 September, 1967, the Council of the Union of Sports Societies and Organizations of the LSSR and the Federation of Rowing Sports requested that *E. Rubīns* was released from studies from 17 September to 18 October in connection with the need to attend a training camp in academic rowing in Bulgaria. In the same year, student *E. Rubīns* attended classes according to an individual plan, because it was difficult to combine competitions and training for the Games of the Olympiad with studies. In 1969, he decided to leave the university.

In 1968, at the XIX Games of the Olympiad in Mexico City together with the USSR Team – Coxless Fours (M4–) comprising RPI students *Vitolds Barkāns*, *Guntis Niedra* (1943–2005) and *Pavel Ilyinsky* (*Павел Ильинский*, from Leningrad), *E. Rubīns* won a split 7th/11th place (final B race did not take place). The Olympians arrived in Mexico City in the highlands (the games took place more than 2000 m above mean sea level) 40 days before the start of the Games, but the difficult mountain conditions had harsh adverse effect on the team. In the consolation race 100 m before the finish *P. Ilyinsky* lost consciousness, there was a desperate fight for the finals, three boats finished almost simultaneously, but the boat of *E. Rubīns*, *V. Barkāns*, *G. Niedra* and *P. Ilyinsky* finished 0.6 s later and won 3rd place. Another 35 rowers lost consciousness that day due to exhaustion [419]. Initially, *Andris Priedītis*, a graduate (1973) of the RPI Faculty of Construction Engineering, was also included in the Olympic Rowing Team, but due to his health condition, he was unable to participate in the Games of the Olympiad. *E. Rubīns*'s coach was *Rolands Sproģis* (1936–2001).

In 1964, *E. Rubīns* was awarded the title of USSR Sports Master, in 1965 – the title of the International Sports Master. As a member of the USSR National Team, he won 2nd place in Men's Eight (M8+) in the European Championship in 1965 and in World Championship in 1966. He became the USSR Champion in Men's Eight (M8+; 1965, 1966; Coach *Mikhail Plaksin* (*Михаил Плаксин*), Moscow) in 1967, in 1968, he was the Champion in Coxless Fours (M4–). In 1967, he became the Champion of the IV USSR People's Spartakiad (M4–). *E. Rubīns* received an Honorary Diploma from the Presidium of the Supreme Council of the LSSR for this achievement. He was coached by *R. Sproģis*.

Figure 288. *E. Rubīns*' RPI academic record book (1969).

Figure 289. *E. Rubīns* and *V. Barkāns* during the XIX Games of the Olympiad in Mexico City (1968).

E. Rubīns represented the following sports associations: «*Daugava*»; «*Centrālais flotes ūdenssporta klubs*» (Central Navy Water Sports Club; Moscow); «*Rīgas Dinamo*».

In order to prepare the athletes for the Games of the Olympiad, in winter the training took place in the gym (basketball, volleyball, weightlifting), as well as in the rowing pool, athletes also trained in skiing and running. In the 1967 training diary, *E. Rubīns* wrote, «This year, the Coxless Fours has already driven more than 2000 kilometres! This is approximately the distance from Riga to Crimea. And these two thousand kilometres are also part of the journey to Mexico City, because *Vitolds Barkāns*, *Elmārs Rubīns*, *Guntis Niedra* and *Andris Priedītis* are candidates for the USSR Olympic Team [420].»

E. Rubīns was a very calm, reserved person, but at the competitions he always showed his adventurous nature. However, when he lost the competitions, he often became stubborn [421].

In 1992, Riga Rowers Club was reinstated, its training base was situated in *Lucavsala*. *E. Rubīns* worked as a coach there, took care of equipment and landscaping, having planted the roses that are still growing in the territory of the sport base [422]. From 1993, *E. Rubīns* participated in the competition of senior rowing masters. In 1994, he won 2nd place in the Coxed Fours (in the age group 43–49 years) together with *V. Barkāns* at the World Masters Games in Australia (36 teams), rowing together with foreign partners [81]. In 1998, he won 1st place in the Mixed Eight (MIX8+), starting with his teammates *G. Niedra*, *V. Barkāns*, *V. Priediēns* and others at the World Masters Games in Portland, USA.

After finishing his career in professional sports, *E. Rubīns* was the Coach of the Riga Rowing Club. He was engaged in crafts and construction.

E. Rubīns was married and had three sons – *Martins*, *Elmārs* and *Jānis*.

E. Rubīns died on 10 September 2007. He was buried in *Jaundubulti* Cemetery, *Jūrmala*.

Figure 290. IV USSR People's Spartakiad Champions in Coxless Fours. From left: *G. Niedra*, *A. Priedītis*, *E. Rubīns*, and *V. Barkāns* (1967).

Figure 291. FISA Master's Regatta in Groningen. From left: *V. Barkāns*, *G. Niedra*, coxswain *R. Žilinskis*, *V. Priediēns* and *E. Rubīns* (1994).

PĀVELS SEĻIVANOVS (1952)

Volleyball Player, Engineer, Entrepreneur and Politician

XXI Games of the Olympiad in Montreal, 1976

Volleyball

2nd place, Men

XXII Games of the Olympiad in Moscow, 1980

Volleyball

1st place, Men

Pāvels Seļivanovs was born on 23 July 1952 in Riga. After graduating from Riga Secondary School No. 16 in the autumn of 1969, he entered RPI Faculty of Radio Engineering and Communications.

He was already involved in sports at school and continued training in volleyball at the university. During his studies, *P. Seļivanovs* not only trained intensively, but also participated in various competitions and was a member of the LSSR, USSR and RPI Volleyball Team, played in the Volleyball Team «*Radiotehnikis*» (1970–1987).

Trips to competitions and training camps, which could last for a couple of days or a week or more, hampered his studies and often were the reason why an extension to the examination period was required. In February 1972, 2nd-year student *P. Seļivanovs* applied for an academic leave. The RPI Rector *Aleksandrs Veiss* (1918–1985) also received such a request from the Committee of Physical Culture and Sports of the Council of Ministers of the LSSR.

P. Seļivanovs continued his studies with longer or shorter breaks and in the study year 1975/1976, was already in his 4th year of studies, but again more time had to be devoted to sports, as the XXI Games of the Olympiad were held in Montreal, Canada, from 17 July to 1 August 1976.

As a member of the USSR Volleyball Team, *P. Seļivanovs* participated in five games in Montreal and together with other volleyball players (*Vladimir Dorokhov* (Владимир Дорохов), *Aleksandr Ermilov* (Александр Ермилов), *Vyacheslav Zaitsev* (Вячеслав Зайцев), *Vladimir Kondra* (Владимир Кондра), *Aleksandr Savin* (Александр Савин), *Oleg Moliboga* (Олег Молибога), *Vladimir Chernyshyov* (Владимир Чернышёв; 1951–2004), *Anatoliy Polishchuk* (Анатолий Полищук; 1950–2016), *Yuri Starunsky* (Юрий Старунский; 1945–2010), *Vladimir Ulanov* (Владимир Уланов; 1951–2000), *Yefim Chulak* (Ефим Чулак) won the silver medal.

The XXII Games of the Olympiad took place in the summer of 1980 in Moscow, USSR, and volleyball player *P. Seļivanovs* also took part in them, having become the gold medal winner. In Moscow, *P. Seļivanovs* also played for the USSR National Team (*V. Zaitsev*, *V. Dorokhov*, *A. Ermilov*, *V. Kondra*, *A. Savin*, *O. Moliboga*, *V. Chernyshyov*, *Viljar Loor* (Вильяр Лоор; 1953–2011), *Valeriy Kryvov* (Валерий Кривов; 1951–1994), *Fedir Lashchanov* (Фёдор Лащёнов), *Yury Panchenko* (Юрий Панченко), participating in six games.

Volleyball player *P. Seļivanovs* received the university diploma obtaining a degree in

Figure 293. *P. Seļivanovs*' RPI academic record book (1969).

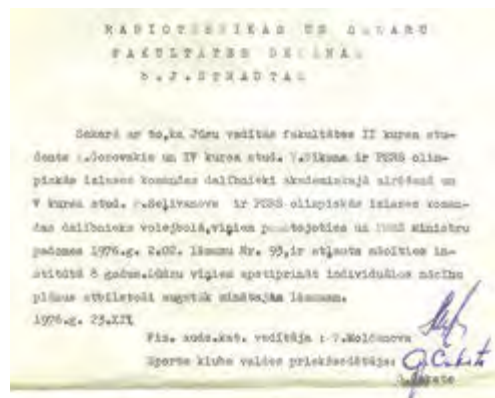

Figure 294. Request from *Vera Molčanova* (1918–2005), Head of the RPI Department of Physical Education and Sports and *Gunārs Čakste* (1927–1993), Chairman of the Board of the Sports Club, to the Dean of the Faculty of Radio Engineering and Communications *Andrejs Strauts* (1941–2017) to allow *P. Seļivanovs* to study eight years (1976).

radio engineering only in December 1983. On 30 June 1984, the Dean of the RPI Faculty of Radio Engineering, the Secretary of the Primary Organization of the Communist Youth and the Chairman of the Trade Committee signed *P. Seļivanovs'* characteristics for submission to the Latvian State Institute of Physical Culture, because *P. Seļivanovs* wanted to get a second university degree in addition to his engineering diploma. He also studied at the London Business School.

RPI graduate volleyball player *P. Seļivanovs* has demonstrated significant sporting success – he won the Olympic gold medal (1980) and Olympic silver medal (1976) [58; p. 28], twice he won the title of World Champion (1978, 1982), four times – the title of European Champion (1977, 1978, 1979, 1983); won the World Cup as a member of the USSR National Team (1988); repeatedly won prize places in the USSR People's Spartakiads and as a member of the LSSR Team (1975 – 3rd place; 1979 – 2nd place; 1983 – 1st place) and in the USSR and European Championships. He spent 10 years in the USSR National Team, was the USSR Champion (1984) and six times – the USSR Vice-Champion (1973–1975, 1983, 1986, 1987). *P. Seļivanovs'* sports achievements were recognized with two medals «For Heroism in Labour», from 1975 to 1978 he earned the honour of the most popular male athlete in Latvia. When Latvia regained its independence and people received opportunity to travel and work abroad freely, *P. Seļivanovs* played volleyball and worked as a coach in Belgium from 1987 [423].

In 1997, *P. Seļivanovs* returned to Riga and turned to business. In 2001, he became involved in politics and was a Deputy of Riga City Council (2001–2005).

P. Seļivanovs together with the participants of the Latvian Olympic Club participated in the youth project «*Pēdas*» (Footprints), organizing clean-ups, summer camps and other activities [424].

On 26 November 2003, he was elected the Chairman of the Board of the «*Sporta klubs Rīga*» [425], where he worked intermittently until 2015.

He worked as a coordinator of the volleyball program of the Department of Education, Youth, Culture and Sports of Riga City Council, and was the Deputy Director of the Riga Football School and entrepreneur. For a short time in 2021, he trained Latvian Women's National Volleyball Team. Currently he is the Coach of the Women's National Team at the Riga Volleyball School (RVS).

P. Seļivanovs is married and has a son.

In 2017, *P. Seļivanovs* was awarded the Order of the Three Stars of the 4th Class.

Figure 295. Player of the Riga Volleyball Team «*Radiotehnika*» *P. Seļivanovs* (1970s).

Figure 296. *P. Seļivanovs* (No. 6) at the moment of the XXI Games of the Olympiad in Montreal (1976).

Figure 297. RVS Coach *P. Seļivanovs* (2021/2022).

JĀNIS SILARĀJS (1976)

Bobsledder, Athlete and Engineer

XIX Olympic Winter Games in Salt Lake City, 2002

Bobsleigh

7th place, Four, Men

Jānis Silarājs was born on 3 May 1976 in Riga. In 1991, he graduated from the 9th grade of Riga Secondary School No. 36 and entered Riga Radio Electronics Engineering Technical School, which was reorganized in 1992 and renamed Riga Technical College. *J. Silarājs* graduated it in 1996, obtaining the qualification of an electrical installation operation engineer.

On 1 September 1996, *J. Silarājs* commenced his studies at the RTU Faculty of Power and Electrical Engineering, although he had to interrupt his studies in the summer of 2000 due to large work load. In June 2001, he graduated from the university, having obtained the diploma of power and electrical engineer [426].

J. Silarājs started playing sports at the age of eight. He played basketball at VEF Sports School under supervision of the Coach *Anita Jandāle*, and learned to swim while studying at Riga Secondary School No. 36 [427]. He liked swimming more, so *J. Silarājs* started to do it more seriously under the guidance of coaches *Kristīne Putniņa* and *Jānis Podnieks*. At the age of 10, he trained in athletics with *Maijonis Pūliņš* for three months.

At the age of 16, while studying at Riga Technical College, *Jānis* began to get seriously engaged in javelin throwing at the Coach *Uldis Doniņš*. The young man trained for seven years. During this period he grew up as an athlete, gaining valuable experience and physical stamina for future achievements.

During his studies at RTU, *J. Silarājs* demonstrated high results in athletics and swimming. In 1998, he won the title of the Latvian Champion in the 4 x 100 m relay race. In 1999, he won bronze medals in the Latvian Championships: javelin throwing and swimming 50 m, butterfly stroke.

Due to health problems, *J. Silarājs* abandoned swimming and javelin throwing, but his interest in sports remained. He got interested in one of the winter sports – bobsleigh. During the trainings in javelin throwing, he trained together with bobsledder *Mārcis Rullis*, who helped him get into the newly chosen sport. In 2000, at the age of 24, after three months of training with the Coach *Ivars Čākurs*, *J. Silarājs* already competed in the World Cup in bobsleigh – he was the bobsleigh pusher of the pilot *Gatis Gūts*. The best achievements of the first season were 4th place in the Bobsleigh World Cup (four-men) in Lake Placid, USA, and 10th place (four-men) in the overall standing [428].

After that he participated in the XIX Olympic Winter Games in Salt Lake City, USA, in 2002, where he got 7th place (3:09.06) in a bobsleigh competition (four-men) together with *Sandis Prūsis*, *Mārcis Rullis* and *Jānis Ozols* [186; p. 107].

J. Silarājs won the first title of the European Champion for independent Latvia in

Figure 299. *J. Silarājs*' RTU academic record book for the autumn semester of the academic year 1989/1999.

Figure 300. Bobsledders at the XIX Olympic Winter Games in Salt Lake City. From left: *J. Ozols*, *M. Rullis*, *J. Silarājs*, *S. Prūsis* (2002).

bobsleigh (four-men) competition together with *S. Prūsis*, *M. Rullis* and *J. Ozols* in 2003 [58; p. 61].

The grandfather of bobsledder *J. Silarājs* was a basketball player and a basketball Coach *Juris Solovjovs-Silarājs* (1917–2007), who started his studies at the UL Faculty of Mechanics in 1934, but had to interrupt them.

J. Silarājs, who is called a multi-athlete [429], played for many years in the amateur basketball team «*Latvenergo*». He is no longer involved in professional sports, but he still does sports.

J. Silarājs is currently working in his profession area at JSC «*Augstsprieguma tīkli*». He is married and has two sons, *Jānis* and *Gustavs*.

Figure 301. *S. Prūsis*' crew at the start of the XIX Olympic Winter Games in Salt Lake City (2002).

JURIS SILOVS (1950–2018)

Athlete and Entrepreneur

XX Games of the Olympiad in Munich, 1972

Athletics

2nd place, 4 x 100 m Relay, Men

XXI Games of the Olympiad in Montreal, 1976

Athletics

3rd place, 4 x 100 m Relay, Men

31st place, 100 m, Men

Juris Silovs was born on 30 August 1950 in *Krāslava*, Latvia. After graduating from *Krāslava* Secondary School No. 2 in September 1968, he enrolled in the 1st year of the study program in heat and gas supply and ventilation at the Evening Department of RPI Faculty of Civil Engineering. Already in October, he moved to the Day Department choosing Industrial and Civil Engineering.

J. Silovs' sports career began in *Krāslava*, a city that had become a real sports centre in the 1960s. At the local sports school, pupils were able to do many sports. Before that, *J. Silovs* trained in *Krāslava* meadows, playing football with the local youth and spending free time there. In 1967, *Vladislavs Skerskāns* a physical education teacher at *Krāslava* Secondary School No. 2 and a Coach at the Children and Youth Sports School, noticed and appreciated his sportiness. *Viktors Bonders*, an athlete [430], RPI / RTU lecturer (since 1980), Head of the Sports Department (2001–2017), athletics coach, and currently a Senior Sports Coach at RTU Sports Centre, also trained in *Krāslava* with this well-known coach in high jumping. Although *J. Silovs* did not have a suitable racetrack to run on and even decent sports shoes at the beginning of his sports career, and he had to run with ordinary tennis slippers. He had great willpower and confidence in his abilities. This motivated him for achievements in sport. In *Krāslava*, the athlete's favourite training place was the 325 m long track in the new park [431]. In 1967, *J. Silovs* became a Sports Master, winning 3rd place in the USSR Youth Competitions, he also won the republic championship in both short sprint distances [432]. In 1968, *Imants Liepiņš* (1930–2001) became his coach [433].

In parallel with his studies at RPI, *J. Silovs* trained in athletics and at the beginning of 1970 in Riga achieved the best result in Europe in an indoors distance of 50 m (5.5 s) [3; p. 316]. In 1970, he also set the RPI record at 100 m (10.3 s) and 200 m (21.4 s) distance [193]. There was little time for training, so in the academic year of 1969/1970, he passed only a few tests in the 3rd semester. The young man realized that it would not be possible to combine engineering studies at RPI with sports, and he was more interested in sports life. In the autumn of 1970, *J. Silovs* moved to the Latvian State Institute of Physical Culture (LSIPC) with the permission of the Ministry of Higher and Secondary Special Education of the LSSR [434].

An athlete *J. Silovs* participated in the XX Games of the Olympiad in 1972 and won

Figure 303. *J. Silovs'* RPI student ID (1968).

Figure 304. LSIPC Dean *Mihails Amajņins'* (1920–2007) request to RPI to send a personal student file of *J. Silovs* (1970).

a silver medal in the 4 x 100 m relay (38.50 s). In 1976, he won a bronze medal in the 4 x 100 m relay (38.78 s) at the XXI Games of the Olympiad. *J. Silovs* also participated in the 100 m sprint, but did not go beyond the test race (10.7 s) and gained 31st place. *J. Silovs* became the Champion of the Universiade in 100 m running in 1973. He was awarded the title of the Champion in the 4 x 100 m relay in 1975 and 1977, when he competed in the USSR National Team. He was the LSSR Champion 13 times: 100 m (1968, 1970, 1971, 1979); 200 m (1968, 1970); 4 x 100 m relay (1968, 1978); 50 m indoors (1971, 1973, 1977, 1978) and 100 m indoors (1973). In 1974, he was recognized as the most popular sportsman in Latvia [423; p. 131]. *J. Silovs* improved Latvian records 11 times and was a European record holder in the 60 m distance. *J. Silovs* represented the sports society «*Vārpa*», later – the Army Sports Club (ASC). Due to injuries, *J. Silovs* finished his athletic career in 1978, after that he was engaged in business. In 2006, he ran for the 9th Saeima elections, representing the party «*Dzimtene*», but was not elected. *J. Silovs* was married and had a daughter. *J. Silovs*' life ended on 28 September 2018.

Figure 305. *J. Silovs* at the European Cup in Edinburgh (1973).

Figure 306. *J. Silovs* at the XXI Games of the Olympiad in Montreal (1976).

LEV SITIN (1891–1973)

Shooter and Photographer

V Games of the Olympiad in Stockholm, 1912

Shooting

23rd place, Clay Pigeon Shooting (Trap), Men

Lev Sutin (*Лев Сутин*, often referred to as *Leons Sītins* or *Leons Sūtīņš* [435]) was born on 3 December 1891 in the family of the landowner-lawyer Maxim Sutin (*Максим Сутин*; 1848–1926) and Zinaida Sverbeyeva (*Зинаида Свербеева*; ?–?) in Vladimir Province, Russia [436]. L. Sutin comes from a family with seven children. After L. Sutin's father went to Nizhny Novgorod, Russia, on business, his mother lived in Riga with the children for some time. At the beginning of the 20th century, L. Sutin's parents moved to Moscow Oblast. The Sutin family life was connected with Vilnius, Lithuania, for a long time, where L. Sutin also graduated from the vocational school in 1910.

On 1 September 1910, L. Sutin entered RPI Department of Chemistry. While studying in Riga, he became involved in the work of *Āgenskalns* Rifle Society [134; p. 16] and trained in shooting together with his fellow students. L. Sutin ranked 23rd (81 points) in the clay pigeon shooting at the V Games of the Olympiad in 1912 [129; p. 30]. He only conditionally can be considered a representative of Latvia at the Games of the Olympiad in 1912, because he lived in Riga only during his studies. During academic year 1911/1912, he continued his studies at the Department of Architecture, but L. Sutin passed only one exam in religious education, receiving the highest grade according to the grading system then in use – 5.

On 24 September 1912, student L. Sutin wrote a resignation to RPI Administration, terminating his studies at RPI [437].

L. Sutin participated in World War I, then worked for many years as a photographer at the State Darwin Museum (*Государственный Дарвиновский музей*) in Moscow, Russia. He is the author of several inventions in the field of photography, including the photographic film development under light [438].

L. Sutin helped the Museum's Director, Alexander Erich Kohts (1880–1964), to photograph the Museum's exhibits. Evidence on the correspondence between these two gentlemen is still preserved in the museum.

For many years he worked together with A. E. Kohts' wife, a zoologist Nadezhda Ladygina-Kohts (*Надежда Ладыгина-Котс*; 1889–1963), helping to design illustrations for N. Ladygina-Kohts' world-famous book *«Дитя шимпанзе и дитя человека»* (1935) (A Chimpanzee Child and a Human Child).

L. Sutin also collaborated with geologists Academician Vladimir Obruchev (*Владимир Обручев*; 1863–1956) and Professor Vera Varsanofieva (*Вера Варсанофьева*; 1890–1976), sculptors Anna Golubkina (*Анна Голубкина*; 1864–1927) and Riga-born Vera Mukhina (*Вера Мухина*; 1889–1953). He designed illustrations for their scientific monographs and art albums.

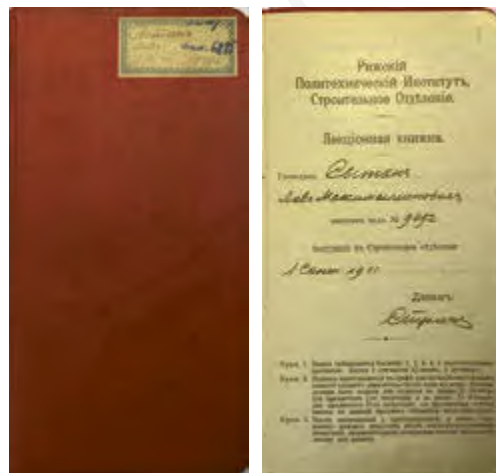

Figure 308. L. Sutin's RPI lecture book (1911).

Figure 309. L. Sutin (c. 1914).

Probably L. Sitin met his future wife Lidiya Matasova (*Лидия Матасова*; 1887–1969), a history teacher, in 1914, when she came to Sitin's family to help L. Sitin's younger sister Vera Sitina (*Вера Сытина*; 1901–1988) to enrol in a gymnasium [438].

L. Sitin and L. Matasova married in 1924 in Moscow. The family had two children, a son Sergei (*Сергей Сытин*; 1925–2001) and a daughter Tatyana (*Татьяна Сытина*; 1926–2006) [438].

L. Sitin died in Moscow in 1973 and was buried in the Novodevichy Cemetery.

One of L. Sitin's sisters, Zinaida Britzke (*Зинаида Брицке*; 1889–1998), married a chemical technologist and metallurgist, a graduate (1903) of the RPI Department of Chemistry and a lecturer (1906–1918) at RPI, later an Academician of the USSR Academy of Sciences (1932) and Vice-President of the USSR Academy of Sciences (1936–1939) Erhard Britzke (1877–1953).

Every two years, Memorial Readings of L. Sitin's son, historian, local researcher S. Sitin take place in Ulyanovsk [438].

Figure 310.
L. Sitin
(c. 1912–1914).

Figure 311.
L. Sitin with
the book of
N. Ladygina-
Kohts (c. 1935).

PAULIS SOKOLOVS (1902–1971)

Football, Basketball and Bandy Player

VIII Games of the Olympiad in Paris, 1924

Football

11th place, Men

Paulis Sokolovs (Паул Соколов) was born on 17 July 1902 in Riga [439] to the family of *Nikolajs Sokolovs (Николай Соколов; 1873–1931)* and his wife *Marija Sokolova* (b. *Ābele; 1877–1965*). His father *N. Sokolovs* was one of the founders of Riga Football Club (RFC) and also served on its first board [440].

P. Sokolovs graduated from the State Adult Secondary School in 1923 and enrolled for studies at the Department of National Economy of the Faculty of National Economics and Law of the University of Latvia (UL). Unfortunately, in 1929 he dropped out [441].

P. Sokolovs started playing football in the team of *Vidzeme Division Sports Club*, playing the first game against English sailors in 1919. He later represented the Young Men's Christian Association (YMCA) and RFC teams. For the first time, he became the winner of the Latvian Olympic Football Tournament in 1921 as a member of YMCA. He won this tournament for the second time in 1923 already as an RFC football player. As a member of the RFC Team, he twice won the title of the Latvian Champion (1924–1925), as well as won Riga Cup in both years. After 1925, he did not play regularly in the first team of RFC. In 1931, he was awarded the Great Badge of the Latvian Football Union. In the 1930s, he played for the team of his Student Corporation «*Patria*» [440].

From 1923 to 1925, *P. Sokolovs* represented our country in the Latvian National Football Team in eight games and participated in the 1924 Games of the Olympiad [442]. He played for the Latvian Olympic Football Team together with his fellow striker *Rūdolfs Bārda* (1903–1991). Team squad – p. 56.

P. Sokolovs also played bandy (hockey with a ball; YMCA, RFC), was a Latvian Master of bandy (1924). He was involved in this sport for several years after the end of active career in football, he was the Captain of the RFC Bandy Team. Playing as a member of RFC, he became a Latvian Champion in basketball [440].

P. Sokolovs' brothers also studied at the Department of National Economy of the UL Faculty of National Economics and Law – *Augusts Sokolovs* (1906–1990) [443] and *Nikolajs Sokolovs* (1900–1967), who had first entered the Faculty of Mechanics [444]. None of the three brothers received a university degree. *A. Sokolovs* was also a football player and played for the RFC. He was the Master of Latvia in 1926.

From 1 March 1930 to 22 May 1931, *P. Sokolovs* did compulsory military service in the Autotank Regiment, ending his service in the rank of a great soldier. On 5 April 1931, he married *Helēna Mieze* (1904–1948). During the period of independence of Latvia, he worked as a typesetter in a stamp workshop, in 1944 he was the Manager of the *J. Roze* Stamp Factory. Even during the Soviet era and until his death on 20 April 1971, he continued working as a stamp master [445]. He was buried in the Riga 1st Forest Cemetery.

Figure 313. *P. Sokolovs'* application to the Rector of the UL *Jānis Ruberts* (1874–1934) on his admission to the university (1923).

Figure 314. Riga Football Club Team (1920s). From left: judge *Bertolds Buzarovs* (1894–1940), goalkeeper *Arvids Jurgens* (1905–1955), *Kārlis Ašmanis* (1898–1962), *Edvins Bārda* (1900–1947), *Rūdolfs Bārda* (1903–1991), *Arvids Bārda* (1901–1941), *Markus Osis* (1902–?), *P. Sokolovs*, *Kārlis Bone* (1899–1941), *Harijs Smits* (1901–?), *Aleksandrs Roze* (1896–1945), *Emīls Urbans* (1904–1989).

KRISTIS STRAUME (1986)

Sprint Canoeer and Coach

XXIX Games of the Olympiad in Beijing, 2008

Canoe Sprint

7th place, K-2, 1000 m, Men

10th place, K-2, 500 m, Men

XXX Games of the Olympiad in London, 2012

Canoe Sprint

11th place, K-2, 200 m, Men

Figure 316. Copy of *K. Straume's* RTU Bachelor's diploma (2011).

Figure 317. *K. Zaļupe* and *K. Straume* at the XXIX Games of the Olympiad in Beijing (2008).

Figure 318. *A. Rumjancevs* and *K. Straume* at the XXX Games of the Olympiad in London (2012).

Krišts Straume was born on 13 May 1986 in Riga. In 2005, he graduated from Riga Secondary School No. 47.

In 2006, he entered RTU Faculty of Engineering Economics (since 2008 – Faculty of Engineering Economics and Management; FEEM), where he studied real estate management [446]. He graduated from FEEM in 2011.

Since the age of eight, *K. Straume* has been training in canoe sprint. He started in the kayak doubles, and one of his biggest successes was winning the 2009 European U-23 Championship, competing together with *Aleksejs Rumjancevs*.

Prior to that, in 2007, he won the honourable 5th place in the World Championship in kayak doubles at the distance of 500 m [58; p. 48]. He participated in kayak doubles with *Kristaps Zaļupe* at the XXIX Games of the Olympiad in Beijing, China in 2008, winning 7th place in the 1000 m race and 10th place in the 500 m race [410; p. 148]. It was one of the best results in an athlete's career. *Aigars Aglenieks* was the coach of *K. Straume*. Sprint canoeer *K. Straume* has also successfully competed in Latvian championships and Latvian Olympiads.

In 2011, *K. Straume* together with *A. Rumjancevs* participated in several competitions: in the third stage of the World Cup, victory was won in canoeing and kayaking at the distance of 200 m; 4th place in the European Championship at the distance of 200 m; 6th place in the World Championship at the distance of 200 m. These results allowed *K. Straume* and his team mate to qualify for the XXX Games of the Olympiad in London, United Kingdom, in 2012. There they won 11th place in the 200 m race [118; p. 121]. Coach *A. Aglenieks* prepared the athletes for these games as well.

After the Games of the Olympiad in London in 2012, from 2014 to 2019, *K. Straume* took coaching courses while working as a coach. *K. Straume* finished active career in canoeing and kayaking. He is currently working as a production manager at the sports equipment manufacturing company «*Prestol Grupa*». He is married and has two children [447].

JĀNIS TILTIŅŠ (1909–1974)

Basketball Player and Engineer

XI Games of the Olympiad in Berlin, 1936

Basketball

15th/18th place, Men

Jānis Tiltiņš was born on 5 September 1905 in *Dikļi* Parish, Latvia [448]. In 1927, he graduated from Riga City 4th Gymnasium and entered the Faculty of Mechanics of the University of Latvia (UL), graduating it in 1944 and obtaining the degree of electrical engineer [449].

During his studies, he was drafted into compulsory military service and served in the Latvian Army from 1938 to 1940.

J. Tiltiņš studied with interruptions, working between studies. In 1931, he was a trainee and commutator in the Main Workshop of the Post and Telegraph Department [448; p. 14]. In 1941, *J. Tiltiņš* worked at «VEF» Factory, determining and inspecting the damage to electric machines, as well as at the laboratory, designing and building measuring equipment [448; p. 16]. In 1942, he worked for the Power Plant Administration and repaired turbochargers for electrical equipment [448; p. 15].

At the beginning of his studies at the university, *J. Tiltiņš* joined the Student Corporation «Tervetia», started playing in the Basketball Team of the Society «Universitātes sports» («University Sport»; «US»), and in 1930, together with his team, won the title of the Basketball Champion for the first time [450].

Representing the «US», he also played for the Latvian National Team and was a member of the basketball team that participated in the Games of the Olympiad in Berlin in 1936. Team squad – p. 98. He demonstrated good results in the Student World Championships in Budapest, Hungary, in 1935 and in Paris, France, in 1937 and won the title of the World Master [451].

«US» basketball players, including *J. Tiltiņš*, became Latvian basketball champions in 1934, 1935, 1936, and 1937.

J. Tiltiņš also participated in rowing competitions, he was a long-term rower of the «US» competition boat «Šautra» [451]. At the end of World War II, *J. Tiltiņš* emigrated. In 1947 in Germany, he married a «US» volleyball player *Mirdza Bīlmane* (1919–1999) [452]. In the 1950s, *J. Tiltiņš* and his family moved to Cleveland, USA. There he led the research on spacecraft construction, some of his inventions were patented [453].

Sons of *J. Tiltiņš* were also involved in sports: *Andris* played American football; *Raimonds* went in for swimming, played chess, and participated in basketball competitions [454].

J. Tiltiņš passed away in Cleveland, USA, on 25 March 1974.

Figure 320. *J. Tiltiņš* UL study subject book (1927).

Figure 321. «US» Basketball Team (mid-1930s). From left: Head of the Sports Society «US» *Roberts Johanness Plūme* (1897–1956), *Eduards Andersons* (1914–1985), *Džems Johans Raudziņš* (1910–1979), *J. Tiltiņš*, *Roberts Bluķis* (1913–1998), *Andrejs Krisonis* (1909–1945).

BORISS TIMOFEJEVS (1957)

Shooter and Coach

XXV Games of the Olympiad in Barcelona, 1992

Trap Shooting

11th place, Men's Skeet

XXVI Games of the Olympiad in Atlanta, 1996

Trap Shooting

6th place, Men's Skeet

XXVII Games of the Olympiad in Sydney, 2000

Shooting

12th place, Men's Skeet

Figure 323. B. Timofejevs' RPI academic record book (1974).

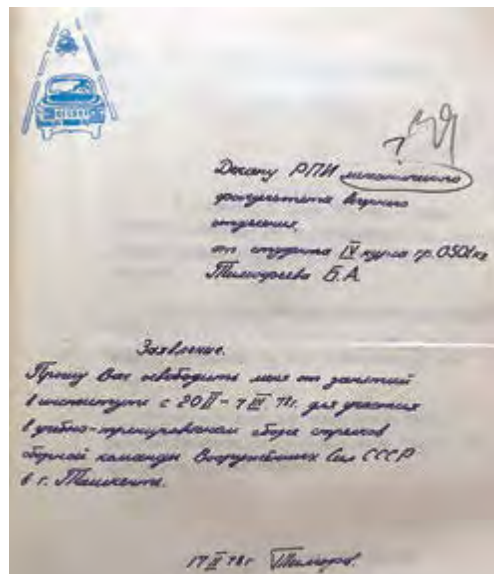

Figure 324. B. Timofejevs' application to the Dean of RPI Riga Evening General Technical Faculty Jānis Rudņevs with a request to exempt him from studies from 20 February to 3 March 1978 due to training in shooting as a member of the USSR Armed Forces Team in Tashkent (1978).

Boriss Timofejevs was born on 4 November 1957 in Riga. In June 1974, he graduated from Riga Secondary School No. 65, and on 18 October, he was enrolled in the 1st year of the study program in mechanical engineering technology, metal cutting machine tools and instruments of Riga Evening General Technical Faculty of RPI Awarded with the Order of the Red Banner of Labour.

In order to study at the Evening Department, it was necessary to submit a reference from the place of work and a certificate confirming the place of residence. Even before joining RPI, B. Timofejevs qualified for the 1st sports class in trap shooting. He often had to ask for an exemption from studies to take part in the competitions of various scale.

B. Timofejevs was a member of the Armed Forces Shooting Team of the Baltic Military District; since 1977 – member of the USSR Armed Forces Shooting Team. During his studies, B. Timofejevs worked as a locksmith at Riga Locomotive Depot; in 1978, he started working at «VEF» Factory [455]. In August 1977, a student B. Timofejevs switched to part-time studies and in 1981 graduated from RPI, obtaining the qualification of a mechanical engineer.

During his studies, B. Timofejevs became the LSSR Champion in skeet shooting (1974, 1977, 1978), and in total, he won this title eight times (1974, 1977, 1978, 1982–1984, 1989, 1991). After the restoration of the Republic of Latvia, he became a seven-time Latvian Champion (1992, 1994, 1995, 1997, 1998, 2001, 2003), so it is natural that B. Timofejevs was included in the Latvian Olympic Team and participated in the Games of the Olympiad three times. In 1992, he got 11th place (197 points) in the Men's skeet at the XXV Games of the Olympiad, at the XXVI Games of the Olympiad in the same competition he gained 6th place (145 points), and at the XXVII Games of the Olympiad he finished in 12th place (122 points) [3; p. 318].

B. Timofejevs won the USSR Cup both in the individual and team competitions (1985). He has competed in the World Championships and the European Championships several times. In different periods, B. Timofejevs' coaches were Ivars Gulbis, Alberts Salmiņš (1917–1990), Ivans Terentjevs, and Uldis Leinasaris. He represented such sports societies as «Daugava» and «Vārpa» [456].

In the 1999 World Cup Finals in Kuwait, *B. Timofejevs* scored 147 points and won 1st place in the skeet shooting. The athlete was awarded the Great Crystal Globe. *B. Timofejevs* is an athlete who has represented Latvia in shooting for many years and has been actively involved in sports for more than 30 years. After active sports career, he worked as a coach and instructor in skeet shooting, as well as participated in several competitions, such as the Latvian Olympics in bullet shooting in *Venstpils* in 2008 [457], where he won a convincing victory in skeet shooting. Until 2021, he worked as a Coach at «Riga Shooting Center» [458]. He is currently retired and provides advice to prospective shooters. *B. Timofejevs* is married and has two sons [459].

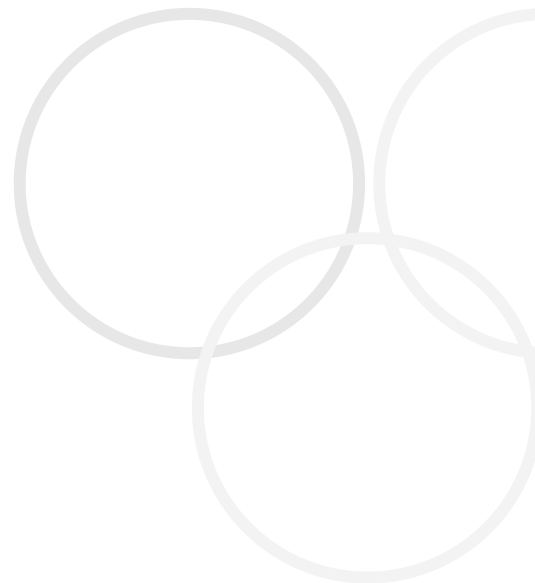

Figure 325. *B. Timofejevs* at the XXVI Games of the Olympiad in Sydney (2000).

AIVARS TROPS (1963)

Bobsledder, Engineer and Entrepreneur

XV Olympic Winter Games in Calgary, 1988

Bobsleigh

9th place, Two, Men

Aivars Trops was born on 22 January 1963 in Riga. In 1981, he graduated from *Naukšēni* City Vocational Technical High School No. 23, obtaining the profession of a car repair locksmith. In the same year, he entered RPI Faculty of Mechanics and Machine Engineering, majoring in machine engineering technology, metal cutting and tools, and studied according to an individual plan during his studies.

In September 1983, during the 3rd year of his studies, he decided to change his major to automotive and car industry. *A. Trops'* lecturer *Staņislavs Navra* wrote in his application to the Dean of the faculty *Jānis Ozoliņš*, «*A. Trops* is one of the best students in the group, so it is hard to part with him. With a heavy heart I support his intent [460].» In 1986, *A. Trops* passed the state exams, but the viva voce of the diploma paper had to be postponed.

A. Trops' sport activities were related to bobsleigh, and one of his coaches – *Rolands Upatnieks* (1932–1994) – is also a RPI graduate (1965). From 1984, *A. Trops* trained at the «*VEF*» Sports Club, later – in the Sports Society «*Daugava*». In 1986, he was included in the USSR Bobsleigh Team, so the diploma paper could not be developed because he had to frequently attend training camps. In addition to training, *A. Trops* started working in 1986 as an Instructor in the State Committee of Physical Culture and Sports of the LSSR. He participated in the European Bobsleigh Championships in 1986 (20th place; four-men), 1987 (13th place; four-men) and 1989 (withdrew; four-men), as well as in the World Championships: in 1987 (15th place; four-men / withdrew; two-men – together with *Zintis Ekmanis*) and in 1989 (two-men) [461]. At the XV Olympic Winter Games in 1988, he won 9th place in the bobsleigh competition (two-men; 3:56.92) together with an RPI graduate (1980), pilot *Z. Ekmanis*. In 1990, he was the LSSR Champion in bobsleigh, competing together with *Sandis Prūsis* [3; p. 346].

The athlete obtained an RPI diploma in the field of automotive and car industry and a qualification of a mechanical engineer in 1988.

Engineer *A. Trops* continued his education – he studied at the Faculty of Economics and Management of the University of Latvia and obtained a Master's degree in social sciences. The acquired knowledge and the personality hardened by sports allowed *A. Trops* to establish and manage a multifunctional sports complex «*Ķeizarmežs*» in Riga, *Mežaparks*. *A. Trops* is engaged in entrepreneurship, developing innovation-related projects.

Raimonds Trops, the father of bobsledder *A. Trops*, was also engaged in sports – he was an active downhill skier who won prizes in his age group. He was also connected with our university – from 1964 to 2002, he was a lecturer at the Departments of Geometry and Drawing and Water Supply and Sewerage at RPI / RTU [460].

Figure 327. *A. Trops'* RPI academic record book (1981).

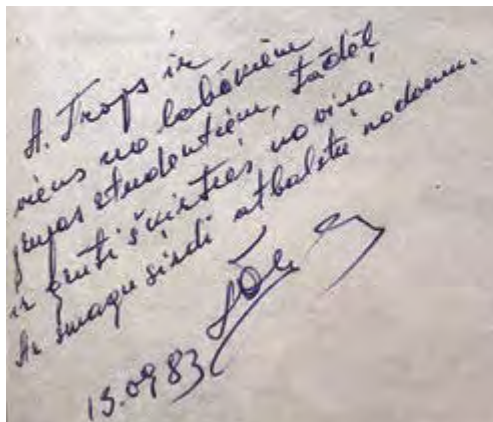

Figure 328. Reference on *A. Trops* by *Staņislavs Navra* (1927–1985), Senior Lecturer at the Department of Instrument Manufacturing (1983).

A. *Trops* is married and has five sons – *Kārlis* (works in the field of insurance), *Pēteris* (works in the field of IT), *Krišjānis Miķelis* (studies at *Ventspils* University of Applied Sciences, 1st prize winner in javelin throwing at the XXXI Latvian Universiade), *Everts* and *Ernests* [462].

Figure 329. S. Prūsis and A. Trops at the Latvian Championship (1980s).

Figure 330. XV Olympic Winter Games in Calgary. From left: Z. Ekmanis, mechanic J. Akulovs, and A. Trops (1988).

Figure 331. From left: A. Trops with Everts, Kārlis, Pēteris with Ernests, Krišjānis Miķelis (2018).

MIRDZA MARTINSONE-BĒRZIŅA-TURĶE (1916–1983)

Skier and Journalist

IV Olympic Winter Games in Garmisch-Partenkirchen, 1936

Alpine skiing

37th place, Downhill, Women

DQ, Slalom, Women

Mirdza (also *Mirdza Bianka*) *Martinson* was born on 24 November 1916 in St. Petersburg, Russia [463; p. 3]. From 1923 to 1932, she studied at *M. Millere* Primary School and Gymnasium in Riga [463; p. 4].

M. Martinsone was a very versatile athlete – she tried a number of sports, gaining considerable success in several disciplines. Although she was originally involved in skating, her father and brother persuaded her to try skiing. According to newspaper reports from the 1930s, *M. Martinsone* participated in cross-country skiing competitions without exhaustive training. She enjoyed slalom and free skiing – skiing in places with no special tracks, freely choosing the route, and enjoying the beauty of winter. *M. Martinsone* saw femininity and grace in skiing, so she believed that this sport was created for women [464]. In addition, *M. Martinsone* ranked in the list of the first 10 best high jumpers in Latvia and in 1936 played for the «*Universitātes sports*» («*University Sport*»; «*US*») Volleyball Team. The young woman also enjoyed playing tennis and basketball, as well as swimming [465].

From 1934 to 1935, *M. Martinsone* studied at the Department of National Economy of the Faculty of National Economics and Law of the University of Latvia (UL).

During her studies, *M. Martinsone* trained at the UL Sports Society – «*US*». In 1934, she took part in a speed skating test competition in Riga and was the first woman in Latvia to take part in the 500 m speed skating discipline, showing a good track time (1:4.8) [466, 467]. In 1935, she participated in the Student World Championships in gymnastics, winning 5th place individually and 2nd place in team competitions.

M. Martinsone was a three-time Latvian Master of slalom in 1937, 1938 and 1940; and the LSSR Champion in slalom in 1941, two-time Latvian Champion in skiing in the 5 km distance in 1934 and 1935.

In 1935, she took part in the Student World Championship in Budapest, Hungary, and her photograph decorated the cover of the magazine «*Radiolet*» (Hungary) [468]. In the same year, her photo was also featured on the cover of the magazine «*Atpūta*» [469]. In 1936, the French magazine «*La Revue du Ski*» published a photo of *M. Martinsone* with the caption: the young northern skier *Mirdza Martinsone* from Riga, Latvia [470]. In both foreign magazines, the beautiful Latvian sportswoman can be seen wearing a folk costume.

In 1936, *M. Martinsone* participated in the IV Olympic Winter Games in Garmisch-

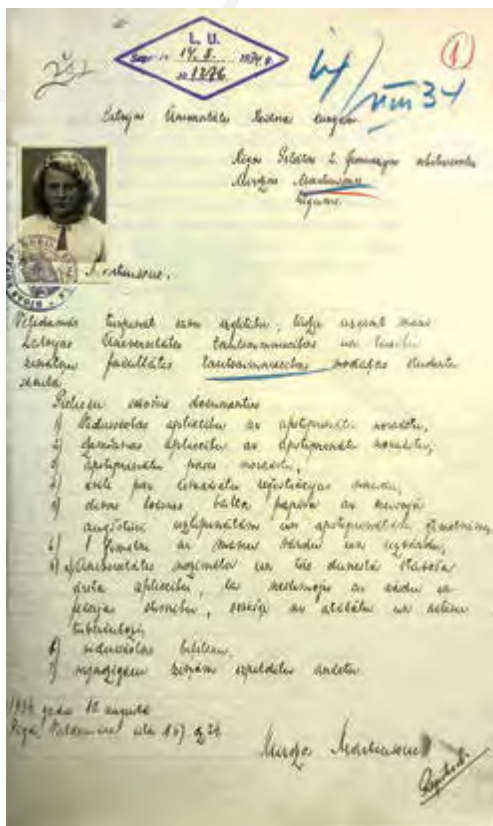

Figure 333. *M. Martinsone's* application to the Rector of the UL Jūlijs Auškāps (1884–1942) on her admission to reenrol in the university (1934).

Partenkirchen, Germany [464], finishing in 37th place in downhill (15:21.6) [471]. Starting in the downhill duel, in the discipline of slalom, she was disqualified.

M. Martinson was in a group of holidaymakers / skiers who started the carnival tradition in *Gaiziņkalns* in 1936 [464]. *M. Martinson* had also studied at the Institute of the English Language in Riga and spent the summer of 1937 in Paris, France, where she worked as a language translator in the Latvian pavilion of the World Exhibition [465].

In 1938, during a ski race in Zakopane, Poland, she suffered a serious injury – she broke her leg in four places, the treatment lasted for three months, and only after that, *M. Martinson* resumed her sports activities [472]. In the same year, she won the title «*Mis lido*» (Miss Flying) [473].

In 1939, Latvian, Estonian and Lithuanian student competitions took place in *Ērgļi*, Latvia, where *M. Martinson* won the Traveling Award of the Norwegian-Baltic Convergence Society. *M. Martinson* was the only woman to compete in slalom, and she ranked 9th in the overall listing [464].

Since 1936, *M. Martinson* was involved in journalism and was recognized as an agile interviewer. In 1936, during the XI Games of the Olympiad in Berlin, Germany, she was the only foreign journalist to interview Adolf Hitler (1889–1945), the German Chancellor, Head of State and Government. In 1939, she interviewed King Zog I of Albania, who was temporarily in Riga with his queen and son in April, fleeing the occupied Italy. She also interviewed the famous Hungarian actress and singer Martha Eggerth (1912–2013), who performed at the Opera in Riga in June 1939 [474]. In 1939, *M. Martinson* started working in the editorial office of the newspaper «*Brīvā Zeme*».

In 1941, *M. Martinson* became the wife of the Latvian speed skating record holder *Alfons Bērziņš* (1916–1987), and on 3 August 1942, their son *Gundars Bērziņš* was born. Although the years of World War II were a difficult time for the *Bērziņš* family, because in 1942, her husband was drafted into the army and *M. Martinson-Bērziņa* had to take care of their new-born son, she wanted to continue her studies. On 12 October 1943, *M. Martinson-Bērziņa* wrote an application to the Rector of the University of Riga to allow her to resume studies at the university and transfer to the Department of Dentistry of the Faculty of Medicine, mentioning that «my husband, a student of the Faculty of Engineering of the University of Latvia *Bērziņš Alfons* is currently fighting in the ranks of the Latvian.. legion. In addition, being a European Champion in speed skating, he has repeatedly defended the colours of the University of Latvia at international events. As an active student, I have also defended the colours of the University of Latvia, winning Latvian, *SELL*, as well as Polish academic master's titles in skiing [463; p. 5].»

In 1944, failing to wait until her husband *A. Bērziņš* returned, *M. Martinson-Bērziņa* went to exile with her mother and a two-year-old son. Her son died in Czechoslovakia. The child's father received permission to go to his son's funeral but was unable to do so, and in 1945, he was imprisoned. After World War II, *M. Martinson-Bērziņa* worked in the American Zone in Germany, assisting refugees. In 1948, she was the only Latvian to officially participate in the V Olympic Winter Games in St. Moritz, Switzerland, as a journalist. Her interviews were published by the *United Press* [475, 474].

From the beginning of the 1950s, the athlete and journalist lived in North America,

Figure 334.
M. Martinson on the cover of the magazine «*Radiolet*» (1935).

Figure 335.
M. Martinson on the cover of the magazine «*Atpūta*» (1935).

and later in New York, USA, where she worked for the Committee on Freedom of Latvia (1951–1955, 1965–1972). Later, she was the economic manager at the company «Atlantic Film». In 1951, *Mirdza* married the architect *Jānis Turķis* (1914–2002) in New York, the couple had a son *Selgars Turķis*.

She was a philister at the Student Corporation «Dzintra».

Writer *Ilze Kalnāre* (1918–1968) used *M. Martinsone-Bērziņa-Turķe* as a prototype in her novel «*Sniega Roze*» (Snow Rose). The novel was published in the magazine «*Atpūta*» [474].

M. Martinsone-Bērziņa-Turķe passed away in New York on 20 September 1983.

Figure 336. Picture of *M. Martinsone* in the magazine «*La Revue du Ski*» (1936).

Figure 337. Skiers *J. Lielmežs* and *M. Martinsone* (1930s).

ROLANDS UPATNIEKS (1932–1994)

Luger, Coach and Engineer

XII Olympic Winter Games in Innsbruck, 1976

Luge

9th place, Doubles, Men

Rolands Upatnieks (Rolands Albīns Upatnieks in his birth certificate) was born on 13 December 1932 in Riga. In 1951, he graduated from Leons Paegle Riga Secondary School No. 1.

R. Upatnieks entered the Evening Department of the Faculty of Mechanics of the State University of Latvia (SUL) immediately after graduating from the secondary school – in 1951. He had to drop out of his studies during the 4th year, in academic year 1954/1955. He was considered disloyal to the Soviet rule. Formally, R. Upatnieks was expelled for academic failure and absenteeism, but in fact, according to a statement issued by the USSR Ministry of the Interior on 30 May 1956, he was in a correctional camp from 9 April 1955 to 30 May 1956 [476].

During academic year 1958/1959, R. Upatnieks continued his studies at RPI Faculty of Mechanics. He received his university degree with the qualification of a mechanical engineer on 26 June 1965.

R. Upatnieks started playing sports as a teenager and from 1946 to 1952, he was engaged in boxing. R. Upatnieks was really enthusiastic about technology. He worked as a designer, workshop master, head of the department at the «Alfa» Plant, and as a chief engineer at Madona Farm. He started doing water motorsports in 1958 [477] and was a six-time USSR Champion [3; p. 347] in this discipline, he was also a world record holder in the cutter class – he set 17 USSR records, one of them was at the 1973 USSR Championship in Ternopil, Ukraine [478]. Then an RPI graduate R. Upatnieks turned to luge. In 1974, he became the Vice-Champion of the USSR People's Spartakiad (in doubles with Valdis Kuzis), the following year he became the Vice-Champion of the USSR. In 1976, together with V. Kuzis, he competed in the XII Olympic Winter Games in Innsbruck, Austria, in the luge competition (doubles) and won 9th place (1:27.557). R. Upatnieks was 43 years old at the time, and he was one of the oldest Olympians in Latvia. Along with sports, at that time he worked as an occupational safety engineer at the state farm «Gauja» [479].

Later, the athlete and engineer R. Upatnieks became the Coach of the LSSR Luge Sports Team (1977–1980) and the Head Coach of the USSR Bobsleigh Team (1980–1986). R. Upatnieks developed the first regulations of the USSR bobsleigh competition, making it mandatory to start only with bobsleighs made in the country. Technical creativity in the field of bobsleigh construction flourished in several USSR cities, including Riga. R. Upatnieks addressed the Chairman of the «VEF» Sports Club Jevģenijs Kisiels, fascinating him with the idea of making own bobsleighs. Ivars Braģis, the Technical Director of «VEF», and other employees of the administration

Figure 339. R. Upatnieks' SUL academic record book (1951).

Figure 340. Copy of R. Upatnieks RPI diploma (1965).

Figure 341. R. Upatnieks, (second from left), on the track «Ciruliši» in Murjāni (1970s/1980s).

Figure 342. R. Upatnieks with a motorboat at Lielupe river (1970s).

Figure 343. R. Upatnieks (second from left) is discussing the construction of a bobsleigh at «VEF» Factory. Fourth – J. Kisiels (1980s).

supported the move, and the engineers and employees who later built bobsleighs liked the idea [480; p. 16–17]. Riding the bobsleighs produced at «VEF» Factory, the Latvian bobsledders achieved success in the competitions of various ranks, and the popularity of bobsleigh grew. Before the XIV Olympic Winter Games in Sarajevo, Yugoslavia (1984), Coach R. Upatnieks predicted that the Latvian bobsledders could win one of the prizes, and he did not make a mistake – in two men competition Zintis Ekmanis (with the pusher Vladimirs Aleksandrovs) won the bronze medal. Engineer and athlete R. Upatnieks planned the course of training, considered improving driving speed and bobsleigh technology, collaborated with the researchers, repaired and constructed luges and bobsleighs, using the knowledge gained at RPI. The staff of the Case Laboratory of the Latvian State Institute of Physical Culture headed by Oļegs Šilovs [480; p. 27] became his reliable allies.

In 1977, thanks to the entrepreneurial talent and initiative of R. Upatnieks, the Luge Department was established at Murjāni Sports Boarding School [481], and in 1978, in less than three months, the 500 m long Murjāni luge track «Ciruliši» with nine curves was built [482]. He also initiated construction of the Sigulda Luge and Bobsleigh Track, and on the day of its opening on 28 December 1986, he checked the quality of the track in a test drive sitting at the wheel of a two-man bobsleigh [483].

In 1984, for the first time in the history of the LSSR, R. Upatnieks was elected a member of the Technical Committee of the *Fédération Internationale de Bobsleigh et de Tobogganing* (FIBT), at present – the International Bobsleigh and Skeleton Federation [484]. After the XIV Olympic Winter Games in Sarajevo in 1984, when for the first time in the Olympic competition in bobsleigh the USSR Team included seven athletes from Latvia and one of them – Z. Ekmanis – won the bronze medal in two-men – engineer R. Upatnieks had to think about equipment. Bobsleighs purchased abroad had several shortcomings, so the issue of building bobsleighs in Latvia had to be addressed.

R. Upatnieks devoted a lot of energy and time to the improvement of the bobsleigh construction, consulted and cooperated not only with the main designers of «VEF» Factory, but also with the chief designers of Jelgava «RAF» Factory in order to build a new outer frame of the bobsleigh [485] and successfully compete in the next competitions. Even before the Olympic Games in Sarajevo, torpedo-type bobsleighs were made and successfully launched in Winterberg, Germany. The Latvian newspaper «Laiks» published in New York, USA, wrote on 7 January 1984 that there was very little space for the bobsledders in that bobsleigh and «that the brake-man was now equipped with a brake consisting of one lever instead of the previous two, the brake was now located between the legs. Centrally in the bobsleigh, the front axle provides contact with ice and, unlike other bobsleighs, the new bob does not lose this contact in the track curves. The appliance created in Latvia drove higher than any other in the curves, but did not overturn [486].» At the time, according to the newspaper, the bobsleighs made in Latvia were praised by Stefan Gaisreiter, a German bobsledder who won the bronze medal at the 1972 Olympic Winter Games, saying it was «the most revolutionary bobsleigh I have ever seen» and «aerodynamically there is nothing better in the world».

J. Kisiels, one of R. Upatnieks' contemporaries, who organized the training of athletes and was responsible for construction of bobsleighs at the «VEF» Sports Club in the

1980s, the President of the Latvian Bobsleigh Federation (1998–2006), described *R. Upatnieks* as a very strong personality «who, obsessed with the idea, fanatically tried to implement it. He was able to inspire people around him, that is why he often get his own way. People of such forging are very successful in their lives, and *Upatnieks* was no exception [487].» *R. Upatnieks* is called the «father of bobsleigh», and due to his zeal, in 1980, bobsleigh began to develop in Latvia at the professional level.

Bobsledder and entrepreneur, former RPI/RTU student *Māris Poikāns*, in an interview to sports journalist and television commentator *Anatolijs Kreipāns* in 2009 said about his former Coach *R. Upatnieks*, «*Upatnieks*' famous expression has also become popular: «a Latvian will not run a hundred meters in ten seconds, but there are many Latvians who can run a hundred meters in 11 seconds with a bag of potatoes on their backs [488].»»

Engineer *R. Upatnieks* trained RPI graduates, bobsledders, Olympians *Aivars Trops* and *Zintis Ekmanis*, as well as student *Māris Poikāns*. A number of other Olympians who practiced bobsleigh and luge sports called *R. Upatnieks* their coach – *Ivars Bērzups*, *Juris Eisaks*, *Juris Jaudzems*, *Olafs Kļaviņš*, *Jānis Ķipurs*, *Rihards Kotāns* (1956–2010), *Guntis Osis*, *Adris Plūksna*, *Otomārs Rihters*, *Astra Rībena-Vītola*, *Jānis Skrastiņš*, *Aivars Šnepsts*, *Juris Tone*, *Einārs Veikša*.

Sportsman *R. Upatnieks* won 13 gold medals. His life ended in a car accident in *Marijampolē*, Lithuania, on 11 May 1994. He was buried in the Riga 1st Forest Cemetery.

R. Upatnieks' family is continued by five children – four daughters and a son. His eldest daughter, *Inese Upatniece*, practiced artistic gymnastics as a child, she is a graduate (1978) of RPI Faculty of Engineering Economics. His daughter *Ināra Ādmīne* trained in luge, and for some time her father was her coach. In the 1970's, *I. Ādmīne* achieved good results in sports, for example, in the USSR People's Spartakiad she won the title of the Junior Champion (1978).

Figure 344. *R. Upatnieks* at the «Alfa» Plant (1950s).

Figure 345. *R. Upatnieks* (first from left) with Olympians *R. Kotāns*, *Z. Ekmanis*, *J. Skrastiņš* and *A. Šnepsts*, returning from the Olympic Winter Games in Sarajevo (1984).

Figure 346. *Elza* and *Rolands Upatnieks* on the day of their silver wedding with their daughters. From left: *Ināra*, *Inese* and *Inguna* (1978).

ARNOLDS ŪDRIS (1968)

Cyclist

XXV Games of the Olympiad in Barcelona, 1992

Cycling Track

27th/28th place, Points Race, Men

Cycling Road

53rd place, Road Race, Individual, 194 km, Men

Figure 348. A. Ūdris' RPI examination sheet (1986).

Figure 349. Application of the Latvian Cycling Federation with a request to the Rector of RTU Egons Lavendelis to grant an extension of the examination session to A. Ūdris (1990).

Arnolds Ūdris was born on 18 January 1968 in Riga. In 1986, he graduated from *Murjāni* Sports Boarding School, receiving a commendation for his excellent success in algebra. A. Ūdris has always been successful in the exact subjects. Knowledge of mathematics helped the young man during his studies at RPI, which he entered in the summer of 1986.

At the beginning of his studies, he majored in mechanical engineering and complex automation at the Faculty of Instrument Engineering and Automation. A. Ūdris was a two-time Junior Champion in track cycling in 1986, so he had to train intensively and often participate in competitions and sports camps as a member of the LSSR Cycling Team [489].

On 12 November 1986, the Board of the Physical Culture and Sports Committee of the Council of Ministers of the LSSR asked the RPI Rector *Egons Lavendelis* to allow the student A. Ūdris to study according to an individual plan. However, in the summer of 1987, he was drafted into compulsory military service.

In the summer of 1989, A. Ūdris returned from the service and continued his studies, but already on 10 October he wrote the next application – he wanted to continue his studies at Riga General Technical Extramural Faculty majoring in mechanical engineering, because he worked and could not combine full-time studies with sports. In 1990, A. Ūdris passed five exams and six tests, but some of the tests remained unfulfilled. The request of the Executive Director of the Latvian Cycling Federation V. Oļiņš of 19 June 1990 to the RTU Rector indicates the competition, due to which the athlete and student A. Ūdris needed an extension of the examination session.

There were many competitions in the summer of 1990 – from 21 to 28 May, from 31 May to 6 June, from 23 June to 2 July, from 10 July to 28 July. A. Ūdris had to train and work on the days free from competitions. A. Ūdris student's personal file contains a record that on 15 August 1990, it was decided to make him repeat the 1st year of studies [489].

In the next academic year, there was no time for studies either, so on 13 August 1991, A. Ūdris was exmatriculated from RTU. The XXV Games of the Olympiad in Barcelona, Spain, were approaching in 1992, and A. Ūdris was included in the Latvian Olympic Team. In these games he got 27th/28th place in cycling track, as well as 53rd place in the 194 km cycling road (4:35:56) [3; p. 319].

In 1993, A. Ūdris participated in the Affligem «Grand Prix» in Belgium, where he won

the first place in the distance of 123.5 km (3 h 6 min). This was the third victory in a large-scale competition in 1993 [490]. On 19 November 1993, the President of Latvia (1993–1999), *Guntis Ulmanis*, at the *Reiterna* House presented the Badges of Honour of the International Olympic Committee to the Olympians who participated in the Games of the Olympiad in 1992 [491].

After active sports career, *A. Ūdris* currently lives and works outside Latvia.

Figure 350. Cyclists after the bronze medal won by *Dainis Ozols* in a 194 km Road Race at the XXV games of the Olympiad in Barcelona (1992). From left: *A. Ūdris*, *D. Ozols*, Coach *Igo Japiņš*, *Arvis Piziks*.

Figure 351. Doctor of the Latvian Olympic Team *Kārlis Ullis*, cyclist *A. Ūdris* and javelin thrower *Jānis Lūsis* (1939–2020) at the XXV Games of the Olympiad village in Barcelona (1992).

LEONĪDS JĀNIS VEDĒJS (1908–1995)

Hockey Player and Agronomist

IV Olympic Winter Games in Garmisch-Partenkirchen, 1936

Hockey

13th/15th place, Men

Leonīds Jānis (in the history of sports – *Leonīds Vedējs*) was born on 12 October 1908 in *Daugavpils*, Latvia. From 1917 to 1918, he lived with his family in Petrograd (at present – St. Petersburg) [492]. From 1922 to 1927, he studied at Riga Russian Secondary School. After graduating from school [493; p. 6.], he entered the Faculty of Agriculture of the University of Latvia (UL), graduating it in 1934 with a degree in agronomy [493; p. 7].

L. J. Vedējs learned to skate at the age of three. Later, during his school years, he was engaged in skating and playing football [494].

During his studies, *L. J. Vedējs* continued to play sports – as a member of the UL Academic Sports Club (later – «*Universitātes sports*» («University Sport»; «US»)) he played bandy. In 1931, he was included in the Latvian Student Bandy Team and participated in the *SELL (Suomi, Eesti, Latvija, Lietuva)* winter games in Helsinki, Finland. In 1932, the athlete was included in the Riga Team, which played against the Tallinn Team. In the 1930s, the bandy lost its popularity [494], and *L. J. Vedējs* turned to other sports. At the same time, he played football for the 2nd team of Riga Football Club together with *Rūdolfs Slavišens* (1909–1995), who studied economics at the UL, and *Ēriks Pētersons* (1909–1987) [494].

Student *L. J. Vedējs* also played hockey and joined the «US» Hockey Team. He became one of the most prominent hockey players in Latvia, who from 1932 to 1944 participated in all Latvian National Championships [495]. At first, he was a forward, from 1933 – a defender [496]. As a member of the «US», he won the title of the Latvian Hockey Champion twice – in 1937 and 1940.

Hockey player *L. J. Vedējs* also held a record of the interwar period – as a member of the Latvian National Hockey Team, he played in 34 out of 36 games. He also competed in the European (1932) and four (1933, 1935, 1938, 1939) World Championships [497]. As part of «US» Team, he was both a player and a team captain, as well as a coach.

At the IV Olympic Winter Games in Garmisch-Partenkirchen in 1936, the Latvian National Hockey Team (squad – p. 70) did not win an award, but the opening ceremony of the Games was a special event for the athlete *L. J. Vedējs* – in Garmisch-Partenkirchen, Germany, he carried the flag of the Latvian delegation [3; p. 347.]. He was also the Captain of the Latvian National Hockey Team (1935–1936, 1938–1940). Agronomist and hockey player *L. J. Vedējs* was one of the most remarkable hockey defenders in Latvia. He also held a special hockey record – *L. J. Vedējs* participated in international competitions almost 100 times. He was the only athlete who was awarded the «Golden Badge» by the Latvian Winter Sports Union (LWSU) in 1939 [494].

Figure 353. *L. J. Vedējs'* application to the Rector of the UL *Mārtiņš Zīle* (1864–1945) on his admission to the university (1927).

In 1938, the Olympian and agronomist *L. J. Vedējs* informed the Latvian public about the games the Latvian National Hockey Team played in Bucharest, Romania, and Prague, Czechoslovakia, writing articles about them in the newspaper «*Brīvā Zeme*» [498, 499].

The work of *L. J. Vedējs* on the reorganization of the farm «*Cukurēni*» in *Jēkabpils* District, *Ābeli* Parish, has been preserved at the Library of the UL. This is probably a diploma paper of student *L. J. Vedējs*.

After graduating from the UL and completing his compulsory military service, *L. J. Vedējs* started working in the Laboratory of the Ministry of Agriculture in Riga as the Head of the Bacteriological Department of the Export Port Laboratory. As man with an agricultural education, he specialized in food bacteriology. *L. J. Vedējs'* research in this field has been published in scientific journals on dairy issues [494].

Already in the summer of 1944, *L. J. Vedējs* stopped working in his profession and soon moved to Germany with his family and ended up in the Fischbach Refugee Camp. There he ran a laboratory at a local children's sanatorium, and in 1949 went with his family to the United States of America, where he settled in Grand Rapids, Michigan [494]. In the USA, he began working in a laboratory of some hospital, and a year later, in the city's most modern dairy as the Head of the Bacteriology Laboratory. In his free time, *L. J. Vedējs* taught skating and hockey techniques to young athletes. His son *Dainis*, a student of Michigan State University, played for the university hockey team. His daughter *Jana* represented the same university playing tennis. His grandsons also took part in sports competitions: *Andris* in hockey and tennis, *Nikolajs* in athletics (high jump) and basketball [494, 500].

He retired in 1988 and 46 years later, visited his homeland during the Olympic Week in June 1990. In the following years, the Latvian hockey legend supported hockey in Latvia – sponsored hockey players (women). Together with other old masters at the age of 84, he also tried the ice of Riga Sports Palace [501]. *L. J. Vedējs* also visited his native Latvia in 1992 [502]. He also wrote several articles for the Latvian newspaper «*Laiks*» in America about his impressions of visiting Latvia and about the Latvian hockey players (1989–1992), as well as articles for the Latvian newspapers «*Cīņa*», «*Padomju Jaunatne*» and «*Sports*» (1989–1991).

Sportsman's *L. J. Vedējs* life ended in the USA on 4 February 1995.

Nikolajs Štūls (1911–1994), a former football player and a student of the UL Department of Justice, painted the famous hockey player *L. J. Vedējs* at the time of skating with a hockey stick in the costume of the Latvian National Unit in 1955 [502]. In turn, the sculptor, educator and inventor *Miķelis Ģeisauts* (1910–1992) created his bust in marble in the second half of the 1940s [503].

L. J. Vedējs is still remembered and honoured. Since 2021, the most valuable player of the exclusion games of the Latvian Hockey Championship has been awarded *L. J. Vedējs* Memorial Award.

In 2009, the son *Edvins Vedējs* (1941–2017), Professor of Chemistry in Latvia and the USA of *L. J. Vedējs* brother *Nikolajs Vedējs* (1912–?), a graduate (1940) of the Faculty of Mechanics of the UL was awarded the title of RTU Honorary Doctor.

Figure 354. Player and Captain of the Latvian National Team and the «US» Hockey Team *L. J. Vedējs* in Riga (first half of the 1940s).

Figure 355. Old hockey master of Latvia *L. J. Vedējs*, philister of the Student Corporation «*Lettgallia*», in Grand Rapids (1993). A painting on the wall depicting *L. J. Vedējs* in the costume of the Latvian National Team.

RAIMONDS VILDE (1962)

Volleyball Player and Coach

XXIV Games of the Olympiad in Seoul, 1988

Volleyball

2nd place, Men

Figure 357. R. Vilde's RPI examination sheet (1980).

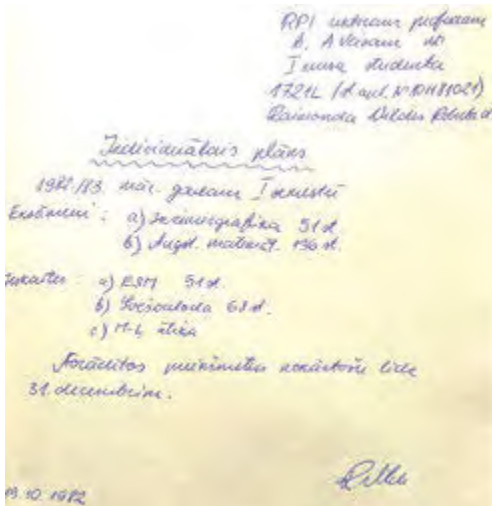

Figure 358. R. Vilde's application to the Rector of RPI Aleksandrs Veiss (1918–1985) requesting to allow him to study according to an individual plan (1982).

Raimonds Vilde was born on 19 August 1962 in Riga. He already enjoyed sports in the primary school. He started playing biathlon, but there was no snow for several winters, so the trainings consisted in running. *R. Vilde* won his first prize in sports for his victory in running cross country. *R. Vilde* started playing volleyball in 1976, changing his place of residence.

He studied at *Murjāņi* Sports Boarding School and trained at the Coach *Jānis Labuckis* (1938–2015). As a pupil, *R. Vilde* became the USSR Sports Champion in volleyball, was included in the USSR Junior Team, which became the European Champion (1979), and later also the World Champion (1981). From 1980 to 1991, *R. Vilde* played in the Latvian Masters Team «*Radiotehniks*» [504].

In 1980, *R. Vilde* entered RPI Faculty of Engineering Economics, being a member of the USSR Junior National Team (Coach Genadij Parashin (Геннадий Паршин)) and the LSSR National Team in volleyball. Due to intensive training, competition schedule and prolonged absence, as well as due to injuries and health problems, the young man had to stop studying. After his academic leave, he studied and took tests and exams according to an individual plan.

As a student, *R. Vilde* became the Champion of the USSR Spartakiad (1983), USSR Champion in volleyball (1984), won 3rd place in the USSR Championship (1982). In 1985, he participated in the European Championship, winning 1st place, and in the World Cup, winning 2nd place playing in the USSR National Team. There was little time left to study, *R. Vilde* also had to think about health, so on 21 March 1986, the 2nd year student *R. Vilde* wrote an application to the RPI Rector, Academician *Egons Lavendelis*, asking to expel him from the university.

In the following years, *R. Vilde* became the world (1986) and USSR Vice-Champion (1986, 1987). In 1988, *R. Vilde*, a member of the USSR National Team (Yaroslav Antonov (Ярослав Антонов), Vyacheslav Zaytsev (Вячеслав Зайцев), Evgeni Krasilnikov (Евгений Красильников; 1965–2004), Andrei Kuznetsov (Андрей Кузнецов; 1966–1994), Valery Losev (Валерий Лосев), Yury Panchenko (Юрий Панченко), Igor Runov (Игорь Рунов; 1963–2011), Yuri Sarega (Юрий Сарега; 1965–2005), Oleksandr Sorokalet (Александр Сороколет), Vladimir Shkurikhin (Владимир Шкурихин; 1958–2017), Yuri Cherednik (Юрий Чередник)), played in the XXIV Games of the Olympiad in Seoul, South Korea, and won the Olympic silver medal [58; p. 23].

After that, he continued to compete in the European and USSR Championships, winning high places. Volleyball player *R. Vilde* won the title of the Latvian Champion in

1996–1998. For some time, he was considered as a compatriot by the Greeks as he used to represent the Piraeus Team «*Olympiakos*», which won 2nd place in the European Champions Clubs' Cup and twice won the title of Greek Champion (1991–1995). He played in several Latvian teams, not only in the already mentioned «*Radiotehnikis*» [505], but also in «*Vildoga-Ventspils nafta*» (1995–1998), VSK «*Rīga*» (1999). *R. Vilde* also played outside Latvia – in the Falconara Team «*SiraCucine*» (Italy; 1999) and «*ESS / Pärnu*» (Estonia; 2000).

In 2000, volleyball player *R. Vilde* became the Champion of Estonia. The athlete also was the Vice-President of the Latvian Athletics Federation (2000–2003).

At the end of his athletic career, *R. Vilde* received Level 1 certificate from the *Fédération Internationale de Volleyball* in 2000 and became a coach. He coached Greek and Latvian clubs. At the beginning of the 21st century, the volleyball player had left sports and worked as a project manager for a construction company. In 2005, *R. Vilde* returned to volleyball – he trained the Latvian volleyball championship unit «*Lāse-R/Rīga*» (2005–2013), from 2013 «*RTU Robežsardze/Jūrmala*». He worked as the Head Coach of the Latvian National Men's Volleyball Team (1999–2003; 2005–2017). He was a member of Riga City Council (2008–2009) and the Chair of the Security and Order Committee. He also ran for the next term, but was not elected [425; p. 10.]. In 2013, *R. Vilde* obtained a certificate of Category C sports specialist.

Volleyball player *R. Vilde* has been highly valued – in 1986, he was recognized as the most popular male athlete in Latvia; in 1989, he was awarded the title of Meritorious Sports Master of the USSR; in November 2012, *R. Vilde* was awarded the highest award of the Republic of Latvia – the Order of the Three Stars of the 5th Class for the merits in the development of volleyball in Latvia and contribution to the promotion of the achievements of young athletes.

R. Vilde is married, his wife's name is *Irina*, and has two children. His son *Ričmonds* played basketball (was a candidate for the Latvian National Team). His daughter *Evija* also played volleyball (*Murjāņi Sports Gymnasium*). He has three grandchildren [506]. Currently, *R. Vilde* is the Head Coach of the RTU men's volleyball team «*RTU Robežsardze/Jūrmala*» and a Sport Coach at the Health and Sports Centre of the Ministry of the Interior.

Figure 359. *R. Vilde* (second row, third from left) at the XXIV Games of the Olympiad in Seoul (1988).

Figure 360. *R. Vilde* with the President (2011–2015) of the Republic of Latvia *Andris Bērziņš* at the award ceremony of the Order of the Three Stars (2012).

Figure 361. *R. Vilde* and RTU men's volleyball team (2021).

JĀNIS VILSONS (1944–2018)

Handball Player, Coach and Engineer

XX Games of the Olympiad in Munich, 1972

Handball

5th place, Men

Figure 363. *J. Vilsons'* RPI academic record book (1961).

Figure 364. Copy of *J. Vilsons'* RPI diploma (1967).

Jānis Vilsons was born on 10 January 1944 in *Beja, Alūksne* District, Latvia. In 1961, after graduating from *Alūksne* Workers' Youth Secondary School, *J. Vilsons* entered the Day Department of RPI Faculty of Power and Electrical Engineering.

During his studies, he trained in handball at *Harijs Čebrikovs*, a lecturer at the RPI Department of Physical Education and Sports, and participated in many international competitions. *J. Vilsons* was also the goalkeeper of the football team. In the reference to *J. Vilsons* issued by RPI in September 1967, which was then duly discussed at the RPI Primary Organization Committee of the Latvian Communist Party and was necessary for travelling abroad, it was stated that he was a 4th-year student and a handball player in the USSR Team, Captain of the LSSR Handball Team, Sports Master, multiple LSSR and Riga City Champion [507]. Student *J. Vilsons* successfully combined studies and sports, got married, and in December 1967 received a university degree with the qualification of a heat engineer in the manufacturing industry.

In 1968, in Darmstadt, Federal Republic of Germany, *J. Vilsons* and *Andris Gulbis* became World University Champions as part of the USSR Students' Team. At this tournament, the Germans gave *J. Vilsons* the nickname «a man with a lightning reaction» [54; p. 29], while in Latvia he was called «gate man No. 1» [508], who was able to perform miracles.

In 1970, during a competition in Yerevan, Armenia, *J. Vilsons* was named the best goalkeeper of the tournament [509].

J. Vilsons became an Olympian after graduating from RPI in 1972. He participated in the XX Games of the Olympiad in Munich, Federal Republic of Germany, as a member of the USSR Handball National Team and became the first Olympian among Latvian handball players. The team won 5th place in the Games of the Olympiad.

Composition of the team: Albert Oganezov (Альберт Оганезов; 1949–2002), Alexander Panov (Александр Панов), Alexander Rezanov (Александр Резанов), Anatoly Shevchenko (Анатолий Шевченко), Ivan Usaty (Иван Усатый), Mykhaylo Ishchenko (Михайло Ищенко), Mikhail Lucenko (Михаил Луценко), Nikolay Semyonov (Николай Семёнов), Valentin Kulev (Валентин Кулев), Valery Gassy (Валерий Гассий; 1949–2004), Vasily Pyin (Василий Ильин; 1949–2015), Vladimir Maksimov (Владимир Максимов), Yuri Klimov (Юрий Климов), Yuri Lagutin (Юрий Лагутин; 1949–1978). The goalkeeper *J. Vilsons* participated in three games.

During the Soviet era, participants in team sports were selected from all over the great country, and they represented the USSR, not individual republics, such as the LSSR. In 1972, *J. Vilsons* represented the team of the Moscow Aviation Institute and was training for the games in Moscow, because it was not easy to get to Moscow for training from Latvia. In 1973, the athlete returned to Latvia. He continued playing handball for the Team «*Celtnieks*» (1974–1978), represented Riga teams «*Daugava*» (1961–1968) and «*Straume*» (1969–1970).

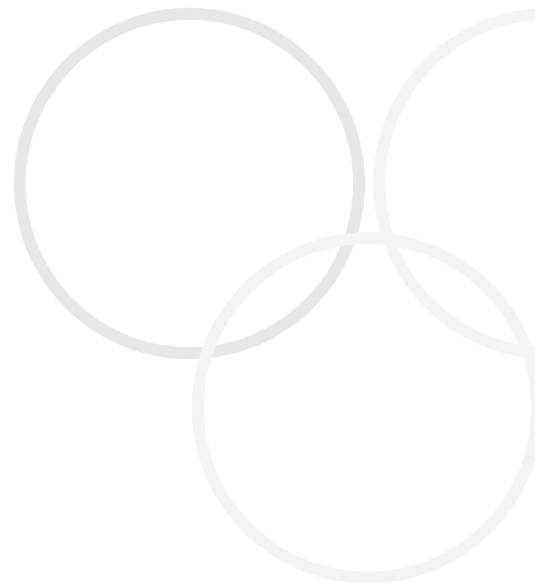
J. Vilsons played 44 games for the USSR National Team.

J. Vilsons was the first and only Latvian to win the European Handball Federation Champions Cup (1973), and was a two-time USSR Champion.

In addition to his profession and at the end of his athletic career, engineer *J. Vilsons* also performed the duties of a handball coach [3; p. 321] – he trained girls at *Murjāņi* Sports Gymnasium, boys in *Olaine* and boys of the Republic Sports School, who won medals at the USSR Championships. He also trained *Valdis Labanovskis* and *Uģis Vikštrēms* who later became coaches of the Latvian National Team [510].

J. Vilsons was also a construction manager and traded in building materials [511].

J. Vilsons' life ended on 18 January 2018 at the age of 74.

DAINIS ZĪLĪTIS (1969)

Weightlifter and Engineer

XXVI Games of the Olympiad in Atlanta, 1996

Weightlifting

15th place, Light-Heavyweight, Men

Figure 366. *D. Zilītis'* RPI academic record book (1987).

Figure 367. Copy of *D. Zilītis'* RPI diploma (1993).

Dainis Zilītis was born on 14 September 1969 in *Saldus*, Latvia. In 1987, he graduated from *Saldus* Secondary School No. 1. Already while at primary school, he was engaged in the work of the Weightlifting Section of *Saldus* Children and Youth Sports School, he also played sports while studying at RPI / RTU.

In the autumn of 1987, *D. Zilītis* entered RPI Faculty of Mechanics and Machine Engineering. In February 1993, he obtained a Bachelor's degree in mechanical engineering, and in June, a qualification of a mechanical engineer in metal stamping technology and machinery [512]. His studies coincided with major changes in the life of the state and the university. The Republic of Latvia was restored and in 1990, the university changed its name – RPI became RTU. Over time, RPI had come to a fairly long official name – Riga Polytechnic Institute named after *Arvīds Pelše* and Awarded with the Order of the Red Banner of Labour and in order to get rid of this long Soviet name, the students removed and threw the university's name plaque in the *Daugava* River. *D. Zilītis* was one of the participants of this event.

During his studies, *D. Zilītis* became the Latvian Champion in the weight category up to 75 kg. He achieved significant success in sports after graduating from the university – in 1995, 1996 and 1997 in the weight category up to 83 kg he was the Champion of Latvia. In the European Championships in 1995, he got 13th place; in 1996 – 11th place and in 1997 – 5th place in the clean and jerk exercise.

His first tournament abroad was in Joensuu, Finland, in 1990, where he travelled together with his coach, Assistant Professor of RTU *Alberts Bagojans* and RTU student *Raimonds Bergmanis* [513].

In 1996, in the XXVI Games of the Olympiad in Atlanta, USA, *D. Zilītis* won 15th place in the weight category up to 83 kg (in total 312.5 kg) [118; p. 257.]. Coaches – *Jānis Andžāns* (RPI graduate), *Oļģerts Bergmanis* (1931–2016).

On 31 August 2005, *D. Zilītis* submitted an application addressed to the RTU Rector with a request to admit him to the Continuing Education Department (CED) of RTU Faculty of Engineering Economics (FEE), as he wanted to study entrepreneurship and management. On 26 June 2008, *D. Zilītis* received the Bachelor of social sciences degree in management.

D. Zilītis regularly visited *Saldus* Sports School in his hometown to help organize local and international competitions [514]. In 2004, he participated in the XXVIII Games of the Olympiad Athens, Greece, as a fan [513].

Sportsman and engineer *D. Zilītis* has been the Vice-President of the Latvian Weightlifting Clubs Association. He is currently the Chairman of the Board of «Energy

Stream» Ltd. and «EA Källa AB», a company engaged in the design and construction of utilities in Sweden (heating, ventilation, water, and sewerage).

D. Zilītis is married and has four children (three daughters and a son), he also has a grandson. He has lived in Sweden since July 2019, his eldest daughter lives in Riga [513].

In his free time, he supports not only the Latvian hockey but also his son, who is passionate about this game.

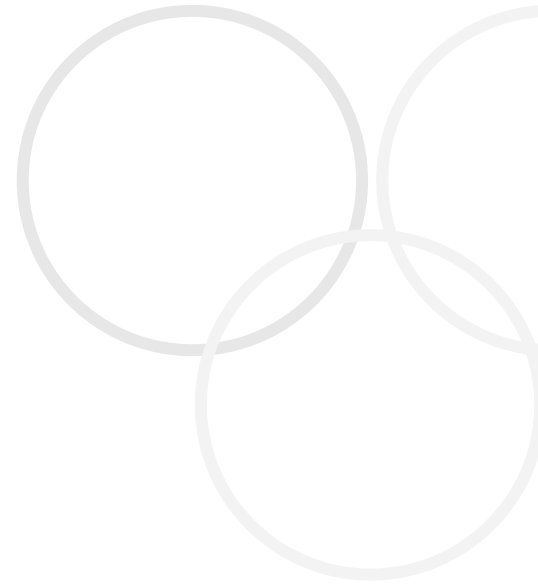
Figure 368. *D. Zilītis* at the Latvian Championship (late 1990s).

Figure 369. *D. Zilītis* at the opening of the XXVI Games of the Olympiad in Atlanta (1996).

Figure 370. From left: *D. Zilītis* at the closing ceremony of the XXVI Games of the Olympiad Games in Atlanta together with *R. Bergmanis* (1996).

PARTICIPATION OF RIGA POLYTECHNIC INSTITUTE /
RIGA TECHNICAL UNIVERSITY ENGINEERS IN LATVIAN
AND INTERNATIONAL SPORTS ORGANIZATIONS

Figure 371. Imprint of the LOC stamp (1936).

Figure 372. Conference adopting a resolution on the resumption of the LOC at the Central Sports House «Daugava» in Riga (1988).

Figure 373. Opening of the Olympic Week at the *Daugava* Stadium (1990). From left: *Daumants Znatnajs*, *D. Šveica*, *Vilnis Baltiņš*, *Teodors Aldzeris*. At the microphone – *Dainis Ivāns*.

Riga Polytechnic Institute (RPI) / Riga Technical University (RTU) Olympians, engineers, students, graduates and lecturers also participate in various international and Latvian sports organizations.

The Latvian Olympic Committee (LOC) is one of the organizations that coordinates the Olympic movement in Latvia in cooperation with the Olympic Sports Federations and other sports organizations [515]. It was founded on 23 April 1922 and operated until the summer of 1940. At that time, engineering students were involved not only in the work of the Latvian, but also the Estonian Olympic Committee. Eduard Georg Aule (1878–1947), a graduate (1902) of RPI Department of Commerce, an Estonian banker and politician, was the Treasurer (1923–1940) of the Estonian Olympic Committee.

From 1952 to 1988, athletes from Latvia participated in the Olympic Games as part of the USSR Team. At the beginning of the changes in the Soviet state, on 19 November 1988, the Latvian Provisional Olympic Committee was elected. LOC resumed its activities as a public organization after the restoration of the independence of the Republic of Latvia, and on 18 September 1991, at the session of the International Olympic Committee, the rights of LOC were renewed.

Engineers have been involved in the work of LOC since its inception. For example, a graduate (1914) of RPI Department of Mechanics, later Admiral of the Latvian Navy *Teodors Spāde* (1891–1970) devoted his free time to sports, music and poetry, and was the Editor of the newspapers «*Sports*» and «*Sporta Pasaule*» (1936–1940). *T. Spāde* was one of the first outstanding sailors of Latvia [58; p. 50].

At the LOC renewal conference on 19 November 1988, five candidates were nominated for the position of the President of LOC, including an RPI graduate (1961), lecturer and RTU Rector (1999–2011), Academician *Ivars Knēts* (1938–2019) and an RPI graduate (1965) *Daina Šveica*. Both became members of the Executive Committee of LOC (1988–1992) [30; p. 79]. *D. Šveica* was also the Vice-President of LOC during those years. During his studies, *I. Knēts* was actively involved in sports life and had achieved recognizable results in decathlon [60], was the President of the Latvian Student Sports Federation. A chemical engineer *D. Šveica* repeatedly won the title of the USSR Champion in rowing. In 1963, together with her partner *Maija Kaufmane* she won the first gold medal of the European Championship in the history of the Latvian rowing sport. After that *D. Šveica* won the title of the European Champion in the double sculls three more times (1964, 1965, 1967). *D. Šveica* was accredited to the XXI Games of the Olympiad in Montreal in 1976 as a reservist, but did not compete [3; p. 251]. *D. Šveica* was the Head (1991–1992) of the Physical Culture and Sports Committee of the Republic of Latvia (later the Latvian Sports Department).

From 1988 to 1992, numerous RPI / RTU graduates were individual members of the Latvian Provisional Olympic Committee – *Harijs Čebrikovs* (graduated in 1959), *Gunārs Dukšte* (graduated in 1973), *Vitālijs Gavrilovs* (graduated in 1973), *Dainis Ģeģeris* (graduated in 1973), *Ivars Knēts* (1938–2019; graduated in 1961), *Biruta Ķemere* (1944–2022; graduated in 1969), *Aivars Prūsis* (1938–2002; graduated in 1961), *Aigars Strauss* (graduated in 1986), *Daina Šveica* (graduated in 1965), *Rolands Upatnieks* (1932–1994; graduated in 1965), *Andris Vītols* (1936–2018; graduated in 1969), etc. A chemical engineer *H. Čebrikovs* worked in his profession only for a few years, because his further work was related to sports at RPI / RTU. He was the Head of the Department of Physical Education and Sports (1978–1994) and trained handball

players. In 1968, *H. Čebrikovs* was awarded the title of the Meritorious Handball Coach of the LSSR. Working at the university rich in sports traditions, *H. Čebrikovs* came to the conclusion that «sports, if it is not made a pure means of earning money, is necessary for everyone. It often balances life, sometimes becoming a small model of life and human relationships [102; p. 94].»

In 1992, a new Executive Committee of LOC was elected, and several RPI graduates were elected its members. An RPI graduate *Einars Fogelis* (graduated in 1983) still works there, whereas a basketball player and engineer *Valdis Valters* (graduated in 1988) served on the Executive Committee from 1992 to 1996, when RPI graduates *Māris Gailis* (graduated in 1978), *Aivars Guntis Kreituss* (graduated in 1972) and *Vilis Krištopāns* (graduated in 1980) became its members.

At the next LOC review election session in 2000, other RPI / RTU graduates were elected to replace the previous members, including *Indulis Šķibelis* (graduated in 1973) [197; p. 23].

In the following years, RPI / RTU graduates *Ģirts Valdis Kristovskis* (graduated in 1984), *Atis Sausnītis* (graduated in 1979) [516; p. 11], *Raimonds Bergmanis* (graduated in 1991), *Dainis Dukurs* (graduated in 1980), and other worked in the Executive Committee of LOC.

Since 2012, *E. Fogelis* was the Vice-President of LOC. He was also the Secretary General of LOC (2004–2012), before that he was a member of the Executive Committee of LOC and the Head of the Sports Department of the Ministry of Education and Science of Latvia (1994–2004). *E. Fogelis* represented the delegation of the Latvian Olympic Team at the Olympic Games, being the leader of the luge and bobsleigh team, he was also the head of the team delegation several times [347; p. 9]. In the 1980s, he took part in the construction of the *Sigulda* Bobsleigh and Luge Track, where he was able to use the engineering knowledge he acquired at RPI. He was the Chairman of the Board of the Latvian Olympic Unit (a private limited company established in 1994 with the aim to support the training of the best Latvian athletes for the Olympic Games) [517], and was the Vice-President and Secretary General of the International Luge Federation. *E. Fogelis* has been its president since November 2020.

In 2021, *E. Fogelis* was elected to the commission of the International Olympic Committee (IOC) as the next venue for the Olympic Winter Games. This is an important event in the history of Latvian sports, as for the first time a representative of Latvia has been elected to IOC commission.

Since 2020, LOC has been led by *Žoržs Tikmers*, the Olympic vice-champion in rowing, who competed in the Games of the Olympiad in 1980 together with RPI graduates *Artūrs Garonskis* (graduated in 1988) and *Juris Bērziņš* (1954–2004; graduated in 1978). *Jānis Kols* is another RPI graduate (1982), who is a member of the Executive Committee of LOC. In 2012, he was nominated for the position of the President of LOC.

The main governing body of the LOC is the General Assembly. The representatives of the Olympic Sports Federations attend the meetings of the Assembly, including such RPI / RTU graduates and academic staff: *H. Čebrikovs* (graduated in 1959; Head of the Department of Physical Education and Sports (1978–1994); Latvian Handball Federation), *A. G. Kreituss* (graduated in 1972; Lecturer at the Faculty of Chemistry of RPI (1972–1978), Latvian Athletics Association), *Indulis Šķibelis* (graduated in 1973;

Figure 374. *E. Fogelis* at Latvian School Winter Olympic Festival in Ērgļi (2017).

Figure 375. Representatives of the Member States at the XVII Olympic Winter Games in Lillehammer during the hoisting of the flag in the Olympic Village (1994). In the foreground – representatives of the Latvian Team. From right: in the first row – lugers *Iluta Gaile*, *Anna Orlova*, *Evija Šulce*; in the second row – Deputy Head of the Latvian delegation *E. Fogelis*, LOC Secretary General *Aldons Vrubļevskis*; in the third row – bobsleigh Coach *Jānis Vanuška*.

Latvian Rowing Federation); academic staff: *Elmārs Beķeris* (1940–2020; RTU Vice-Rector for Studies (2000–2007); USSR Sports Master in archery (1968) [518]; Latvian Archery Federation), *Pēteris Kažemaks* (1937–2015; RTU badminton coach; Latvian Badminton Federation); graduates: *E. Fogelis* (graduated in 1983; Latvian Luge Federation), *M. Gailis* (graduated in 1978; Yachting Union of Latvia), *G. V. Kristovskis* (graduated in 1984; Latvian Athletics Association) [519], *Juris Savickis* (graduated in 1970; Latvian Tennis Union), *A. Strauss* (graduated in 1986; Latvian Swimming Federation), *Zintis Ekmanis* (graduated in 1980; Latvian Bobsleigh Federation [516; p. 25, 197; p 21]; Latvian Bobsleigh and Skeleton Federation), *V. Valters* (graduated in 1988; Latvian Basketball Association), *A. Vītols* (1936–2018; graduated in 1969; Latvian Handball Federation), *A. Prūsis* (1938–2002; graduated in 1961; Latvian Athletics Association), and many other.

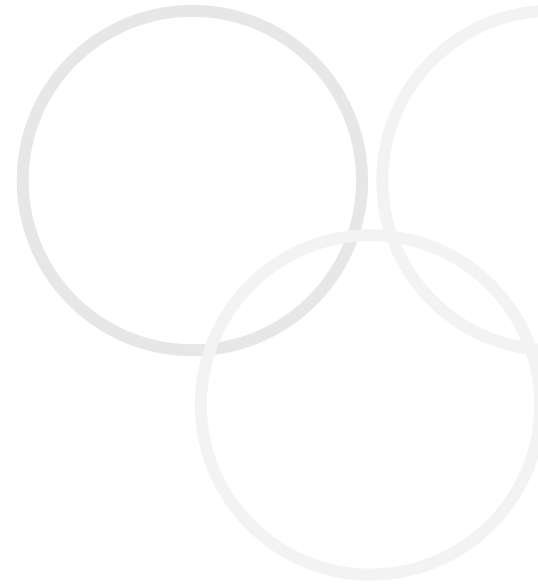
The Latvian Olympic Academy (LOA) works alongside the Latvian Olympic Committee. It is an educational public sports organization that carries out research on the Olympic movement and Olympism. LOA was founded on the initiative of *D. Šveica* in 1989. She was elected its first president (1989–1992) and *I. Knēts* was its Vice-President (1989–1992). RTU graduate (1991) *Raimonds Bergmanis* (in office since 2014) and one of the authors of this scientific monograph – Professor *Alīda Zigmunde* (in office since 2014) are LOA Senators.

Figure 376. LOA Review and Election Conference (2018). From left: in the first row – Vice-President *Jānis Žīdens*, Executive Director *Antra Gulbe*, Honorary President *Uldis Grāvis*, Senator *Jānis Melbārdis*, President *Ivans Klementjevs*, Vice-President *Biruta Luika*; in the second row – LOA auditor *Zanna Nazarova*, senators *Irina Tihomirova*, *A. Zigmunde*, *Agra Brūne*, *Rita Jumiķe*, *Signe Luika*, in the third row – senators *Aleksandrs Astafičevs*, *Ilvīs Ābeļkalns*, *Gatis Ģermanis* and accountant *Biruta Puriņa*.

Figure 377. LOA Executive Director *A. Gulbe* and LOA President, Member of the Saeima of the Republic of Latvia, Olympian *I. Klementjevs* congratulate LOA Senator, RTU Professor *A. Zigmunde* on an important anniversary and present the LOA Memorial Medal for contributing to the research and promotion of Olympic ideas at RTU RCEH Exhibition Hall (2020).

CONCLUSION

Looking back at the history of the first university in Latvia, it can be concluded that apart from building successful careers in engineering, engineering students have been engaged in almost all Olympic disciplines. The first Olympic medal for 3rd place in clay pigeon shooting was won by an athlete and architect from Latvia – *Haralds Blaus* (1885–1944) 110 years ago, in 1912. That year, four Riga Polytechnic Institute (RPI) students took part in the tournament in clay pigeon shooting at the Games of the Olympiad. Shooting was one of the nine disciplines included in the first relaunched Olympic Games in Athens, Greece, in 1896. Shooting is still one of the kinds of sport that the graduates of the technical university are enthusiastic about even 110 years after this significant sports event when the first Latvian athletes participated in the Olympic Games. Three engineering students and three graduates took part in the shooting tournaments. Four of them participated in the Games of the Olympiad in 1912 – graduates *H. Blaus* and *Paul Lieth* (1884–1950) and students *Boris von Pertel* (1888–1955) and *Lev Sitin* (*Лев Сытин*; 1891–1973). *Kārlis Kļava* (1907–1943), a student of the University of Latvia (UL) became an Olympian in 1936. An RPI graduate (1981) *Boriss Timofejevs* participated in three Games of the Olympiad in Men's Skeet (1992, 1996, 2000), winning 6th place in one of them (1996). *Raimonds Bergmanis*, a graduate of RTU (1991), has been the President of the Latvian Shooting Federation since 2021 [520]. Although university students and graduates have not participated in the Olympic Games in shooting, in recent years, both RTU academic staff and students are currently involved in shooting. In addition, shooting is one of the sports included in one of the Olympic sports disciplines – modern pentathlon. In 2014, FEEM graduate (2016) *Olga Mihailova* (b. *Šišlova*) was included in the Latvian Olympic Team as one of the candidates for the Games of the Olympiad in 2016 in the modern pentathlon [521]. Although she did not go to the Games of the Olympiad, the achievements of the athlete and engineer are remarkable – she represented Latvia in several international competitions, including the European Championship in 2014, gaining 29th place in the pentathlon.

One of the most popular Olympic sports at the Games of the Olympiad represented by RPI / RTU / UL students and graduates was water sport (rowing, canoe slalom, canoeing, kayaking, swimming and sailing). 14 athletes participated in this sport – six RPI / RTU graduates, seven RPI / RTU students and one UL student. Six representatives of RPI / RTU (three RPI / RTU graduates, three students) competed in athletics; two students of engineering faculties of the UL – in football; two (one RPI graduate, one student) – in volleyball; four (one UL graduate engineer, two students; one RPI student) – in basketball; one RPI graduate – in handball; three (one student of UL engineering faculty; two RPI / RTU students) – in cycling; two RTU graduates – in weightlifting; one RTU graduate – in judo; one RTU student – in the Greco-Roman wrestling.

Hockey used to be the most popular discipline among engineering students at the Olympic Winter Games. Seven athletes – three graduates and four students of the engineering faculties of the UL participated in this discipline in the interwar period. Six representatives of RPI / RTU (four RPI / RTU graduates and two RPI / RTU students) competed in bobsleigh; two (one UL graduate engineer, one student) – in skiing; three (two students of the engineering faculties of the UL; one RTU graduate) – in Alpine skiing; three (one UL graduate engineer, one student; one RTU student) – in speed skating; two (one RPI graduate, one RTU student) – in luge.

Both the state and educational institutions are proud of the Olympians irrespective of the place they have won, writing their names on the most important pages of their history. Life and experience of the RPI / technical faculties of UL / RTU Olympians make part of the history of the oldest university in Latvia, which is inconceivable without sports and athletes, including Olympians.

For 110 years, from 1912 to 2022, engineering students and graduate engineers participated in 30 Olympic Games and tried their hand at both winter and summer sports, winning one gold, six silver and three bronze medals. RPI / RTU students have competed in all the Games of the Olympiad since 1960, except in 1984, when the USSR boycotted the Games in the USA and athletes from Latvia could not participate in them, as well as in all Olympic Winter Games from 1984 to 2006. During these years, athletes from Latvia have competed in 39 Olympic Games in total – 22 Games of the Olympiad and 17 Olympic Winter Games. Since 2016, RTU students and graduates have also participated in the Paralympic Games. Some of the Olympians-engineers work in their profession and do active sports only in their free time. Some run their own business, others work in sports-related professions. *Aleksandrs Veiss* (1918–1985), the former RPI Rector (1963–1985), used to say that sport is the best elixir of the joy of life [522]. Here it is important to remember what Olympism is – it is the philosophy of life, the way of thinking, the desire for harmony of mind, body and spirit. The ideal of Olympism is a harmonious person in a harmonious society [523], and RTU wants their students, graduates and academic staff to be the persons of this kind.

The authors of this study have identified 65 Olympians and one Paralympian who have studied engineering sciences.

During the study, it was found that three more Olympians – participants in the VIII Games of the Olympiad in Paris, France – had studied engineering for some time. Football player *Kārlis Bone* (1899–1941) began his studies at the Faculty of Chemistry of the Latvian Higher School in 1920, but in 1929, he graduated from the Department of Justice. Athlete *Gvido Jekals* (1904–1969) started studying chemistry at the University of Latvia but graduated from the Faculty of Medicine in 1931. In turn, the athlete *Artūrs Gedvillo* (1904–1983) was given the position of a doctor [3; p. 290], although he studied at the Department of National Economy of the University of Latvia.

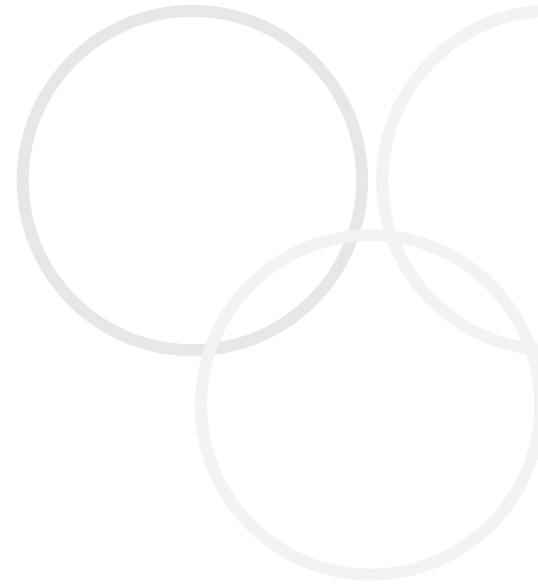
32 Olympians and one Paralympian hold an engineering degree, two of them are pursuing their studies at the next level. While studying engineering, many have acquired and are still gaining knowledge that can be used to improve sports equipment, to build sports fields, competition tracks and technical equipment for athletes. Scientists and students alike conduct research in these areas at RTU institutes and laboratories. Several engineers have become coaches for the athletes, including the Olympians. For example, RPI graduates *Zintis Ekmanis* (graduated in 1980), *Dainis Dukurs* (graduated in 1980), *Valdis Tīliks* (1934–2008; graduated in 1965), *Rolands Upatnieks* (1932–1994; graduated in 1965) trained Olympians in winter sports. One of the Olympic disciplines – bobsleigh – came to Latvia thanks to «the father of bobsleigh» *R. Upatnieks*. Latvian bobsledders, including engineering students and graduates, have been fighting for Olympic medals for almost 40 years. The second Olympic discipline – skeleton – has also developed and become popular thanks to *D. Dukurs*, a graduate of RPI, «the father, founder and coach of the Latvian skeleton [524].»

Among the engineering students there are also those who were both RPI students and lecturers – *Cēzars Ozers*, *Vitolds Barkāns*. Harald Hahne (1892–1940), RPI graduate (1918) turned to inventing. RTU Master (2006) *Irina-Latve Slesarenoka* pursued a PhD and was involved in scientific work. Rarely have any of the Olympic graduates succeeded in completing their studies on time. Bobsledders *Z. Ekmanis* and *Jānis Silarājs* (graduated in 2001), a weightlifter *R. Bergmanis*, a rower *Andris Reinholds* (graduated in 1994), and a sprint canoer *Krists Straume* (graduated in 2011) graduated from RPI / RTU in five years. *Ēriks Rags* (graduated in 2011) was studying and graduated from RTU in the longest time – in 18 years. A volleyball player *Pāvels Seļivanovs* received his RPI diploma after 14 years of study (graduated in 1983). For many different reasons, the duration of studies was quite different – a speed skater *Alfons Bērziņš* (1916–1987) entered the UR in 1942, but the events of World War II interrupted his studies. A basketball player, a UL student *Rūdolfs Jurciņš* (1909–1947) was repressed after 15 years of studies, others studied for several years still hoping to graduate. In academic year 2021/2022, Olympians *Daniils Bobrovs* and *Ketija Birzule* are studying at RTU.

Many former records have been broken, and we are still proud of our swimmers – RTU graduates *Daniils Bobrovs* and *Aļona Fokina*, whose records still remain unbeaten.

Latvian athletes are training for the next starts, including the Olympic Games. RTU students-bobsledders *Dāvis Kaufmanis* and *Lauris Kaufmanis*, a skeleton racer *Dārta Estere Zunte* were also included in the Latvian Olympic Team, having applied for participation in the Olympics Winter Games in 2022, but did not participate in them. Several sports awards have been named after UL/RPI engineering students: *Biruta Ķemere's* Traveling Award was presented in canoe slalom in the 1970s; the Commemorative Award of *Renāte Lāce* for young people in three athletic disciplines was established in 1970 and was presented until 2010. In the 1990s, the «*Daugavas Vanagi*» in the USA wanted to establish *Kārlis Kļava* Traveling Memorial Award in shooting sport, it was started to be presented in Latvia only at the beginning of the 21st century. In the first half of the 2000s, the Traveling Cup of *Dzintars Lācis* in cycling was established. Since 2021, the most valuable player of the exclusion games of the Latvian Hockey Championship has been awarded *L. J. Vedējs* Memorial Award. May the number of RTU Olympians and Olympic medals continue growing in the next 110 years!

REFERENCES

- [1] Olympic charter, 2020, p. 21 [online]. <https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/General/EN-Olympic-Charter.pdf> [cited: 11.11.2021].
- [2] Olympic games, Athens 1896 [online]. <https://olympics.com/en/olympic-games/athens-1896> [cited: 12.11.2021].
- [3] Latvijas olimpiskā vēsture: no Stokholmas līdz Soltleiksitijai = The Olympic History of Latvia: from Stockholm to Salt Lake City. Rīga: Latvijas Olimpiskā komiteja, 2003, 37., 38., 61., 62., 74., 77., 92., 125., 251., 264., 292., 302., 304.–316., 318., 319., 321., 327., 346., 347. lpp.
- [4] **Stradiņš, J.** Etides par Latvijas zinātņu pagātņi. Rīga: Zinātne, 1982, 198., 199. lpp.
- [5] Paralympics History [online]. <https://www.paralympic.org/ipc/history> [cited: 01.12.2021].
- [6] Paraolimpiskais sports Latvijā [tiešsaiste]. <https://enciklopedija.lv/skirklis/5593-paraolimpiskais-sports-Latvij%C4%81> [skatīts: 30.11.2021].
- [7] **Zigmunde, A.** Die Ideen von Friedrich Ludwig Jahn in Lettland. In: Krüze, A., Mortag, I., Schulz, D. Globalisierung der Wirtschaft – Internationalisierung der Lehrerbildung. Leipzig: Leipziger Universitätsverlag, 2006, S. 191.–199.
- [8] **Zigmunde, A.** Pedagoģiskā darbība Rīgas Politehnikumā un Rīgas Politehniskajā institūtā (1862–1919). Rīga: RaKa, 2008, 134., 136. lpp.
- [9] Programm der Polytechnischen Schule zu Riga für das Studienjahr 1870/1871. Rīga: Livl. Gouvernements-Typographie, 1870, S. 11.
- [10] Augstākās tehniskās izglītības vēsture Latvijā. 1. daļa. Rīga: RTU, 2002, 46., 67., 79., 187. lpp.
- [11] **Seim, R.** Bernhard Strass. Grūna: R. Seim, 1882, S. 13.
- [12] Latvijas Nacionālā arhīva Latvijas Valsts vēstures arhīvs (LNA LVVA), 7175. f., 1. apr., 262. l. Rīgas Politehnikuma skolotāju A. Engels, B. Štrāsa un J. Jelagina personāllietas.
- [13] Festschrift zum fünfzigjährigen Jubiläum des Rigaschen Polytechnischen Instituts, 1862–1912. Rīga: Häcker, 1912, S. VII.
- [14] **Antropoff, A., v.** Der Sport in England und der Sport als Erziehungsmittel. Rīga: Jonck und Poliewsky, 1910, S. 29.–30.
- [15] LNA LVVA, 4568. f., 1. apr., 276. l., 149.–150. lp. RPI Studentu vingrošanas biedrības statūti, 1908.
- [16] **Čika, V., Gubiņš, G.** Latvijas sporta vēsture: 1918–1944. Vašingtona: Amerikas latviešu apvienības fiziskās audzināšanas un sporta birojs, 1970, 13. lpp.
- [17] **Zigmunde, A., Auziņš, A.** Šaha tradīcijas. *Jaunais Inženieris*, speciālzilaidums Sportiskais inženieris. 1998. gada 30. oktobris, 4. lpp.
- [18] **Bētiņš, K., Kalniņš, A., Petrovs, V.** Šahs Latvijā līdz 1940. gadam. Rīga: Valters un Rapa, 1940, 6., 8., 315. lpp.
- [19] Rechenschafts-Bericht des Rigaer Turn-Vereins für das Jubiläumsjahr 1912. Rīga: E. Plates, 1912, S. 37.–43.
- [20] LNA LVVA, 1799. f., 1. apr., 462. l. Rīgas Vingrošanas biedrības biedru saraksti.
- [21] Chronik des Rigaer Schützen-Vereins von 1859 bis 1934. Rīga, 1934, S. 15.–17.
- [22] Rechenschaftsbericht des I. Rigaer Velocipedisten-Vereins pro 1899/1900 und 1900/1901. Rīga, 1902, S. 15.–25.
- [23] **Zemlickas, G.** Iš Dotenėnų ir Alionių – į platų mokslo kelią. *Mokslo Lietuva*, 2011, Nr. 22, 10. lpp.
- [24] **Grundmane, Dz.** Latvijas Universitātes studentu pašvaldības darbība fiziskajā audzināšanā un sportā 1921.–1944. gadā. *Latvijas Universitātes raksti. 716. sējums. Zinātņu vēsture un muzejniecība*. Rīga: LU, 2007, 194. lpp.
- [25] Augstākās tehniskās izglītības vēsture Latvijā. 3. daļa. Rīgas Politehniskais institūts, 1958–1990. Rīga: RTU, 2007, 563., 601., 604., 608., 618., 626. lpp.
- [26] Sports skaitļos un faktos. *Padomju Jaunatne*, 1962. gada 23. oktobris, Nr. 209, 2. lpp.
- [27] **Muižnieks, J.** Atvadoties no RTU Goda darbinieces Veras Molčanovas. *Jaunais Inženieris*. 2005. gada 15. septembris, Nr. 2, 8. lpp.
- [28] **Muižnieks, J.** Sports bija, ir un būs! *Jaunais Inženieris*, speciālzilaidums *Sportiskais inženieris*. 1998. gada 30. oktobris, 2. lpp.
- [29] **Kehris, Ē.** Visu mūžu ar sportu. Aleksandrs Veiss dzīvē un darbā. Rīga: Zinātne, 1988, 135.–138. lpp.
- [30] Augstākās tehniskās izglītības vēsture Latvijā. 4. daļa. Rīgas Tehniskā universitāte. Rīga: RTU, 2011, 79., 606. lpp.
- [31] 2017. gada 28. marta RTU Senāta sēde (protokola Nr. 608). Par RTU Sporta koncepcijas apstiprināšanu un par uzdevumiem RTU sporta struktūrvienību darba reorganizācijā.
- [32] 2017. gada 21. aprīļa RTU Senāta sēde (protokola Nr. 609). Par Sporta centra nolikuma apstiprināšanu.
- [33] Nodarbības [tiešsaiste]. <https://www.rtu.lv/lv/sports/sporta-nodarbibas/nodarbibu-aprakssts/nodarbibu-veidi> [skatīts: 29.11.2021].
- [34] Brīvās izvēles kursi (C daļa) [tiešsaiste]. <https://www.rtu.lv/lv/sports/sporta-nodarbibas/brivas-izveles-kursi-c-dala> [skatīts: 29.11.2021].
- [35] RTU *ORTUS* studiju kursa reģistrs.
- [36] Rīgas Tehniskās universitātes Sporta attīstības koncepcija 2017.–2020. gadam. 2017.

- [37] 2015. gada 23. marta RTU Senāta sēde (protokols Nr. 588). Par Rīgas Tehniskās universitātes budžeta vietu piešķiršanu sportistiem.
- [38] 2021. gada 25. janvāra RTU Senāta sēde (protokola Nr. 646). Par nolikuma «Par Rīgas Tehniskās universitātes budžeta vietu piešķiršanu sportistiem» grozījumiem.
- [39] Mairis Briedis pirmo reizi atzīts par Latvijas «Gada sportistu» [tiešsaiste]. https://www.delfi.lv/sports/news/other_kinds/other/mairis-briedis-pirmo-reizi-atzits-par-latvijas-gada-sportistu.d?id=53095437 [skatīts: 15.11.2021].
- [40] 2016. gada 19. decembra RTU Senāta sēde (protokola Nr. 605). Par RTU sporta struktūrvienību darbības pārplānošanu un par uzdevumiem Sporta koncepcijas izstrādei un ieviešanai.
- [41] I. Gudro intervija ar K. Kūmu. 2021. gada decembris.
- [42] Aizrautība zinātnē. *Jaunais Inženieris*, 2015, rudens, 28., 29. lpp. [tiešsaiste]. https://issuu.com/rigastehniksakauniversitate/docs/jaunais_inzenieris_rudens_2015/28 [skatīts: 07.12.2021].
- [43] 2018. gada 25. jūnija RTU Senāta sēde (protokols Nr. 621). Par Mašīnzinību, transporta un aeronautikas fakultātes Sporta tehnoloģiju starpnozaru zinātniskās laboratorijas izveidošanu un tās nolikuma apstiprināšanu.
- [44] Personiskie «pingvini» un stiprinājumi – Latvijas olimpnieki RTU Dizaina fabrikā pilnveido inventāru [tiešsaiste]. <https://www.delfi.lv/sports/news/ziemas-olimpiskas-speles/zinas/video-personiskie-pingvini-un-stiprinajumi-latvijas-olimpiesi-rtu-dizaina-fabrika-pilnveido-inventaru.d?id=49714869> [skatīts: 21.11.2021].
- [45] RTU zinātnieki palīdz uzlabot Latvijas kamanīņu sportistu inventāru [tiešsaiste]. <https://www.rtu.lv/lv/universitate/masu-medijiem/zinas/atvert/rtu-zinatnieki-palidz-uzlabot-latvijas-kamaninu-sportistu-inventaru> [skatīts: 07.12.2021].
- [46] I. Gudro intervija ar I. Dāboliņu. 2021. gada decembris.
- [47] **Stūriška, I.** Sportā ar zinātnieku atbalstu. *Latvijas Avīze*, 2022. gada 15. februāris, Nr. 32, 13. lpp.
- [48] I. Gudro intervija ar Jāni Lungēviču. 2021. gada decembris.
- [49] **Staģis, A.** Latvijas vieglatlēti olimpiskajos 100 gados. Rīga: RaKa, 2008, 15. lpp.
- [50] **Plūms, Ā.** Mūsu ekspedīcija jau sasniegusi olimpisko pilsētu – Berlīni. *Sporta Pasaule*, 1936. gada 30. jūlijs, Nr. 280, 4. lpp.
- [51] Valsts Prezidenta 49. rīkojums. *Valdības Vēstnesis*, 1936. gada 30. decembris, Nr. 296, 1. lpp.
- [52] **Kreipāns, A.** Universālais Ingūns Svikliņš. *Sporta Avīze*, 2011. gada 17. maijs, Nr. 20, 54. lpp.
- [53] RTU arhīvs, 11795. l. RPI darbinieka A. Vitola personāllieta.
- [54] *Rokasbumba Latvijā, 1958–2008* (sast. J. Kuzulis). Rīga: Valters un Rapa, 2008, 29., 73., 74. lpp.
- [55] RTU arhīvs, 10491. l. Studenta V. Tilika personāllieta.
- [56] **Kehris, Ē.** Divi vienās kamanās. Rīga: Avots, 1980, 4.–5. lpp.
- [57] **Ošiņš, I.** Trīszaigžņu lietus Latvijas basketbolā. *Spogulis*, 1998. gada 19. novembris, Nr. 11, 15. lpp.
- [58] **Staģis, A.** Latvijas sports. Rīga: Zvaigzne ABC, 2008, 11., 22., 23., 28., 48., 50., 61., 67. lpp.
- [59] **Jasūns, R.** Sporta klubs laiku lokos. *Jaunais Inženieris*, speciālzilaidums *Sportiskais inženieris*, 1998. gada 30. oktobris, 3.–4. lpp.
- [60] **Gudakovskis, A.** RTU absolventu vieglatlētu salidojumā. *Jaunais Inženieris*, 2003, Nr. 19, 10. lpp.
- [61] LNA LVVA, 7427. l. 1. apr., 14850. l., 5., 16. LU studenta J. V. Andriksona personāllieta.
- [62] Ātrslidotājs un hokejists Andriksons. Studentu pasaules čempions [tiešsaiste]. <https://www.sportazinas.com/atrslidotajs-un-hokejists-andriksons-studentu-pasaules-cempions/> [skatīts: 10.12.2021].
- [63] Laikraksta «Tēvija» balvas izcīņa ātrslidošanā bez Alfona Bērziņa. *Sporta Pasaule*, 1943. gada 11. janvāris, Nr. 65, 1. lpp.
- [64] **Maritchev, G.** Winter Olympics, 1924–2002: the figures, the results, the athletes. Rīga: Demarko Sport Publishing, 2002, p. 500, 647.
- [65] Vithofs Roberts Kurts Leonhards [tiešsaiste]. <https://hokejvesture.lv/persona/vithofs-roberts-kurts-leonhards/> [skatīts: 15.12.2021].
- [66] Latvijas čempionāts 1934 [tiešsaiste]. <https://hokejvesture.lv/notikums/latvijas-cempionats-1934/> [skatīts: 15.12.2021].
- [67] Emigration results for Andriksons [online]. https://www.ancestry.com/search/categories/40/?name=__Andriksons [cited: 11.11.2021].
- [68] Austrālijas latviešu basketbolisti. *Laiks*, 1966. gada 16. novembris, Nr. 92, 6. lpp.
- [69] **Kroders, O.** Mēģinu būt atklāts. *Māksla*, 1992. gada 1. maijs, Nr. 5–6, 53. lpp.
- [70] RTU arhīvs, 3340302. l. RPI studenta B. Artemjeva personāllieta.
- [71] **Staģis, A.** 1988. gada un visu laiku desmit labākie vieglatlēti Latvijā. *Sports*, 1989. gada 10. janvāris, Nr. 5., 2. lpp.
- [72] Lillehammeras piezīmes. *Laiks*, 1994. gada 6. aprīlis, Nr. 8, 6. lpp.
- [73] Mistery Universums. *Sports*, 1994. gada 27. janvāris, Nr. 22–23, 7. lpp.

- [74] Rapport officiel des XVIes Jeux olympiques d'hiver d'Albertville et la Savoie. Albertville : Comité d'organisation des XVIes Jeux olympiques d'hiver d'Albertville et de la Savoie, 1992, p. 66, 68 (Résultats).
- [75] Latvija XVII Ziemas olimpiskajās spēlēs Lillehammerē. Rīga: Latvijas Olimpiskā komiteja, 1996, 28., 78., 79. lpp.
- [76] I. Gudro intervija ar Z. Ekmani 2022. gada februārī.
- [77] RTU arhīvs, 15901. I. RPI studenta V. Barkāna personāllieta.
- [78] RTU arhīvs, 13677. I. RPI darbinieka V. Barkāna personāllieta.
- [79] Barkānu ģimene [tiešsaiste]. <http://latvijaspports.lv/lv/personalijas/14-personalijas/b/22-barkanu-gimene> [skatīts: 04.02.2022].
- [80] I. Gudro intervija ar V. Barkānu 2022. gada februārī.
- [81] Ja tevī liesmo sportiskā dzirksts. *Neatkarīgā Čiņa*, 1994. gada 2. novembris, Nr. 255, 7. lpp.
- [82] Video: Ingrīda un Vitolds Barkāni par «Mehiko-68», skriešanu, airēšanu un augstkalni [tiešsaiste]. https://sportacentrs.com/citi/17122018-ingrida_un_vitolds_barkani_par_mehiko_68 [skatīts: 04.02.2022].
- [83] Rūdolfs Bārda [tiešsaiste]. <https://kazhe.lv/futbols/personas/rudolfs-barda> [skatīts: 20.12.2021].
- [84] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 7800. I. LU studenta R. Bārdas personāllieta.
- [85] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 4948. I. LU Studenta A. Bārdas personāllieta.
- [86] **Zigmunde, A.** Latvijas Olimpiskā akadēmija. Biļetens Nr. 11. Pirmie trīs poļu tautības Latvijas olimpieši (1924–1928). Rīga: Latvijas Olimpiskā akadēmija, 2018, 18., 19. lpp.
- [87] **Šmits, A.** Pirmo reizi ar pīpi uz jumta. *Sporta Pasaule*, 1944. gada 30. maijs, Nr. 137, 4. lpp.
- [88] RTU arhīvs, 136/0831. I. RPI / RTU studenta R. Bergmaņa personāllieta.
- [89] **Martinsons, O.** Rīgas Tehniskā universitāte – tā mēs turpmāk sauksimies. *Jaunais Inženieris*, 1990, Nr. 12, 1. lpp.
- [90] RTU Vēstures muzejs, Inv. Nr. p. 3871. RPI rektora E. Lavendeļa pavēles kopija par RPI pārdēvēšanu par Rīgas Tehnisko universitāti 1990. gada 30. martā.
- [91] Latviešu baobabs – Raimonds Bergmanis [tiešsaiste]. <https://jauns.lv/raksts/patiesa-dzive/484771-latviesu-baobabs-raimonds-bergmanis> [skatīts: 03.02.2022].
- [92] **Maritchev, G.** Who is who at the summer olympics, 1896–1992: from Athens to Atlanta. Volumen 4. Rīga: Demarko Sport Publishing, 1996, p. 40, 106, 328.
- [93] Latvija XXVII olimpiādes spēlēs Sidnejā. Rīga: Latvijas Olimpiskā komiteja, 2000, 92., 123., 141., 160., 162., 163. lpp.
- [94] Latvijas Sporta pedagogijas akadēmijai – 90. Rīga: Latvijas Sporta pedagogijas akadēmija, 2011, 100. lpp.
- [95] **Kancāne, E., Lapsa, R.** Viņi nes RTU vārdu pasaulē. *Jaunais Inženieris*, 2006, Nr. 14, 1. lpp.
- [96] Bijušie aizsardzības ministri [tiešsaiste]. <https://www.mod.gov.lv/lv/par-mums/aizsardzibas-ministrijas-vesture/bijusie-aizsardzibas-ministri> [skatīts: 10.02.2022].
- [97] **Zeļenkovs, A.** Latvietis ar krampi. Eiropas čempions Alfons Bērziņš. *Klubs*, 2020. gada 1. aprīlis, Nr. 4, 34.–35. lpp.
- [98] **Eglītis, A.** Alfons Bērziņš stāsta. *Jaunākās Ziņas*, 1940. gada 10. februāris, Nr. 34, 3. lpp.
- [99] Alfons Bērziņš [tiešsaiste]. <http://latvijaspports.lv/lv/personalijas/14-personalijas/b/30-alfons-berzins> [skatīts: 01.01.2022].
- [100] Alfons Bērziņš trenējas. *Sports*, 1941. gada 10. novembris, Nr. 4, 2. lpp.
- [101] Latvietis ar krampi – Eiropas čempions ātrslidošanā Alfons Bērziņš [tiešsaiste]. <https://www.santa.lv/raksts/klubs/latvietis-ar-krampi--eiropas-cempions-atrslidosana-alfons-berzins-33782/> [skatīts: 12.12.2021].
- [102] Personības Latvijas Universitātes sportā. (J. Melbārža red.) Rīga: LU, 2004, 73., 94. lpp.
- [103] Alfons Bērziņš [tiešsaiste]. <https://enciklopedija.lv/skirklis/60478-Alfons-B%C4%93rzi%C5%86%C5%A1> [skatīts: 09.01.2022].
- [104] Čiņas uz ledus. Latviešu «velna puika» un viņa pretinieki. *Atpūta*, 1939. gada 3. februāris, Nr. 744, 24. lpp.
- [105] Alfons Bērziņš un Jānis Daliņš 1939. gada labākie sportisti. *Jaunākās Ziņas*, 1940. gada 8. aprīlis, Nr. 78, 11. lpp.
- [106] Laikraksta «Tēvija» balvas izcīņa ātrslidošanā bez Alfona Bērziņa. *Sporta Pasaule*, 1943. gada 11. janvāris, Nr. 65, 1. lpp.
- [107] Dzelzskrusts Alfonam Bērziņam. *Daugavas Vanagi: Latviešu karavīru frontes laikraksts*, 1944. gada 19. maijs, Nr. 20, 2. lpp.
- [108] Ledus aleja Alfona Bērziņa vārdā. *Brīvā Zeme*, 1940. gada 7. februāris, Nr. 31, 8. lpp.
- [109] No NKVD līdz KGB: politiskās prāvas Latvijā, 1940–1986: noziegumos pret padomju valsti apsūdzēto Latvijas iedzīvotāju rādītājs. Rīga: Latvijas Vēstures institūta apgāds, 1999, 77. lpp.
- [110] **Spars, A.** Lāsma Kauniste. *Pionieris*, 1979. gada 7. marts, Nr. 19, 4. lpp.
- [111] Alfons Bērziņš slido Rīgā. *Latvija*, 1958. gada 5. aprīlis, Nr. 13, 7. lpp.
- [112] Alfons Bērziņš. *Sports*, 1987. gada 20. decembris, Nr. 198, 3. lpp.

- [113] Alfons Bērziņš 1916–1987. *Laiks*, 1990. gada 24. marts, Nr. 24, 6. lpp.
- [114] Sveiciens no Alfona Bērziņa. *Par Atgriešanos Dzimtenē*, 1958. gada 27. aprīlis, Nr. 31, 1. lpp.
- [115] No radio ziņām. *Laiks*, 1969. gada 5. aprīlis, Nr. 27, 4. lpp.
- [116] **Pauldis, V.** Cilvēks var sasniegt visu. *Sports*, 1994. gada 5. februāris, Nr. 31, 6. lpp.
- [117] RTU arhīvs, 46889. l. RPI studenta J. Bērziņa personāllieta.
- [118] Latvija Londonā = Latvia at the Games of the XXX Olympiad in London: 2012.27.07.–12.08. Rīga: Latvijas Olimpiskā komiteja, 2012, 121., 150., 250., 257. lpp.
- [119] Olimpiete Ketija Birzule par savu kaislību – burāšanu. Iedvesma un dzinuli zelta medaļas iegūšanai [tiešsaiste]. <https://www.delfi.lv/calis/personiba-un-brivais-laiks/stasti-kas-iedvesmo/olimpiete-ketija-birzule-par-savu-kaislibu-burasanu-iedvesma-un-dzinuli-zelta-medalas-iegusanaid?id=47873961> [skatīts: 20.12.2021].
- [120] Sailor biography. Ketija Birzule [online]. <https://members.sailing.org/biog.php?unique=1467792470.0894&memberid=384441&js=1> [cited: 19.12.2021].
- [121] Ketija Birzule: «Mana kaislība ir ūdens, saule un vējš!» [tiešsaiste]. <https://dieviete.lv/seksiga-un-vesela/17800-ketija-birzule-mana-kaisliba-ir-udens-saule-un-vejs/> [skatīts: 01.01.2022].
- [122] Olimpiete Ketija Birzule: Par Latviju ar lielo L! [tiešsaiste]. <https://sports.tvnet.lv/4692831/olimpiete-ketija-birzule-par-latviju-ar-lielo-l> [skatīts: 05.01.2022].
- [123] Simpātiskie olimpieši: Ketija Birzule [tiešsaiste]. <https://sejas.tvnet.lv/4653937/simpatiskie-olimpiesi-ketija-birzule> [skatīts: 18.12.2021].
- [124] I. Gudro intervija ar K. Birzuli 2021. gada decembrī.
- [125] LNA LVVA, 235. f., 7. apr., 370. l., 12. lpp. Liezeres draudzes dzimušo un kristīto saraksts.
- [126] **Viksna, A.** Izcilu mediķu piemiņas vietas Latvijā. *Veselibā*, 1983. gada 1. novembris, Nr. 11, 37. lpp.
- [127] **Brennsohn, J.** Die Ärzte Livlands. Hannover-Döhren, 1971, S. 104.
- [128] **Apine, R.** Rīgas Politehnikuma Arhitektūras nodaļas students Haralds Blaus – pirmais latvietis – olimpisko spēļu medaļas ieguvējs Latvijas sporta vēsturē. *Latvijas Universitātes raksti. 716. sēj. Zinātņu vēsture un muzejniecība*. Rīga: LU, 2007, 182.–186. lpp.
- [129] **Čika, V., Šmits, A.** Zelts, sudrabs, bronza: latviešu olimpieši no 1912. līdz 1960. gadam Brooklyn, NY: Grāmatu Draugs, 1963, 30., 36., 37., 42., 94., 279. lpp.
- [130] **Endziņš, Ed.** Pirmās valstju sacikstes šaušanā uz māla baložiem 28. augustā, Rīgā, Latvija–Lietuva. *Mednieks un Makšķernieks*, 1932. gada 15. septembris, Nr. 9, 243. lpp.
- [131] Māla baložu šāvēji sasniedz 2 Latvijas rekordus. *Rīts*, 1936. gada 6. jūlijs, Nr. 184, 4. lpp.
- [132] **Klinsons, R.** Lielas pasaules meistarsacikstēs šaušana Helsinkos. *Fiziskā Kultūra un Sports*, 1937. gada 1. septembris, Nr. 5, 15. lpp.
- [133] LNA LVVA, 3234. f., 24. apr., 18344. l., 128.–131. lpp. Izglītības ministrijas dokumenti par H. Blaua komandēšanu uz sacensībām Vācijā, 1936.
- [134] **Apine, R.** Pirmais Olimpisko spēļu medaļas ieguvējs – Haralds Blaus. *Latvijas Olimpiskā akadēmija. Biļetens Nr. 7*, 2008, 14., 16. lpp.
- [135] **Apine, R.** Lasītāju balsis. *Laiks*, 2006. gada 4. marts, Nr. 10, 2. lpp.
- [136] Daudzpusīgais sportists. *Sports*, 1989. gada 12. februāris, Nr. 23, 2. lpp.
- [137] Pasaules čempioni'91. *Sports*, 1989. gada 12. februāris, Nr. 23, 2. lpp.
- [138] LNA LVVA, 6912. f., 1. apr., 764. l., 5. lpp. H. Blaua lūgums Rīgas Valsts tehnikuma direktoram Ansim Grinbergam pieņemt darbā par skolotāju, 1927.
- [139] LNA LVVA, 1632. f., 1. apr., 2531. l. Skolotāja H. Blaua personāllieta.
- [140] **Blaus, H.** Būvmācība arodskolām un tehnikumiem (mechanikas, elektrotehnikas, kulturtechnikas un ķīmijas nodaļām). 2. iesp. Rīga: Valters un Rapa, 1939, 202 lpp.
- [141] **Blaus, H.** Šaušanas māksla ar skrošu bisi: rokas grāmata medību un sporta šaušanai. Rīga: J. Kukura praktisku rakstu apg., 1935, 92 lpp.
- [142] Godalgoto eksponātu saraksts. *Mednieks un Makšķernieks*, 1924. gada 1. augusts, Nr. 8, 231. lpp.
- [143] L. A. B. *Latvijas Architektūra*, 1938. gada 1. jūlijs, Nr. 1, 51. lpp.
- [144] L. A. B. *Latvijas Architektūra*, 1939. gada 1. jūlijs, Nr. 7, 335. lpp.
- [145] Elza Blaua [tiešsaiste]. <https://timenote.info/lv/Elza-Blaua> [skatīts: 12.12.2021].
- [146] Pirmā Latvijas medību sporta piederumu un suņu izstāde Rīgā. *Mednieks un Makšķernieks*, 1923. gada 1. jūlijs, Nr. 7, 173. lpp.
- [147] Haralds Blaus [tiešsaiste]. <https://timenote.info/lv/Haralds-Blaus> [skatīts: 10.12.2021].
- [148] Haralds Blaus – vairākkārtējs Latvijas meistars māla baložu šaušanā. *Fiziskā Kultūra un Sports*, 1937, Nr. 6, 271.–272. lpp.

- [149] Rita Basozki [online]. <https://www.legacy.com/us/obituaries/tribnet/name/mike-basozki-obituary?id=18790324> [cited: 01.12.2021].
- [150] Za. J. Haralds Blaus. *Sporta Pasaule*. 1944. gada 3. jūlijs, Nr. 142, 4. lpp.
- [151] Deutsch-baltisches Gedenkbuch: Unsere Toten der Jahre 1939–1947. Darmstadt: Deutsch-Baltische Genealogische Gesellschaft, 1991, S. 45., 252.
- [152] Mike Basozki [online]. <https://www.legacy.com/us/obituaries/tribnet/name/mike-basozki-obituary?id=18790324> [cited: 01.12.2021].
- [153] Pirmais olimpiskās medaļas īpašnieks no Latvijas. *Sports Latvijā un Pasaulē*, 1990. gada 1. oktobris, Nr. 2, 5. lpp.
- [154] Latvijas Ziemas sporta savienības Valdes sēžu protokoli. Protokols Nr. 56, 15.11.1933.
- [155] Roberts Bluķis [tiešsaiste]. <https://kazhe.lv/futbols/personas/roberts-blukis> [skatīts: 15.12.2021].
- [156] Oficiālā daļa. *Latvijas Kareivis*, 1933. gada 18. novembris, Nr. 261, 15. lpp.
- [157] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 19229. I. LU studenta R. Bluķa personālieta.
- [158] Inženieri sporta laukumā. *Sporta Pasaule*, 1942. gada 13. jūlijs, Nr. 39, 1. lpp.
- [159] LNA LVVA, 7427. f., 4. apr., 14. l., 51. lp. Universitātes Rīgā dokumenti, 1942–1944.
- [160] Grietze, G. Miris Roberts Bluķis. *Laiks*, 1998. gada 9. maijs, Nr. 19, 6. lpp.
- [161] Vedejs, L. Mundrais Olimpietis. *Neatkarīgā Čīņa*, 1994. gada 30. maijs, Nr. 124, 7. lpp.
- [162] Latvijas hokeja pirmsākumi. *Sports*, 1988. gada 4. decembris, Nr. 191, 2. lpp.
- [163] Zeļenkovs, A. Latvijas Hokeja izlase. Sākums, 1932–1940. *Salaspils: 27 media*, 2017, 260., 264., 268., 269., 275., 289., 302., 307., 308., 311., 313. lpp.
- [164] Roberts Bluķis [tiešsaiste]. <https://enciklopedija.lv/skirklis/52275-Roberts-Blu%C4%B7is> [skatīts: 16.12.2021].
- [165] Zeļenkovs, A. Latvija sāks spēlēt hokeju. *Ilustrētā Pasaules Vēsture*, 2019. gada 1. februāris, Nr. 2, 20. lpp.
- [166] Pirms 50 gadiem. *Laiks*, 1993. gada 22. maijs, Nr. 41, 6. lpp.
- [167] Kur un ko dara? *Technikas Apskats*, 1958. gada 1. aprīlis, Nr. 2, 19. lpp.
- [168] LNA LVVA, 2996. f., 2. apr., 31947. I. R. Bluķa pase.
- [169] RTU arhīvs, 646. I. RTU studenta D. Bobrova personālieta.
- [170] LOK: Daniils Bobrovs [tiešsaiste]. <http://olimpiade.lv/olimpietis/678> [skatīts: 24.02.2022].
- [171] Swimming – Daniils Bobrovs [online]. <https://www.the-sports.org/daniils-bobrovs-swimming-spf400178.html> [cited: 20.02.2022].
- [172] I. Gudro intervija ar D. Bobrovu 2022. gada februārī.
- [173] Bobrovs: «Tagad domāju par nākamajām olimpiskajām spēlēm, jo ar vienu ir par maz» [tiešsaiste]. https://sportacentrs.com/tokija_2021/27072021-bobrovs_tagad_domaju_par_nakamajam_olimpi [skatīts: 20.02.2022].
- [174] RTU arhīvs, 823. I. RTU studentes L. Bondares personālieta.
- [175] Latvijas kauss 2 [tiešsaiste]. https://www.infoski.lv/files/lk2_sl_meitenes.pdf?fbclid=IwAR093T8nW5sC8VR8kdjCz_rzkHOa-6QP4CGPQKJ1dGAJu5UjPhO6Di49X3E [skatīts: 25.02.2022].
- [176] Rezultāti meitenes [tiešsaiste]. <https://www.infoski.lv/files/mmmm.pdf?fbclid=IwAR2fjgsvxjrE-DZMEcSFRxdToZkx7F6RkQAfb-IM8oyhqhW1Ml8PXI30iM> [skatīts: 25.02.2022].
- [177] I. Gudro intervija ar L. Bondari 2022. gada februārī.
- [178] Kalnu slēpotāja Bondare kļūdās otrā brauciena beigās un olimpiskajā debijā paliek bez rezultāta [tiešsaiste]. <https://jauns.lv/raksts/sports/486309-kalnu-slepotaja-bondare-kludas-otra-brauciena-beigas-un-olimpiskaja-debija-paliek-bez-rezultata> [skatīts: 20.02.2022].
- [179] Liene Bondare. Slalom, Women [online]. <https://www.olympedia.org/results/19019516> [cited: 02.02.2022].
- [180] RTU arhīvs, 648. I. RTU studenta A. Dārznieka personālieta.
- [181] Kamanīņu braucējs Dārznieks: Kad iedegas zaļā gaisma, vairs ne ko dzirdu, ne redzu [tiešsaiste]. https://www.lsm.lv/raksts/sports/kamanas/kamaninu-braucejs-darznieks-kad-iedegas-zala-gaisma-vairs-ne-ko-dzirdu-ne-redzu.a264489?utm_source=ism&utm_medium=theme&utm_campaign=theme [skatīts: 16.01.2022].
- [182] Artūrs Dārznieks [tiešsaiste]. http://www.luge.lv/en/team_members/7-arturs-darznieks [skatīts: 22.02.2022].
- [183] I. Gudro intervija ar A. Dārznieku 2022. gada februārī.
- [184] I. Gudro intervija ar I. Dīcmani 2022. gada februārī.
- [185] Millere, M. Junioru komandā aug spēcīgi bobslejisti. *Sports*, 2001. gada 23. februāris, Nr. 45, 2. lpp.
- [186] Latvija XIX Ziemas olimpiskajās spēlēs Soltleiksitijā. Rīga: Latvijas Olimpiskā komiteja, 2002, 74., 76., 106., 107. lpp.
- [187] M. M. Par čempioniem kļūst Ozols un Dīcmanis. *Sports*, 2005, Nr. 1, 16. lpp.
- [188] Sports. *Austrālijas Latvietis*, 2003. gada 9. aprīlis, Nr. 2647–2, 7. lpp.
- [189] RTU arhīvs, 733/L. RTU studenta I. Dīcmaņa personālieta.

- [190] Latvija XX Ziemas olimpiskajās spēlēs Turinā. Rīga: Latvijas Olimpiskā komiteja, 2006, 42., 123., 124. lpp.
- [191] **Kirsons, M.** Latvija kā izņēmums Eiropā. *Dienas Bizness*, 2021. gada 23. marts, Nr. 12, 40.–41. lpp.
- [192] RTU arhīvs, 54755. l. RPI studenta Z. Ekmaņa personāllieta.
- [193] **Barbans, U.** 1980. gada labākie vieglatlēti. *Jaunais Inženieris*, 1981. gada 8. janvāris, Nr. 16, 4. lpp.
- [194] **Caune, D., Zembergs, M.** Latvijas bobsleja olimpiādes. Rīga: Jumava, 2016, 258 lpp.
- [195] Sarajevo`84. Yugoslavia 08. – 19. 02. Final report. Sarajevo: Organising Committee of the XIVth Winter Olympic Games 1984 at Sarajevo, p. 58, 62.
- [196] **Keiselis, G.** Bobslejs – tā ir politika. *Diena*, 1995. gada 15. novembris, 16. lpp.
- [197] Latvijas Nacionālā arhīva Latvijas Valsts arhīvs (LNA LVA) 2145. f., 2. apr., 47. l., 21., 23. lp. LOK Ģenerālās asamblejas 2000. gada darbības pārskats; dokumenti par LOK pārstāvēto sporta federāciju pārstāvju dalību Ģenerālās asamblejas darbā, 2004.
- [198] RTU arhīvs, RRGTE01-031492. l. RTU studenta M. Ežmaļa personāllieta.
- [199] Kanoe airētājs Miķelis Ežmalis olimpiādes dēļ paliek skolā uz otru gadu [tiešsaiste]. <https://jauns.lv/raksts/zinas/224301-kanoe-airetajs-mikelis-ezmalis-olimpiades-del-paliek-skola-uz-otru-gadu> [skatīts: 03.02.2022].
- [200] **Vaidakovs, J.** Olimpiādes dēļ paliek skolā uz otru gadu: Kanoe airētājs Miķelis Ežmalis cenšas atkal mācīties. *Kas Jauns*, 2009. gada 17./23. novembris, Nr. 47, 36.–38. lpp.
- [201] *Laiks*, 2006. gada 9. septembris. Nr. 37, 25. lpp.
- [202] I. Gudro intervija ar A. Fokinu 2021. gada decembrī.
- [203] Latvijas peldētāju portreti [tiešsaiste]. <https://www.facebook.com/LatSwimShop/videos/1678232142246554/> [skatīts: 01.01.2022].
- [204] Ribakova olimpiskajā debijā sasniegusi jaunu Latvijas rekordu 200 metros brasā [tiešsaiste]. https://www.lsm.lv/raksts/sports/peldesana/ribakova-olimpiskaja-debija-sasniesusi-jaunu-latvijas-rekordu-200-metros-brasa.a195697/?utm_source=lsm&utm_medium=theme&utm_campaign=theme [skatīts: 02.01.2022].
- [205] Ribakova labo valsts rekordu, peldētāji paliek trešajā desmitā [tiešsaiste]. <https://www.la.lv/ribakova-labo-valsts-rekordu-peldetaji-paliek-tresaja-desmita> [skatīts: 02.01.2022].
- [206] Peldētājas mērķi, pirms un pēc Rio [tiešsaiste]. <https://sportland.lv/magazine/peldetajas-merki-pirms-un-pec-riol> [skatīts: 03.01.2022].
- [207] RTU arhīvs, 79605. l. RPI studenta A. Garonska personāllieta.
- [208] I. Gudro intervija ar A. Garonski 2022. gada februārī.
- [209] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 13876. l., 1., 3., 9. lp. LU studenta E. Gruzīša personāllieta.
- [210] **Riekstiņš, A.** Pārdomas par ziemas olimpiskajām spēlēm. *Sports*, 1998. gada 3. marts, Nr. 51, 8. lpp.
- [211] **Riekstiņš, A.** Divu olimpiešu jubileja. *Sports*, 1992. gada 14. marts, Nr. 42, 2. lpp.
- [212] Pēc mirkļa 100 gadi. Latvijas Universitātes sports [tiešsaiste]. https://www.mirkli.lv/sleposanas_notikumi.html [skatīts: 10.01.2022].
- [213] **G. Ķ.** Divciņa olimpiādē. *Sports*, 1998. gada 15. janvāris, Nr. 11, 9. lpp.
- [214] Mūsu lielā ģimene. *Ugunskurs*, 1937. gada 1. septembris, Nr. 8, 23. lpp.
- [215] Lēmums Nr. 168 Par apbalvošanu ar rajona darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas Goda rakstu. *Padomju Druva*, 1967. gada 4. novembris, Nr. 132.–133., 3. lpp.
- [216] Album Academicum Рижского Политехнического института, 1862–1912. Рига: Ионк и Полевский, 1912, 668. с.
- [217] LNA LVVA, 7175. f., 1. apr., 349. l., 137., 190. lpp. l. Dokumenti par RPI studentu piedalīšanos dažādu biedrību darbībā, 1912–1914.
- [218] Rīgas Politehnikums: 1862–1919. Album Academicum (1912–1919). Rīgā: Latvijas Universitātes Studentu grāmatnīca, 1938, 126. lpp.
- [219] Patentu ziņas. *Valdības Vēstnesis*, 1935, Nr. 32, 1. lpp.
- [220] LNA LVVA, 3234. f., 33. apr., 66136. l. H. Hānes ārzemju pase, 1936.
- [221] LNA LVVA, 2942. f., 1. apr., 13890. l. Tilta ielas 22 mājas grāmata, 1930–1940.
- [222] *Padomju Latvija*, 1940. gada 21. decembris, Nr. 114, 11. lpp.
- [223] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 18533. l. LU studenta A. Hermanovska personāllieta.
- [224] LVA LVVA, 3728. f., 1. apr., 159. l., 1.–20. lp. A. Hermanovska raksts «Mani pieredzējumi Berlīnes olimpiādē».
- [225] **Sātiņš, K.** Miris Alfreds Hermanovskis. *Austrālijas Latvietis*, 1981. gada 20. novembris, Nr. 1604, 7. lpp.
- [226] In memoriam. *Laiks*, 1981. gada 25. novembris, Nr. 94, 6. lpp.
- [227] LSFAP sekretāriātam jauna adrese. Tēvzeme: *Latvian Newspaper*, 1947. gada 15. februāris, Nr. 14, 5. lpp.
- [228] Sportistu laulības. *Sporta Pasaule*, 1942. gada 22. jūnijs, Nr. 36, 1. lpp.
- [229] *Latvija*, 1947. gada 21. marts, Nr. 22, 4. lpp.
- [230] Latvieši autorallijā. *Laiks*, 1986. 30. jūlijs, Nr. 61, 6. lpp.
- [231] LNA LVVA 7427. f., 5. apr., 12. l., 47., 278. lp. LU studentu reģistrs.

- [232] Latviešu mākslinieki Bermudu salās. *Atpūta*, 1940. gada 19. janvāris, Nr. 794, 24. lpp.
- [233] A List of Artists who worked in Bermuda prior to 1950 [online]. <http://sites.rootsweb.com/~bmuwgw/artists2.htm> [cited: 01.01.2022].
- [234] Miris Askolds Hermanovskis. *Laiks*, 1967. gada 26. augusts, Nr. 68, 4. lpp.
- [235] Tēpu mākslinieces Milas Hermanovskas brīnišķīgā dzīve. *Laiks*, 2010. gada 19. jūnijs, Nr. 24, 6. lpp.
- [236] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 22446. l. LU studenta E. Hermanovska personālieta.
- [237] LNA LVVA, 7427. f., 5. apr., 11. l., 64. lp. LU studentu reģistrs.
- [238] Neaizmirstamas biogrāfijas. Rūdolfs Jurciņš un Beveronija [tiešsaiste]. <https://www.lu.lv/muzejs/parmums/zinas/zina/t/65653/> [skatīts: 29.01.2022].
- [239] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 15102. l., 20. lp. R. Jurciņa autobiogrāfija 1945. gada 8. augustā.
- [240] **Visockis, J.** Rūdolfs Jurciņš. *Liesma*, 1990. gada 1. marts, Nr. 3, 19. lpp.
- [241] Latvijas Ziemas Sporta Savienības diplomu P. Kaņepam, 1931., 1933. Latvijas Sporta muzejs 23.224, 23.225.
- [242] **Reinis, U.** Latvijas meistars—olimpietis Pauls Kaņeps mūžībā. *Laiks*, 2007. gada 24. marts, Nr. 13, 22. lpp.
- [243] P. Kaņepam – 75. *Laiks*, 1986. gada 8. novembris, Nr. 90, 6. lpp.
- [244] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 13996. l. LU studenta P. Kaņepa personālieta.
- [245] Rīgas Doma ev. lut. draudzes kristīto reģistrs. 1893, Nr. 221.
- [246] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 5408. l. LU studenta K. Klasena personālieta.
- [247] **Plūms, Ā.** Devītās olimpiskās spēles. Rīga: J. Plikše, 1929, 84. lpp.
- [248] The ninth Olympiad being the official report of the Olympic games of 1928 Celebrated at Amsterdam. Amsterdam: Printers&Publishers, 1928, p. 875.
- [249] **H. B.** Pirmie pasaules miestarsacīkstēs. *Laiks*, 1978. gada 29. novembris, Nr. 95, 6. lpp.
- [250] **Caune, D.** Jā, vācieši. *Liesma*, Nr. 9–10, 1990. gada 1. septembris, 22. lpp.
- [251] **Veigners, I.** *Latvieši Rietumzemēs: un vēl dažās zemēs.* Rīga: Drukātava, 2009, 736. lpp.
- [252] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 19126. l., 8. lp. LU studenta E. P. Klāva personālieta.
- [253] **Lasis, J.** Vēstures lapaspuses. *Sports*, 1992. gada 29. septembris, Nr. 176.–177., 6. lpp.
- [254] Edgars Klāvs [tiešsaiste]. <https://enciklopedija.lv/sirkklis/52320-Edgars-Kl%C4%81vs> [skatīts: 12.01.2022].
- [255] Latvijas ledushokejisti dodas ceļā uz pasaules meistarsacīkstēm Šveicē. *Sporta Pasaule*, 1939. gada 28. janvāris, Nr. 599, 2. lpp.
- [256] **Gundars, E.** Pirmais kapteinis. *Sports*, 1971. gada 26. decembris, Nr. 202, 2. lpp.
- [257] Latvijas sporta vēsture: Izcilajam hokejistam Edgaram Klāvam – 105 [tiešsaiste]. <https://www.delfi.lv/sports/news/hokejs/latvijas-sporta-vesture-izcilajam-hokejistam-edgaram-klavam-105.d?id=50228119> [skatīts: 15.01.2022].
- [258] **Vedējs, L.** Neatkarīgās Latvijas izlases hokejisti. *Sports*, 1990. gada 13. jūnijs, Nr. 85, 2. lpp.
- [259] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 22524. l., 21. lp. LU studenta K. Kļavas personālieta.
- [260] **Līrums, A.** Virsleitanta Kārļa Kļavas piemiņai. *Laiks*, 1951. gada 18. jūlijs, Nr. 56,
- [261] Kārlis Kļava [tiešsaiste]. <https://enciklopedija.lv/sirkklis/100321-K%C4%81rlis-K%C4%BCava> [skatīts: 22.01.2022].
- [262] **Mežavilks, Z.** Latviešu pirmais pasaules meistars. *Laiks*, 1995. gada 20. maijs, Nr. 40, 6. lpp.
- [263] **Šmits, A.** Pasaules meistars. *Sporta Pasaule*, 1939. gada 18. februāris, Nr. 609, 4. lpp.
- [264] Kas viņus aizstās. *Laikmets*, 1942. gada 9. oktobris, Nr. 41, 22. lpp.
- [265] *Sports*. *Laiks*, 1989. gada 5. aprīlis, Nr. 27, 6. lpp.
- [266] LNA LVA, 1986. f., 2. apr., 8772. l. K. Kļavas-Talka izmeklēšanas lieta sakarā ar apcietināšanu, 1941.
- [267] Vieglatlētu sacensības. *Daugavas Vanagu Mēnešraksts*, 1979. gada 1. novembris, Nr. 6, 75. lpp.
- [268] **Suts, A.** Un tik lādē, un tik šauj... *Sports*, 1992. gada 20. novembris, Nr. 220, 4. lpp.
- [269] **Mežavilks, Z.** Pirmie latvieši pasaules sporta virsotnēs [pētījums par slaveniem latviešu sportistiem ar bagātīgu fotomateriālu]. Rīga, 2005, 16.–22. lpp.
- [270] RTU arhīvs, 271181. l. RTU studenta I. Kostina personālieta.
- [271] **Ķisis, G.** Latvijas sportisti pasaules junioru meistarsacīkstēs grieķu-romiešu ciņā. *Sports*, 2001. gada 24. augusts, Nr. 97, 7. lpp.
- [272] Biography. Igors Kostins [online]. <https://olympics.com/en/athletes/igors-kostins> [cited: 15.03.2022].
- [273] Igors Kostins [online]. <https://www.olympedia.org/athletes/107675> [cited: 11.03.2022].
- [274] LNA LVVA, 7175. f., 1. apr., 1910. l., 91. lp. RPI studentu reģistrs.
- [275] Auf der Generalversammlung des Baltischen Olympischen Komitees und der Teilnehmer an der Stockholmfahrt 1912. *Rigasche Rundschau*, 1912, 17. Maerz, Nr. 64, S. 14.

- [276] LNA LVVA, 4011. f., 1. apr., 3335. l. Fon Külbergu dzimtas dokumenti.
- [277] Piederigo paziņojums par H. fon Külberga nāvi. *Рижское Обозрение*, No. 116, 1915, c. 8.
- [278] **Kehris, E.** Krāču karaliene. *Cīņa*, 1972. gada 11. februāris, Nr. 35, 4. lpp.
- [279] **Laidiņš, M.** Šokolādes konfekšu kastes uz laivām. *Sports*, 1993. gada 16. oktobris, Nr. 243, 6. lpp.
- [280] RTU arhīvs, 16702. l. RPI studentes B. Hercovas-Hercbergas (Romeiko) personāllieta.
- [281] Kārļa Hercberga akvareļu izstādes katalogs. Rīga, 1976, 8. lpp.
- [282] **Caune, D.** Kvadrātkilometra vienā malā. *Padomju Jaunatne*, 1978. gada 18. oktobris, Nr. 201, 3. lpp.
- [283] **Lūkina, E.** «Laimes trasē». *Sports*, 1972. gada 27. jūlijs, Nr. 117, 2. lpp.
- [284] Ūdenskristības. *Liesma*, 1975. gada 1. decembris, Nr. 12, 10. lpp.
- [285] **Strazds, V.** Pavasarīgajā Amatā. *Sports*, 1981. gada 21. aprīlis, Nr. 63, 2. lpp.
- [286] **Kalns, H.** Starti Gaujas krācēs. *Liesma*, 1983. gada 23. jūlijs, Nr. 115, 4. lpp.
- [287] **Zolte, I.** Paliekošās dzirkstis. *Laiks*, 1994. gada 26. novembris, Nr. 95, 6. lpp.
- [288] **Meldere, D.** Dāmas un spararats? *Sports Latvijā un Pasaulē*, 1992. gada 1. jūlijs, Nr. 2, 9. lpp.
- [289] **Zolte, I.** Paliekošās dzirkstis. *Sports*, 1994. gada 1. novembris, Nr. 258, 7. lpp.
- [290] Staičeliešu cerība – vecā papīrfabrika [tiešaiste]. <https://www.diena.lv/raksts/pasaule/krievija/staiceliesu-ceriba-veca-papirfabrika-10008835> [skatīts: 30.01.2022].
- [291] Mārcis Laidiņš turpina gatavoties Sidnejai. *Sports*, 1998. gada 27. jūnijs, Nr. 144, 6. lpp.
- [292] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 17703. l., 12. lp. LU studenta R. Lapaiņa personāllieta.
- [293] LNA LVVA, 7427. f., 5. apr., 15. l., 18. lp. LU studentu reģistrs.
- [294] **Zelenkovs, A.** Leģendārais Roberts Lapainis. *Klubs*, 2019. gada 1. maijs, Nr. 5, 40. lpp.
- [295] Roberts Lapainis [tiešaiste]. <https://enciklopedija.lv/skirklis/52356-Roberts-Lapainis> [skatīts: 21.01.2022].
- [296] Kronika. *Pasta-Telegrāfa Dzīve*, 1937. gada 1. jūnijs, Nr. 6, 221. lpp.
- [297] LNA LVA, 1821. f., 1. apr., 5163. l. R. Lapaiņa apcietināšanas lieta.
- [298] **Vedējs, L.** Miris Roberts Lapainis. *Latvija*, 1947. gada 21. oktobris, Nr. 79, 4. lpp.
- [299] RTU arhīvs, 29262. l. RTU studentes I. Latves-Šlesarenokas personāllieta.
- [300] **Latve-Šlesarenoka, I., Dirba, J., Ketners, K.** Mathematical Modelling of Brushless Motor Transient. *Enerģētika un elektrotehnika*. Nr. 23, 2008, 169.–175. lpp.
- [301] **Ketners, K., Ketnere, E., Bērziņa, K., Latve-Šlesarenoka, I.** The Research of Stability of Synchronization Process with Mathematical Model's Application of Two Generators. *Enerģētika un elektrotehnika*. Nr. 20, 2007, 115.–121. lpp.
- [302] I. Gudro intervija ar I. Latvi-Šlesarenoku 2022. gada janvārī.
- [303] RTU arhīvs, 11787. l. RPI studentes R. Lāces personāllieta.
- [304] Renāte nav izdzisusi zvaigzne [tiešaiste]. https://sportacentrs.com/sporta_avize/22022013-renate_nav_izdzisusi_zvaigzne [skatīts: 10.01.2022].
- [305] Latvijas skolēnu 12. spartakiāde. *Pionieris*, 1959. gada 1. jūlijs, Nr. 26, 4. lpp.
- [306] Lilita Gerika – sporta meistare. *Rīgas Balss*, 1960. gada 25. augusts, Nr. 202, 5. lpp.
- [307] **Viļčuks, V.** 23 uzvaras Minskā. *Dzimtenes Balss*, 1960. gada 4. septembris, Nr. 72, 4. lpp.
- [308] Labi rezultāti tāllecējām. *Padomju Jaunatne*, 1960. gada 10. jūlijs, Nr. 135, 4. lpp.
- [309] Renāte Lāce – 6,15 m. *Padomju Jaunatne*, 1961. gada 15. augusts, Nr. 160, 4. lpp.
- [310] «Vārpas» lielā uzvara. *Sports*, 1961. gada 8. augusts, Nr. 93, 3. lpp.
- [311] Uzvaras Ļenigrādā un Brestā. *Rīgas Balss*, 1962. gada 6. janvāris, Nr. 5, 5. lpp.
- [312] Sports. Viļņas sacensību bilance. *Cīņa*, 1962. gada 23. maijs, Nr. 119, 3. lpp.
- [313] Renāte Lāce un Jānis Lūsis – Padomju Latvijas labākie sportisti. *Rīgas Balss*, 1963. gada 30. decembris, Nr. 307, 5. lpp.
- [314] Okeānam pāri. *Sports*, 1963. gada 14. septembris, Nr. 111, 3. lpp.
- [315] **Novičs, V.** «Daugavas» CP meistarsacikstes vieglatlētikā. *Sports*, 1963. gada 11. jūnijs, Nr. 69, 3. lpp.
- [316] *Rīgas Balss*. 1963. gada 15. augusts, Nr. 192, 1. lpp.
- [317] Šodien jaunības un veselības svētki. *Rīgas Balss*, 1963. gada 10. augusts, Nr. 188, 5. lpp.
- [318] **Ozoliņš, B.** Pricīgi briži. *Zvaigzne*, 1963. gada 5. septembris, Nr. 17, 3. lpp.
- [319] Baltijas republiku vieglatlētu salidojumā. *Rīgas Balss*, 1964. gada 1. jūnijs, Nr. 128, 5. lpp.
- [320] 10 labākās republikas 1964. gadā. *Sports*, 1964. gada 22. decembris, Nr. 151, 2. lpp.
- [321] **Beķeris, U.** Divas stundas Tokijas atblāzmā. *Jaunais Inženieris*, 1964. gada 4. novembris, Nr. 18, 4. lpp.

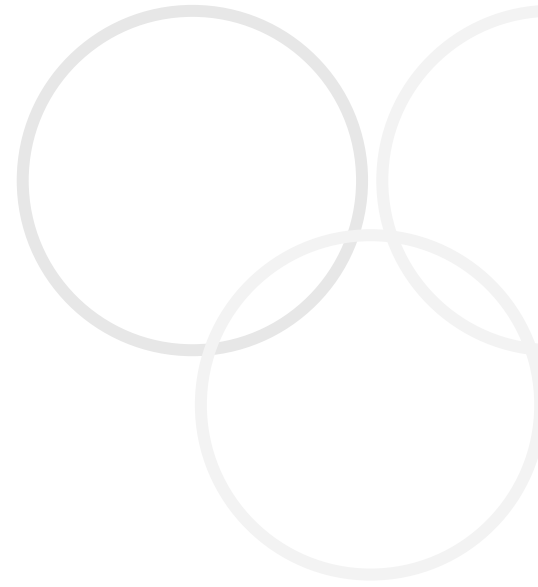
- [322] **Liepiņš, K.** Vieglatlēti sāk labi. *Jaunais Inženieris*, 1965. gada 27. septembris, Nr. 12, 4. lpp.
- [323] **Avota, A.** Rīgā Maskavas ielā 160. *Sports*, 1965. gada 9. oktobris, Nr. 154, 1. lpp.
- [324] **Kehris, Ē.** Eiropas zelts brauks uz Rīgu. *Padomju Jaunatne*, 1966. gada 4. septembris, Nr. 173, 6. lpp.
- [325] Renāte Lāce. *Sports*, 1967. gada 5. marts, Nr. 37, 4. lpp.
- [326] Latvijas enciklopēdija, 3. sēj. Rīga: Valērija Belokoņa izdevniecība, 2005, 628. lpp.
- [327] **Spars, A.** Renāti neaizmirsim. *Pionieris*, 1969. gada 25. februāris, Nr. 16, 2. lpp.
- [328] **Kehris, Ē.** Dzintars Lācis. Sportists profilā un pretskatā. *Padomju Jaunatne*, 1967. gada 17. septembris, Nr. 183, 6. lpp.
- [329] Uzvar Dzintars Lācis. *Dzimtenes Balss*, 1962. gada 11. maijs, Nr. 38, 4. lpp.
- [330] **Āzens, D., Keisels, G.** Rīgas zvaigznes pasaules sporta debesjumā. Rīga sporto gadsimta griežos. Rīga: Jumava, 2015, 163. lpp.
- [331] Dzintars Lācis [tiešsaiste]. <http://www.latvijassports.lv/lv/personalijas/24-personalijas/l/101-dzintars-lacis> [skatīts: 18.01.2022].
- [332] Dzintars Lācis nopelniem bagātais. *Padomju Jaunatne*, 1970. gada 19. jūnijs, Nr. 117, 3. lpp.
- [333] RTU arhīvs, 7284. l. RPI studenta Dz. Lāča personālieta.
- [334] Dzintars Lācis [tiešsaiste]. <https://timenote.info/lv/Dzintars-Lacis-00.00.1940> [skatīts: 26.01.2022].
- [335] Dzintars Lācis (19.05.1940.–7.11.1992.). *Sports*, 1992. gada 10. novembris, Nr. 211–212, 1. lpp.
- [336] LNA LVVA, 7175. f., 1. apr., 1907. l., 170. lp. RPI studentu saraksts.
- [337] LNA LVVA, 7175. f., 1. apr., 1908. l., 4. lp. RPI studentu saraksts.
- [338] Hagensberger Schuetzenegellschaft. *Rigasche Zeitung*, 9. Maerz 1910, Nr. 56, S. 4.
- [339] Locales. *Duena Zeitung*, 14. Februar 1905, Nr. 32, S. 5.
- [340] Feuilleten. Sportnachrichten. *Rihische Neueste Nachrichten: Organ für liberales Deutschtum*, 3. Februar 1910, Nr. 27, S. 6.
- [341] Radfahrer-Vereinigung «Union». *Duena Zeitung*, 19. Maerz 1908, Nr. 66, S. 9.
- [342] Lokales. Zum Vau einer zweiten kirche in Hagensberg. *Rigasche Zeitung*, 3. Martz 1910, Nr. 56, S. 4.
- [343] Die 2. Russische Olympiade in Riga 1914. *Libausche Zeitung*, 19. Juli 1914, Nr. 163, S. 3.
- [344] Locales. Sehiesiem. *Baltische Post*, 12. Juli 1914, Nr. 157, S. 4.
- [345] J. Mitaer Local-Nachrichten. *Rigasche Zeitung*, 16. Juni 1909, Nr. 135, S. 9.
- [346] «Union», – Abteilung Riga. Externes Herbstsportfest. *Duena Zeitung*, 10. September 1908, Nr. 210, S. 1.
- [347] **Ulmanis, A.** Melnās ripas bruņinieki: Latvijas hokeja vēsture. Rīga: Latvijas Hokeja federācija, 1998, 49. lpp.
- [348] Zu dem Duma – Wahlen in Riga. *Rigasche Zeitung*, 14. Februar 1907, Nr. 37, S. 1.
- [349] Aufgeböten. *Rigasche Zeitung*, 14. Februar 1914, Nr. 37, S. 5.
- [350] RTU arhīvs, 100579. l. RTU studentes I. Lūses personālieta.
- [351] A. Zigmundes personīgais arhīvs. Ilondas Lūses vēstule RTU vadošajai pētniecei Alīdai Zigmundeī 2012. gada 19. novembrī.
- [352] Latvija XVIII Ziemas olimpiskajās spēlēs Nagano. Rīga: Latvijas Olimpiskā komiteja, 1998, 98. lpp.
- [353] RTU arhīvs, 221/120/PN. l. RPI studenta G. Niedras personālieta.
- [354] **Krūmiņa, D.** Desmit medaļu komplekti. *Sports*, 1994. gada 4. jūlijs, Nr. 155, 4. lpp.
- [355] Konstantīns Ovčiņņikovs [tiešsaiste]. <https://www.diena.lv/atslegvards/konstantins-ovcinnikovs> [skatīts: 22.12.2021].
- [356] RTU arhīvs, 122226. l. Studenta K. Ovčiņņikova personālieta.
- [357] **Caune, D.** Kur čempions uzvar čempionu. *Sports*, 2012. gada 21. augusts, Nr. 15/16, 37. lpp.
- [358] I. Gudro intervija ar K. Ovčiņņikovu 2021. gada decembrī.
- [359] Džudo klubs Mārupe [tiešsaiste]. <https://marupejudo.lv/aboutClub> [skatīts: 02.01.2022].
- [360] RTU arhīvs, 15 171. l. RPI vecāka pasniedzēja C. Ozera personālieta.
- [361] Cēzars Ozers. *Sports*, 1959. gada 8. augusts, Nr. 94, 1. lpp.
- [362] *Vējiņš 50 gadu 50 stāstos par basketbolu un ne tikai* (sast. G. Keiselis). Rīga: Jumava, 2008, 20. lpp.
- [363] I. Gudro intervija ar C. Ozeru 2022. gada februārī.
- [364] Cēzars Ozers [tiešsaiste]. <https://www.ainars-vanags.com/history.html> [skatīts: 28.01.2022].
- [365] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 16601. l. LU studenta A. Ozola personālieta.
- [366] In memoriam. *Laiks*, 1980. gada 6. septembris, Nr. 72, 6. lpp.
- [367] Notikušās sacensības. *Pasta-Telegrāfa dzīve*, 1933. gada 1. augusts, Nr. 8, 272. lpp.
- [368] Augusts Ozols [tiešsaiste]. <https://kazhe.lv/futbols/personas/augusts-ozols> [skatīts: 02.02.02022].
- [369] Ledus hokejistu pirmās cīņas. *Rīts*, 1935. gada 16. decembris, Nr. 345, 4. lpp.
- [370] Cēls piemērs. *Rīts*, 1934. gada 15. novembris, Nr. 81, 8. lpp.

- [371] RTU arhīvs, RRGTE01-020442. Studentes A. Pastares personālieta.
- [372] **Bērziņš-Soms, J.** Soļošu vien tālāk. *Sports*, 2009, Nr. 38/39, 14. lpp.
- [373] **Raits, R.** Agnese Pastare – Latvijas vicečempione 3000 m skrīšanā. *Ogres Vēstis*, 2011, Nr. 59, 8. lpp.
- [374] Olympic team Latvia: London 2012. Rīga: Latvian Olympic Committee, 2012, p. 9, 17.
- [375] RTU gados jaunākā olimpiete par sajūtām Londonā. *Jaunais Inženieris*, 2012, rudens, 24. lpp.
- [376] Soļotāja Pastare Valsts prezidenta balvas izcīņā uzstāda sezonas otro labāko rezultātu pasaulē [tiešsaiste]. <https://www.diena.lv/raksts/sports/citi/solotaja-pastare-valsts-prezidenta-balvas-izcina-uzstada-sezonas-otro-labako-rezultatu-pasaule-14017042> [skatīts: 29.12.2021].
- [377] Agnese Pastare [tiešsaiste]. <http://latvijassports.lv/lv/personalijas/28-personalijas/p/297-agnese-pastare> [skatīts: 16.03.2022].
- [378] Ogres novada «Sporta laureāts 2013» [tiešsaiste]. https://travelnews.lv/?view=view_images&g_uid=5051&img_id=111041 [skatīts: 16.03.2022].
- [379] LNA LVVA, 7175. f., 1. apr., 1325. l., 1. lp. RPI studenta B. fon Pertela personālieta.
- [380] LNA LVVA, 7175. f., 2. apr., 1711. l. RPI studenta B. fon Pertela ieskaīšu grāmatiņa.
- [381] LNA LVVA, 7175. f., 1. apr., 347. l., 85., 155. lp. RPI Studentu vingrošanas biedrības biedru saraksts, 1908–1909.
- [382] **Apine, R.** Āgenskalna Vingrošanas un sporta biedrības darbība un nams Baldones ielā 7. *Inženierzinātņu un augstskolu vēsture*, RTU izdevniecība, 2021/5, 34. lpp.
- [383] Auguste Margarete Leontine Pertel [online]. <https://www.geni.com/people/Auguste-Margarete-Leontine-Pertel/6000000134651932850> [cited: 30.12.2021].
- [384] Paide teateid. *Jaerva Teataja*, 19 detsember 1933, Nr. 147, l. 4.
- [385] Paide teateid. *Jaerva Teataja*, 19 detsember 1934, Nr. 150, l. 4.
- [386] Jaervamaalt lahkunud 260 sakslast. *Jaerva Teataja*, 4 maerts 1940, Nr. 27, l. 2.
- [387] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 17518. l., 7. lp. LU studenta A. Petrovska personālieta.
- [388] Aiz Austrālijas krastiem. *Austrālijas Latvietis*, 1974. gada 19. jūlijs, Nr. 1236, 11. lpp.
- [389] Petrovskis Ādolfo [tiešsaiste]. <https://hokejvesture.lv/persona/petrovskis-adolfs/> [skatīts: 21.01.2022].
- [390] LNA LVVA, 7427. f., 7. apr., 91. l., 253. lp. LU absolventa Arvīda Mārtiņa Pēterona diploms, 1944.
- [391] **Čika, V.** Sports, *Laiks*, 1985. gada 6. jūlijs, Nr. 54, 6. lpp.
- [392] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 17237. l., 20. lp. LU studenta A. M. Pēterona personālieta.
- [393] **Ošiņš, I.** Četrpusīgais Arvīds Pēterons. *Laiks*, 2008. gada 11. oktobris, Nr. 39, 17. lpp.
- [394] Arvīds Mārtiņš Pēterons [tiešsaiste]. <https://enciklopedija.lv/skirkklis/52416> [skatīts: 21.01.2022].
- [395] Mūsu rekordinternacionāli. *Sporta Pasaule*, 1944. gada 3. jūlijs, Nr. 142, 3. lpp.
- [396] Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijai – 100. Rīga: Jumava, 2021, 89. lpp.
- [397] Spēlētprīeks. *Sports*, 1983. gada 23. oktobris, Nr. 166, 2. lpp.
- [398] RTU arhīvs, 68672. l. RPI studenta M. Poikāna personālieta.
- [399] Kur spāres atbalstīt. *Sports Latvijā un Pasaulē*. 1991. gada 1. decembris, Nr. 3, 5. lpp.
- [400] Pēdējā bridī. *Cīņa*, 1986. gada 11. februāris, Nr. 35, 4. lpp.
- [401] I. Gudro intervija ar M. Poikānu 2021. gada decembrī.
- [402] LNA LVVA, 7427.f., 1. apr., 8883. l. LU studenta Z. Popova personālieta.
- [403] **Salnājs, Z.** Kādā tālā ziemas dienā. *Londonas Avīze*, 1977. gada 2. decembris, Nr. 1602, 3. lpp.
- [404] Tiesu sludinājumi. *Valdības Vēstnesis*, 1935. gada 17. decembris, Nr. 287, 4. lpp.
- [405] Frontei un dzimtenei. *Sporta Pasaule*, 1944. gada 2. maijs, Nr. 133, 4. lpp.
- [406] Popova Raisa Fatima [online]. <https://www.travelspo.ru/latvia-db/krievija/popova-raisa-fatima/> [cited: 01.12.2021].
- [407] LNA LVVA, 2996. f., 15. apr., 21949. l. R. F. Havžokovas pase.
- [408] Rīgas dzimtsarakstu nodaļā. *Jaunākās Ziņas*, 1938. gada 23. septembris, Nr. 216, 5. lpp.
- [409] Latvija XXVIII Olimpiskajās spēlēs Atēnās. Rīga: Latvijas Olimpiskā komiteja, 2004, 82., 118. lpp.
- [410] Latvija Pekinā=Latvia at the Games of the XXIX Olympiad in Beijing. Rīga: Latvijas Olimpiskā komiteja, 2008, 148., 224. lpp.
- [411] **Rags, Ē.** (pierakst. Zvaigzne, M.) Runā kautrīgais šķēpmetējs Ēriks: [saruna ar šķēpmetēju]. *Ventas Balss*, 2011, Nr. 145, 7. lpp.
- [412] I. Gudro intervija ar M. Grīvu 2022. gada janvārī.
- [413] RTU arhīvs, 13857. l. RTU studenta A. Reinholda personālieta.
- [414] I. Gudro intervija ar A. Reinholdu 2022. gada janvārī.
- [415] I. Gudro intervija ar P. Rožkovu 2021. gada decembrī.
- [416] No vasaras uz ziemu [tiešsaiste]. <https://www.diena.lv/raksts/sporta-avize/tuvplana/no-vasaras-uz-ziemu-14242039> [skatīts: 17.12.2021].

- [417] Paralimpiskās sportistes Poļinas Rožkovas stāsts: Sadusmo cilvēki, kas saka «man nesanāks» [tiešsaiste]. <https://www.lsm.lv/raksts/dzive--stils/sarunas/paralimpiskas-sportistes-polinas-rozkovas-stasts-sadusmo-cilveki-kas-saka-man-nesanaks.a403616/> [skatīts: 01.01.2022].
- [418] Pēc nelaimīga kritiena ar sniega dēli viņa nepadevās: spēcīgās paralimpietes Poļinas Rožkovas stāsts [tiešsaiste]. <https://jauns.lv/raksts/sports/427954-pec-nelaimiga-kritiena-ar-sniega-deli-vina-nepadevas-specigas-paralimpietes-polinas-rozkovas-stasts> [skatīts: 10.01.2022].
- [419] Sporta laukos. *Brīvība*, 1969. gada 1. janvāris, Nr. 1, 8. lpp.
- [420] Ceļš uz Mehiko sākas Rīgā. *Liesma*, 1967. gada 1. augusts, Nr. 8, 25. lpp.
- [421] **Sproģis, A.** Četri viri laivā. *Dzimtenes Balss*, 1968. gada 27. septembris, Nr. 39, 7. lpp.
- [422] **Jurševica, M.** Galvu virs ūdens. *Sports*, 1994. gada 5. janvāris, Nr. 3, 6. lpp.
- [423] **Ošiņš, I.** Latvijas olimpiskais zelts, sudrabs, bronza. Rīga: Lauku Avīze, 2008, 36.–39., 131. lpp.
- [424] Pāvels Seļivanovs [tiešsaiste]. <http://latvijassports.lv/lv/personalijas/30-personalijas/s/141-pavels-selivanovs> [skatīts: 03.02.2022].
- [425] Deputātu kandidātu saraksti Rīgas domes vēlēšanām 6. jūnijā. *Latvijas Vēstnesis*, 2009. gada 28. maijs, Nr. 83, 8., 10. lpp.
- [426] RTU arhīvs, 114412. I. RTU studenta J. Silarāja personālieta.
- [427] **Millere, D.** Ķīses sezonas debitants jau pirmās izlases pretendents. *Sports*, 2001. gada 18. aprīlis, Nr. 89, 5. lpp.
- [428] I. Gudro intervija ar J. Silarāju 2022. gada janvārī.
- [429] Video: Jānis Silarājs par bobsleju un šķēpiem, Sandi Prūsi un Soltleiksitiju [tiešsaiste]. https://sportacentrs.com/ziemas_sports/bobslejs/13032018-janis_silarajs_par_bobsleju_un_skepiem_sa [skatīts: 30.01.2022].
- [430] **Roga, G.** Paaudzū stafete. *Sports*. 1976. gada 17. jūlijs, Nr. 111, 2. lpp.
- [431] **Ošiņš, I.** Jura Silova liktenis sprintā. *Laiks*, 2008. gada 31. maijs, Nr. 22, 8. lpp.
- [432] Juris Silovs. *Liesma*, 1972. gada 1. novembris, Nr. 11, 11. lpp.
- [433] Juris Silovs. *Padomju Jaunatne*, 1974. gada 15. februāris, Nr. 32, 5. lpp.
- [434] RTU arhīvs, 25589. I. RPI studenta J. Silova personālieta.
- [435] Sports. Olimpiskā pagātne. *Laiks*, 1984. gada 19. maijs, Nr. 40, 6. lpp.
- [436] LNA LVVA, 7175. f., 1. apr., 1909. l., 129. lp. RPI studentu saraksts.
- [437] LNA LVVA, 7175. f., 1. apr., 6885. l. Studenta Ļeva Sitina ieskaīšu grāmatīņa.
- [438] Бородин, О. Е. Предки, ближайшие родственники и окружение С. Л. Сытина (1925–2001). Семейные дневники и воспоминания. *Региональная идентичность в историческом и культурном пространстве России. VII Сытинские чтения. Материалы международной научно-практической конференции, посвященной памяти историка С. Л. Сытина*. Ульяновск, 25–26 сентября 2014 г. Ч. 2 ред.-сост. Беспалова Е. К. Ульяновск: Издательство «Корпорация технологий продвижения». 2015. 10–25 с.
- [439] LNA LVVA, 2996. f., 17. apr., 33334. I. P. Sokolova Latvijas Republikas pase.
- [440] Pauls Sokolovs [tiešsaiste]. <https://kazhe.lv/futbols/personas/pauls-sokolovs> [skatīts: 02.01.2022].
- [441] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 7414. l. 1. lp. LU studenta P. Sokolova personālieta.
- [442] Dažos vārdos. *Laiks*, 1971. gada 16. oktobris, Nr. 83, 6. lpp.
- [443] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 11269. l. LU studenta A. Sokolova personālieta.
- [444] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 2668. l. LU studenta N. Sokolova personālieta.
- [445] Lidzjutības. *Rīgas Balss*, 1971. gada 24. aprīlis, Nr. 96, 7. lpp.
- [446] RTU arhīvs, 38937. I. RTU studenta K. Straumes personālieta.
- [447] I. Gudro intervija ar K. Straumi 2021. gada decembrī.
- [448] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 11817. l., 14., 15., 16. LU studenta J. Tiltiņa personālieta.
- [449] LNA LVVA, 7427. f., 5. apr., 8. l., 286. lp. LU studentu reģistrs.
- [450] Latvijas sporta vēsture: Divkārtējais pasaules studentu čempions basketbolā [tiešsaiste]. <https://www.delfi.lv/sports/news/basketbols/latvijas-sportavesture-divkartejais-pasaules-studentu-chempions-basketbola.d?id=50360029> [skatīts: 22.01.2022].
- [451] Sporta jaunumi dažos vārdos. *Austrālijas Latvietis*, 1974. gada 10. maijs, Nr. 1226, 11. lpp.
- [452] Sportistu laulības Vācijā. *Sporta Pasaules Magazīna*, 1947. gada 16. marts, Nr. 13, 6. lpp.
- [453] Klivlendā kronika. *Laiks*, 1974. gada 3. aprīlis, Nr. 27, 6. lpp.
- [454] In memoriam. *Laiks*, 1974. gada 6. aprīlis, Nr. 28, 6. lpp.
- [455] RTU arhīvs, 7431470. I. RPI studenta B. Timofejeva personālieta.
- [456] Boriss Timofejevs [tiešsaiste]. <http://www.latvijassports.lv/lv/personalijas/31-personalijas/t/304-boriss-timofejevs> [skatīts: 16.01.2022].

- [457] Seniori joprojām formā [tiešsaiste]. <https://www.sporto.lv/sporta-veidi/individualie-sporta-veidi/seniori-joprojam-forma/> [skatīts: 21.01.2022].
- [458] Rīga Shooting Centre [tiešsaiste]. <http://ssk.sporting.lv/?tab=contacts> [skatīts: 16.01.2022].
- [459] I. Gudro intervija ar B. Timofejevu 2022. gada janvārī.
- [460] RTU arhīvs, 2831609. l. RPI studenta A. Tropa personāllieta.
- [461] Altenberga: 6, 7, 8. *Sports*, 1989. gada 14. novembris, Nr. 176, 3. lpp.
- [462] I. Gudro intervija ar A. Tropu 2022. gada janvārī.
- [463] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 19793. l., 3., 4., 5. lp. LU studentes M. Martinsones personāllieta.
- [464] **Ivanova, L.** Par slēpošanu, Sniega Rozi un Mirdzu Martinsoni. *Laiks*, 2010. gada 18. decembris, Nr. 48, 24. lpp.
- [465] **Riekstiņš, A.** Mūsu spējīgākie sporta reprezentanti. *Fiziskā Kultūra un Sports*, 1937. gada 1. decembris, Nr. 8, 353. lpp.
- [466] **Šmits, A.** «Starta» kokteilis. *Starts*, 1934. 15. februāris, Nr. 2, 42. lpp.
- [467] Sports. Ātrslidotāju pārbaudes sacikstes. *Latvijas Kareivis*, 1934. gada 26. janvāris, Nr. 20, 4. lpp.
- [468] M. Martinsones foto. *Atpūta*, 1935. gada 6. septembris, Nr. 566, 23. lpp.
- [469] Žurnāla vāks. *Atpūta*, 1935. gada 13. decembris, Nr. 580.
- [470] *Magazina*, 1936. gada 14. februāris, Nr. 196, 28. lpp.
- [471] Visi pasaules skati pievērsti Garmiš-Partenkirchenai. *Sporta Pasaule*, 1936. gada 10. februāris, Nr. 231, 1. lpp.
- [472] Mirdza Martinsone izvešēļojusies. *Sporta Pasaule*, 1938. gada 19. maijs, Nr. 492, 1. lpp.
- [473] «Mis lido» sportiste. *Rīts*, 1938. gada 28. jūlijs, Nr. 206, 2. lpp.
- [474] **Šulca, A.** Mirdza Martinsone-Turķe sportiste un žurnāliste. *Universitas*, 1984. gada 1. aprīlis, Nr. 53, 51. lpp.
- [475] Nacionālā darbiniece Mirdza Turķis aizsaulē. *Laiks*, 1983. gada 28. septembris, Nr. 78, 5. lpp.
- [476] RTU arhīvs, 8264. l. RPI studenta R. Upatnieka personāllieta.
- [477] Rolands Upatnieks [tiešsaiste]. <http://latvijassports.lv/lv/personalijas/32-personalijas/u/160-rolands-albins-upatnieks> [skatīts: 29.01.2022].
- [478] **Līdums, J.** Nekad nav miera. *Dzimtenes Balss*, 1974. gada 30. maijs, Nr. 22, 8. lpp.
- [479] **Spars, A.** Vai būs pirmās medaļas? *Padomju Jaunatne*, 1976. gada 1. janvāris, Nr. 1, 6. lpp.
- [480] **Solima, M.** Bobsleja uvertūra. Rīga: Avots, 1982, 16.–17., 27. lpp.
- [481] Rolanda Upatnieka trasē. *Sports*, 1995. gada 4. jūlijs, Nr. 160–161, 8. lpp.
- [482] Kamanas kalsim vasarā. *Ciņa*, 1980. gada 3. aprīlis, Nr. 79, 3. lpp.
- [483] Atklāta kamaniņu un bobsleja trase. *Sports*, 1986. gada 30. decembris, Nr. 203–204, 7. lpp.
- [484] **Solima, M.** Kalgari kongresā. *Dzimtenes Balss*, 1984. gada 17. jūlijs, Nr. 29, 8. lpp.
- [485] **Bahovs, B.** «Krievu trijūga» šūpulis – Rūpnīca RAF. *Darba Uzvara*, 1984. gada 14. marts, Nr. 41, 2. lpp.
- [486] V. Jauna tehnika bobslejā. *Laiks*, 1984. gada 7. janvāris, Nr. 2, 6. lpp.
- [487] **Zembergs, M.** Kā radīts latviešiem. *Diena*, 2000. gada 4. marts, Nr. 12.–13. lpp.
- [488] Māris Poikāns: «Pieģāju pie spoguļa, noskuvu ūsas un pateicu: viss, vairs nekāda bobsleja!» [tiešsaiste]. <https://nra.lv/sports/ziemas-sports/1041-maris-poikans-piegaju-pie-spagula-noskuvu-usas-un-pateicu-viss-vairs-nekada-bobsleja.htm> [skatīts: 29.01.2022].
- [489] RTU arhīvs, l. 5528. RPI studenta A. Ūdra personāllieta.
- [490] Arnolds Ūdris. *Latvijas Jaunatne*, 1993. gada 19. aprīlis, Nr. 82, 1. lpp.
- [491] Valsts un sporta kopsakars. *Sports*, 1993. gada 20. novembris, Nr. 271, 8. lpp.
- [492] No Vedēja līdz Balderim. *Latvijas Jaunatne*, 1990. gada 7. jūlijs, Nr. 117, 3. lpp.
- [493] LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 11735. l., 6., 7. lp. LU studenta L. J. Vedēja personāllieta.
- [494] **Dumpis, I.** Agronoms Leonīds Vedējs – 85-gadnieks. *Laiks*, 1993. gada 9. oktobris, Nr. 81, 6. lpp.
- [495] Leonīds Vedējs (12.10.1908–4.02.1995). *Sports*, 1995. gada 8. februāris, Nr. 33, 3. lpp.
- [496] **Šm.** Leonīds Vedējs 10 gadu Latvijas valsts vienības tērpā. *Sporta Pasaule*, 1940, Nr. 761, 4. lpp.
- [497] **Šmits, A.** Viena sirds un viena dvēsele. *Sporta Pasaule*, 1943. gada 8. marts, Nr. 73, 4. lpp.
- [498] **Vedējs, L.** Mūsu hokejistu ciņas Prāgā. *Brīvā Zeme*, 1938. gada 16. februāris, Nr. 38, 16. lpp.
- [499] **Vedējs, L.** Mūsu hokejistu spēles Bukarestē. *Brīvā Zeme*, 1938. gada 11. februāris, Nr. 34, 10. lpp.
- [500] Sports. *Laiks*, 1982. gada 16. janvāris, Nr. 5, 6. lpp.
- [501] **Pagodkins, M.** Leonīds Vedējs (12.X 1908–4.II 1995). *Neatkarīgā Ciņa*, 1995. gada 8. februāris, Nr. 30, 7. lpp.
- [502] **Pogodkins, M.** Hokeja dzirkstis. *Neatkarīgā Ciņa*, 1993. gada 14. oktobris, Nr. 199, 8. lpp.
- [503] LSM 23.215. Hokejista L. J. Vedēja krūšu tēls, 20. gadsimta 40. gadu otrā puse.
- [504] RTU arhīvs, 2141721. l. RPI studenta R. Vildes personāllieta.

- [505] **Āzens, D., Keiselis, G.** «Radiotehnikis»: sudraba hronika ar zelta odziņām. *Rīga sporto gadsimta griežos*. Rīga: Jumava, 2015, 213. lpp.
- [506] I. Gudro intervija ar R. Vildi 2021. gada decembrī.
- [507] RTU arhīvs, 15559. l. RPI studenta J. Vilsona personāllieta.
- [508] **Gailītis, O.** Vārtu virs Nr. 1. *Sports*, 1970, Nr. 123, 3. lpp.
- [509] Ridzinieks – labākais. *Rīgas Balsis*, 1970. gada 10. februāris, Nr. 33, 5. lpp.
- [510] Mūžībā devies Jānis Vilsons – pirmais Latvijas handbolists olimpiskajās spēlēs [tiešsaite]. https://sportacentrs.com/handbols/23012018-muziba_devies_janis_vilsons_pirmais_latvi [skatīts: 27.01.2022].
- [511] **Vilsons, J.** Jaunumi būvniecībā no AEROC jaunās paaudzes gāzbetona. *Praktiska Būvniecība*, 2007, Nr. 1, 22.–24. lpp.
- [512] RTU arhīvs, 27143. l. RPI / RTU studenta D. Ziliša personāllieta.
- [513] I. Gudro intervija ar D. Ziliti 2022. gada janvārī.
- [514] Saldus sporta skolas pašnovērtējuma ziņojums 2011./2012. mācību gadā.
- [515] Latvijas Olimpiskā komiteja: Sportam un Latvijai. Rīga: Latvijas Olimpiskā komiteja, 2012, 3. lpp.
- [516] LNA LVA, 2145. f., 2. apr., 37. l., 11., 25. lp. LOK Izpildkomitejas locekļi, 2004.
- [517] **Āzens, D.** Kal ratus...četrus gadus iepriekš. *Sporta Avīze*, 2013. gada 8.–14. janvāris, Nr. 1, 20. lpp.
- [518] Latvijas enciklopēdija. 1. sēj. Rīga: SIA «Valērija Belokoņa izdevniecība», 2002, 582. lpp.
- [519] LNA LVA 2145. f., 2. apr., 48. l., 18. lp. LOK Ģenerālās asamblejas pārskati, 2000.
- [520] Latvijas Šaušanas federācija [tiešsaite]. <http://www.saufed.lv/> [skatīts: 05.03.2022].
- [521] Jaunajā LOV sastāvā vasaras sporta veidos iekļauti 80 sportisti [tiešsaite]. <https://www.la.lv/jaunaja-lov-sastava-vasaras-sporta-veidos-ieklausti-80-sportisti> [skatīts: 05.03.2022].
- [522] **Martinsons, O.** Aleksandra Veisa atcerei. *Dzimtenes Balsis*, 1988. gada 29. septembris, Nr. 39, 5. lpp.
- [523] *Olimpiskā kustība* (sast. A. Erta u. c.). Rīga: Latvijas Olimpiskā komiteja, 2004, 6. lpp.
- [524] Daudz laimes, jubilār! Latvijas skeletoņa tēvs Dainis Dukurs [tiešsaite]. <https://ltv.lsm.lv/lv/raksts/21.01.2022-daudz-laimes-jubilar-latvijas-skeletoņa-tevs-dainis-dukurs.id250325> [skatīts: 30.01.2022].

SOURCES OF ILLUSTRATIONS

- Figure 1.** Copyright International Olympic Committee.
- Figure 2.** *Liepāja* Museum, LM 22958.
- Figure 3.** Copyright International Olympic Committee.
- Figure 4.** Latvijas Sporta muzejs (turpmāk – LSM). Estonian Sports and Olympic Museum.
- Figure 5.** *Cēsis* Museum, CM 63243.
- Figure 6.** A. Zigmundes privātais arhīvs.
- Figure 7.** Kröger, C. Birkenruher-Album: 1825–1892, 1906–1910. St. Petersburg: A. von Grothuss, 1910, S. 7.
- Figure 8.** Seim, R. Bernhard Strass, Turnlehrer in Riga (Russland): eine Schilderung seines Lebens und Wirkens. Gruna bei Chemnitz in Sachsen: R. Seim, 1882, S. 21.
- Figure 9.** LNA LVVA, 4011. f., 1. apr., 5564. l., 1. lp. B. Štrāsa dzimtas dokumenti.
- Figure 10.** Programm der polytechnischen Schule zu Riga für das Studienjahr 1879/80. Riga: Mullersche Buchdruckerei, 1879, S. 2., 6.
- Figure 11.** LNA LVVA, 7175. f., 1. apr., 347. l., 99. lp. RPI studentu biedrību dokumenti.
- Figure 12.** Latvijas Nacionālā bibliotēka (turpmāk – LNB).
- Figure 13.** Izcilie Rīgas šahisti. *Atpūta*, 1937. Gada 12. novembris, Nr. 680, 30. lpp.
- Figure 14.** Rechenschaftsbericht des Rigaer Turnvereins für das Jubiläumsjahr 1912. Riga: E. Plates, 1912.
- Figure 15.** A. Gulbes privātais arhīvs.
- Figure 16.** LSM.
- Figure 17.** A. Staģa privātais arhīvs.
- Figure 18.** Latvijas Tūres fināla uzvarētāji [tiešsaiste]. <http://lvbridge.lv/index.php/component/content/article?id=506:latvijastures-fināla-uzvaretaji> [skatīts: 01.12.2021].
- Figure 19.** RTU Inženierzinātņu vēstures pētniecības centrs, Vēstures muzejs (turpmāk – IVPC VM).
- Figure 20.** L. Ribicka privātais arhīvs.
- Figure 21.** RTU IVPC VM.
- Figure 22.** E. Lavendeļa jun. privātais arhīvs.
- Figure 23.** RTU IVPC VM.
- Figure 24.** RTU IVPC VM.
- Figure 25.** Roniši. Galerija [tiešsaiste]. <https://www.rtu.lv/ronisi/galerija-ronisi/kategorija/pakalpojumi> [citēts: 20.01.2022].
- Figure 26.** R. Puriņa privātais arhīvs.
- Figure 27.** K. Kūmas privātais arhīvs.
- Figure 28.** Foto: E. Karaseva, RTU.
- Figure 29.** I. Dāboliņas privātais arhīvs.
- Figure 30.** J. Lungeviča privātais arhīvs.
- Figure 31.** J. Lungeviča privātais arhīvs.
- Figure 32.** LSM. Foto: Ahlen & Akerlund. Izdevums V Olympiaden. Olympiska Spelen i Stockholm 1912 i Bild och Ord. Stockholm: Centraltryckeriet, 1912. 173. lpp.
- Figure 33.** R. Bergmaņa privātais arhīvs.
- Figure 34.** Z. Ekmaņa privātais arhīvs.
- Figure 35.** P. Rožkovas privātais arhīvs.
- Figure 36.** RTU IVPC VM
- Figure 37.** Upatnieku dzimtas arhīvs.
- Figure 38.** LSM.
- Figure 39.** J. Lungeviča privātais arhīvs.
- Figure 40.** LSM. Foto: D. Bremzes privātais arhīvs.
- Figure 41.** RTU IVPC VM.
- Figure 42.** A. Zigmundes privātais arhīvs.
- Figure 43.** Latvijas Nacionālā arhīva Latvijas Valsts vēstures arhīvs (turpmāk – LNA LVVA), 3234. f., 33. apr., 47965. l. 3. lp. J. V. Andriksona Latvijas Republikas pase.
- Figure 44.** LNA LVVA, 7427. l, 1. apr., 14850. l., 1. lp. LU studenta J. V. Andriksona personālieta.
- Figure 45.** Mēnešraksta vāks. *Starts*, 1935. gada 15. janvāris, Nr. 13.
- Figure 46.** Mūsu olimpiskās cerības. *Atpūta*, 1935. gada 15. februāris, Nr. 537, 19. lpp.
- Figure 47.** LSM.
- Figure 48.** RTU IVPC VM.
- Figure 49.** RTU arhīvs, 3340302. l. RPI studenta B. Artemjeva personālieta.
- Figure 50.** Z. Ekmaņa privātais arhīvs.
- Figure 51.** LSM. Foto: K. Ullis.
- Figure 52.** LSM. Foto: K. Ullis.
- Figure 53.** RTU arhīvs, 13677. l. RPI darbinieka V. Barkāna personālieta.
- Figure 54.** RTU arhīvs, 15901. l. RPI studenta V. Barkāna personālieta.
- Figure 55.** RTU arhīvs, 13677. l. RPI darbinieka V. Barkāna personālieta.
- Figure 56.** LSM. Foto: V. Barkāna privātais arhīvs.
- Figure 57.** V. Barkāna privātais arhīvs.
- Figure 58.** LSM. Foto: V. Barkāna privātais arhīvs.
- Figure 59.** LNA LVVA, 2996. f., 2. apr., 6546. l., 1. lp. R. Bārdas pase.
- Figure 60.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 7800. l., 1. lp. LU studenta R. Bārdas personālieta.
- Figure 61.** LSM.
- Figure 62.** LSM. Foto: *AN Paris*.
- Figure 63.** LSM.
- Figure 64.** R. Bergmaņa privātais arhīvs.

- Figure 65.** RTU arhivs, 136/0831. l. RPI / RTU studenta R. Bergmaņa personāllieta.
- Figure 66.** RTU arhivs, 136/0831. l. RPI / RTU studenta R. Bergmaņa personāllieta.
- Figure 67.** R. Bergmaņa privātais arhivs.
- Figure 68.** R. Bergmaņa privātais arhivs.
- Figure 69.** R. Bergmaņa privātais arhivs.
- Figure 70.** LNA LVVA, 3234 f., 33. apr., 81703. l. A. Bērziņa ārzemju pase.
- Figure 71.** LNA LVVA, 7427. f., 2. apr., 18. l., 1. lp. LU studenta A. Bērziņa personāllieta.
- Figure 72.** LNA LVVA, 7427. f., 2. apr., 18. l., 15. lp. LU studenta A. Bērziņa personāllieta.
- Figure 73.** Mūsu olimpiskās cerības. *Atpūta*, 1935. gada 15. februāris, Nr. 537, 19. lpp.
- Figure 74.** Žurnāla vāks. *Atpūta*, 1939. gada 3. februāris, Nr. 744.
- Figure 75.** Žurnāla vāks. *Atpūta*, 1940. gada 16. februāris, Nr. 798.
- Figure 76.** LNA Latvijas Valsts arhivs, 1867. f., 1. apr., 44094. l., 12. a. lp. A. Bērziņa apcietināšanas lieta.
- Figure 77.** RTU IVPC VM.
- Figure 78.** RTU arhivs, 46889. l. RPI studenta J. Bērziņa personāllieta.
- Figure 79.** J. Bērziņa dzimtas privātais arhivs.
- Figure 80.** LSM. Foto: A. Garonska privātais arhivs.
- Figure 81.** K. Birzules privātais arhivs.
- Figure 82.** K. Birzules privātais arhivs.
- Figure 83.** K. Birzules privātais arhivs.
- Figure 84.** K. Birzules privātais arhivs.
- Figure 85.** RTU IVPC VM.
- Figure 86.** LNA LVVA, 3234. f., 33. apr., 69736. l. H. Blaua pase.
- Figure 87.** LNA LVVA, 7175. f., 1. apr., 1881. l., 175. lp. RPI absolventu diplomu kopijas.
- Figure 88.** LSM. Foto: O. Sprūde
- Figure 89.** Blaus, H. Būvmācība arodskolām un teknikumiem (mechanikas, elektrotehnikas, kulturtehnikas un ķīmijas nodaļām). 2. iesp. Rīga: Valters un Rapa, 1939, 202 lpp.
- Figure 90.** Blaus, H. *Šaušanas māksla ar skrošu bisī: rokas grāmata medību un sporta šaušanai*. Rīga: J. Kukura praktisku rakstu apg., 1935, 92 lpp.
- Figure 91.** LSM.
- Figure 92.** LNA LVVA, 3234. f., 24. apr., 18344. l., 64. lp. Iekšlietu ministrija. Administratīvais departaments. Emigrācijas nodaļa. Akts. Blaus, H.
- Figure 93.** LSM. Foto: U. Staaks. *Mednieks un Makšķernieks*, 1926. gada 1. aprīlis, Nr. 4, 103. lpp.
- Figure 94.** LNB.
- Figure 95.** A. Zigmundes privātais arhivs.
- Figure 96.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 19229. l., 21. lp. LU studenta R. Bluža personāllieta.
- Figure 97.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 19229. l., 1. lp. LU studenta R. Bluža personāllieta.
- Figure 98.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 19229. l., 12., 15. lp. LU studenta R. Bluža personāllieta.
- Figure 99.** LSM.
- Figure 100.** LSM.
- Figure 101.** LSM.
- Figure 102.** D. Bobrova privātais arhivs.
- Figure 103.** LSM. Foto: I. Znotiņš (LOK).
- Figure 104.** D. Bobrova privātais arhivs.
- Figure 105.** D. Bobrova privātais arhivs.
- Figure 106.** D. Bobrova privātais arhivs.
- Figure 107.** L. Bondares privātais arhivs.
- Figure 108.** RTU arhivs, 823. l. RTU studentes L. Bondares personāllieta.
- Figure 109.** L. Bondares privātais arhivs.
- Figure 110.** L. Bondares privātais arhivs. Foto: Scanpix.
- Figure 111.** L. Bondares privātais arhivs.
- Figure 112.** L. Bondares privātais arhivs.
- Figure 113.** A. Dārznieka privātais arhivs.
- Figure 114.** LSM. Foto: R. Kokšarovs (LOK).
- Figure 115.** A. Dārznieka privātais arhivs.
- Figure 116.** A. Dārznieka privātais arhivs.
- Figure 117.** A. Dārznieka privātais arhivs.
- Figure 118.** A. Dārznieka privātais arhivs.
- Figure 119.** RTU IVPC VM.
- Figure 120.** RTU arhivs, 733/L. RTU studenta I. Dīcmaņa personāllieta.
- Figure 121.** LSM. Foto: A. Puče (LOK).
- Figure 122.** LSM. Foto: A. Puče (LOK).
- Figure 123.** LSM. Foto: A. Puče (LOK).
- Figure 124.** LSM. Foto: Z. Zālmanis (LOK).
- Figure 125.** Z. Ekmaņa privātais arhivs.
- Figure 126.** RTU arhivs, 54755. l. RPI studenta Z. Ekmaņa personāllieta.
- Figure 127.** RTU arhivs, 54755. l. RPI studenta Z. Ekmaņa personāllieta.
- Figure 128.** Z. Ekmaņa privātais arhivs.
- Figure 129.** Z. Ekmaņa privātais arhivs.
- Figure 130.** Z. Ekmaņa privātais arhivs.

- Figure 131.** Z. Ekmaņa privātais arhīvs.
- Figure 132.** Z. Ekmaņa privātais arhīvs.
- Figure 133.** LSM.
- Figure 134.** RTU arhīvs, RRGTE01-031492. I. RTU studenta M. Ežmaļa personāllieta.
- Figure 135.** LSM. Foto: R. Kokšarovs (LOK).
- Figure 136.** A. Fokinas privātais arhīvs.
- Figure 137.** RTU arhīvs, 15. k. I. RTU studentes A. Ribakovas personāllieta.
- Figure 138.** A. Fokinas privātais arhīvs.
- Figure 139.** A. Fokinas privātais arhīvs.
- Figure 140.** A. Fokinas privātais arhīvs.
- Figure 141.** A. Fokinas privātais arhīvs.
- Figure 142.** RTU IVPC VM.
- Figure 143.** RTU arhīvs, 79605. I. RPI studenta A. Garonska personāllieta.
- Figure 144.** RTU arhīvs, 79605. I. RPI studenta A. Garonska personāllieta.
- Figure 145.** LSM. Foto: Z. Mežvilks.
- Figure 146.** A. Garonska privātais arhīvs.
- Figure 147.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 13876. l., 28. lp. LU studenta E. Gruzīša personāllieta.
- Figure 148.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 13876. l., 1. lp. LU studenta E. Gruzīša personāllieta
- Figure 149.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 13876. l., 12. lp. LU studenta E. Gruzīša personāllieta.
- Figure 150.** **Gruzītis, E.** Greizie rati. Rīga, Armijas spiestuve, 1940, 95 lpp.
- Figure 151.** LNA LVVA, 2996. f. 7. apr. 4713. l., 1. lp. H. Hānes pase.
- Figure 152.** LNA LVVA, 7175. f., 1. apr. l., 655. lp. RPI absolventu diplomu kopijas.
- Figure 153.** LNA LVVA, 4893. f., 1. apr., 1906. l. 1. lpp. LR reģistrētie izgudrojumi.
- Figure 154.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 18533. l., 36. lp. LU studenta A. Hermanovska personāllieta.
- Figure 155.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 18533. l., 1. lp. LU studenta A. Hermanovska personāllieta.
- Figure 156.** LSM.
- Figure 157.** LSM.
- Figure 158.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 16441. l., 1. lp. LU studenta A. F. Hermanovska personāllieta.
- Figure 159.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 16441. l., 8. lp. LU studenta A. F. Hermanovska personāllieta.
- Figure 160.** Latviešu mākslinieks Bermudu salās. *Atpūta*, 1940. gada 19. janvāris, Nr. 794, 24. lpp.
- Figure 161.** Latviešu mākslinieks Bermudu salās. *Atpūta*, 1940. gada 19. janvāris, Nr. 794, 24. lpp.
- Figure 162.** Miris Askolds Hermanovskis. *Laiks*, 1967. gada 26. augusts, Nr. 68, 4. lpp.
- Figure 163.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 15102. l., 13. lp. LU studenta R. Jurčiņa personāllieta.
- Figure 164.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 15102. l., 34. lp. LU studenta R. Jurčiņa personāllieta.
- Figure 165.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 15102. l., 1. lp. LU studenta R. Jurčiņa personāllieta.
- Figure 166.** LSM.
- Figure 167.** LSM.
- Figure 168.** LSM.
- Figure 169.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 13996. l., 19. lp. LU studenta P. Kaņepa personāllieta.
- Figure 170.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 13996. l., 1. lp. LU studenta P. Kaņepa personāllieta.
- Figure 171.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 13996. l., 15. lp. LU studenta P. Kaņepa personāllieta.
- Figure 172.** LNA LVVA, 3234. f., 24. apr., 6486. l., 15. lp. P. Kaņepa ārzemju pases lieta.
- Figure 173.** LNA LVVA, 2996. f., 10. apr., 26865. l., 5. lp. K. Klasena pase.
- Figure 174.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 5408. l., 1. lp. LA studenta K. Klasena personāllieta.
- Figure 175.** LSM.
- Figure 176.** **Plūms, A.** Devītās olimpiskās spēles. Rīga: J. Plikše, 1929, 88. lpp.
- Figure 177.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 19126. l., 27. lp. LU studenta E. P. Klāva personāllieta.
- Figure 178.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 19126. l., 1. lp. LU studenta E. P. Klāva personāllieta.
- Figure 179.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 19126. l., 19. lp. LU studenta E. P. Klāva personāllieta.
- Figure 180.** LSM.
- Figure 181.** LSM.
- Figure 182.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 22524. l., 27. lp. LU studenta K. Kļavas (arī Talka) personāllieta.
- Figure 183.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 22524. l., 1. lp. LU studenta K. Kļavas (arī Talka) personāllieta.
- Figure 184.** LNA LVVA 7427. f., 1. apr., 22524. l., 10. lp. LU studenta Kārļa Kļavas (arī Talka) personāllieta.
- Figure 185.** LSM. Foto: J. Kļavas privātais arhīvs.
- Figure 186.** **Šmits, A.** Pasaules meistars. *Sporta Pasaule*, 1939. gada 18. februāris, Nr. 609, 4. lpp.
- Figure 187.** Latvijas Šaušanas federācija.

Figure 188. RTU arhīvs, 271181. I. RTU studenta I. Kostina personālieta.

Figure 189. LSM. Foto: R. Kokšarovs (LOK).

Figure 190. LSM. Foto: R. Kokšarovs (LOK).

Figure 191. Studentu korporācijas «*Fraternitas Baltica*» konventa paziņojums par H. fon Külberga nāvi. *Рижское Обозрение*, No. 117, 1915, стр. 4.

Figure 192. Piederīgo paziņojums par H. fon Külberga nāvi. *Рижское Обозрение*, No. 116, 1915, стр. 8.

Figure 193. RTU IVPC VM.

Figure 194. RTU arhīvs, 16702. I. RPI studentes B. Hercovas-Hercbergas (dz. Romeiko) personālieta.

Figure 195. RTU arhīvs, 16702. I. RPI studentes B. Hercovas-Hercbergas (dz. Romeiko) personālieta.

Figure 196. LSM. Foto: Z. Mežavilks.

Figure 197. LSM. Foto: K. Ullis.

Figure 198. LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 17703. l., 30. lp. LU studenta R. Lapaiņa personālieta.

Figure 199. LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 17703. l., 1. lp. LU studenta R. Lapaiņa personālieta.

Figure 200. LSM. Foto: E. Wohnsdorf-Steindamm 154, Königsberg Pr.

Figure 201. LSM.

Figure 202. RTU IVPC VM.

Figure 203. RTU arhīvs, 29262. I. RTU studentes I. Latves-Šlesarenokas personālieta.

Figure 204. I. Latves-Šlesaronokas privātais arhīvs.

Figure 205. LSM.

Figure 206. RTU arhīvs, 11787. I. RPI studentes R. Lāces personālieta.

Figure 207. A. Staģa privātais arhīvs.

Figure 208. Pionieru spartakiādē «atrastais» isbižainais meitēns. *Zvaigzne*, 1962. gada 20. janvāris, Nr. 2, 24. lpp.

Figure 209. Pavulāns, P. Kas palicis atmiņā. *Liesma*, 1961. gada 1. oktobris, Nr. 10, 33. lpp.

Figure 210. LSM.

Figure 211. LSM.

Figure 212. Latvijas Nacionālais mākslas muzejs. VMM-15843. Arta Dumpe. Renāte Lāce. 1967. Terakota. 47 x 21 x 38 cm. Foto: A. Altenbergs.

Figure 213. RTU arhīvs, 7284. I. RPI studenta Dz. Lāča personālieta.

Figure 214. RTU arhīvs, 7284. I. RPI studenta Dz. Lāča personālieta.

Figure 215. LSM.

Figure 216. LSM.

Figure 217. LSM.

Figure 218. LSM. Foto: V. Prikulis.

Figure 219. Foto: Latvijas riteņbraukšanas sezonas godināšanas pasākums [tiešsaiste]. https://sportacentrs.com/ritenbrauksana/22122014-latvijas_ritenbrauksanas_sezonas_godinasa?is_mobile=1 [citēts: 18.01.2022]. Foto: J. Iljina.

Figure 220. LNA LVVA, 7175. f., 1. apr., 1881.l., 111. lp. RPI absolventu diplomu kopijas.

Figure 221. Rigasches Adressbuch 1909. Riga: Tanhaeuser, S. 270.

Figure 222. LSM.

Figure 223. I. Lūses privātais arhīvs.

Figure 224. RTU arhīvs, 100579. I. RTU studentes I. Lūses personālieta.

Figure 225. I. Lūses privātais arhīvs.

Figure 226. RTU arhīvs, 100579. I. RTU studentes I. Lūses personālieta.

Figure 227. I. Lūses privātais arhīvs.

Figure 228. I. Lūses privātais arhīvs.

Figure 229. RTU arhīvs, 221/120/PN. I. RPI studenta G. Niedras personālieta.

Figure 230. RTU arhīvs, 221/120/PN. I. RPI studenta G. Niedras personālieta.

Figure 231. RTU arhīvs, 221/120/PN. I. RPI studenta G. Niedras personālieta.

Figure 232. LSM. Foto: V. Barkāna privātais arhīvs.

Figure 233. V. Barkāna privātais arhīvs.

Figure 234. V. Barkāna privātais arhīvs.

Figure 235. RTU arhīvs, 122226. I. Studenta K. Ovčičņikova personālieta.

Figure 236. RTU arhīvs, 122226. I. Studenta K. Ovčičņikova personālieta.

Figure 237. K. Ovčičņikova privātais arhīvs.

Figure 238. RTU arhīvs, 12145. I. RPI studenta C. Oзера personālieta.

Figure 239. RTU arhīvs, 12145. I. RPI studenta C. Oзера personālieta.

Figure 240. RTU arhīvs, 12145. I. RPI studenta C. Oзера personālieta.

Figure 241. C. Oзера privātais arhīvs.

Figure 242. C. Oзера privātais arhīvs.

Figure 243. C. Oзера privātais arhīvs.

Figure 244. LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 16601. l., 22. lp. LU studenta A. Ozola personālieta.

Figure 245. LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 16601. l., 16. lp. LU studenta A. Ozola personālieta.

Figure 246. LSM.
Figure 247. RTU arhīvs, RRGTE01-020442. Studentes A. Pastares personālieta.
Figure 248. RTU arhīvs, RRGTE01-020442. Studentes A. Pastares personālieta.
Figure 249. LSM. Foto: I. Znotiņš (LOK).
Figure 250. LSM. Foto: I. Znotiņš (LOK).
Figure 251. LSM. Foto: I. Znotiņš (LOK).
Figure 252. LNA LVVA, 7175. f., 1. apr., 1325. l., 8a. lp. RPI studenta B. fon Pertela personālieta.
Figure 253. LNA LVVA, 7175. f., 2. apr., 1711. l. RPI studenta B. fon Pertela lekciju grāmatiņa.
Figure 254. LNA LVVA, 7175. f., 1. apr., 1325. l., 9. lp. RPI studenta B. fon Pertela personālieta.
Figure 255. LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 17518. l., 1. lp. LU studenta A. Petrovska personālieta.
Figure 256. LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 17518. l., 1. lp. LU studenta A. Petrovska personālieta.
Figure 257. LSM.
Figure 258. LSM.
Figure 259. LNA LVVA, 2996. f., 15. apr., 9948. l., 5. lp. A. M. Pētersona pase.
Figure 260. LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 17237. l., 1. lp. LU studenta A. M. Pētersona personālieta.
Figure 261. LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 17237. l., 22. lp. LU studenta A. M. Pētersona personālieta.
Figure 262. Pētersons, A. Hokejs, Rīga: Latvijas Valsts Izdevniecība, 1955, 135 lpp.
Figure 263. LSM.
Figure 264. LSM.
Figure 265. M. Poikāna privātais arhīvs.
Figure 266. RTU arhīvs, 68672. l. RPI Studenta M. Poikāna personālieta.
Figure 267. LSM.
Figure 268. LSM.
Figure 269. LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 8883. l., 34. lp. LU studenta Z. Popova personālieta.
Figure 270. LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 8883. l., 1. lp. LU studenta Z. Popova personālieta.
Figure 271. LSM.
Figure 272. LSM. Foto: J. Markvarts (*Fokus studio*).
Figure 273. RTU arhīvs, 356. l. RPI / RTU studenta Ē. Raga personālieta.
Figure 274. LSM. Foto: R. Kokšarovs (LOK).
Figure 275. RTU IVPC VM.

Figure 276. RTU arhīvs, 13857. l. RPI / RTU studenta A. Reinholda personālieta.
Figure 277. A. Reinholda privātais arhīvs.
Figure 278. LSM. Foto: A. Puče (LOK).
Figure 279. A. Reinholda privātais arhīvs.
Figure 280. A. Reinholda privātais arhīvs.
Figure 281. P. Rožkovas privātais arhīvs.
Figure 282. RTU arhīvs, 38580. l. RTU studentes P. Rožkovas personālieta.
Figure 283. P. Rožkovas privātais arhīvs.
Figure 284. P. Rožkovas privātais arhīvs.
Figure 285. P. Rožkovas privātais arhīvs.
Figure 286. P. Rožkovas privātais arhīvs.
Figure 287. RTU arhīvs, 21541. l. RPI studenta E. Rubīna personālieta.
Figure 288. RTU arhīvs, 21541. l. RPI studenta E. Rubīna personālieta.
Figure 289. LSM. Foto: V. Barkāna privātais arhīvs.
Figure 290. LSM.
Figure 291. V. Barkāna privātais arhīvs.
Figure 292. RTU IVPC VM.
Figure 293. RTU arhīvs, 68993. l. RPI studenta P. Seļivanova personālieta.
Figure 294. RTU arhīvs, 68993. l. RPI studenta P. Seļivanova personālieta.
Figure 295. LSM.
Figure 296. LSM. Foto: Z. Mežavilks.
Figure 297. P. Seļivanova privātais arhīvs.
Figure 298. RTU IVPC VM.
Figure 299. RTU arhīvs, 114412. l. RTU studenta J. Silarāja personālieta.
Figure 300. LSM. Foto: A. Puče (LOK).
Figure 301. LSM. Foto: A. Puče (LOK).
Figure 302. LSM. Foto: J. Silova privātais arhīvs.
Figure 303. RTU arhīvs, 25589. l. RPI studenta J. Silova personālieta.
Figure 304. RTU arhīvs, 25589. l. RPI studenta J. Silova personālieta.
Figure 305. LSM. Foto: J. Silova privātais arhīvs.
Figure 306. LSM. Foto: Z. Mežavilks.
Figure 307. Ī. Sitina mazmazmeitas O. Borodinas privātais arhīvs.
Figure 308. LNA LVVA, 7175. f., 1. apr., 6885. l. RPI studenta Ī. Sitina lekciju grāmatiņa.
Figure 309. Ī. Sitina mazmazmeitas O. Borodinas privātais arhīvs.

- Figure 310.** Ī. Sitina mazmazmeitas O. Borodinas privātais arhīvs.
- Figure 311.** Ī. Sitina mazmazmeitas O. Borodinas privātais arhīvs.
- Figure 312.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 7414. l., 1. lp. LU studenta P. Sokolova personāllieta.
- Figure 313.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 7414. l., 1. lp. LU studenta P. Sokolova personāllieta.
- Figure 314.** LSM.
- Figure 315.** K. Straumes privātais arhīvs.
- Figure 316.** RTU arhīvs, 38937. l. RTU studenta K. Straumes personāllieta.
- Figure 317.** K. Straumes privātais arhīvs.
- Figure 318.** K. Straumes privātais arhīvs.
- Figure 319.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 11817. l., 41. lp. LU studenta J. Tiltiņa personāllieta.
- Figure 320.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 11817. l., 39. lp. LU studenta J. Tiltiņa personāllieta.
- Figure 321.** LSM. Foto: Copyright by Weltbild, GmbH, Berlin.
- Figure 322.** RTU arhīvs, 7431470. l. RPI studenta B. Timofejeva personāllieta.
- Figure 323.** RTU arhīvs, 7431470. l. RPI studenta B. Timofejeva personāllieta.
- Figure 324.** RTU arhīvs, 7431470. l. RPI studenta B. Timofejeva personāllieta.
- Figure 325.** B. Timofejeva privātais arhīvs.
- Figure 326.** RTU arhīvs, 2831609. l. RPI studenta A. Tropa personāllieta.
- Figure 327.** RTU arhīvs, 2831609. l. RPI studenta A. Tropa personāllieta.
- Figure 328.** RTU arhīvs, 2831609. l. RPI studenta A. Tropa personāllieta.
- Figure 329.** A. Tropa privātais arhīvs.
- Figure 330.** Z. Ekmaņa privātais arhīvs.
- Figure 331.** A. Tropa privātais arhīvs.
- Figure 332.** LNA LVVA 3234. f., 24. apr., 9595. l.
- Figure 333.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 19793. l., 1. lp. LU studentes M. Martinsones personāllieta.
- Figure 334.** M. Martinsones foto. *Atpūta*, 1935. gada 6. septembris, Nr. 566, 23. lpp.
- Figure 335.** Žurnāla vāks. *Atpūta*, 1935. gada 13. decembris, Nr. 580.
- Figure 336.** *Magazina*, 1936. gada 14. februāris, Nr. 196, 28. lpp.
- Figure 337.** LSM.
- Figure 338.** RTU arhīvs, 8264. l. RPI studenta R. Upatnieka personāllieta.
- Figure 339.** RTU arhīvs, 8264. l. RPI studenta R. Upatnieka personāllieta.
- Figure 340.** RTU arhīvs, 8264. l. RPI studenta R. Upatnieka personāllieta.
- Figure 341.** Upatnieku dzimtas arhīvs.
- Figure 342.** Upatnieku dzimtas arhīvs.
- Figure 343.** Upatnieku dzimtas arhīvs.
- Figure 344.** Upatnieku dzimtas arhīvs.
- Figure 345.** Upatnieku dzimtas arhīvs.
- Figure 346.** Upatnieku dzimtas arhīvs.
- Figure 347.** RTU arhīvs, l. 5528. RPI studenta A. Ūdra personāllieta.
- Figure 348.** RTU arhīvs, l. 5528. RPI studenta A. Ūdra personāllieta.
- Figure 349.** RTU arhīvs, l. 5528. RPI studenta A. Ūdra personāllieta.
- Figure 350.** LSM. Foto: Z. Zālmanis (LOK).
- Figure 351.** LSM.
- Figure 352.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 11735. l., 1. lp. LU studenta L. J. Vedēja personāllieta.
- Figure 353.** LNA LVVA, 7427. f., 1. apr., 11735. l., 1. lp. LU studenta L. J. Vedēja personāllieta.
- Figure 354.** LSM.
- Figure 355.** LSM.
- Figure 356.** R. Vildes privātais arhīvs.
- Figure 357.** RTU arhīvs, 2141721. l. RPI studenta R. Vildes personāllieta.
- Figure 358.** RTU arhīvs, 2141721. l. RPI studenta R. Vildes personāllieta.
- Figure 359.** R. Vildes privātais arhīvs.
- Figure 360.** R. Vildes privātais arhīvs.
- Figure 361.** R. Vildes privātais arhīvs.
- Figure 362.** RTU IVPC VM.
- Figure 363.** RTU arhīvs, 15559. l. RPI studenta J. Vilsona personāllieta.
- Figure 364.** RTU arhīvs, 15559. l. RPI studenta J. Vilsona personāllieta.
- Figure 365.** RTU arhīvs, 27143. l. RPI / RTU studenta D. Ziliša personāllieta.
- Figure 366.** RTU arhīvs, 27143. l. RPI / RTU studenta D. Ziliša personāllieta.
- Figure 367.** RTU arhīvs, 27143. l. RPI / RTU studenta D. Ziliša personāllieta.
- Figure 368.** D. Ziliša privātais arhīvs.
- Figure 369.** D. Ziliša privātais arhīvs.
- Figure 370.** D. Ziliša privātais arhīvs.

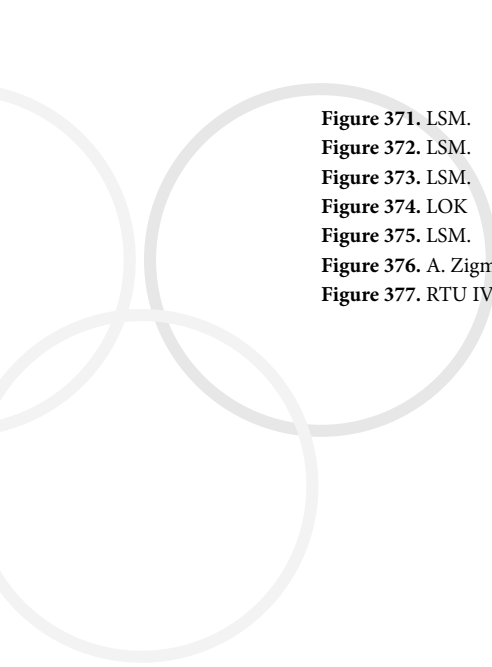
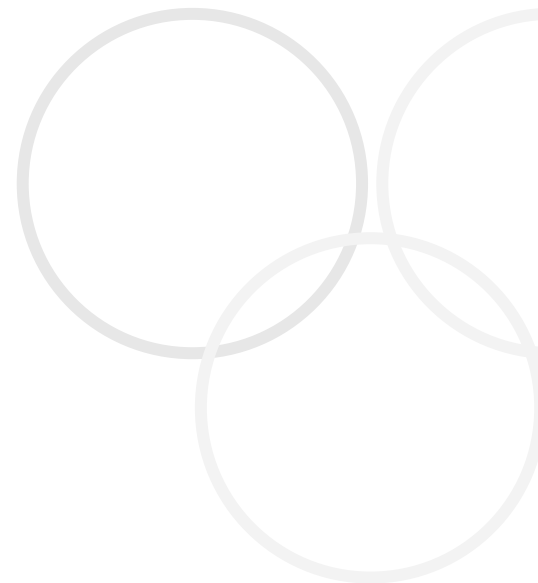

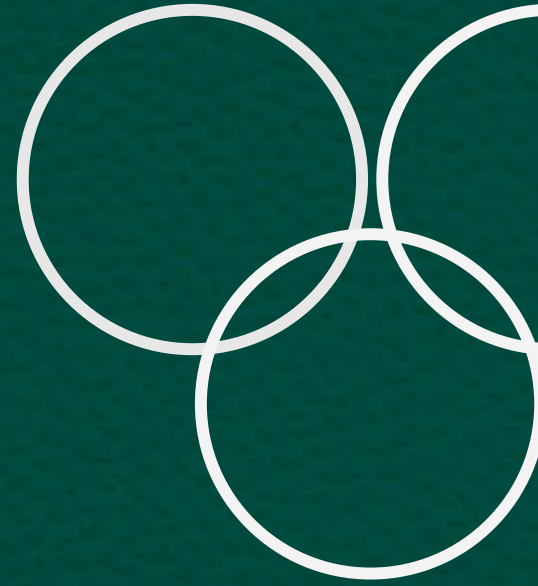
Figure 371. LSM.
Figure 372. LSM.
Figure 373. LSM.
Figure 374. LOK
Figure 375. LSM.
Figure 376. A. Zigmundes privātais arhīvs.
Figure 377. RTU IVPC VM.

Transcripts of abbreviations

CM	Cēsu muzejs Cēsis Museum
LNA	Latvijas Nacionālais arhīvs National Archives of Latvia
LNB	Latvijas Nacionālā bibliotēka National Library of Latvia
LOK	Latvijas Olimpiskā komiteja Latvian Olympic Committee
LSM	Latvijas Sporta muzejs Latvian Sport Museum
LVA	Latvijas Valsts arhīvs Latvian State Archives
LVVA	Latvijas Valsts vēstures arhīvs Latvian State Historical Archives
Personāllieta	Personal File
Privātais arhīvs	Private Archive
RTU arhīvs	RTU Archive
RTU IVPC VM	Rīgas Tehniskā universitātes Inženierzinātņu vēstures pētniecības centra Vēstures muzejs History Museum of Research Centre for Engineering History of Riga Technical University

ABOUT THE AUTHORS OF THE SCIENTIFIC MONOGRAPH

ILZE GUDRO

Dr. sc. ing., Assistant Professor

Dr. sc. ing. Ilze Gudro is the Head and Researcher at RTU Research Centre for Engineering History (RCEH); Assistant Professor at the Institute of Design Technologies (IDT) of the Faculty of Materials Science and Applied Chemistry, and the Head of the Department of Design and Material Technologies of IDT.

Academic and scientific work experience in RTU since 2011. Scientific work experience: 26 scientific publications, one published book, scientific reviewer of two scientific monographs, supervisor of seven bachelor's theses and 10 master's theses, reviewer of 11 final theses. Since 2017, *I. Gudro* has been a Member of the Editorial Board of RTU RCEH scientific journal «History of Engineering Sciences and Institutions of Higher Education».

The conducted study courses are related to interior design, design analysis and criticism, management of design events, organization and management of various events, the attraction of cooperation companies for practical courses, as well as the organization of charity projects with master students.

Since 2008, *I. Gudro* has arranged several exhibitions in which the best works of RTU IDT graduates are exhibited, since 2017, she has created expositions on the history of RTU RCEH.

The main academic interests of *I. Gudro* include the history of RTU, the history and development of Latvian design, engineering, interior, furniture and product design, and materials science.

ALĪDA ZIGMUNDE

Dr. paed., Professor

Dr. paed. Alīda Zigmunde is the Head of the Department for Historic Research and Scientific Publications of the RTU Research Centre for Engineering History (RCEH), RCEH Leading Researcher, Professor at the Institute of Humanities of the Faculty of E-Learning Technologies and Humanities (FETH), Head of the FETH Department of Engineering Pedagogy and Psychology, Member of FETH Council (since 2017), Member of the Scientific Council (since 2017).

Academic and scientific work experience in RTU since 1989. Scientific work experience: 120 scientific publications, author and co-author of 18 books, scientific reviewer of six scientific monographs. *A. Zigmunde* is one of the publishers of the international scientific journal «*Acta Baltica Historiae et Philosophiae Scientiarum*» of the Estonian Association of the History and Philosophy of Science (since 2013), Member of the Editorial Board of RTU scientific journal «Humanities and Social Sciences» (2002–2017), Member of the Editorial Board (since 2017) and Editor-in-Chief (2017–2019) of the RTU RCEH scientific journal «History of Engineering Sciences and Institutions of Higher Education».

A. Zigmunde is a Senator of the Latvian Olympic Academy, a Member of the Board of the Baltic Association of the History and Philosophy of Science, a Member of the Board of the Baltic Association of Historians of Pedagogy (since 2010), and an Honorary Member of the Estonian Association of the History and Philosophy of Science (2021). Conducted study courses: pedagogy, university didactics, history of technical sciences (engineering).

The main academic interests of *A. Zigmunde* include the history of RTU, the history and development of engineering, education, medicine, psychology, and sports. Awarded the highest award of the Republic of Latvia – the Cross of Recognition (2021).

